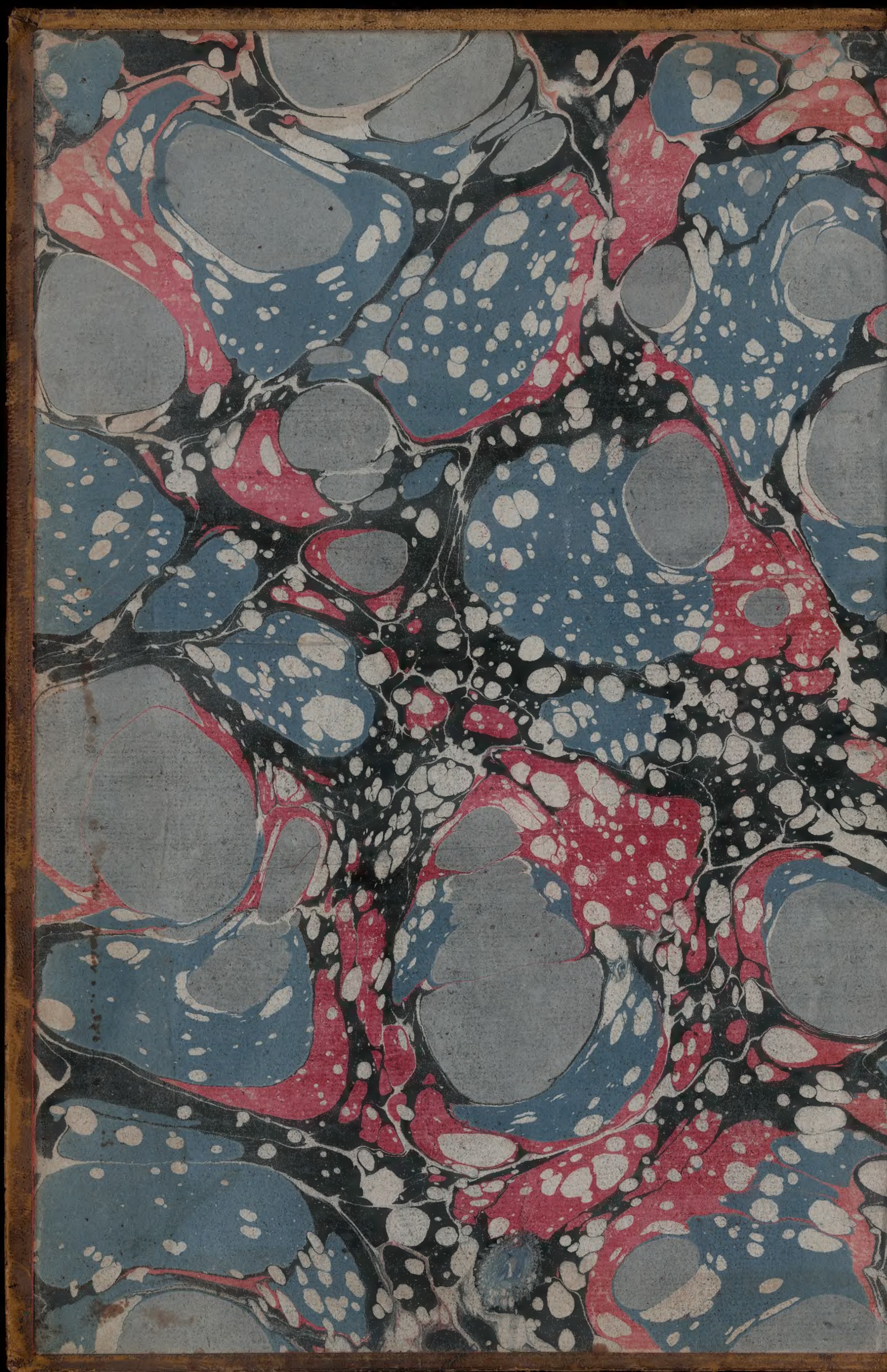
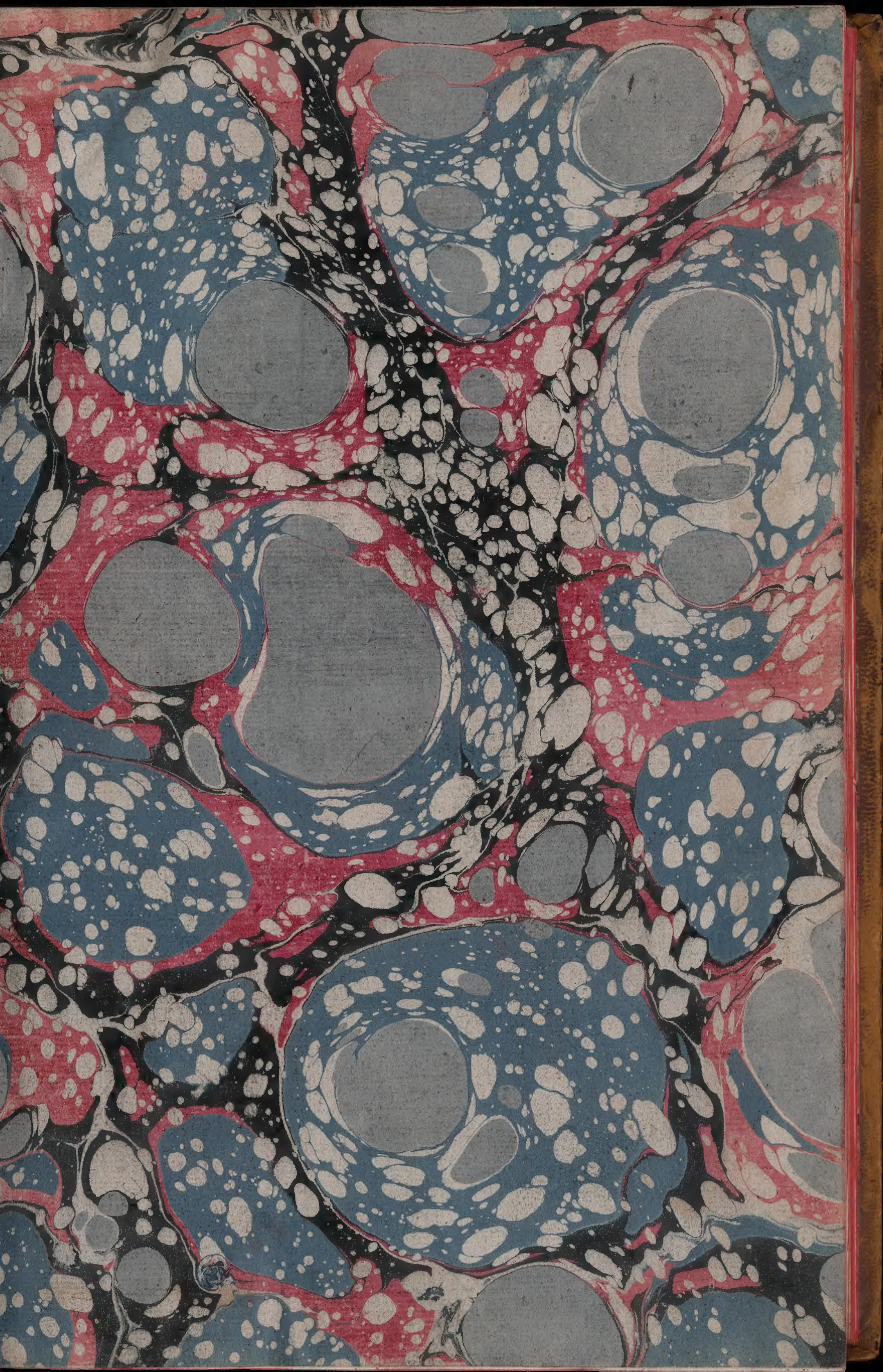

LIBRARY OF THE SOCIETY OF WRITERS TO H.M. SIGNET

COLLECTIONIS
BULLARUM
SS. BASILICÆ VATICANÆ
TOMUS TERTIUS.

COLLECTIONIS BULLARUM BREVIUM, Aliorumque Diplomatum SACROSANCTÆ BASILICÆ VATICANÆ

TOMUS TERTIUS

A JULIO III. AD BENEDICTUM XIV. PRODUCTUS,

NOTIS AUCTUS, ET ILLUSTRATUS.

Accedunt in fine Voluminis ADDENDA, & CORRIGENDA; ac universi Operis INDEX locupletissimus.

Sta Cruz de Coimbra

ROMAE

Excudit Jo: Maria Salvioni Typographus Pontificius Vaticanus In Archigymnasio Sapientiæ.

M. DCCLII.

SUPERIORUM FACULTATE.

Celsitudini Regiæ, atque Emo Principi

HENRICO
DUCI EBORACENSI
S. R. E. CARDINALI
SACROSANCTÆ VATICANÆ BASILICÆ
ARCHIPRESBYTERO

HORATIUS ALBANUS

PRINCEPS SURIANI, ET S. R. I.

EX omnibus rebus, quas Hannibal Albanus Cardinalis patruus meus cupidissime incepit, perficere vero interceptus morte non potuit, hanc puto fuisse ei longe antiquissimam, ut extaret numeris omnibus absoluta collectio earum sanctionum, quæ sunt de Sacrosancta Basilica Vaticana. Huic sane operi

maxime

maxime insudantem, perfectionemque ejus urgentem, mors oppressit: Quo casu cum abruptum esset in ipso pene exitu præclarum inceptum, ego, qui talis Patrui consilia, nutus, cogitata ipsa ut totidem prope leges accepi, nullam curarum habui potiorem, quam ut Tomus hic Pontificiarum Constitutionum tertius, cujus erat jam impressio multum provecta, meo tandem sumptu ad calcem deduceretur. Debebatur, ut existimo, hoc illi obsequium a me: eoque debebatur justius, quod intelligerem, contineri in isto opere jura, dignitatemque ejus Templi, in quo Hannibal per annos ipsos trigintasex, & sacri Ædificii Præfectus, & Collegii sacerdotalis Archipresbyter fuit; utramque vero procurationem ita pro viribus gessit, ut non aliam habere priorem videretur.

Sequebatur, ut volumen ita impressum Viro principi inscriberetur, cui affine aliquid esset Basilicæ Vaticanæ. Non longa fuit deliberatio: neque in hac re videor mihi male mentem Hannibalis interpretatus, cum ad Te unum, Serenissime, atque Eminentissime Princeps, animum appuli. Aliud profecto nihil, quantum assequi conjectura possum, ipse præscripsisset mihi Hannibal, si talem sibi datum iri succes-

forem

ſorem præſenſiſſet. Qui enim priorem Tomum BENEDICTI XIV. nomine inſignitum voluit, ea præſertim cauſa, quod Pontifex præſtantiſſimus olim inter Canonicos Vaticanos fuerit numeratus: qui Tomum alterum Joachimo Portocarrerio ampliſſimo Cardinali propterea inſcripſit, quod is perdiu in eo Collegio vicariam poteſtatem exercuerit: tertium hunc, atque ultimum, cui tandem offerri, conſecrarique mallet, quam Tibi, qui Collegii ejuſdem Archipresbyter, & caput es?

Quid quod ampliſſimo illi Cœtui ita præſides, ut nemo ante Te juſtius digniuſque præſediſſe videatur? Non eſt hujus loci, Ampliſſime Cardinalis, in tuas laudes excurrere fuſius. Vel illud quantum eſt, quod natus in Regali domo, quod deliciis Regalibus innutritus, quod in ſpem Regni educatus, tamen in caſtris Eccleſiæ merere volueris; nunc autem Sacerdotio initiatus, meris ferme religionibus, ſacriſque miniſteriis ætatem tranſigas? Merito ſane magnus hic Pontifex, atque hominum æquiſſimus æſtimator, BENEDICTUS, unum Te, primam licet juventam nondum ſupergreſſum, non ſolum Baſilicæ Vaticanæ Ædilitate ornatum voluit, verum etiam Archipresbyterum impoſuit ei Sacerdotum Collegio,

quod,

quod, cum propter Templi orbis terrarum magnificentiſſimi celebritatem, tum etiam propter dignitatem, numerum, ac ſanctitatem ſuam, graviſſimum ampliſſimumque eſt. Quas quidem Tu præfecturas ita adminiſtrandas ſuſcepiſti, ut, ſi quid in Deceſſore deſideratum forte ſit, id ipſe cumulatiſsime ſuppleturus magnitudine pietatis, atque prudentiæ videaris.

Cæterum, etiamſi hæc nulla eſſent, potui ne ego oblatam non arripere occaſionem teſtandi obſequii erga Te mei? Anni jam quinque ſunt ſupra triginta, HENRICE Dux Sereniſsime, cum JACOBUS III. magnæ Britanniæ Rex, Pater tuus, in hanc urbem Chriſtiani Imperii ſedem conceſsit. Tot annorum ſpatio Rex benigniſsimus, ſive recordatione Clementis XI., a quo primum acceptus, atque amantiſsime habitus cultuſque fuit, ſive inſita humanitate, adeo ſe benevolum præbuit huic meæ familiæ, ut parem ei referre gratiam, neque ego, neque ullus meorum poſsit. De Te nihil amplius dicam, niſi quod paternam erga nos voluntatem propenſionemque æmularis quodammodo, vel ſuperas potius. Nullumne poſt hæc exiſtere a nobis teſtimonium grati, & obſequentis animi? Nullam a nobis vicem rependi tam exploratæ benevo-

nevolentiæ? Cumque opportunitas esset qualiscunque præ manibus, eam ut ego negligerem?

Habes igitur, Serenissime Dux, Cardinalis Eminentissime, causas liquido, ut arbitror, explicatas, cur Volumen istud sub auspiciis præsertim tuis educatur in lucem. Debebatur Tibi vel eo nomine, quod spectat ad Basilicam Vaticanam, in qua duplicem magistratum geris amplissimum. Iterum debebatur, quia monumentum est Patrui mei, & quia editur a me, cujus erga Te observantia publico aliquo documento comprobanda erat. Reliquum est, quod & magnopere cupio, speroque, ut, quidquid id est muneris, ea excipias comitate, qua maxime facis, ut nihil Tibi non offerendum videatur.

APPROBATIONES.

R*Everendiss. Patris Magistri Sac. Palatii jussu legi COLLECTIONIS BULLARUM, BREVIUM, MONUMENTORUM &c., quæ ad Sacrosanctam Vaticanam Basilicam pertinent, Tomum Tertium: in quo nihil quidquam deprehendi, quod vel Orthodoxæ Fidei vel bonis moribus adversetur; eumque præditum iisdem plane dotibus esse censeo, quibus priores duo, ac propterea dignum, qui itidem ac illi Typis impressus in publicam lucem proferatur.* K*al. Augusti MDCCLI*

Michael Angelus Giacomellus SS. D. N. BENEDICTI PP. XIV. Intimus Capellanus & Sacrosanctæ Vaticanæ Basilicæ Beneficiatus.

E*Jusdem Reverendiss. P. Augustini Ursi Sac. Palatii Magistri jussu, quo duos præcedentes Libros Collectionis Bullarum Sacros. Basilicæ Vaticanæ, examen mihi commissum fuit, hoc præsens Tertium Volumen diligenter legi, atque expendi: Cumque geminum anterioribus, simileque in omnibus repererim, eadem pariter probatione, ac commendatione pro meo jure prosequendum existimo, & publica luce dignum esse censeo.*

Franciscus Marianus Vatic. Basilicæ Benefic., & Bibliothecæ Græcus Scholiastes.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendiſs. Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

F. M. de Rubeis Patriar. Conſtantinop. Viceſgerens.

IMPRIMATUR.

Fr. Auguſtinus Orſi Ord. Prædic. Sacri Palatii Apoſtol. Magiſter.

INDEX

INDEX CHRONOLOGICUS

Diplomatum tertii Voluminis.

	Constitutio	Annus	Mensis	Dies	ARGUMENTUM	Pagina
Julius III.	I	1550	Febr.	22	Abbatiam S. Salvatoris de Majella a Paulo III. unitam Mensæ Capitulari S. Petri, at literis Apostolicis non expeditis, unit & incorporat eidem Mensæ, Decessoris sui voluntatem adimplens.	1
	II	1550	Martii	4	Officium Catenæ prope Portam Sanctam Basilicæ S. Petri cum honoribus confert Desiderio Clerico familiari suo.	4
	III	1552	Nartii	1	Pœnitentiariorum Minorum Basilicæ Principis Apostolorum Privilegia omnia, prærogativam super aliis quibuscumque Pœnitentiariis, ac proventus enumerat, eisque concedit 30. Scuta aurea in quemlibet mensem in perpetuum super Officio Majoris Pœnitentiarii.	6
	IV	1552	Maji	6	Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Carolo Pallavicino quatuordecim annorum adolescenti.	10
	V	1552	Jun.	23	Tiberio de Capiteferreo confert Canonicatum Basilicæ Vaticanæ una cum Præbenda per cessionem vacantes.	13
	VI	1552	Jun.	23	Eidem Tiberio Canonico Basilicæ Vaticanæ confert Capellaniam S. Marci Evangelistæ in ead. Basilica.	15
	VII	1552	Sept.	2	Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Joanni Antonio Battiferro Scriptori Brevium Apostolicorum.	17
	VIII	1552	Sept.	24	Abbatiam S. Salvatoris de Majella ante Biennium Mensæ Capitulari unitam, deinde suborta controversia alii Commendatam iterum unit, adnectit, & incorporat Basilicæ Vaticanæ.	19
	IX	1554	Febr.	16	Ratam habet locationem certorum Casalium factam per Capitulum Baldo Ferratino, & Christophoro Cencio Canonicis, derogatque contrariis Constitutionibus Sixti IV. Clementis VII. & Pauli III.	23
Paulus IV.	I	1555	Decemb.	2	Fructus Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum, aliorumque non exactos dum viverent, non pertinere ad Successores juxta Decretum Julii III. sed	

				ſtro Sacri Palatii, & Succeſſoribus: ita tamen ut veri ſint Canonici, oneribuſque atque honoribus fungantur, ut Baſilicæ Conſtitutiones præcipiunt.	80
XI	1570	Octob.	3	Concedit facultatem Capitulo conceſſiones, & locationes domorum extendendi ac prorogandi, & domos non locatas locandi uſque ad tertiam generationem, & nominationem; Caſalia etiam & alia bona ad novennium locandi, ut ſolvere poſſit Decimas ſibi contingentes pro ſubſidio adverſus Turcas.	83
XII	1570	Octob.	29	Declarat, Societatem Calzettariorum excidiſſe ab omni jure ſuper Eccleſia S. Catharinæ de Rota, ejuſque adnexis, totumque ad Capitulum rediiſſe ob violatum ab eadem Societate pactum de non alienando &c. abſque expreſſo conſenſu Capituli.	85
XIII	1571	Octob.	25	Domus conceſſæ in Emphyteuſim Friderico Comiti Aronæ, ac Virginiæ Ruvereæ uxori, ad tertiam generationem, aut nominationem iis decedentibus abſque liberis & ſine nominatione, poſſeſſio rediit ad Capitulum. Quam ut capiat abſque expulſione hæredum, Inquilinorum &c. concedit S. Pontifex, eamque poſſeſſionem firmam & validam futuram eſſe declarat.	87
XIV	1571	Nov.	5	Inſtituit Vicarios Curatos perpetuos in Baſilicis Lateranenſi, & Vaticana; necnon in Collegiatis S. Mariæ in via lata, Sanctæ Mariæ Tranſtiberim, S. Laurentii in Damaſo, Sancti Marci, Sancti Angeli in foro Piſcium, S. Quirici in Montibus, Sancti Nicolai in Carcere, atque in Eccleſiis Sancti Blaſii della pagnotta, & Sanctæ Catharinæ de Rota, & Sancti Pantaleonis.	90
XV	1571	Dec.	19	Concedit facultatem Capitulo & aliis creandi cenſus cum Fratribus Carmelitis ſuper pretio Scutor. 700. pro domo quadam demolienda in ædificatione novæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Traſpontinæ, pro ſexennio; quo elapſo eam ſummam exigendam decernit, atque inveſtiendam ſuper re aliqua ſtabili ad ejuſdem Capituli & aliorum utilitatem.	92
XVI	1571	Dec.	22	Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Franciſco Guicciardino.	95
XVII	1572	Mart.	17	Concedit Capitulo, ut poſſeſſionem ineat aliquot domorum; & vineæ, abſque dejectione bonorum &c. in viam publicam juxta U. J. leges, & conſuetudines, quibus derogat.	97

Cen-

Ex-

VI	1589	Jun.	8	Excommunicationem latæ ſententiæ pronunciat in eos, qui chartas ac ſcripturas ad Baſilicam Vaticanam ſpectantes aut detinent, aut ejuſmodi criminis reos non revelant. Præterea concedit, ut Canonici, Beneficiati, & Clerici, eorumquè conſanguinei, affines, & familiares, locationis, ac emphyteuſis contractus ſuper bonis ejuſdem Baſilicæ, modo utiliores offerant conditiones, Archipresbyteri judicio probandas, inire poſſint.	160
VII	1589	Sept.	13	Prohibet ne Tiberii Alpharani Tabula Ichnographica de veteri ac nova Baſilicæ Vaticanæ ſtructura, ſine Auctoris aſſenſu imprimi, aut impreſſa vendi aut alienari quoquo modo poſſit; multiplici contra inobedientes pœna ſtatuta.	163
VIII	1589	Sept.	27	Plura decernit: Primo, ut poſſeſſores Bonorum Baſilicæ doceant de Titulo, ſecus a poſſeſſione amoveantur: Secundo, ut ex Baſilicæ Cenſuali jus exigendi Canonem ſatis probetur: Tertio, ut in dubio, ſintne Bona in emphyteuſim tradita, an cenſui perpetuo ſubjecta, judicium ferendum ſit favore Baſilicæ: Quarto, ut triennii ſpatio dumtaxat Bona locentur: Quinto, ut locatione vel emphyteuſi ceſſante, liberum ſit Capitulo S. Petri, cui maluerit Bona locare.	164
IX	1589	Sept.	27	Decernit, ut apographis ex Archivo Baſilicæ Vaticanæ erutis, omnimoda fidès, non ſecus ac ipſis autographis, adhibeatur.	166
X	1589	Sept.	27	Quamplura Miſſarum onera breviori numero contrahit: Canonicorum, Beneficiatorum, ac Clericorum munia ac emolumenta, ſervata tamen cujuſque Ordinis prærogativa, exæquat: Capellæ Juliæ; Officii exceptorum, ipſiuſque Sacrarii bona ac reditus ad unum idemque Capituli ærarium revocat, atque a ſolis Camerariis adminiſtrari decernit.	167
XI	1590	Febr.	24	Bona, ac cenſus, e quibus aliqui ex Clero Vaticano peculiare lucrum percipiunt, Menſæ Capitulari attribuit; fructus vero ad Menſam eamdem convertit, quum primum Canonicatus aut Beneficia vacaverint.	175
XII	1590	Mart.	28	Ut latiſſima terrarum ſpatia, quæ Capitulum S. Petri poſſidet in territorio Corneti, quantocyus ac diligentius excolantur, eidem Capitulo ac Colonis concedit, ut quinquennii ſpatio, frumentum inde colligendum pro li-	

Ratam

	VIII	1596	Maji	15	Ratam habet venditionem cujuſdam domus ſpectantis ad Capellam Juliam pro pretio 489. Scutor. B. 10. quorum 300. Capitulum converterat in ſolutionem alterius domi permutatæ cum alia minoris pretii; 130. expenderat redimendo omni jure emphyteutico ejuſdem domus permutatæ, ac reliqua 59. B. 10. retinebat: dummodo hoc reſiduum inveſtiat in bonis ſtabilibus, aut in extinctionem cenſuum dictæ Capellæ Juliæ convertat.	196
	IX	1600	Maji	31	Concedit Jacobo Grimaldo Notario Publico, & Capitulari, ut literas Apoſtolicas, aliaque Inſtrumenta in Archivo Baſilicæ noſtræ exiſtentia tranſumat: atque hujuſmodi tranſumtis auctoritatem impertit, ne Autographa produci debeant, ac forſan pereant.	198
	X	1601	Febr.	13	Per chirographum ſolvi mandat ſcuta 1621 b. 44. Texitori Sericario pro Palliis, queis de more donaverat Baſilicas Vaticanam, Lateranenſem, & Liberianam anno 1600.	199
	XI	1601	April.	15	Ratum habet, confirmat, atque Apoſtolica auctoritate munit Decretum Capitulare pro Cantoribus Capellæ Juliæ; ut nempe per anni circulum medietas eorum inſerviat Divinis Officiis, diebus tamen feſtis, communibus, Quadrageſ. & Exequiar. Canonicalium exceptis.	200
	XII	1601	Sept.	10	Antiquis Documentis inſiſtens confirmat jus Patronatus Regum Galliarum ſuper duabus Capellaniis ſub invocatione S. Petronillæ ad Altare Sanctiſſimi Crucifixi.	201
	XIII	1602	Novemb.	5	Permittit Capitulo, ut concedat in Emphyteuſim perpetuam pro annuo Canone quatuor Ducatorum quoddam ſolum 60. Cann prope portam Angelicam, ad fabricandum. Soli hu us partem nunc occupat Eccleſia nova S. Peregrini.	205
PAULUS V.	I	1605	Decemb.	22	SS. Apoſtolorum Simonis & Judæ, necnon SS. Martyrum Proceſſi & Martiniani Corpora e vetere in novam Baſilicam transferri jubet; ac iis, qui aut translationi interfuerint, aut ſtato Sacri Ritus die Baſilicam viſitaverint, omnimodam peccatorum Indulgentiam concedit.	206
	II	1605	Decemb.	23	Plenaria item Indulgentia conceditur iis diebus conſequenda, quibus Vultus Sancti, Lanceæ, Capitis S. Andreæ Apoſtoli, aliorumque SS. Reliquiæ in novam Baſilicam transferentur.	207

					Anniverſaria omnia ad Altare aliquod Privilegiatum celebranda, in Choro celebrentur hyemali tempore ad vitandum frigus, cui obnoxia erant Altaria privilegiata Baſilicæ.	230
	IV	1622	Jan.	21	Domus jampridem alienatæ a Capitulo extinguitur Canon, Jus emphyteuticum &c. pretio Scutorum 700. quæ ſumma inveſtienda decernitur in locis Montium non vacabil. ab eodem Capitulo. Domum vero a Præpoſito, & Presbyteris Congr. Oratorii excindi, & in Sacrarii amplificationem converti poſſe conceditur.	230
URBANUS VIII.	I	1623	Dec.	19	Confirmat auctoritate Apoſtolica Tranſactionem & concordiam inter Capitulum & Gulielmum Scalinum Vicarium Curatum perpetuum Parochiæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum cum conſenſu Archipresbyteri.	232
	II	1624	Decemb.	30	Uladislaum Principem Poloniæ Regis filium creat Canonicum Baſilicæ Principis Apoſtolorum.	236
	III	1626	Apr.	20	Indulgentiam plenariam concedit omnibus, qui intererunt Translationi Sancti Joannis Chryſoſtomi aut Baſilicam viſitaverint ipſo die translationis.	237
	IV	1626	Novemb.	13	Indulgentiam plenariam concedit omnibus qui Baſilicæ conſecrationi intererunt die 18. Novembris: pariterque omnibus in perpetuum, qui Baſilicam viſitaverint die anniverſaria conſecrationis, vere pœnitentes ac ſacra communione refecti.	238
	V	1627	Jan.	22	Plenariam Indulgentiam largitur utriuſque ſexus fidelibus viſitantibus Sacellum Chori die feſto S. Joannis Chryſoſtomi 27. Januarii.	238
	VI	1628	Apr.	18	Eximit Capitulum ab omni ſcrupulo Irregularitatis, aliuſve cenſuræ Eccleſiaſticæ, ut libere & tuto poſſit exercere Juriſdictionem etiam Criminalem, citra ſententiam ſanguinis, qua utitur in Abbatiis adnexis Menſæ Capitulari, ex auctoritate Apoſtolica.	239
	VII	1629	Apr.	9	Vener. Sanctiſs. Crucis Reliquias ex S. Anaſtaſiæ, & S. Crucis in Jeruſalem deſumtas, cruceque argentea incluſas largitur Baſilicæ Vat. oſtendendas populo poſt ſacram Cuſpidem, & ante Sacratiſs. Imaginem Salvatoris præcipit; ac plenariam Indulgentiam unaquaque in oſtenſione trium harum reliquiarum, quæ majores nuncupantur, elargitur.	240
	VIII	1629	Junii	24	Literas Apoſtolicas Sixti V. ſuper relocatione bonorum Baſilicæ declarat intelligendas de quibuſcumque Bonis ubilibet conſtitutis, quæ videlicet cum	

que

					que caſu debentur ſive duret conceſſio, ſive non, nam tunc compenſantur cum fructibus ex re perceptis, & percipiendis, ſine tamen præjudicio litis pendentiæ, ac collitigantium.	252
	XV	1638	Martii	23	Indultum utendi Biretino in celebratione Miſſæ cum ſolitis reſtrictivis.	254
	XVI	1642	Januar.	15	Confirmatio decreti S. Apoſtol. Viſit. quod liceat Archipresbytero, & ejus Vicario exercere omnia munia Epiſcopalia in Baſilica Vatic. & Sacramentum confirmationis conferre omnibus in Civitate Leonina degentibus uſque ad Septinianum.	254
	XVII	1642	Apr.	20	Confirmat Decretum Sacræ Congreg. Concilii, atque Apoſtol. auctorit. decernit, literas Diſpenſationum Matrimonialium &c. dirigendas Vicario Monaſterii S. Martini de Fara nullius Diœc. per Capitulum ibi conſtituto.	255
	XVIII	1643	Jan.	30	Indulgentiam plenariam perpetuam concedit omnibus utriuſque ſexus fidelibus viſitantibus Baſilicam & Capellam S. Mariæ de Febri prope Altare Crucifixi die feſto Purificationis ejuſdem Sanctiſs. Virg. Mariæ.	257
	XIX	1643	Febr.	9	Licentia concedendi in emphyteuſim ad tertiam generationem tria terræ petia, cum domo valoris inſimul Sc. 200. nullius vero redditus ſub annua reſponſione x. Scutorum monetæ. Eſt commiſſaria in forma *ſi in evidentem*.	258
	XX	1643	Maji	6	Indulgentiam plenariam ad ſex tantum menſes concedit omnibus viſitantibus Sanctiſs. Confeſſionem cum debita diſpoſitione ſingulis diebus tum feſtis, tum ferialibus.	259
Innocentius X.	I	1645	Octobr.	7	Per Chirographum permittit fieri venditionem, ſeu permutationem Caſtri S. Martini in Montibus Viterbien. a Capitulo cum D. Olympia Maidalchina Pamphilii fratris jam demortui uxore.	260
	II	1650	Jan.	8	Innocentius PP. X. prohibet ne in Baſilica, Choro, Capellis, Sacrario, Porticu, & Atriis Vaticanis ſumatur tabacum ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ.	265
Alexander VII.	I	1656	Jan.	3	Præcipit ut Majores Reliquiæ, altera Vultus Sancti, altera Lanceæ oſtendantur Chriſtinæ Svecorum Reginæ.	266
	II	1659	Febr.	22	Collegium minorum Pœnitentiariorum a Pio V. inſtitutum confirmat; Ea item, quæ ad illorum habitationem, numerum, regimen, onera, reditus, ac privilegia pertinent, enumerat, ac decernit.	267
	III	1662	Sept.	15	Latifundii Caſtellaris & Cephaliæ emphyteuſis	

					nalem creat Archipresbyterum, atque in eum transfert juriſdictionem, quam Paulus III. & cæteri, ipſeque contulerant præcedentibus Archipresbyteris, ſervata tamen Conſtitutione Innoc. XII.	288
	IV	1713	Apr.	10	Facultatem concedit Capitulo ad decennium accipiendi a S. P. Q. R. pretium Calicis offerri ſoliti in feſto SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli: ita tamen ut in Sacras ſupellectiles commutetur.	290
	V	1717	Maji	31	Sanctiſs. Sudarii, & Sacræ Lanceæ Reliquias ad fores Odei deferendas mandat, ut cominus oſtendantur Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi.	291
INNOCENTIUS XIII.	I	1723	Julii	17	Facultatem accipiendi pretium Calicis quotannis offerri ſoliti, a Clem. XI. conceſſam Capitulo extendit ad aliud decennium, ſervata ead. conditione pecuniam commutandi in ſacras ſupellectiles.	292
BENEDICTUS XIII.	I	1725	Januar.	10	Excommunicationis pœnam, qua Innocentius X. innodaverat Nicotiano utentes pulvere in noſtra Baſilica, ejus Atrio, & Sacrario an. 1650., eripit ceſſante jam abuſu, & ſcandalo, quæ Innocentium ad id moverunt.	293
	II	1725	Januar.	15	Literæ Executoriales Chirographi.	294
	III	1727	Febr.	12	Altare Sanctiſſimi Crucifixi fit Privilegiatum perpetuum abſque literarum, ſeu Brevis expeditione.	295
	IV	1727	Martii	21	Altare ſubterraneum SS. Petri & Pauli nuncupatum declarat Privilegiatum perpetuum pro defunctis.	295
	V	1727	Apr.	26	Declarat, & Apoſtol. auctoritate confirmat, poſt duas ſententias Sacræ Rotæ pro Abbatia S. Rufilli, conſtare de eius Territorio ſeparato: quare Canonicis fas eſſe expedire literas Dimiſſoriales pro ordinandis Foropompilienſibus, necnon S. Petri Cuſatorum, & S. Nazarii decernit.	296
	VI	1728	Jul.	10	Capitulo Vaticano oppreſſo ære alieno ſummaſque in anguſtias adducto opem laturus ſummam Sc. 124. millium liberaliſſime largitur, in Rev. Fabricam rejiciens cenſus nequicquam ab eodem creatos cum Beneplacito Apoſtol. ut emergeret.	298
	VII	1729	Oct.	30	Suborta difficultate ex parte Creditorum renuentium Fabricam pro Capitulo agnoſcere, concedit, ut in Capitulum transferantur nomina 1024. locorum Montium, centeſim 79. baj. 35. Montis S. Petri primæ erectionis ipſius Rev. Fabricæ cum omnibus conditionibus &c. iterum aſſumente Capitulo eoſdem cenſus Sc. 124. millium.	302

De

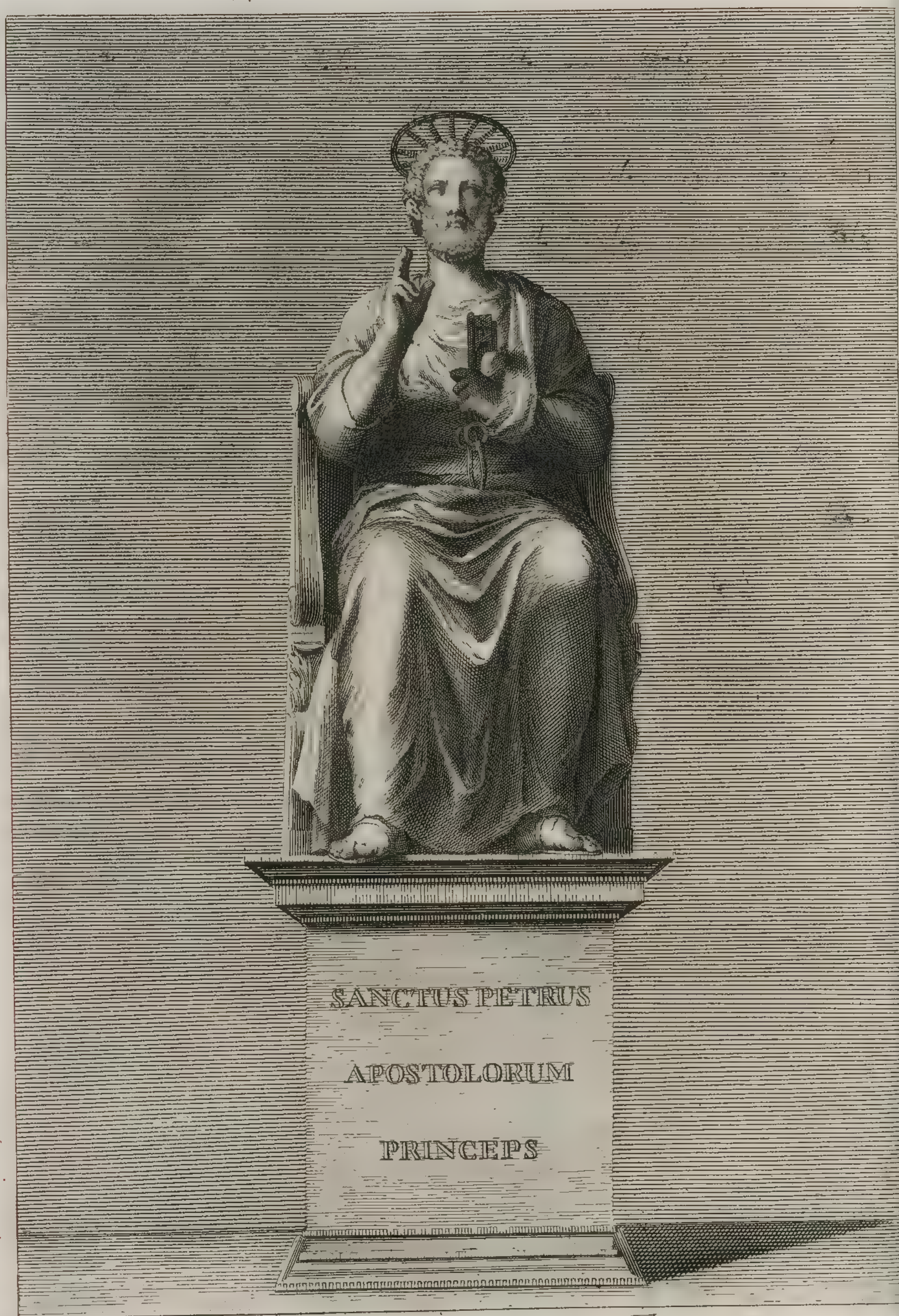
IN APPENDICE.

					mittit, instantibus Capitulo Basilicæ Vaticanæ, Abbate Ecclesiæ S. Pauli extra muros Urbis, ac Priore Lateranensis Ecclesiæ, quibus idem jus eademque inerat portio in eodem Castro.	18
Paulus II.	I	1466	Martii	14	Jus tribuit Capitulo Basilicæ Vaticanæ ut domos aliquot ruinæ proximas, itemque nonnullas possessiones minus utiles vendere, aut etiam permutare possit, ut Mensæ Capitularis utilitati consulatur.	19
Sixtus IV.	I	1471	Aug.	25	Pauli II. Literas, quibus Monasterium S. Pauli in Castro Podii Donadei positum, ac Vaticano Capitulo subjectum, Fratribus Ordinis Minorum de Observantia, salvo tamen quo ad Monasterii reditus ejusdem Capituli jure, tribuitur, laudat, & confirmat.	20
	II	1472	Julii	15	Ut exiguæ aliquot domus sitæ in regione Arenulæ e quibus tenues a Capitulo Vaticano percipiuntur fructus, rite vendi possint Gregorio de Puteo, aut permutationis titulo eidem Gregorio concedi, Beneplacitum Apostolicum impertitur.	22
	III	1473	Aug.	21	Præter Domos, quarum in superioribus Literis fit mentio, alias item domos conterminas eidem Gregorio in emphyteusim tradi posse concedit, soluto annuo censu 25. florenorum auri de Camera, aut alio Canone peritorum judicio taxando.	23
	IV	1473	Decemb.	3	Proposita pœna mille Ducatorum auri prohibet ne in Latifundio S. Petri in formis, hodie *Campo Morto*, Veliternensium animantia damnum inferant.	25
	V	1473	Decemb.	17	Præcipit ut animantia, quæ contra superioris Decreti tenorem, in Latifundium S. Petri in formis introducta fuerant, ibique detinebantur, Romam sub tuto carcere custodienda, transferantur.	26
	VI	1479	Octob.	11	Confratribus *Disciplinatorum* in Ecclesia S. Thomæ Oppidi Genesii jus tribuit, ut citra ullam Superiorum facultatem, Sacerdotem sive Secularem sive Regularem pro libito eligant, qui in eadem Ecclesia Missas celebret, ac Divina Officia persolvat.	26
Innocentius VIII.	I	1488	Maji	30	Ferdinandum Siciliæ citra Farum Regem hortatur, & rogat, ut Bona, quæ Comitissa Piscariæ legaverat Basilicæ S. Petri, eidem Basilicæ, remoto quovis obice, tradantur.	27
	II	1488	Maji	30	Superioribus Literis alias fere geminas scribit Antonellæ heredi ac filiæ Marchionissæ Piscariæ, ut Matris Legatum	

					tum impleat, ac Bona quæ ad Basilicam S. Petri pertinent, omnino tradat.	28
	III	1488	Junii	7	Forojuliensem Episcopum Basilicæ Vaticanæ Vicarium Apostolicæ designat, eique pleniorem in spiritualibus & temporalibus negociis jurisdictionem conciliat.	29
ALEXANDER VI.	I	1493	Jan.	1	Incerta Bona, male parta, aut hæredum arbitrio supremis tabulis relicta sive in pauperes, sive pro testatorum salute eroganda, quæ Eugenius IV. ædificio Monasterii S. Pauli, Sixtus IV. Hospitalibus Lateranensi ac S. Spiritus attribuerat, Alexander VI. Innocentii VIII. vestigiis inhærens, in Lateran. ac Vatic. Basil. transfert.	29
	II	1498	April.	28	Federicum Siciliæ Regem hortatur & monet, ut reditus ac emolumenta, quæ Prædecessores Reges Basilicæ Vaticanæ concesserant, integre persolvantur.	31
JULIUS II.	I	1506	April.	18	Henricum Angliæ Regem de primo lapide ad excitandum novum Vaticani Templi ædificium sacro ac solemni ritu ab se collocato certiorem reddit.	32
LEO X.	I	1514	April.	7	Quæ Eugenius IV. & Sixtus item IV. de stato numero Pœnitentiariorum Basilicæ Vaticanæ pridem decreverant; ea item privilegia, quæ eorumdem Pœnitentiariorum Collegio alii Romani Pontifices olim concesserant, Apostolica authoritate confirmat.	32
	II	1514	Aug.	1	Raphaelem Urbinatem ædificio Vaticani Templi præficit, eique certam stipem singulis annis aut mensibus persolvendam assignat.	34
	III	1520	Sept.	6	Hippolyto Estensi vita functo Franciscus Cardinalis Ursinus Basilicæ Vaticanæ Archipresbyter sufficitur.	35
		1605	April.	5	Christifidelibus, qui Fer. V. & VI. Majoris hebdomadæ Sepulcrum Domini in Basilica Vaticana devote visitaverint, plenariam peccatorum Indulgentiam concedit.	35
PAULUS V.	I	1607	Janu.	12	Emphyteusim perpetuam novem circiter rubrorum Terræ ex Fundo, cui *Casale Quintum* nomen est, a Capitulo factam, Apostolica auctoritate confirmat.	36
	II	1607	Martii	13	Plurium Domorum Vaticani Capituli, quæ Cœnobio S. Mariæ Transpontinæ erant contiguæ, venditionem approbat, dummodo pecunia inde proveniens, in solutionem partis pretii quod pro emtione Casalis *Monasteriorum* præstandum erat, convertatur.	27
	III	1610	Sep.	24	Concedit ut sexaginta terræ *Petia* ex Casali *Quintii* in emphyteusim perpetuam	

					tuam a Capitulo Basilicæ Vaticanæ locentur, certo canone statuto ab emphyteutis quotannis solvendo.	39
URBANUS VIII.	I	1628	Mar.	22	Angelo Georio Canonico Basilicæ Vaticanæ liberam testamenti condendi facultatem concedit.	40
ALEXANDER VII.	I	1657	Apr.	9	Cardinalibus trium Basilicarum Lateranensis, Vaticanæ, ac S. Mariæ Majoris præcipit ut idoneos Vicarios eligant, quorum jura ac onera hisce literis exprimit.	45
	II	1667	April.	28	Altaristis Basilicæ Vaticanæ scuta octo singulis mensibus solvenda decernit pro Palliis conficiendis, ac in B. Petri Confessionem inferendis & inde amovendis; qua in re Chirographum pridem editum, cujus tenorem hisce Literis inserit, approbat, & confirmat.	46
CLEMENS XI.	I	1704	Octob.	17	Franciscum Cardinalem Nerlium Basilicæ Vaticanæ Archipresbyterum eligit.	48
	II				Superiores Bullæ Executores designat.	50
	III	1710	April.	24	Contractum a Capitulo S. Petri initum, quo geminam mansionem in privatum Oratorium convertendam concesserat in perpetuam emphyteusim Confraternitati S. Elisabethæ; una cum conditionibus adjectis Apostolica authoritate confirmat.	5

URBANUS

Haec B. Petri effigies, vetustissimum ejusdem Apostoli Simulacrum ex aere, quod in Vaticana Basilica publicae venerationi prostat, repraesentat.

JULIUS III.

Mortuo Paulo III. ex mœrore animi, (*a*) die 10. Novembris menſis an. 1549. vacavit Sedes menſes duos dies undetriginta. (*b*) Sequentis anni 1550. die 8. Februarii Joannes Maria de Monte Epiſcopus Præneſtinus Apoſt. Sedis Legatus in Concilio Trident. electus Pontifex in Julii II. obſequium, (*c*) Julii III. nomen ſibi aſcivit. Coronatus die ſolenni Cathedræ. (*d*) Præfuit Eccleſiæ annos quinque, menſem unum, dies ſexdecim. Supremum diem obiit 23. Martii anno 1555.

Abbatiam S. Salvatoris de Majella a Paulo III. unitam Menſæ Capitulari S. Petri, at literis Apoſtolicis non expeditis, unit & incorporat eidem Menſæ, Deceſſoris ſui voluntatem adimplens.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vat. capſ. 21. faſc. 39. Item in Regeſto XXIV. Bullar. Julii III. pag. 212. apud Arch. Apoſt. Vatic.

N. CH. 1550. ... *Febr.*

Ulius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit, & convenit honeſtati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet ejus ſuperveniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum conſequantur effectum. Dudum ſiquidem fe. rec. Paulo PP. III. Prædeceſſori noſtro, pro parte dilectorum filiorum Capituli Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Petri Sancti de Neapolione de Lutiis Abbatis Monaſterii Abbatiæ nuncupati Sancti Salvatoris de Majella Ordinis Sancti Benedicti Theatin. Dioc. expoſito, quod cum a tunc certo tempore citra Monaſterium, cujus dum illud Abbatis regimine deſtitui contingebat futuri Abbatis electio ad dilectos filios Conventum ipſius Monaſterii, & inſtitutio, ſeu alia confirmatio, vel

Literæ Pauli III. non expeditæ

Super Abbatia Monaſterii Majellæ

(*a*) Quum Carolus V. Farneſiis infenſus occupaſſet Placentiam poſt Petri Aloyſii cædem an. 1547. exeunte, inhiabat Parmæ. Quare Paulus de conſilio Fratrum Octavio Aloyſii filio Caroli genero accerſito Camillum Urſinum eo miſit cum milite, ut Parmam vindicaret Eccleſiæ. Iratus Octavius Avo Pontifice inſcio aufugiens, S. Sedis conſilia eluſit: nec tamen, reluctante Urſino, illius urbis dominatum eſt adeptus. At Pontifex octogenario major doloris impatientia contraxit morbum, quo brevi deceſſit.

(*b*) Diuturnitatem Interpontificii tum Comitiorum partes; tum Parmæ & Placentiæ Pontificiarum Urbium vices attulerunt. Concertationes demum compoſitæ: atque omnes

vel diſpoſitio ad præfatos Capitulum ex privilegio Apoſtolico, ſeu antiqua, & approbata, ac eatenus pacifice obſervata conſuetudine ſpectare dinoſcebatur, & cui antea tunc, ex eo quod dilectus filius Alexander de Sancto etiam de Lutiis olim dicti Monaſterii Abbas regimini, & adminiſtrationi illius, cui tunc præerat in manibus eorumdem Capituli ſponte, & libere ceſſerat, & præfati Capitulum ceſſionem ipſam ordinaria auctoritate duxerant admittendam, Abbatis regimine deſtituto, de perſona ipſius Petri dicta auctoritate proviſum fuerat, regiminis, & adminiſtrationis prædictorum poſſeſſione ſeu quaſi non dum eatenus ſubſecuta, incuria & negligentia illius Abbatum, ſeu Præſidentium, ut veriſimiliter credebatur, pro illius majori parte fuerat, & exiſtebat ruinæ expoſitum, & fere deſolatum, maximaque reparatione indigere noſcebatur, ſi Monaſterium prædictum, cum primum illud per ceſſum, vel deceſſum, aut quamcumque aliam dimiſſionem, vel amiſſionem dicti Petri vacare contingeret, ex tunc, prout ex ea die, Menſæ Capitulari dictæ Baſilicæ perpetuo uniretur, annecteretur, & incorporaretur, (*a*) ex eo profecto illius reparationi attentius provideretur, ac pro parte eorumdem Petri, & Capituli aſſerentium fructus, redditus, & proventus dicti Monaſterii & illi annexorum, centum, & quinquaginta ducatorum auri de Camera, ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, eidem Prædeceſſori humiliter ſupplicato, ut Monaſterium prædictum, cum primum illud, ut præfertur, vacaret eidem Menſæ perpetuo unire, annectere, & incorporare, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaretur; præfatus Prædeceſſor, qui antea inter alia voluerat, quod petentes beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, ſecundum extimationem prædictam, etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur; alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret, ad partes vocatis, quorum intereſſet; Capitulum, & Petrum præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis Cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtebant, ad effectum infraſcriptorum dumtaxat conſequendum abſolvens, & abſolutos fore cenſens: necnon fructuum, redditunm, & proventuum dictæ Menſæ verum annuum valorem pro expreſſo habens, hujuſmodi ſupplicationibus inclinatus, ſub datum videlicet Id. Januarii Pontificatus ſui anno tertiodecimo (*b*), Monaſterium prædictum, cum primum illud per ceſſum, vel deceſſum, aut quamcumque aliam dimiſſionem vel amiſſionem dicti Petri, ſeu alias quovismodo etiam apud Sedem Apoſtolicam vacaret, etiamſi actu tunc quomodolibet, & ex cujuſcumque perſona vacabat, cum annexis hujuſmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis dictæ Menſæ Capitulari extunc, prout ex ea die, & e contra præfati Petri, & dilectorum filiorum Alexandri de Lutiis & Leonardi de Seſſe Monachorum ejuſdem Monaſterii expreſſo ad id accedente conſenſu, auctoritate Apoſtolica perpetuo univit, annexuit, & incorporavit. Ita quod liceret præfatis Capitulo per ſe, vel alium, ſeu alios corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi, regiminis, & adminiſtrationis Monaſterii cum primum illud, ut præfertur, vel alias etiam in aliquo ex menſibus, in quibus Monaſteriorum, ſeu Beneficiorum Eccleſiaſticorum diſpoſitio ad eumdem Prædeceſſorem, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, juxta Conſtitutionem Apoſtolicam deſuper pro tempore editam pertineret, aut etiam, ordinariis Collatoribus, & per Conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu alia privilegia, & indulta conceſſis eatenus, & impoſterum concedendis vacare contingeret, ac jurium, & pertinentiarum prædictorum, necnon ipſius Monaſterii bonorum propria auctoritate libere

Cujus juriſdictio adCapitulum pertinebat

Eique uniendo erat per Abbatis ceſſum aut deceſſum

Capitulum ſupplicarat Paulo III. pro d. unione.

Abſolvitur d… more ad obtinen… dam gratiam

Abbatia quum primum vacet… li adnectitur.

Cum … adeundi poſſ… ſionem

Patres, qui erant ſeptem & quadraginta lege ſanxerunt, ut quicumque crearetur Pontifex, revocato Urſino, Parmam Octavio reſtitueret.

(*c*) A Paulo III. inter lectiſſimos viros Sacro Collegio adſcriptus fuerat. Non tamen Pauli; ſed Julii ſibi nomen aſcivit, quod ab hoc Pontifice fortunæ ſuæ initia, ut Panvinius teſtatur, manaſſe affirmabat. Mos hodie invaluit Pontificis nomen referendi, a quo in Sacrum Collegium quis cooptatur.

(*d*) Quum adverſabar Antonio Pagio (*Anaſt. to. IV. pag.* 150.) contendenti, ordinari, aut conſecrari conſueviſſe Pontifices aut Dominico, aut ſolenni aliquo d'e; nondum uſu venerat Diſciplina, quam per hæc tempora in librum Cæremoniarum relatam novimus. Hinc autem ſingulare argumentum ſuppetit, uſque adeo deſueviſſe conſuetudinem majorum, ut ſolemniores dies Dominicis præferri cœperint. Sole nnitas enim Cathedræ incidit in diem Sabbati: nec tanti erat unius diei intercapedo, quum quindecim dilata eſſet Coronatio, ut conſtans tot ſeculorum diſciplina tam aperte deſereretur: quod cæteroqui & alias factum notavimus (*To. 2. pag.* 151. *not. c.*)

(*a*) Priori Bullarii noſtri volumine de hac Abbatia ſatis multa ſunt allata. Eadem conſuleſis: præcipue vero Diſſertationem in calce voluminis *num.* 53. necnon Bullam, quæ infra habetur *an.* 1552. 24. *Sept.*

(*b*) Anno videlicet 1547. Farneſiis infauſto tum ob conflatas cum Cæſare inimicitias ſtudio in Gallos; tum ob Petri Aloyſii primi Ducis Parmæ cædem. Apoſtolicæ autem Sedi fœdiſſimo ob invaſam a Cæſarianis Placentiam, atque excitatam controverſiam de jure illius Ducatus, quæ noſtra ætate recruduit, ac, nemine Eccleſiæ partes tuente armis, adverſæ partis arbitrio compoſita eſt, ejuſdem Eccleſiæ jure integro.

(*a*) For-

bere apprehendere, & perpetuo retinere, ac illius fructus, redditus, & proventus percipere, & levare, necnon in suos, & Mensæ Capitularis, ac Monasterii prædictorum usus, & utilitatem convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia super eo minime requisita: decernens, unionem, annexionem, & incorporationem Monasterii hujusmodi etiam ad id, ut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & derogationibus unionum effectum non sortitarum, minime comprehenderetur, extunc vere, & non ficte suum plenarium effectum sortitas, & non de vacaturo, sed vacante Monasterio hujusmodi factas, & per illas eisdem Capitulo jus in re vere acquisitum existere, & nihil aliud nisi ipsam possessionem expectare. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attemptari. Non obstantibus priori voluntate sua prædicta, & Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis necnon Monasterii, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis specialibus, vel generalibus reservationibus, etiam mentalibus, expectativis, & aliis gratiis, necnon aliis perpetuis, & temporalibus unionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, applicationibus, & absque consensu Coadjutorum deputationibus, nominationibus, nominandi, & conferendi, ac aliis citra accessus, & regressus (a) facultatibus, litteris, concessionibus, mandatis & indultis, etiam cum provisionibus, seu commendis, & aliis dispositionibus, & nominatim specialiter, & expresse de dicto Monasterio, & extunc prout ex die vacationis illius, & e contra quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, & quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori ecclesiastica dignitate, & Cardinalatus honore, seu Imperiali, Regali, Ducali, vel alia majori mundana auctoritate, seu excellentia fungentibus, seu in eorum, aut Ecclesiarum, Monasteriorum, Mensarum, vel Beneficiorum Ecclesiasticorum, Universitatum, & Studiorum generalium, aut piorum locorum, seu etiam nullius favorem, aut remunerationem laborum, & obsequiorum etiam nobis, & dictæ Sedi impensorum, seu in recompensam jurium cessorum, vel ablatorum, & ex quibusvis aliis, & quantumcumque maximis excogitabilibus, & urgentissimis, etiam necessariis exprimendis causis, sub quibuscumque verborum expressionibus, ac cum quibusvis antelationibus, suspensionibus, restitutionibus, attestationibus, declarationibus, modificationibus, exceptionibus, & aliis efficacissimis, & insolitis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illa nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma in eis contentis, ac de consensu illorum, quibus concessa essent, suspendi possent, irritantibusque, ac quod illa extunc vere & non ficte effectum sortita essent, & illis, quibus concessa erant, jus in re quæsitum esset, illique beneficio regulari de non tollendo jure quæsito gaudere, ac gratiæ ipsæ inter eos, & nos vim inibi contractus habere deberent, & aliis decretis per nos & Sedem eamdem, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter concessis eatenus, & imposterum concedendis, quas & quæ, necnon Constitutiones, Privilegia, & Indulta, & ordinariis Collatoribus hujusmodi etiam consimilibus, vel dissimilibus, aut etiam fortioribus, & insolitis etiam derogatoriis clausulis, inhibitionibus, & decretis, & quod illa nonnisi sub certis modis, & formis inibi expressis, ac cum expressione litterarum desuper confectarum, & diei dat. illarum, aut etiam nullatenus revocari, seu suspendi possent concessas, & concessa eatenus, & imposterum concedendas, & concedenda, illorumque omnium vim, & effectum, quo ad id, omnino suspendit, & in vacatione Monasterii hujusmodi effectum sortiri, aut locum sibi vendicare non posse, neque debere decrevit, illisque & dictis

Nullius licentia requisita.

Sublata cuilibet Judici facultate alias judicandi.

Contrariis quibuscumque non obstantibus,

Quæ singillatim enumerantur.

Privilegia omnia contraria suspenduntur.

(a) Formula tunc temporis adhuc vigens. Quamvis enim doctissimi septemviri a Paulo III. electi Cardinales Contarenus, Theatinus, Sadoletus, Polus; Archiepiscopi Salernitanus, & Brundusinus; ac Fr. Thomas Magister Sacri Palatii celeberrimum, & juxta saluberrimum id Consilium conscripserint de Romanæ Curiæ corruptelis amovendis, in quod Lutherus & Sturmius insurrexerunt. (*Raynald. an.* 1539. *num.* 22.): tamen Accessus & regressus non sunt sublati ante annum 1563. in Concilio Trident. (*Sess.* 25. *cap.* 7. *de reform.*)

dictis statutis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorum totis tenoribus specialis specifica expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad id servanda foret dictus Prædecessor tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, & servata inserti forent, pro sufficienter expressis habens, illis alias in suo robore permansuris ea vice dumtaxat, quo ad præmissa derogavit, & sufficienter derogatum esse decrevit. Contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem esset Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possent per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Voluit autem præfatus Prædecessor, quod propter unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi, divinus cultus, & solitus Monachorum, & Ministrorum numerus in dicto Monasterio nullatenus minueretur; sed illius, ac Conventus prædictorum congrue supportarentur onera consueta. Et insuper ex tunc irritum decrevit, & inane si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attemptari. Ne autem de absolutione, unione, annexione, incorporatione, suspensione, voluntate, & decretis prædictis, pro eo quod super illis dicti Prædecessoris, ejus superveniente obitu, litteræ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Capitulum & Petrus illorum frustrentur effectu: Volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, unio, annexio, incorporatio suspensio, voluntas, & decreta Prædecessoris hujusmodi a dicta die Id. Januarii suum sortiantur effectum, perinde ac si super illis ipsius Prædecessoris literæ sub ejusdem diei dat. confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præsentes literæ ad probandum plene absolutionem, unionem, annexionem, incorporationem, suspensionem, voluntatem, & decreta Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Nulli ergo, &c.

Derogatur quibusvis exceptionibus.

Dummodo in Monasterio servetur Divinus cultus.

Hujusmodi decreta Pauli III. confirmantur a Julio III.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quadragesimo nono, octavo Kalendas Martii, Pontificatus nostri anno primo. (*a*)

Officium Catenæ prope Portam Sanctam Basilicæ S. Petri cum honoribus & oneribus confert Desiderio Clerico familiari suo.

Ex libro I. divers. Cameral. Julii III. lib. I. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1550. 4. *Martii.*

Motu proprio &c. Dilecto filio Desiderio Carillon Clerico Tullen. diœcesis, antiquo & descripto familiari continuo commensali nostro de alicujus subventionis auxilio providere, ipsumque gratioso favore prosequi volentes, eidem Desiderio, quoad vixerit, officium regiminis, & administrationis, ac gubernii catenæ, seu portæ Palatii nostri Sancti Petri prope Portam Sanctam (*b*) consistentis, cum omnibus & singulis illarum honoribus, oneribus, habitatione, Stantiis per Augustinum Marobium detentis, salario quomodolibet per Cameram, ac aliis solitis & consuetis. Ita ut ipse Desiderius officium hujusmodi exercere, aut per idoneum Substitutum exerceri facere possit, nec ab illo ejus vita durante per nos, seu Romanos Pontifices nostros Successores pro tempore existentes, seu alios quoscumque amoveri possit, concedimus & assignamus: necnon regimen administrationem & gubernium officii custodiæ hujusmodi ac rerum omnium ad illud pertinentium eidem Desiderio committimus ipsumque ad jocalia, regalia, & emolumenta prædicta recipimus & admittimus, ac recipi & admitti, sibique de salario, habitationibus, stantiis & emolumentis prædictis integre responderi debere decernimus, mandantes dilecto filio G. Ascanio Sancti Eustachii Diacono Cardinali ac pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario Cameræ

Officium Catenæ prope Portam Sanctam.

Concedit a[d] vitam, per se aut per substitutum exercen[dum].

(*a*) Jam liquet ex plurimis hujusmodi Bullis superiori tomo editis, Annos Incarnationis Florentino more adhiberi solitos in hujusmodi literis; quod minime fit in cæteris. Quare qui hîc dicitur quadragesimus nonus, est ipse quinquagesimus Jubilæi annus, quem aperuit bidui post datas has literas, clausitque in secundo Epiphaniæ Vesperi, duodecim nimirum diebus additis, quum duos detraxissent menses comitia. Dies Bullæ adscriptus, ipse est coronationis suæ, natalis Cathedræ.

(*b*) Prima Portæ mentio occurrit in literis Alexand. VI. (*Bullar. to. 2. pag. 320.*) ubi Pontifex ab se aperiendam dicit Portam Basil. Principis Apostolorum, tres autem reliquas a Commissariis seu Legatis. Portæ Sanctæ nomen ante Julium III. nullus Pontifex luculenter pronuncians occurrit. Hîc locus ipse indicatur veteris Basilicæ. Alpharanus in tabula Ichnogr. paulo post confecta, antiquiorem parvulam portam designat *num.* 113. in angulo Aquilonari, ejusque loco aliam ex marmore versicolori constructam e regione Oratorii S. Mariæ ad Præsepe *num.* 124. Utrique proxima erat Catena ante portam Palatii a Julio II. instauratam *num.* 121. Similitudinem quamdam, longo licet intervallo proximam, & hodie cernimus in Augusti Templi vestibulo, seu Atrio. Catena enim non longe distat a Porta Sancta.

(*a*) Quod

Cameræ Apoſtolicæ, & Theſaurario generali, nec non Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, ac aliis, ad quos quomodolibet ſpectat, ut ex nunc abſque alio deſuper a Nobis expectato mandato prædictum Deſiderium vel ejus Subſtitutum ad hujuſmodi officium, ejuſque liberum exercitium, nec non honores, onera, ſalarium, habitationes, ſtantias & emolumenta prædicta recipiant & admittant; ſibique de ſalario, & emolumentis prædictis integre reſponderi faciant, & mandent cum effectu: non obſtantibus quibuſvis Statutis, & Privilegiis, Indultis, & Litteris Apoſtolicis Camerario, Theſaurario, Præſidentibus, & Clericis, ac Cameræ prædictis in contrarium forſan conceſſis; necnon quibuſcumque aliis conceſſionibus, aſſignationibus, & commiſſionibus de dicto officio eidem Marobio, aut quibuſvis aliis perſonis hactenus etiam forſan per nos, ſeu Prædeceſſores, aut Succeſſores noſtros etiam ad vitam, aut alias quomodolibet: & motu ſimili, ac cum quibuſvis clauſulis, necnon irritantibus, ac aliis decretis factis & faciendis, etiam quod hujuſmodi conceſſiones revocari, aut ſuſpendi, vel alii in eorum præjudicium concedi, & perſonæ quibus conceſſæ ſunt ab hujuſmodi officio, eorum vita durante, etiam per nos & Sedem Apoſtolicam amoveri non poſſint, vel alias diſponentibus. Quas, & quæ, quatenus opus ſit per præſentes revocamus, caſſamus, & annullamus, ac eas earumque effectum ſuſpendimus, illiſque, necnon ſtatutis, privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis &c. tenores &c. illorum &c. ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Cum clauſulis opportunis & conſuetis dictum officium, ejuſque liberum exercitium necnon honores, onera, habitationes, ſtantias, ſalarium &c. Fiat ut petitur. J.

Admitti eum jubet a Camerario &c.

Revocatis aliis ſimilibus gratiis

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c. & cum conceſſione aſſignatione commiſſione ſubſtitutione ad vitam, decreto, mandato derogatione revocatione caſſatione ſuſpenſione & aliis de & pro omnibus ac ſingulis ſupradictis. Et cum opportuno decreto, quod præſens gratia revocari ſuſpendi aut de ſurreptionis, vel obreptionis vitio aut intentionis noſtræ defectu notari nullatenus poſſit, ſed valida ſemper & efficax exiſtat; & ita per quoſcumque Judices &c. ſublata &c. irritum quoque &c. judicari debeat. Et quod præſentis motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra; clauſula contraria non obſtante. Seu ſi videbitur, literæ per Breve noſtrum cum præmiſſorum omnium majori & veriori expreſſione ac opportuna executorum deputatione, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, & cum poteſtate inhibendi ſub eiſdem pœnis & cenſuris agendi, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis latiſſime exten. Cum expreſſione, quod hujuſmodi officium ad pro tempore exiſtentis Romani Pontificis beneplacitum exiſtat; illud nihilominus ad vitam concedendo, ac cuicumque nullitati derogando expediri poſſit.

Formulæ pro expeditione.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum quarto Nonas Martii Anno primo. Fiat. J.

Die 11. Martii 1550. ſupradicti Motus proprii cedula per Reverendiſſimum Dominum Cardinalem Camerarium præfatum admiſſa & de ejus mandato regiſtrata, ac patentes deſuper confectæ fuerunt.

Motus proprios admittendi ratio.

Sequuntur patentes admiſſionis ſupradicti Motus proprii.

Guido Aſcanius Sfortia S. R. E. Camerarius (a) *&c. dilecto nobis in Chriſto d. Deſiderio Carillon Clerico Tullen. Diœceſis S. D. N. Papæ familiari, continuo commenſali; Salutem in Domino.*

Exhibuiſti nuper nobis in Camera Apoſtolica Motus proprii cedulam Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini Noſtri d. Julii Divina Providentia Papæ III. manu Suæ Sanctitatis ſignatam, quam cum ea, quam decuit reverentia recepimus hujuſmodi ſub tenore: Motu proprio &c. Deſiderio Carillon Clerico Tullen. Diœceſis antiquo & deſcripto familiari continuo commenſali noſtro &c. *ſubſequenter nobis humiliter ſupplicaſti, ut dictam Motus proprii cedulam, & in ea contenta admitti & in libris Cameræ Apoſtolicæ regiſtrari, tibique literas patentes, juxta illius formam concedere, & alias deſuper opportune providere dignaremur: Nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati cupientes mandatis Apoſtolicis parere, illaque debitæ executioni demandare, de mandato &c. & auctoritate &c. ipſam Motus proprii cedulam admiſimus, & in libris Cameræ Apoſtolicæ, videlicet libro primo diverſorum Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ fol. 41.* (b) *apud infraſcriptum Cameræ*

Literæ patentes Camerarii S. R. E.

(a) Quod labem aliquam intuliſſe viſum eſt Pauli III. primordiis laudatiſſimis, duos nepotes adoleſcentulos Alexandrum Petri Aloyſii filium annorum quatuordecim, & Aſcanium Sfortiam a Boſio S. Floræ Comite ſuſceptum an. 1518. die 25. Novemb. ex Conſtantia Petri Aloyſii ſorore Diaconos Cardinales creavit die 14. Decembris an. 1534. Uterque autem ſupra ætatem prudentia excelluit. Uterque ſummis functus muneribus Romæ, & foris: Uterque Archipresbyter Baſilicarum Urbis; Alexander noſtræ Vaticanæ, Aſcanius S. Mariæ Majoris: Cancellarius ille; hic Camerarius S. R. Eccleſiæ; qui præſertim Card. S. Floræ nomine in Hiſtoriis celebris 46. ætatis annum attingens exceſſit, ut conſtat ex Epitaphio in Sanctæ Mariæ Majoris Baſilica.

(b) Bullarii noſtri *To. 2. pag.* 177. locupletiſſimum præbui argumentum ſummæ fidei, quæ noſtræ huic Collectioni eſt adhibenda. En modo alterum: unde eſt deprehendere quanti ſint Regeſta, Codiceſque alii Archivorum Urbis.

(a) Non-

Regiſtratio Motus proprii:

Cameræ Apoſtolicæ Notarium regiſtrari mandavimus, prout per præſentes admittimus, illiuſque tenori inhærentes, tenore præſentium te ad officium regiminis, adminiſtrationis, & Gubernii Cathenæ, ſeu portæ Palatii Apoſtolici Sancti Petri prope Portam Sanctam conſiſtentis, ejuſque liberum exercitium, necnon honores, Salarium, onera, ſtantias, habitationem, regalia, & emolumenta ſupradicta recipimus, & admittimus: mandantes propterea univerſis & ſingulis, ad quos ſpectat, vel in futurum ſpectare poterit, præſentem notitiam quomodolibet habituris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac quingentorum Ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, aliiſque noſtri arbitrii pœnis, quatenus te ad hujuſmodi officium, ejuſque liberum exercitium, aliaque præmiſſa recipiant, & admittant, receptumque & admiſſum manuteneant, & defendant; nec te, vel a te ad hujuſmodi officium ſubſtituendum, in præmiſſis ullo modo moleſtent, perturbent, vel impediant. Quinimmo in omnibus dictum officium concernentibus adſint, ſeu faveant. Modernis vero & pro tempore exiſtentibus Theſaurario, & Depoſitario ſeu Depoſitariis hujuſmodi Apoſtolicis Generalibus, cæteriſque, ad quos quomodolibet ſpectat, & pro tempore ſpectabit, ut de ejuſdem officii Salario, & emolumentis ſolitis & conſuetis congruo tempore reſponderi faciant, & reſpondeant, illaque perſolvant reſpective, alioquin &c. irritum decernentes & inane quicquid ſecus fiet. Non obſtantibus illis, quæ præfatus Sanctiſſimus Dominus Noſter Papa per præinſertam Motus proprii cedulam voluit non obſtare. In quorum &c.

Pœnæ detrectantibus proponuntur.

Emolumenta ſolvenda injunguntur.

Datum Romæ in Camera Apoſtolica die 11. menſis Martii 1550. Pontificatus &c. anno primo.

G. Aſ. Car. Cam.

Pœnitentiariorum Minorum Baſilicæ Principis Apoſtolorum Privilegia omnia, prærogativam ſuper aliis quibuſcumque Pœnitentiariis, ac proventus enumerat, eiſque concedit 30. Scuta aurea in quemlibet menſem in perpetuum ſuper Officio Majoris Pœnitentiarii.

Ex Archetypis Brevium Julii III. An. 3. num. 145. ap. Arch. Apoſt. Vatic.

JULIUS PP. III.

AN. CH: 1552. 1. Martii.

AD futuram rei memoriam.

Orditur a prærogativa Baſilic. Vatic. ſuper Eccleſiis Urbis.

Paſtoralis officii cura, meritis licet imparibus, nobis ex alto commiſſa nos excitat & inducit, ut circa ſtatum perſonarum quarumlibet præſertim in Baſilica Sancti Petri de Urbe, pro confeſſionibus fidelium audiendis, majori Pœnitentiario noſtro continuo fideliter aſſiſtentium, ac inibi noſtras & Sedis Apoſtolicæ vices indefeſſis laboribus gerentium, ſalubriter dirigendum, & feliciter conſervandum, noſtræ vigilantiæ partes ſolertius impendamus, & iis, quæ propterea proceſſiſſe comperimus, ut firma perſiſtant, Apoſtolici muniminis præſidium propenſius impartiamur, & alias pro eorum obſervatione, & perſonarum earumdem decentiori ſuſtentatione provideamus, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Dudum ſiquidem felicis recordationis Benedictus XII., Eugenius IV., Innocentius VIII., Sixtus etiam IV., Alexander VI., & Leo X., Romani Pontifices (a) Prædeceſſores noſtri, videlicet Benedictus XII. inter alia voluit, & ordinavit, quod dilecti filii Collegium dictæ Baſilicæ, & eorum ſocii Summo Pontifici & non alteri immediate eſſent ſubjecti, & ad eorum arbitrium ſibi ſocium (qui quamdiu in conſortio ſeu ſervitio Pœnitentiarii maneret, ſi Regularis foret, ab ordine ſuo eſſet exemptus) eligere & electum mutare poſſent, quodque Confeſſorem ſibi eligere poſſent, & electum mutare, qui eamdem haberet poteſtatem ſuper Pœnitentiarium, quam Pœnitentiarius ſuper alios pœnitentes. Et quod poſſent in domibus ſuæ habitationis Miſſas celebrare, aut celebrari facere cum Altari portatili, abſque licentia ulteriori. Et quod ſimiliter poſſent miniſtrare, ſeu miniſtrari facere ſuis familiaribus Eccleſiaſtica Sacramenta, & quod in articulo mortis plenariam haberent indulgentiam, & remiſſionem omnium peccatorum. Et denique

Literas Apoſtolicas Prædeceſſor. pro Pœnitentiariis laudat

Privilegia eis conceſſa a Benedicto XII.

Præcipue quod eſſent Capellani & familiares Papæ.

(a) Nonnullas edidimus literas Apoſtolicas ſuperioribus voluminibus ad Pœnitentiar. Collegium ſpectantes. Abs re autem fore duximus eas omnes congerere quæ illorum privilegia, reditus &c. continentes, eatenus noſtram ſpectant Baſilicam, quod Pœnitentiarii ejuſdem ſunt. Quare ex literis hîc laudatis nullam reperire eſt in Bullario noſtro. Hanc vero Julii III. Bullam, quæ illarum ſummam exponit, ſuppeditatque non pauca ad rem noſtram neceſſaria, ultro amplectimur, ac proferimus.

(a) De

nique quod ipsi Pœnitentiarii essent Capellani, & familiares continui commensales Summi Pontificis. Necnon Eugenius IV. quod dicti Pœnitentiarii essent numero undecim, & non ultra (*a*) duo videlicet Italici, duo Gallici, duo Hispani, unus Anglicus, qui etiam Scotorum & Hibernicorum confessiones audiret; unus Hungarus: unus pro Polonia, Bohemia, Sclavonia, & Russia; unus Alemaniæ Superioris, & alter Inferioris: qui confluentium ex eorum partibus audirent confessiones; Et quod ipsis Pœnitentiariis in dicto numero existentibus, non cogantur per quodcumque mandatum etiam Apostolicum de aliis Pœnitentiariis creatis, aut creandis aliquem ad suum numerum vel Collegium suscipere, nisi per cessum vel decessum alicujus ex eis, & similiter quod tempore necessitatis & magni concursus ad Curiam, Pœnitentiarii collegiati aliquos sibi substituere possent, de consensu prioris & majoris partis eorum, qui durante tali necessitate eorum existant coadjutores ut antiquitus observabatur, & quod præfati Pœnitentiarii, ut ejus continui commensales haberentur, & omnibus gratiis, libertatibus, & immunitatibus, privilegiis, exemptionibus, honoribus, & indultis, quibus ejus continui commensales gaudebant, & utebantur, gauderent, perpetuo sub protectione Apostolica mansuri, inter alia statuit & ordinavit. Ac Collegio Pœnitentiariorum hujusmodi tertiam partem omnium & singulorum emolumentorum, jurium, & proventuum quorumcumque, quæ literarum Apostolicarum bullatores perciperent, & pro tempore percipere consuevissent de consuetudine vel de jure, ex quibuscumque literis Apostolicis gratiam vel justitiam concernentibus, vel aliis literis, aut alias quomodolibet, & ex quavis causa ratione officii Bullæ dictarum literarum ad eorum manus pro tempore pervenientium, auctoritate Apostolica, Motu proprio, & ex certa scientia in perpetuum dedit, concessit, & assignavit: volens quod hujusmodi tertiam jurium, proventuum, & emolumentorum partem dictis Pœnitentiariis debitam ab eisdem, qui tunc erant, & pro tempore futuri erant bullatoribus, quamdiu in communi vita permanerent, auctoritate Apostolica petere, exigere, & levare possent: ac eos & eorum quemlibet ad dandum, & consignandum eis, vel ab eis deputando tertiam partem hujusmodi, compellere, & cogere valerent, ac præcipiens & mandans tunc & pro tempore existentibus bullatoribus hujusmodi sub excommunicationis pœna (quam ipsos bullatores si secus facerent, eo ipso incurrere voluit) quatenus hujusmodi tertiam partem dictis Pœnitentiariis mense quolibet integre traderent, & persolverent, ac ad eam solvendam efficaciter astricti essent, necnon concedens eisdem Pœnitentiariis quod virum aliquem idoneum Clericum deputare possent ad exactionem tertiæ partis præfatæ, qui etiam dum fieret lectio literarum Apostolicarum in loco Bullæ, interesse valeret, & computa illorum videre, prout foret opportunum. Et postmodum recensens quod nonnullæ literæ per Pœnitentiariam Apostolicam petentibus concedi solitæ, videlicet quæ absolutionem ab excommunicationis sententia, aut dispensationem super irregularitate continerent, & quæ de sententiis generalibus pro præsentibus in forma *affective*, & *si inveneris* pro absentibus, & *quæ licet non credat vel recolat* pro eisdem præsentibus & absentibus, & quæ declaratoriæ nuncupantur, sive eorum supplicationes non registrabantur (de quibus cum forte eas perdi contingebat, sufficiens in Romana Curia vel alibi fides fieri non poterat) voluit & ordinavit, quod prædictæ sicut & aliæ ejusdem pœnitentiariæ literæ, sive earum supplicationes in libris solitis, prout jam tunc registrari cœperant, ex tunc in antea debite registrarentur, & hujusmodi voluntatem & ordinationem suam renovans, & perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandans: perpetuo statuit edicto, quod pro singularum continentium absolutione vel dispensatione unus; pro de sententiis vero in forma *affective*, & *si inveneris*, & *licet non credat vel recolat* duo; & pro declaratoriarum literarum registratura hujusmodi tres tantummodo grossi papales per deputatos ad hoc pro tempore reciperentur: quos omnes & singulos grossos & eorum summas, qui & quæ ex registratura literarum prædictarum pro tempore obvenirent, Motu proprio & ex certa scientia eisdem Pœnitentiariis reservavit, assignavit, concessit, & donavit: ita ut in fine cujuslibet mensis duo ex ipsis Pœnitentiariis inter se pro tempore deputandi ad locum dicti registri personaliter accederent, & visis libris registri, ac numero literarum hujusmodi, omnes & singulas summas exinde provenientes integre & sine ulla diminutione reciperent, mandans registratoribus

Admitti et ...bet a Camer... &c.

Revocatis al... milibus gra...

Formulæ ... peditione.

Exigenda per Clericum ab iis deputatum

Alia emolumenta ex literis registrari antea non solitis

(*a*) De vario, multiplicique Pœnitentiarior. numero ...nihil diximus (*To.* 2. *pag.* 48. *not. a.*) Eugenius IV. omnium ...imus non modo certum Pœnitentiariorum numerum esse voluit, sed pro variis Nationibus assumendos linguarum peritos decrevit, ut constat ex hisce ejus literis. Vide *seq. not.* ad has literas Julii III.

(*a*) Anni

toribus literarum dictæ Pœnitentiariæ, & substitutis eorum atque aliis omnibus & singulis dictorum denariorum, seu emolumentorum receptoribus præsentibus, & futuris sub simili excommunicationis pœna (quam eos, si secus facerent, incurrere voluit ipso facto, & a qua nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti absolvi non possent) quatenus dictis Pœnitentiariis præfatas summas mense quolibet in perpetuum libere, & absque difficultate, aut contradictione aliqua fideliter darent atque persolverent, non tamen intendens propterea concessioni, & assignationi alias per eum eisdem Pœnitentiariis de tertia parte emolumentorum seu denariorum ex literis Apostolicis in bullaria earumdem pro tempore obvenientium, ut præfertur, factæ aliqualiter derogare.

P[...]m. pœna inflicta non solventibus.

Privilegia eorumdem a Sixto IV.

Sixtus quoque quartus Motu proprio & ex certa scientia statuit, & ordinavit, quod deinceps perpetuis futuris temporibus tertia pars emolumentorum, jurium, & proventuum plumbi per Eugenium IV. dictis Pœnitentiariis concessa, juxta formam literarum ejusdem Eugenii quas alias in sua integritate durare decrevit, integre debeatur, & mensatim ipsis Pœnitentiariis per dictos bullatores absque contradictione aliqua assignetur: ita tamen quod dicti Pœnitentiarii pro expensis plumbi, serici, cordulæ, canapis, pro literarum Apostolicarum exigentia, ac etiam Salarii lectoris, sive Clerici ad legendum literas pro tempore deputati dumtaxat pro rata sua, videlicet tertia parte; deinceps contribuere tenerentur, mandans Pœnitentiariis, & Bullatoribus supradictis, & qui pro tempore essent sub excommunicationis & privationis officiorum suorum pœna, quatenus ejusdem Eugenii literas, ac statuta, & ordinationem suam hujusmodi inviolabiliter observarent.

Privilegia ab Innoc. VIII. iis concessa.

Necnon Innocentius VIII. Motu proprio & ex certa scientia, quod dicti Pœnitentiarii tunc & pro tempore existentes, veri & immediati ac indubitati Sedis Apostolicæ & sui ac etiam pro tempore existentis Romani Pontificis Capellani, ac familiares continui commensales existerent, & pro talibus vere omni fictione cessante, haberi, teneri, & tractari, & reputari deberent, omnibusque & singulis Privilegiis exemptionibus honoribus prærogativis & immunitatibus, antelationibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii sui, & pro tempore existentis Romani Pontificis Capellani & familiares continui commensales gaudebant, potiebantur, & utebantur, ac gavisuri, potituri, & usuri erant pro tempore, absque aliqua prorsus differentia pariformiter potiri possent & deberent, quamvis in suo & pro tempore existentis Romani Pontificis familiarium tinello non comederent, & pro tempore non comedissent, declaravit, ac voluit, ac decrevit.

Privile[...] Alexandri [...]

Necnon Alexander VI. Motu proprio & ex certa scientia ut Pœnitentiariorum Collegium viris electis vita & moribus comprobatis & literarum scientia excellentibus florent, statuit, & ordinavit, quod deinceps perpetuis futuris temporibus nullus ad Pœnitentiariorum Collegium vel examen privatum consuetum (etiam prætextu quorumvis mandatorum vel literarum etiam quascumque sententias, censuras, & pœnas in se continentium, quæ ab eo vel a Sede Apostolica sub quibusvis formis & expressionibus verborum etiam motu & scientia similibus, & cum quibusvis etiam dictæ suæ ordinationis derogatoriis aliisque fortioribus & insolitis clausulis emanarent) quomodolibet admitti posset vel deberet, nisi prius super punctis sibi per Pœnitentiarios assignandis publice & sufficienter respondisset, juxta statuti eorumdem Pœnitentiariorum super hoc editi tenorem & formam.

Nullus [...]piatur sine [...]mine.

Et quod nullus etiam in Pœnitentiarium substitutum, vel quemcumque alium coadjutorem tempore concursus vel quocumque alio tempore, etiam prætextu quorumcumque mandatorum & literarum, reciperetur, vel admitteretur, nisi præstitis prius per eum juramentis consuetis (& prout & quemadmodum in eorumdem Pœnitentiariorum ordinationibus habetur) super moribus, & vita, ac literarum scientia examinatus, & idoneus repertus fuerit, irritante decreto desuper adjecto, statuit & ordinavit.

Pri[...] Leonis [...] iisdem.

Ac Leo X. & Prædecessor præfatus Pœnitentiarios prædictos tunc & pro tempore existentes, etiam Episcopis inferiores, inter suos & pro tempore existentis Romani Pontificis Capellanos & Prælatos domesticos continuos commensales connumerari debere; prout etiam connumeravit, & esse censuit: Eisque ex tunc de cetero absolutiones, dispensationes, declaratorias, & alia similia Pœnitentiariæ Apostolicæ rescripta, prout antea fieri solebat, committi posse & debere, ac nulli ex aliis Apostolicæ Sedis in præfata Urbe Pœnitentiariis ad ipsam Urbem peregre, & pro remedio suarum conscientiarum de longinquis partibus accedentes, seu confluentes a casibus præfatæ Sedi reservatis, præsertim a parricidiis, ab solutionibus solemnibus, aliisque hujusmodi excessibus, præterquam dictæ Basilicæ Pœnitentiariis, & in mortis articulo, absolvere licere perpetuo statuit & ordinavit: eisque & aliis Pœnitentiariis, ne contra statutum & ordinationem suam hujusmodi scienter vel ignoranter aliquid facerent, seu attemptarent mandavit, ac districtius inhibuit, sub excom-

excommunicationis latæ ſententiæ pœna per eos ſi contra facerent ipſo facto incurrenda. Ac etiam ſtatuit & ordinavit, quod dicti Pœnitentiarii in civilibus non poſſent citari, nec conveniri, niſi coram eorum Priore vel Decano; inhibendo tunc & pro tempore exiſtenti ejuſdem Urbis Gubernatori, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, ceteriſque Judicibus ordinariis & extraordinariis quavis auctoritate fungentibus, ne de cauſis hujuſmodi contra dictos Pœnitentiarios, quovis modo ſub excommunicationis latæ ſententiæ in eorum ſingulos, ſi contra facerent, pœna, ſe intromittere præſumerent, ac decernendo irritum & inane quicquid ſecus ab eis, aut quibuſvis aliis ſcienter vel ignoranter contingeret attemptari. Et tam præfati quam diverſi alii Romani Pontifices etiam Prædeceſſores noſtri diverſa alia privilegia, & immunitates conceſſiones exemptiones libertates gratias facultates donationes conceſſiones aſſignationes literas & indulta, etiam per modum approbationis confirmationis extenſionis & ampliationis Collegio, & Pœnitentiariis Baſilicæ hujuſmodi de Apoſtolica auctoritate conceſſerunt, & conceſſa approbarunt & confirmarunt, & extenderunt & ampliarunt, prout in ſingulis literis Apoſtolicis deſuper confectis plenius videtur contineri. Noſque ut accepimus, emolumenta eiſdem minoribus Pœnitentiariis hactenus aſſignata, ſucceſſive, cauſantibus temporum malis conditionibus, adeo decreverunt, quod ad illorum qui numero duodecim una cum majori Pœnitentiario (a) exiſtunt congruam ſuſtentationem non ſufficiunt: conſiderantes aſſiduos labores, quos Pœnitentiarios ipſos in dies in vinea Domini laborando de neceſſitate ſufferre & ſuſtinere oportet, ac æquum cenſentes, ut qui altari deſerviunt, de altari vivere debeant, quodque ipſi minores Pœnitentiarii, qui pro ſe ipſis & dicto Pœnitentiario majori pœnitentiariæ pondus diei & æſtus ſuſtinent, ex ejuſdem pœnitentiariæ emolumentis alantur, & ſuſtententur; & inſuper ad fidelia & ſalubria obſequia nobis, & dictæ Sedi in eadem Baſilica hactenus per eos impenſa, & quæ impenſum iri per eoſdem ſperamus, debitum reſpectum habentes, ac propterea volentes præfatos

…ximuntur a …ujus Ju…is

…mma alio… …rivilegior.

…rum Colle… …on inebat …o duode…

Pœnitentiarios, quos ſpeciali zelo charitatis amplectimur, ſpecialis gratiæ favore proſequi: Motu proprio & ex certa ſcientia, non ad dictorum Pœnitentiariorum ſeu alicujus eorum nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, omnia & ſingula ſtatuta conſtitutiones & conſuetudines laudabiles Collegii Pœnitentiariorum hujuſmodi, nec non prædicta, & quæcumque alia privilegia, & immunitates exemptiones donationes conceſſiones aſſignationes libertates gratias facultates literas & indulta quæcumque per dictos & alios Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam Collegio Pœnitentiariorum, & pro tempore exiſtentibus minoribus Pœnitentiariis Baſilicæ hujuſmodi quomodolibet, ſub quibuſcumque tenoribus & formis conceſſa approbata & innovata: quorum omnium & ſingularum aliarum literarum & ſcripturarum deſuper confectarum tenores formas cauſas, propter quas facta & conceſſa fuerunt, ac decreta in illis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, infererentur præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, cum omnibus & ſingulis in eis contentis clauſulis; auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus; illiſque perpetuum & inconcuſſum firmitatis robur adjicimus; illaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari, & ad omnium illorum obſervationem quoſcumque, & ſub quibuſvis etiam pecuniariis pœnis, cogi & compelli poſſe. Sicque per quoſcumque Judices etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & diffiniri debere; nec non ſi ſecus ſuper hiis a quocumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari, irritum & inane decernimus & declaramus. Et nihilominus Motu ſimili eiſdem Pœnitentiariis minoribus nunc & pro tempore exiſtentibus, pro eorum commodiori & decentiori ſuſtentatione, ultra jura & emolumenta ipſis ratione officii eorum hactenus aſſignata, & per eos percipi ſolita, ſummam triginta ſcutorum auri in auro menſtruorum ſuper emolumentis officii nunc

Julii III. nova conceſſio.

Confirmat vetera omnia Privilegia.

Triginta Scuta iis aſſignat ſuper officio Pœnitentiarii Majoris.

(a) Anni jam ſupra centum excurrerant, quum Eugenius IV. certum undecim Pœnitentiariorum Minorum numerum conſtituerat. Hîc vides totidem perſeveraſſe uſque ad annum 1552. Duodenarius enim numerus explebatur a Majori Pœnitentiario. Hinc vero annis ſeptemdecim S. Pius V. Collegium minorum Pœnitentiariorum ad unam Societatem Jeſu redegit, ac duodecim eſſe voluit citra Pœnitentiarium Majorem. Hæ literæ S. Pii V. ut conſtat ex Bulla 56. Alexandri VII. (*Bullar. Rom. to. 6.*) ob ejuſdem obitum non fuerunt expeditæ. Quare idem Alexander (§. 5.) illas confirmans pro Collegio Societatis Jeſu, *Hac tamen lege*, inquit, *ut eadem Societas in Collegio hujuſmodi tredecim ipſius Societatis Presbyteros Regulares comprehenſo in illis d. Collegii Rectore, qui omnes & ſinguli Miniſterium minorum Pœnitentiariorum in memorata Baſilica ſedulo exercere teneantur, & ex quibus duo pro Italica, duo pro Gallica, duo pro Hiſpanica, & Luſitana, unus pro Germanica, unus pro Hungarica, unus pro Flandrica, unus pro Polonica, unus pro Anglica, unus pro Græca, & unus pro Illyrica Nationibus ...... perpetuo habere, & manutenere debeat, & teneatur.* Hæc vero ſatis ſuperque ſunt ad rem noſtram.

(a) Bul-

nunc & pro tempore exiſtentis majoris Pœnitentiarii noſtri perpetuis futuris temporibus, ſingulis menſibus per nunc & pro tempore exiſtentem majorem Pœnitentiarium noſtrum, ſeu Sigillatorem, aut emolumenta officii majoris Pœnitentiarii hujuſmodi pro illo pro tempore quomodolibet colligentem, ultima die cujuslibet menſis a proxime præterita menſis Februarii anni milleſimi quingenteſimi quinquageſimi ſecundi incipiendo, libere & integre & abſque aliqua dilatione perſolvendam reſervamus & aſſignamus, ac reſervatam & aſſignatam, ac nunc & pro tempore exiſtentem majorem Pœnitentiarium, ſeu Sigillatorem præfatos, aut alium ſeu alios emolumenta hujuſmodi colligentes ad dictæ ſummæ integram ſolutionem, ut præfertur, faciendam teneri, & obligatos exiſtere decernimus. Mandantes eidem majori Pœnitentiario in virtute ſanctæ obedientiæ, aliis vero ipſius miniſtris ac ſigillatori, ac emolumenta hujuſmodi percipientibus & colligentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & indignationis noſtræ ac privationis emolumentorum officiorum ſuorum pro una Cameræ Apoſtolicæ & pro alia medietatibus Collegio Pœnitentiariorum applicandorum ipſo facto per eos, & præmiſſa non adimplentes incurrendis pœnis, quatenus ſummam prædictam, ut præfertur, realiter & cum effectu perſolvant & perſolvi faciant. Nec non dictæ Urbis Gubernatori & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, nec non aliis dictæ Urbis ordinariis Judicibus, & eorum cuilibet mandamus, quatenus eiſdem Pœnitentiariis minoribus in præmiſſis, efficacis defenſionis auxilio aſſiſtentes, faciant eis præfatam ſummam realiter & integre & abſque aliqua diminutione aut retardatione ſingulis menſibus juxta præſentium tenorem perſolvi: non permittentes, eos ſeu eorum aliquem per majorem Pœnitentiarium, ac præfatos, & quoſcumque alios deſuper impediri, perturbari, aut moleſtari: conradictores quomodolibet & rebelles ac præmiſſis contravenientes per ſententias, cenſuras, & privationes officiorum, ac de quibus eis videbitur, pecuniarias pœnas etiam per viam mandati executivi, ſi eis videbitur, appellatione quacumque remota, compeſcendo. Non obſtante noſtra de non tollendo jure quæſito, & quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti officii majoris Pœnitentiarii juramento confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis & literis Apoſtolicis eidem majori Pœnitentiario, & illius officio hujuſmodi ſub quibuſcumque tenoribus & formis, etiam Motu proprio, etiam conſiſtorialiter, & alias quomodolibet conceſſis approbatis & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulo hujuſmodi mentionem.

Singulis menſibus ſolvenda a Febr. an. 1552.

Pœnam excommun. Contrafacientib. infligit

Tribunalia Urbis præſidio iis eſſe jubet.

Mutando & etiam privant inobedientes.

Conſtitutionibus quibuſcumque contrariis derogat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris prima die Martii 1552. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Carolo Pallavicino quatuordecim annorum adoleſcenti.

Ex Regeſto XXXI. Bullar. Julii III. pag. 70. ap. Arch. Apoſtol. Vatic.

AN. CH. 1552. 6. Maji.

JUlius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Carolo Pallavicino Clerico Januen.; Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Laudabilia tuæ puerilis ætatis indicia, ex quibus, prout fide dignorum teſtimoniis accepimus, veriſimiliter concipitur, quod ſuccedentibus tibi annis te in virum debeas producere virtuoſum, nos inducunt, ut illa tibi favorabiliter concedamus, quæ tuis commoditatibus fore conſpicimus opportuna. Cum itaque hodie tu, cui alias tunc, ut aſſerebas, in quarto decimo tuæ ætatis anno conſtituto de una ex quatuor perpetuis Capellaniis per felicis recordationis Innocentium Papam octavum Prædeceſſorem noſtrum in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe erectis, & inſtitutis, (*a*) tunc per liberam reſignationem dilecti filii Petri Franciſci (*b*) Electi Alerien. de illa, quam tunc ex diſpenſatione Apoſtolica obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, vacante

Ex indole profectum ſibi pollicetur.

Capellaniam Innoc. vacantem

(*a*) Bullam Inſtitutionis ab Alexandro VI. editam habes hujus Bullarii *to.* 2. *pag.* 291. Eam conſule.

(*b*) Antequam de Reformatione admodum neceſſaria decerneretur, Concilium Tridentinum ob graviſſimas cauſas ſuſpenſum fuerat a Julio III. die 28. Apriſis hujus anni Seſſ. 16. Quare & perſeveratum in Diſciplinæ abuſu. Petrus Franciſcus ſiquidem

vacante, ſub datum videlicet duodecimo Kalendas Aprilis Pontificatus noſtri anno tertio conceſſeramus provideri, conceſſioni gratiæ hujuſmodi, literis Apoſtolicis deſuper non confectis, in eiſdem manibus ſponte & libere ceſſeris, noſque ceſſionem hujuſmodi admittentes, Capellaniam prædictam adhuc tunc, ut præfertur, aut alias certo modo vacantem prædicto Petro Franciſco electo per eum quoad viveret, tenendam, regendam, & gubernandam commendaverimus, (*a*) ſeu commendari conceſſerimus: Nos tibi, cui etiam hodie aſſerenti, te adhuc in dicto decimo quarto dictæ ætatis anno conſtitutum, dicti Petri Franciſci Electi fratrem germanum, ac ambo forenſes exiſtere, quod in certos tunc expreſſos eventus liceret tibi ad Canonicatum & Præbendam Eccleſiæ Albinganen., (*b*) ac ſine cura Eccleſiam Sancti Benedicti de Faſulto prope & extra muros Januen. & perpetuam Capellaniam ad Altare, ſeu ſub invocatione Sanctæ Luciæ Sancti Laurentii in Damaſo de Urbe, necnon perpetuum ſimplex beneficium Eccleſiaſticum, Canonicatum de Serula nuncupatum, in Parrochiali de Venuſta Adjacen. Diœceſis (*c*) Eccleſiis, quorum inſimul centum & triginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut etiam aſſerebas non excedebant, nec non cujus fructus redditus & proventus centum florenos auri in libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur, Monaſterium Sancti Andreæ in Monte bono de Sexta Ciſtercien. ordinis Januen. diœceſis, quæ ſimiliter hodie tunc certo modo vacantia prædicto Petro Franciſco electo etiam per eum, quoad viveret tenendam, regendam & gubernandam commendaveramus, ſeu commendari conceſſeramus, liberum habere acceſſum & ingreſſum per alias noſtras literas indulſimus, prout in illis plenius continetur: ne ex ceſſione hujuſmodi nimium diſpendium patiaris, de alicujus ſubventionis auxilio providere, ac præmiſſorum indiciorum intuitu ſpecialem gratiam facere volentes, teque a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, nec non omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, quæ etiam ex quibuſvis diſpenſationibus Apoſtolicis obtines, & expectas, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competit, quæcumque, & qualiacumque ſint; eorumque fructuum reddituum & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro expreſſis habentes: Tibi, quod dicto Petro Franciſco electo cedente vel decedente, aut primodictam Capellaniam alias quomodolibet dimittente, vel amittente, & illa quovis modo vacante etiam apud Sedem Apoſtolicam, liceat tibi ad eamdam Capellaniam, quæ ſine cura eſt, ac cujus fructus, reditus, & proventus quadraginta quinque Ducatorum auri ſimilium, ſecundum extimationem prædictam, valorem annuum, ut aſſeris, non excedunt, vigore præſentium, quas vim validæ & efficacis proviſionis tibi de illa ex nunc prout ex tunc & e contra Apoſtolica auctoritate factæ, obtinere decernimus, liberum habere acceſſum & ingreſſum, illiuſque corporalem poſſeſſionem per te vel alium ſeu alios propria auctoritate libere apprehendere, & abſque alia tibi deſuper facienda proviſione retinere, ipſius Petri Franciſci electi ad hoc per dilectum filium Joannem Franciſcum Pallavicinum de Vinaza Clericum Januen. procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum expreſſo accedente conſenſu, Apoſtolica auctoritate prædicta tenore præſentium de ſpeciali gratia indulgemus. Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Balneoregien. (*d*) & Cæſenaten. (*e*) Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus

Cell[illegible], & [illegible]teris non ex[illegible] [illegible] [illegible]mmendaverat

Plura benefi-cia [illegible] adoleſcentulo

E[illegible]ndem Ca[illegible]llaniam con[illegible]edit.

Cum retentione omnium beneficiorum.

Cujus inire poſſeſſionem valeat per ſe vel per alium.

ſiquidem miles S. Petri Coadjutor Alerienſis Eccleſiæ adſcitus erat a patruo Franciſco Pallavicino cum ſpe futuræ ſucceſſionis an. 1551. die 30. Maji Ughell. *to. 3. pag.* 505.

(*a*) Contra Inſtitutoris mentem, qui Capellanias nonniſi in Sacerdotio conſtitutis conferendas ſanxerat, Adoleſcentulo hæc confertur. Tolerabile id quidem; multæ enim exſpectationis adoleſcens erat. Commendata erat ejus fratri. Id vero maximum, & juxta temporum labem interpretandum.

(*b*) Albinga Januenſis Archiepiſcopi Suffraganeum habet Epiſcopum: ejus Cathedralis quindecim habet Canonicos & tres dignitates, ut notat Ughell. Stephanus Albingaunum novit & Albingam oppidulum. Utrumque autem nomen Civitati huic Epiſcopali convenire, ac de ejuſdem Canonicatu hîc agi perinde certum, ac beneficiis hunc adoleſcentulum oneratum, reſidentiæ ac officii mentione nulla facta: quod minime novum temporibus queis verſamur.

(*c*) Adjacenſis in Corſica Epiſcopatus per hæc tempora ſatis pinguis, duabus tantum dignitatibus, ac tribus Canonicis conſtans Capitulum habuit. Ex quatuordecim autem parochiis Diœceſis, quarum una hîc memoratur, nulla cur Clero abundaret, Sacerdotibuſque egentes omnes eſſent, ut tradit Philippinus, fortaſſe hinc ediſcimus:

(*d*) Erat hic Lotharingius, nomine Nicolaus Vernecy alias Vineus Pauli III. Datarius, a quo ex Archidiacono Metenſi electus fuit Epiſcopus Balneoreg. an. 1545. eique abdicanti anno 1563. Galeatius Gegald noſter Canonicus ſucceſſit. Ughell.

(*e*) Joannes Baptiſta de Spiritibus Viterbien. Chriſtophoro patruo, cujus erat adjutor cum futura ſucceſſione, ſucceſſit eod. an. 1545. Annos tantum 20. agebat, quum Coadjutor eſt factus. Adminiſtrationes vero hujuſmodi brevî ſublatas videbimus.

tenus ipsi vel duo (*a*) aut unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra te facultate juris accedendi & ingrediendi ad primodictam Capellaniam, & in eventum posterioris accessus & ingressus hujusmodi, possessione ejusdem Capellaniæ, juxta Indulti per præsentes concessi continentiam & tenorem, pacifice gaudere; non permittentes te desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari: Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac dictæ Basilicæ juramento confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dilectis filiis Populo Romano (*b*), sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in contrarium quomodolibet concessis confirmatis, & etiam iteratis vicibus innovatis, quibus inter alia cavetur expresse, quod beneficia Ecclesiastica dictæ Urbis aliis quam Civibus Romanis, & originariorum Civium Romanorum filiis, & forsan alias certo modo qualificata, conferri non possint, & aliis de illis etiam per Sedem præfatam pro tempore factæ collationes, & aliæ dispositiones, nullæ sint. Quodque eisdem privilegiis & indultis nullatenus, aut non nisi modo & forma in illis expressis derogari aut derogatum censeri possit, & si illis aliter derogari contingat, derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque solis tenoribus specialis specifica expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expresse habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, quodque tu Civis Romanus, & originarii Civis Romani filius, ac alias juxta privilegia & indulta prædicta qualificatus non existas, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe speciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum, vel alias quomodolibet, sit processum. Quibus omnibus te in assecutione Capellaniæ in Basilica hujusmodi, volumus anteferri. Sed nullum per hoc eis, quo ad assecutionem beneficiorum aliorum, præjudicium generari. Seu si dilectis filiis Archipresbytero & Capitulo dictæ Basilicæ, vel quibusvis aliis comuniter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici suspendi vel excomunicari non possint. Quodque de hujusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri; & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Aut si in eventum accessus & ingressus tibi vigore præsentium concessorum præsens non fueris ad præstandum de observandis statutis & consuetudinibus dictæ Basilicæ solitum juramentum (*c*) dummodo in absentia per procuratorem idoneum, & cum ad Ecclesiam ipsam accesseris, corporaliter illud præstes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis indulti decreti derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Hujusm. facultate commissa de more trib. Episcopis.

Privilegiis pop. Rom. de non dando beneficia exteris

Specialiter derogat pro hac vice.

Eum præferri vult aliis quianrea obtinuerint eamdem Capell.

Privilegii Archipr. & Capituli derogat.

Ociosa formula contra morem majorum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, pridie Nonas Maji, Pontificatus nostri anno tertio.

Tibe-

(*a*) Tertius, qui hîc innuitur, desideratur. Non semel in hujusmodi Bullis levia hæc offenduntur. Fortasse fuerit Liparensis, qui occurrit in sequentibus literis, una cum prædictis duobus Episcopis, & de quo paulo infra.

(*b*) De his Pop. Rom. privilegiis diximus (*To.* 2. *pag.* 393. *not.* a.

(*c*) Formula hæc tota ociosa est. Canonici enim, & Beneficiati Basilicæ, necnon Clerici ex Nicolai III. & Bonifacii VIII. Constitutionibus per Successores confirmatis, tenentur, ac debent, antequam admittantur, præstare juramentum de observandis statutis, & consuetudinibus Basilicæ (*To.* 1. *pag.* 190. & 191.) Capellani autem Innocentiani hoc onere immunes sunt. Et est sane, cur miremur, duo tantum, ac quinquaginta annorum spatio (earum quippe institutio facta an. 1499.) Capellaniarum collationis genus tantis tenebris involutum esse. Lubet verba ipsa hîc subjicere, quæ a Capellanis hujusmodi proferuntur, ubi Capellaniæ vacantis possessionem ineunt: *Ego N. N. juro, & promitto observare Constitutiones & Decreta Nostri Collegii. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.*

(*a*) In

Tiberio de Capiteferreo confert Canonicatum Basilicæ Vaticanæ una cum Præbenda per cessionem vacantes.

Ex Regesto XXV. Bullar. Jul. III, pag. 129. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1552. 23. Jun.

JUlius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Tiberio de Capiteferreo (*a*) Canonico Basilicæ Sancti Petri de Urbe, Militi Sancti Pauli (*b*) familiari nostro; Salutem & Apostolicam Benedictionem.

...meritis pr... ...alibus creditur

Grata devotionis & familiaritatis obsequia quæ nobis & Apostolicæ Sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnon vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam etiam fide dignorum testimoniis juvari percepimus, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum siquidem omnes Canonicatus, & Præbendas cæteraque Beneficia Ecclesiastica apud Sedem prædictam tunc vacantia, & in antea vacatura, collationi & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Cum itaque postmodum Canonicatus & Præbenda Basilicæ Sancti Petri de Urbe, per liberam resignationem dilecti filii Dominici de Capiteferreo (*c*) nuper ipsius Basilicæ Canonici, de illis quos tunc obtinebat per dilectum filium Didacum Diaz Militem Sancti Petri, (*d*) familiarem nostrum, procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte factam, & per nos regressum alias dilecto filio Virgilio etiam de Capiteferrro (*e*) Canonico dictæ Basilicæ, ad dictos Canonicatum & Præbendam, dicto Dominico cedente, etiam ex causa permutationis, vel decedente, seu Canonicatum & Præbendam prædictos alias quomodolibet dimittente, vel amittente, & illis quovis modo vacantibus etiam apud Sedem eamdem, & forsan in certos alios tunc expressos eventus, ut dictus Virgilius asserebat, Apostolica auctoritate concessum; ille tamen alias, necnon reservatione tituli & denominationis Canonici, ac stalli in Choro, necnon loci & vocis tam activæ quam passivæ in Capitulo dictæ Basilicæ, ac omnibus actibus & negotiis, necnon officiis per Canonicos ejusdem Basilicæ exerceri solitis, atque in dicta Basilica residendo & divinis in ea interessendo, distributionum quotidianarum, & aliorum emolumentorum, ratione interessentiæ, præfatis Canonicis distribui & dari solitarum, necnon omnium & singulorum fructuum, reddituum, & proventuum Canonicatus, & Præbendæ prædictorum, per eumdem Virgilium, quoad viveret, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate, etiam una cum perpetua Capellania, sepulchrum felicis recordationis Eugenii IV. & Pauli II. Romanorum Pontificum sub invocatione nuncupata, (*f*) seu ad Altare Sancti Marci Evangelistæ situm in dicta Basilica, quam dictus Virgilius tunc ex dispensatione Apostolica obtinebat, habendorum, percipiendorum, exigendorum, & levandorum, ac in suos usus & utilitatem convertendorum, loco pensionis annuæ; ita quod quoties Virgilius vellet & Dominicus prædicti, non nisi absentia ipsius Virgilii, & de ejus consensu & licentia residere, ac Dominicus interesse posset, & tunc distributiones quotidianas pro dicto Virgilio lucrare-

Canonicatus ... Præbenda ... vacan.

Quorum re... ...Pontifex ... concesserat,

Qui semper retinuerat munera, & jus Canonicor.

Et gaudebat Capellania Sancti Marci Evangelistæ.

(*a*) In lib. Descendentiæ Canonicor. &c. sæpe laudato sic legitur *pag.* 187. *R. D. Tiberius Capoferreus die* 24. *Decemb.* 1552. *accepit possessionem Canonicatus, & factus est Coadjutor a Virgilio Capoferreo & quia die* 11. *Jul.* 1556. *obiit d. Virgilius, ideo die* 19. *Jul.* 1556. *incœpit servire Tiberius loco Virgilii. Obiit Tiberius die* 24. *Febr.* 1571. *sepultus in æde Deiparæ Virginis in Capitolio in gentilitio Sacello cum epitaphio.*

(*b*) Ducentorum militum S. Pauli Collegium ante annos undecim, nempe 1541. instituerat Paulus III. suorum Prædecessorum exempla sequutus, ut S. Sedis necessitatibus occurreret. De horum privilegiis &c. consule Cohell. *Notit. Cardinalat. cap.* 31.

(*c*) In laudato lib. *Descendentiæ* habemus, Dominicum Capoferreum possessionem Canonicatus adiisse, necnon Præbendæ vacan. per obitum Antonii de Trivio an. 1488. die 16. Sept. ejusque Coadjutorem postea factum Virgilium fratris filium die 12. April. an. 1524. qui possessionem accepit eodem die; nec tamen ad Ecclesiam venit, nisi anno 1527.

(*d*) Militibus S. Pauli antiquiores, ac numero majores sunt milites S. Petri. Leo enim X. illos instituit, voluitque, ut essent quadringenti & unus. Cætera videsis apud Cohell. *notit. Card. cap.* 30. & Bullarii nostri *pag.* 245. *not.* e.

(*e*) Hunc fuisse Coadjutorem Dominici & nuper dixi, & mente assequor. Dominicum vero successisse Antonio de Trivio an. 1488. videlicet abhinc 64. annis, & adhuc esse superstitem, vix cogitatione complector. Quare alius fuerit Dominicus Virgilio junior ille, de quo hic agitur. Qui enim Virgilio regressus concedi potuisset, nisi Coadjutorem, aut Successorem in Canonicatu habuisset? At vero hic Dominicus, de quo nulla mentio est apud Grimaldum, frater germanus erat Tiberii, ut constat ex his literis: quarum ope ea series emendanda.

(*f*) Alpharanus in lib. MS. *num.* 58. de hoc sepulchro agens simul memorat Sacellum ab Eugenio IV. restitutum *sub invocatione* &c. deinde prosequitur: *Juxta quod Petrus Barbo* (qui fuit Paulus II.) *S. R. E. tit. S. Marci Presb. Card. ejusd. Pontif. nepos elegantissimum marmoreum sepulcrum patruo Beatissimo extruxerat. Insuper Sacellum & altare perpetua pensione dotaverat.* Numero autem 60. de alio Sacello loquitur prope jam dictum: *Juxta hoc Sacellum & Eugenii IV. sepulcrum sequebatur aliud Sacellum S. Marco Evangelistæ dicatum, & optime ditatum, juxta quod erat elegantissimum sepulcrum e marmore pario elegantis. figuris insculpto Pauli II. Summi Pontificis: omnia peracta a Marco Barbo Cardinale S. Marci Patriarcha Aquilejensi ejusd. Pontif. consanguineo pro anima sua.* Ab utroque autem sepulcro nomen mutuans Capellania perpetua ad Altare S. Marci per Gregorium XIII. unita fuit, ut habetur ex Bulla unionis plumbata in nostro Archivo *caps.* 65. *fasc.* 185. quam infra proferemus.

(*a*) Magni

Ratio inserviendi Choro singularissima.

craretur, sicque residentia prædicti Dominici in residentiam, & pro residentia ejusdem Virgilii computaretur, ac computari deberet; ac idem Virgilius desuper per dictum Dominicum, seu quoscumque alios molestari, impediri, vel perturbari nequiret, & alias dicta auctoritate sub certis modo & forma concessa, in suis pristinis robore & efficacia permanentibus, ac eodem regressu ex persona tua, in omnes & singulos eventus præmissos, effectum suum sortituro, ipsius Virgilii ad id expresso accedente consensu, ante omnia suspendendo admissam, apud Sedem eamdem vacaverint, & vacent ad præsens, nullusque de illis præter nos hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione nostra & decreto obsistentibus supradictis: Nos tibi cui hodie de dicta Capellania tunc per similem resignationem dicti Dominici de illa, quam tunc, ut præfertur, obtinebat, per eumdem Didacum Diaz militem S. Petri Procuratorem suum etiam ad id ab eo specialiter constitutum, in eisdem manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, vacante, cujus fructus, redditus, & proventus sexaginta Ducatorum auri de Camera, secundum communem extimationem, valorem annuum ut asserebas, non excedebant, Apostolica auctoritate provisum fuit, prout in literis desuper confectis plenius continetur, asserenti te in quinto decimo tuæ ætatis anno constitutum, & dicti Dominici fratrem germanum, ac dilecti filii nostri Hieronymi S. Georgii ad velum aureum Diaconi Cardinalis (*a*) ex fratre consobrino natum existere præmissorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu, specialem gratiam facere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris & pœnis a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; nec non omnia & singula beneficia Ecclesiastica sine cura, quæ obtines, ac cum cura & sine cura, quæ expectas (*b*) nec non in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, Canonicatum & præbendam prædictos, quorum, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus centum ducatorum similium, secundum eximationem prædictam, valorem annuum, ut etiam asseris non excedunt, sive præmisso, sive alio quovis modo aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similam resignationem dicti Dominici, vel cujusvis alterius de illis in Romana Curia, vel extra eam, & coram Notario publico & testibus sponte factam, & assecutionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacent; etiam si tanto tempore vacaverint, quod eorum Collatio, juxta Lateranensis statuta Concilii, ad Sedem eamdem legitime devoluta, ipsique Canonicatus & præbenda dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservati existant, & super eis inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo eorum dispositio ad nos hac vice pertineat, cum annexis hujusmodi & plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis, Apostolica auctoritate prædicta tibi conferimus, & de illis etiam providemus; decernentes, prout est irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attemptatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Quo circa venerabilibus fratribus nostris Balneoregien., & Liparen. (*c*) ac Cæsenaten. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se, vel alium, seu alios te, vel Procuratorem tuum nomine tuo, in corporalem possessionem Canonicatus & præbendæ ac annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum inducant auctoritate nostra, & defendant inductum amoto exinde quolibet detentore, facientes te, vel pro te Procuratorem prædictum, ad præbendam hujusmodi in dicta Basilica in Canonicum recipi, & in fratrem, stallo tibi in choro, & loco in Capitulo ipsius Basilicæ cum dicti juris plenitudine assignatis, tibique de Canonicatus & præbendæ, ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi: Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo. Non

Capellania prædicta confertur per cessionem

Perinde Canonicatus & Præbenda.

Quorum redditus ducati centum.

Demandat de more possessionem eorumdem trib Episc.

(*a*) Magni hujus viri laudes præcipuæ, suscepisse labores, corporis & fortunarum damna pertulisse, ut Paulo III. domi, & foris serviret in magnis rebus. Sadolet. *lib.* 12. *ep.* 11. Paulo III. suasit, ut Sacro Collegio eum adscriberet. Legationibus sub eod. Paulo, & Julio III. apud Franciscum, & Henricum II. Galliæ Reges perfunctus utrique acceptissimus fuit. *Ciacon.* & *Audit.*

(*b*) Usque ad Pii IV. tempora, annum videlicet 1563. expectativas, & alia disciplinæ vitia obtinuisse compertum est. Tum vero (*Conc. Trid. Sess.* 24. *c.* 19. *de reform.*) omnia simul interierunt.

(*c*) Hunc Episcopum nuper ajebam fortasse addendum in superioribus lireris. Erat is Baldus Ferratinus, de quo aliquid sum loquutus *to.* 2. *pag.* 364. *not.* c; iterumque infra loquar opportunius ad rem nostram.

(*a*) En

Obstantia ...cumque re... ...vct.

Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis Constitutionibus, ac dictæ Basilicæ juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui Apostolica præfata vel alia quavis auctoritate in dicta Basilica in Canonicos sint recepti, vel ut recipiantur insistant (*a*) seu si super provisionibus sibi faciendis de Canonicatibus & præbendis ipsius Basilicæ, speciales vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe generales, dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint; etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te in assecutione dictorum Canonicatus, & præbendæ volumus anteferri. Sed nullum per hoc eis, quo ad assecutionem Canonicatuum, & præbendarum, seu beneficiorum aliorum præjudicium generari. Aut si dilectis filiis Archipresbytero (*b*) & Capitulo dictæ Basilicæ, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de Canonicatibus, & præbendis ipsius Basilicæ, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, conjunctim vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri: & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si præsens non fueris ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus dictæ Basilicæ solitum juramentum, dummodo in absentia tua per Procuratorem idoneum, & cum ad Basilicam ipsam accesseris, corporaliter illud præstes. Nos enim tecum ut una cum dicta Capellania Canonicatum & præbendam hujusmodi, quoad vixeris, retinere libere & licite valeas, Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non, ut præfertur, roboratis statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque nequaquam obstantibus, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ dispensamus. Proviso, quod Canonicatus & præbenda, ac Capellania hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis. Sed illorum congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo &c. nostræ absolutionis collationis provisionis decreti mandati dispensationis & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

...Privilegiis ...chipresb. & ...pi.uli derogat

Juramentum per se vel per alium præstet.

Modo satis fiat oneribus etiam Capellaniæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Nono Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Eidem Tiberio Canonico Basilicæ Vaticanæ confert Capellaniam S. Marci Evangelistæ in ead. Basilica.

Ex Regesto xxv. Bullar. Julii III. pag. 142. ap. Arch. Apost. Vat.

AN. CH. 1552. 23. Jun.

JUlius Episcopus Servus Servorum Dei: Dilecto filio Tiberio de Capiteferreo perpetuo Capellano sub invocatione, seu ad Altaræ Sancti Marci Evangelistæ (*c*) situm in Basilica Sancti Petri de Urbe, militi Sancti Pauli, familiari nostro; Sulutem & Apostolicam Benedictionem.

...Merita perso...

Grata devotionis & familiaritatis obsequia, quæ nobis & Apostolicæ Sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnon vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam etiam fide dignorum testimoniis juvari percepimus, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales, siquidem omnia Beneficia Ecclesiastica apud Sedem prædictam vacantia, collationi, & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Cum itaque postmodum perpetua Capellania, sepulcrum Eugenii IV. & Pauli II. Romanorum Pontificum nuncupata, sub invocatione,

Capellania S. Marci Evangel. in Basil. Vat.

(*a*) En obtinentis tum disciplinæ incommoda. Canonicatus, Præbendas, ac Beneficia quis assequutus, in incerto adhuc erat, num Indulta, gratiæve aliæ alicui factæ eum a possessone rejicerent.

(*b*) De Card. Alexandro Farnesio Archipresb. qui successit Francisco Cornelio aliquid monui (*to.* 2. *pag.* 405. *not.* e.) De eodem qui ab an. 1543. ad 1589. dignitatem Archipresb. obtinuit annis fere sex, & quadraginta item indicatum (*Ibid. pag.* 439. *not.* a.) Qnum igitur Archipresbyteri mentio occurret usque ad Sixti V. extrema, de Farnesio semper rem esse intellige. De illius autem, ac Successor. auctoritate abunde meus Collega. (*Ibid. pag.* 441. *not.* a, & *seq. not.* a.)

(*c*) De hac Capellania satis dixi in notis ad præcedentes literas. Eas consule.

(*a*) De

catione, seu ad Altare Sancti Marci Evangelistæ situm in Basilica Sancti Petri de Urbe per liberam resignationem dilecti filii Dominici de Capiteferreo, nuper ad dictum Altare perpetui Capellani de illa, quam tunc obtinebat per dilectum filium Didacum Diaz militem Sancti Petri familiarem nostrum, procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, in nostris manibus sponte factam, & per nos regressum alias dilecto filio Virgilio etiam de Capiteferreo Clerico Romano, dicto Dominico cedente, etiam causa permutationis, vel decedente, seu Capellaniam prædictam alias quomodolibet emittente, vel amittente, & illa quovis modo vacante, etiam apud Sedem eamdem & forsan in certos alios tunc expressos eventus, ut dictus Virgilius asserebat, Apostolica auctoritate concessum; illo tum alias, necnon reservatione fructuum, redituum, & jurium, obventionum, & emolumentorum quorumcumque dictæ Capellaniæ etiam alias dicta auctoritate sub certis modo & forma concessa, in suis pristinis robore & efficacia permanentibus; ac eodem regressu ex persona tua in omnes & singulos eventus præmissos effectum suum sortituro, ipsius Virgilii ad id expresso accedente consensu, ante omnia suspendendo admissam, apud Sedem prædictam vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illa præter nos hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione & decreto obsistentibus supradictis nos tibi cui hodie Canonicatum & Præbendam ejusdem Basilicæ tunc per similem resignationem dicti Dominici de illis, quos etiam tunc ex dispensatione Apostolica obtinebat, in eisdem manibus nostris sponte factam & per nos admissam vacantes, quorum fructus, redditus, & proventus centum ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem, valorem annuum, ut asserebat, non excedebant, per alias nostras literas contulimus, & de illis etiam providimus: tecum, ut una cum dicta Capellania Canonicatum, & Præbendam prædictos, quoad viveres, retinere valeres dispensavimus, prout in illis plenius continetur, tibi asserenti te in decimo quinto tuæ ætatis anno constitutum ut dicti Dominici fratrem germanum, ac dilecti filii nostri Hieronymi S. Georgii ad velum aureum Diaconi Cardinalis ex fratre consobrino natum existere, præmissorum obsequiorum & meritorum tuorum intuitu, specialem gratiam facere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; necnon omnia & singula Beneficia Ecclesiastica sine cura, quæ obtines ac cum cura & sine cura, quæ expectas, necnon in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competit quæcumque quotcumque & qualiacumque sint, eorumque fructus, redditus, & proventus, veros annuos, valores præsentibus pro expressis habentes Capellaniam præfatam, quæ sine cura est, ac ejus & illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus, sexaginta ducatorum auri de Camera, secundum extimationem præfatam valorem annuum, ut etiam asseris, non excedunt; sive præmisso seu alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Dominici, vel cujusvis alterius & illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico & testibus sponte factam, aut assecutionem alterius Beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacent; etiam si tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem præfatam legitime devoluta, ipsaque Capellania dispositioni Apostolicæ specialiter vel generaliter reservata existat, & super ea inter aliquos lis, cujus statum præsentibus hujusmodi volumus pro expresso, pendeat indecisa; dummodo ejus dispositio ad nos hac vice pertineat, cum annexis hujusmodi ac omnibus juribus & pertinentiis suis Apostolica tibi auctoritate conferimus & de illa etiam providemus, decernentes, prout est, irritum & inane, si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter attemptatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Balneoregien. & Liparen. ac Cæsenat. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios te, vel procuratorem tuum nomine tuo in corporalem possessionem Capellaniæ, & annexorum, juriumque & pertinentiarum prædictarum inducant auctoritate nostra, & defendant inductum amoto exinde quolibet detentore: facientes te, vel pro te Procuratorem prædictum ad dictam Capellaniam, ut est moris admitti, tibique de illius & annexorum prædictorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi: Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ octavi Prædecessoris nostri & aliis Constitutionibus Apostolicis, ac dictæ Basilicæ juramento confirmatione

D'missione per Procuratorem facta

Quam Pontifex consensu accedente admittit

Confert eamdem Capellaniam.

Cum retentione omnium Beneficiorum.

Formulæ consuetæ collationum.

Possessionem dandam de more committit.

Obstantia quæcumque amovet.

matione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus contrariis quibuscumque: aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe, speciales vel generales dictæ Sedis vel Legatorum ejus literas impetrarint; etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum: quibus omnibus te in assecutione dictæ Capellaniæ volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari. Seu si pro tempore existenti Archipresbytero ac dilectis filiis Capitulo ejusdem Basilicæ, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint; quodque de hujusmodi vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri; & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis: seu si præsens non fueris ad præstandum de observandis statutis & consuetudinibus dictæ Basilicæ solitum juramentum, dummodo in absentia tua per Procuratorem idoneum, & cum ad Basilicam ipsam accesseris corporaliter, illud præstes. Nulli ergo &c. absolutionis, collationis, provisionis, decreti, mandati, & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

Derogat Privilegiis Archipresb. & Capit.

Permittit ut juram. præstet per Procurator.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, nono Kalendas Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Joanni Antonio Battiferro Scriptori Brevium Apostolicorum.

Ex Regesto XXVIII. Bullar. Jul. III. pag. 112. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1552. 2. Sept.

JUlius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Joanni Antonio Battiferro, perpetuo Capellano in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, Brevium Apostolicorum Scriptori (*a*) familiari nostro, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Meritis personæ ... ordinar

Grata devotionis & familiaritatis obsequia, quæ nobis & Apostolicæ Sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnon vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam etiam fide dignorum testimoniis juvari percepimus nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, & in antea vacatura, collationi & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes, ex tunc irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Cum itaque postmodum una ex quatuor perpetuis Capellaniis in Basilica Principis Apostolorum de Urbe per felicis recordationis Innocentium Papam VIII. Prædecessorem nostrum fundatis & institutis, per liberam resignationem dilecti filii nostri Petri Francisci electi Alerien. (*b*) de illa, quam tunc ex dispensatione Apostolica obtinebat, per dilectum filium Joannem Franciscum Pallavicinum (*c*) militem S. Petri, familiarem nostrum, ad hoc legitime substitutum in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, apud Sedem prædictam vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illa, præter nos, hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione & decreto obsistentibus supradictis: Nos tibi asserenti, dudum tecum, ut, non obstante defectu partis digitorum manus sinistræ, quos antea certi inimici tui vim in te tunc facientes, tibi nequiter amputaverant, ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum; qualitercumque qualificatorum, per te nunc & pro

Capellania Innocent. vacans ex dimissione

Confertur Clerico qui ordinari non poterat ex defectu corporis.

(*a*) De Scriptorum hujusmodi origine Panvinius in vita Alexandri VI. hæc tradit: *Alexander aliorum Pontificum exemplo novum octoginta Scriptorum Brevium Collegium instituit, quorum loca singula DCCL. aureis veniere.* Hoc Collegio antiquius erat illud Scriptorum Apostolicorum, quor. origo incerta; ordinatio autem adscribitur Joanni XXII. Recentius vero est illud Scriptorum unius ac centum Archivii nuncupatorum, quos instituit Julius II. De triplici hoc Scriptorum genere, necnon de 27. Scriptoribus minoris gratiæ a S. Pio V. in Cancellariam ex Pœnitentiaria translatis, vide Cohell. *notit. Card. cap.* 24.

(*b*) Hoc eodem anno die 6. Maji similes literæ datæ erant pro Carolo Pallavicino adolescentulo annor. 14. ut nuper vidimus. Cur autem Capellania eadem nunc alteri conferatur quarto post mense, explorare non vacat. Certe hinc Carolum aut decessisse, aut Capellaniam dimisisse non constat.

(*c*) In laudatis literis iste nuncupatur Joannes Franciscus Pallavicinus de Vinaza Clericus Januen.

At dispensationem pridem obtinuerat.

pro tempore obtentorum, ad aliquos sacros ordines te promovere facere minime tenereris, Apostolica auctoritate dispensatum fuisse, ac te & dictum Petrum Franciscum electum forenses existere, præmissorum intuitu, specialem gratiam facere volentes, teque a quibusvis excommunicationis suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, nec non omnia & singula beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, quæ etiam ex quibusvis aliis dispensationibus Apostolicis obtines, & expectas, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, eorumque fructuum redditúum, & proventuum veros annuos valores, ac aliarum dispositionum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, Capellaniam prædictam, quæ sine cura existit, ac cujus, & illi forsan annexorum fructus redditus &

Capellaniæ reditus 45. Ducat.

proventus quadragintaquinque ducatorum auri de Camera, secundum communem extimationem, valorem annuum, ut etiam asseris, non excedunt; sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Petri Francisci electi, vel cujusvis alterius, de illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacet; etiam si tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem eamdem legitime devoluta, ipsaque Capellania dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservata existat, & super eam inter aliquos lis cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio

Collatione ad Sedem Apostolicam spectante.

ad nos hac vice pertineat, cum annexis hujusmodi ac omnibus fructibus, & pertinentiis suis Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illa etiam providemus, decernentes, prout est irritum & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attemptatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis constitutionibus, ac dictæ Basilicæ juramento confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis,

Derogat Con- stitut. contrar- & privilegii- Pop. Rom.

& consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis dilectis filiis populo Romano (a) sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis & derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam iteratis vicibus etiam per nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus inter alia caveri dicitur expresse quod Beneficia Ecclesiastica dictæ Urbis aliis, quam civibus Romanis, & originariorum civium Romanorum filiis, & forsan alias certo modo qualificatis, conferri non possint, & aliter de illis etiam per Sedem præfatam pro tempore factæ collationes, & aliæ dispositiones nullæ sint, quodque eisdem privilegiis, & indultis nullatenus, aut non nisi modo & forma in illis expressis, derogari possit; & si illis alias derogari contingat, derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus etiam

Queis cave- ne aliis qua- Civibus Roma- dentur Benef- Romana.

si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; quodque tu civis Romanus & originarii civis Romani filius, ac alias juxta privilegia & indulta præfata qualificatus non existas, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis, ac hujusmodi vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe speciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum vel alias quomodolibet sit processum: quibus omnibus te in assecutione dictæ Capellaniæ volumus anteferri; sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum, præjudicium generari. Seu si

Nec non pr- vilegiis Arch- presb. & Cap-

dilectis filiis Archipresbytero & Capitulo dictæ Basilicæ, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non possint, quodque de hujusmodi vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum

(a) Consule *To. 2. pag. 393. not. a.*

(a) Huc

bum de indulto hujusmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri: & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Aut si præsens non fueris ad præstandum de observandis statutis & consuetudinibus dictæ Basilicæ solitum juramentum (a) dummodo in absentia tua per procuratorem idoneum, & cum ad Basilicam ipsam accesseris corporaliter, illud præstes. (b) Nos enim tecum, ut Capellaniam prædictam, vigore præsentium recipere, & retinere, eidemque per alium, ad nutum tuum ponendum, & amovendum in divinis deservire facere libere & licite valeas, defectu prædicto, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon, ut præfertur, roboratis statutis & consuetudinibus supradictis, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate præfata, tenore præsentium de speciali dono gratiæ dispensamus. Proviso quod dicta Capellania debitis propterea non fraudetur obsequiis, sed ejus congrue supportentur onera consueta. (c) Nulli ergo &c. nostræ absolutionis, collationis, provisionis, decreti, voluntatis, derogationis, & dispositionis infringere &c.

Formulæ consuetæ huc minime spectantes.

Dispensat, ut per alium Divinis deserviat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, quarto Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

Julius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Cæsenat. & Liparen. ac Balneoregien. Episcopis Salutem.

Demandat de more possessionem tribus Episcopis

Cum hodie dilecto filio Joanni Antonio Battiferro perpetuo Capellano in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, unam ex quatuor perpetuis Capellaniis in eadem Basilica per felicis recordationis Innocentium Papam VIII. Prædecessorem nostrum fundatis, & institutis, tunc per liberam resignationem dilecti filii nostri Petri Francisci Electi Alerien., de illa quam tunc ex dispensatione Apostolica obtinebat per certum Procuratorem suum ad id ab eo specialiter constitutum in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, apud Sedem Apostolicam vacantem & antea dispositioni Apostolicæ reservatam, cum illi forsan annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, Apostolica auctoritate contulimus, & de illa etiam providemus prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Quocirca vobis mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum si, & postquam dictæ literæ vobis præsentatæ fuerint, per vos vel alium, seu alios eumdem Joannem Antonium, vel procuratorem suum ejus nomine, in corporalem possessionem Capellaniæ, & annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum inducatis auctoritate nostra, & defendatis inductum, amoto exinde quolibet detentore; facientes Joannem Antonium, vel pro eo procuratorem prædictum ad Capellaniam hujusmodi, ut est moris admitti, sibique de illius & dictorum annexorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi. Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus omnibus, quæ in ipsis literis voluimus non obstare. Seu si dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo dictæ Basilicæ, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum; quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Quum præsentatæ illi fuerint literæ collationis

Obstantia quæcumque removet.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, quarto Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

Abbatiam S. Salvatoris de Majella ante Biennium Mensæ Capitulari unitam, deinde suborta controversia alii Commendatam iterum unit, adnectit, & incorporat Basilicæ Vaticanæ.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 21. fasc. 39.

AN. CH. 1552. 24. Sept.

JUlius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Si diffusis per orbem terrarum Ecclesiis, & personarum in eis degentium statui, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, salubriter providere tenemur; curam

(a) Huc revocanda quæ ajebam paulo ante *pag. 12. not. c*

(b) Quæ sequuntur omnino nova, & pugnantia cum Bulla Institutionis Innocen. VIII. desiderantur in literis Collationis prædictæ hujus Capellaniæ.

(c) Onera Capellanorum Innocentianor. satis luculente præscribuntur in literis fundationis *To. 2. pag. 293.*

ram Ecclesiarum Urbis, & præsertim Basilicæ Principis Apostolorum, (*a*) per quam ad nos susceptæ administrationis auctoritas, Domino Jesu Christo conducente pervenit, tanto magis habere nos convenit, quanto specialius hoc nobis, sicut proprio earum Antistiti, non est dubium imminere, ut pro earum, ac personarum in eis degentium statu salubriter dirigendo, sollicitæ considerationis extendentes intuitum, ad ea, per quæ illarum indemnitatibus occurri, & profectibus consuli, ac sustentationi, & faciliori onerum eis incumbentium supportationi salubriter provideri valeat, quantum cum Deo possumus operosis remediis favorabiliter intendamus. Dudum siquidem postquam felicis recordationis Paulo PP. III. Prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Capituli dictæ Basilicæ, & tunc in humanis agentis quondam Petri Sancti Neapolionis de Lutiis Abbatis Monasterii Abbatiæ nuncupat. S. Salvatoris de Majella (*b*) Ordinis S. Benedicti Theatin. Diœc. exposito, quod a tunc certo tempore citra dictum Monasterium, cujus, dum illud Abbatis regimine destitui contingebat, futuri Abbatis electio ad dilectos filios Conventum dicti Monasterii, & institutio, seu confirmatio, vel alia dispositio ad præfatos Capitulum ex privilegio Apostolico, seu antiqua, & approbata, eatenusque pacifice observata consuetudine spectare dignoscebatur, & cui antea tunc ex eo quod certus tunc expressus ipsius Monasterii Abbas regimini, & administrationi illius, cui tunc præerat, in manibus eorumdem Capituli sponte, & libere cesserat, & præfati Capitulum cessionem ipsam ordinaria auctoritate duxerant admittendam, Abbatis regimine destituto, de persona ipsius Petri dicta auctoritate provisum fuerat regiminis, & administrationis prædictarum possessione, seu quasi, nondum eatenus subsecuta; incuria, & negligentia illius Abbatum, seu illi præsidentium, ut verisimiliter credebatur, pro illius majori parte fuerat, & existebat ruinæ expositum, & fere dissolutum, maximaque reparatione indigebat; dictus Prædecessor eorumdem Capituli assentium, quod si Monasterium ipsum Mensæ Capitulari dictæ Basilicæ unitum fuisset, ex eo illius reparationi attentius provisum fuisset, supplicationibus inclinatus, Monasterium prædictum; cum primum illud per cessum, vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem dicti Petri, seu alias quovis modo vacare contingeret etiam apud Sedem Apostolicam cum illi forsan annexis, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis dictæ Mensæ extunc prout ex ea die, & e contra, præfati Petri, & dilectorum filiorum Alexandri etiam de Lutiis, ac Leonardi de Sesse tunc Monachorum dicti Monasterii ad id expresso accedente consensu, Apostolica auctoritate perpetuo univerat, annexuerat, & incorporaverat. Decernens unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi etiam ad id, ut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & derogationibus unionum effectum non sortitarum non comprehenderentur, extunc vere, & non ficte suum plenarium effectum sortitas, & non de vacaturo, sed de vacante Monasterio hujusmodi factas, & per illas eisdem Capitulo jus in re vere acquisitum existere, & nihil aliud præter ipsam possessionem expectare, & sic judicari debere, ac irritum, & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attemptari. Nosque dicto Prædecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, & nobis divina favente clementia ad Summi Apostolatus apicem assumptis, omnes & singulas uniones, annexiones, & incorporationes etiam perpetuas de Monasteriis & Beneficiis Ecclesiasticis extunc imposterum vacaturis, dicta auctoritate Apostolica factas, quæ suum nondum sortitæ fuerant effectum, per nostras in crastinum assumptionis nostræ editas constitutiones, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas (*c*) revocaveramus, prout in nostris super unione, annexione, & incorporatione Prædecessoris hujusmodi, cum ipse Prædecessor, antequam ejus literæ desuper conficerentur, sicut Domino placuit, rebus fuisset humanis exemptus, ac constitutionibus, seu regulis præfatis plenius continetur; Monasterio præfato, sicut acceperamus, per obitum ipsius Petri, qui interim possessionem, seu quasi regiminis, & administrationis prædictorum assecutus fuerat, extra Romanam Curiam defuncti, Abbatis regimine destituto; nos Monasterium ipsum sic vacans dilecto filio nostro Bernardino Tituli Sancti Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali Mapheo nuncupato, (*d*) sibi per eum, quoad viveret tenendum, regen-

Præstantia Basilicæ Vatic.

Monasterium S. Salvatoris de Majella Ordin. Bened.

Ejus Abbas erat institutionis Capit. Vatic.

Paulus III. rogatus, ut Mensæ Capitulari illud uniat:

Quomodocumque vacaret, univerat.

Unio eadem non sortita effectum revocata erat generaliter a Successore Julio;

Monasterium commendaverat Card. Mapheo.

(*a*) Notanda hæc Basilicæ S. Petri prælatio cæteris Urbis Ecclesiis; necnon Julii Prædecessorum consensio memoria repetenda. Nam prope ea tempora sumus; quum inverti ordo cœpit, ipsaque Basilica prælationem amisit.

(*b*) Historiam hanc luculente descriptam habes in calce *To.* 1. Bullarii hujus, *num.* 53.

(*c*) Informationes illas veteres pro Officialibus ad expediendas literas Apostolicas ab Joanne XXII. excogitatas; & a Nicolao V. in eam fere formam, quam hodie habent, redactas, videmus hîc appellari non solum Cancellariæ Regulas, sed etiam Constitutiones, cujusmodi vere sunt. Eædem, ut liquet, a Pontifice statim renunciato eduntur in lucem, vigentque, quoad idem vixerit. Sarnen. *Procem. ad Reg. Canc.*

(*d*) Bernardinus Maffeus ex illustri familia Romana filius Hie-

gendum, & gubernandum sub Dato videlicet septimo Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno secundo commendari concessimus.

Controversia inter Capitulum & Commendat.

Et deinde, sicut exhibita nobis nuper pro parte dictorum Capituli petitio continebat, orta inter eos, & præfatum Bernardinum Cardinalem, ac qui Monasterium ipsum vigore certarum literarum specialis reservationis, & Commendæ ipsius Monasterii sibi per nos antea concessarum ad se spectare asserebat, dilectum filium Bernardinum Brizegnum Clericum Neapolitanum super Monasterio, seu illius regimine, & administratione præfatis, ac etiam spolio contra eosdem Capitulum per ipsos Bernardinum Cardinalem, & Bernardinum Brizegnum, vel alterum eorum, ut prætendebatur, commisso, materia quæstionis; nos causam hujusmodi, non obstante quod ad dictam Curiam legitime devoluta, & apud eam de juris necessitate tractanda, & finienda non esset, certo causarum Palatii Apostolici causarum Auditori ad dictorum Capituli instantiam audiendam commisimus, & fine debito terminandam,

Auditori Rotæ commissa a Pontifice

ipseque Auditor in causa hujusmodi ad nonnullos actus, citra tamen causæ conclusionem, dicitur processisse. Cumque lite hujusmodi sic indecisa pendente dictus Bernardinus Cardinalis liti, & causæ hujusmodi, ac alias omni juri sibi in Monasterio, seu regimine, & administratione præfatis, vel ad illa quomodolibet competenti in manibus nostris sponte, & libere cessisset, nos cessionem ipsam admittentes eumdem Bernardinum Brizegnum in omni jure, & ad omne jus, quod eidem Bernardino Cardinali in Monasterio, seu regimine, & administratione præfatis, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat, præfata auctoritate Apostolica surrogari, sibique dictum jus concedi, & Monasterium ipsum, quovis modo vacaret, per eum quoad viveret tenendum, regendum, & gubernandum commendari, ac eidem Bernardino Cardinali omnes & singulos fructus, redditus, & proventus dicti Monasterii, centum Scutis ex eis dumtaxat deductis, per eum quoad viveret, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate percipiendos, exigendos, & levandos, ac collationem, provisionem, & quamcumque aliam dispositionem beneficiorum cum cura, & sine cura Sæcularium, & quorumvis ordinum regularium ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatis, seu Commendatarii Monasterii prædicti pro tempore existentis quomodolibet spectantia reservari, concedi, constitui, & assignari.

Lite indecisa commendatum Monaster.

Sibique quod cedente, vel decedente dicto Bernardino Brizegno, & in certos alios tunc expressos eventus, liceret sibi ad dictum Monasterium liberum habere accessum, & ingressum indulgeri sub Dato videlicet decimo Kal. Octobris dicti Pontificatus nostri anno secundo concessimus.

Cum accessu, & ingressu per cessum vel decessum possidentis

Cum autem Bernardinus Brizegnus concessioni surrogationis, & Commendæ sibi factæ, ac Bernardinus Cardinalis præfati facultati juris regrediendi, seu accedendi, & ingrediendi hujusmodi, & tam ille, quam dictus Bernardinus Brizegnus liti, & causæ hujusmodi, ac tam ipsi, quam etiam dictus Alexander asserens se antea ad dictum Monasterium, ut præfertur, vacans in illius Abbatem per præfatos Conventum electum, & electionem ipsam per præfatos Capitulum sine præjudicio primo dictarum unionis, annexionis, & incorporationis, & juris ipsius Mensæ dicta ordinaria auctoritate confirmatam, fuisse omni juri eis, & cuicumque eorum in Monasterio seu regimine, & administratione præfatis, vel ad illa alias quomodolibet competenti hodie in eisdem manibus sponte, & libere cesserint, nosque posteriores cessiones hujusmodi duxerimus admittendas.

Omnes quicumque ad illud jus habebant cesserunt.

Et, sicut eadem petitio subjungebat, si Monasterium ipsum eidem Mensæ de novo perpetuo uniretur, annecteretur, & incorparetur, ex hoc profecto præfatorum Capituli quieti, & securitati opportune consuleretur, pro parte præfatorum Capituli asserentium fructus, redditus, & proventus dicti Monasterii centum & quinquaginta Ducatorum auri de Camera, secundum communem æstimationem, valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter supplicatum, ut Monasterium prædictum eidem Mensæ perpetuo de novo unire, annectere, & incorporare, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Capitulum petit ut sibi iterum uniatur

Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, secundum æstimationem eamdem, etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper commissio fieret, ad partes vocatis, quorum interesset, ne novus in hujusmodi causa eis surrogetur adversarius, providere volentes, ac Capitulum præfatos, & ejusdem Capituli singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis

---

Hieronymi Maffei ex Antonina Matthæja & scriptis libris, & doctorum Virorum testimoniis celebris: qui omnium postremus ex Cardinalibus creatis a Paulo III. an. 1549. diem suum obiit decimo post has literas mense die 16. Jul. 1553.

(a) Lipa-

quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes: Nec non Mensæ hujusmodi fructuum, redditAuum, & proventuum verum annuum valorem, ac causæ hujusmodi statum præsentibus pro expressis habentes; ac reservatione fructuum, reddituum, & proventuum, ac collationis, & provisionis, ac dispositionis beneficiorum hujusmodi, ipsius Bernardini Cardinalis ad hoc expresso accedente consensu, cassantes, & extinguentes, mensam, seu pro ea Capitulum hujusmodi in omni jure, & ad omne jus, quod eisdem Bernardino Brizegno, & Bernardino Cardinali, ac Alexandro in Monasterio, seu regimine & administratione præfatis, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat præfata auctoritate surrogamus, dictumque jus eis concedimus, ac Mensam, seu Capitulum præfatos ad hujusmodi jus, necnon ejus, ac litis, & causæ prædictorum prosecutionem, & defensionem in eo statu, in quo dicti Bernardinus Cardinalis, & Bernardinus Brizegnus, ac Alexander tempore cessionum hujusmodi quomodolibet erant, etsi non cessissent, possent, & deberent admitti etiam quoad possessionem, in qua præfati Bernardinus Cardinalis, & Bernardinus Brizegnus, ac Alexander erant, eadem auctoritate admittimus, & admittendum fore decernimus. Et nihilominus Monasterium præfatum, sive præmisso, sive alias quovismodo, quem etiam si ex illo quævis generalis reservatio etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus habere volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per liberam cessionem ipsius Petri, vel cujusvis alterius de regimine, & administratione præfatis in eadem Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam vacet, etsi tanto tempore vacaverit, quod ejus provisio juxta Lateranen. statuta Concilii, aut alias Canonicas Sanctiones ad Sedem Apostolicam legitime devoluta existat, & illa ex quavis causa ad Sedem præfatam specialiter, vel generaliter pertineat, & de illo consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, super eisdem regimine, & administratione ac spolio inter aliquos alios lis, cujus statum præsentibus habere volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore Datæ præsentium non sit eidem Monasterio de Abbate canonice provisum, aut illud alteri Commendatum canonice non existat, cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis eidem Mensæ de novo Apostolica auctoritate præfata tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod liceat eisdem Capitulo per se, vel alium, seu alios corporalem possessionem, seu quasi, regiminis, & administrationis Monasterii, & illius bonorum, ac jurium, & pertinentiarum prædictorum propria auctoritate libere apprehendere, seu antea apprehensam continuare, ac illius fructus, redditus, & proventus, quarta illorum parte in restaurationem fabricæ, & ornamentorum emptionem, vel fulcimentum, ac sustentationem eorumdem Conventus, prout major exegerit, & suaserit necessitas, annis singulis impartita percipere, exigere, & levare, necnon in suos, & Mensæ, ac Monasterii prædictorum usus, & utilitatem convertere Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita. Non obstantibus priori voluntate nostra præfata, & Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, ac piæ memoriæ Bonifacii PP. VIII. etiam Prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis Constitutionibus, ac Monasterii, & ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si Conventui præfatis, & dilectis filiis Vassallis, & aliis subditis dicti Monasterii, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem: & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Proviso quod propter unionem, annexionem, & incorporationem præfatas, in dicto Monasterio solitus Monachorum, & Ministrorum numerus nullatenus minuatur, sed ejus, ac dictorum Conventus congrue supportentur onera consueta. Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo &c. nostræ absolutionis, cassationis, extinctionis, surrogationis, concessionis, unionis, annexionis, incorporationis, voluntatis, & decretorum infringere. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, octavo Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno tertio.

Monasterium unit, & incorporat Mensæ Capitulari.

Possessionem ei dandam decernit.

Consuetæ cautelæ apponuntur

Onus instaurationis injungit Capitulo

Constitutionibus contrariis derogat.

Divino Cultui & Monachorum numero providet.

Ratam habet locationem certorum Casalium factam per Capitulum Baldo Ferratino, & Christophoro Cencio Canonicis, derogatque contrariis Constitutionibus Sixti IV. Clem. VII. & Pauli III.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 12. fasc. 20.

AN. CH. 1554. 5. *Februarii.*

Casalia quæ... locata a Capitulo

MOtu proprio &c. Cum, sicut nobis innotuit, nuper dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe eorum, & Mensæ Capitularis utilitati consulere volentes, Venerabili fratri nostro Baldo Ferratino (*a*) Epis. Liparen. Referendario, & Prælato domestico nostro, ac dilecto filio Magistro Christophoro Cencio (*b*) Cameræ Apostolicæ Clerico, & dictæ Basilicæ Canonicis, Valchæ, & Valchettæ, ac Gruttis rubeæ (*c*) primo, & deinde præfato Christophoro Buccejæ, & Panthausetto, & Tragliatæ, necnon Civitellæ (*d*) nuncupata Casalia, in districtu dictæ Urbis, juxta suos confines consisten., & ad ipsos Capitulum, & Canonicos, seu Mensam spectan., & pertinentia, cum omnibus, & singulis illorum juribus, jurisdictionibus, & pertinentiis ad utendum, possidendum, fruendum, & fructificandum, ac fructus omnes, certis tamen lignis inibi expressis exceptis, & eisdem Capitulo reservatis ad novem annos pro certo, seu certis, & tunc expressis annuis solutionibus, seu pensionibus eisdem Capitulo, & Canonicis singulis annis in certis terminis solvendis, & alias sub certis modo, & forma, pactis, & conditionibus tunc expressis locaverunt, & titulo locationis in affictum; & ad annuam pensionem concesserunt, prout in diversis Instrumentis, seu aliis scripturis desuper confectis, quorum tenores &c. plenius continetur. Nos singulas locationes & concessiones prædictas inviolabiliter observari, ac ne ullo unquam tempore de illarum viribus hæsitari contingat, providere volentes; nec non dictorum Casalium situs, confines, situationes nomina, nuncupat. qualitates, valores, & redditus etiam annuos, ac prædictarum, nec non aliarum locationum, & concessionum de dictis Casalibus antea per præfatos Capitulum eisdem Baldo Episcopo & Christophoro ad certum tempus jam elapsum factarum, nec non prædictorum, & aliorum desuper confectorum Instrumentorum, & scripturarum anteriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis, ac insertis habentes, ac de verbo ad verbum presentibus exprimi, & inseri posse volentes; Motu simili &c. singulas locationes, & concessiones dictorum Casalium tam Baldo Episcopo, quam Christophoro præfatis, & cuilibet eorum tam conjunctim, quam divisim, ut præfertur, factas hujusmodi, cum omnibus, & singulis obligationibus, conditionibus, capitulis, promissionibus, pactis, renuntiationibus, cautelis, solutionibus, & mutuis in eisdem Instrumentis contenta, & inde secuta quæcumque, grata, & rata habentes; illa omnia, & singula etiam si eisdem Capitulo, & Canonicis juxta literas, seu constitutiones fel. rec. Sixti IV. Clementis VII. & Pauli III. Prædecessorum nostrorum, seu ipsius Basilicæ statuta similes locationes Canonicis, & aliis personis dictæ Basilicæ fieri prohibitum existat (*e*) ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine approbamus, & confirmamus, ac illis firmæ, & inconcussæ firmitatis robur adjicimus, eaque suos effectus sortiri, ac præcipue firmitatis robur obtinere, ac dictis novem annis durantibus per Baldum Episcopum, & Christophorum, ac Capitulum, & Canonicos præfatos, illorumque successores, necnon etiam alios Canonicos & Beneficiatos, & Clericos, aliasque personas dictæ Basilicæ, qui locationibus, & concessionibus hujusmodi non fuerint præsentes, seu illis consentire noluerint; attento quod locationes, & concessiones præfatæ per majorem, & saniorem partem Capituli hujusmodi factæ fuerint, & alios, ad quos spectat, seu spectabit in futurum, firmiter observari debere,

Cum quibus... pactis & conditionibus.

Auctoritate Apostolica roborat.

Derogando Constitutionibus Sixti IV. Clemen. VII. & Pauli III.

(*a*) Liparensem Ecclesiam superiori anno dimiserat, Ughello teste, quam an. 1534. obtinuerat a Clemente VII. & 1544. ab Ariodeno Barbarossa Turcicæ Classis Præfecto ferro & igni vastatam senserat. Insula enim Barbaris obnoxia & antea fuerat. Quare Sigebertus & Leo Ostiensis tradunt, medio circiter Sec. nono S. Bartholomæi corpus inde Beneventum fuisse translatum Saracenorum metu. Cæterum Baldus Romæ degens nostra Casalia conduxit ad novennium. De eodem aliquid diximus in Leone X. *to. 2. pag. 364. not.* a.

(*b*) In descendentia Canonicor. (*pag.* 149.) legitur, Gasparem Cencium factum Coadjutorem *a Christophoro Cencio Clerico Cameræ Apostol. & generali Thesaurario magnarum divitiarum prædivite*, qui obiit diem suum an. 1562.

(*c*) Antiquis his duobus Casalibus, quorum alterum *Grotta Rossa*, nil notius ad lævam viæ Flaminiæ, seu Tiberis, quarto circiter ab Urbe lapide.

(*d*) Cognitu difficiliora hæc videntur, ob mutata nomina: quod enim Panthausetto hîc appellatum legimus, ni fallor *le Pantanelle* hodie audiunt haud procul Bucceja: pars videlicet ejusdem Latifundii. Civitellæ autem nomen in Tragliatellæ versum ex nostri Archivi Censualibus constat.

(*e*) Ex laudatis Constitutionibus, quæ habentur supra (*To. 2. pagg.* 229. 380. & 426.) constat, quod Canonici &c. conducere haud poterant ex Bonis Basilicæ nisi quæ ipsorum habitationi usui essent: quod pœnis gravissimis, mulcta etiam addita in contrafacientes, cautum fuit.

(*a*) Ubi

debere; eosque a locationibus, ac pactis, & conditionibus in illis expressis, & aliis præmissis quovis prætextu, & quacumque enormissimæ læsionis causa, etiam nomine dictæ Basilicæ reclamare, seu appellare, aut adversus illa in integrum, seu aliam restitutionem petere, eaque de nullitatis, seu alicujus solemnitatis defectu, aut alias impugnari, seu annullari non posse: at Baldum Episcopum, & Christophorum, ac Capitulum & Canonicos, ac Beneficiatos & Clericos, ac alios præfatos ad præmissorum observationem teneri, & ad id forsan in dictis Instrumentis contentis, & aliis etiam Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, ac etiam pecuniariis omni contradictione, & appellatione cessantibus cogi, & compelli posse decernimus. Nec non in omnibus, & singulis præmissis nostra decreta, & auctoritatem interponimus. Supplentes omnes, & singulos juris, & facti, etiam omissionis cujuscumque solemnitatis, ac etiam substantialium, & accidentalium forsan omissarum defectus, etsi tales forent, de quibus hic specialis & specifica mentio habenda esset, aut alias speciali nota digna reperirentur, siqua forsan intervenerint in eisdem ac decernentes præmissa, seu eorum aliqua de surreptionis, & obreptionis vitio, vel intentionis defectu notari, vel impugnari, aut in aliquo alterari non posse, sicque per quoscumque &c. sublata &c. irritum quoque &c. non obstantibus præmissis, ac literis, seu constitutionibus Sixti, Clementis, & Pauli prædictorum, nec non, quatenus opus sit, piæ mem Pauli II. etiam Prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis &c. etiam juramento roboratis privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis Basilicæ Capitulo, Canonicis Beneficiatis, & Clericis, ac aliis prædictis, ipsiusque Basilicæ Archipresbytero, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus &c. concess. &c etiam si in illis, seu literis prædictorum hujusmodi caveatur quod similes locationes in personas Canonicorum dictæ Basilicæ fieri non possint, & si fiant, illæ nullæ existant, & tam locatores, quam conductores sententiam excommunicationis incurrant. Quibus omnibus, illorum tenores &c. latissime derogamus, ac literas, seu constitutiones prædictorum hujusmodi in locationibus, & concessionibus præmissis locum habere non potuisse, neque posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Corroborationis hujusmodi violatores puniendos sancit.

Constitutionibus contrariis vim adimit.

Præcipue ex-communicationis pœnam abroga[t].

Fiat ut petitur J.

Et cum absolutione a censur. ad effectum &c. & quod tenores locationum, concessionum, & Instrumentorum, ac Casalium prædictorum confines, qualitates, quantitates, situationes, & redditus etiam annui habeantur pro expressis & latissime exprimi, & de verbo ad verbum inseri possint: & de confirmatione approbatione, decreto, derogatione, ac aliis præmissis, quæ pro sigillatim repetitis & expressis ad præsentem habeantur, latissime extenden. in forma gratiosa, & ex certa scientia &c. cum opportuna deputatione executorum, qui assistant &c. cum potestate citand., ac inhiben. &c. etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis ac etiam pecuniariis invocato &c. sæcularis, cum derogatione de una, & duabus dietis latissime exten. &c. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, cla. contraria non obstan. seu si videbitur literæ desuper per breve nostrum etiam præmissorum omnium, & singulorum, ac nomin., & cognom. qualitat., aliorumque circa præmissa exprimen. majori, & veriori specificatione, & expressione simul, vel separatim expediri possint.

Indicatio[n]... consuetæ ... [ex]peditione.

Fiat J.

Datum Romæ apud S. Petrum xv. Kal. Martii anno quinto.

PAULUS IV.

PAULUS IV.

Julii III. supremum diem 23. mensis Martii anni 1555. breve septemdecim dierum Interpontificium excepit. Huic paulo diuturnior Marcelli II. Pontificatus dierum 22. successit. Novoque totidem dierum Interpontificio subeunte, Joannes Petrus Carafa (*a*) quatuor, & quadraginta Patrum consensu eligitur die Ascensionis D. N. J. C. 23. Maji. Hic Pauli IV. nomine sibi ascito (*b*) die Dominico proximo 26. ejusdem mensis coronatur. Ecclesiæ præest annos quatuor, menses duos, dies septem & viginti. Mortem occumbit die 18. Augusti anno Christi 1559. ætatis 83.

Fructus Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum, aliorumque non exactos dum viverent, non pertinere ad Successores juxta Decretum Julii III. sed ad hæredes, aliosve juxta Canonicor. Beneficiator. &c. ultimam voluntatem.

Ex Autogr. Archivi Basil. Vatic. caps. 6. fasc. 266. Item lib. B. pag. 181. & lib. I. pag. 106.

CH. 5. cemb.

r III. t fru- xactos d Suc- enefic.

MOtu proprio &c. Cum sicut accepimus felici rec. Julius PP. III. Prædecessor noster, tunc in humanis agens voluerit, statuerit, decreverit, & ordinaverit, quod fructus (*c*) &c. Beneficiorum Ecclesiasticorum tempore obitus, beneficia hujusmodi obtinentium, & possidentium per dictos Possessores, cum in humanis agerent, non exacti illorum, in dictis Beneficiis Successoribus remanerent, ipsique fructus eisdem Successoribus competerent. Nihilominus cum fructus &c. ac distributiones quotidianæ Mensæ Capitularis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, non singulis diebus post illorum lucrifactionem, sed ut plurimum longe post (*d*) inter eosdem de Capitulo dividantur, & distribuantur, ut quandoque contingat Canonicos, & Beneficiatos, ac Clericos, & alias Personas dictæ Basilicæ hujusmodi fructibus ex præmissis causis nondum distributis, vel exactis, ab hac luce migrare: Nos provide attendentes, nec juri, nec æquitati convenire, ut dilatio distribution. & division., seu non exactionis fructuum, & distributionum quotidianarum hujusmodi Hæredibus, & Successoribus Canonicorum Beneficiatorum & Clericorum, aliarumque Personarum prædictarum pro tempore decedentium hujusmodi, ita obstare debere, ut illos sic perdant, & amittant; propterea eisdem Capitulo in præmissis opportune providere volentes, eidem Capitulo, Canonicis, & Personis nunc, & pro tempore existentibus, ut perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac distributiones hujusmodi tempore obitus Canonicorum, Beneficiatorum, Clericorum, & Personarum prædictorum pro tempore decedentium lucrati nondum

Sed cum ii non statim percipiantur

Pontifex decernit contra Julii decretum

(*a*) Ubi agebam obiter de Clericorum Regularium Theatinorum initiis (*To. 3. pag.* 405. *not.* c) S. Cajetano Instituti parenti primas deberi laudes affirmabam: nomen vero Theatinorum acceptum referri Theatino Episcopo Joanni Petro Carafæ, qui cum S. Cajetano duobusque aliis Sociis ante aram maximam in nostra Sacrosancta Basilica solennia vota emisit: quare non desunt qui Institutorem eum prædicant. Erat tum is annorum 49. natus enim anno 1476. ea vota emisit anno 1525. Clemente VII. Pontifice. Duodecim inde annis genere omni virtutum ac scientiæ usque adeo præstans erat: ut Paulus III. Tridentinum Concilium convocaturus, magnos hos quadrumviros accersiverit, sacroque Cardinalium Collegio adscripserit an. 1537. Reginaldum Polum Regio Anglo sanguine, Joannem Petrum Carafam Neapolitanum, Gregorium Cortesium Mutinensem Monasterii Padolironensis in agro Mantuano Abbatem, & Hieronymum Aleandrum. Pontifex factus fere octogenarius, quum esset acerrimus hæreticorum hostis, maximusque Catholicæ Religionis vindex multa sanctissime constituit. Et nisi Consanguineos aliquandiu amasset, annuumque infelix bellum gessisset cum Philippo II. postremi ejus vitæ anni tantas, tamque admirabiles ejus virtutes laudibus cumulassent: utut nimiæ severitatis argueretur.

(*b*) Non modo ut Pauli III., a quo dignitatem Cardinalitiam acceperat, beneficiorum memorem se ostenderet; sed etiam ut Card. Alexandro Farnesio gratum faceret, qui cum Hippolyto Estensi acerrimas Comitiorum contentiones sedavit, Patresque eos, qui repugnabant, secum traxit.

(*c*) Julii III. literas per has Pauli IV. jure ac merito abrogatas neque in Archivo nostræ Basilicæ, neque in Secretiori Vaticano inventas nihil moramur. Nostra eæ quidem ætate ab æquo, & recto aberrare dicerentur, attenta videlicet ratione distributionum, quæ jampridem apud nos obtinet. Nec tamen Pontificis Ecclesiasticæ rei scientissimi decretum ausim improbare: nisi saniori Successoris consilio abrogatum viderem.

(*d*) Quidquid de aliis Urbis Basilicis sit, nostræ Vaticanæ, quæ cæteris antiquior est, aliisque exemplum præbuit tam Cleri in classes tres dividundi, quam administrationis bonorum, atque eorum distributionis; post solidos menses octo percipiuntur fructus a Canonicis, Beneficiatis, & Clericis. Prioribus autem octo mensibus quisque solvit de suo pensionem annuam Canonicatui, Beneficiatui, & Clericatui impositam, duobusque terminis solvendam. Quare post cujuscumque obitum octo illi menses retroacti, Pensionum onere immunes, juris omnino sunt hæredum, ut cætera, quæ moriens quis reliquit; neque ullatenus ad successorem spectant.

Fructus non perceptos ad hæredes & Successores pertinere.

nondum exacti, & percepti illorum Hæredibus, & Successoribus, seu illi, vel illis, quibus forsan dispositione testamentaria, seu donationis, aut alia causa illos dari, constitui, vel assignari, aut alias de illis disponi contingat, legitime, & canonice competant, ipsique hæredes, & Successores, vel donatarii, aliique præfati, fructus &c., ac distributiones hujusmodi usque ad diem obitus defunctorum eorumdem respective lucratos, & debitos ab eodem Capitulo, seu illius receptore, vel Commissario, aut aliis, a quibus opus fuerit exigere consequi, & habere, ac de illis quietare libere & licite possint, & valeant, itaquod desuper per suorum defunct. in eisdem Beneficiis Successores in vim decreti, & ordinationis Prædecessoris præfati, aut alia quavis occasione, vel causa directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio molestari, perturbari, vel inquietari nequeant; Motu proprio, & ex certa nostra scientia &c. concedimus pariter & indulgemus. Necnon Capitulum, Canonicos, & Personas prædictas sub statuto, voluntate, & decreto Julii Prædecessoris præfati minime comprehendi, sed amodo in perpetuum ab illis exemptos, & exemptas, ac liberas fore, & esse, & ita per quoscumque Judices &c. etiam S. R. E. Cardinales sublata &c. judicari &c. debere ac irritum &c. decernimus &c. non obstan. statuto, voluntate, & decreto Prædecessoris hujusmodi, & quibusvis literis, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, & alias quomodolibet emanatis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis. Conceff., ut petitur, in præsentia Domini nostri Papæ. Jo. Michael Cardinalis Saracenus. (a)

Canonicos, Beneficiatos &c. non teneri decreto Julii III.

Summa liter. pro expeditio

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c., & quod tenores statuti, & voluntatis, ac literarum Julii Prædecessoris hujusmodi habeantur pro expressis, & insertis, seu in toto, vel in parte exprimi, & inseri possint: & de concessione, indulto, decreto, & aliis præmissis, ut supra ad perpetuam rei memoriam latissime exten., & si videbitur præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur literæ per Breve nostrum omnium, aliorumque necessariorum majori, & veriori specificatione, & expressione expediri possint.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum quarto nonas Decembris Anno Primo.

Conceff. Jo. Mich. Cardinalis Saracenus.

Pensionarios teneri ad contributionem in Collecta imposita Canonicis, Beneficiatis, & Clericis pro muniendo Burgo.

Ex Autogr. Archivi Basil. Vatic. caps. 5. fasc. 11.

AN. CH. 1556. ante 12. Jun.

Capitulum largitum fuerat subsidium 1500. Scutor.

Motu proprio &c. Cum nuper dilecti filii Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe pro muniendo Burgo Sancti Petri (b) subsidium mille & quingentorum Scutorum de mandato nostro persolverint, nosque rationi congruum censeamus, etiam pensionarios ad subsidii hujusmodi contributionem teneri: volumus, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli pensionarii, quibus pensiones super fructibus &c. ac etiam quotidianis distributionibus Canonicatuum, & Præbendarum, ac Beneficiatorum, & Clericatuum, & Capellaniarum, aliorumque beneficiorum dictæ Basilicæ, seu fructibus &c. hujusmodi in toto vel in parte reservati sunt, cujuscumque dignitatis &c. ad hujusmodi subsidii pro muniendo dicto Burgo exacti seu exigen. contributionem pro rata suarum pensionum, & fructuum, etiam quod dictæ pensiones, & fructus quomodolibet, ac sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis exemptæ existant, & ad solutionem similium, seu quorumvis aliorum onerum titulares teneantur, & illa eisdem pensionariis donaverint, & de suo proprio solvere promiserint, & ad præmissa se, & in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligaverint, & juraverint, ac etiam cautiones dederint, etiam si pensiones in minori summa, quam constitutæ sunt, forsan persolvantur per pensionarios sub prætextu deductionis quorumcumque onerum pro tempore impositorum, & imponendorum, quarum pensionum, omniumque aliorum, & singulorum forsan hic de necessitate exprimendorum tenores pro expressis de verbo ad verbum habentes &c.

Pensionar. idem oblig. pro rata.

(a) Joannes Michael Saracenus ex nobili Familia Neapolitana, de quo Ciacon. & Ughell. in Acheruntinis & Materanis Achiepp. & in Sabinen. Epp.

(b) Paulus præferocis ingenii Pontifex partim ob veteres simultates, partim ob nimiam fidem, quam habuit suis, Philippo II. Hispaniarum Regi bellum intulit. Quamobrem *Urbem*, ait Panvinius Scriptor coævus, *maximo cum vicinarum ædium, etiam Sacrarum, & vinearum damno, terreis aggeribus muniebat, portas magnis præsidiis per dispositas stationes firmabat. Ejus rei cura Camillo Ursino demandata, delectum tota Ecclesiastica ditione habebat*. Hæc vero mirum in modum illustrantur his literis.

(a) Spe-

&c. teneantur, & efficaciter astricti sint, & esse censeantur, & titulares ratam hujusmodi propria auctoritate penes se retinere possint, & debeant, & si inter titulares & pensionarios hujusmodi desuper differentia, seu dubium aliquod oriatur, volumus, & etiam auctoritate prædicta decernimus quod dilecti filii nostri Fabii tituli S. Silvestri Presbyteri Cardinalis Mignanelli (*a*) nuncupati, ac Venerabilis Fratris Hieronymi Episcopi Maceraten. (*b*) Cameræ Apostolicæ Clerici, quos subsidii hujusmodii Superintendentes deputavimus, determinationi, & declarationi omnino stetur, & stari debeat: quibus super præmissis summarie simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, ac etiam manu regia procedendi, & exequen. plenam, & liberam auctoritatem, & potestatem concedimus, præmissis & aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus autem præsentium solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere regula contraria non obstante. (*c*)

...uam ratam ...ulares reti... possint.

Controversias exorientes Deputati componant.

Fiat Motu proprio J.

Christophorum Cencium Canonicum Basil. Vatic. renunciat Thesaurarium S. R. Ecclesiæ ad vitam.

Ex lib. Officior. Pauli III. & IV. pag. 81. ap. Arch. Apost. Vatic.

N. CH. 1556. ... Octobr.

...ficium The...arii S. Sedis ...t per dimis...m.

Paulus Papa Quartus. Motu proprio &c. Cum hodie, seu nuper Venerabilis frater noster Hieronymus Episcopus Torcellanus (*d*), officium Thesaurariatus generalis nostri, & Apostolicæ Sedis, quod obtinebat, seu exercebat, in manibus nostris sponte & libere resignaverit, nosque resignationem hujusmodi duxerimus admittendam; Nos cupientes nobis, & dictæ Sedi, ac Cameræ Apostolicæ in officio Thesaurariatus hujusmodi de Persona utili & proficua providere: Motu simili &c. Officium Thesaurariatus hujusmodi, sive ut præmittitur, sive alio quovismodo vacet, cum omnibus & singulis illius honoribus, oneribus, facultatibus, potestate, auctoritate, prærogativa, favoribus, gratiis, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & emolumentis, ac regalibus solitis & consuetis, ac aliis quibuscumque Sedis Apostolicæ Thesaurariis generalibus, tam generaliter, quam particulariter per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros hactenus quomodolibet concessis, Dilecto Filio Christophoro Cencio (*e*), Canonico Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, per eum, quoad vixerit, habendum tenendum regendum, & gubernandum, ac exercendum Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & assignamus. Eumque, quoad vixerit, nostrum & Sedis Apostolicæ ac Cameræ prædictæ Thesaurarium generalem cum honoribus, oneribus, facultatibus, potestatibus, auctoritatibus, prærogativis, gratiis, favoribus, redditibus, proventibus, introitibus, juribus, & emolumentis, ac regalibus prædictis, & aliis, quibus Thesaurarii generales nostri, & dictæ Sedis, qui pro tempore fuerunt, usi, potiti, & gavisi fuerunt, seu uti, potiri, & gaudere potuerunt, vel debuerunt, facimus, creamus, constituimus, & deputamus. Ac tam

Christophoro Cencio confert. d offic. ad vitam.

(*a*) Spectatissimæ virtutis virum Paulus III. & Julius III. in majoris momenti rebus explorarunt. Nam Paulus Nuntium eum misit ad Venetos, ad Regem Romanorum, ad Cæsarem; deque eodem sic Ferdinando Regi Romanorum: *Nuntium apud te continuum, prout semper consuevimus, habere volentes, qui nostra & Apostolicæ Sedis negotia jugiter cum tua Majestate tractet, & exequatur, elegimus Ven. Fr. Fabium Mignanellum Episcopum Lucerinum, Prælatum nostrum domesticum, latorem præsentium, singulari doctrina, prudentia, & integritate præditum, cujus opera in aliis legationibus etiam apud Serenitatem tuam, & multis arduis rebus usi sumus &c.* (Raynald. 1545. *num.* 17.) Quarum plane virtutum præmium adeptus fuit anno 1551. die 20. Nov. a Julio III., qui Cardinalem Presbyterum S. Silvestri eum creavit, deinde misit Legatum de latere ad componenda Senensium dissidia. Præterea dispensatum cum eo esse ob impedimentum bigamiæ (nam sororem Card. Hieronymi Capoferrei viduam, uxorem duxerat dum esset Advocatus Consistorialis) prudentiæ, atque juris scientiæ causa, ut maximas ad Ecclesiæ dignitates aditus ei pateret. Tantum autem virum præpositum nunc videmus cogendo subsidio in bellum imminens, quod unanimi omnium consensu improbabatur.

(*b*) Quemadmodum munere, ita & meritis Card. Mignanello imparem non fuisse Hieronymum Melchiorium Maceratæ Antistitem testatur inscriptio ejus tumulo ad Sanctæ Mariæ super Minervam, ab Ughello relata: *Hier. Melchiorio Episcopo Maceratensi Cler. Cameræ Apostol. Decano, Concilii Trident. uni ex Patribus, Signaturæ Justitiæ Præfecto, Bononiæ Gubernatori, summa apud omnes ordines gratia, genere, doctrina, pietate illustri. &c.*

(*c*) Quamvis nullus habeatur character temporis; his tamen literis præfixi annum 1556. ante diem 12. Junii: eodem enim die Card. Mignanellus optavit titulum SS. Marcellini & Petri, juxta monumenta ab Ughello spectata *addit. ad Ciacon.* Neque ante annum 1556. munitiones factæ fuerunt in Civitate Leonina.

(*d*) Hieron. Foscharus a Clem. VII. creatus Torcellen. Episcopus an. 1526. die 16. Maji, licet 20. tantum annos ageret, ea lege ut interim administraret eam Ecclesiam, quoad legitimam ætatem attingeret; Romæ mortem occubuit 1563. in Sanctæ Mariæ de populo est sepultus. Ex ejus Epitaphio, quod recitat Ughellus *to.* 5. *pag.* 1411. nil suppetit de ejus honoribus. Hinc Thesaurarium fuisse discimus S. Sedis, eoque munere se abdicasse an. 1556.

(*e*) Recte adnotatum video a meo Collega (*to.* 2. *p.* 431. *not.* d) nobilissimum, & juxta ditissimum hunc Civem Roman. dignum fuisse cui publici ærarii Præfectura crederetur. Non multo ante (*pag.* 23. *no.* b) ipse innui, quantis abundaret copiis; ubi vitam cum morte commutavit. Hisce autem ex literis locupletissimum argumentum suppetit, quo avitas eas copias fuisse quisque intelligat; ne forte, ut sunt ingenia hominum, suspicaretur aliquis, ex eodem ærario Christophorum profecisse. Namque illud assequutus fere exhaustum ob belli maximos apparatus,

Revocat quæcumque scripta cujusvis favore edita

Ut solus, ac verus Thesaurarius sit Cencius.

Quindecim millia Scuta mutua obtulerat Pontifici.

tam dictum Hieronymum Episcopum, quam quoscumque alios ad officium Thesaurariatus hujusmodi, per quosvis Prædecessores nostros, & nos hactenus quomodolibet constitutos, & deputatos, si qui sint, necnon quascumque literas & scripturas, sub quibusvis verborum formis & expressionibus, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, ex quibusvis causis & rationibus, etiam motu simili & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias desuper quomodolibet confectas, eorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, auctoritate & tenore prædictis, revocamus, cassamus, & annullamus. Ita quod dictus Christophorus, qui etiam ipsius Cameræ Clericus existit, solus, & præter eum nullus alius omnia & singula ad officium Thesaurariatus hujusmodi de jure, stilo, consuetudine, fundatione, privilegiis, vel alias quovismodo pertinentia, & quæ dictæ Sedis pro tempore existentes Thesaurarii gesserunt, fecerunt, exercuerunt, mandarunt, & executi fuerunt, gerere, facere, exercere, mandare, & exequi libere & licite valeat. Nos enim eidem Christophoro, quoad præmissa omnia & singula, ac alia quæcumque ad dictum officium Thesaurariatus quomodolibet pertinentia plenam & liberam facultatem, potestatem, omnimodamque auctoritatem concedimus. Decernentes eum in Camera Apostolica, & alibi ubicumque opus fuerit, ad Thesaurariatus generalis officium hujusmodi, ejusque liberum exercitium per quoscumque, ad quos spectaverit, recipi & admitti, prout nos quoque eum ex nunc admittimus, & recipimus, ac sibi de fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & aliis emolumentis, ac regalibus prædictis integre responderi, & ab omnibus, quos id tangit obedientiam, & reverentiam debitas exhiberi debere, ac ipsum Christophorum desuper ex quavis causa, directe, vel indirecte quovis quæsito colore impediri, molestari, perturbari, aut inquietari nullatenus posse. Et insuper cum dictus Christophorus summam quindecim millium scutorum auri in auro (a) pro nostris, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ necessitatibus requisitus a nobis, mutuare obtulerit: Nos volentes, ut par est, ejusdem Christophori, suorumque Hæredum, & Successorum indemnitati opportune providere; Motu simili &c. summam quindecim millium scutorum hujusmodi, postquam soluta fuerit, eidem Christophoro vel Hæredibus, & Successoribus suis, aut aliis quibuscumque ab eis, vel eorum aliquo causam habituris, integre, & absque aliqua etiam ratione fructuum Thesaurariatus hujusmodi per eos percipiendorum, aut alia quacumque de causa facienda retentione, compensatione, vel defalcatione, seu diminutione in numeratis pecuniis realiter, & cum effectu ex nunc, prout ex tunc, & e contra, restituere promittimus, & ad hoc Nos & Successores nostros Romanos Pontifices, Sedemque, & Cameram prædictas, ad dictum Thesaurariatus officium, illiusque fructus, redditus, & emolumenta hujusmodi, omniaque & singula alia bona mobilia & immobilia Sedis, & Cameræ prædictarum, ubicumque existentia præsentia, & futura specialiter, generaliter, & expresse, obligamus & hypothecamus: quodque ex nunc in posterum ipse Christophorus de credito quindecim millium scutorum hujusmodi in toto vel in parte, inter vivos, vel in ultima voluntate, prout sibi placuerit, disponere, & ordinare, & tam illi, in quorum favorem disposuerit, & ordinaverit; quam alii sui etiam ab intestato Hæredes & Successores, aut ab eis causam habituri, creditum hujusmodi exigere, & cum effectu habere licite & libere valeant, nec a perceptione fructuum &c., ac aliorum emolumentorum officii Thesaurariatus hujusmodi amoveri possint, nisi restitutis prius eis realiter & cum effectu quindecim millibus scutis prædictis in tot pecuniis numeratis, auctoritate & tenore prædictis statuimus, ordinamus, & decernimus. Mandantes dilectis filiis Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali (b) Camerario nostro, ac Cameræ prædictæ Præsidenti, & Clericis nunc, & pro tempore existentibus, & aliis ad quos spectaverit, quatenus eumdem Christophorum ad officium Thesaurariatus generalis hujusmodi, illiusque liberum exercitium, honores, & emolumenta, ac alia prædicta recipiant, & admittant; receptumque & admissum in ejusdem officii possessionem, ejus vita durante, tueantur, manuteneant, ac defendant; ac sibi, quoad vixerit, & post ejus obitum, donec summa quindecim millium scutorum hujusmodi eis restituatur realiter & cum effectu, Hæredibus & Successoribus,

Quam summam integram reddendam decernit.

Obligans Cameram & bon[a] omnia S. Sedis

Camerario & Clericis Came[ræ] mandat, ut e[um] recipiant, & a[d]mittant.

tus, de suo in idem intulit tantam auri summam: ita tamen ut ipse aut hærede. indidem eam quandocumque reciperent sine fenore, ac sine alia stipulatione, quod magis ac magis Familiæ istius opulentiam comprobat.

(a) Hinc major lux affulget eis, quæ modo ajebam.

(b) De eo nonnihil dictum supra (*pag. 5. not.* a) Tum vero erat Diaconus S. Eustachii: quem titulum reliquit post biennium, optans illum S. Mariæ in Via lata vacantem per obitum Card. Gaddi: anno videlicet 1552. 9. Martii.

foribus, seu ab eis causam habituris prædictis de emolumentis, & aliis prædictis respondeant, & responderi faciant: eosque in libris Cameræ prædictæ de dicta summa quindecim millium scutorum, postquam illa, ut præfertur, soluta fuerit, creditores constituant, & describant & eamdem summam per illos, ad quos spectabit, in libris consuetis ad ordinem introituum, & exituum poni mandent: & si ipsi Christophoro videbitur, literas camerales patentes, & publica Instrumenta etiam cum obligationibus, promissionibus, & hypothecis, aliisque clausulis, & cautelis in similibus consuetis, & juxta hujus nostri Motus proprii continentiam & tenorem, faciant, sibique tradant & consignent. Decernentes, præsentes, seu super eis per breve, vel sub plumbo conficiendas literas, de surreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari non posse: & eas ad plenissimam omnium præmissorum probationem ubique sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri, aut probationem aliquam in contrarium admitti posse. Sicque per nos, & Successores nostros, ac Camerarium, Præsidentes, & Clericos, ac alios Judices etiam S. R. E. Cardinales, eorumque Collegium, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in quacumque causa & instantia, sublata &c. judicari, & diffiniri debere, ac irritum &c. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Cameræ etiam juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, & innovatis, & quod officium hujusmodi ad vitam (a), & alias, ut supra, concedi non consueverit. Quibus omnibus in literis latissime extenden., etiam si in eis &c. illorum tenores hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis, & consuetis.

Syngrapham ...vis solenni... fi.ri eidem ...t.

Auctoritas ... literar.

...ogat con... ...s quibus... ...ue.

Fiat Motu proprio J.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. etiam in casibus regulæ latissime extenden. & de concessione, & assignatione, creatione, constitutione, & deputatione, revocatione, promissione, statutis, ordinatione, decreto, mandato, derogatione, & aliis præmissis de, ac pro omnibus & singulis supradictis, quæ hic pro repetitis habeantur, perpetuo in forma gratiosa latissime exten. adeo quod contraria quæcumque penitus & omnino tollantur, & non obstent, & quod præsentibus, si ipsi Christophoro videbitur sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra; regula contraria non obstante, seu, si ipsi videbitur, eædem præsentes in libris Cameræ Apostolicæ registrari possint, ac desuper literæ etiam in forma brevis cum præmissorum omnium & singulorum, & circa ea necessariorum, majori vera & ampliori specificatione, & expressione ac executorum deputatione, cum facultate citandi, inhibendi declarandi &c. & usque ad invocationem auxilii brachii sæcularis, inclusive procedendi, nec non opportuna dispensatione officium prædictum recipiendi, &, quoad vixerit etiam una cum Clericatus ejusdem, & aliis officiis quæ obtinet, & in posterum obtinebit, retinendi, & exercendi, expediri possint.

Clausulæ pro expedit. literar.

Datum Romæ apud S. Petrum x. Kal. Novembris Anno secundo.

Die 27. Octobris 1556. introscriptus R. P. D. Hieronymus Episcopus Torcellan. præsens &c. introscriptæ resignationi, & literarum expeditioni sponte consensit, juravit &c. Actum Romæ in Palatio Apostolico in Anticamera SS. D. N. præsentibus ibidem DD. Francisco M. Rinuccino Laico Florentino, & Camillo Costa Laico Maceraten. I. V. D. testibus &c. Hieron. de Tarano.

Resignatio officii, & expeditio pro Success.

Die 27. Octobris 1556. supradictus R. D. Christophorus Cincius in Camera in Palatio solitæ Residentiæ Reverendiss. & Illustriss. D. mei Guidonis Ascanii Cardinalis Camerarii, & ipso præsente habita, ex maturo illius decreto, ac acta solutione quindecim millium scutorum auri in auro, de quibus in præinserta cedula Motus proprii fit mentio, hodie, prout per acta mea constat, facta; fuit admissus ad officium Thesaurariæ Apostolicæ generalis, juxta formam ejusdem Cedulæ Motus proprii, præstito in prædicta

Solutio 15. Mill. Scutor. in Camera, & admissio ad offic.

(a) De Thesaurarii antiquitate, dignitate, officio, & privilegiis videndus Cohell. *notit. Cardinal.u. c.* 41. Auctoritas Constitutionis Eugenii IV. huc afferenda, tametsi annis centum præeat hæc tempora: ne Sixti V. ordinatio posterior obscuritatis quidpiam lectori afferat: *Omne Collegium, cui Apostolici Fisci incumbit cura, his personis concluditur: Primum illorum Caput est Reverendiss. D. Camerarius; tum Reverendus Thesaurarius; post Assistentes, qui ex Patrum Clericorum Collegio ad ampliorem dignitatem evecti sunt. Post eos Clerici septem videlicet numero tantum, ut SS. D. N. Eugenius IV. Pontifex instituit &c. Bullar. Const.* 13. De septem Clericorum numero, quem Sixtus V. ad duodenarium extendit, vacabilia officia reddens tam Clericatus, quam Præsidentiam, nihil attinet hic dicere. Thesaurarii vero officium antiquissimum tam longe est, ut ante Sixti ejusdem V. constitutionem pretio quis adipisceretur; ut Paulus IV. pecuniarum egentissimus illud conferens Cencio divitiis affluentissimo, & quod majus, contra morem majorum, ad vitam; nihilominus pecuniam maluerit mutuam, quam dignitatis sive officii pretium accipere.

(a) Calcu-

dicta Camera, prout præstitit, solito juramento, & servatis solitis cæremoniis, præsentibus ibidem D. Nicolao Bonello ejusdem Cameræ Calculatore (a) & Fabritio Guidobono Clerico Terdonen., ac Petrosalco Clerico Leodien. dictis Testibus &c.

Hieron. de Tarano.

Capellaniæ S. Joseph in Ecclesia S. Rufilli ab se collatæ, necdum expeditis literis Apostolicis possessionem interim demandat Archidiacono, & Archipresb. Ecclesiæ Forolivienfis.

Ex Archetypis Brevium An. 2. Pauli IV. num. 10. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1557. 7. Januar.

PAulus Papa Quartus. Dilectis filiis Archidiacono & Archipresbytero Ecclesiæ Forolivien.

Dilecti Filii, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Capellaniæ Abbatia S. Rufilli

Cum nos nuper perpetuam Capellaniam ad Altare S. Joseph situm in Ecclesia, fortassis Abbatia nuncupata S. Rufilli de Foro Pompilio (b) Britonorien. Diœcesis, per obitum quondam Jacobi Fabri olim ad dictum Altare perpetui Capellani, apud Sedem Apostolicam defuncti vacantem, & antea dispositioni Apostolicæ reservatam, quondam Joanni Carolo Camponesco Clerico Aquilan. Civitatis vel Diœcesis Cubiculario Secreto & familiari continuo commensali nostro tunc in humanis agenti primo, & deinde cum ipse Joannes Carolus apud Sedem eamdem decessisset, dilecto filio Antonio Francisco etiam Camponesco, Clerico Aquilan. etiam Cubiculario, & Scalco secreto ac familiari, continuo commensali nostro conferri, & de illa etiam provideri concesserimus; Nos ne interim ante expeditionem literarum Apostolicarum, super concessione eidem Antonio Francisco facta, hujusmodi conficiendarum, dicta Capellania per aliquem seu aliquos indebite occupetur, providere, ac ejusdem Antonii Francisci indemnitati consulere volentes, discretioni vestræ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus vos, vel alter vestrum per vos, vel alium, seu alios, corporalem possessionem Capellaniæ hujusmodi, ejusque jurium & pertinentiarum omnium nostro & Cameræ Apostolicæ nomine, præsentium vigore capiatis & apprehendatis, ac donec literæ collationis, & provisionis Antonio Francisco factarum hujusmodi expeditæ, & vobis præsentatæ fuerint, per vos retineatis necnon ab eis quoscumque in illis forsan, aliaque auctoritate Apostolica, non tamen vigore gratiæ expectationis (c) provisos, intrusos, seu illius detentores, cujuscumque status gradus ordinis vel conditionis fuerint, per Ecclesiasticas sententias, censuras, ac etiam pecuniarias, & privationis beneficiorum per eos obtentorum, pœnas, & alia juris remedia, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, dicto nomine realiter & cum effectu amoveatis, & expellatis; ac fructus redditus & proventus ex dicta Capellania, interim forsan provenientes percipiatis, & conservetis; & postquam dictæ literæ vobis præsentatæ fuerint, possessionem dictæ Capellaniæ eidem Antonio Francisco, seu ejus Procuratori legitimo tradatis, & relaxetis, fructusque redditus & proventus præfatos per vos perceptos sibi consignetis, decernentes, stante reservatione prædicta, propter præmissa aliquem spoliasse dici, seu censeri non posse, ac detentoribus prædictis actionem spolii non competere nec litem intentare, vel desuper agere posse, neque quascumque provisiones seu Commendas, præter Apostolicas, ut præfertur, ad colorandum spolium eis prodesse. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & diffiniri debere: irritum quoque & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingeret attemptari. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod dictus Antonius Franciscus literas hujusmodi infra sex menses a data præsentium expedire, & jura Cameræ solvere continuo teneatur, alioquin dictis sex mensibus elapsis Capellania vacare censeatur eo ipso.

Collatæ nuper, nondum literis expeditis.

Ne forte ab alio quovis invadatur

Interim capienda possessio & ad temp[...] retinenda.

Nisi infra [...] menses li[...] expediantu[r] vacare cens[ea]tur.

Datum

(a) Calculatores, seu Ratiocinatores Cameræ tres saltem erant, ut tantæ rei, tamque multiplici pares essent: Bonellus autem eos inter princeps fortasse fuerit.

(b) Huc revocanda quæ diximus (*to. 2. pag.* 198.) Infra autem patefiet, quare nihil prætereamus eorum, quæ spectant ad hanc Ecclesiam: nam Pius IV. eam univit nostræ Basilicæ.

(c) Quanti tunc essent gratiæ expectativæ brevi interituræ vel hinc intelligis. Gratias omnes excludit præter expectativas.

(a) Bosii

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 7. Januarii 1557. Anno Secundo.

Attenta reservatione & familiaritate facto verbo cum Sanctitate Sua potest expediri.

Ja. Card. Puteus.

Alexandrum Sfortiam ex Comitibus S. Floræ Canonicum Basil. Vat. & Clericum Cameræ Apost. ob crimen læsæ Majestatis exulem, omnibusque officiis & Beneficiis spoliatum restituit in integrum, absolvit a censuris &c.

Ex lib. Officior. Pauli III. & IV. ap. Archiv. Apost. Vatic.

AN. CH. 1557. 8. *Octobr.*

Dilecto filio Alexandro Sfortiæ (*a*) ex Comitibus de Sancta Flora, Canonico Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cameræ Apostolicæ Clerico, Familiari nostro. Paulus Papa IV.

Dilecte fili, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cle- mentiam ... Pontificis ... emii tit.

Romanus Pontifex fragilitatis humanæ misericors, personarum Sibi, & Sedi Apostolicæ devotarum statui favorabiliter consulere consuevit; ut eum devotius revereri studeant, quo uberiorem illius clementiam & liberalitatem fuerint expertæ. Cum itaque alias tu, pro eo quod, ut tunc prætendebatur, certas tunc expressas triremes in Portu Terræ nostræ Civitatis Vetulæ (*b*) existentes armata manu, & per vim abduxeras, & remiges, alias galeotos, & alia bona in illis existentia surripueras, & seu ex certis aliis tunc expressis causis per tunc almæ Urbis nostræ Gubernatorem (*c*), Fisci nostri Procuratore instante, sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, & viginti millium Ducatorum Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandorum, ac confiscationis, privationis, & publicationis omnium & singulorum bonorum tuorum mobilium & immobilium, ac officiorum etiam Clericatus dictæ Cameræ, & beneficiorum, actionum etiam feudalium, ac totius status tui, & aliorum quorumcumque, ubicumque existentium, tunc præsentium, & futurorum, inhabilitatisque ad illa & alia in posterum obtinenda, perpetuique exilii ab Urbe, ejusque districtu, ac Terris, Comitatibus, Locis & Castris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subjectis, indignationisque & rebellionis, & seu aliis etiam tunc expressis pœnis, ad comparendum personaliter monitus, & ob non paritionem monitorio hujusmodi, per eumdem Gubernatorem, sententias & pœnas prædictas incurrisse declaratus, & seu alias condemnatus fueris, & post declarationem & condemnationem hujusmodi, dictum officium Clericatus per te antea obtentum, Venerabilibus Fratribus Annibali Avinionen. (*d*) primo, & deinde ex illius resignatione Francisco Senen. (*e*) Archi-

... Reatus Ale- ... xdri, & pœnæ ... hacte.

Ob spretum Monitorium Gubernatoris Urbis

(*a*) Bosii Comitis S. Floræ, & Constantiæ sororis Petri Aloysii Farnesii filius erat Alexander, ut Ascanius Card. S. R. E. Camerarius, de quo supra (*pag. 5. not. a*) & Carolus Longobardiæ Prior, cujus mentio mox fiet. Familia nobilis Romana, quæ ex Insubriæ Ducibus originem habuit, præ aliis viris insignibus quos produxit, hoc nostro Canonico jure gloriatur. Is enim brevi vexatus a Paulo IV. mox ab eodem restitutus in pristinam dignitatem, longe majorem assequutus fuit a Pauli Successore Pio IV. Parmensem quippe Episc. eum elegit, voluitque ut Sac. Concilio Tridentino interesset. Postmodum an. 1556. Sacro Cardinalium Collegio adscripsit. Quantam vero gloriam sit adeptus sub S. Pio V. & Gregorio XIII. qui honoribus eum cumularunt, ex historia peti oportet. Raynald. Ciacon. Ughell. in Episc. Parmen. &c.

(*b*) Historiam hujus rei lubet petere ex Panvinio Scriptore Synchrono in vita hujus Pontificis, quam fusius descriptam habes, lector, apud Raynald. (*an. 1555. n. 72. & seqq.*) *Per ea tempora*, ait Panvin., *Carolo Sfortiæ Longobardiæ Priori Rex Francorum Henricus, quod is a Gallis descivisset, duas per occasionem triremes ademerat, quas haud ita multo post in Pyrgorum portu deprehensas Alexander Caroli frater Cameræ Apostolicæ Clericus, nulla quod in Pontificis fide, & ditione essent, habita ratione, præpropere rebus necessariis collectis, ut Cajetam abduxit. Questi sunt Regii Ministri Romæ apud Pontificem. Ille suspicatus non absque fratris Cardinalis Camerarii voluntate, vel saltem connivencia factum, Cardinale gravioribus verbis, & minis exagitato, Joannem Franciscum Lotinum Volaterranum intimum Cardinalis Secretarium per eos dies a Cæsare reversum in vincula conjecit. Hinc mutui odii, & simultatum origo manavit, quas Pontifex aliquot diebus post auxit, quum renuntiatum ei esset quosdam Cæsareæ factionis Regulos modo apud Cardinalem ipsum, modo apud M. Antonium Columnam clandestina colloquia contra ipsum habere; quodque ipse Lotinus Cardinalis omnium conscius consiliorum statim a Comitiis ad Cæsarem missus esset, qui eum de tota Comitiorum ratione, & exitu, quod Cæsari parum probanda viderentur, diligenter doceret.* Quantum lucis hinc accipiant hæ literæ ipse judica. Raynaldus præcipuam hanc fuisse causam belli inter Pontificem & Philippum II. existimat.

(*c*) Is erat Scipio Rebiba Siculus acceptissimus Pontifici, cujus domesticus fuerat ante Pontificatum: vir doctus, rerumque Ecclesiæ scientissimus. Fuit primum Amydanus Episcopus in partibus infidelium: deinde an. 1551. Mutilensis, seu Motulensis in Terra Hydrunti Antistes creatus, exeunte anno 1555. ex Gubernatore Urbis Cardinalium Collegio adscribitur, & fit Archiep. Pisanus. Ciacon. Ughell. *to. 9. pag.* 161. Acta Consistorialia ap. Raynald. eod. an. *num.* 71. *Romæ die Mercurii* 18. *mensis Decembris* 1555. *&c.*

(*d*) Hannibal Bozutus Neapolitanus, Protonotarius sub Paulo tertio & sub Julio pariter III. Avenionensis Archiepiscopus a Paulo IV. obtinuit Clericatum Cameræ quo nostrum hunc Canonicum exuerat: tandem a Pio IV. an. 1565. mensium vix septem Cardinalis est creatus.

(*e*) Hujus Archiepiscopi cineres requiescunt in nostra Basilica, & subjiciebantur sepulchro Pii III. ab Australi parte ejusd. Basil. prope januam antiqui Sacrarii. Alpharan. *tab. Ichnogr. num.* 81. Ughellus tradit 60. annos eum rexisse Ecclesiam Senensem effætæque ætatis decessisse Romæ an. 1588. Idem vero affirmans Bandinum ex Clerico Cameræ factum Archiepiscopum an. 1529. errorem opinionis sequi videtur: nam hæ literæ nos docent, quod Clericatus ablatus Sfortiæ, dimissusque ab Hannibale, per Paulum IV. collatus fuit Francisco Bandino Archiep. Senensi.

(*a*) A con-

Archiepiscopis per nos concessum, & assignatum fuerit. Nos statui tuo cum abinde citra, a dicta Urbe semper exulaveris, & diversa incommoda passus sis, more pii patris consulere volentes; Teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure vel ab homine quavis alia praemissorum occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, superius expressa, & quaecumque alia etiam eis graviora, etiam de necessitate exprimenda, per te commissa, excessus & delicta, etiam crimen laesae Majestatis sapientia, etiam in monitorio & declaratione, ac seu sententia & processu desuper lata, & formato non expressa, quorum qualitates & circumstantias, etiam si sub generali expressione de jure, seu alias non venirent, praesentibus pro expressis haberi volumus; Tibi Apostolica auctoritate tenore praesentium remittimus, teque, ac quoscumque tuos socios & complices, vel de praemissis quomodolibet culpabiles, ab excessibus & delictis hujusmodi, nec non excommunicationis & aliis sententiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis, & temporalibus, ac etiam corporis afflictivis a jure vel ab homine latis, quas praemissorum occasione incurrerunt, etiam in utroque foro plenarie penitus & omnino, non solum generaliter sed generalissime auctoritate & tenore praedictis absolvimus, & totaliter liberamus: nec non omnem culpam, omnesque & singulos etiam ultimi supplicii, & confiscationis bonorum, ac Sanctae Mariae de Claravalle de Flastra (*a*) Camerinen., & Sancti Savini Placentin., necnon Sancti Alberti de Butrio Terdonen., & Sanctissimae Trinitatis Militen. Civitatum, & seu Dioeces. Sancti Benedicti, seu Sancti Augustini, & seu aliorum Ordinum, ac quorumcumque aliorum Monasteriorum etiam Consistorialium, necnon Canonicatus & Praebendae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, ac Prioratus Lombardiae, Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, & quorumcumque aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura & sine cura secularium & quorumvis ordinum regularium, cujuscumque qualitatis existentium, etiam si de jure patronatus etiam laicorum quomodolibet obtentorum, ac pensionum super fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, nec non earum loco etiam omnium & singulorum fructuum, redditvum & proventuum similium tibi assignatorum, & reservatorum, ac quorumcumque regressuum accessuum & ingressuum, ac coadiutoriarum ad Monasteria & beneficia Ecclesiastica, ut praefertur, qualificata, necnon quarumcumque aliarum gratiarum & jurium; ac Clericatus Camerae hujusmodi, & aliorum etiam Romanae Curiae officiorum, nec non bonorum, & statuum etiam feudalium privationis poenas, etiam alias quomodolibet incursas, plenarie & plenissime tibi eisdem auctoritate & tenore remittimus, & condonamus. Teque, quatenus opus sit, ad Clericatus & alia officia hujusmodi necnon antiquum locum, quem tam in dicta Camera, quam alias ubilibet ante praemissa habebas, & quem te habere & retinere volumus, necnon honores, famam, Patriam, privilegia, gratias facultates concessiones praerogativas immunitates excellentias praeeminentias & jura quaecumque, ac ad dicta & quaecumque alia Monasteria etiam Consistorialia, ac Canonicatum & praebendam, necnon Prioratum hujusmodi, & alia beneficia Ecclesiastica Secularia & Regularia, cujuscumque qualitatis existentia, per te antea obtenta etiam litigiosa, ac quascumque pensiones & fructus redditus & proventus Ecclesiasticos, nec non regressus accessus & ingressus, & sub eisdem regressibus accessibus & ingressibus comprehensa, & alia, in quibus, & ad quae jus tibi quomodolibet competebat, & competit, ac quaecumque alia jura etiam Ecclesiastica tibi quomodolibet competentia, nec non statum etiam feudalem, & bona quaecumque mobilia & immobilia, jura & actiones tam in dicta Urbe, quam extra eam consistentia, etiam forsan confiscata, non tamen Fisco incorporata, & alia quaecumque etiam non expressa nec cognita, quae tu habebas tenebas & possidebas, etiam cum potestate fructus redditus & proventus ac pensiones hujusmodi tibi propterea debitos exigendi, & recuperandi, necnon in pristinum & eum statum, in quo ante praemissa quomodolibet eras, in omnibus & per omnia, perinde ac si excessus & delicta ac alia praedicta minime commisisses, & praemissa non emanassent auctoritate & tenore praedictis restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac restitutum repositum & plenarie ac plenissime reintegratum esse decernimus. Tecumque super irregularitate per te praemissorum occasione quomodolibet contracta, quodque

Eum absolvit a Censuris &c. de more.

A crimine item laesae Majestatis, & aliis criminibus una cum sociis suis.

A confiscatione bonor. & privatione Beneficior.

Ab Officior. Curiae Rom. suspensione

Eum restituit auctorit. Apost. in statum pristinum

Ac si nullum omnino reatum commisisset.

(*a*) A congerie ista Monasterior. & Beneficiorum facile quis colliget; quanta cum laude Pius IV. & Tridentini Concilii Patres disciplinae Beneficiariae sategerint.

(*a*) Acta

ib irregulari- te eum absolvit

quodque ordinibus per te susceptis uti, & ad alios te promoveri facere, ac in illis ministrare necnon tam quæ obtinebas & obtines, quam alia, quæ in futurum tibi quomodolibet conferri aut quovis titulo concedi contigerit, Monasteria, & alia quæcumque quotcumque & qualiacumque cum cura & sine cura, sæcularia & regularia beneficia Ecclesiastica, etiam si illa alias etiam qualitercumque qualificata fuerint, & tu ad illa præsenteris & instituaris in eis, in titulum & commendam, recipere & retinere, ac jus tibi in illis, vel ad illa competens prosequi, & deductum deducere ac defendere, necnon quibusvis tibi competentibus, & competituris privilegiis facultatibus concessionibus & indultis, ac etiam omnibus & singulis in quosvis eventus regressibus, & accessibus, necnon regrediendi & accedendi facultatibus uti, & si illa evincat, litigiosa beneficia consequi, ac similiter retinere, necnon quoscumque fructus redditus & proventus Ecclesiasticos, ac pensiones annuas percipere, exigere & levare libere & licite valeas. Quodque in quibusvis impetrationibus, provisionibus præfectionibus dispensationibus Commendis facultatibus gratiis & indultis, nullam de absolutione remissione & aliis præmissis mentionem facere tenearis, eisdem auctoritate & tenore de specialis dono gratiæ dispensamus. Tibique pariter indulgemus, ac omnem tam juris quam facti inhabilitatis & infamiæ maculam seu notam, præmissorum occasione forsan contractam, & undecumque insurgentem & provenientem tollimus, & penitus abolemus: necnon prædictos & quoscumque alios processus contra te, præmissorum occasione, forsan ex officio vel alias quomodocumque formatos cassamus annullamus & abolemus, cassarique annullari irritari & aboleri, ac nullo unquam tempore de eis publicam vel privatam fidem fieri, aut eis in Judicio & extra adhiberi mandamus. Teque per nos & Successores nostros, aut Successorum eorumdem officiales, seu quoscumque alios in persona vel bonis, prætextu præmissorum, nullatenus molestari inquietari seu perturbari posse, nec debere decernimus. Similiter quascumque provisiones gratias & dispositiones de statu bonis Monasteriis Beneficiis pensionibus fructibus juribus rebus, Canonicatu & præbenda ac Prioratu, & Clericatus aliisque officiis prædictis quomodolibet & qualitercumque ac ex quavis etiam onerosa causa vel occasione prædictis, & quibusvis aliis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus, etiam per nos post monitorium prædictum, absque tuo consensu, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis

In posterum ...nendis Bene- ...is &c. prospi-

...cessus omnes ... irritos annullat

& decretis, etiam motu scientia & potestatis plenitudine similibus factas & concessas, penitus & omnino cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris vel momenti fore, ac præmissorum occasione Monasteria & Prioratum, ac Canonicatum & præbendam, aliaque beneficia, nec non Clericatus & alia officia ac fructus redditus & proventus & pensiones annuas, ac facultates hujusmodi non vacasse, nec expirasse, seu extinctas esse, ac regressus accessus & ingressus ad illa etiam per cessum vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem vel amissionem tuam seu aliam vacationem, quibusvis etiam ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus & ex quibusvis causis concessos locum non habuisse, seu effectum sortitos non fuisse, nec fore Teque possessione Monasteriorum beneficiorum & officiorum ac bonorum prædictorum, in qua ante dictum monitorium existebas continuare, seu si tibi videbitur illam præsentium vigore absque spolii seu attentatorum vitio libere apprehendere posse, ac præmissa de surreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis defectu, aut alias quomodolibet impugnari non posse, ipsasque præsentes literas ad probandum plene vel non plene omnia & singula præmissa ubique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec probationem in contrarium admitti posse, & sic in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere: ac si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari, irritum & inane decernimus & declaramus. Non obstantibus præmissis, & de non tollendo jure quæsito aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis, nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque indultis & literis Apostolicis prædictis, & quibuscumque aliis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa & individua mentio habenda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum

Necnon Constitutiones quascumque contrarias.

In possessionem omnium amissor. restituit.

Quæcumque obstantia removet.

tum eſſe, illaque adverſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die octavo Octobris 1557. Pontificatus noſtri anno tertio.

Jo. Barengus.
Collect. Hie. de Tarano.

Die 13. Octobris 1557. admiſſa & regiſtrata ex decreto Cameræ.
Hier. de Tarano.

Inſtituit feſtum Cathedræ Romanæ die 18. Januarii quotannis celebrandum in toto orbe Catholico.

Ex Regeſto XLVII. Bullar. Secretar. Pauli IV. pag. 417. apud Arch. Apoſt. Vatican.

AN. CH. 1557. *25. Decembr.*

Prærogativa Apoſtolor. Principis.

Fundatio Romanæ Eccleſiæ

Paulus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam (*a*) Ineffabilis divinæ providentiæ altitudo, quæ nullis incluſa limitibus, cæleſtia pariter, & terrena diſponit, ſui recti cenſura judicii voluit, ut beatus Petrus Apoſtolorum Princeps, cui prius a Salvatore noſtro Domino Jeſu Chriſto dictum fuerat: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*; poſtquam Antiochiæ aliquandiu reſederat, Romam veniens, Cathedram in ea conſtitueret Epiſcopalem, eamque vigintiquinque annis regeret (*b*). Et demum Simonis Magi detectis fallaciis & eluſis præſtigiis, ipſoque Simone Mago ſuperato, idem Petrus, & cum eo glorioſus Coapoſtolus ſuus Paulus Vas electionis Romanam Eccleſiam plantarunt, & ſuo ſanguine conſecrarunt, ut ubi caput ſuperſtitionis erat, illic caput exiſteret ſanctitatis: & ubi Gentilium Principes habitabant, illic Eccleſiarum Principes morerentur, & quæ prius erat Magiſtra erroris, fieret Magiſtra veritatis, eſſetque ibi gens ſancta, populus electus, Civitas Sacerdotalis & Regia, & per ſacram beati Petri Cathedram ipſa Urbs Caput Orbis effecta, latius præſideret Religione divina, quam antea præſediſſet, dominatione terrena. Verum licet Urbs ipſa multo plus debeat eidem Petro, qui eam, per Cathedram Epiſcopalem in ea conſtructam, regnis cæleſtibus inferendam condidit, quam illis quorum ſtudio prima Mœnium ſuorum fundamenta jacta fuerunt, ex quibus is, qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fædavit; feſtivitatem tamen ipſius Cathedræ quæ juxta antiquiſſimorum Sanctorum Patrum (*c*) noſtrorum teſtimonium, quintodecimo Kalendas Februarii fuit, & in diverſis Orbis Chriſtiani, & præſertim Galliæ, & Hiſpaniæ (*d*) partibus, dicta die ſolemniter celebratur, minime obſervet; celebretque ſolum feſtivitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octavo Kalendas Martii, juxta eorumdem Patrum teſtimonium fuit: tanquam idem Salvator noſter, qui ſæpius infirma eligit, ut fortia quæque confundat, non reſpiciens imbecillitatem noſtram, Feſtivitatem Cathedræ, qua ipſe

Roma plus debet auctori Religionis quam Conditori ſuo

Feſtum Cathedræ unius Romæ celebratur.

(*a*) Acta Conſiſtorialia ap. Raynaldum (1557. *num.* 2.) hæc habent: *Secundo loco Sua Sanctitas juſſit, perpetuis futuris temporibus per univerſum orbem Chriſtianum celebrari debere, Cathedram S. Petri in die decima octava Januarii, qui etiam eſt dies S. Priſcæ, in qua prima ſeſſio fuit Beatiſſ. Petri in hac Alma Urbe, & volebat in hoc feſto omnes Indulgentias, & prærogativas concedere, non derogando per hoc alteri feſto, quod eſt 22. Februar. & hoc ad confuſionem Lutheranorum, qui negant, B. Petrum Romam unquam veniſſe, & ſuper hac re Bulla expeditur: (quæ proximo tantum anno manavit in ampliſſima forma.)* Acta pertinent ad diem Sabbati 23. Januar. Recte igitur Bullam non prodiiſſe poſteriori manu ſubjungitur, uſque ad annum ſeq. Ex iiſdem conſtat liquido, novam hanc eſſe inſtitutionem; non autem veteris ritus inſtaurationem.

(*b*) Non convenit inter Scriptores de victoriæ tempore, quam Petrus orans de Simone Mago reportavit. Baron. (an. 68. *num.* 16. & *ſeqq.*) tum rei veritatem comprobat, auctoritate Patrum; tum 24. anno Romanæ Sedis id eveniſſe docet; ita etiam Blanchin. ad Anaſt. tametſi Chronologiam a Baronio aliam ſequatur. Alii rem non negant; at tempus ſibi eſſe incompertum oſtendunt cum Ant. Pagio (*an.* 43. *n.* 3.) Paulus IV. autem tamquam de re jam comperta, atque explorata loquitur. Id certum: Simonem Magum S. Petro orante a dæmonibus derelictum inpræceps ruiſſe, vitamque impiam cum perpetua morte commutaſſe.

(*c*) Quos Patres hic memorat antiquiſſimos, ii ſunt Beda, Uſuardus &c. Martyrologos autem omnes deceptos eſſe additionibus ad genuinum Martyrologium Bedæ factis nono Eccleſiæ Sæculo late oſtendi in Diſſertatione de Cathedra Romana (*Anaſtas. to.* IV. *pag.* 152.) Rem hodie plurimis illuſtrarem argumentis poſtea detectis. Quum autem nemo omnium opinioni meæ adverſetur, nonnulli in ſuis libris editis eam vulgaverint, aliique ſe jamdiu ita ſenſiſſe contendant; nihil omnino addam. Ad Codd. autem MSS. & editos quod ſpectat, plures in noſtro Tabulario habemus, quos conſului, quum & ipſe Vaticano Clero adſcriptus fui; nullumque ex antiquis reperi aliud præferentem die 18. Januarii, quam S. Priſcæ. Vallicellanus prætera Codex Sacramentorum a Mabillonio inſpectus (*Itin. Ital. to.* 1. *pag.* 68.) Miſſam ſeu tres orationes ejuſdem Sanctæ Martyris exhibet eadem die: *Menſe Januario die* XVIII. *natalis S. Priſcæ.* Oratio *Da quæſumus* &c. Secr. *Hoſtia Domine* &c. Poſtcomm. *Quæſumus Domine* &c. Et infra menſe Febr. die 22. *Cathedra S. Petri Apoſtoli.* Oratio. *Deus qui* &c. Secr. *Eccleſiæ tuæ* &c. Poſtcomm. *Lætificet nos* &c. Quas quidem Miſſas coiviſſe, ac ſimul hodie legi in Miſſali Romano die 18. Januarii, S. Pauli etiam miſſa ſeu orationibus adjectis omnes norunt. Quæ magis, magiſque comprobant, Paulum IV. inſtituiſſe, non inſtauraſſe hoc feſtum, quod poſtea Succeſſores ad eam ſolemnitatem, quam noſtris oculis quotannis cernimus, evexerunt.

(*d*) Miſſale Mozarabum a Card. Ximenes editum an. 1500. *pag.* 288. habet: *In feſto Sanctæ Priſcæ Virginis, & Martyris. Omnia dicantur unius virginis.* Verſa autem pagina 312. menſis Februarii die 22. *In Cathedra S. Petri ad Miſſam Officium.* Benedicam te dicit Dominus &c. Quum autem in Miſſale iſtud S. Dominici, S. Franciſci, aliorumque feſta ſint inlata, eſt quid mirer, Hiſpanis etiam tribui feſtum Cathedræ die 18. Januarii.

(*a*) Hæc

ipse Petrus Apostolus *Romæ primum sedit* (*a*), nostris temporibus celebrandam, seu potius antiquæ celebritati restituendam reservaverit. Quamobrem considerantes, quod si in hac Urbe Cathedram Ecclesiæ Antiochenæ pie & solemniter veneramur, justum est etiam & conveniens, ut festivitatem Cathedræ, qua præfatus Apostolus *Romæ primum sedit*, eo solemnius & magis pie celebremus, quo magis Urbs ipsa illi tenetur, & debet; non dedignantes etiam inferiores Ecclesias in hoc imitari (*b*), festivitatem Cathedræ qua idem beatus Petrus *Romæ primum sedit* eadem die quintodecimo Kalendas Februarii, non solum in hac alma Urbe, verum etiam in universis Orbis Ecclesiis, etiam in quibus illa ad præsens celebratur, sub duplici officio annis singulis, perpetuis futuris temporibus solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus, festivitati alterius Cathedræ, quæ dicta die octavo Kalendas Martii celebratur, nihil propter hoc detrahendo (*c*), sed illam, juxta laudabilem hactenus superinde observatam consuetudinem, celebrari debere, decernendo. Nulli ergo &c. nostræ voluntatis, statuti, mandati, & decreti infringere &c. si quis autem &c.

[Discrimen Cathedras Antioch.& Rom.] *[Utriusque festum seorsim celebrandum statuit.]*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo, quinquagesimoseptimo, octavo Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno tertio.

Alphonso Card. Carafæ Regenti Cameræ Apostolicæ demandat, ut Monitorio præmisso, excommunicet detentores Bonorum aliarumque rerum Basilicæ, quas generaliter recenset; eidemque Basilicæ asserit.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 8. fasc. 270.

[N. CH. 1559. ... Maji.] *[Regens Cameræ Apost. offic. novum.]*

PAulus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio nostro Alphonso Sanctæ Mariæ in Porticu Diacono Cardinali Neapolitano, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Regenti (*d*), seu ejus Viceregenti, aut Locumtenenti; Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Signi-

(*a*) Hæc verba quæ iterum, & tertio infra usurpat, postea in Martyrologia sunt relata: adeoque post Paulum IV. nulla dubitatio est, quin festum istud celebre esse cœperit. Consule meam Dissertat. nuper memoratam. Panvinius, qui florebat tum temporis, in vita Pauli IV. ait: *Diem festum Cathedræ S. Petri Apostoli, quando Romam primum venit, ad xv. Cal. Febr. qui antiquitus in Romana Ecclesia celebratur, jam exsolverat, restituit, Sacrorum Mysteriorum solemnia, quantum in se erat, augere cupiens.* Adeoque persuasum illi erat, die 18. Januarii Sanctum Petrum Romam venisse ut in Chronico affirmet: *S. Simon Petrus Bethsaidensis Galilæus sedit annos 24. Mens. 5. dies 12.* At deleret opus erat Picturas vetustissimas Basilicæ S. Pauli, Codicesque omnes, & Catalogos, qui secum pugnant.

(*b*) Est celebris S. Gregorii responsio ad Interrog. tertiam Augustini Anglor. Apostoli: (*Dist. 12. c. novit*) & Concilior. Labb. *to. v. pag.* 1568. *sive in Galliarum, sive in qualibet Ecclesia aliquid invenisti, quod plus Omnipotenti Deo possit placere, sollicite eligas &c. non enim pro locis res, sed pro bonis rebus loca nobis amanda sunt.* Canones Conciliorum Provincialium, Localiumque aliorum quam multos amplexa est S. Sedes! Non igitur novum unius festi ritum a Paulo IV. pertrahi ab Hispania & Gallia in universam Ecclesiam. Id plane novum declarari principium Romanæ Sedis auctoritate consuetudinis Galliæ & Hispaniæ, quum Codices omnes & Catalogi secus doceant. Itaque festum Cathedræ Romanæ a Christi Vicario institutum veneramur omnes, & perinde ac alia festa quotannis celebramus. Non tamen idcirco sententias, & documenta abjicimus, quæ Cathedræ Romanæ initium statuunt die 25. Aprilis. Quin etiam gentes exteras unde in S. Sedem dimanavit hujusmodi ritus, hortari non veremur, ut suam antiquitatem consulant; quumque errorem suum certe detexerint; id nobiscum statuant, utriusque festum Cathedræ Apostolica auctoritate nitens sanctum esse, at neutrum, quo die celebratur, ullam historiæ opem ferre.

(*c*) In Constitutione fundamentali nostri Ordinis Nicolaus III. festos dies recensens (*to. 1. pag.* 186.) his verbis utitur *Cathedra S. Petri. Dominica Quinquagesimæ.* Ubi de Cathedra, quam dicimus Antiochenam eum loqui recte adnotavit noster Philippus Dionysius *not.* d. meamque ad Dissertationem lectores remisit. In Constitutionibus autem contractis *pag.* 57. ubi res est de diebus communibus per anni circulum semel legitur: *Cathedra S. Petri Romæ.* Iterumque: *Festum Cathedræ S. Petri.* Et in fine nostri Ordinis Divini Officii *de diebus, in quibus Pontifex descendit ad Basilicam,* recensetur: *In prima Cathedra S. Petri ad Missam.* Isto autem die fit Capella Papalis, celebratque aut ipse Pontifex, aut unus ex Cardinalibus. Qui sane honor antea debebatur Cathedræ 22. Febr. ut testatur Pamelius c. 23. *In Cathedra S. Petri nec sermo, nec missa consueverunt mandari. quia non sunt secundum modernos: licet antiquitus consuevit esse: Sed Dominus Urbanus Papa sextus in primo anno, & in secundo anno (1378. & seq.) mandavit fieri. In primo fecit sermonem Card. Gradensis, in secundo fecit Card. Bonaventura de Padua Augustinensis in Ecclesia S. Petri de Urbe, Urbano missam celebrante in S. Petro.* Ex Cæremoniali edito ab Archiepisc. Corcyrensi hujusmodi argumenta non suppetunt. Nam *lib. 3. cap. 12.* nos monet consuetudinis sui temporis: quod nimirum missæ Pontificales *in quatuor, vel quinque, aut plures solennitates reservantur. In Nativitate Domini; in Resurrectione; in Pentecoste; in Natalitiis Apostolorum Petri & Pauli, & in festo omnium Sanctorum.* Sequenti autem capite testatur suis etiam temporibus unam Cathedram agnosci consuevisse: enumerans enim dies, quum Consistorium non fiebat, post festum diem S. Agathæ 5. Febr. continuo subdit: *In Cathedra S. Petri.* Num post annos quadraginta, quum Paulus IV. hanc dabat Constitutionem, consuetudo eadem Cæremonialis perseveraret, ignoro. Illud certum scio, quod Festo diei Cathedræ ab eodem Pontifice recens instituto 18. Januarii idem habetur honor, qui olim plurium spatio Seculorum est habitus festo Cathedræ 22. Februarii. Quare illud suum *nihil propter hoc detrahendo* antiquæ Cathedræ, successu caruit. Qui autem secus fieret? Nomina olim illa *Cathedra Romana* & *Antiochena* insueta erant: nudumque illud *Cathedræ* agnoscebatur. Ubi vero Paulus Romanam ab Antiochena disjunxit, jure Successores primatum dederunt priori, majorique eam celebritate recoli voluerunt. Hactenus de Cathedra.

(*d*) Tria memoratu digna constituit Paulus anno 1558. ut referunt Acta Consistor. apud Raynaldum (*num.* 24.) Primum sanxit *die Lunæ 29. Novembr.* ut Auditor Cameræ Apostolicæ appellaretur Regens, qui e numero Cardinalium esset, quique administraret Auditoratum per personas ab se deputatas: talemque renunciavit Card. Alphonsum Antonii fratris sui filium. Deinde eadem die Vicariatus Officium in Sacrum Collegium reduxit, primumque omnium Vicarium renunciavit Card. Rosarium. Postremo *die Martis 14. Decembris* declaravit Inquisitorem

torem

Significarunt nobis dilecti filii Capitulum & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod nonnulli iniquitatis filii utriusque sexus diversorum status, gradus, ordinis, & conditionis, etiam ex bonorum, & Ecclesiarum, ac Beneficiorum ad ipsam Basilicam spectantium, seu eidem Basilicæ subjectorum detentoribus, possessoribus, ac Casalium, reddituum, & aliorum bonorum dictæ Basilicæ censuariis, affictuariis, & aliis personis quos prorsus ignorant, census, canones Ecclesiarum, & Beneficiorum, ad proprietatem, dominium, & collationem ipsorum significantium quomodolibet pertinentium, seu ipsi Basilicæ, & eisdem significantibus quomodolibet subjectorum, ac Casalium, & aliorum bonorum stabilium, quorum proprietates dictæ Basilicæ existunt, per aliquot annos solvere non curando, seu negligendo, & bona, ac Ecclesias, & beneficia hujusmodi absque ipsorum significantium collatione, vel literis detinendo, & in eis se intrudendo, ac instrumenta, Prothocolla, literas, ac privilegia, indulta, ac concessiones, donationes, elargitiones etiam a diversis Romanis Pontificibus, & aliis emanata, & emanatas, ac ipsi Basilicæ, & illius Ecclesiis, ac locis, aliisque personis eidem Basilicæ subjectis, concessas, & concessa, ac terminos, latera, sive vera confinia cujuscumque prædii rustici, vel urbani, domus, fundi, agri, seu possessionis ad proprietatem, & dominium præfatæ Basilicæ; seu cujuscumque Ecclesiæ illi quomodolibet subjectæ pertinentis, ac jura, jurisdictiones, legata, testamenta, codicillos, ultimas voluntates, emptionum, venditionum, & alios contractus, aliasque scripturas publicas, & privatas, ac pecunias aliaque, res, & bona mobilia & immobilia cujusvis generis, & qualitatis existentia in executione, seu publicatione præsentium latius specificanda, & nominanda ad proprietatem, & dominium dictæ Basilicæ vel ad illam ac illi quomodolibet subjectas Ecclesias, & personas quovis donationis, vel relicti titulo, seu alio quovis modo spectantia, & pertinentia occultando, ac occupando, & alias indebite detinendo, & ipsis significantibus tradere, & exhibere, ac veritatem desuper ex auditu, aut certa scientia, vel alias quomodolibet scientes eisdem significantibus propalare, & revelare, seque examini subjicere non curando, quædam gravia communia damna pariter, & jacturas dictis significantibus nequiter intulerunt, & ad id faciendum auxilium, consilium, vel favorem dolose præstiterunt: necnon illa, ac decimas, fructus, redditus, proventus, terras, domos, possessiones, vineas, hortos, campos, prata, nemora silvas, arbores, arborum fructus, vini, bladi, olei, ordei, avenæ, ceræ, lini, lanæ, canapis, auri, argenti monetati, & non monetati quantitates, tasseas, vasa argentea, ænea, stanea, cuprea, ferrea, pannos lineos, laneos, sericeos, vestes, mantellos, tunicas, camiseas, & nonnulla alia jocalia, lectos, culcitras, linteamina, & quæcumque alia domorum utensilia; equos, jumenta, porcos, cæteraque animalia, libros, Prothocolla, instrumenta, testamenta, codicillos, donationes, contractus, quietantias, scripturas publicas, & privatas, ac nonnulla alia documenta, credita, & debita, legata, mutua, deposita, jura, jurisdictiones, pecuniarum summas, aliaque res, & bona mobilia, & immobilia cujusvis generis, & qualitatis ubilibet existentia, & consistentia; in executione, seu publicatione præsentium latius specificanda, & nominanda ad dictam Basilicam, & illi subjectas Ecclesias, loca, & beneficia, ac personas, necnon ipsos significantes quomodolibet communiter spectantia, & pertinentia temere, & malitiose occultare, & occulte detinere præsumpserunt hactenus, & præsumunt in animarum suarum periculum, & ipsorum significantium non modicum, sed maximum detrimentum: super quo ipsi significantes Apostolicæ Sedis remedium implorarunt. Quocirca circumspectioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnes, & singulos præmissorum occasione damnorum illatores, auxiliique, consilii, vel favoris præstitores, ac decimarum, censuum, fructuum, terminorum, confinium, scripturarum, privilegiorum, literarum, pecuniarum, & aliorum jurium, rerum, & bonorum prædictorum etiam, ut præfertur, specificandorum detentores, subtractores, occupatores, usurpatores, defraudatores, veritatisque super præmissis celatores occultos, ex parte nostra publice in Ecclesiis coram populo, per te, vel alium, seu alios moneas, ut infra com-

Querelæ Capituli contra detentores bonorum &c.

Item contra usurpatores & invasores.

Et contra occultatores & occupatores

Occupata occultata late numerantur.

Pontifex mandat ... eorum recupe... tionem.

torem Majorem perpetuum Card. Alexandrinum (qui fuit postea S. Pius V.) decrevitque, ut semper ex eodem Sacro Collegio assumeretur. Idem Paulus auctor fuerat Tribunalis Inquisitionis a Paulo III. instituti anno 1555. (Raynald. *n.* 21.) acerrimus enim hostis semper fuerat hæreticæ pravitatis. Magnum deinde habuit incrementum tertia hæc institutio, postquam Sixtus V. primam ex quindecim Congregationibus ab se institutis esse voluit. Vide Cohell. (*notit. Card. cap.* 15.) De altera Institutione non est cur loquar. Urbis enim Vicarius nunquam esse desiit Cardinalis, post institutum prædictum Virgilium Card. Rosarium, qui hoc anno 1559. occubuit, habuitque Successorem Hieronymum Card. Rusticuccium. Secus est de Regente Cameræ Apostol. Novum quippe hunc Magistratum Pius IV. eodem hoc anno succedens Paulo IV. extinxit, atque Auditorem instauravit. Quare Regentatus Cameræ, quem his literis primum audimus, vix anni unius, mensiumque aliquot spatio obtinuit.

(a) Ut

Monitorio nimium præmisso

competentem terminum, quem eis ad hoc duxeris præfigendum, ea dictis significantibus a se debita restituant, & revelent, ac de eis plenam, & debitam satisfactionem impendant, &, si id non adimpleverint, infra alium competentem terminum, quem eis ad hoc duxeris peremptorie præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis sententiam proferas, & eam facias ubi, quando, & quoties videris expedire, usque ad satisfactionem condignam solemniter publicari.

Deinde excommunicationis lata sententia.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, tertio Idus Maji, Pontificatus nostri anno quarto. (a)

Literæ executoriales præcedentis mandati.

Ex Autogr. Archivi Basil. Vatic. caps. 8. fasc. 270.

AN. CH. 1559. 1. Jun.

Alphonsus Carafa miseratione Divina S. Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis Neapolitanus, S. R. E. Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Regens Judex, & Exequutor ad infrascripta una cum quibusdam aliis nostris in hac parte collegis a dicta Sede specialiter deputatus. Universis, & singulis Electis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Succentoribus, Thesaurariis, Sacristis, Custodibus tam Cathedralium, etiam Metropolitanarum, quam Collegiatarum Ecclesiarum Canonicis Curatis, & non Curatis, Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis quibuscumque in Urbe & ejus districtu, ac alias ubilibet constitutis, & eorum cuilibet in solidum ac illi, vel illis, ad quem, vel ad quos præsentes nostræ literæ pervenerint, & fuerint præsentatæ salutem in Domino; immo verius Apostolicis firmiter obedire mandatis. Literas Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Pauli divina providentia Papæ IV., ejusque vera Bulla plumbea cum cordula canapis more Romanæ Curiæ impenden. bullatis; Sanas siquidem, & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes, ut in eis prima facie apparebat, Nobis pro parte Venerabilium, & egregiorum Dominorum Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe principalium, præsentatas in eisdem nominibus coram Notario publico, & testibus infrascriptis præsentibus, nos cum ea, qua decet reverentia noverītis recepisse hujusmodi sub tenore: Paulus Episcopus Servus Servorum Dei dilecto Filio nostro Alphonso &c. Significarunt nobis &c. *Post quarum quidem literarum Apostolicarum præsentationem, & receptionem nobis & per nos, ut præmittitur, factas, fuimus pro parte dilectorum Capituli, & Canonicorum debita cum instantia requisiti, quatenus in exequutionem dictarum literarum Apostolicarum, & contentorum in eisdem procedere dignaremur, juxta traditam, seu directam per eas a Sede Apostolica nobis formam: Nos igitur Alphonsus Cardinalis Judex, & exequutor præfatus attendentes, requisitionem hujusmodi fore justam, & rationi consonam: Volentesque mandatum Apostolicum in hac parte directum reverenter exequi, ut tenemur; idcirco auctoritate Apostolica nobis in hac parte commissa, & qua fungimur in hac parte, præfatas literas Apostolicas &* hunc nostrum processum, necnon mandata & monitiones, ac omnia & singula in eis contenta intimamus (*b*) *vobis, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & excommunicationis poena, quam canonica monitione præmissa in vos omnes & singulos supradictos, & vestrum quemlibet ferimus in his scriptis; si ea, quæ vobis in parte committimus, & mandamus, neglexeritis contumaciter adimplere, districte præcipiendo mandamus quatenus infra sex dierum spatium, post præsentationem, seu notificationem præsentium vobis*

Generalis & specialis directio ......

Regens oratur a Capitulo, ut eas exequatur

Superiorum ... Apostol. literas.

Intimatio earumdem solemnis.

(*a*) Hasce Apostolicas literas tanti habuerunt majores nostri, ut perpetuum grati animi monumentum in Sacrario Basilicæ statuam Pontifici erexerint cum hac inscriptione in Tabula ænea.

MEMORIÆ ÆTERNÆ

PAULI IV. P. O. M.

Christianæ legis Antistitis, Religionis
Vindicis, libertatis assertoris,
Sanctissimi, ac piissimi Principis,
Patris Patriæ Domini nostri Clementissimi
Quod justissima ejus sententia
Antiquatis Superiorum Principum
Decretis, Vaticanæ Basilicæ
Veteris Patrimonii prædia,
Quæ temporum injuria
Injusto imperio detinebantur
sunt restituta.
Princeps ordo Canonicorum, omnibus
In Consilio idem decernentibus
Decreto in tabulas relato,
Ac votis communiter susceptis,
Communique ære collato
Ad augendum loci gratiam,
statuam collocavit.
Quotannisque 10. Kal. Junii Christiano
More rituque Sacrificium
fieri censuit.
Eoque facto a Basilicæ Vectigalium
Quæstore, pecunia parata Basilicanis,
Qui sacris præsto fuerint
Pro Sacerdotii gradibus, viritim
dari constituit.

(*b*) Ut plena habeatur sententia, ex aliis hujusmodi literis editis *to. 2. pag.* 253. charactere rotundo supplevimus pauca hæc; linea quippe una hujus pergamenæ omnino periit: nec nobis divinandum in hujusmodi Archetypis utut levis jactura, & facili negotio reparanda videatur.

(*a*) Motus

Tribus terminis sex dierum spatium assignari mandat.

bis, seu alteri vestrum pro parte ipsorum Capituli, & Canonicorum prædictorum principalium super hoc fact. immediate sequen. Ita tamen quod unus vestrum alterum non expectet, nec unus pro alio, seu per alium se excuset. Quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies vobis, & singulis supradictis pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, omnes, & singulos occultatores, detentores, usurpatores censuum, fructuum, redditiuum, proventuum, & aliorum bonorum in præinsertis literis Apostolicis designatorum ad dictos Capitulum, & Canonicos pertinentes, & spectantes auctoritate nostra, immo verius Apostolica, palam, & publice in Ecclesiis, & locis, de quibus fueritis pro parte hæredum requisiti, ubi, quando, & quoties expediens fuerit requiratur, & moneatur, quod nos etiam tenore præsentium requirimus, & monemus, pro secundo, tertio & peremptorio communiter, vel divisim, eisque nihilominus, & eorum cuilibet in solidum eisdem auctoritate, & tenore præsentium requirimus, & monemus primo in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis infrascriptis districte præcipimus, quatenus infra quindecim dierum spatium, post præsentationem, requisitionem, seu notificationem hujusmodi factam, & postquam præmissa ad eorum notitiam devenerint, immediate sequen., quorum quindecim dierum pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus; omnia, & singula bona, & res in præmissis literis Apostolicis designat., specificat. præfatis Capitulo, & Canonicis restituant, & occulta revelent, ut de ipsis plenariam, & debitam satisfactionem impendant.

Ipse spatium longius 15. dierum assignat.

Quod si forte infra hujusmodi quindecim dies omnia & singula, prout per nos mandatur, non adimpleverint, mandatisque, & monitionibus nostris hujusmodi, immo verius Apostolicis, non paruerint; tum præsertim in ipsos, & eorum quemlibet palam, & publice in Ecclesiis, Monasteriis, & Cappellis in loco (Ecclesiasticis vestris antedictis) excommunicatos publicandi, denuncietis, ac publicari & denunciari faciatis, prout etiam ex nunc prout ex tunc & e converso, quindecim dierum canonica monitione præmissa, excommunicatos denuciamus, & denunciari, seu publicari volumus, & mandamus, etiam tamdiu donec, & quousque ad satisfactionem condignam de præmissis eisdem hæredibus devenerint, & beneficium absolutionis super hoc meruerint obtinere; absolutionem vero omnium, & singulorum, qui præfatas nostras sententias incurrerint, seu incurrerit, quoquomodo nobis vel Superiori nostro tantummodo reservamus. Per processum autem nostrum hujusmodi nolumus, nec intendimus, nostris in aliquo præjudicare collegis, quominus ipsi, vel eorum alter, servato tamen hoc nostro processu, in hujusmodi negotio procedere voluerint, prout eis, & eorum alteri visum fuerit expedire: præfatas literas Apostolicas, & hunc nostrum processum hujusmodi, ut omnia, & singula hujusmodi negotium tangentia penes dictos Dominos Capitulum, & Canonicos principales remanere, & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium ipsis invitis & contra eorum voluntatem quomodolibet detineri; contrarium vero facien. præfatis nostris sententiis, prout per nos latæ fuerunt, dicta canonica monitione præmissa, ipso facto volumus subjacere. Mandamus harum copiam fieri de præmissis eam petentibus, & habere debentibus petentium quidem sumptibus, & expensis. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes literas, seu præsens publicum Instrumentum Processum nostrum hujusmodi in se continens exinde fieri, & per Notarium publicum Archivii Romanæ Curiæ Scriptorem infrascriptum subscribi, & publicari mandavimus, sigilloque dicti Archivii jussimus, & fecimus appensione communiri.

Quibus elapsis sententiam excommunic. proferre eos jubet.

Ipsi Regenti aut Pontifici reservatæ.

Mandati exemplum dari omnibus petentibus præcipit.

Datum Romæ in Ædibus nostræ solitæ residentiæ sub anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo nono Indictione secunda, die vero prima mensis Junii, Pontificatus prælibati Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Pauli divina providentia Papæ IV. anno quinto, præsentibus ibidem Dominis Didaco de Avila, & Claudio Corselluto dicti Archivii Scriptoribus testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Joannes Barginus Illustriss. & Reverendiss. Domini Ecclesiæ Cameræ Apostolicæ Regentis Notarius subscripsi.

Con-

Constitutiones Sixti IV. & Clementis VII. de bonis Basilicæ non locandis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis eorumque affinibus, & consanguineis innovat, & confirmat.

Ex Autogr. in Arch. Basil. Vat. caps. 5. fasc. 11. Item lib. B. pag. 184. & lib. I. pag. 107.

N. CH. 1559. . Aug.

...ica Vatic. ...atur pro... ...ntificis.

Motu proprio. Licet alias felicis recordationis Sixtus Papa IV. (a) Prædecessor noster volens regimen nostræ, tunc suæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe reformare, inter alia omnes, & singulas locationes, & concessiones, de pratis, tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis, capannis, hortis, domibus, non pro propria habitatione receptis, habitis, & retentis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, & de quibuscumque aliis bonis, & rebus ad dictam Ecclesiam spectantibus quibusvis Canonicis, ac Beneficiatis, & Clericis, quomodocumque, qualitercumque, & quandocumque, aut eorum consanguineis in secundo gradu, familiaribus, seu servitoribus factas ex certa sua scientia revocaverit, irritaverit, & annullaverit, mandans omnibus, & singulis illas, seu illa tenentibus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quam ipso facto incurrerent, & distributionum quotidianarum perditionem, quas Camerarius ejusdem Basilicæ pro tempore, & tunc existens, sub eadem pœna deberet inter Canonicos, Beneficiatos, & Clericos hujusmodi suis mandatis parentes distribuere, ac ducentorum Ducatorum auri, pro una Cameræ Apostolicæ, & pro alia medietatibus Sacristiæ ejusdem Basilicæ, si contrafacerent, applicandorum, quatenus infra certum tunc expressum terminum deberent hujusmodi prata, tabernas, hospitia, nemora, silvas, capannas, hortos, vineas, domos, & alia bona expeditas, & vacuas, seu expedita, & vacua dimisisse, seu relaxasse sub dispositione Capituli dictæ Basilicæ, seu officialium ejusdem, qui easdem, seu eadem utiliori modo locare tenerentur: qui vero ex dictis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis domos præfatas pro habitatione, seu residentia habebant, si tamen dictam locationem persolvebant, & de sex mensibus in sex menses in principio, quod si non facerent sub eisdem tamen pœnis similiter eas dimitterent; imposterum vero hujusmodi locationes dictis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, aut familiaribus eorum fieri omnino inhibuerit sub eisdem pœnis, quas, tam locantes, quam consentientes ipso facto incurrerent, illasque ex tunc, si fieri contingeret, irritas, & inanes esse voluerit. Et successive piæ memoriæ Clemens Papa septimus (b) etiam Prædecessor noster revocationes, annullationes, & irritationes prædictas, Motu, & scientia similibus innovaverit, ac omnes, & singulas locationes, & quocumque nomine censerentur concessiones de pratis, tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis, capannis, hortis, vineis, Casalibus, & domibus, præterquam pro propria habitatione receptis, ac aliis quibuscumque bonis ad dictam Basilicam quomodolibet pertinentibus, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Basilicæ hujusmodi, aut eorum consanguineis, & affinibus conjunctim, vel divisim in secundo gradu, sive familiaribus qualitercumque, & quomodocumque, ac quocumque tempore, in perpetuum vel ad tempus eatenus factas etiam revocaverit, cassaverit, irritaverit, & annullaverit, ac similes locationes de cætero fieri sub excommunicationis latæ sententiæ, a qua ab alio quam a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, & satisfactione prævia, illas facientes absolvi non possent, ac infamiæ juris & facti, necnon quingentorum Ducatorum pro una Cameræ, & pro alia medietatibus Sacristiæ prædictis ipso facto applicandis, etiam a consentientibus, & votum præstantibus, quotiens contrafacerent, incurrendis pœnis districtius inhibuerit: ac voluerit, quod deinceps nulla locatio dictarum rerum cuique fieri posset, nisi in pleno Capitulo ejusdem Basilicæ, & quod tale Capitulum per unum diem ante cuilibet Canonico per Campanarium, vel alium ad id deputatum, intimari deberet, & expressa causa videlicet pro locatione talis rei, alias locationes faciendæ nullius essent roboris, vel momenti. Quodque locationes faciendæ ad tempus ultra triennium nullam obtinerent firmitatem, nisi illæ per idoneos testes in evidentem dictæ Basilicæ utilitatem cedere coram Vicario dictæ Basilicæ pro tempore legitime probatæ, & per eumdem Vicarium approbatæ forent, & forsan, tam Sixtus, quam Clemens Prædecessores

...ti IV. con... ...o de hu... locationib. ...na.

...onici &c. ...lventes lo... ...em ...jus... fa...acent.

Constitutio Clem. VII. de eadem re.

Gravioribus propositis pœnis

Ratio loc... in po...

(a) Motus proprius Sixti IV. hîc laudatus extat *to.* 2. *pag.* 229. Est autem cur mirer, Clementis etiam VII. similem Motum proprium infra recenseri, nulla prorsus mentione facta ...ctarum ejusdem generis, quas dedit Paulus III. anno 1541. quæ extant superioris voluminis *pag.* 426. & quas haud ignorabat Julius III. ut constat ex ejus literis supra allatis *pag.* 23.

(b) Motus proprius Clementis VII. extat *to.* 2. *pag.* 380.

(a) Tam

decessores prædicti alias, & alia voluerint, mandaverint, & ordinaverint, prout in supplicationibus, seu scripturis eorum manu propria, & Motu proprio signatis, ac in libro Constitutionum (a) dictæ Basilicæ registratis, & descriptis plenius continetur. Nihilominus cum nihil tam provide gestum, & ordinatum fuerit, quin tractu temporis malitia hominum, & facilitate Principum alteretur, ut ordinationes, & mandata Prædecessorum hujusmodi eo firmius observentur, quo etiam nostro fuerint munimine fulcita, eorumdem Prædecessorum vestigiis inhærendo omnes, & singulas revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes prædictas ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine innovamus: ac omnes, & singulas locationes, & concessiones de pratis, tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis, capannis, hortis, vineis, Casalibus, domibus præterquam pro propria habitatione receptis, ac aliis quibuscumque bonis ad eamdem Basilicam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus ejusdem Basilicæ Canonicis, etiam quacumque alia dignitate fulgentibus, Beneficiatis, & Clericis, aut eorum consanguineis, & affinibus conjunctim, vel divisim in secundo gradu, sive familiaribus, seu eorum intuitu, aut ipsis procurantibus, seu se desuper intromittentibus, vel interponentibus aliis quibuscumque personis, etiam in confidentiam, aut ad ipsorum instantiam, vel alias qualitercumque, quomodocumque, & quocumque tempore in perpetuum, vel ad tempus hactenus factas, ac quoscumque contractus desuper sub quacumque forma, & verborum expressionibus habitos, & celebratos, etiamsi juramento firmati, & quantumvis longa temporis præscriptione, vel etiam auctoritate Apostolica robur sumpsisse dici possint. Quorum omnium, ac veriores ordinationum, & mandatorum Prædecessorum prædictorum tenores, & formas, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis haberi, seu de verbo ad verbum exprimi, & inseri posse volumus: Motu scientia, & potestatis plenitudine similibus auctoritate Apostolica rescindimus, annullamus, cassamus, & irritamus, ac viribus vacuamus, aliasque, & inde secuta quæcumque irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, nec per illas jus aliquod alicui acquisitum censeri, ac pro rescissis, irritis, cassatis, & annullatis, ac nullis, & penitus infectis haberi, ipsosque Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac alios quoscumque eorum detentores, seu possessores, cujuscumque dignitatis, auctoritatis, & præeminentiæ fuerint, ad illa dictæ Basilicæ, ejusque Camerariis, ac Ministris absque aliqua mora, aut juris, vel facti exceptione, aut replicatione, vel nostræ hujus voluntatis dilatione, vel impedimento relaxandum, & vacua, & expedita dimittendum, & consignandum teneri; & insuper per nos intellecto, quod multæ personæ ex Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Basilicæ hujusmodi suorum salutis, & honoris immemores cæca cupiditate ducti diversis mediis, & viis illicitis, ne personæ extraneæ hujusmodi Casalia, domos, & alia bona prædicta conducant, secrete impedire, aut saltem, ut illa vili pretio illis dentur, ad hoc ut postmodum ad suas, & sociorum, seu complicum manus devenire possint procurare, & ad id personas interponere in animæ suæ periculum quotidie studere non verentur; sub pœnis prædictis statuimus, & ordinamus, quod de cætero locationes præfatæ cæteris extraneis personis faciendæ, nonnisi in eodem Capitulo, ac modo, & forma præmissis, & non per voces, sed per fabas albas, & nigras, & alias, ut juris est, & esse debet, licet fortasse moris non sit, nec ipsis Canonicis, aut Beneficiatis, vel conjunctis personis, vel amicis, nullo etiam prædicto modo fieri possint, seu fieri debeant, alias locationes ipsæ nullius sint roboris, vel momenti, nullumque jus alicui tribuant, ac quod de illis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis prædictis faciendis sermo in dicto Capitulo aliquo modo nullatenus haberi possit, quodque de hujusmodi locationibus aliis personis faciendis, nonnisi Canonici prædicti se intromittere possint, alii vero, qui se de illis quoquomodo intromiserint, ac ii, qui id proposuerint, aut sermonem habuerint de dictis locationibus prædictis Canonicis, & Beneficiatis, ac Clericis faciendis; necnon qui illas personis extraneis, mediis, & viis illicitis prædictis fieri procuraverint, eo ipso sententiam excommunicationis majoris, a qua nonnisi a nobis, seu a Romano Pontifice pro tempore existente, nisi in mortis articulo prævia restitutione, vel alia competenti satis-

Prædictas Constitutiones confirmandas putat.

Earum exemplo irritas nul absque declarat locationes &c.

Easque omnes rescindit.

Relaxari eas dem jubet Ca merariis, ac Mi nistris.

Doli aliqu deteguntur im pedientium loca tiones extrane fieri.

Excomm. e interminatur r servatam Rom no Pontifice.

(a) Tam Sixtus IV. quam Clemens VII. suas literas hac de re in librum Constitutionum referri jusserant. Hinc autem luculenter discimus, esse factum. Non parvæ molis eum librum fuisse depreheudimus ex Constitutionum numero, quas hucusque edidimus ad Canonicos, Beneficiatos, & Clericos pertinentes. Is tamen non extat; & qui Constitutionum nomine fuit evulgatus an: 1656. melius inscriberetur *Nonnullæ ex Constitutionibus &c.* quippe quarum sex, aut septem solas continet. Uberior est alius; quo capita Constitutionum continentur, & qui Pauli V. jussu editus quotannis ab uno ex Capellanis legitur elata voce post secundas vesperas commemorationis S. Pauli die 25. Jan. coram tribus ordinibus Cleri Vaticani.

(a) Præ

Nulli ergo &c. absolutionis collationis, provisionis, mandati, derogationis, dispensationis, voluntatis, & decretorum infringere &c. si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, tertio Idus Aprilis, Pontificatus nostri anno tertio.

Indulgentiam Plenariam concedit universis, qui intererunt Missæ solemni in Basilica Principis Apostolorum, vel Processioni die Dom. 3. Januar. pro gratiarum actione ob victoriam insignem contra Hugonotos in Galliis reportatam.

Ex Archetyp. Brevium Pii IV. an. 3. cod. 5. pag. 224. ap. Archiv. Apost. Vatic.

AN. CH. 1563. 1. Januarii.

Audita Romæ victoria Caroli IX. contra Hugonotos.

Indulgentiis parat fideles ad gratiar. actiones.

Opera injungit ad eum effectum

Faciliorem modum suppeditat infirmis, & impeditis.

PIus Papa IV. Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis; Salutem, & Apostolicam Benedictionem. Quoniam audita victoria, quæ proximis diebus in Regno Galliæ a Christianissimo Rege, & Catholicis adversus hæreticos illius Regni, Hugonotos vulgo vocatos dextera Domini adjuvante parta fuit, (a) Omnipotenti Deo humiliter statim gratias egimus; atque mox, re cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus communicata, decrevimus pias supplicationes in Alma Urbe nostra eo nomine a nobis esse indicendas, & ab omnibus Christifidelibus Domino Deo nostro gratias pariter devote agendas esse. Ut autem ipsi Christifideles eo purius, atque ferventius ad id peragendum, invitentur; quo spiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus propterea noverint se refectos; nos de Omnipotentis Dei, cujus vices, meritis licet imparibus, gerimus in terris, misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus pœnitentibus, & confessis, seu statutis a jure temporibus (b) firmum confitendi propositum habentibus, qui missæ solemni, quam in Basilica Principis Apostolorum per unum ex dictis Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in die Dominico proxime futuro celebrari, vel processioni etiam solemni, quam per ipsam Urbem eodem die fieri mandavimus, in toto, vel in parte devote interfuerint, & eidem Omnipotenti Deo pro eo, quod misericordiam suam concedat, humili corde pias ac devotas gratias egerint, & pro animabus in eo prælio pro defensione Catholicæ fidei defunctorum, necnon ut eos qui errorum tenebris involuti sunt, ad veritatis lumen, & Catholicæ, & Sanctæ Ecclesiæ unitatem reducere pro sua immensa bonitate, atque pietate dignetur, devote oraverint, vel qui infirmitate aut alio legitimo detenti impedimento, celebrationi dictæ Missæ, vel associandæ processioni hujusmodi interesse nequiverint, in domibus suis coram aliqua Domini nostri Jesu Christi, seu beatæ Mariæ Virginis ejus genitricis imagine, pias pro præmissis preces effuderint, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam & remissionem in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 1. Januarii 1563. anno tertio.

Facul-

(a) De insigni hac victoria, qua profligati hæretici, captusque Condæus Princeps eorum Dux; uberrime Catherinus Davila *lib.* 3. summam ex Belcairo, & aliis vide ap. Raynald. an. 1562. *num.* 173. *& seqq.* Tantæ rei nuncium primi omnium accepere Concilii Tridentini Patres anno 1562. exeunte, qui ab ejusdem initio tam sanctum opus incipientes, sex jam Sessiones celebraverant. Die 28. Decembris a Legatis cæterisque omnibus habita erat supplicatio pro felici exitu rei Catholicæ in Galliis: eademque absoluta, ut Acta Concilii referunt, faustissimo accepto nuncio, ad Cathedralem pergunt omnes; ibique Hymnum *Te Deum* summa cum jubilatione decantant.

(b) Pia, & laudabilis consuetudo ad pœnitentiam, cujus pars est confessio culparum, frequenter confugiendi nondum obtinebat. Concil. Trident. sub Julio III. an. 1551. probarat, confirmaveratque Decretum Concilii Lateranensis, *ut saltem semel in anno* Confessionis præceptum a Christifidelibus impleretur, Quadragesimali præsertim tempore, quemadmodum passim servabatur. (*Sess.* 14. *cap.* 5.) Huc autem respexisse Pium IV. hæ literæ ostendunt. Non secus Pauli III. tempore an. 1547. Patres ejusd. Concilii senserant, ubi Decretum de Indulgentiis conceperunt contra vulgi falsam opinionem, per Indulgentias remitti culpam, & pœnam; En verba ipsa apud Raynald. (*an.* 1547. *num.* 68.) *In primis autem in Domino hortatur Episcopos, ut curent omnes, quibus prædicandi munus incumbit, ut populum quam diligenter admoneant, per Indulgentias non remitti culpam, ut quæstores plerique cauponantes verbum Dei, falso, & temerarie jactitant, sed iis solum prodesse, qui ab omni peccato mortali liberi & immunes cum Deo in gratiam redierunt, quæ nonnisi per Sacramenta re, vel voto suscepta fiunt.* Feliciori hac nostra ætate persuasum est omnibus, non modo quod pœna tantum remittitur, sed etiam quod cum Deo in gratiam redire oportet. Quamobrem SS. D. N. ubi an. 1749. universale Jubilæum pro an. seq. indixit, plenariam Indulgentiam, sive, ut conceptis ejus verbis utar, *plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, remissionem, & veniam* concessit *Fidelibus vere pœnitentibus & confessis, sacraque communione refectis*, qui præterea operibus injunctis vacaverint.

Facultatem concedit Card. Moniliano celebrandi Missæ Sacrificium ad altare Principis Apostolor. ob prædictam causam.

Ex lib. III. Diversor. Pii IV. pag. 325. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1563. 1. Januarii.

Pius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Clementi Moniliano Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali de Aracoeli nuncupato (*a*); Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Formula consueta hujusm. literarum.

Devotionis tuæ, quam ad nos, & Sanctam Romanam Ecclesiam geris, magnitudo facit ut hiis, quæ ad augmentum ipsius tuæ devotionis cedere dignoscuntur, quantum in Deo possumus, favorabiliter annuamus. Ut igitur prima Dominica Januarii in majori Altari Basilicæ Principis Apostolorum (*b*) de Urbe Missam, & alia divina officia celebrare possis, tibi ipsa die pro hac vice dumtaxat Missam & alia divina officia hujusmodi, etiam in præsentia nostra, solemniter celebrandi; constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictæ Basilicæ confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque gratiis nequaquam obstantibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium de speciali gratia plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus pariter, & indulgemus (*c*). Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Derogatio item consueta.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MDLXII., Kal. Januarii, Pontificatus nostri anno tertio.

Supprimit, extinguit, applicat, & cum plena jurisdictione adnectit Mensæ Capitulari Prioratum S. Salvatoris in Sanctæ Balbinæ, & Monasteria S. Martini, & Rufilli, S. Nazarii, & S. Petri li Cosati: eximitque Prioratum & Monasteria a visitatione Ordinariorum, & Abbatum, a quavis contributione, vel impositione, & a quacumque superioritate tam in spiritualibus, quam in temporalibus.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 3. fasc. 258.

AN. CH. 1564. 20. Junii.

Pius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ab eximia laude Basilicæ exordium ducit

In supereminenti dignitatis Apostolicæ specula, meritis licet imparibus, divina disponente clementia sublimati, tametsi cunctarum orbis Ecclesiarum indemnitati benigniter consulere debeamus, Basilicam tamen Principis Apostolorum de Urbe, tanquam nobis peculiarem, & quasi domesticam, in qua plerumque Sedes Apostolica, in suis necessitatibns præsens pecuniarum nacta est subsidium (*d*), ne pro rebus suis in ipsius Sedis beneficium bona fide distractis indignam patiatur jacturam, modis omnibus sublevandam, ac ei de congrua suorum bonorum pro dicta Sedis subventione jampridem alienatorum recompensa (*e*) providendum esse censemus; quod ut ex animi nostri sententia maturius

Ejus merita in S. Sedem extollit.

(*a*) Fr. Clemens Dolera Ligur in oppido Monilia natus, Ord. Minorum, Philosophus, & Theologus præstantissimus Presb. Card. S. Mariæ de Aracæli a Paulo IV. creatus erat an. 1557. Theologicis institutionibus evulgatis satis notus.

(*b*) Augustinus Patritius, vulgo Marcellus &c. *lib.* 3. *cap.* 12. de hac re ita scriptum reliquit: *Advertendum tamen, quod nemini, neque Cardinali licet celebrare super altare S. Petri, aut aliarum Ecclesiarum Patriarchalium* Urbis, *nisi ex dispensatione Apostolica; de qua debet constare per Bullas affigendas prope altare. Curet igitur Cardinalis, qui est ibi celebraturus, ut in tempore expediatur Bulla.* Ubi nota, quod S. Petri altaris exemplo cæterarum Patriarchalium Aræ Maximæ privilegio eodem utuntur.

(*c*) Si Joanni Francisco Firmano Sacror. Rituum Magistro in Diar. ap. Raynald. (*an.* 1563. *num.* 1.) habeatur fides, inutiles fuerunt hæ literæ, quæcumque fuerit causa. *Die*, inquit, *Dominica, tertia Januarii Reverendiss. Card. de Aracæli celebravit Missam de Spiritu Sancto in Ecclesia S. Spiritus, præsentibus Cardinalibus, pro agendis gratiis Deo de victoria, quam Christianiss. Rex Franciæ habuerat contra infideles, dictos vulgariter* li Ugonotti, *& dicta die omnes Religiones, & Clerus dictæ* Urbis *iverunt processionaliter ad Basilicam S. Petri.*

(*d*) Post direptionem Leoninæ Civitatis anno 1526. quæ Urbis teterrimam Borbonianam præcessit, & de qua loquutus sum in superiori volumine; Clemens VII. subsidium habuit a Basilica Vatic. 20. Mill. Ducator. ex alienatione Casalium. (*To.* 2. *pag.* 282. *& seqq.*) Perinde Paulo III. an. 1542. Ducatorum 20. Millia Basilica eadem præbuit, ne Casalia illius multo plura, sic volente Pontifice, alienarentur. Paulo etiam IV. bellum adversus Philippum II. paranti mille, & quigenta Scuta suppeditavit (*To.* 2. *pag.* 420. *To.* 3. *pag.* 26.)

(*e*) Clementi VII. prædicta 20. Mill. Ducator. data erant mutua: necdum quadraginta fere annis eompensatio ulla venerat. (*To.* 2. *pag.* 389.)

Regulam Cancellar. de more præmittit.

maturius procedat, operarias manus, quantum nobis ex alto permittitur, favorabiliter adhibemus. Dudum siquidem omnes dignitates, cæteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura apud Sedem prædictam tunc vacantia, & in antea vacatura collationi, & dispositioni nostræ reservavimus; decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari. Cum itaque postmodum Prioratus Sancti Salvatoris in Ecclesia Monasterii Sanctæ Balbinæ de Urbe (*a*), Sancti Augustini, vel alterius ordinis, qui forsan sæcularis existit, aut per Clericos sæculares obtineri consuevit, & quem dilectus filius Scipio de Mazzatostis Clericus Romanus, in titulum aut ex concessione, seu dispensatione Apostolica in Commendam (*b*) nuper obtinebat, per liberam resignationem dicti Scipionis de illo in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam apud dictam Sedem, vel idem Prioratus, si regularis sit; ac Sancti Martini in Montibus Cistercien. Ordinis (*c*) Viterbien. Dioc. quod dilectus filius noster Raynutius tituli Sancti Angeli Presbyter Cardinalis (*d*), & Sancti Petri li Cosati de Camerota (*e*), necnon Sancti Nazzarii forsan de Cuccaro (*f*) Sancti Benedicti, & seu alterius ordinis, Policastren. & Caputaquen. respective Dioc. quæ Alexander Episcopus Sabinen. Cardinalis de Farnesio nuncupatus S. R. E. Vicecancellarius, & Sancti Rufilli (*g*) Foripompilii Ordinis ejusdem Sancti Benedicti Britonorien. Dioc. quod Alexander Ruffinus (*h*) Episcopus Melphien. Venerab. fratres nostri ex concessione, & dispensatione Apostolica in Commendam nuper obtinebant Monasteria, seu quæ Sancti Petri, & Sancti Nazzarii Monasteria nuper, tunc certo modo vacantia, dicto Alexandro Cardinali Apostolica auctoritate Commendata, seu commendari concessa fuerant Commendis Prioratus, ac Monasteriorum, & seu illarum concessione hujusmodi ex eo quod Scipio Raynutus, & Alexander Cardinales, ac Alexander Ruffinus Episcopus præfati illis etiam, forsan quoad ipsum Alexandrum Cardinalem literis Apostolicis desuper non confectis, necnon omni juri sibi, & eorum cuilibet, in eisdem Prioratu, ac Monasteriis, aut illorum regiminibus, & administrationibus, vel ad illa respective quomodolibet competen. eorumdem S. Petri, & S. Nazzarii Monasteriorum regiminis, & administrationis possessione, seu quasi per ipsum Alexandrum Cardinalem forsan habita, vel non habita, hodie in dictis manibus sponte, & libere cesserunt, pro observatione certæ ordinationis, & declarationis per Nos etiam hodie super compositione, pacificatione, & concordia inter dilectos filios Canonicos, & Capitulum dictæ Basilicæ, & certos Cives Romanos (*i*), ac forsan alios quoad lites, & controversias inter eos super certis casalibus, & possessionibus Canonicorum, &

Vacationes ... enumerat Monasterior.

Quæ commendata erant.

Commendatarios ipsos nominat,

Cessiones ab iisdem libere factas;

(*a*) *To.* 1. *pag.* 81. *not.* b. *pag.* 88. *not.* o. & *pag.* 148. *not.* a. indicata fuit hæc Pii IV. compensatio: ubi ratio reddebatur, cur ad *Sanctæ Balbinæ*, *Sancti Rufilli*, & *Sancti Martini in Montibus* Monasteria spectantes literæ identidem afferendæ essent, ut factum hucusque est. Ecclesia S. Balbinæ antiquissima. In Cœmeterio Balbinæ sepultum Sanctum Marcum quarto seculo adolescente Anast. tradit *Sect.* 41. Martinellus *Rom. Sac pag.* 76. a S. Gregorio Ecclesiam consecratam, instauratamque a S. Leone III. affirmat, ubi Sanctæ Virginis Corpus quiescere arbitratur. Sed nostra ætate quum reperta esset sub ara maxima Diaconiæ S. Mariæ in Domnica capsula Reliquiarum, ea Clementis XI. jussu reserata, plumbea lamella inventa est inscripta *Corpus S. Balbinæ Virg.* quare Franc. Blanchin. (*Anast. to.* 3. *pag.* 34.) se vidisse testatur magnam partem ossium Sanctæ hujus Virg. & Mart. Monasterii fundatio recentior. Nam Clem. IV. (*to.* 1. *pag.* 148.) scribebat an. 1268. *Priori & Fratribus Sanctæ Balbinæ Ord. S. Guillelmi.* Sanctus siquidem VVillelmus Eremitarum hujusmodi Ordinis institutor an. 1157. ad cælestem patriam evolaverat (*Acta SS. To.* 3. *ad d.* 10. *Febr.* Henschen. ibi *comm. præv.* Anton. Pag. 1136. *num.* 12. 1157. *num.* 6.) Vide etiam Franc. Pag. *Breviar. Pontif.* in Alex. IV. *num.* 21. & Honor. IV. *num.* 8. inde enim disces, quo nitantur fundamento qui Eremitarum Congregationes alias S. Guillelmi, alias Joannis Boni, alias aliis nominibus nuncupatas ab Alexand. IV. ad unum Ord. & Regulam S. Augustini redactas affirmant anno 1256. Certe an. 1274. Concil. Lugdun. II. Patres (Labbe *Concil. to.* XI. *pag.* 989.) ita decernunt. *Carmelitarum, & Eremitarum S. Augustini Ordines, quorum institutio dictum Concilium generale* (Lateran. II. c. 12.) *præcessit, in suo statu manere concedimus, donec de ipsis fuerit aliter ordinatum.* Eidem Ecclesiæ juxta viam Ardeatinam in Aventino, ubi olim erant Thermæ Antonini Caracallæ, ædificatæ, Salvatoris nomen accessit, juxta Martinellum, a sacra illa imagine, quæ imminet majori aræ. Ab hoc autem anno juris esse cœpit nostræ Basilicæ.

(*b*) Ex Commendatarii familia Ricardus an. 1526. Casalis Quarticioli emtor fuerat. Eidem Paulus III. anno 1545. (*To.* 2. *pag.* 442.) Prioratum hunc a Card. Farnesio dimissum commendarat. Quandonam Scipioni Commendatum fuerit, nostris ex Documentis non constat.

(*c*) De Monasterio S. Martini consule Indicem in fine hujus voluminis.

(*d*) Petri Aloysii fratrem Ranutium Manutius, Sigonius, Sadoletus, Bembus summopere commendant. Præcipue attendenda S. Caroli Borromæi laudatio ingens in Consistorio 1564. 28. April. quum Ranutius Sede Ravennate dimissa Bononiensem obtinuit. De eodem Parmæ mortuo seq. anno Acta Consistorial. (Raynald. 1565. *num.* 23.) Pium IV. dixisse ferunt, *superioribus bis annis multos desiderari Cardinales, sed in nullius eorum obitu graviorem jacturam fecisse se, & Sedem Apostolicam quam in morte Card. S. Angeli.* Erat tum Pœnitentiarius major, Successoremque habuit S. Carolum Borromæum.

(*e*) *Camerota* est unum ex 25. oppidis, seu locis Policastrensis Diœcesis. Ughell. (*to.* 7. *pag.* 543.) *Cusati* Terra est duobus Mill. passuum a Camerota distans, & una cum *Lentiscosa* feudum unum faciunt Marchionalem. Paulo infra de his uberius.

(*f*) *Cuccarum* antiqua terra in Veliæ ruinis excitata a *Cusatis* octo mill. pass. distans in Diœcesi Caputaquen. vulgo *Capaccio.* Mox de utroque Monast. agens & de *Cuccaro* nonnihil feram.

(*g*) De hoc pariter Monasterio Romandiolæ consulendus Index, ut de S. Martini.

(*h*) In sæpe laudato libro Grimaldi *Descendentia Canonicorum &c.* pag. 195. legitur Alexandrum Ruffinum Nobilem Romanum an. 1527. successisse in Canonicatu Ascanio Patruo. Quamobrem non recte Ughellus senio jam fessum factum esse Canonicum docet an. 1574. Gregorio XIII. Pontifice. Quum igitur Marino Ruffino Pauli III. affini petenti datus est Coadjutor Alexander cum futura successione anno 1548. vicesimo jam anno erat Canonicus. Melphiensem autem Ecclesiam qua Coadjutor, qua Antistes gubernavit usque ad annum 1574. Tum vero eam dimisit. Consule *Ughellum.*

(*i*) Romanos hosce Cives, atque alios, puta illorum hæredes ac successores, qui anno 1526. emerunt Casalia Basilicæ

& Capituli præfatorum, quæ alias per eosdem Canonicos, & Capitulum ex causa permutationis pro certis aliis casalibus, quæ minime assequi potuerunt alienata extiterant, vertentes, concilianda, & stabilienda, motu proprio, ac ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine factæ, prout in aliis nostris literis desuper forsan confectis plenius continetur, Nosque cessiones ipsas duximus admittendas, cessantibus adhuc eis, quibus ante Commendas ipsas vacabant modis, vacare noscantur, nullusque de dicto Prioratu, si sæcularis existat, præter Nos, hac vice disponere potuerit, sive possit reservatione, & decreto obsistentibus supradictis. Nos qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum valorem annuum secundum communem extimationem etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret, ad partes vocatis quorum interesset, & in quorum manibus prædictis idem Alexander Cardinalis cui alias, ut accepimus omnes, & singuli fructus, redditus, & proventus dicti Monasterii S. Martini per eum quoad viveret, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate percipiendi, & exigendi, levandi, & in suos usus, & utilitatem, convertendi reservati fuerant, cuique quod Scipione, & Raynutio Cardinale, ac Alexandro Ruffino Episcopo præfatis cedentibus, vel decedentibus, & seu in certos alios tunc expressos eventus liceret eidem Alexandro Cardinali ad Prioratum, & S. Martini, ac S. Ruffillii Monasteria prædicta liberos habere regressum, seu accessum, & ingressum dicta dudum auctoritate indultum extiterat, juri, & facultati regrediendi, & seu accedendi, & ingrediendi hujusmodi etiam hodie sponte, & libere cessit; quique similiter ejus cessionem hujusmodi duximus admittendam; præfatos Canonicos, & Capitulum, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon fructuum, redituum, & proventuum Mensæ Capitularis dictæ Basilicæ verum annuum valorem, ac unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & appropriationum quarumcumque dictæ Mensæ hactenus, necnon ordinationis, & declarationis, per Nos hodie sic ut præmittitur factarum, ac litterarum, & aliarum scripturarum desuper confectarum, & inde secutorum veriores tenores, necnon verum, & ultimum Monastariorum, & Prioratus prædictorum vacationis modum, etiamsi ex illo quævis generalis reservatio etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus pro expressis haben. Motu simili non ad ipsorum Capituli, vel alicujus pro illis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus Sancti Martini, cujus ad quinquaginta, & Sancti Ruffillii, cujus etiam ad quinquaginta, ac S. Nazzarii cujus ad triginta tres cum uno tertio, & S. Petri li Cosati (*a*), cujus ad sexaginta sex florenos cum duobus tertiis, alterius similis floreni in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur Monasteria, & quæ forsan conventualis, vel alias regu-

Lites Capituli cum possessoribus Casalium Basilicæ.

Formulæ consueta pro unionibus

Commendatariorum cessiones cuicumque juri

Absolutio Capituli a censuris &c.

Mensæ Capitularis redituum &c. tenores pro expressis habentur.

Monasteriorum uniendorum valor

Vaticanæ, & quos habes (*To. 2. pag. 383. & seqq.*) videlicet *Rubardi de Mazatostis* qui emit Casale Quarticioli; *Colæ*, seu Nicolai *Jacobatii*, & *Laurentii Dominici Jacobatii*, qui emerunt Casale Petræ aureæ, & Monasteriorum; *Cyriaci de Matthæis*, qui emit Casale Silicis; *Petri Antonii de Matthæis*, qui Casale Furni Saraceni cum medietate Muratellæ, & portione Campi Salini; *Cosmi de Cherico de Campagnano*, qui medietatem Casalis *della Riccia*; *Jacobi Cincii*, qui Casale Pisciarelli; ac demum *Jacobi*, *Francisci*, & *Rochi de Cinciis*, qui emerunt Terras illas, queis nomen *Le pediche de Santo Tomao*. Horum omnium hæredes evictioni Capituli obnoxios reddidit Constitutio Pauli IV. quam edidimus *pag. 35. & seq.*

(*a*) Duo tantum Monasteria *S. Petri Cusatorum de Camerota*, & *S. Nazarii de Cuccaro*, hisce in literis nominantur, utrumque in Lucaniæ, seu Principatus citerioris Saleruitana Provincia, Policastrensi in Diœcesi unum, alterum in Caputaquensi. In primo tamen. Indice Scripturarum Archivi nostræ Basilicæ *pag. 187.* adjungitur & *S. Nicolai*. Ughellus (*To. 7. pag. 543.*) duas novit Abbatias in Diœcesi Policastrensi, quarum *altera S. Nicolai de Bosco unita Capitulo Principis Apostolorum Vaticanæ Basilicæ, altera S. Joannis ad Pinam unita Capellæ Præsepis Sanctæ Mariæ Majoris*. In Diœcesi autem Caputaquensi (*ibid. pag. 466.*) *Monasterium S. Nazarii unitum Basilicæ Vaticanæ .... item Ecclesia S. Nicolai Casalis Abbatis Marci eidem Basilicæ unita*. Quæ quidem ut cohæreant inter se, spectandus aliquantulum status præsens Jurisdictionis Capituli in Provincia eadem Salernitana. Jurisdictionem, seu Diœcesim Capitularem quinque omnino loca, seu oppida efficiunt *Boscum*, & *Cusati* Policastren. Diœcesis; *S. Nazarius*, *Eremitæ*, & *S. Nicolaus* Caputaquensis. In Terra *Boschi* est Palatium Abbatiale, & Ecclesia Curata S. Nicolai, quam Capitulum committit Oeconomo Curato. *Cusatis* autem (quæ terra distat Bosco octo millia passuum) stadii unius spatio dissita extat Ecclesia Abbatialis S. Petri, necnon Parochialis S. Marci Evangelistæ, quæ perinde œconomo curato committitur a Capitulo: præterea Ecclesiæ nonnullæ extra Terram, ad Abbatiam S. Petri Cusatorum pertinentes, ut S. Mariæ Magdalenæ, & S. Blasii Episcopi & Mart. in Terra *Camerotæ*; ac S. Juliani, & S. Antonii in Terra *Lentiscosæ*; & S. Mariæ in Palinuro in Portu ipso constructa, quo Clerus Cusatorum se confert processionaliter feria secunda Paschatis, missamque ibi solemniter celebrat. Hinc autem facili negotio assequimur, quod ad Monasterium *S. Petri Cusatorum* his literis expressum, Ecclesiæ prædictæ, aliæque plures hodie dirutæ cum territoriis, quæ juris sunt Capituli, pertinebant; ac proinde Ecclesia etiam Parochialis S. Nicolai in Terra Boschi a Monasterio eodem pendebat. Quum autem Capitulum ædes Abbatiales, ubi Vicarius ejusdem generalis residet, constituerit eadem in terra Boschi; ibidemque jurisdictionem civilem, & mixtam exerceat; non vero, ut olim, Cusatis: hinc est, quod Ughellus non S. Petri Cusatorum, sed S. Nicolai de Bosco unicam agnovit Abbatiam Policastrensis Diœcesis. A veritate autem aberrare eum qui non unam, sed duas putat Abbatias in eadem Diœcesi, luculente ostendunt hæ literæ Apostolicæ, necnon Instrumenti Transumtum Sixti V. anno primo, seu 1585. (*in Arch. Basil. caps. 17. fasc. 92.*) quod continet Possessionis Acta, quum Capitulum utramque Abbatiam debita cum solemnitate accepit, an. 1564. diebus 18. &

22. Novem.

regularis, aut sæcularis inibi dignitas principalis existit, & cujus ac illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus ducentorum & quinquaginta ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt, Prioratum prædict., sive Prioratus præmisso, sive alio, aut tam ille, quam Monasteria prædicta quovis modo, vel ex aliorum quorumcumque personis, seu per similem Scipionis, & seu liberas aliorum quorumvis resignationes, & cessiones de Prioratu, ac regiminibus, & administrationibus Monasteriorum hujusmodi in Rom. Cur. vel extra eam etiam coram Notario publico, & testibus sponte factas, aut Prioratus prædictus per constitutionem fel. rec. Joannis Papæ XXII. Prædecessoris nostri, quæ incipit: Execrabilis, vel assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, vel alias quomodocumque, & qualitercumque vacent, etiam si tanto tempore vacaverint quod Monasteriorum provisio, & Prioratus prædictorum collatio juxta Lateranen. statuta Concilii, aut alias canonicas sanctiones ad Sedem prædictam legitime devoluta, dictusque Prioratus dispositioni Apostolicæ specialiter, vel quatenus per primodictam resignationem vacet, alias generaliter reservatus existat, ac provisio dictorum Monasteriorum ex quavis causa ad Sedem eamdem specialiter, vel generaliter pertineat, & de illis vel eorum aliquibus consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, necnon ad ipsum Prioratum consueverit quis per electionem assumi, eique, ac dictis Monasteriis cura etiam jurisdictionalis immineat animarum, ac super eis, & seu dictorum Monasteriorum regiminibus, & administrationibus prædictis inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo, quatenus Prioratus per primodictam resignationem ejus dispositio ad Nos hac vice pertineat, seu si alias vacet, tempore datæ præsentium in eo alicui specialiter jus quæsitum, ac ipsis Monasteriis de Abbate provisum, aut illa aliis commendata canonice non sint; necnon in singulis eisdem Monasteriis, & Prioratu eorum Conventuum si quis quomodocumque sit, ac Abbatiales, Prioralem, cæterasque dignitates, administrationes, & officia etiam claustralia, eorumque nomina invocationes, & titulos, ac tam in eisdem Monasteriis, & Prioratu, quam etiam in illis annexis, & ab eis dependentibus Prioratibus, Præpositituris, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis regularibus ordine, ac denique, omnem statum essentiam, & dependentias, cæteraque insignia, & vestigia Monastica, & Regularia eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo supprimimus, & extinguimus, ac eorum Ecclesias, & loca ad statum sæcularem reducimus, necnon omnia, & singula ipsorum sic suppressorum, & extinctorum Monasteriorum, & Prioratus, illisque forsan annexorum, ac membrorum proprietates, possessiones, domos, ædificia, grangias, fructus, redditus, proventus, jura, jurisdictiones spirituales, & temporales, vassallos, & subditos alios, decimas, primitias, obventiones, census, emolumenta, aliaque res, & bona quæcumque Mensæ Capitulari Basilicæ hujusmodi eisdem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus. Ita quod liceat ex nunc prædictis Canonicis, & Capitulo per se, seu alium, vel alios illorum omnium, & singulorum corporalem possessionem, seu quasi propria auctoritate, & sine vitio cujuscumque spolii, & attemptatorum libere apprehendere, & perpetuo retinere, ac hujusmodi fructus, redditus, & proventus, jura, obven-

Eadem quo-mque modo cens, Vacan.

Cura etiam mar. juris-tion. ali iis imineat

Dummodo non sit iis provisum hoc eod. temp.

Omnia supprimit, & extinguit

Eaque applicat, & appropriat Capitulo.

---

22 Novembris. De prima siquidem legitur: *in Abbatia S. Petri Casalis Cusatorum pertinentiæ Camerotæ.* De altero vero: *in Abbatia S. Nazarii pertinentiarum Terræ Cuccari.* Causam potius inquirendam esse reor, quare Capitulum *Cusatis B scum* Sedem Abbatialem transtulerit: neque aliam esse censeo, quam feudi Baronalis, seu Marchionalis institutionem: quum enim *Cusati, Camerota,* & *Lentiscosi* hujusmodi feudum effecerint, antiqua illa jurisdictio civilis, & mixta quam Capitulum constat habuisse in Terra Cusatorum, desiit: quare Sedem ipsam Vicarii Capitularis alio transferre eidem libuit, cum prisca illa jurisdictione, quam libere exercet in Terra Boschi.

De Monasterio altero, tametsi tria oppida Abbatiam hodiernam constituant, multo planior res est. *S. Nazarii* oppidum octo millia passuum Cusatis distans versus occidentem, & in finibus Caputaquen. Diœcesis: antiqua terra Cuccari ex Veliæ ruinis emergens originem dedit huic oppido in illius Territorio paulatim excitato a Colonis, ut creditur, fundorum Monasterii, cujus nomen retinet, jurisdictionis tamen Baronalis ab illa Cuccari separatæ. Abbatialis Ecclesia est parochialis cum Vicecurato, qui deputatur a Capitulo. Alterum oppidum, quod melius appellaremus oppidulum, quippe in quo animæ sunt solummodo 114. situm est in ima cujusdam saltus parte, mille passibus versus Boream a *S.* Nazario distans, eique nomen *Eremitæ.* Parva ibi est Ecclesia Parochialis sub titulo *S. Nicolai de Tolentino* cum Curato, quem deputat Capitulum: estque illa ipsa Ecclesia, quæ indicatur ab Ughello. Nisi forte quis velit Ecclesiam illam Sancti Nicolai accipiendam pro vasto illo Territorio juris S. Petri Cusatorum, in antiquæ civitatis Molpæ hodie Centulæ ruinis, cui S. Nicolai nomen erat inditum ab antiqua & diruta Capella ejusdem nominis. Et vero hodie etiam appellatur Casale Sancti Nicolai tertium oppidulum ad hanc S. Nazarii Abbatiam pertinens. Tametsi exstructum idem fuit longe post Ughellum ab una Familia *de Tomeis,* neque animas continet bene nonaginta. De eodem nonnihil huc afferam, utpote jurisdictionis Capituli. Declinante Seculo XVII. quidam Dominicus de Tomeis e terra Ancellaria in hoc solo Capituli ædificavit domum, procreatisque filiis alias subinde domos adjunxit cum Capella in honorem S. Nicolai Deo dicata, ut missæ Sacrificium incolæ audirent, Sacramenta petentes e Terra Pisciotti tribus passuum millibus remoti. Anno 1701. duo ex nostris Canonicis Riccius, & Varesius utramque Abbatiam visitantes Casale istud in solo Basil. Vatic. excitatum ejusdem jurisdictioni vindicarunt. Inde nata controversia inter Capitulum & Caputaquensem Episcopum Vincentium Corcionum, quo brevi decedente, Franciscus Paulus Nicolai renunciavit liti, neque amplius turbavit quispiam Jurisdictionem spiritualem Capituli.

(a) Mura-

ventiones, & emolumenta in ſuos, dictæque Menſæ Capitularis uſus, & utilitatem convertere, ac eorumdem ſuppreſſorum Monaſteriorum, & Prioratus Eccleſias in ſpiritualibus, & temporalibus regere & adminiſtrare, illiſque, ſi id requirant, per Capellanum, ſeu Capellanos in divinis deſervire, & quibus animarum cura imminet illam per Vicarium, ſeu Vicarios idoneos ad eorumdem Canonicorum, & Capituli nutum ponendos, & amovendos exercere, aliaque onera illis incumbentia ſupportare, necnon omnia, & ſingula Prioratus, Præpoſituras, Dignitates, Perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraque beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, inſtitutionem, confirmationem, & quamcumque aliam diſpoſitionem Abbatum, & Prioris pro tempore exiſtentium Monaſteriorum, & Prioratus ſuppreſſorum hujuſmodi communiter, vel diviſim quomodolibet pertinentia, quandocumque, & quotieſcumque illa deinceps in perpetuum vacare contigerit etiam ad inſtar perpetuorum ſimplicium beneficiorum Eccleſiaſticorum Beneficiatorum, & Clericatuum nuncupatorum in dicta Baſilica perſonis idoneis ſæcularibus libere conferre, & de illis etiam providere, ipſaſque perſonas ad illa præſentare, eligere, in eis inſtituere, electos confirmare, ac alias de illis plenarie diſponere, & inſuper quoſcumque Monaſteriorum eorumdem proprios, & legitimos regulares Conventus habentium Monachos, & Religioſos, ſi qui ſint, eis, quoad vixerint dumtaxat, congruam unde ſuſtentari poſſint portionem annuam aſſignando ad alia ſuorum ordinum regularia loca etiam invitos transferre, vel amandare, ac illos, ad ſe transferendum quacumque juris via compellere ordinariorum locorum, ſeu quorumvis aliorum licentia deſuper minime requiſita, & etiam eiſdem repugnantibus, vel invitis, ac ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, & approbationem hujuſmodi, utpote ratione caſalium per Canonicos, & Capitulum prædictos noſtra contemplatione ceſſorum, ac alias ex præmiſſis, & aliis juſtis, & rationabilibus cauſis nobis cognitis, de quibus plenam, & indubiam harum ſerie facimus fidem, & ad quarum juſtificationem, vel aliam probationem deſuper faciendam præfatos Canonicos, & Capitulum minime teneri, nec ulla ratione cogi, neque ob non verificationem, vel etiam falſitatem ſupranarratorum executionem, & effectum ſuppreſſionis, applicationis, aliarumque præmiſſorum, ac præſentium literarum quomodolibet impediri, ſeu differri poſſe volumus factas, ipſaſque ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, & præſentes literas ullo unquam tempore quovis quæſito colore, vel ingenio etiam ad Ordinariorum locorum Superiorum Ciſtercien., & aliorum Ordinum, aut aliorum quorumvis inſtantiam pro eo quod illas urgenti, juſtaque ratione, & majori utilitate poſtulante, ac alias ex legitimis, & rationabilibus cauſis factas fuiſſe minime conſtare poterit, aut ex quavis alia cauſa etiam juridica revocari, caſſari, retractari, vel alias eis in aliquo præjudicari, neque eas de ſurreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu, etiam quia Ciſtercien., & aliorum Ordinum Superiores, aut Monaſteriorum Fundatores, aliique, quorum intererat ad id vocati non fuerunt, vel forſan vocati, in totum, vel in partem conſentire recuſaverunt, notari, vel impugnari, neque cauſam, ſeu cauſas, propter quas illæ a nobis factæ ſunt, ut præfertur, coram locorum Ordinariis etiam, tanquam a Sede prædicta delegatis examinari, vel verificari debere, nec propterea, aut ex eo, quod intereſſe habentes vocati non fuerunt, ut præfertur per ſurreptionem obtentas præſumi, ac proinde viribus carere, neque Eccleſiæ, aliaque loca ſuppreſſorum Monaſteriorum, & Prioratus hujuſmodi ab ipſis Ordinariis, vel Ciſtercien. aliorumve Ordinum prædictorum Superioribus viſitari, neque Conventum, aut Vicarios etiam perpetuos, vel temporales ibi per eos cum aſſignatione partis fructuum, reddituum, & proventuum deputari, minuſque ibidem quoad reparationes, & animarum curam, vel alias per eoſdem Ordinarios provideri, aut ipſos in illis alias quoquo modo intromittere poſſe ſe, ad eaſdem ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, præſenteſque literas, ſemper validas, & efficaces fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & inviolabiliter obſervari, ac dictis Canonicis, & Capitulo perpetuo ſuffragari, neque quempiam illas in judicio, vel extra quoquo modo impugnare, vel illis detrahere volentem aliquatenus audiri poſſe, illaſque vim validi, & efficacis contractus inter nos, & Sedem prædictam ex una, & Canonicos, & Capitulum prædictos partibus ex altera deſuper initi, ac etiam conciſtorialiter ſtipulati, & hinc inde iurati, veri, & non ficti, legiſque perpetuæ, & irrefragabilis obtinere decernimus: & inſuper eoſdem Canonicos, & Capitulum, quibus hujuſmodi gratia ex cauſa conceditur oneroſa a ſolutione, & contributione annatæ, etiam communium, & quindenniorum, aliorumque jurium Collegiis Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & Officialium de Annatis participantium,

Onera injuncta Capitulo pro cura Spirituali.

Collationes omnium beneficior. eidem concessa.

Cum absoluta potestate transferendi Monachos ad alia Monasteria assignata eis congrua.

Suppressionis extinctionis, e[…] unionis valid[…]tas.

Exemtio [...] Ordinariis [...] Superioribus C[...]cinum.

Vim va[...] contractus [...] buit his lite[...]

pantium, & Cameræ Apostolicæ ratione Monasteriorum, & Prioratus, vel fructuum, reddituum, & proventuum applicatorum eorumdem quomodocumque debitorum, necnon etiam a contributione subsidii charitativi, & triennalis, refectionis pontium, viarum, fluminum, aquæductuum, fortalitiorum, & aliarum impositionum quarumcumque deinceps in perpetuum, ac etiam supportatione quorumcumque Seminariorum, Clericorum, ac quarumcumque decimarum, subsidiorum etiam charitativorum, & onerum tam ordinariorum, quam extraordinariorum, & quavis causa etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam pro defensione dictæ Sedis, & quavis alia causa quantumcumque urgentissima, & necessaria impositorum, & in futurum quomodolibet imponendorum, etiamsi in impositionibus hujusmodi caveatur expresse, quod similes exemptiones nemini suffragentur, ac similiter suppressorum Monasteriorum, & Prioratus Ecclesias, loca, personas, res, & bona quæcumque a Venerab. fratrum nostrorum Viterbien. Britonorien. Policastren. & Caputaquen. Episcoporum, ac dilectorum filiorum Abbatum, & aliorum Superiorum Cistercien., & aliorum Ordinum prædictorum respective nunc, & pro tempore existentium visitatione, correctione, jurisdictione, & quavis alia superioritate tam in spiritualibus, quam temporalibus Motu, scientia, & potestatis plenitudine, ac auctoritate, & tenore similibus etiam perpetuo liberamus, absolvimus, & eximimus, ac liberata, exempta, & immunia esse, neque ad aliquam solutionem, vel contributionem propterea faciendam teneri, nec censuris, vel Ecclesiasticis, aut pecuniariis, seu aliis pœnis ad id compelli, posse pœnasque, & censuras, si quas in eos propterea promulgari contigerit, nullas, & irritas, nulliusque roboris, vel momenti fore, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios etiam S. R. E. Cardinales in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & diffiniri debere, ac quidquid secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane etiam decernimus. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Muran. (*a*) & Viterbien. ac Caputaquen. Episcopis per Apostolica scripta Motu pari mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dd. Canonicorum, & Capituli, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque, & eorum cuilibet in præmissis, efficacis defensionis præsidio, ac etiam in adipiscenda possessione, vel quasi, fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, emolumentorum, rerum, & aliorum bonorum Mensæ Capitulari applicatorum hujusmodi assistentes, faciant auctoritate nostra Canonicis, & Capitulo prædictis a dilectis filiis vassallis, & aliis subditis eorumdem Monasteriorum consueta servitia, & jura sibi ab eis debita integre exhiberi nec non Canonicos, & Capitulum aliosque prædictos suppressione, extinctione, applicatione, appropriatione, liberatione, absolutione, exemptione, & decretis, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere, ac easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, nec non eosdem Canonicos & Capitulum, si eis videbitur, vel Procuratorem suum eorum nomine in corporalem possessionem, seu quasi, juris percipiendi, exigendi, & habendi fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta, aliaque res, & bona Monasteriorum, ac Prioratus, & annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum inducant auctoritate nostra, & defendant inductos, amotis quibuslibet illicitis detentoribus ab eisdem, facientes illis de eisdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis, integre responderi, nec permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præsentibus non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque juris remedia eadem auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo: nec non legitimis super his habendis servatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit auxilio brachii sæcularis, non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, & aliis præmissis, nec non piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri etiam illa, qua cavetur, ne quis extra Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam

[Marginal notes, left:] *...pitulum exi... a quacum... contributio... pro Monaste... unitis* — *Eademque ...nasteria a ...itatione &c. ...rumcumque ...teriorum* — *...rum possessio... ...ntiur de ...triv. Epi...*

[Marginal notes, right:] *Qui bona & subditos subjiciant Capitulo.* — *Etiamsi per Procuratorem possessionem capiat.* — *Contrariis constitutionibus derogat.*

(*a*) Muranus Episcopus, qui tum erat Philesius Cittadinus Interamnas Cameræ Apostolicæ locumtenens, a Pio IV. promotus an. 1562. electusque unus ex Cleri Romani reformatoribus, Collega tantum erat Policastrensis, & Caputaquensis Episcopor.; quorum in Diœcesibus Monasteria erant. Muri enim civitas in Monte Basilicatæ sita est, nec quicquam ad illam attinebat de Monasteriis.

(*a*) Lau-

unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a dicta Sede deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, ac aliis Apostolicis, & quibuscumque Conciliaribus, nec non in quibusvis Generalibus, & Provincialibus Conciliis editis constitutionibus, & ordinationibus, ac Monasteriorum Prioratus, & Cistercien. aliorumque Ordinum, ac Basilicæ prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis Monasteriis, & Prioratui, ac Cistercien., aliisque Ordinibus, ac Basilicæ, & Ecclesiæ Sanctæ Balbinæ prædictis, eorumque Superioribus Visitatoribus, Conventibus, Capitulis, Congregationibus, & aliis personis, necnon dilecto filio nostro Laurentio moderno, & pro tempore existenti Cardinali ejusdem Sanctæ Balbinæ Titulari (*a*) etiam contra tales suppressiones, applicationes, exemptiones, & bonorum alienationes, ac super illis in pristinum statum restituendis, necnon Conventibus, & Monachis in similia Monasteria etiam suppressa, & extincta per eos etiam auctoritate Apostolica, & de facto etiam manu regia introducendis, seu reducendis, Monasteriisque alienatis in suo pristino statu restituendis, & similibus suppressionibus, applicationibus, exemptionibus, dispositionibus, & gratiis in aliquo per eos non admittendis, sed eis pro nullis, & non concessis habendis, & reputandis, ac alias sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel specie, etiam ad Imperator., Regum, & aliorum instantiam etiam per recol. mem. Eugenium IV. Martinum V. Nicolaum etiam V. Calixtum III. Pium II. Sixtum etiam IV. Innocentium VIII. & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam etiam per modum statuti perpetui, aut etiam contractus, seu quasi, aut alias quomodolibet, & ex quibusvis causis etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, vel ad eorum instantiam, seu motu, & scientia, ac potestatis plenitudine similibus etiam concistorialiter, ac cum quibusvis etiam efficacissimis, etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis etiam iteratis vicibus in genere, & in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, & quocumque tempore etiam longissimo, & forsan immemorabili observatis, etiam si in eis, ac statutis prædictis caveatur expresse, quod quæcumque suppressiones, & aliæ similes dispositiones de Monasteriis ejusdem Cistercien. Ordinis pro tempore vacantibus etiam per quascumque literas Apostolicas etiam cum quibusvis efficacissimis, & insolitis etiam eisdem statutis, privilegiis, & indultis expresse derogantibus clausulis pro tempore factæ nullius sint roboris, vel momenti, Conventusque Monasteriorum, eorumdem hujusmodi suppressionibus, & aliis similibus dispositionibus non obstantibus ad electiones, & Superiores dicti Cistercien. Ordinis, seu eorum Commissarii ad confirmationes electionum pro tempore factarum, alias juxta regularia instituta, & laudabiles consuetudines dicti Cistercien. Ordinis, ac privilegia, & indulta prædicta procedere possint, quodque Monasteriis ipsis quomodocumque vacantibus per electionem Canonicam per Conventus eorumdem de personis ipsum Cistercien. Ordinem expresse professis, & vocatis ipsius Cistercien. Ordinis Patribus Abbatibus faciendam, omni impedimento cessante provideri debeat, & eisdem Conventibus eligere negligentibus jus providendi dictis Monasteriis pro illa vice ad immediatos Patres Abbates devolvatur, ipsique Patres Abbates, & Conventus provisionibus, & aliis dispositionibus Apostolicis, ac literis derogatoriis hujusmodi etiam quascumque censuras, & pœnas in se continen. parere minime teneantur. Quodque eisdem statutis, privilegiis, & indultis, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam derogatoriarum derogatorias, & insolitas clausulas in se continentes derogari, aut illorum effectus impediri non possit, nec derogatum censeatur, nisi hujusmodi, derogatio concistorialiter facta, & per diversas literas Patri Abbati pro tempore existenti Monasterii Cistercien. Cabilonen. (*b*) Diœcesis, & Capitulo Generali dicti Cisterciensis Ordinis, & Diffinitoribus ejusdem Capituli etiam cum certi temporis intervallo intimata fuerit,

Perinde Privilegiis, & consuetudinibus:

Card. Titulari non excepto circa Prioratum S. Balbinæ.

Decretis item nonnullor. Pontificum.

Nulla atte[...] eorum solem[...] tate

Necnon [...] vilegiis Ci[...] ciensis Ordi[...]

Quamvo[...] regari iis[...] nequeat ni[...] sistorialite[...]

(*a*) Laurentius Strozius Florentinus Philippi Strozii, & Claricis Mediceæ Leonis X. neptis filius a Paulo IV. creatus Cardinalis S. Balbinæ an. 1557.

(*b*) Cistercium in Diœcesi Cabillonensi, quod a Cisternis nomen sortitum putant, Caput hujus Ordinis Benedictini, quem fundavit B. Robertus Abbas Molismensis an. 1098. S. Benedicti Regulis propriisque statutis Monachos devinciens. (Nat. Alex. *Sec. XI. & XII. cap. 7. art. 8. n. 7.*

(*a*) In

fuerit, & si illis aliter derogari contingat, etiam cum eorum insertione derogatio hujusmodi nisi de consensu Abbatis pro tempore existentis, & dilectorum filiorum Conventus Monasterii Cistercii hujusmodi facta fuerit nulli suffragetur, quodque clausula implicitæ derogationis etiam in schedula Motus proprii apposita, aliter quam ibi expressa est in literis extendi non possit. Quibus omnibus, eorum nihilominus tenores hujusmodi in genere, & specie ad effectum sufficientis derogationis eorum, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, individue, & expresse, motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus derogamus, ac sufficienter derogatum esse declaramus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de dignitatibus hujusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel legatorum ejus literas impetraverint etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem literas, & processus habitos per easdem, & inde secuta quæcumque ad dictum Prioratum volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem dignitatum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generari, seu si vassallis, & subditis, ac locorum Ordinariis, & ordinum Superioribus prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes, plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Proviso quod S. Balbinæ, & aliæ dictorum suppressorum Monasteriorum Ecclesiæ prædictæ debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminet, nullatenus negligatur, sed earum onera in reliquis congrue supportentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, extinctionis, reductionis, applicationis, approbationis, liberationis, absolutionum, decretorum, exemptionis, mandati, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Obstantia o- ... pro expres- ... habet ut tu- ... iis deroget.

Item derogat ... is specialibus, & generalibus super faciendis provisionibus.

Privilegiis quoque, & Indultis particularibus.

Cautum vult Div. noculiu & curæ animarum.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, xii. Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Extincta omni causa litium pro evictione Capituli super Casalibus alienatis, ac restituto antiquis emtoribus Casali Monasteriorum derogat quibuscumque substitutionibus, fideicommissis, & dispositionibus de eodem factis post alienationem tempore Clem. VII. ad favorem Hortensiæ Cinciæ, ut partem ejus Casalis emere possit pro filiis suis, quorum Curatrix erat.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 40. fasc. 160.

... N. CH. 1564. ... Septemb.

... Casalia Basilicæ Vaticanæ.

Pius Papa Quartus. Motu proprio &c. Cum inter Casalia, & tenimenta olim ad dilectos filios Canonicos, & Capitulum Basilicæ Sancti Petri in Vaticano Urbis Romæ, & eorum Mensam Capitularem, aut alias spectantia, & pertinentia, & tempore fel. mem. Clementis PP. VII. nostri Prædecessoris ob urgentissimas necessitates ejusdem Prædecessoris, & Sanctæ Sedis Apostolicæ (a), media quadam permutatione inita inter Canonicos, & Capitulum præfatos ex una, & bon. mem. Laurentium Puccium tunc S. R. E. Cardinalem de dictis Casalibus & tenimentis cum Casali Malleanæ (a)

Alienata propter necessitates S. Sedis.

(a) In hujusmodi necessitatem induxerat Pontificem & S. Sedem prima direptio Urbis, seu mavis Civitatis Leoninæ. Alienatio enim Casalium præivit teterrimam alteram Borbonianam.

(a) De

næ (*a*), & Caſali Vallis Inferni, ſeu alias nuncupatis ex altera partibus, per eumdem Laurentium Cardinalem ex voluntate, & ordinatione ejuſdem noſtri Prædeceſſoris diverſis temporibus alienata venditum, & alienatum fuerit cuidam Nicolao Jacobatio Romano Civi (*b*) Caſale, & tenimentum Monaſteriorum, & Columnellæ vulgariter nuncupatum, ſitum in diſtrictu, & territorio Urbis Romæ in partibus Inſulæ, juxta ſuos notos fines, & poſt venditionem hujuſmodi fuerit per dictum Nicolaum emptorem, & ſucceſſive per Marcum Antonium, & Joannem Baptiſtam ipſius Nicolai filios, & hæredes tanquam eorum proprium poſſeſſum, & præfatus Joannes Baptiſta exiſtens debitor cujuſdam Roberti de Aricia Romani Civis, dederit eidem Roberto in ſolutum, & reſpective vendiderit triginta quinque jugera dicti Caſalis, quorum poſſeſſionem corporalem poſtea, auctore prætore, adepti fuerunt dilecti filii Camillus, & Jacobus filii, & hæredes dicti Roberti, qui deſuper contra Joannem Baptiſtam in Curia tunc cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris (*c*) litigaverunt, & Camillo, & Jacobo in triginta quinque jugerum, & dilectis filiis Tarquinio, & Martio Marci Antonii legitimis, & naturalibus filiis, & Joanni Baptiſtæ nepotibus, & eorumdem Marci Antonii, & Joannis Baptiſtæ hæredibus poſt obitum dictorum Marci Antonii, & Joannis Baptiſtæ in reſidui dicti Caſalis poſſeſſione exiſtentibus, tempore Pontificatus felic. rec. Papæ Pauli IV. itidem noſtri Prædeceſſoris, virtute cujuſdam novæ Conſtitutionis ab eodem Paulo Prædeceſſore ſuper reſciſſione alienationum bonorum Eccleſiaſticorum editæ mota fuerit lis, & controverſia in Curia prædicta Auditoris Cameræ per dictos Canonicos, & Capitulum Sancti Petri ſuper dicto Caſali Monaſteriorum, & Columnellæ contra Tarquinium, & Martium, & Camillum & Jacobum reſpective, prout etiam contra alios aliorum Caſalium præfatorum poſſeſſores, & inde ſecuta fuerit dictorum Caſalium evictio (*d*), etiam præſertim totius dicti Caſalis Monaſteriorum, & Columnellæ, & conſequenter dictorum triginta quinque jugerum per Camillum, & Jacobum præfatos poſſeſſorum; propter quam evictionem triginta quinque jugerum, præfati Tarquinius, & Martius reperiuntur præfatis Camillo, & Jacobo obligati in damnis, expenſis, & intereſſe propterea per dictos Camillum, & Jacobum paſſis, ad notabilem pecuniarum ſummam aſcendentibus. Poſtea vero præfato Paulo viam univerſæ carnis ingreſſo, cum ad ſummi Pontificatus apicem divina diſponente Clementia aſſumpti eſſemus, rationabilibus ex cauſis animum noſtrum moventibus, aliam novam ediderimus conſtitutionem, per quam dicti Pauli Conſtitutionem ad viam juris reduximus (*e*), & alias prout in dicta noſtra Conſtitutione latius continetur reformavimus, & appellationem, & reclamationem nomine dictorum, qui dictam Caſalium evictionem paſſi fuerant, a ſententiis cauſa dictorum Caſalium ab eodem Auditore Cameræ latorum & inde ſecutorum, ad Sanctam Sedem Apoſtolicam, & ad nos interpoſitarum; cauſas in Auditorio Rotæ venarabili Fratri Julio Oradino (*f*) Epiſcopo ſive electo Peruſino, uni ex dicti Auditorii Auditoribus, ſive locumtenentibus, audiendas, cognoſcendas, & pro juſtitia deciden., & terminand. commiſerimus. Quas quidem cauſas per certum tempus in dicto Auditorio, maximis cum partium hinc inde litigantium laboribus, & diſpendio ventilatas, tandem ex legitimis cauſis ad nos avocaverimus, inſuperque avocaverimus a Canonicis, & Capitulo præfatis poſſeſſionem dictorum Caſalium evictorum, & præſertim totius dicti Caſalis Monaſteriorum, & Columnellæ & re plane & mature conſiderata & diſcuſa ad obviandum præfatis, & omnibus aliis litibus, quæſtionibus, & controverſiis, quæ ſuper dictis Caſalibus, & illorum occaſione inter Canonicos, & Capitulum Sancti Petri, & præfatos dictorum Caſalium evictionem paſſos, necnon hæredes dicti Laurentii Puccii Cardinalis dictorum Caſalium venditoris, & noſtram Came-

Venditio Caſalis Monaſter.

Ejuſdem pars alienata ab emtore ob contractum æs alienum.

Ex Pauli IV. Conſtitut. naſcitur lis Capituli de evictione.

Pius IV. Conſtitut. Pau[...] ad tramites ju[...]ris vocat.

Cauſam Ca[...]pituli commit[...] Auditoribus R[...]tæ.

Eamdem P[...]tifex ad ſe [...] vocaverat.

(*a*) De Caſali Manlianæ ſatis multa in ſuperiori Tomo, præcipue *pag.* 383. *& ſeq.* Caſalis autem *Vallis Inferni*, nulla mentio in literis Clementis VII. Tranſtiberinum ibi Caſale juris Card. Puccii, ſemper appellatur. Ex hiſce literis quænam compenſatio inſtituta eſſet Capitulo, nobis ſuppetit: Caſale Manlianæ, & Caſale, ſeu Caſalia Vallis inferni cum vineis fornacibus &c.

(*b*) *To.* 2. *pag.* 382. extat hujuſmodi venditio auctoritate Apoſtolica. His literis jus omne aufertur Capitulo ſuper Caſali Monaſteriorum: quod tandem anno 1607. ad Menſam Capitularem rediit ſeptemdecim Ducatorum millibus ac 700. exſolutis ut conſtat ex Actis Gargarii eodem anno die 30. Decembr.

(*c*) Monebam ſupra *pag.* 35. *& ſeq. not.* d. Pium IV., ſtatim atque aſcendit Petri Sedem, novum illum Magiſtratum Regentis Cameræ antiquaſſe, Auditoratu poſtliminio redeunte. Flavius Urſinus Muranus tum Antiſtes ab eodem Pontifice renunciatus fuit Auditor, quem ſequenti anno 1565. Sacro Cardinalium Collegio adſcripſit. *Cobell. Ciac.* Ughell.

(*d*) Haud dubie per Conſtitutionem, quæ evictionis cauſa fuit, ipſæ illæ literæ indicantur Alphonſo Regenti Cameræ datæ contra poſſeſſores Caſalium &c. an. 1559. Neque enim ab juſto & æquo abhorret, Capitulum Baſilicæ Vaticanæ, ubi ſenſit, ſe omni ſpe dejectum compenſationis pro ſuis Caſalibus alienatis, evictionem objeciſſe emtoribus. Eas huc revoca *pag.* 35. *& ſeqq.*

(*e*) Extat in Bullario Rom. inter Bullas Pii IV. 104.

(*f*) Civis Peruſinus Juriſconſultus celeberrimus, legationibus quoque inſignis ad Romanos Pontifices, & ad Carolum V. vocatur electus, nam Februario menſe hujus anni declaratus Epiſcopus patriæ ſuæ, poſt menſes 18. ante inaugurationem, Card. Cornæo illam ceſſit Eccleſiam, maluitque Aulæ Romanæ prodeſſe Auditor Rotæ, qualis, a Julio III. jam declaratus, perſeveravit ad annum 1573. ſuæ vitæ mortalis ultimum. Ughell. *in Epiſc. Peruſin.*

(*a*) Nil

Cameram Apoſtolicam, & nonnullos alios ortæ fuerunt, & in poſterum oriri quomodolibet poſſent. Et ad ſublevandum omnes præfatos viciſſim litigantes ab ulterioribus laboribus, & diſpendiis, & ad rem hujuſmodi penitus componen. omnes, & ſingulas lites, cauſas, controverſias, & quæſtiones prædictas extinximus, & proviſionem fecimus, per quam Canonicis, & Capitulo Sancti Petri juxta prælibati Clementis VII. intentionem data fuit æquivalens recompenſa (*a*), & decretum, atque mandatum, ut Caſalia prædicta evicta iis, quibus evicta fuerunt per Cameram noſtram Apoſtolicam, ſive dilectum filium noſtrum, & Cameræ præfatæ Generalem Theſaurarium reſtituantur, atque alias, & aliter providimus, prout in literis in forma Motus proprii per nos editis ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum XII. Kal. Julii, Pontificatus noſtri anno quinto (*b*), ſeu alio veriori die latius continetur. Verum quia cauſa compoſitionis, & ſedationis litium, & controverſiarum prædictarum, quilibet ex prædictis dictam Caſalium evictionem paſſis, & quibus Caſalia reſtitui mandavimus, juxta formam inſtrumentorum inter eos, & Theſaurarium præfatum conficien., debet ſolvere certam ſummam pecuniarum, prout nonnulli ex eis, qui eorum Caſalia recuperaverunt jam perſolverunt, & præfati Tarquinius, & Martius pro recuperatione dicti Caſalis Monaſteriorum, & Columnellæ debent ſolvere ſummam Scutorum termille quingentorum, vel circa, computatis Juliis decem pro quolibet Scuto, & non habent modum ſummam ſolvendi, neque etiam præfatis Camillo, & Jacobo de damnis, expenſis, & intereſſe prædictis ſatisfaciendi facultatem, quia pecunias non habent, neque aliunde habere poſſunt, niſi vendant totum dictum Caſale aut illius partem, prout occaſio dederit, & ipſi Tarquinius, & Martius, & agentes pro eis maximam, & exactiſſimam adhibuerunt diligentiam in quærendo aliunde dictas pecunias, abſque eo quod dictum Caſale vendant, & non ſolum pecunias ad id neceſſarias aliunde invenire non putuerunt, quin etiam, neque partis, neque totius dicti Caſalis alium emptorem, qui eis meliorem obtulerit conditionem invenerunt, quam dilectam filiam Hortenſiam Cenciam (*c*) Romanam prædictorum Camilli & Jacobi matrem & curatricem, quæ pro eo, quod in dicto Caſali dicti ſui filii habent jus pro jugeribus triginta quinque prædictis, obtulit ſeparatim totum dictum Caſale pro dictis ſuis filiis emere pretio octoginta Scutorum pro quolibet Jugero, & cum nonnullis pactis, & conventionibus pro cautela tam venditorum, quam emptorum licitis tamen & honeſtis, & in Inſtrumento deſuper conficiendo apponendis. Et inter cætera cum pacto, quod debeat in primis a nobis obtineri opportuna derogatio quarumcumque ſubſtitutionum fideicommiſſorum, & diſpoſitionum factarum ſub dicto Caſali, & cauſa dicti Caſalis per quoſcumque anteceſſores, & auctores ipſorum Tarquinii, & Martii, & præſertim per dictum Marcum Antonium, & Joannem Baptiſtam, quorum alter, id eſt Marcus Antonius primo defunctus in ſuo teſtamento inſtituit ſibi hæredes univerſales præfatos Tarquinium, & Martium ejus filios, & illos, ſi ſine liberis legitimis, & naturalibus deceſſerint, ad invicem ſubſtituit, & ultimo ſine liberis præfatis decedenti ſubſtituit Joannem Baptiſtam fratrem ipſius Marci Antonii; Joanni Baptiſtæ præfato ſubſtituit Nicolaum Jacobatium juniorem nepotem ipſius Marci Antonii, ex quondam Laurentio fratre; Nicolao vero ſine liberis præfatis morienti ſubſtituit proximiores de domo, & familia Jacobatiorum, & alias, & aliter, prout in dicto ſuo teſtamento latius continetur, diſpoſuit. Alter vero, id eſt Joannes Baptiſta in ſuo teſtamento inſtituit ſibi hæredes univerſales præfatos Tarquinium, & Martium ejus nepotes, & illos ad invicem ſubſtituit, quibus morientibus ſine filiis legitimis, & naturalibus, voluit ſuccedere filios ſpurios, ſeu baſtardos maſculos: juſſit etiam, & mandavit, quod tam ejus nepotes, & hæredes præfati, quam eorum filii legitimi

Hortenſia Cencia offert 80. ſcuta pro quolibet jugero.

Dummodo neceſſarias derogationes obtineat a Pontifice.

Propter alios alioſque hæredes inſtitutos.

(*a*) Nil melius oſtendet, num *recompenſa æquivalens* data fuerit Capitulo; quam Caſalium alienatorum comparatio cum iis, quæ a Pio IV. ante duos menſes Capitulum obtinuerat. Caſalia alienata venierant 20. millibus Ducatis auri de Camera; ac pro iis, quoad compenſatio fieret, mille Ducati quotannis Menſæ Capitulari ſolvebantur. (*To. 2. pag. 386. & ſeq.*) Compenſatio autem, quæ æquivalens appellatur, quanti eſſet, ex ipſis literis Pii IV juxta taxam librorum Cameræ ſic ſe habet: Prioratus S. Salvatoris in S Balbinæ *Ducat.* 200. Monaſteria S. Martini *flor.* 50. S. Rufilli *flor.* 50. S. Petri Cuſatorum *flor.* 66. 2. *tert.* & S. Nazarii *flor.* 33. 1. *tert.* Hos vero florenos, qui ſunt omnino biſcentum, Ducatos aureos Cameræ decem Juliorum, ut tum numerabantur, conficiunt quadrigentos. Itaque pro mille Ducatis annui reditus, Menſa Capitularis ſexcentos tantum accepit. Non igitur æquivalens compenſatio videtur facta. Notari tamen debet, quod Taxæ libror. Cameralium plerumque ſtatum antiquum referunt: nec credibile eſt, æquivalentem compenſationem a Pontifice appellari, quæ talis vere non fuerit.

(*b*) Quas ſcilicet paulo antea edidimus *pag. 50. & ſeqq.*

(*c*) Puta uxorem Roberti de Aricia Civis Romani, qui ab Jacobatiis emerat 35. Jugera hujus Caſalis. Ejuſdem vero Caſalis Monaſteriorum & Columnellæ poſt annos tres, & quadraginta Menſa Capitularis jus omne & abſolutum dominium acquiſivit anno 1607. die 30. Decembris, perſolutis Scutis decem & ſeptem millibus, ſeptingentis, octoginta quinque, B. octodecim ad Julios decem pro Scuto Joanni Baptiſtæ de Aricia, conſentiente illius matre Victoria Capiſucchi de Aricia nobili Matrona Romana, & D. Laura Gaetana uxore, quæ cuicumque juri cedunt ſuper ipſo Caſali. De re autem pleniſſime conſtat ex Actis Gargarii *lib. 7. pag. 203. & ſeqq.* in noſtro Archivo.

legitimi & naturales, & naturales tantum non possint bona hæreditaria ipsius Joannis Baptistæ vendere, seu alienare, neminique pignori tradere ex quavis causa, neque possint illa obligare pro dote earumdem uxorum, quas ducerent, nec ad instantiam alicujus personæ. Quod si ipsi, vel alter ipsorum prænominatorum contrarium faceret, voluit, jussit & mandavit, ut in bonis, & hæreditate ipsius Joannis Baptistæ succedant germanæ sorores dictorum suorum nepotum, & hæredum, quæ tunc temporis reperiantur nuptæ non autem moniales effectæ. Et adveniente casu dictæ successionis, & non extantibus dictis germanis sororibus dictorum suorum nepotum, & hæredum nuptis, ut super, succedant filii masculi legitimi, & naturales Nicolai Jacobatii ipsius Joannis Baptistæ nepotis, quibus filiis legitimis & naturalibus præfati Nicolai non extantibus, in bonis, & hæreditate prædict. succedere debeat filius Joannis Laurentii Jacobatii, & dicto Dominico tunc forsan in humanis non existente, filii legitimi, & naturales ipsius Dominici. Voluit etiam, quod hoc fideicommissum sit, & esse debeat perpetuum, & usque in infinitum & alias, & aliter prædictus Joannes Baptista, prout in dicto suo testamento latius continetur, disposuit. Cumque stantibus evictione dicti Casalis, & obligatione, quam habent dicti Tarquinius, & Martius erga dictos Camillum, & Jacobum ex facto dicti Joannis Baptistæ, qui expressam prohibitionem alienationis fecit, ac stantibus aliis præfatis, necessaria sit dicti Casalis venditio, cum alioqui præfati Tarquinius & Martius, & eorum descendentes, & alii virtute dictarum dispositionum ad dictum Casale vocati carerent Casale, & pretio Casalis, & omni emolumento, atque commodo fructuum, quod ex pretio, seu causa pretii dicti Casalis haberi possit. Et propterea non extantibus testamentis, substitution. fideicommissis, dispositionibus præfatis, & aliis quibuscumque, licita sit, & tuta dicti Casalis venditio. Nihilominus Hortensia præfata, non aliter dictum Casale emere vult, nisi prius dicta derogatione obtenta. Nos itaque cupientes Tarquinii, & Martii præfatorum, & eorumdem descendentium, & aliorum ad dictum Casale virtute dictarum dispositionum vocatorum indemnitati, & commodo, & dictorum Camilli, & Jacobi filiorum, & hæredum Roberti, & eorum matris, & Curatricis emere volentium securitati consulere, & in præmissis omnibus opportune providere, Motu proprio, ex nostra certa scientia, de Apostolicæ potestatis plenitudine, & omnibus melioribus modo, via, causa, & forma, quibus validius, & efficacius possumus harum serie præfatos Tarquinium, & Martium, & Curatorem eis ad effectum faciendi dictam venditionem dicti Casalis specialiter deputatum, seu deputandum, necnon præfatos Hortensiam, Camillum, & Jacobum, & quoscumque alios, quos occasione dictæ faciendæ venditionis absolvere opus sit, a cujuscumque excommunicationis sententiis, & quibuscumque censuris Ecclesiasticis si cuibus forte innodati sint ad cautelam, & quatenus opus sit, ad effectum præsentium & pro validitate dictæ faciendæ venditionis dicti Casalis in primis absolventes, & absolutos esse decernentes; præfatis Tarquinio, & Martio cum dicti ejus deputati, seu deputandi Curatoris, & duorum consanguineorum proximiorum ipsorum Tarquinii, & Martii, si ii consanguinei extant, & si illorum peritia haberi poterit, sin autem, cum dicti solius Curatoris, cujus auctoritate, consensu, & approbatione, & cum alicujus Judicis ordinarii Romanæ Curiæ decreto dictum Casale præfatis Camillo, & Jacobo, seu dictæ Hortensiæ illorum Curatrici pretio præfato convento ad rationem Scutorum octoginta pro quolibet jugero terræ, computatis Juliis decem pro quolibet Scuto, & cum omnibus aliis pactis, & conventionibus vicissim ineundis, alioqui licitis, & honestis, sive antea, sive postea, quam præfati Tarquinius & Martius dictum Casale recuperaverint, & illius possessionem rehabuerint, vendendi, & alienandi, & præfatis Hortensiæ Curatrici, & Camillo, & Jacobo emendi potestatem, licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes, & declarantes venditionem, & alienationem dicti Casalis, sicut superius dictum est faciendam, validam fore pro ipsis omnibus præfatis, atque pro omnibus eorum descendentibus, & hæredibus, & successoribus quibuscumque etiam per supradicta testamenta, substitutiones, fideicommissa, & quascumque alias dispositiones ad dictum Casale quomodolibet vocatis, ita quod nemini ex illis unquam liceat, prætextu, causa, & occasione, & jure dictorum testamentorum, substitutionum, fideicommissorum, & dispositionum adversus hujusmodi venditionem, & alienationem, quovis modo dicere, facere, vel venire, & dictos emptores, & illorum hæredes, & successores quoscumque propterea quomodolibet inquietare, vexare, molestare in judicio, vel extra judicium, & dictum Casale petere, & vendicare, & ad illud recursum habere. Volumus tamen, quod soluta quantitate præfata pecuniarum Cameræ Apostolicæ, seu Thesaurario nostro præfato, pro recuperatione dicti Casalis, ut præfertur solvenda, & detractis, atque compen-

satis

Fideicommissum Iacobatior. super dicto Casali.

Ejus tamen necessaria venditio.

Hortensia emere illud renuit absque derogatione.

Pontifex d[e] solutione de m[...] re præmissa

Concedit f[a]cultatem libe[re] alienandi

Declarans e[...] validitatem [...] successoribus [...]

satis inter ipsos venditores, & emptores in dicta facienda venditione, & emptione detrahendis, & compensandis illud quod ex præfatis dictæ venditionis supererit, si solvetur, seu de illo satisfiat per dictos emptores in aliquo, seu aliquibus censu, sive censibus, seu aliis annuis proventibus assignandis, & in solutum dandis census, & proventus hujusmodi pro dicti pretii residuo in solutum dandi debeant succedere, atque succedant in omnibus, & per omnia loca dicti Casalis vendendi, & alienandi, & si census, sive proventus hujusmodi forte sint empti, vel acquisiti cum facultate illi, vel illis, qui dictos census sive proventus vendiderint, dictos census redimendi concessa, seu reservata, & quandocumque census sive proventus hujusmodi redimi contingat, tempore dictæ redemptionis pretium, sive pecunia censuum, & proventuum prædictorum solvendæ, seu redimendæ, debeant investiri, & collocari in alios census, seu proventus annuos perpetuos, & absque eo quod venditoribus illos redimendi facultas competat, emendos consistentes, & imponendos in, & super bonis stabilibus, sitis hîc Romæ, vel extra, tamen intra districtum, & territorium ejusdem Urbis Romæ, & intra decem milliaria ab Urbe præfata; vel debeant investiri, & collocari in ipsas res stabiles id est in prædia Urbana, vel rustica, ut supra sita, & in perpetuum, & absque pacto de redimendo emend. vel in annuos proventus sive reditus montis fidei (a) Urbis Romæ in perpetuum, & absque dicto pacto emendos, & pariter si dictum residuum dicti pretii dicti Casalis a dictis emptoribus solvetur in pecunia numerata, hoc residuum debeat investiri, & collocari vel in res stabiles, id est prædia supradicta, vel in census, vel alios annuos proventus perpetuos ut supra, quæ prædia, census, & proventus per illorum venditores, aut eorum hæredes, & successores quoscumque redimi nunquam posse, etiam in supradictos annuos proventus, sive reditus montis fidei, ut supra emendos, & alias, prout præfatur, venditores, & emptores dicti Casalis desuper convenerint, & bona stabilia, sive census, & proventus hujusmodi de dicto residuo pretii dicti Casalis emendi succedant, ut præfertur, loco dicti Casalis in omnibus, & per omnia reservato semper & competenti præfatis emptoribus dicti Casalis pro eorum cautela jure specialis hypothecæ & recursus super dictis rebus stabilibus, sive censibus, sive proventibus de dicto residuo pretio dicti Casalis emendi omni casu quo ipsis emptoribus, sive eorum hæredibus, & successoribus quibuscumque opus esset ob lites, controversias, & molestias quascumque eis super dicto Casali, & causa dicti Casalis inferendas contra dictos annuos census, sive proventus, sive bona stabilia de dicto residuo pretii Casalis emenda, habere recursum pro evictione quæ supradicto Casali contingeret, & pro observatione pactorum, & conventionum apponen. in dicti Casalis venditione, præsertim cum, ut accepimus, præfati Tarquinius, & Martius non præstent, neque habeant facultatem, & modum præstan. dictis emptoribus fidejussores pro evictione dicti Casalis, & pro observatione conventionum, & pactorum in ipsa venditione apponendorum, & usquequo residuum pretii dicti Casalis, ut præfertur, solvendi, vel præsertim dictorum censuum, sive proventuum in solutum dandorum fuerit, ut præfertur, investitum, & collocatum, debeat deponi, & manere in depositum penes hominem fide & facultatibus hîc Romæ idoneum ex communi ipsorum venditorum, & emptorum consensu eligendum, & quod dicti census, sive proventus, sive bona stabilia de dicto residuo pretii Casalis emenda, tam pro interesse, & cautela vocatorum ad substitutiones, fideicommissa, & dispositiones prædictas, quam etiam pro cautela, & interesse dictorum emptorum dicti Casalis, & eorum hæredum, & successorum, perpetuo sint quovis modo, causa, & jure inalienabilia, & quæcumque alienatio, & dispositio de illis fieret in præjudicium cautelarum & jurium prædictorum, sit ipso jure nulla, & pro penitus non facta habeatur, non obstantibus supradictis, & quibuscumque aliis testamentis, codicillis, ultimis voluntatibus, substitutionibus, fideicommissis, & dispositionibus quibuslibet super dicto Casali, & causa dicti Casalis quomodocumque & qualitercumque, & per supradictos, & quoscumque alios habentes causam a dicto Nicolao emptore, & post emptionem prædictam a dicto Laurentio Cardinali, ut præfertur, factam sub quacumque forma, modo, jure, devolutione, caducitate, prohibitione, provisione, & sub quibuscumque etiam arctissimis, & insolitis atque derogatoriis, & irritatoriis derogatoriarum, & irritatoriarum derogatoriis, & irritatoriis clausulis, & aliis quibuscumque conditis, & factis. Et non obstan. quibuscumque legibus, constitutionibus, & ordinationibus civilibus, & Canonicis decretis, & statutis, & novis reformationibus, & consuetudinibus etiam Urbis Romæ

[Margin notes, left:] *...Pacta, & ...ditiones venditionis.* — *Quomodo in...tiendum sit ...supererit.* — *...tura emptoris ...icata.*

[Margin notes, right:] *Cavetur pro evictione quæ forsan eveniret.* — *Bona stabilia emta de residuo pretii alienari non possint.* — *Obstantibus dispositionibus derogat.*

(a) Montem Fidei a Clemente VII. institutum fuisse jam notavi (*To.* 2. *pag.* 386. *not.* d)

(a) De

Perinde derogat legibus consuetudinibus & statutis.

Romæ privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis quibuslibet etiam per nos, & quoscumque prædecessores nostros, & per quoscumque alios, ad quos spectaverit editis promulgatis, approbatis, concessis, confirmatis, & innovatis etiam juramento, & quacumque alia firmitate roboratis, etiam sub quibuscumque clausulis, & decretis annullativis, irritatoriis, & derogatoriis, & annullativar. & irritatoriar. & derogatoriar. annullativis irritatoriis, & derogatoriis, & aliis quantumvis arctissimis, & insolitis etiamsi ejusmodi sint, de quibus specialis, individua, & ad verbum esset hic mentio facienda, & quorum tenor forte esset hic ad verbum necessario inserendus etiamsi illis expresse cautum sit, quod illis derogari non possit, & quod quoties illis derogari contingat, toties innovata censeantur, & aliis contrariis quibuscumque. Quibus omnibus quoad effectum præsentium, & pro dictæ venditionis Casalis faciendæ robore, & firmitate, & dictorum emptorum cautela (illis alias in suo robore permansuris) specialiter, & expresse derogamus. Et quorum omnium, & singulorum prædictorum, & quorumcumque aliorum prænarratorum tenores, effectus, & veriores, & latiores specificationes hic pro plene, & sufficienter expressis, & insertis haberi volumus. Sicque per quoscumque Judices, & justitiam ministrantes præsentes, & futuros quocumque nomine nuncupatos; & quacumque auctoritate, & dignitate pollentes judicari, diffiniri, & fieri debere sublata eisdem aliter judicandi, diffiniendi, & faciendi potestate, & auctoritate, atque irritum, & inane quicquid per quoscumque in contrarium fieri, & attentari contigerit fore, & esse decernentes. Volumus insuper quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante, attento quod in Urbe &c.

Generalis derogatio exprimitur.

Constitutio vim legis aqu[...]

Placet Motu proprio J.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Kalend. Septembris, anno quinto.

Canonicis Basil. Vaticanæ permittit, ut incidant ligna, effodiant, extirpent &c. in silva vulgo *la selvaccia* ad Ecclesiam S. Ægidii Cornetanæ Civitatis pertinente, quæ scilicet est Membrum Abbatiæ S. Martini in Montibus, sublata excommunicatione, qua per Alexandrum VI. quilibet vetabatur id facere.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. caps. 51. fasc. 76.

AN. CH. 1565. 18. Januarii.

Dilectis filiis Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exponi nobis nuper fecistis, quod cum dilecti filii Communitas, & homines Civitatis nostræ Cornetanæ in suo generali Consilio determinaverint omnia, & singula terrena, & bona sua mensurare, & terminare, suisque distinctis finibus limitare, ac super his catastrum conficere, principiumque forsan huic rei dederint: Vos similiter cupientes vestram, & hujus Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Mensæque vestræ Capitularis, ac Abbatiæ S. Martini in montibus, olim Viterbien., nunc vero nullius Dioc. (*a*) cum omnibus suis membris eidem Mensæ dudum per nos, ex certis tunc expressis causis, de dilecti filii nostri Raynutii tituli S. Angeli Presbyteri (*b*) tunc perpetui Commendatarii dictæ Abbatiæ, & cui fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque dictæ Abbatiæ reservata, cuique regressus, seu accessus, & ingressus ad Abbatiam ipsam in certos eventus concessi Apostolica auctoritate antea fuerunt, & Venerabilis fratris nostri Alexandri Episcopi Sabinen. Farnesii nuncupati, S. R. E. Cardinalium consensu eadem auctoritate perpetuo unitæ, ac quæ ipsius Abbatiæ membrum existit Ecclesiæ S. Ægidii dictæ Civitatis, seu Dioc. Cornetan. conditionem efficere meliorem, ligna, stirpes, radices, cioccos nuncupatas, ac virgulta, & aliam ligneam cujuscumque generis materiam, in Silva, seu loco *la Selvaccia* (*c*) nuncupato dictæ Cornetan. Dioc. ad ipsam Ecclesiam S. Ægidii pertinente, consistentia incidere, effodere, extirpare, & ut vulgo dicitur *Smacchiare*, & allargare, ac locum hujus-

Capitulum sagit rerum spectant. ad suam Abbatiam Sancti Martini.

Eccl. S. Ægidii Corneti eamd. Abbati[am] spectans.

(*a*) De Ranutio Card. Farnesio nuper mentio habita est *pag.* 51. *not.* d Cum plena jurisdictione spirituali adnexa erat Capitulo, hæc Abbatia, ut cæteræ, de quibus supra egimus, *pag. ead. not.* a

(*b*) Ad ea quæ paulo ante ajebam *præd. loco* adjiciam nonnihil ex Actis Consistorialibus diei 7. Novemb. huj. an. 1565. quo Ranutius Parmæ obiit supremum diem 28. Octobris. Ea scilicet referunt, Pium IV. patefecisse plurimum dolorem suum, *cum propter ejus nobilitatem, necnon affinitatem, & mutuæ benevolentiæ officia, quæ inter ipsos intercesserant, tum propter ingenii magnitudinem, summam eloquentiam, Sanctam Religionem, mentem optimam, & reliquas virtutes, quæ illum Pontificatu maximo jam dignum reddiderant.* (Raynald. 1565. *num.* 23.)

(*c*) Locus tria circiter millia passuum distans a Corneto versus occidentem intra flumen Martam, & Aronem rivum supra antiquam viam Aureliam; quod Monasterii S. Martini Membrum possidetur a Capitulo. De cæteris ad Monasterium spectantibus suo loco dicam infra. Consule Indicem.

(*a*) Fran-

hujusmodi ad culturam, & semini recipiendo aptum reducere desideratis. Sed quia a nonnullis asseritur fel. rec. Alexandrum VI., seu alium Romanum Pontificem Prædecessorem nostrum ad tunc Abbatis, seu Commendatarii dictæ Abbatiæ, vel alterius instantiam sub excommunicationis sententia prohibuisse, ne quispiam in posterum cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis esset, ligna in eodem loco incidere, vel illius terrenum arare, & ad culturam reducere, seu arari, aut coli facere præsumeret, vel auderet (tametsi de hac sententia non aliter constet) id vobis licere dubitatis absque nostra, & Sedis Apostolicæ licentia speciali. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui omnium & præsertim inclytæ Basilicæ, ac vestræ Mensæ prædictarum utilitati, atque commodo, quantum cum Deo possumus, libenter consulimus; hujusmodi supplicationibus inclinati, prædictam (si quæ sit) excommunicationis sententiam penitus, & omnino tollentes, ac eam nullam, & invalidam, nulliusque roboris, vel momenti esse declarantes, & decernentes; vobis, ut arbores fructiferas, & alia ligna, stirpes, radices, cioccos nuncupatas, & virgulta, cæteramque ligneam cujusvis generis materiam in dicto loco consistentia incidere, & terrenum ipsum ad culturam reducere, & ad semen recipiendum aptare, necnon illud tam per vos, quam colonos, laboratores, affictuarios, & alias quascumque personas arare, & seminare, seu arari, & seminari facere, locumque ipsum, ac omnia, & singula alia terrena, loca, & bona in dicto territorio Cornetan. consistentia ad præfatam Ecclesiam S. Ægidii spectantia, tam cum communitate prædictis, quam quibuscumque privatis personis ejusdem Civitatis Cornetan., & alterius cujuscumque loci contigua, seu confinia mensurare, ac suis certis finibus & limitibus terminare, distinguere, & ab aliis separare, ac incidi, reduci, aptari, mensurari, terminari, & distingui facere absque sententiæ prædictæ, aut cujusvis alterius pœnæ incursu libere, & licite valeatis, Apostolica auctoritate tenore præsentium indulgemus. Vobisque plenam, liberam, & omnimodam in præmissis licentiam, potestatem, facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur. Mandantes nihilominus Communitati, & hominibus prædictis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis pœna, ut vobis ligna hujusmodi ad effectum in eodem loco arandi, seminandi, & laborandi incidere permittant, & quantum in eis fuerit, vobis tam in loco hujusmodi, quam aliis terris, & bonis in dicto Territorio existentibus ad Ecclesiam S. Ægidii prædictam spectantibus, arandis, laborandis, & seminandis, ac etiam mensurandis, suisque debitis finibus limitandis, & distinguendis auxilium, & favorem præstent. Ac decernentes ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus fratribus Civitaten. (a), & Muran. (b), ac Maceraten. (c) Episcopis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit requisiti, solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra præmissa omnia inviolabiliter observari, non permittentes, vos desuper per Communitatem prædictos, vel alios quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri; Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo: ac legitimis super his habendis servatis processibus censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Non obstantibus præterea excommunicationis sententia præmissa, ac piæ mem. Bonifacii PP. VIII. etiam Prædecessoris nostri, de una & Concilii generalis de duobus dietis, dummodo quis vigore præsentium ultra tres dietas ad judicium non extrahatur, ac aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Civitatis, & Communitatis prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica,

...xcomm. præ ...vetitum erat ...na incidere

...ontifex eam ...mm. tolit.

...einde conc... ...t, ut terram ...ulturam re... ...nt.

Venia licet non necessaria impetrata.

Demandat facultatem & defensionem trib. Epp.

Obstantia quæcumque removet.

(a) Franciscus Alciatus Mediolanensis Gentilis atque imitator Celeberrimi Andreæ Alciati, J. U. D. egregius a Pio IV. electus Successor Gerardi Rambaldi anno 1561. & paucos post menses ab his literis, Card. Diac. S. Mariæ in Porticu cum facultate administrandi Civitaten. Ecclesiam. Giac. Ughell. To. 8. pag. 274.

(b) De hoc paulo ante diximus *pag. 55. not.* a.

(c) Hieron. Melchiorius Recanatensis unus ex Patribus Concil. Trid. postea Clericus Cam. Apostol. &c. Ad S. Mariæ super Minervam legitur Epithaph. quod recitatur ab Ughello *to. 2. pag.* 744.

(a) Gene-

ſtolica, vel quavis firmitate ália roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis Apoſtolicis illis, ac alias ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus etiamſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda vel aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque; Aut ſi Communitati prædictis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo, ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Derogatio magis expreſſa.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die xviiii. Januarii M. DLXV. Pontificatus noſtri anno ſexto.

S. PIUS V.

Poſtquam Pius IV. vita deceſſit die 9. Decembris an. 1565., duodetriceſimo die, 7. Januarii ſequentis anni, Divino potius quam humano conſilio, præter omnium expectationem (*a*) eligitur invitus, ac renuens Michael Ghislerius; (*b*) qui Pii V. nomen ſibi aſcivit (*c*). Coronari voluit die 17. ejuſdem menſis natali ſuo (*d*). Quumque annos 6. menſes 3. dies 24. ſediſſet, ad cœleſtem Patriam evolavit Calendis Maji an. 1572.

Michaeli Cacciaguerræ confert Canonicatum Baſil. Vatic. vacantem per reſignationem: ita tamen, ut Beneficiatum, & Capellaniam ejuſdem Baſilicæ dimittat: necnon Parochialem Eccleſiam in Diœceſi Ravennæ.

Ex Regeſto XXXII. Bullar. S. Pii V. pag. 66. ap. Arch. Apoſt. Vatic.

AN. CH. 1566. 11. Jun.

Pius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Michaeli Cacciaguerræ (*e*) Canonico Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe; Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Vitæ ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, ſuper quibus apud nos fide digno commendaris teſtimonio, nos inducunt ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum ſiquidem &c. Cum itaque poſtmodum Canonicatus & præben. Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, per liberam reſignationem dilecti filii Chriſtophori Cacciaguerræ (*f*) Archidiaconi Eccle-

A meritis p... ſonalib. ordit...

(*a*) Generalem S. Inquiſitionis Commiſſarium a Julio III. electum flagitante Joanne Petro Carafa (poſtmodum Paulo Papa IV.) dum Frater erat Ordinis Prædicatorum: deinde ſingulari exemplo ſupremum Inquiſitorem perpetuum renunciatum a Paulo IV. quod ſane officium uni Pontifici ſervatur, quum prius Cardinalem S. Mariæ ſuper Minervam (novo creato titulo) eum feciſſet, Alexandrinum a patria Boſco prope Alexandriam appellatum: denique natura ſeverum, propoſiti tenacem, facilemque ad iracundiam Patrum omnium nemo Summum Pontificem electum iri ratus eſſet. S. Carolus Borromæus aliique Patres in Card. Moronum, poſtea in Sirletum ſe converterant: nec deerant alii maxime digni, qui ad Summi Pontificatus faſtigium veherentur. At Divino afflante Spiritu, S. eodem Carolo, cæteriſque omnibus in Alexandrinum continuo verſis, non ſine admiratione, communi omnium ſuffragio, is eligitur.

(*b*) Nihil minus ambiens, nihilque magis averſans, quam ſupremam Eccleſiæ dignitatem, ægre admodum, jugibuſque amicorum precibus victus Pontificatum ſuſcepit. Perquam ſimile noſtra ætate exemplum vidimus in Fr. Vincentio Maria Urſino ejuſdem Ord. Prædicatorum, qui Benedictus XIII. eſt appellatus, & cujus eximiæ largitatis memor Capitulum, perinde ac Paulo IV. ſtatuam & inſcriptionem in Sacrario, perpetuum tanti beneficii monimentum poſuit. Quin etiam, ſi fides *Tiepolo* Venetæ Reip. apud S. Pium V. Oratori, utriuſque ingenium, ac plures in Pontificatu res geſtæ magnam habent affinitatem. Ex nonnullis, quæ opportune adnotabo, falſum non eſſe Tiepolum agnoſces.

(*c*) Annales Eccleſiæ, Scriptoreſque alii ab Ill. Fontanino laudati (*Cod. Canoniz. pag. 505.*) ampliſſimam virtutum omnium ſegetem cuique ſuppeditant ad legendum quæ ſibi opus ſunt. SS. D. N. Benedictus XIV. (*de Servor. Dei Beatif. & Beator. Canoniz. lib. 3. cap. 24. n. 20. pag. 347.*) grati animi virtutem admirans in S. Pontifice, plura ejus virtutis exempla affert, præcipue in Pauli IV. Affines Carafas, quos proſtratos erexit; & in ejuſdem Pontificis Familiares, & Adminiſtros, quos reditibus & muneribus cumulavit. Pauli tamen nomine abſtinuit. Piique illud aſſumſit, tum ut vulgi opinionem averteret, putantis nimirum revixiſſe Paulum IV. in Alumno; tum quia Sanctus Carolus Pii IV. avunculi memoriam renovaturus, Gabutio teſte, a S. Pontifice petiit, ut Michaelis relicto nomine, tanquam Pontificibus inſueto, Pius appellaretur.

(*d*) Die 17. Januarii S. Antonio Abbati ſacro natus S. Pius an. 1505. Antonii nomen habuit in baptiſmate, Michael poſtea dictus ubi religionem Prædicatorum eſt amplexus. A Paulo IV. jam factus fuerat Epiſcopus Nepeſinus & Sutrinus anno 1556. quamobrem conſecratione non indigens, nec Dominica, nec ſolemnior dies, juxta Cæremoniale, expectanda erat.

(*e*) In libro Deſcendentiæ &c. notat Grimaldus, Michaelem iniiſſe poſſeſſionem Canonicatus reſignati a Patruo ejus Chriſtophoro, die 29. Junii, quæ eſt duodeviceſima poſt collationem. Nonnullas hujus S. Pontificis literas hujuſmodi viſum eſt huc afferre; ut, Tridentini Concilii decretis de Reformatione jam abſolutis, Diſciplinæ Beneficiariæ Documenta ſuppetant conferenda cum iis, quæ decreta eadem præceſſerunt.

(*f*) In Cathedrali Cæſenatenſi ab Urbani VI. temporibus excitatæ duæ ſunt Dignitates Præpoſitura, & Archidiaconatus. Chriſtophorus autem Civis Cæſenas alteram ex iis obtinens ſimul cum Canonicatu S. Petri, nec reſidere utrobique valens, ut Concil. Trid. (*Seſſ. 6. cap. 2. de Reform. & alibi*) lege tenebatur, alterutrum dimitteret oportebat: quare is patriam ſuam Urbi præferens Canonicatui & Præbendæ ceſſit, dignitatem retinuit.

(*a*) De

Ecclesiæ Cæsenatensis, & nuper ipsius Basilicæ Canonico, de illis, quos tunc obtinebat in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, vacaverint & vacent ad præsens, nullusque de illis, præter nos, hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione & decreto obsistentibus supradictis: Nos tibi asserenti, te & dictum Christophorum ex Civitate Cæsenatensi oriundos existere, ac etiam te perpetuum simplex beneficium Ecclesiasticum, Beneficiatum nuncupatum, ac illi forsan annexam perpetuam sine cura Capellaniam sub invocatione ejusdem S. Petri de Bronzo (*a*) nuncupati, in eadem Basilica, necnon Parochialem Ecclesiam S. Andreæ Ravennatensis Diœcesis; quorum insimul, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus centum ducatorum auri de Camera, secundum communem extimationem, valorem annuum non excedunt; dictum vero Christophorum Archidiaconatum Ecclesiæ Cæsenatensis hujusmodi, cujus ratione inibi residere tenetur, obtinere: præmissorum meritorum tuorum intuitu specialem gratiam facere volentes, teque a quibusvis excommunicationis &c. Canonicatum, & præbendam præfatos, quorum & illis forsan annexorum fructus redditus & proventus centum ducatorum similium, secundum eamdem extimationem, valorem annuum, ut etiam asseris, non excedunt; sive præmisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Christophori, vel cujusvis alterius, de illis in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio, juxta Lateranensis statuta Concilii, ad Sedem eamdem legitime devoluta, ipsique Canonicatus & præbenda dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservati existant, & super eis inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad nos hac vice pertineat, cum annexis hujusmodi, ac plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illis etiam providemus: decernentes, prout est, irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attemptatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Theatin. (*b*) ac Amerin. (*c*), & Narnien. (*d*) Episcopis mandamus; quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios te, vel Procuratorem tuum nomine tuo, incorporalem possessionem Canonicatus & præbendæ, ac annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum inducant auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet detentore; facientes, te, vel pro te Procuratorem prædictum, ad præbendam hujusmodi in dicta Basilica in Canonicum recipi, & in fratrem, stallo tibi in choro, & loco in Capitulo ipsius Basilicæ cum dicti juris plenitudine assignatis, tibique de Canonicatus & præbendæ, ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi: Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus fel. recor. Bonifacii Papæ VIII., Prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis constitutionibus, ac dictæ Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dilectis filiis Populo & Civibus Romanis originariis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia,

Beneficiatum Capellaniam [illegible] obtinen- & Eccl. Parochialem

Canonicatum præbendam [con]fert in ead. [Ba]sil.

Possessionem de more committit.

Obstantia quæcumque removet.

(*a*) De hac Capellania dixi (*To. 2. pag. 361. not. 2. & 392. not. 2.*) Eamdem tum vidimus a Leone X. collatam an. 1515. Baptistæ Casalio Canonico Lateranensi; & an. 1527. a Clemente VII. Dominico de Thechis Capellano & familiari suo. Quare haud assequi mente possum, quænam sit annexio illa, seu conjunctio cum beneficio simplici, Beneficiatu appellato: nisi forte, quod una cum Beneficiatu eam Michael diu possederit, falsa hæc opinio nata est. Cæterum Michaelem Cacciaguerra fuisse Beneficiatum testatur Grimaldus *pag. 394.* libri Descendentiæ Canonicor. &c. conceptis his verbis: *Michael Cacciaguerra die 21. Maji 1553. accepit possess. Beneficiatus vacantis per obitum Dominici Capocii. Vir litigiosus valde Cacciaguerra. Pro minima quaque re litigabat. Duos item famulos Rhedarium, & pedisequum, & domi annosam famulam tenebat. Diebus fere singulis hos duos servitores mutabat: adeo ut processu temporis sensiles famulorum hoc Schemate verterint: Cacciaguerra potest conflare exercitum. Nam quadraginta annorum spatio, quibus semper dictos mutavit famulos, si nomina singulorum scripsisset, facile decem millium numerum excessisset.* Et continuo de Successore agens, Michaelem esse electum Canonicum tradit a S. Pio V.

(*b*) Marcus Anton. Maffeus nobili ex familia Romana, frater Bernardini, de quo supra *pag. 20. not.* d) ejusque Successor in Archiep. Sede Teatina. At de eo paulo infra agendum erit: nam Canonicus S. Petri & ipse est factus post biennium.

(*c*) Ferratina ex nobili familia Amerina Bartholomæus Baldi nepos, de quo supra (*pag. 47. not.* c) Canonicus & Vicarius nostræ Basilicæ: demum Cardinalis.

(*d*) Petrus Donatus Cæsius Romanus, cujus summæ laudes peti possunt ex inscriptione in majori Capella S. Mariæ de Vallicella super ejus tumulo, & ap. Ughell. *to. 1. pag. 1021.* & Ciacon. Eidem mense sequenti successit Romulus Cæsius: namque Episcopatum dimisit, ad majora, & graviora vocatus: postmodum Cardinalis creatus ab eodem S. Pontifice.

ſcientia, ac alias quomodolibet, & iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innovatis; etiamſi in eis caveatur expreſſe, quod Canonicatus & præbendæ dictæ Baſilicæ, & alia beneficia Eccleſiaſtica dictæ Urbis, ſolis Civibus Romanis, ac Civium Romanorum originariorum filiis, ac alias recto tunc expreſſo modo qualificatis, conferri poſſint, & alias de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ collationes, & proviſiones, ac quævis aliæ diſpoſitiones nullius ſint roboris, vel momenti. Quodque eiſdem privilegiis, indultis, & literis nullatenus, aut niſi certis modo & forma in eis expreſſis derogari poſſit, & ſi illis alias derogari contingat, derogationes hujuſmodi nemini ſuffragentur. Quibus omnibus, etſi pro illorum ſufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, acſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, ac forma in illis tradita obſervata, inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus: quodque tu Civis Romanus, & originarii Civis Romani filius, ac alias juxta privilegia, indulta, & literas hujuſmodi, qualificatus non ſis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliqui Apoſtolica præfata, vel alia quavis auctoritate in dicta Baſilica in Canonicos ſint recepti, vel ut recipiantur inſiſtant; ſeu ſi ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Canonicatibus & præbendis ipſius Baſilicæ, ſpeciales vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quibus omnibus te in aſſecutione dictorum Canonicatus & præbendæ, volumus anteferri; ſed nullum per hoc eis, quoad aſſecutionem Canonicatuum, & præbendarum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generari: aut ſi pro tempore exiſtenti Archipresbytero, & dilectis filiis Capitulo dictæ Baſilicæ, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod ad receptionem, vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli; aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint. Quodque de Canonicatibus, & præbendis ipſius Baſilicæ, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis, ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim, vel ſeparatim ſpectantibus, nulli valeat provideri per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat; per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus hujuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi præſens non fueris ad præſtandum de obſervandis ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Baſilicæ ſolitum juramentum; dummodo in abſentia tua per Procuratorem idoneum, & cum ad Baſilicam ipſam acceſſeris corporaliter, illud præſtes. Nos enim, qui dudum inter alia voluimus, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignaret aliquod beneficium, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos, ex ipſa infirmitate decederet, ac ipſum conferretur per reſignationem ſic factam, collatio hujuſmodi nulla eſſet, ipſumque beneficium nihilominus per obitum vacare cenſeretur, tibi, quod ſi forſan dictus Chriſtophorus, tempore reſignationis hujuſmodi, in aliqua infirmitate conſtitutus erat, ex qua ipſum infra dictos viginti dies decedere contingat, nihilominus collatio, & proviſio præfatæ validæ, & efficaces exiſtant, ipſique Canonicatus, & præbenda non per obitum, ſed per reſignationem hujuſmodi vacaſſe cenſeantur, poſteriori voluntate præfata, ac, ut præfertur, roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate præfata, tenore præſentium, de ſpeciali gratia indulgemus: ac inſuper volumus, quod ex nunc per collationem, & proviſionem noſtram beneficium, & Capellania hujuſmodi omnino vacent (a), & vacare cenſeantur. Quodque infra duos menſes a die habitæ per te Canonicatus & præbendæ præfatorum, vigore præſentium poſſeſſionis, ſeu a tempore, quo per te ſteterit, quominus illam aſſequaris, computandos, illos, aut Parochialem Eccleſiam hujuſmodi quos malueris, alioquin eamdem Parochialem Eccleſiam, quam ex tunc dictis duobus menſibus vacare decerni-

Privilegiis pop. Rom. derogat.

Diſciplina vetus nondum exciderat.

Privilegiis Archipresb. & Canonicor. derogat.

Concedit, [...] poſſeſſ. ineat [...] Procuratorem.

Per reſigna[...] tionem coll[...] vult intelligi.

Dummod[...] Beneficiatum & Capellaniam [...] atque Eccleſ. pa[...] rochialem di[...] mittat.

(a) Privilegia ſuperiori volumine attulimus, queis non ſolum Canonicis, ſed etiam Beneficiatis & Clericis plura ſimul Beneficia retinere permittitur. S. autem Pontifex una cum Beneficiatu, qui ob reſidentiam certe vacabat, Capellaniam quoque vacare decernens luculente oſtendit, tum temporis fuiſſe adnexam Beneficiatui.

(a) Bene-

cernimus, eo ipſo dimittere omnino tenearis. (a) Nulli ergo &c. abſolutionis, collationis, proviſionis, decreti, mandati, derogationis, indulti, & voluntatis &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, tertio Idus Junii, Pontificatus noſtri anno Primo.

Beneficiatum Baſilicæ Vaticanæ dimiſſum a Michaele Cacciaguerra Canonico confert Matthæo Rapario familiari ſuo.

Ex Regeſto LXX. Bullar. S. Pii V. pag. 343. ap. Arch. Apoſt. Vatic.

AN. CH. 1566. 25. Jun.

PIus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Matthæo Rapari Clerico, perpetuo beneficiato in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, familiari noſtro; (b) Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Beneficiatus vacat per dimiſſionem Cacciaguerræ.

Grata familiaritatis obſequia &c., quibus perſonam tuam tam familiari experientia, quam etiam fide dignorum teſtimoniis juvari percepimus, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum ſiquidem &c. Cum itaque poſtmodum perpetuum ſimplex ſervitorium beneficium Eccleſiaſticum Beneficiatum nuncupatum (c) in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, ex eo quod nos hodie, ſeu nuper, cum Canonicatum & præbendam dictæ Baſilicæ tunc per liberam reſignationem dilecti filii Chriſtophori Cacciaguerra, nuper ipſius Baſilicæ Canonici (d) de illis quos tunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, apud Sedem prædictam vacantes, dilecto filio Michaeli etiam Cacciaguerra, Clerico Cæſenatenſis Dioeceſis, ipſius Baſilicæ Canonico Apoſtolica auctoritate contulerimus, & de illis etiam providerimus, decernentes, dictum beneficium, quod ipſe Michael tunc obtinebat, cum illi annexa perpetua Capellania ad Altare S. Petri de Bronzo nuncupati, ſubtus Organa ejuſdem Baſilicæ, collationem, & proviſionem hujuſmodi eo ipſo vacare (e), per decretum hujuſmodi apud Sedem eamdem vacaverit, & vacet ad præſens; nulluſque de illo, præter nos, hac vice diſponere potuerit, ſive poſſit, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis; Nos tibi etiam continuo commenſali noſtro, qui, ut accepimus ex Civitate Cremonen. oriundus exiſtis, præmiſſorum obſequiorum, & meritorum tuorum intuitu, ſpecialem gratiam facere volentes, teque a quibuſvis excommunicationis &c. Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate beneficium prædictum, cujus, & Capellaniæ prædictæ, ac forſan aliorum illi annexorum fructus, redditus, & proventus, octuaginta ducatorum auri de Camera, ſecundum communem extimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt; ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo, quem etiam ex illo quævis generalis reſervatio etiam in corpore juris clauſa reſultet, præſentibus haberi volumus pro expreſſo aut ex alterius cujuſcumque perſona, ſeu per liberam reſignationem dicti Michaelis, vel cujuſvis alterius de illo in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico & teſtibus ſponte factam, aut aſſecutionem alterius beneficii Eccleſiaſtici, quavis occaſione collati, aut alias vacet; etiam ſi &c. ſpecialiter etiam ex eo, quod dictus Michael alicujus Romani Pontificis Prædeceſſoris noſtri familiaris, continuus commenſalis extitit, vel alias generaliter reſervatum exiſtat, & ſuper eo inter aliquos lis &c. cum annexis hujuſmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis Apoſtolica tibi auctoritate conferimus, & de illo etiam providemus; decernentes &c. Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopo Theatin., & Amerin., ac Narnien. Epiſcopis (f) &c. Non obſtantibus &c. Privilegiis quoque, indultis,

Una cum Capellania eidem annexa.

Conferuntur a Pontifice Familiari ſuo.

Quemadmodum dimittens Familiaris fuerit Prædeceſſorum Pontiff.

(a) Beneficiatum illico vacaſſe mox patebit ex ſeqq. litteris: Parochialem vero Eccleſiam, utpote ab Urbe diſſitam infra duos menſes dimittendam decernit, optione data; ut nempe aut Canonicatum & Præbendam S. Petri, aut parochialem Eccleſiam dimittat. Tantum habuerunt vindicem Concilii Tridentini decreta (*Seſſ. 24. cap. 17. de reform.*)

(b) Hinc corrigendus venit Grimaldus, qui Mathiam Raparium hunc appellat. Ex eodem diſcimus *Coſmetam* hunc fuiſſe S. Pii V. dum erat in minoribus. Per græcam verò vocem quod officium illi tribuat, parum liquet. Ornator enim, ſeu exornator tam hominum, quam mulierum eſt Coſmeta. Addit Du-Cangius, *cujus circa cutim occupatur induſtria*. Quamobrem fortaſſe fuerit tonſor: at quocumque illiberali fungeretur officio ſummam potius benignitatem S. Pontificis mireris, quam Raparii commendes vitæ inſtitutum.

(c) Hæ literæ prætermitti facile potuiſſent; quum fere omnia conſtent ex ſuperioribus. At præſtare opinatus ſum, omiſſis formulis ne moleſtiam ingererem legenti, quidquid ſingulare mihi eſt viſum, non omittere.

(d) Hunc paulo ante ajebam Urbi patriam Cæſenam prætuliſſe.

(e) Nil melius comprobat, Beneficiatum & Capellaniam illi adnexam continuo vacaſſe, quam hæc collatio quatridui tantum diſtans a collatione Canonicatus.

(f) De hiſce Epiſcopis conſule *not.* b. c. d ad ſuperiores literas. Poſſeſſionem autem Beneficiatus Raparius iniit die 21. Julii, ut notat Grimaldus.

dultis, & literis Apostolicis illi, ac venerabili fratri nostro Alexandro Episcopo Tusculan. Cardinali de Farnesio nuncupato, S. R. E. Vicecancellario, dictæque Basilicæ Archipresbytero, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon ipsius Basilicæ Capitulo, & personis sub quibuscumque tenoribus &c. & per alium, quam dictum Alexandrum Episcopum, seu de ejus consensu, conferri nullatenus possint, & alias de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ collationes, provisiones, & aliæ dispositiones nullæ sint, ac quum eisdem privilegiis, indultis, & literis nullatenus, aut non nisi sub certis modo & forma in illis expressis, derogari possit: quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis eorumque totis tenoribus specialis &c. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis &c. Quibus omnibus &c. seu si pro tempore existenti Archipresbytero dictæ Basilicæ, & Capitulo præfatis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim a prædicta sit Sede indultum &c. Quodque de hujusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis &c. Nulli ergo &c. absolutionis, collationis, provisionis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

Privilegiis Archipresb. derogat.

Obstantia q[...] vis removet.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, decimoseptimo Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno Primo.

Joanni Olivæ Archiepisc. Teatino Apostolicam auctoritatem delegat, ut visitet Abbatias exemtas, easque ad contributionem compellat pro instituendo Seminario juxta formam a Concilio Tridentino traditam.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Caps. 70. Fasc. 233.

AN. CH. 1568. 21. Febr.

Venerabili Fratri Joanni (*a*) Archiep. Teatin. Pius PP. V. Venerabilis frater Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum, sicut accepimus, dilecti filii S. Joannis in Venere, & Villæ B. Mariæ, ac S. Clementis in Piscaria; necnon Beatæ Mariæ, & S. Stephani de Arbone; & Sancti Angeli in Cornacchiano (*b*) necnon S. Martini (*c*), & S. Salvatoris de Majella (*d*), & B. Mariæ in Palatio, necnon Sanctorum Viti, & Salvi Theatin., seu nullius Dioecesis, alias tamen Theatin. Abbatiarum Abbates, seu Commendatarii prætextu nonnullarum exemptionum a jurisdictione quorumcumque Ordinariorum locorum, alias eis a Sede Apostolica concessarum, asserentes, se Sedi Apostolicæ immediate subjectos esse, ab ullis, & præsertim in his, quæ ad curam Sacramentalem animarum pertinent, nunquam visitari consueverint, quo fit, ut aliquibus ex eis delinquendi occasio præbeatur: Nos qui sublatis cunctis delinquendi occasionibus quibusvis scandalis obviare, ac saluti cunctorum, quantum cum Domino possumus, consulere sincero desideramus effectu: Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine fraternitati tuæ, de qua plenam in Domino habemus fiduciam, per præsentes committimus, & mandamus, ut tu, tanquam a nobis, & Sede Apostolica in hac parte delegatus, prædictas, & quascumque alias Abbatias, in quibus non viget regularis observantia, infra tuam Dioec. consistentes, earumque loca, Abbates, & Commendatarios, ac personas animarum curam exercentes, in dicta Dioec. constitutos, tam in capite, quam in membris, etiam constito tibi de eorum exemptionibus, ubi autem regularis viget observantia, vel suos Abbates habent, circa ea, quæ curam Sacramentalem animarum tantum concernunt, auctoritate nostra visites, ac quæ in eis juxta decreta Sacri Concilii Tridentini reformanda cognoveris reformes, necnon de illis, ac omnibus

Abbates Monasterior. exemtos ab Ordinar.

Idcirco nunquam visitari solitos

Subjicit vi[...] tationi Archi[...] Teatini.

(*a*) Joannem Olivam Perusinum J. U. D. celeberrimum, virtutum fama motus S. Pontifex paulo ante, die nimirum 11. Januar. creaverat Archiepiscopum Teatinum. Ughell. *to.* 6. *pag.* 761.

(*b*) De hisce Abbatiis Ughellus *to.* 6. *pag.* 672. *Plures*, inquit, *fuerunt Abbatiæ insignes: quarum maxima est S. Clementis de Pescara, quæ etsi in Pinnensi Dioecesi fundata fuerit a Ludovico II. Imperatore* (infra *pag.* 681. de ea fusius) *a summis tamen Pontificibus Teatinæ aliquando tribuitur, donec nullius declarata, Ro. Pont. immediate subjecta facta est: S. Joannis in Venere vetustissima temporibus S. Bened. fundata celebris aliquando fuit: sic & S. Mariæ de Arabona Ord. Cisterc. quæ cum aliis aliquot a S. Sede commendantur.*

(*c*) Huc revocanda quæ habentur (*To.* 1. *pag.* 44. *not.* a. b. *pag.* 106. *not.* a.) Abbatiam S. Martini de Fara, seu de Valle utroque enim nomine appellatur, Nicolaus V. Mensæ Capitulari adjunxit an. 1451. Vide ejus Bullam (*To.* 2. *pag.* 134. & *seqq.*) Inde enim suppetent exemtio Abbatiæ ex Ordinario, & Jurisd. Capituli.

(*d*) Dedimus *pag.* 1. hujus voluminis literas Pauli III. expeditas a Julio III. itemque *pag.* 19. Julii ejusdem alias literas Apostolicas, queis Abbatia hæc cum plena jurisdictione unitur Mensæ Capitulari.

(*a*) Conci-

nibus, & ſingulis, quæ ad viſitationis officium, ut prætertur, pertinent, cognoſcas, aliaque facias, & exerceas, quæ in præmiſſis neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna, & inſuper eoſdem Abbates, & Commendatarios ad contributionem onerum pro Seminario puerorum in Civitate Theatin. juxta formam dicti Concilii per te propediem inſtituendo (*a*), juris, & aliis remediis opportunis etiam per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas dicta auctoritate cogas & compellas, ſuper quibus omnibus plenam tibi auctoritate, & tenore præmiſſis concedimus facultatem. Diſtrictius inhibentes univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac quibuſvis aliis, ne quovis prætextu, etiam ratione auctoritatis, aut in vim decretorum Concilii hujuſmodi faciant, quominus tu libere poſſis viſitare. Decernentes ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attemptari. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Abbatiarum hujuſmodi, & ordinum, quorum exiſtunt, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, exemptionibus, & literis Apoſtolicis, Abbatiis, Ordinibus, Abbatibus & Conventibus præfatis, & quibuſvis aliis in genere, vel ſpecie ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis etiam motu ſimili conceſſis, etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua mentio habenda foret, tenores illorum, acſi de verbo ad verbum infererentur, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Abbatibus, & Conventibus præfatis, & quibuſvis aliis communiter, vel diviſim a præfata ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

'Ad contribu- 'ndum pro Se- minario vult mpelli.

Quidquid vi- itationem impe- e poſſet præ- rtit.

Obſtantia omnia removet.

Privilegiis quibuſcumque derogat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xxi. Februarii MDLXVIII. Pontificatus noſtri anno tertio.

M. Antonio Maffeo Archiep. Teatino Commendat Canonicatum Baſilicæ Principis Apoſtolorum; ſupportatis tamen ejus oneribus: licet Datariatus officio impediretur; quin reſideret.

Ex Regeſto LXXII. Bullar. S. Pii V. pag. 122. ap. Archiv. Apoſt. Vatic.

AN. CH. 1568. 29. Jul.

Merita perſo- ia de more nſentur.

Canonicatum vacantem in Curia.

PIus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Marco Antonio Maffeo (*b*) Archiepiſcopo Theatin.; Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Perſonam tuam nobis & Apoſtolicæ Sedi devotam tuis exigentibus meritis paterna benevolentia proſequentes, illa tibi favorabiliter concedimus, quæ tuis commoditatibus fore conſpicimus opportuna. Dudum ſiquidem &c. Cum itaque poſtmodum Canonicatus & Præbenda dictæ Baſilicæ, quos quondam Achilles Maffeus (*c*) ipſius Baſilicæ Canonicus, dum viveret, obtinebat, per obitum ejuſdem Achillis, qui apud Sedem Apoſtolicam diem clauſit extremum, vacaverint, & vacent ad præſens, nulluſque &c. Nos tibi etiam Datario, & Prælato Domeſtico noſtro, cui alias, cum tu regimini & adminiſtrationi Eccleſiæ Theatin., cui tunc præeras, in manibus noſtris ſponte & libere ceſſiſſes, noſque ceſſionem hujuſmodi admittentes, præfatæ Eccleſiæ per ceſſionem hujuſmodi tunc vacanti, de perſona venerabilis fratris noſtri Joannis Archipi-

(*a*) Concilium Tridentinum ſub Pio IV. anno 1563. *Seſſ.* 23. *cap.* 18. *de reform.* normam ſuppeditarat Epiſcopis, Metropolitanis &c. pro inſtituendis Seminariis, quæ in iis ſingulis erigi oportere decrevit, ad informandam juventutem. Vide quæ de hac re conſtituerat pro Anglicanæ eccleſiæ reformatione unus ex primis ejuſd. Concilii Præſidibus Reginaldus Polus (Labbe *Concil. to.* 14. *pag.* 1753. *Decr.* 11.) Idem Archiep. Oliva non modo Seminarium inſtituit; ſed Clero ad veterem diſciplinam revocato, populum quoque ad Chriſtianam pietatem informavit juxta ejuſd. Concilii leges. Ughell. *ubi ſup.*

(*b*) Hunc paulo ante memoravimus (*pag.* 65. *not.* b) Multis inſignem dignitatibus virum celebrant Ughell. (*in Archiep. Teat.*) & Ciacon. *addit.* Et nos nonnihil attulimus (*p.* 47. *not.* c.) Non parvi id quidem faciendum, nec leviter prætereundum: Sanctum videlicet hunc Pontificem a ſuis Prædeceſſoribus nullatenus recedentem, digniorem Lateranenſi Eccleſia Baſilicam Vaticanam declaraſſe, Canonicum Lateranenſem ad Vaticanum Canonicatum transferendo. Id noſtra etiam ætate factum videmus a Sanctiſſ. D. N. Benedicto XIV. qui an. 1741. Joſephum Mariam Archiepiſcopum Damaſcenum nobili ex familia Florentina Ferona, Canonicum Lateranenſem tranſtulit ad Baſilicam Vaticanam; in cujus Canonicorum inclyto cœtu floret Præfectus Sac. Cong. Epiſcopor. & Regularium. Maffeus autem erat Datarius, & Archiepiſcopali munere per Suffraganeum functus erat uſque ad hunc annum.

(*c*) M. Antonii frater erat: quo e vivis ſublato, idem Archiepiſcopus tum Teatinus, & Datarius Sancti Pontificis Canonicatum, & Præbendam obtinuit, quorum poſſeſſionem iniit die 29. Julii, decimo poſt collationem: nec dimiſit niſi menſe octavodecimo, poſtquam Sac. Cardd. Collegio adſcriptus fuerat. Grimald. (*Deſcend. pag.* 43.) Neque unum hoc exemplum Canonicatus in Commendam collati ab hoc S. Pontifice contra

epiſcopi Theatin. (*a*) Apoſtolica auctoritate providiſſemus, ipſumque illi in Archiepiſcopum præfeciſſemus, & paſtorem; nomen & denominationem Archiepiſcopi Theatini, ita ut, quoad viveres, te Archiepiſcopum Theatinum nominare, & ab aliis nominari facere poſſes, dicta auctoritate reſervavimus; conceſſimus, & aſſignavimus: ut ſtatum tuum, juxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeres, de alicujus ſubventionis auxilio providere, ac præmiſſorum meritorum tuorum intuitu ſpecialem gratiam facere volentes, teque a quibuſvis excomunicationis &c. Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalitate, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Canonicatum & præbendam prædictos, quorum & illis forſan annexorum fructus redditus & proventus centum ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut accepimus, non excedunt, ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo, aut ex alterius cujuſcumque perſona, ſeu per liberam reſignationem dicti Achillis, vel cujuſvis alterius de illis in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico & teſtibus ſponte factam, aut aſſecutionem alterius beneficii Eccleſiaſtici, quavis auctoritate collati, vel alias quomodocumque & qualitercumque, ac ex quocumque capite vacent, etiamſi tanto tempore vacaverint &c. cum annexorum hujuſmodi, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis tibi per te, quoad vixeris, etiam una cum omnibus & ſingulis Monaſteriis, cœteriſque beneficiis Eccleſiaſticis cum Cura & ſine Cura, ſæcularibus, & quorumvis ordinum regularibus, quæ ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum & Commendam, ac alias obtines, & in poſterum obtinebis, necnon quibuſvis fructibus, redditibus, & proventibus Eccleſiaſticis, loco penſionum annuarum, ac penſionibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus tibi reſervatis, & aſſignatis, ac reſervandis & aſſignandis, quos & quas ex ſimilibus diſpenſationibus Apoſtolicis percipis, & percipies in futurum, tenendos, regendos, & gubernandos; ita quod liceat tibi, debitis, & conſuetis dictorum Canonicatus, & Præbendæ ſupportatis oneribus (*b*), de reſiduis illorum fructibus, redditibus, & proventibus diſponere, & ordinare, ſicut illos in titulum pro tempore obtinentes de illis diſponere, & ordinare potuerunt, ſeu etiam debuerunt: alienatione tamen quorumcumque illorum bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium, tibi penitus interdicta; Apoſtolica auctoritate prædicta Commendamus. Decernentes, prout eſt, irritum & inane &c. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Amerin. (*c*) & Caſtren. (*d*) ac Balneoregien. (*e*) Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo aut unus eorum &c. facientes te, vel pro te procuratorem prædictum, ad Præbendam hujuſmodi, ut eſt moris, admitti, tibique de illorum, ac annexorum &c. Non obſtantibus &c. contrariis quibuſcumque (*f*). Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus, ſeu Commendis (*g*) ſibi faciendis de Canonicatibus, & Præbendis ipſius Baſilicæ, ſpeciales &c. nulli valeat provideri ſeu Commenda fieri per literas Apoſtolicas non facientes plenam &c. Et de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Proviſo, quod propter noſtram Commendam, hujuſmodi dicti Canonicatus, & Præbendæ debitis non fraudentur obſequiis; ſed eorum congrue ſupportentur onera conſueta. Nulli ergo &c. abſolutionis, Commendæ, decreti, mandati, & voluntatis infringere &c.

Confert in Commendam Archiep. Teatino.

Cum retentione Monaſterior. ac beneficiorum alior. ac Penſionum

Modo onera Canonicat. ſup- portet.

Obſtanti- omnia remov-

Onera ſupp- tanda iterum injunguntur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octavo, quarto decimo Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri anno tertio.

Came-

---

contra Baſilicæ Conſtitutiones, moremque Majorum, ſuppetit ex Archivo Apoſt. Vatic. Nobis tamen hoc unum eſt ſatis, ut Sancti ejuſdem Pontificis ingenium, Sanctitati morum nullatenus adverſans, opportune pateat.

(*a*) Joannem Olivam Peruſinum J. U. D. celeberrimum, de quo in præcedentibus literis. Notandum hoc loco, quod M. Antonius, ut teſtatur Ughellus, in Archiepiſcopatu non ſedit, aliis Romæ fungens Officiis pro S. Sede; ſed eo miſerat Suffraganeum Franciſcum Monaldum Archiepiſcopum Tarſenſem infelici vitæ exitu celebrem. Maffeus autem Archiepiſcopatum dimiſit ineunte hoc anno 1568. nomen retinens Archiep. Teatini ut patet ex his literis.

(*b*) Nota, quod licet Canonicatum ei contulerit non in titulum, ſed Commendam; tamen ab oneribus Canonicalibus eum non eximit. Quæ cujuſmodi ſint, ex plurimis literis Apoſtolicis tum editis, tum edendis liquet. Conſule Indicem.

(*c*) Bartholom. Ferratinus poſtmodum noſter Canonicus, de quo ſupra. (*pag.* 47. *not.* c.

(*d*) Hieronymus Machabæus & ipſe Canonicus S. Petri ab anno 1545. ex ceſſione Nicolai de Fliſco; *Grimald.* Hand ita multo poſt has literas Epiſcopatum dimiſit. *Ughell.*

(*e*) Fr. Ubertus Locatus Placentinus Ord. Præd. S. Officii Commiſſarius, ſub S. Pio V. qui quatuor abhinc menſibus Epiſcopum eum elegerat. Vide Ughell. (*to.* 1. *pag.* 517.)

(*f*) Tota ea formula ſpectans ad Privilegia Pop. Rom. prætermittitur in his literis, utpote ocioſa, quum Maffea Familia ſit nobilis Romana, ut dixi ſupra. *pag.* 65. *not.* b.

(*g*) Tam rara inveniuntur exempla Canonicatuum Commendatorum in noſtra Baſilica, ut miraturus eſſet lector S. hunc Pontificem ſemel & iterum Canonicatus, & Præbendas commendaſſe: niſi mutato conſilio omiſiſſem Commendam alteram hujus ſimilem Alexandro Sfortiæ factam poſt biennium; ne moleſtiam lectori oggererem hoc Documentorum genere.

(*a*) Tem-

Camerarios & cæteros Officiales Basilicæ a divinis Officiis absentes punctandos, nisi constet, illa ipsa hora, & die occupatos pro negotiis Basilicæ. Quidquid iis remittitur a remittente, detrahendum, dupli pœnam incurrentibus iisdem Camerariis &c. Omne autem convertendum in utilitatem Sacristiæ.

Ex Autogr. Arch. Basil. Capf. 7. Fasc. 269. & lib. B. fol. 183. lib. I. fol. 189.

.N. CH. 1569. .. Mart.

Motu proprio &c. Cum in omnibus Ecclesiis oporteat Divina officia absque Ministrorum Eclesiasticorum diminutione celebrari, illud in primis curandum est, ut in primariis Ecclesiis, & Basilicis Urbis nostræ, quæ cæteris exemplo esse debent, sedulo observetur. Quocirca nos ex certa scientia nostra decretis, & constitutionibus, quæ ad servitii Chori frequentiam pertinent, his nostris non contrariis in suo robore manentibus, uti manere volumus; revocamus, & abolemus omnem, & quamcumque immunitatem, atque exemptionem, sive statutum forsan super hoc editum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alias roboratum, sive Privilegium Apostolicum antehac quomodocumque concessum, sive consuetudinem immemorabilem, quantocumque tempore observatam, quod Camerarii Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & aliis Officiis pro eisdem Capitulo, & Basilica incumbentes, licet horis Canonicis Diurnis, atque Nocturnis, & Missæ sacrificio in Choro unacum cœteris non intersint; nihilominus proventus, & distributiones omnes æque atque præsentes & interessentes, integre percipiant. Statuimusque, & ordinamus, ut posthac quicumque, sive Canonici, sive Beneficiati, sive Clerici dictæ Basilicæ, etiam Episcopali Dignitate præditi, tam præsentes, quam futuri, sive Camerariatus, sive aliud officium Capitulare, aut alias aliud munus gerentes, qui divinis officiis, ut supra, in Choro præsentes, cum aliis, juxta nostri Vicarii de expresso mandato nostro præscriptum, quod omnino in omnibus inviolatum servari volumus, non interfuerint, ut absentes ab deficientium observatoribus, qui Punctatores appellantur, omnino adnotentur, ac redditibus, distributionibus, & emolumentis omnibus præsentibus debitis prorsus careant, neque ullam excusationem, etiam pro beneficio Ecclesiæ, vel Capituli propositam prætendere, aut ea juvari possint, nisi in officio constituti re ipsa necessariam operam suam personalem pro rebus, & negotiis dicti Capituli eo die, vel ea hora præstiterint, quam prius, aut saltem sequenti die punctatoribus significabunt, ut causa impedimenti hujusmodi postea cognita Archipresbyteri, seu ejus Vicarii judicio comprobetur. Sed nec Capitulum, nec omnino ullus particularis quicquam talibus absentibus, sive alio quocumque modo, vel causa remittat, aut quævis inter ipsos collusio intercedat, ut præsentis nostræ constitutionis vim & effectum effugiant, neque Punctatores in adnotanda quoquo pacto absentia deficiant, neque ullam in eo fraudem admittant. Quicumque secus fecerint, eo ipso ex singulis tantum, & ejus duplum de suis proventibus, & emolumentis detrahatur, quantum cuivis absenti constiterit fuisse remissum, quod tamen recipiens suum non faciat, sed & illud omne, & aliud, quod sic ab aliis prædictis detrahetur, in usu Sacristiæ dictæ Basilicæ omnino convertatur (b). Jubemus igitur prædictos Archipresbyterum, & Vicarium, eisque districtius injungimus, ut quisque pro se prædicta omnia, & singula, juxta ipsius præscripti, & præsentium tenorem, etiam per subtractionem distributionum, & aliorum proventuum, ac etiam amotionem ab officio hujusmodi Camerariatus omni, & quacumque appellatione neglecta, & mora cessante exequatur; Contradictores per prædictas, & alias, quas uterlibet viderit, pœnas, cœteraque juris, & facti remedia opportuna compescendo; invocato &c. Secularis &c. Non obstantibus pædictis, ac etiam aliis dictæ Basilicæ statutis, & consuetudinibus, nec non Privilegiis, exemptionibus, & Indultis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis clausulis irritantibus, & aliis decretis quotiescumque & ex quibuscumque causis concessis, & confirmatis, quibus omnibus &c. etiamsi de illis &c. tenores &c. specialiter, & expresse derogamus. Ac volumus, & mandamus præsentes

...atuta & ...tus. Basil. ...at.

...emtionem ...rariorum a improbat.

...an les a ...atoribus ...at.

Nisi ea ipsa hora impediti fuerint, nil iis remittendum

Pœna dupli contrafacientib. proposita.

Obstantia quæ vis remouet.

(a) Temporis nota, quam apposui non indicat diem ipsum, quum dabaturMotus proprius; sed tempus designat, quum Simon Tegeronus Notarius Capituli eum conferens cum suo Archetypo, de verbo ad verbum cum eo concordare invenit, fidemque propria manu subscriptam adjunxit.

(b) Inter Capita Constitutionum quæ obtinent in nostra Basilica *num.* 23. *pag.* 15. & *seq.* totum hoc caput recensetur. Paulus etiam quintus, ut suo loco videbimus, id confirmat; & inter prædicta Capita Constitutionum *pag.* 17. *num.* 25. Paulo V. adscribitur quod S. Pius V. multo antea statuerat de absentia Canonicorum, aliorumque Officialium: tametsi brevibus verbis & Paulus id confirmet.

(a) Otho

entes in Archivio præfati Capituli ad perpetuam rei memoriam describi, & præsentium solam signaturam sufficere, & ubique tam in Judicio, quam extra illud fidem facere pœnæ centum ducatorum auri de Camera Sacristiæ præfatæ applicandorum eo ipso ex detractatione suorum fructuum incurrendæ subjicientes quoscumque eas, quandocumque, aut quomodocumque celantes, vel quovis quæsito colore impedientes, & procurantes ne observentur, aut executioni mandentur, regula nostra super hoc edita, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio M.

Othoni Episcopo Albanen. Card. de Augusta concedit facultatem celebrandi Missam in majori altari Basilicæ S. Petri fer. 2. majoris hebdomadæ.

Ex Regesto LXXV. Bullar. S. Pii V. pag. 213. ap. Arch. Apost. Vat.

AN. CH. 1569. 3. April.

Pius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri nostro Othoni Episcopo Albanen., Cardinali de Augusta nuncupato; Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Formula consueta hujusmodi literarum.

Devotionis, quam ad nos & Sanctam Romanam Ecclesiam geris, magnitudo facit, ut his quæ ad augmentum ipsius tuæ devotionis (a) cedere dignoscuntur, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus. Ut igitur proxima die Lunæ, videlicet quarta hujus mensis, quæ est feria secunda majoris hebdomadæ, in majori Altari Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Missam, & alia divina officia celebrare possis, Fraternitati tuæ ipsa die, pro hac vice dumtaxat, Missam, & alia Divina officia hujusmodi etiam in præsentia nostra, solemniter celebrandi: constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate, tenore præsentium de speciali gratia plenam & liberam licentiam & facultatem concedimus pariter, & indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Derogatio [...]riter consuet[...]

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo nono, tertio nonas Aprilis Pontificatus nostri anno quarto.

Ecclesiam Lateranensem & ejus Clerum præferri debere Basilicæ Principis Apostolorum, & illius Clero, juxta Decretum Francisci Sarmento Auditoris Rotæ: nefasque esse ab hac sententia provocare, aut reclamare (b).

Ex Tab. Marmorea in Porticu ante ingress. Tribunæ S. Joan. Later. ap. Raspon. l. 1. c. 4. p. 18.

AN. CH. 1569. 21. Decembr.

Pius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad æternam rei memoriam.

Infirma ævi conditio sæpe efficit, ut res vel maxime perspicuæ, & memorabiles perplexi erroris caligine sensim obductæ, in gravia discrimina prolabantur. Quo

(a) Otho Trusches seu Truchses, Civis & Episcopus Augustanus, qui etiam Truchesius appellatur a Scriptoribus, & in Epitaphio S. Mariæ de Anima, ubi ejus cineres requiescunt. Ughellus (*in Episc. Prænest.*) id Epitaphium meritis tanti viri laudibus impar appellat, & quidem jure. Nam præstantibus tot virtutibus, præcipue pietate ac summa prudentia, atque experientia rerum floruit apud Paulum III. qui purpura eum ornavit, & Successores usque ad an. 1573. quum Romæ decessit; necnon apud Carolum V. & Ferdinandum Augg. ut Jovius, cæterique ejus ævi Scriptores immensis eum elogiis prosequantur. Vide Ciacon. Ughell. & Raynaldum; præcipue *anno* 1550. *num.* 22. & 1553. *num.* 39. ubi præclaras ejus laudes ex Julii III. literis deprehendes.

(b) Hac præsertim in re Catholicos cum hæreticis convenire testatur Card. Bellarminus (*de Rom. Pont. lib.* 4. *cap.* 11.) *Posse Pontificem, etiam ut Pontificem & cum suo cœtu Consiliariorum, vel cum generali Concilio errare in Controversiis facti particularibus, quæ ex informatione, testimoniisque hominum præcipue pendent.* Hinc est, quod S. Pontifex pietate in Deum, & in Dei Ministros caritate incensus, acerrimas inter duo insignia Capitula controversias de præcedentia ita composuit; ut nec Gregorii XI. constitutioni, nec Decisioni Romanæ Rotæ penitus inhæserit: sed Apostolica auctoritate utens Vaticano Capitulo facultatem litigandi perpetuo ademerit, & Lateranensi jus præcedendi concesserit. Hujusmodi decretum sancte adeo coluerunt Majores nostri, nosque ipsi tam religiose observamus, ac veremur, ut a centum octoginta amplius annis Clerus Lateranensis, nemine prorsus adversante suo privilegio utatur in processionibus, aliave qualibet occasione. Satis enim illis nobisque est, Romanam Rotam sartam tectamque esse voluisse prærogativam Basilicæ Vaticanæ (*To.* 2. *p.* 21. *not.* 2.) ipsumque Gregor. XI. biennio non bene elapso a sua Constitutione, cum suis Prædecessoribus, Successoribusque fassum esse, quod a Vaticana Basilica *aliæ Ecclesiæ Urbis, & Orbis debent exemplum laudabilis imitationis recipere.* (*To.* 2. *pag.* 25. ibique *not.* c.)

(a) De

Variæ vices .. Lateran.

Quo genere affecta Sacrosancta Ecclesia nostra Lateranensis (*a*) post tot insignes ruinas, quæ ei tenebrosis illis seculis acciderant, quibus plerique omnes Romani Pontifices aut religionis studio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo longe ab Urbe, sæpe etiam in Galliis, agebant; de summa quoque juris sui atque honoris prærogativa perperam laboravit. Etenim longo post intervallo, quam fel. rec. Leo Papa IV. parta de Saracenis spectabili victoria, urbem sui nominis, præsidiumque ad Vaticanum statuerat, quum reduces deinceps Pontifices in aliis, atque aliis Urbis Ecclesiis, uti cuique tutum, aut commodum erat, considerent, prædicta Ecclesia ex tam multis direptionibus quasi solitudine facta, Sacerdotes Basilicæ Principis Apostolorum cum parilis vetustatis gloria (*b*), tum nominis dignitate illustres atque insignes ab ea rerum commutatione prædictum sibi jus nisi sunt vendicare. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam num Avenione sedebat, ut omnem dubitationem eximeret declaravit, & definivit, prædictam Ecclesiam Lateranensem præcipuam Sedem suam, dictæ Basilicæ, ac cæterarum omnium Urbis & Orbis Ecclesiarum maximum supra illas omnes locum tenere. Sed dicti Sacerdotes translato inde prorsus Pontificum domicilio elatiores, quandocumque res tulit, audentius institerunt, donec Pius Papa IV. Antecessor noster merito commotus, quod in Cleri conventu, & supplicationibus acres turbæ intercederent, molestæque discessiones fierent (*c*), huic tandem controversiæ finem constituere volens, causam universam dilecto filio Magistro Francisco Sarmento causarum Palatii Apostolici Auditori commisit audiendam, & omni appellatione præcisa, penitus terminandam. Qui vocatis utrimque Capitulis, in ipsa causa rite procedens, definitiva sententia ex communi aliorum dicti Palatii Auditorum consilio nuper prolata declaravit; jus præcedendi, & prærogativam honoris, locique nobilioris ac supremi etiam supra Canonicos, Beneficiatos, Clerum, & personas prædictæ Basilicæ, in

Pontific. A- ione reduces abili unum sede

Gregorii XI. definitio & contentio inter Clerum Vat. & Lateranens.

Causa definitur pro Lateranensi in S. Rotæ Auditorio.

(*a*) De Lateranorum ædibus ante Magnum Constantinum, deque iis a Fausta Augusta possessis, quum idem Imperator S. Silvestro Pontifici illas elargitus circa annum 323. in Basilicam Salvatoris ipsemet convertit, satis luculenter Ciampin. *de Sacr. ædif. cap.* 2. Ad rem nostram nihil aliud spectat, quam Basilicæ hujus ætas, conferenda scilicet cum tempore fundationis Basilicæ Principis Apostolorum. Hanc vero si spectemus Dedicationis diem hodieque celebrem 18. Novembr. posteriorem Lateranensi novem, aut decem diebus comperiemus, cujus dedicatio die nona ejusdem mensis celebratur. Secus, si historiam, & Patres audiamus. Liber Pontificalis de S. Anacleto loquens: *Hic*, inquit, *memoriam B. Petri construxit, & composuit, dum Presbyter factus fuisset a B. Petro, seu alia loca, ubi Episcopi reconderentur sepulturæ, ubi autem & ipse sepultus est, juxta Corpus B. Petri 3. Id. Julii.* Sacram hanc ædem *Martyrii, Confessionis, Memoriæ, & Tropæi* nominibus Patres celebrant: Optat. Milev. *lib.* 2. Augustin. *in Psalm.* 44. 65. 140. *De Civit. Dei lib.* 22. *cap.* 10. Præ iis audiendus Cajus Teologus apud Eusebium (*lib.* 2. *c.* 24.) qui florebat in fine secundi Seculi: *Ego Apostolorum Tropæa perspicue possum ostendere. Nam si lubet in Vaticanum proficisci, aut in viam quæ Ostiensis dicitur te conferre, tropæa eorum, qui istam Ecclesiam suo sermone, & virtute stabilierunt, invenies.* Plura videsis apud Baron. (*an.* 69. *num.* 19. *& seqq.*) Hinc autem evidens tibi causa suppetit, cur Gregorius XI., Romana Rota, & S. Pius V. ubi Vaticano Clerum Lateranensem præferendum statuerunt, Sanctitati, ac dignitati Vaticanæ Basilicæ nihil detractum voluerunt. Et de Gregorio quidem, ac Romana Rota jam vidimus; de Sancto autem Pio V. paulo infra palam erit. Post fundatas a Constantino Basilicas Patres omnes, præter Cajum, scripsere: nec tamen eorum ullus Vaticanam Lateranensi posthabuit. Prudentius, qui utriusque meminit, sit instar omnium *lib.* 1. *contra Symmachum.*

Aut Vaticano tumulum sub monte frequentat,
Quo cinis ille latet genitoris amabilis obses,
Cœtibus aut magnis Lateranas currit ad ædes.
Unde Sacrum referat Regali Chrismate signum.

. Sequioribus Seculis tum Sacrosanctum Salvatoris nomen, tum continua Pontificum Sedes, tum denique Imperatoria fundatio (præsertim suppositis tot Opusculis emergentibus) extramœnianam D. Petri Basilicam Lateranensi posthabendam persuaserunt. Huc accessit (obliterata fere origine sacræ ædis tot Sanctorum Pontificum exuviis prope Corpus S. Petri, illustris, ac Magnum Constantinum annis plusquam biscentum præeuntis) opinio constans, Lateranensem Ecclesiam fundatione omnes cæteras Urbis & Orbis anteire. Nec vulgaris ea quidem opinio fuit: ipsi enim Pontifices in eam venerant: *Convocato*, ait Nicolaus I. Michaeli Aug. (*ep.* 7.) *multarum provinciarum Occidentalium regionum Sanctissimorum Episcoporum cœtu, & collecta S. Synodo in Ecclesia Dei, ubi B. Petrus Apostolorum Princeps corpore floret, & virtutibus emicat; deinde propter frigidiorem locum in Ecclesia Salvatoris, quæ ab auctore vocatur Constantiniana & quæ prima in toto terrarum orbe constructa est.* Testimonia hujusmodi alia non desunt: mihi vero brevitati studenti erit instar omnium illud unum Anastasii IV. Hic anno 1154. Canonicis Regularibus Ord. S. Augustini ab Alexandro II. institutis in Basilica Lateranensi, & a Paschali II. confirmatis an. 1106. vetera privilegia instaurans, novisque eos cumulans, immediate subjicit Romano Pontifici: *Sancimus*, inquit, *ut eadem Ecclesia, tanquam principalis, mater, & domina omnino libera sit, & nulli penitus, nisi soli Romano Pontifici sit subjecta.* Deinde mandat Cardinalibus Episcopis Hebdomadariis, ut sua quisque hebdomada *de observantia Regulæ cum Fratribus ipsius loci* inquirant, ne exemtio a quibusvis Superioribus, dissolutionis causa sit.

Nec vero prærogativa dumtaxat nominis a Seculo Ecclesiæ XI. ad XIII. insignem comperies Lateranensem Ecclesiam. Romani enim Ordines integerrimi testes, ubi de Sacris processionibus agunt, Lateranensis præcedentiæ argumenta tibi videbuntur præseferre. Et sane Ordo conscriptus a Benedicto Canonico tempore Innocentii II. qui ad Petri Cathedram ascendit anno 1130. (*Mus. Ital. to.* 2. *pag.* 146.) in Litaniis Majoribus: *Primicerius*, ait, *cum Schola post Domnum Papam tenens Pallium cum læva, primum incipit Antiphonam*, Domine Dominus noster: *deinde Lateranum eamdem antiphonam: postea S. Maria Major: in quarto loco S. Petrus.* Ordo alius posterior, quem Cencius Camerarius (Pontifex factus an. 1216. Honorius III. est appellatus) descripsit, (*Ibid. pag.* 203.) de eadem processione sic loquitur: *Cruce S. Laurentii foris murum præcedente, & deinde cruce Sanctæ Mariæ Majoris, quæ de consuetudine diei talis ad Ecclesiam Lateranensem debet afferri: tertia fertur Crux ejusdem Ecclesiæ Lateranensis. Post has vero Crux quotidiana Domini Papæ .... usque ad locum, qui Parion nuncupatur, cruce S. Petri, quæ de consuetudine ipsa die apud S. Marcum debet afferri, post Crucem S. Laurentii, & ante Crucem S. Mariæ Majoris in ordine procedente.* At rem attentius inspicias: compertum plane erit, atque exploratum, pietatis, quam præcedentiæ tum rationem esse habitam; dignitatem nempe eorum, queis Basilicæ dedicatæ erant, spectatam fuisse; non autem earumdem merita. Secus enim Sancti Petri Basilica præcessisset S. Mariam Majorem. Ex utroque igitur Ordine antiquum illum morem addiscimus, *Salvatorem, Mariam, Petrum, Laurentium* in Processionibus disponendi. Quod si Basilicarum majorem, minoremve dignitatem ex eodem Ordine Camerarii (*Ibid. pag.* 206.) ex eadem videlicet antiquitate lubet petere, Presbyterii elargitionem attendas oportet: *Dantur in primis S. Petro viginti sol. S. Joanni Lateranensi sex sol. S. Virgini Mariæ Majori quinque sol. S. Laurentio foris murum quinque sol.* Cætera argumenta longe illustriora ex Bullario no-

in proceſſionibus ſolennibus, & decretis, cæteriſque omnibus actis publicis, & privatis; ad Canonicos, Beneficiatos, & Clerum dictæ Eccleſiæ Lateranenſis omnino pertinere. Quin etiam, perpetuo ſilentio his rebus impoſito, res judicata ita executioni mandata eſt, ut habitis poſtea Cleri conventibus ac ſupplicationibus Sacerdotes omnes prædictæ Eccleſiæ Lateranenſis ſupremum ibi locum etiam ſupra omnem Clerum dictæ Baſilicæ reipſa obtinuerint. Quocirca nos prædicti juris ſtudio, hanc ſententiam atque declarationem & definitionem, & literas prædicti Gregorii Papæ hac de re ſtatuentes, & quæcumque in literis ipſis continentur, Motu proprio, certaque quam habemus prædictorum omnium ſcientia, autoritate Apoſtolica approbamus, & confirmamus; atque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſupplemus omnes & quoſcumque juris & facti defectus, ſiqui in proceſſu & actibus reperiantur ineſſe, & uti ipſe Gregorius Papa optimo jure fecit, itidem definimus, jubemuſque, Capitulum & Sacerdotes, perſonaſque omnes dictæ Baſilicæ, ubique ſemper ſententiæ & definitioni parere. Statuentes, ut nulla omnino ipſorum provocatio, & teſtificatio, vel reclamatio, ſive in judicium producta, ſive clam interjecta præterita & futura noceat, nec prorſus vim habeat, materiamve denuo tribuat litigandi. Præcipimus igitur, atque interdicimus eiſdem, ne poſthac quicquam audeant

Sententiam in rem judicatam tranſiiſſe ait Pontifex.

Gregorii XI exemplo idem decernit pro Lateran.

ſtro ſuppetent, quæ ſcilicet petas ex Indice. Unius hîc Bullæ Nicolai V. principium exhibeo, quippe quæ data fuit tempore minus ignorantiæ tenebris obvoluto, quum Pontifices proceſſionibus adeſſe deſierant, motæque erant controverſiæ de præcedentia antiquis ignotæ, extatque (*To. 2. pag. 123.*) *Quanto Baſilica Apoſtolorum Principis Cæleſtis Regni Clavigeri alias urbis & orbis Eccleſias ſpecialis dignitatis privilegio antecellit; tanto illam a nobis, utpote Eccleſiarum Caput, & Matrem, ac Sedem propriam Apoſtolicæ dignitatis &c.* Profecto Nicolaum V. una cum tot aliis Pontificibus, ut patet ex hoc noſtro Bullario, ſentientem, contra quam Gregorius XI. omnium primus Avenione ſenſit, video dignitatem Baſilicæ Vaticanæ aſſerere, non antiquitatem. Propterea facili negotio aſſequor, cur Romana Rota in Cauſa præcedentiæ decreverit pro Lateranenſi Baſilica, licet digniorem fateretur Vaticanam. Fundationem quippe repetens a Magni Conſtantini ævo, Matrem, ſeu *Matricem*, ut vocant, Lateranenſem Eccleſiam eſſe intellexit ex inibi cœpta, continuataque tot ſeculis Sede Pontificis. Incerto ſiquidem perſecutionum tempore Sedem certam fixamque Pontificis in Romana Eccleſia quis uſquam deprehendit? Sic dignitate majori Vaticanæ non imminuta, antiquitas major prælata fuit.

(*b*) Sancto Pontifici Theologo doctiſſimo ſuam objicit doctrinam Mabillonius in rebus facti (*Muſ. Ital. to. 2. comm. præv. cap. 4.*) quam haud dubiam eſſe demonſtrant literæ Apoſtolicæ tomi primi hujus Bullarii: *Primis*, inquit, *novem Eccleſiæ ſeculis rara in Urbe, & forte nulla præterquam in Baſilica Vaticana Clericorum Collegia erant. . . . Baſilica S. Petri ſeculo nono Miniſtri id eſt Clerici jam addicti erant, quos Amalarius ſe interrogaſſe dicit in præfatione altera ad libros de Eccleſ. Offic. quot orationes ſoliti eſſent celebrare ante Epiſtolam miſſæ per dies feſtos.* Verba Amalarii extant alterius præfationis initio in quatuor libros de Eccleſiaſtico Off. ad Ludov. Pium; & ſunt hujuſmodi: *Poſtquam ſcripſi libellum, qui a parvitate mea vocatur de Eccleſiaſtico officio, veni Romam, interrogavique Miniſtros Eccleſiæ Sancti Petri, quot orationes ſoliti eſſent celebrare ante Epiſtolam Miſſæ per dies feſtos, in quibus duas ſolemnitates celebramus, ſicuti eſt in Nativitate Domini ad Miſſam ſecundam de nocte, in qua continetur duplex officium in Sacramentario &c. Reſponſum eſt mihi unam tantum.* Et, quod perpetuæ gloriæ erit Canonicis S. Petri, ſe accepiſſe ait quæ dicturus eſt, *a Romana Sede*. In Eccleſia Lateranenſi Canonicos Regulares fuiſſe pimum inſtit utos ab Alexandro II. Seculo XI. declinante omnes norunt; Panvinius autem & Raſponus id luculenter docent. Iidemque teſtes ſunt locupletiſſimi, Canonicos Seculares inſtitutos eſſe a Bonifacio VIII. exeunte Seculo XIII. centum circiter ac viginti annis poſt amplificatum numerum Canonicorum, & creatos triginta Beneficiatos in Baſilica Vatic. a Nicolao III. De inſtabili eorum ſede nunc Secularibus, nunc Regularibus poſtliminio redeuntibus dixi alibi. (*To. 2. pag. 21. not. a.*) Ex Diario autem Stephani Infeſſuræ, publicæ jam lucis facto inter Scriptores rerum Italicarum *to. 3. Par. II.* pauca afferre juvat, quæ Canonicorum Eccleſiæ Lateranenſis vices patefacient a Panvinio etiam & Raſpono (*lib. 2. cap. 1. pag. 93.*) enarratas. „ Dell'anno Domini 1440. di Maggio, la feſta del Corpo di Criſto li Fraticelli di Santo Joanni volevano, „ portare lo Corpo di Criſto, e li Canonici non volevano, perche lo volevano portare eſſi. Per queſta caſione fu levato lo „ tumulto, e furon cacciati da Santo Joanni a furore di popolo, „ e furono cacciati colle pietre, e quelli Fraticelli ſi difendevano moltobene; e per queſta caſione andarono da Papa Eugenio „ e parte ne rimaſe nel Palazzo, e allo Papa li ſeppe molto rio, „ e però comandò allo Patriarca, e allo Caſtellano, che fuſſero „ rimeſſi li Fraticelli in Santo Joanni, e furono ad accompagnarli li Conſervatori, e 26. Caporioni. E in quel tempo erano „ Conſervatori Rienzo Mancini, Peronello de Cecchino, e Cola Margano.

Seculares tunc primum expulſi poſt Bonifacii VIII. inſtitutionem. Anno 1455. in Nicolai V. interpontificio Regulares e converſo ejecti tumultuante populo: quare Callixtus III. Seculares reſtituit: quos tamen novem poſt annos Paulus II. eliminavit an. 1464. Rem tradit idem Infeſſura: „ A dì 5. di Novembre „ lo dì di S. Leonardo lo Papa andò a Santo Joanni Laterano, e „ doi dì ſequenti, che fo a dì 17. rimiſe li Fraticelli in Santo „ Joanni, e alli Canonici aſſegnò quella ſala, che va allo Salvatore, e dopo ordinò, che allo giuramento, che fanno li Romani, „ quando jurano l'Officio, intra l'altre coſe prometeſſero, e „ juraſſero, che mai non ſi trovaſſino per niun modo a cacciare li „ detti Fraticelli, ne a preſtare auſilio a chi li cacciaſſi. Secus evenit; nam Paulo mortem oppetente conſueta vis adhibita. Eapropter Sixtus IV. Succeſſor anno 1471. Seculares reſtituit novoque tumultui viam omnem clauſit collocatis Regularibus in S. Mariæ de Pace anno 1483. nec deinceps turbæ ullæ evenerunt.

Ab anno igitur 1471. Canonici Seculares poſtliminio redeuntes cum novo illo jure, quod in Baſilica S. Laurentii ad S. Sanctor. obtinuerant a Paulo II., & quo uſi ſunt deinceps, hodieque utuntur duas Cruces &c. præferentes, ſumma ſemper tranquillitate ſunt fruiti; ita ut, ſi demſeris *vetuſtatis gloriam*, quam Sanctus Pius V. gratis illis tribuit, *nomine & dignitate illuſtres, atque inſignes* perinde ac Baſilicæ Principis Apoſtolorum Canonici deinceps fuerint; atque hoc S. Pii V. Privilegio Majores iſtis ſint declarati, perpetuo indicto ſilentio Vaticanis, ne ulla ex parte lites, & diſſidia exorirentur.

(*c*) Quandonam Pius IV. cauſam hanc diſcutiendam commiſerit Rom. Rotæ haud quærendum cenſeo. At ſerius ocyus id fecerit; anno 1560. ſuam Bullam de Convocatione Concilii Tridentini mandat, *ut in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi tunc, cum in eis populus, ut Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palam clara voce . . . . recitetur.* Unde infertur digniorem tum eſſe habitam Baſilicam Vaticanam Eccleſia Lateranenſi. Quidnam de Clero eſſet, uberrime edocemur a Demetrio Guaſellio, teſte minus dubio (*lib. 1. fol. 410.* cujus acta extant in noſtro Archivo: *Notandum eſt*, inquit, *quod ubi Lancea ex Conſtantinopoli a Principe Turcarum anno 8. Innocent. VIII. in urbem miſſa, & extra portam populi e Narnia Reverendiſſimo Domino Juliano Card. S. Petri ad Vincula deferente, & in manibus Summi Pontificis flexis genibus porrigente, tota Curia proceſſionaliter & Clero Romano obviam proficiſcente mane in feſto Aſcenſionis, voluit Summus Pontifex, quod Canonici & Capitulum S. Petri juxta ſe irent, & omnes alios præcederent, & ſic factum fuit, me Demetrio præſente, & vidente. Canonici vero S. Joannis Lateranenſis noluerunt venire. In Eccleſia S. Jacobi eundo ad populum ſteterunt, expectantes ſententiam Pontificis de eorum loco. Qui reſpondit, velle Capitulum S. Petri præferri omnibus aliis, & ſi nolunt venire, quod ſtent: ſic ſtat noſtra voluntas. Similiter, & pari modo fecerat Pius Papa II. in portando Caput Apoſtoli Sancti Andreæ ex Peloponneſo Narniam a Deſpoto Moreæ advectum fieri voluit: videlicet ut Capitulum S. Petri juxta ſe proceſſionaliter iret, & omnibus aliis præferretur: & ſic fuit, & eſt actum, & fieri debet.* Pius II. ad Petri Cathedram aſcendit annis pluſquam octoginta poſt Gregorium XI. Innocentius autem VIII. pluſquam centum. Hæc vero mirum in modum confirmant, quare omnes Pontifices Gregorii Succeſſores uſque ad S. Pium V. ipſeque S. Pius digniorem ſemper habuerint Principis Apoſtolorum Baſilicam, ut vidimus, noſtriſque manibus tetigimus.

(*a*) Hic-

...ena in conti... ionis veteris ...itatores.

audeant suscitare. Quicumque sive universi sive singuli contrafacere nitentur, eos Canonicatu, præbenda, dignitate, beneficio, & officio privamus, privatosque, & ad futura inhabiles declaramus eo ipso. Decernentes, sic in his, & omnibus aliis supradictis per eosdem Judices, & quosvis alios, omni & quacumque aliter judicandi, & interpretandi facultate penitus adempta, ubique judicari debere, ac irritum & inane quidquid secus per quoscumque scienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obstantibus contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut præsentes in Cancellariæ Apostolicæ libro, Quinterno appellato, describantur; ipsarumque exempla Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam omnino fidem in Judicio, & extra illud ubique locorum faciant, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c. nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, definitionis, jussionis, statuti, præcepti, interdicti, decreti, privationis, declarationis, & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

Literarum exemplis auctoritatem impertit

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. duodecimo Kalen. Januarii, Pontificatus nostri anno quarto.

Transumtum duorum Brevium S. Pii V. super distractione, sive alienatione Bonorum Monasterii S. Martini in Montibus Viterbien. & Conventuum S. Mariæ ad Gradus, & S. Mariæ ad Quercum Ord. Prædicator.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Caps. 14. fasc. 63.

IN Nomine Domini Amen. *Noverint universi, hoc præsens publicum transumptum inspecturi, quod nos Scribonius Cristallinus Firmanus V. J. D. Illustriss. & Reveren. D. Hieronymi Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepisc. Ragusin.* (a), *& Episc. Viterbien., & Tuscanen,* (b), *Vicarius generalis habuimus, vidimus, & diligenter inspeximus literas Apostolicas SS. D. N. Pii Papæ V. sub annulo Piscatoris signatas, & omnimoda suspitione caren. quarum quidem litterarum tenores, alteræ erant istæ.*

...N. CH. 1570. ... Mart.

PIus Papa V. Venerabilis Frater, seu dilecte fili (c); Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum sicut asserunt dilecti filii Canonici, & Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Conventus & Fratres Sanctæ Mariæ ad gradus (d), & *della Cerqua* (e) Ordinis S. Dominici Viterbien. Civitatis, seu Dioec. nonnulla bona ad Abbatiam Sancti Martini in Montibus Viterbien. dictæ Basilicæ Principis Apostolorum Sedis Apostolicæ auctoritate unitam, annexam, & incorporatam, necnon etiam ad Monasterium, & Ecclesias prædictas S. Mariæ ad gradus, & *della Cerqua* spectent, & pertineant, quæ retroactis temporibus, tam in emphyteosim parpetuam, quam alias quovis modo, etiam usque ad tertiam generationem, vel aliud tempus male, nulliter, vel in præjudicium ipsarum Ecclesiarum alienata fuerint, quorum nonnulla recuperationis effectum, alia vero confirmationem Apostolicam exposcunt; Nos, quorum est super his nostræ vigilantiæ curam adhibere, tibi omnia, & singula bona ad eadem

Alienationes nonnullas perperam factas

Partim confirmandas, partim recuperandas

(a) Hieronymus Matthæuccius Archiep. Ragusin. postea Sarnensis Episcopus, Viterbiensem Ecclesiam est assequutus anno 1594. tenuitque ad 1609. Instrumentum autem hoc pertinens ad 1601. idcirco a nobis hîc editur, ne Apostolicæ binæ literæ insertæ a sua Sede vagentur.

(b) Quamquam seculo duodecimo exeunte adolescenti Sedi Viterbiensi unita fuerint dirutar. Civitatum Bleræ, Centumcellarum, & Tuscaniæ jura, ut cum Ughello ajebam in Dissertat. de Concilio Lateran. (*cap. 3. n. 13.*) Tuscaniæ tamen unius, quæ & Tuscanella appellatur, tanquam dignioris mentio est: hæc autem nostra etiam ætate eumdem honorem servat in Taxa librorum Cameræ Apost. in Actis Consistorial. & in Expeditionibus Apostolicis.

(c) Ad Joannem Franciscum Card. Gambaram Viterbien. Episcopum, & ejus Vicarium generalem literæ inscribuntur. *Ciacon. Ughell.*

(d) Conventum S. Mariæ ad Gradus Ord. Præd. extra Civitatem Viterbii unum scilicet ex Monasteriis, quæ maxime nitent, antiquitate, & Fundatione commendabile, ipsius Sancti Dominici ævo fundavit medio seculo XIII. Raynerius Capoccius Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin, quum esset Viterbii patriæ suæ Episcopus, & Rector Patrimonii S. Petri. Eodem S. Dominico familiariter utebatur, ejusque Ordinem tum glíscentem fovit, tanquam universæ Ecclesiæ saluberrimum: in somnis autem, ut fertur, admonitus isti Ordini excitavit Sacram ædem, de qua loquimur, licet morte præventus non absolverit. Ibidem quiescunt ejus Cineres cum Epitaphio, quod legitur apud Ughellum (*To. 1. pag.* 1410.) Cisterciensem Ordinem is professus fuerat extra Urbem in Monasterio Trium fontium. Quare & Cœnobium S. Martini in Ciminis Montibus pene collapsum reædificavit, dotavitque. Ughellus idem prænarratis (*pag. seq.*) quæ ad Monasterii originem, dignitatem, vices pertinent, Raynerium affirmat Fundatoris prope laudem tulisse, *qui etiam invidiosis divitiis locupletavit*. Num autem recte asserat, post Monasterii unionem factam Capitulo, quod suo tempore *ab Innoc. X. recompensatis Canonicis, atque suppressa Abbatiali dignitate in Principatum Pamphiliæ gentis adlectum, circumdatum muris Castrum evasit*, expendemus suo loco.

(e) Monasterium S. Mariæ ad Quercum mille passus Viterbio distans, duobus amplius seculis recentius est altero S. Mariæ ad Gradus: quippe quod pii homines fundaverunt Petro Francisco Viterbiensi Episcopo permittente, qui anno 1460. ad eam Sedem a Pio II. evectus fuit.

dem Abbatias, Monasteria, & Ecclesias respective spectantia quovis quæsito colore, titulo, vel ingenio, & sub prætextu concessionis, vel confirmationis Apostolicæ in emphyteosim perpetuam, seu aliud tempus, vel alias in Abbatiarum Monasteriorum, ac Ecclesiarum prædictarum detrimentum, ac præjudicium, seu læsionem, seu alias absque nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito alienata, seu distracta, vel potius usurpata, ac literas, & scripturas quascumque desuper confectas revidendi, & recognoscendi & quæ male, nulliter, & indebite, ac solemnitatibus non servatis, alienata fuisse repereris, jure medio recuperan., & ad pristinum jus, & proprietatem dictorum Abbatiæ, Monasterior. & Ecclesiarum reducen., necnon quascumque alienationes eorumdem bonorum desuper factas, quas similiter in ipsarum Ecclesiarum, & Monasteriorum evidentes utilitates, & forsan sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito factas fuisse repereris, prout juris fuerit, perinde ac si illarum confirmationem per literas speciales in forma, si ineviden. expedit. tibi direxissemus confirmandi, & approbandi quæcumque dubia, lites, vel controversias super illis, vel circa, & quomodolibet suborta, & quæ oriri contigerit, judicialiter, vocatis tamen & auditis bonorum, & terrarum hujusmodi possessoribus, & aliis, qui fuerint evocandi, discutiendi, examinandi, & prout juris fuerit, ac unica sententia appellatione remota terminandi, & decidendi, ac desuper summarie, simpliciter, & de plano sola facti veritate inspecta procedendi, omnibusque, & quibuscumque renovationibus locationum, & investiturarum emphyteoticis quomodolibet factis eamdemmet prorsus fidem, quæ ipsismet primis locationibus, concessionibus, & investituris perbiberetur adhibere, easdemque recognitiones, declarationes, & renovationes eumdem effectum operari, quem operarentur circa præmissa omnia ipsæmet primæ concessiones ac investituræ decursæ, necnon omnes, & quascunque personas a quibus Abbatiæ, Monasteria, & Ecclesiæ prædictæ sunt in possessione, vel quasi, aliquid rerum bonorum, quæ possident, percipiendi, & exigendi ad suos titulos, & quo jure bona dictæ solutioni & oneri obnoxia possident, & detinent, in judicio, prout juris fuerit docens, & demostrans, ac exhibens, & si magis de Canonicor., & Capituli, ac etiam eorumdem Monasteriorum, & Ecclesiarum juribus videbitur, eosdem bonorum prædictorum detentores, & possessores, ratione bonorum præfatorum, quorum ratione census, canones, livella, responsiones, aut quodvis aliud gravamen, & onus solvunt, & eorum occasione supportant ad conficien., & denuo celebran., & stipulan. instrumenta investiturarum, & concessionum, seu recognitionum eorundem bonorum cum eisdem Canonicis, & Capitulo, & respective Conventibus, & Fratribus prædictis prout juris fuerit cogendi & compellendi, & per eorumdem, & aliorum quorumcumque instrumentorum ratione earumdem Abbatiæ, Monasteriorum, & Ecclesiarum desuper cum quibusvis personis conficiendorum quemcunque, seu quoscumque Notarios eisdem Canonicis, & Capitulo, ac Conventui, & Fratribus respective placitos eligendi, & deputandi omni exceptione & contradictione postposita, licentiam, & facultatem concedendi, Contradictores quoslibet, & Rebelles cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita compescendi, & auxilium brachii secularis, si opus fuerit, invocandi potestatem, facultatem, & auctoritatem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus. Non obstan. quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda foret, illorumque tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, ac expressam, & de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Diligenter discuti jubet:

Et confirmari eas quæ rite inveniuntur factæ

Cum eadem auctoritate, ac si primum fierent concessiones &c.

Quam qui[...] auctoritate[...] ipse largitu[...]

Contrariis [...] buscumque [...] stitutionib[...] &c. derog[...]

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die sexta Martii MDLXX. Pontificatus nostri anno quinto. C. Glorierius. *A Foris vero* Venerab. Fr. Episcopo Viterbien. seu ejus in spiritualib. Vicario generali. *Alteræ vero erant istæ.*

AN. CH[...] 1571. 27. Octob[...]

PIus Papa V. Venerabilis Frater, seu dilecte fili; Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Licet alias nos per quasdam nostras in forma Brevis confectas literas discretioni vestræ, omnes, & singulas alienationes quorumcunque bonorum, Ecclesiasticorum ad

Abbatiam

Abbatiam nuncupatam S. Martini in Montibus Viterbien. Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Apostolica auctoritate unitam, annexam, & incorporatam spectantium & pertinentium revidendi, necnon eas, *…ucultas fu- …r. literar. …itur.* quæ male nulliter, & indebite in præjudicium, seu læsionem dictorum Monasteriorum, seu domorum, ac solemnitatibus non servatis facta reperirentur, juris medio ad pristinum jus, & proprietatem Monasterii hujusmodi reducendi; quæ vero in evidentem illius utilitatem, seu sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito factæ essent, confirman., & approban., aliaque faciendi, dicendi, & gerendi facultatem concesserimus, prout in illis plenius continetur. Cum tamen nuper acceperimus dilectos filios, Capitulum dictæ Basilicæ provide considerantes, quod, si ad dictarum literarum totalem exequution. procederetur, hoc non sine gravi illius Populi Viterbien., dictorumque Capituli dispendio, ac pauperum personarum indigentium jactura fieri posset, misericordia motos, a recuperatione bonorum prædictorum via juris facienda cum his dumtaxat, qui a suis perpetuis alienationib. sine strepitu judicii recedere, & illas ad tempus per te statuendum reducere voluerint, abstinere decrevisse; sique eis cum personis *…einde mu- …r in melius.* prædictis concordandi licentia concederetur, hoc, & ipsorum intentioni circa recuperationem prædictam non obstare, & partes ipsæ aliqua temporis longinquitate allectæ libentius ad illa dimittendum adduci omnino possent. Hac itaque consideratione adducti, sperantesque hac via electa utrisque satis opportune consultum iri, literarum vestrarum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, eorumdem Capituli nobis super hoc porrectis supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per præsentes commitimus, & mandamus, quatenus tu frater Episcope, vel fili Vicarie vocatis omnibus, quorum interest, de præsentibus te diligenter informes, & si per informationem eamdem ita *…t nempe per …n concordiæ …nata vesti- …tur.* esse repereris, super quo conscientiam tuam oneramus, eisdem Capitulo, ut bona prædicta sic alienata, facta tamen per illorum detemptores efficaci obligatione de illis realiter, & cum effectu, finito in totum tempore, Monasterio prædicto restituendis, eisdem, quibus illa ad præsens alienata reperiuntur ad brevius, quoad fieri poterit, dummodo tamen perpetuum non sit, tempus relocandi, seu perpetuitatem prædictam ad per te statuendum tempus, reducendi, nec non, si ita Monasterii prædicti evidens utilitas exegerit, bona, quæ eorum aliqui possederint cum aliis Ecclesiasticis bonis eidem Monasterio minus commodis, permutandi, illaque similiter ad tempus & non perpetuo concedendi, ac quoscumque desuper necessarios, & opportunos contractus faciendi, & celebrandi licentiam concedere: illaque postquam facta fuerint cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & cautelis approbare, omnesque & singulos tam juris, quam facti, ac solemnitatum quarumcunque etiam substantialium forsan omissarum defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplere, eaque valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus, ac ab omnibus, quos illa concernunt inviolabiliter observari, & ad illorum observationem partes ipsas quibusvis sententiis, censuris, & pœnis cogi, & compelli posse decernere, auctoritate nostra cures. Nos enim vobis & vestrum cuilibet, dummodo in evidentem utilitatem ipsius Monasterii, seu Abbatiæ cedant præmissa omnia, & singula in illis, & circa ea necessaria quomodolibet, & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi plenam, & liberam facultatem concedimus per præsentes.

Renovatis nempe ad tempus concessionib.

Modo in utilitatem Monast. cedant.

Non obstantibus literis felic. rec. Symmachi (*a*), & Pauli II. & Pauli IV. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & male alienatis recuperandis, ac piæ mem. Bonifatii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & Conciliis generalibus de duabus dietis; dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium ad judicium non extrahatur, & aliis Apostolicis nec non Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Monasterii, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Monasterii, ac Ordinis, necnon Basilicæ, eorumque Superioribus, Capitulo, ac personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis etiam Motu proprio & consistorialiter concessis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda foret, tenores

Obstantia quæcumque removet.

(*a*) Pontifex, ni fallor, Synodum Romanam quartam sub Symmacho hîc laudat quam a Gratiano contractam, seu in Epitomem redactam habemus (12. *qu.* 2. *cap.* 20. & 21.) Odoacris enim lex, *qua bona Ecclesiæ non necessaria distrahi, & in usus pios converti mandabat, quaque prædia Ecclesiastica alienari prohibebat*; ut notat Binius (Labb. *Concil. to.* 4. *pag.* 1339.) utpote quæ a competente legislatore non profecta, ansam dedit Pontifici, & Patribus, ut declararent, constiterentque, quid de alienatione bonorum Ecclesiæ tenendum esset; quod & fecerunt in ea Synodo.

(*a*) En

nores hujuſmodi præſentibus pro expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Ceterum præſentes has noſtras literas hiis nullo modo prodeſſe volumus, qui ſimilibus reductionibus conſentire noluerint, ſed in illos tanquam contumaces juxta priorum literarum noſtrarum continentiam, & tenorem omni mora, & dilatione poſtpoſitis per te procedi debere omnino declaramus.

Privilegiis etiam derogat.

Renuentes concordiam hæ literæ non comprehendunt

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xxvii. Octobris MDLXXI. Pontificatus noſtri anno ſexto.

C. Glorierius.

Foris d. Breve. Venerab. Frat. Epiſcopo Viterbien., ſeu dilecto filio ejus in ſpiritualibus Vicario Generali.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis ad requiſitionem Reverendiſs. Canonicorum dictæ Baſilicæ per infraſcriptum Notarium publicum Curiæ Epiſc. prædict. Viterbien. Cancellarium ipſas exemplari mandavimus, tranſumi, ac in publicam formam redigi, decernen., & volen., ut huic tranſumpto publico, ſive exemplo plena fides deinceps adhibeatur ubilibet fuerit oport. fidem faciat, illique ſtetur, ac ſi originales literæ prædictæ apparerent, quibus omnibus, & ſingulis auctoritatem noſtram ordinariam interpoſuimus, & decret., & ad ampliorem evidentiam præmiſſorum ſignum Vicariatus officii præſentibus duximus apponen. Datum Viterbii ex Palatio Epiſc. Anno a Nativitate Domini milleſimo ſexcenteſimo primo Indictione XIV. die vigeſima menſis Martii Pontific. SS. D. N. D. Clementis divina providentia PP. octavi Anno ſui Pontificatus decimo præſentibus DD. Camillo Paſſarino Laico Firmano, & Antonio Francino Capranicen. teſtibus habitis vocat. rog. Et ego Cletus Cerrinus Terræ Capranicæ Sutrinæ Diœc. pub. Dei gratia, Apoſtolica auctoritate in Arch. Rom. Cur. deſcrip., & ut ſupra ad hæc deputat. Notarius & in præſent. ejuſdem Curiæ Epiſc. Viterbien. Cancellar., quia ſupradictas literas Apoſtolicas de mandato ejuſd. R. P. D. Vicarii Generalis exemplavi & copiavi ex propriis originalibus in eadem Curia cuſtodit. Idcirco in hanc publicam formam redegi rogat. & requiſit. in fide præmiſſor. &c.

Mandat Archipresbytero Baſilicæ, & ejus Vicario pro tempore, ut Inſignia Baſilicæ, Clavium nempe pendentium cum Mitra Pontificia, quibuſvis domibus, aliiſque ædificiis apponi faciant auctoritate Apoſtolica, ubi forſan deſint, ad aſſerendum jus, & dominium ejuſdem Baſilicæ.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vatic- capſ. 5. faſc. 263.

AN. CH. 1570. 22. Jul.

Motu proprio &c. Cum inſignis Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, ac dilecti filii illius Canonici, & Capitulum quamplurimas domos & ædificia tam in Urbe, quam extra eam, ſub illius Baſilicæ proprietate, & directo dominio exiſten. ſeu eidem Baſilicæ, vel dictis Canonicis, & Capitulo aliquid ipſarum domorum, & ædificiorum occaſione reſpondentes, & reſpondentia, habere dignoſcantur, & dictarum domorum & ædificiorum nonnullæ, & nonnulla ſuper earum, & eorum facie in pariete verſus viam publicam correſpondente habeant Arma, ſeu Inſignia dictæ Baſilicæ, quæ ſunt Claves pendentes cum Mitra in marmore, vel alio lapide ſculpta, in ſignum directi dominii, & proprietatis; aliquæ vero, & aliqua, talia Arma ſeu Inſignia non habeant, illarumque, & illorum poſſeſſores, ſeu eorum nonnulli, ut accepimus, hujuſmodi Arma, ſeu Inſignia in ipſis domibus, & ædificiis illa non habentes, apponere & tenere velle recuſent, aut talem armorum & inſignium dictorum appoſitionem, & affixionem in longum protrahant non abſque gravi Baſilicæ prædictæ & illius jurium detrimento, & præjudicio: Nos qui ſingularum Eccleſiarum, præſertim in hac alma Urbe exiſtentium, & maxime dictæ Baſilicæ (a), quæ Beato Petro Apoſtolorum Principi dicata eſt, jura, actiones, & bona perpetuo illæſa, & intacta remanere, & conſervari totis exoptamus affectibus, eidem Baſilicæ S. Petri, & illius, ac dictorum

Inſignia Baſilicæ in demor. & ædificior. facie

Non ub[...] locorum exiſ[...] tia

Ut jura eju[...] illæſa ſem[...] maneant,

(a) En tibi argumentum locuples præſtantiæ Baſilicæ Vaticanæ, quam idem ille S. Pontifex agnoſcit, & fatetur, qui ſuperiori anno avertendis controverſiis, & diſputationibus inter utrumque Clerum Vaticanum, & Lateranenſem: *quis illorum videretur eſſe major*: hunc illi præferendum ſanxit. Sequentes literæ locupletius aliud ſuppeditabunt.

(a) In

dictorum Canonicorum & Capituli indemnitati, & jurium conservationi, prout par est, & quantum cum Deo possumus, ex nostri pastoralis officii debito consulentes, & alias in præmissis opportune providere volentes; Motu simili &c., & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium Ven. Fratri nostro Alexandro Episcopo Tusculano S. R. E. Card. Farnesio nuncupato, qui Archipresbyteratum dictæ Basilicæ S. Petri in titulum & Commendam ex concessione, seu dispensatione Apostolica obtinet, & pro tempore existenti ejusdem Basilicæ Archipresbytero, seu Archipresbyteratum ipsum, ut præfertur, aut aliis quomodolibet pro tempore obtinentibus, vel ejus Vicario nunc & pro tempore existenti, Apostolica auctoritate perpetuo committimus, & mandamus, eique plenam desuper licentiam, potestatem, facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur, quatenus omnes, & singulos, ac quascunque utriusque sexus personas, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, ac tam laicas atque Ecclesiasticas, necnon tam seculares quam quorumvis Ordinum, etiam mendicantium Regulares, ac etiam quavis auctoritate fungentes, necnon etiam quacunque etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel majori dignitate præfulgentes, seu etiam Cardinalatus honore fungentes, ac tam in Urbe, & Curia Romana, quam ubilibet existen. quascunque & quæcumque domos, ædificia, vineas, possessiones, & alia quæcumque bona stabilia, tam in dicta Urbe illiusque districtu, quam extra consistentia, sub directo dominio, & proprietate dictæ Basilicæ S. Petri de Urbe existentia, vel eidem Basilicæ aliquid pro ipsismet domibus, ædificiis, vineis, possessionibus, & bonis respondentia, nunc, & pro tempore in perpetuum quomodolibet possidentes, omnibus, & quibuscunque juris & facti viis, & remediis, ac etiam sub pecuniariis, ac pignorum subtractione, subhastatione & venditione, aliisque bonorum districtivis pœnis, & in juris subsidium, etiam excommunicationis etiam majoris latæ sententiæ, ac suspensionis, & interdicti, aliisque censuris Ecclesiasticis, & aliis pœnis, ipsius Alexandri Cardinalis, & pro tempore Archipresbyteri, vel ejus, seu illius Vicarii, nunc & pro tempore existentis arbitrio imponen. moderan. & applican. ad dicta arma seu insignia ipsius Basilicæ S. Petri in marmore seu lapide sculpta, in & super dictis domibus, & quibuscumque aliis ædificiis, & fabricis tam in Urbe quam extra, & ubique locorum possessionibus, vineis, & prædiis, aliisque bonis ruralibus existen., & in earumdem domorum, & aliorum ædificiorum prædictorum faciebus & frontispiciis in vias publicas correspondentibus, & loco eminenti, ac tali quo de facili perspici, & cognosci possint, infra terminum eis per Alexandrum Card. aut pro tempore Archipresb. seu Vicarium prædictum ejus arbitrio pro tempore statutis, seu assignatis, aut statuendis vel assignandis, etiam unica tantum citatione seu monitione personaliter, seu domi solitæ earum habitationis, & per unum ex mandatariis Curiæ nostræ Urbis Vicarii, prout in aliis causis dictæ Basilicæ S. Petri & ejus Mensæ Capitularis fieri consuevit, faciendæ & exequendæ procedendo, realiter & cum effectu ponenda, & affigenda, omni & quacumque appellatione etiam non frivola, omnique recursu postpositis penitus, & remotis ac cessantibus, necnon etiam manu regia procedendo, tam in judicio, quam extra judicium auctoritate nostra perpetuo cogat, & compellat, aut cogi, & compelli mandet, & faciat cum potestate dictas personas, omnesque, & singulos sua communiter vel divisim quomodolibet interesse putantes & in dicto decreto vel executione citationis præsentium vigore decernendæ nominandos, in Rom. Curia vel etiam extra eam ubique locorum etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu vel ab inde recessu, aut latitatione citandos, eisque, necnon quibusvis Judicibus, & personis Ecclesiasticis, & secularibus quavis auctoritate fungentibus & functuris, etiam simili edicto, ac etiam sub Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam pecuniariis, aliisque pœnis arbitrio suo imponendis & moderandis, inhibendi, & in eventum non paritionis &c. declarandi, aggravandi &c. auxiliumque brachii secularis, si opus fuerit, invocandi, necnon singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, procedendi, omniaque alia, & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exercendi in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna in præmissis, ac si opus sit de una, & duabus dietis, dummodo non ultra tres, & quibusvis aliis Apostolicis, Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis specialibus, & generalibus, necnon etiam juramento roboratis statutis &c. privilegiis quoque indultis & literis Apostolicis &c. in contrarium quomodolibet concessis, etiam motu proprio &c. ac Consistorialiter &c. & quatenus opus sit, Regula nostra de jure quæsito non tollendo; quibus omnibus, etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissime hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat ut petitur. M.

Et

...ipresby- & Vic... perpetuo ...

omnes cu... que di... personas ...ant

ponendæ ... aut ... culpa in ... ris Basil.

Unica citatione, aut monitione præmissa

Auct. Apostol. procedendo

Nullis omnino contrariis Constitutionibus obstantibus.

Et cum absolutione a censuris ad effect. &c. & de commissione, mandato, impartitione, concessione, decreto, derogatione, aliisque præmissis, ut supra, perpetuo in forma gratiosa, & cum decreto, quod præsentis nostri motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra; Regula contraria non obstante.

Fiat M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum undecimo Kal. Augusti Anno quinto.

Præbendam Theologalem instituit in Basil. Vatic. juxta formam a Concilio Tridentino præscriptam, eamque simul cum Canonicatu confert Magistro Sacri Palatii, & Successoribus: ita tamen ut veri sint Canonici oneribusque atque honoribus fungantur, ut Basilicæ Constitutiones præcipiunt.

Ex Regesto LXXVII. Diversor. pag. 281. num. 2011. ap. Arch. Apost. Vatic.

AN. CH. 1570. 10. Aug.

Pius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Vatic. Basilicæ præstantia.

In eminenti militantis Ecclesiæ specula, meritis licet imparibus, divina disponente clementia constituti, licet Ecclesiarum quarumlibet decori, & venustati, ac personarum in illis divinis laudibus insistentium animarum saluti consulere debeamus; ad Basilicam præsertim Beati Petri Principis Apostolorum de Urbe, tanquam nobis peculiarem & domesticam, nostræ considerationis aciem extendere: Nos convenit ut circa illius statum & decorem, providamque Canonicatuum, & præbendarum inibi institutorum directionem, & ad ea, per quæ eadem Basilica personarum utilium, ad divini nominis gloriam, & animarum salutem opportunis fulciatur præsidiis, Officii nostri partes, prout rerum & temporum necessitas exigit, propensius impartiamur. Cum itaque juxta antiquam & laudabilem consuetudinem, ac etiam sacri Concilii Tridentini dispositionem, in qualibet Cathedrali Ecclesia (a) una præbenda Theologalis instituenda sit; Nos, qui dudum inter alia voluimus, quod semper in unionibus commissio fieret, ad partes vocatis quorum interesset, attendentes divi Thomæ, qui Theologiæ, & Ordinis Prædicatorum Professor fuit, doctrinam Theologicam ab Ecclesia Catholica receptam aliis Magistris tutam & securam existere, ac præbendam Theologalem hujusmodi in dicta Basilica alicui alteri, quam Magistro Sacri Palatii Apostolici, qui doctrinam prædictam profitetur, quique ex Ordine Prædicatorum hujusmodi semper eligi solet, securius & commodius conferri & assignari non posse: idcirco Basilicæ prædictæ, illiusque personis percommodum, valdeque utile, & necessarium esse censentes, ut unam Theologalem præbendam in dicta Basilica instituamus, illamque Officio Magistri Palatii hujusmodi adscribamus, quo facilius Magister dicti Palatii pro tempore existens personis Basilicæ, & Palatii (b) hujusmodi doctrina, & opera sua, ac sacrarum literarum & doctrinæ ejusdem divi Thomæ interpretatione, & lectura prodesse, ac onera Officii hujusmodi sibi pro tempore incumbentia facilius perferre, commodiusque sustentari possit; Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, Canonicatum & præbendam dictæ Basilicæ, quorum, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus centum Ducatorum auri de Camera, secundum communem extimationem valorem annuum, ut accepimus non excedunt, si vacant ad præsens, aut cum primum per cessum, vel decessum, seu quamvis aliam amissionem alicujus ex Canonicis ejusdem Basilicæ, aut alias quovis modo, & ex cujuscumque persona etiam apud

In ead. instituit præbendam Theologalem tanquam in Cathedrali.

Eamdem fert Mag S. Palatii.

Una cu nonicatu Basilicæ.

(a) In Conciliis Lateran. III. & IV. id constitutum fuerat: proindeque Tridentinum non novum condit decretum, sed prisca instaurat, & amplificat. Vide Thomassin. (*De Benef. I. lib. 2. c. 10. n. 1. & 2.*) Verba autem Tridentini (*Sess. 5. de reform. c. 1.*) sunt hujusmodi: *Præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis primo vacatura, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit ad eum usum ipso facto perpetuo constituta & deputata intelligatur.* Ita Concilium decernit de Cathedralibus. Sanctus autem Pontifex maxime incumbens ad eorum observantiam, a sua Cathedrali in Urbe initium sumit, a Basilica Principis Apostolorum. Ista non indigent commentariis: perspicua per se sunt. Aut nulla utitur Cathedrali Romanus Pontifex, aut Cathedralis est Vaticana Basilica ex sententia ejusdem S. Pontificis qui Lateranensi Basilicæ primatum superiori anno concessit, ut perpetuas illius Cleri contentiones omnino tolleret.

(b) Magnum hinc accipit incrementum Præbenda Theologalis Basilicæ Vaticanæ: etenim Palatinus cum Vaticano Clero ab uno eodemque Doctore informandus decernitur, qui Canonicalem præbendam percipiat ex Mensa Capitulari. Eadem haud ita multo post anno videlicet 1573. ad cœtum Canonicorum rediit, qui viris doctissimis, præstantissimisque Theologis semper floruit. SS. D. N. Benedictus XIV. dum erat Canonicus, eam Præbendam obtinuit, eaque summo cum plausu perfunctum esse seniores inter nostros mihi testatur: quod facile quis intelligat ex tam multis ab eo scriptis libris, præsertim ex doctissimarum institutionum volumine, dum erat Archiepiscopus Bononien-

(a) Tho-

apud Sedem Apostolicam, etiam Commenda illorum cessante, si Commendati, aut unione dissoluta, si uniti fuerint, ac Commenda seu unio hujusmodi de illis apud Sedem prædictam vacantibus, aut alias facta extiterit, ac etiam hujusmodi Canonicatuum, & præbendarum reservatione, per constitutionem nostram super hoc editam, facta, aut alias cessante; non tamen per resignationem vacare contigerit: etiamsi illi dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias ratione familiaritatis, continuæ commensalitatis nostræ, aut Prædecessorum, vel Successorum nostrorum Romanorum Pontificum, seu S. R. E. Cardinalium, aut per Cancellariæ Apostolicæ Regulas, & alias Constitutiones Apostolicas editas, & edendas, aut alias ex quavis causa, qualiscumque sit, & undecumque resultet, generaliter reservati, seu ex generali reservatione Apostolica affecti, ac Sacerdotales Diaconales, vel Subdiaconales existant, & super eis inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum annexis hujusmodi, & plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, officio Magistri Palatii hujusmodi ex nunc prout ex tunc, & e contra, cum oneribus in decretis Concilii Tridentini hujusmodi expressis, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus: ita quod liceat dilecto filio Thomæ Manrique (*a*) dicti Ordinis Professori, & Magistro in Theologia moderno, & pro tempore existenti Magistro Palatii hujusmodi, corporalem, realem, & actualem possessionem Canonicatus & præbendæ prædictorum, si vacant, aut cum vacaverint, ut præfertur, ac annexorum, juriumque & pertinentiarum prædictorum, per se, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate libere apprehendere, & in eadem Basilica, uti illius Canonicus residere, ac stallum in Choro, ac locum & vocem activam, & passivam in Capitulo (*b*), Processionibus, ac ceteris locis, & actibus publicis, & privatis ipsius Basilicæ habere, dictorumque Canonicatus, & præbendæ fructus, redditus, & proventus, obventiones, distributiones, emolumenta, ac jura omnia ordinaria, & extraordinaria percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem, ac sustentationem convertere, ceteraque omnia, quæ ad Canonicum dictæ Basilicæ pertinent, facere, exigere, & exercere, cujusvis licentia, aut consensu desuper minime requisito. Districtius inhibentes dilectis filiis Archipresbytero, ac Capitulo, & pro tempore existenti Hebdomadario Canonico ejusdem Basilicæ, ac alii, vel aliis, ad quos hujusmodi reservationibus cessantibus collatio, provisio, & quæcumque alia dispositio eorumdem Canonicatus, & præbendæ communiter, vel divisim pertinet, ac pertinebit quomodolibet in futurum, ne in Canonicatu & præbenda præfatis vacantibus, vel vacaturis, sese intromittere, vel interponere audeant, seu præsumant; aut alias dictum Thomam Manrique, & pro tempore existentem Palatii hujusmodi Magistrum desuper quomodolibet molestare, impedire, vel perturbare. Decernentes quoque, ex nunc plenum jus ipsis officio, & Magistro in vacantibus, vel vacaturis Canonicatu & præbenda hujusmodi acquisitum esse, ipsumque Thomam & pro tempore existentem Palatii Magistrum hujusmodi solam illorum fructuum perceptionem expectare, ac regulis nostris de non tollendo cuiquam jure quæsito, ac de annali, & triennali possessore, omnibusque earum partibus, ceterisque juribus & beneficiis quibus diutim possessores pacifici utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti potiri, & gaudere possent, & deberent, pariter, uti, potiri, & gaudere posse, & debere, ac præsentes literas etiam temporibus successorum omnium dicti Thomæ Manrique, donec plenarium effectum sortitæ sint, valere; & si in primo effectum sortiri nequiverint, illas in secundo loco, & deinceps quocumque tempore, in vacantibus Canonicatu & præbenda ejusdem Basilicæ consequi debere, ac quascumque collationes, provisiones, præsentationes, seu alias dispositiones de vacantibus, seu vacaturis Canonicatu & præbenda Basilicæ hujusmodi, etiam per nos, & dictam

Modo non per resignationem.

Perpetuo unit juxta Decretum Concilii Trid.

Cum omnibus oneribus, Canonicis vel quis competentib.

Collatoribus Canonicatuum vetans ne obsistant.

Ac decernens jus quæsitum & Magistro & officio,

Pro Canonicatu primo vacaturo.

(*a*) Thomas Manriquez Theologus Hispanus a S. Pontifice constitutus jam erat Doctor & Magister Aulicorum Palatii. Quare Victorellus (*ad Ciacon.*) *Ocium*, inquit, *ab Aula repulit, Aulicosque omnes Magistrum Sacri Palatii Pontificio jussu, ter in hebdomada, sacras literas explicantem audire præcepit.* Eidem, nisi in Urbe, quin etiam in ipsa Basilica præstans aliquis Theologus repertus esset, præbenda Canonicalis ad prædictum munus exercendum, jure tribuebatur: Concilii enim Trid. Decreto Canonicus Cathedralium, certave alia persona non fuerat designata. At Canonicatum cum omnibus oneribus Fratri Ord. Prædicatorum concessisse id prorsus novum, atque inauditum, & cum Basilicæ nostræ Constitutionibus aperte pugnans.

(*b*) Ex his penitus intelligas Magistrum S. Palatii verum Canonicum esse factum. Grimaldus (*lib. 1. Defens. pag. 188.*) majorem rei lucem affert: nam possessionem ab eo initam esse tradit Canonicatus vacantis per obitum Tiberii Capoferrei ab his literis mense septimo, die nimirum 25. Febr. an. 1571. quod constat ex Rog. Janutii Notarii *fol.* 48. Quid vero? Continuo post S. Pontificis mortem Gregorius XIII. ejus Successor antiquavit hujusmodi perpetuum Canonicatum Magistrorum Sacri Palatii. Nam Thoma Manriquez obeunte suum diem XI. Januarii 1573. Gregorius XIII. ipsis Cal. Martii *revocavit, & annullavit justis de causis animum suum moventibus* Apostolicas has literas: statuitque, ut *Clerico Romano Seculari in facultate Theologica Doctori concederetur.* Ita in *lib. Instrumentor.* Simonis Tegeroni *lib. 4. fol.* 145. Rutilius autem Benzonius Romanus die 12. ejusd. mensis Martii accepit possess. Canonicatus, & præbendæ Theologalis vacan. per obitum Fr. Thomæ Manriquez Grimald. *ibid.* Opportune proferentur literæ ipsæ Greg. XIII. & series Canonicorum, qui eam Præbendam obtinuerunt.

Anterior. quamcumque collationem irritat

dictam Sedem, aut Archipresbyterum, Capitulum, & Hebdomadarium, seu alium, vel alios præfatos pro tempore factas, viribus & effectu omnino carere, ac nullas & invalidas existere, nullumque per eas cuiquam jus acquiri, seu etiam coloratum possidendi titulum tribui posse, ipsasque præsentes sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam specificam, & specialem earumdem præsentium mentionem facientibus, minime comprehendi; sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum etiam sub quacumque data, per Thomam Manrique, ac pro tempore existentem Magistrum Palatii hujusmodi eligenda, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo concessas, sicque nostræ incommutabilis voluntatis esse, ipsasque unionem, annexionem, & incorporationem, præsentesque literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, seu impugnari posse, minusque causam, seu causas propter quas factæ sint, coram aliquo verificari debere, nec propterea, aut etiam ex eo quod interesse putantes, vocati non fuerint, vel in id non consenserint, aut ipsa Basilica Cathedralis non sit, per subreptionem obtentas, præsum, aut viribus propterea carere. Sicque per quoscumque Judices etiam causarum dicti Palatii Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari, & diffiniri debere. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Amerin. (a) & Maceraten. (b) Episcopis ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generali (c) per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Thomæ Manrique, & pro tempore existentis Magistri Palatii hujusmodi, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Thomam Manrique, & pro tempore existentem Magistrum Palatii hujusmodi præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere: Non permittentes, eum desuper quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Et nihilominus legitimis super hoc habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas, ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus priori voluntate nostra præfata, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, nec non felic. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis Constitutionibus, ac dictæ Basilicæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Basilicæ, & Archipresbytero, ac Capitulo, & Hebdomadario præfatis, necnon dilectis filiis Populo Romano, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, etiam iteratis vicibus, etiam per nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod Canonicatus, & præbendæ, aliaque Beneficia Ecclesiastica dictæ Urbis, aliis, quam Civibus Romanis, & originariorum Civium Romanorum filiis, & forsan alias certo modo qualificatis, conferri non possint, & aliter etiam de illis per Sedem præfatam factæ collationes, & aliæ dispositiones nullæ sint; quodque iisdem privilegiis, & indultis nullatenus, aut nonnisi modo & forma in illis expressis, derogari possit, & si illis aliter derogari contingat, derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent præsentibus, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus; quodque Thomas Manrique non est, & pro tempore existens Magister Palatii hujusmodi non erit

Exceptioni omni majores has literas declarat.

Possessionem de more committit, cum necessar. facultatib.

Constitu... nibus contra... derogat.

Omnia ... vilegia præ... tim Pop. R... enumerat,

Iisque sin... lis pro hac ... derogat.

(a) De Bartholomæo Ferratino jam satis multa in superioribus.

(b) Hieron. Melchiorius: quem laudatissimum virum memoravi supra *pag. 63. not. c*

(c) Nunc primum invenias adhibitum hujusmodi in rebus Auditorem Cameræ. At quemadmodum singularis est collatio ista Canonicatus; ita majorem exquiri oportuit auctoritatem, quam antea.

erit forsan Civis Romanus, ac originarii Civis Romani filius, & alias, juxta privilegia & indulta præfata qualificatus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui Apostolica præfata, vel alia quavis auctoritate in dicta Basilica in Canonicos sint recepti, vel ut recipiantur insistant. Seu si super provisionibus sibi faciendis de Canonicatibus, & præbendis ipsius Basilicæ speciales; vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint: etiamsi per eas ad inhibitionem, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem literas, & processus habitos per easdem, & inde sequuta quæcumque, necnon omnes, & singulas gratias expectativas, speciales vel generales, etiam mentales reservationes similes, vel dissimiles uniones, annexiones, incorporationes, coadjutorias, non tamen de consensu præventiones, ac providendi, reservandi, uniendi, annectendi, & incorporandi, præveniendi, & alias, non tamen regrediendi, & accedendi facultates, & mandata, ac alia privilegia, indulta, & literas Apostolicas in favorem quarumcumque personarum, etiam familiarium nostrorum, continuorum commensalium, etiam antiquorum, & descriptorum, & dictæ Curiæ Officialium, & aliorum cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ, etiam Cardinalatus honore fulgentium, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, & insolitis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus per nos, vel Sedem præfatam, aut alias quomodolibet concessa hactenus, & in posterum concedenda: quorum omnium vim & effectum, tenores eorum præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quoad hoc, omnino eisdem motu, scientia, & auctoritate suspendimus, & in hujusmodi vacatione effectum sortiri non posse, nec debere decernimus, illis quoque specialiter, & expresse derogamus, donec præsentes suum plenarium, & omnimodum consecutæ fuerint, & consequentur effectum, ad dictos Canonicatum & præbendam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem Canonicatuum, & præbendarum, seu Beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis specialibus, vel generalibus, quorucummque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Proviso quod propter unionem, annexionem, & incorporationem præfatas dicti Canonicatus, & præbenda debitis non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta. Seu si idem Thomas, & pro tempore existens Palatii Magister hujusmodi præsens non fuerit ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus dictæ Basilicæ solitum juramentum: dummodo in absentia sua per Procuratorem idoneum, & cum ad Basilicam ipsam accesserit, corporaliter illud præstet. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari: Nulli ergo &c. unionis, annexionis, incorporationis, inhibitionis, mandati, suspensionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

[Cuivis Cano-... recepto aut ...piendo vult fieri.] *[Obstantia quæcumque removet.]* *[... Cujuscumque ...ditionis ac ...nitatis exi-...at.]* *[Onera tamen Canonicatus ferenda decernit.]*

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, quarto Idus Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Concedit facultatem Capitulo concessiones, & locationes domorum extendendi ac prorogandi, & domos non locatas locandi usque ad tertiam generationem, & nominationem; Casalia etiam & alia bona ad novennium locandi, ut solvere possit Decimas sibi contingentes pro subsidio adversus Turcas.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. caps. 5. fasc. 263.

AN. CH. 1570. 3. Octob.

Motu proprio &c. Cum, sicut nobis plene innotuit, Dilecti Filii Canonici, & Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac eorum Mensa Capitularis variis, & diversis oneribus, & debitis, ac plurimo ære alieno gravati reperiantur, tum quia diversis temporibus Sanctæ Sedi Apostolicæ subvenerint (a), tum

Basil. Vatic. oppressa ære alieno.

(*) Huc revocanda quæ ajebam pag. 50. not. d

Singillatim enumerat gravamina actualia Basilicæ.

tum etiam quia pro Seminario juxta formam Concilii Tridentini in Alma Urbe instituto videlicet summam mille & trecentorum scutorum annuatim (*a*), necnon pro reparationibus Ecclesiarum, & provisionibus Vicariorum perpetuorum, ac solutionibus pro ædificatione Turrium (*b*) quæ in regione maritima fabricantur, necnon reparatione, & aptatione viarum maximos sumptus in dies præstare, & subire cogantur, ultra domorum suarum demolitiones, & eversiones, quas tum pro plateis, tum viis novis in Urbe passi sunt, & patiuntur, amissa etiam & deperdita certi Terreni quantitate, cujus & domorum ipsarum, seu majoris partis illarum pretium eis nunquam solutum fuit unde ipsi multa, & gravia damna, & interesse in dies sustinent, eorumque redditus deteriorantur; cumque impositis per nos nuper decimis super Beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus, & quotidianis distributionibus pro subventione contra Infideles, si easdem decimas dictæ Mensæ Capitulari prædictæ Basilicæ contingentes, ex ejusdem Mensæ introitibus detrahi oportet, redditus, & proventus eorumdem Canonicorum, & Capituli plurimum minuerentur. (*c*) Quod prævidentes Canonici, & Capitulum præfati, ne eorum redditus etiam plus diminui contingat eo, quod diminuta sunt; summopere desiderant sibi per nos aliqua ratione consuli, prout ex voto succedet, si infra dicta eis concedantur. Nos igitur in præmissis opportune sibi providere, ipsosque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, Motu simili &c. & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eisdem Canonicis, & Capitulo, ut omnes, & singulas, & quascumque domorum ipsius Capituli, seu Mensæ Capitularis quæ ad vitam, & primam, & secundam generationem, & nominationem inclusive & respective quibuscumque personis quomodolibet factæ reperiuntur, usque ad tertiam generationem, & nominationem respective absque census annui, qui de præsenti solvitur, diminutione, & cum alicujus donativi, seu intraturæ in decimarum prædictarum subventione converten., receptione prorogare, seu etiam de novo concedere, & locare, necnon etiam quascumque domos ejusdem Capituli, seu Mensæ non concessas, vel finita illarum concessione similiter quibuscumque personis ad vitam, ac etiam ad primam, & secundam, ac usque ad tertiam generationem, & nominationem inclusive cum solito, vel alio honesto censu annuo, ac etiam alicujus donationis, vel intraturæ, ut præfertur acceptatione concedere pariter, & locare, ac etiam similiter quoscumque fictus quorumcumque Casalium, & aliorum bonorum ejusdem Capituli, seu Mensæ Capitularis quomodolibet, & ad quodcumque tempus factos usque ad novennium, vel infra, absque soliti fictus annui diminutione, & pariter cum alicujus donationis vel intraturæ, ut præfertur, receptione prorogare, vel etiam de novo concedere, seu etiam similes fictus, non tamen ultra novennium noviter facere, necnon instrumentum seu instrumenta publica desuper in quacumque valida forma conficere, & celebrare libere, & licite possint, & valeant. Quæ postquam facti, & facta fuerint, ex nunc prout ex tunc & e contra Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur, prout ex nunc &c. illos, & illa etiam cum opportuna juris, & facti defectuum, si qui forsan intervenerint, quomodolibet in eisdem suppletione confirmamus, & approbamus, Apostolica auctoritate concedimus, & indulgemus, ac plenam licentiam, & liberam facultatem impartimur. Sicque in præmissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices &c. sublata &c. judicari &c. debere, irritumque &c. decernimus de gratia speciali non obstan. præmissis, ac fel. record. Pauli II. & Pauli IV. Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & alienatis recuperandis, ac quibusvis Apostolicis universalibus provisionibusque, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus specialibus, & generalibus, ac etiam juramento roboratis, statutis &c. privilegiis quoque indultis & literis Apostolicis &c. in contrarium quomodolibet concessis &c. quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum ten. latissime hac vice derogamus, ceterisque contrariis

Quæ vix patiebantur ullam accessionem;

Concedit, ut locationes faciant ad tert. generationem

Necnon jā... factas simili... prorogent;

Quas in ... tecessum pro... ratasque hab...

Derogat Co... stitutionib. ... privilegiis co... trariis.

(*a*) Acta Consistorialia an. 1564. ap. Raynald. (*num.* 53.) referunt, quod Pius IV. absoluto sub finem præced. anni Concilio Trid. Episcopis præbiturus exemplum *xiv. April. Sanctissimus fecit verbum de Seminario, monendo Reverendiss. Dominos Deputatos, ut ejus executionem maturarent. Itemque xxvii. Julii dixit, curam ejus datam illis de Societate Jesu, & Sanctitatem Suam solvisse portionem suam, & mandavit Reverendiss. Vicario, ut curaret, quod alii solverent.* Taxam omnium summam Basilicæ Vatic. impositam fuisse aliunde constat: idque æquum erat, quippe quam Pontifices, tanquam Cathedralem suam respiciebant, ut nuper vidimus in literis S. Pii V. Anno demum 1636. Urbanus VIII. quadringenta Scuta inde detraxit, quæ Seminario nostro Vaticano tum erecto adjudicavit, ut patet ex ejus Bulla, quæ incipit: *Quoniam ad Agrum Domini* 25. Octob. Pont. xiv. & quam suo loco afferemus cum necessariis notis.

(*b*) Nil sane utilius ad Pontificiæ Ditionis defensionem, quam Turres in Maritima ora dispositæ. Sanctus autem Pontifex, quæcumque causa esset, arcem quoque curaverat excitari in oppido *Castelfranco* nuncupato in finibus agri Bononiensis versus Mutinam: quam Gregorius XIII. vix Pontifex creatus solo æquari mandavit. Maffei *Annal. Greg. XIII. lib.* 1. *pag.* 18.

(*c*) Post enumerata tot mensæ Capitularis incommoda, quis non crederet, petituros Canonicos, ac Pontificem concessurum levamen aliquod, ne gravioribus obrueretur incommodis? Secus est. Utrimque studetur præsenti utilitati, quæ posteritati malorum afferat incrementum. Literæ per se loquuntur.

(*a*) Huc

trariis quibuscumque, cum clausulis opportunis &c.

Fiat ut petitur M.

...mmar. pro ...tione.

Et cum absolutione a censuris ad effect. &c. Et quod domorum, & bonorum prædictorum situationes, confines, qualitates, quantitates, vocabula, denominationes, ac veri etiam annui valores, necnon locationes, & concessiones &c. prædicti tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte ubilibet exprimi possint, & de concessione indulto &c. confirmatione, approbatione, suppletione, decreto, derogatione, aliisque præmissis, ut supra in forma gratiosa, cum decreto desuper opportuno quod fictus Casalium concessiones, extensiones, prorogationes, & locationes hujusmodi ex nunc, prout ex tunc, & e contra, postquam facti, & factæ fuerint, ipso jure confirmati & confirmatæ sint, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios &c. in quavis causa, & instantia judicari &c. debeat, sublata &c. irritum quoque &c. latissime exten.

Et quod præsentis nostri Motus propri sola signatura sufficiat & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstan.

Fiat M.

Datum Romæ apud S. Petrum quinto nonas Octobris anno quinto.

Declarat, Societatem Calzettariorum excidisse ab omni jure super Ecclesia S. Catharinæ de Rota, ejusque adnexis, totumque ad Capitulum rediisse ob violatum ab eadem Societate pactum de non alienando &c. absque expresso consensu Capituli.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. caps. 12. fasc. 20.

...N.CH. ...1570. ...9. Octob.

MOtu proprio &c. Cum sicut accepimus Canonici, & Capitulum Basilicæ Sancti Petri de Urbe alias dederint, & concesserint in curam regimen, & administrationem perpetuam, parochialem Ecclesiam Sanctæ Catharinæ (a) in Catinaria Regionis Arenulæ, dictæ Basilicæ, & ejus mensæ capitulari Sedis Apostolicæ auctoritate perpetuo unitam, annexam, & incorporatam, Societati calzettariorum (b) de Urbe, sub invocatione, & denominatione Sancti Antonii de Padua: & insuper eidem societati in emphyteusim perpetuam locaverint, & concesserint unam dictæ Parochialis Ecclesiæ domum tunc in plures domunculas divisam, & insimul unitam una cum solo, seu terreno juxta domunculas & Ecclesiam præfatam posito, cum omnibus, & singulis dictarum domuncularum, & Terreni juribus pro annuo canone ducatorum quadraginta quinque de carolenis, unica tantum solutione in medietate mensis Novembris cujuslibet anni solven., cum diversis pactis, & conditionibus, & inter cætera cum pacto, quod prædicta societas non posset, neque deberet dictas domunculas, vel alteram earum, neque melioramenta in eis, vel earum altera facta, seu fienda, ad quamcumq. summam ascendentia alicui alteri personæ, loco, Collegio, Universitati, Confrater., vel alteri pio loco alienare, alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, absque expresso consensu dictorum Canonicorum, & Capituli; alias in eventum, in quem dictas domunculas, & melioramenta in eis facta, & existen., seu fienda prædicta Societas alienaret; ipso jure, & ipso facto statim caderet ab omni jure, & actione super dicta Ecclesia & domunculis, cum juribus, & pertinentiis earumdem universis sibi competen. & ad ipsos Canonicos, & Capitulum statim devolutæ, & reversæ esse intelligerentur, cum omnibus & singulis melioramentis in eis, & earum qualibet factis, quantumcumque magnis, & excessivis ad lucrum, & utilitatem dictæ Basilicæ, & in præfato, & alio quocumque casu caducitatis, & devolution. dictæ Ecclesiæ, & domorum, liceret dictis Canonicis, & Capitulo, sive agen. pro eis eorum propria auctoritate, & sine alicujus Judicis, vel Curiæ declaratione sive mandato Ecclesiam & domos præfatas intrandi, & de eis se investien. & facien., & disponen. pro libito voluntatis, tanquam de re propria; dictaque societas pacto hujusmodi expresse contravenien., terrenum & domos, seu domunculas præfatas, ac melioramenta super eis facta, diversis personis, prædictis Canonicis & Capitulo insciis, & irrequisitis, alienavit, & diversimode distraxit, obidque dicti Canonici, & Capitulum exclusa dicta societate, præfatæ Ecclesiæ possessionem acceperunt, & etiam earum domorum, & melioramentorum quorumcumque devo-

...itul. dedit ...mph. Socie... ...alzettarior. ... S. Cathar. ...n.; &c.

Quibus violatis caderet suo jure.

...ertis tamen ... & condi... ...bus.

De facto ea violavit, ceciditque jure suo.

(a) Huc revocanda quæ habentur (To.2.pag.352.not. c.)

(b) Hujusmodi concessionis Instrumentum Rogatum a Notario Spina extat in Archivo nostræ Basilicæ (Caps. 27. fasc. 115.) datum anno 1531. Ind. IV. die 14. Nov. Pontificatus Clem. VII. anno VIII. ita ut quadragesimo abhinc anno hæc concessio facta fuerit.

(a) Tam

Capitulum possessionem inire vult omnium sic devolutor.

devolutionem, & caducitatem acceptarunt. Volentesque modo dictarum domorum a pluribus, ac diversis personis a dicta Societate mediate, vel immediate causam habentibus possessarum, seu detentarum, & occupatarum, etiam possessionem ingredi propria auctoritate absque Judicis decreto, in vim pacti in dicto instrumento cum præfata Societate conventi: & quia de jure ad hoc, ut talis possessio teneat, & per eam emphyteotæ ab ea excludantur, requiritur, quod ipsi emphyteotæ vel eorum inquilini, aut subinquilini, ac bona, & massaritiæ domus incontinenti non solum extra domum ejici, & expelli debeant, usque in viam publicam, verum etiam a facie domus, seu domorum, cujus, seu quarum possessio accipitur; ita ut ipsis exclusis pro dictis Canonicis & Capitulo libera, & vacua possessio remaneat. Cumque nimis durum sit, tales emphyteotas, & præfatarum domorum dominos, & possessores, seu detentores, vel eorum inquilinos, aut subinquilinos sic ejicere una cum bonis, & massaritiis domus, cum non ita de facili alias domos ad habitandum invenire possent: idcirco ne gratia, & misericordia dictorum Canonicorum, & Capituli præfatæ possessiones in dubium revocentur, & de earum validitate unquam dubitari contingat, ac alias in præmissis, pro nostri pastoralis officii debito opportune providere, ipsosque Canonicos, & Capitulum etiam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes; Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eisdem Canonicis, & Capitulo, vel eorum procuratoribus & agentibus, ut in apprehen. possess. dict. domorum, si illarum emphyteotæ, & domini vel eorum inquilini, aut subinquilini, dictos Canonicos & Capitulum in dominos & possessores recognoscere voluerint, seu eisdem Canonicis, & Capitulo pensionem solvere promiserint, & se obligaverint stante tali recognitione, seu obligatione, si, & quatenus ipsis Canonicis, & Capitulo videtur, præfatos Emphyteotas, & dominos, vel eorum inquilinos, aut subinquilinos ac bona, & massaritias domorum expellere, & ejicere minime teneantur, & nihilominus possessionem ejusmodi sic absque Emphyteotarum, & dominorum, vel eorum inquilinorum, aut subinquilinorum, & bonorum, ac massaritiarum domorum ejectione, & expulsione capiendæ, mediante dicta recognitione, seu promissione validæ, & efficaces existant, & esse censeantur, ac Canonicis, & Capitulo præfatis suffragentur, etiam perinde acsi tales possessiones cum ejectione, & expulsione dictorum Emphyteotarum, vel eorum inquilinorum, aut subinquilinorum, ac bonorum, & massaritiarum hujusmodi usque in viam publicam, & etiam a facie domorum præfatarum, apprehensæ fuissent, & essent, nec propterea eisdem Canonicis, & Capitulo de nullitate seu invaliditate dictæ possessionis sic capiendæ, aut quod prædictam recognitionem, seu promissionem per dictos Emphyteotas, & dominos, vel eorum inquilinos, aut subinquilinos factam domini, seu Emphyteotæ ipsi non fuerint, nec censeantur a sua possessione ejecti, vel quod per eamdem recognitionem, seu obligationem inquilinorum seu subinquilinorum ipsi inquilini, seu subinquilini non potuerint, neque possint dominos, & Emphyteotas præfatos sua possessione privare, vel illorum possessionem intervertere, aut alio quocumque defectu prædictæ possessionis dari, apponi vel allegari, aut objici possint in Judicio, vel extra judicium Apostolica auctoritate perpetuo concedimus, & indulgemus: & nihilominus tales possessiones absque dictorum Emphyteotarum, & dominorum, vel eorum inquilinorum aut subinquilinorum, & bonorum, ac massaritiarum earumdem domorum ejectione, & expulsione per Canonicos, & Capitulum præfatos, vel illorum procuratores, seu agentes capiendas, in quibus dicta inquilinorum, vel subinquilinorum recognitio, seu obligatio in ipsorum Canonicorum, & Capituli favorem intervenerint, validas, & efficaces esse, ac perpetuo fore perinde etiam, ac si ipsi Emphyteotæ, & domini, vel eorum inquilini, seu subinquilini cum rebus & bonis, ac massaritiis præfatarum domorum absque necessariis &c. usque in viam publicam, & etiam a facie earumdem domorum, quarum possessio per eosdem Canonicos, & Capitulum, vel eorum procuratores, & agentes capietur, ejicerentur, & expellerentur talisque defectus, ut præfertur objici, & de nullitate &c. talis possessionis dici, seu dari nullatenus possit, eadem Apostolica auctoritate declaramus, illosque, & inde secuta, & subsequenda quæcumque perpetuo confirmamus, & approbamus, necnon dictum defectum opportune, & sufficienter perpetuo supplemus, sicque in præmissis omnibus & singulis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices & etiam nostri Palatii causarum Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata &c. judicari &c. debere irritumque &c. decernimus de gratia speciali: non obstan. præmissis, ac quibusvis Apostolicis, Universalibus, provincialibus, & Synodalibus constitution. & ordinanion. specialibus, & generalibus, necnon etiam Urbis, & quarumcumque aliarum Civitatum, Terrarum, locorum, & Regnorum, ac Regionum, statutisque etiam municipalibus etiam juramento roboratis, ac

Idque sine dejectione inquilinor, ac rerum

Quare Pontifex eam possess. validam fore decernit.

Absque d... ctione & exp... sione:

Dummod... cognoscant... nonici veri... mini

Obsta... quæcumque movet.

ac legibus tam Pontificiis, & Imperialibus, & præsertim L. *Peregre*, §. *quibus ff. de acquir. possess.* & L. *fin.* C. *de acq. possess.* cum suis matheriis (*a*), quam Regiis, Ducalibus, vel aliis, necnon sacris Canonibus, & juri communi &c. privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis &c. sub quibuscumque tenoribus &c. ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritan., necnon etiam motu proprio &c. & consistorialiter, & alias in contrarium quomodolibet concessis &c. quibus omnibus, etiamsi de illis &c. quorum tenores &c. latissime hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & insuper &c. præsentem nostrum motum proprium, & constitutionem vim perpetuæ legis habere decernimus, eamdemque vim, & efficaciam obtinere, quemadmodum si in corpore juris inclusum reperiretur.

Privilegiis ...scumque ...adimit

Fiat ut petitur. M.

...eviar. pro ...tiens

Et cum absolutione a censuris ad effect. &c. & quod domorum, & bonorum prædictorum situationes, confines, qualitates, quantitates, vocabula, denominationes, & etiam veri annui valores, necnon concessionum, & alienationum præfatarum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi possint, & de concessione, indulto, declaratione, confirmatione, approbatione, suppletione, decreto, derogatione, aliisque præmissis, ut supra perpetuo, & in forma gratiosa, ac ad perpetuam rei memoriam, & cum opportuna, si videbitur, executorum deputatione, qui assistant &c., etiam sub censuris &c. cum facultate aggravandi invocato &c. secularis cum derogatione dictarum latissime exten., & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam fructus &c. nominum, cognominum invocat. denominat. &c. annex. qualitat. nuncupat. aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in literis simul, vel ad partem etiam per Breve nostrum expedien. seu si præfatis Canonicis, & Capitulo melius videbitur, sola præsentium signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstan. attento quod in Urbe.

Fiat M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum quarto Kal. Novembris anno quinto.

Domus concessæ in Emphyteusim Friderico Comiti Aronæ ac Virginiæ Ruvereæ uxori, ad tertiam generationem, aut nominationem iis decedentibus absque liberis & sine nominatione, possessio rediit ad Capitulum. Quam ut capiat absque expulsione hæredum, Inquilinorum &c. concedit S. Pontifex, eamque possessionem firmam & validam futuram esse declarat.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. caps. 12. fasc. 20.

...N CH. 15.. ..Octob.

MOtu proprio &c. Cum, sicut accepimus, Canonici, & Capitulum Basilicæ Sancti Petri de Urbe alias in emphyteusim concesserint, & locaverint bo. me. Federico Borromæo Comiti Aronæ (*b*), ac Virginiæ Feltriæ de Rueræ (*c*) ejus uxori ad tertiam ipsorum Comitis Federici & Virginiæ generationem masculinam, videlicet pro seipsis, eorumque filiis, & nepotibus masculis ex eis per directam & masculinam lineam tantum descenden. & casu, quo filios masculos legitimos, & naturales non haberent, ad vitam unius personæ per ipsos nominandæ, & ad vitam unius alterius personæ per personam nominatam nominandæ; adeo quod dicta nominatio duas alias vitas ultra vitam ipsorum Comitis Federici, & Virginiæ non excederet, videlicet quamdam domum dictæ Basilicæ positam in conspectu Palatii Archipresbyteratus præfatæ Basil. S. Petri, cui ab uno est domus præbenda Canonicalis (*d*) Vincentii Casalis ejusdem Basilicæ Canonici, ab alio, & retro viæ publicæ, & juxta alios veriores confines pro annuo canone

...oncessio fa... in Emphy... in Frider. ...om. & uxo...

Cujusdam domus prope Basilicam

(*a*) Tam hic, quam in binis aliis literis hujus generis post L. *fin.* C. *de acquir. poss.* adjungitur: cum suis Matheriis, voce semper aspirata. Nec mihi aliud sibi volunt, nisi cum suis Glossis. *Mathera, Matheria, & Matherium* Du-Cangio ipsi ignotæ voces sunt: neque hinc lucis quidpiam acquirunt. Nihilominus mihi inquam sunt Glossæ in Apostolicis hisce literis, ac delenda aspiratio esset. At quia iterum, & tertio ita factum inveni, religio fuit litterulam unam proscribere.

(*b*) Commendabilem hunc reddit S. Carolus Borromæus ejus frater, cui est præmortuus, ut docent hæ literæ.

(*c*) Filia Guidonis Ubaldi Ducis Urbini Francisci Mariæ filii: quam Aronæ Comes Fridericus uxorem duxerat an. 1560. Pii IV. avunculi sui altero, quum paucis ante mensibus maximum illud Sacri Collegii decus Carolus 23. ætatis annum agens Cardinalis creatus esset.

(*d*) Hæc non pugnant cum iis, quæ ad Sixti IV. literas adnotavi. (*To. 2. pag. 195.*) quin etiam ea magis magisque comprobant. Aut enim ex domo aliqua, aut ex Ecclesia, Beneficio, Capellania &c. quidpiam proveniret extra Massam communem, Præbenda appellabatur. Alicui etiam Domus ipsa, Præbenda fuerit, ut hinc argui potest, necnon ex Catastro Domorum Burgi per Grimaldum summa cum diligentia confecto. In eo siquidem plures

canone scut. quindecim mon. ad julios decem pro scuto solven. anno quolibet unica solutione in quolibet festo omnium Sanct., pactoque, & obligatione exponen. in necessariis melioramentis dictæ domus summam scut. sexcentor. monetæ infra terminum trium annorum tunc proxime decurren. & etiam cum pacto, quod in omni, & quocumque casu, & eventu devolutione & concessione ac locatione hujusmodi quocumque tempore, & ex quacumque persona finita, dicta domus cum omnibus, & singulis melioramentis præfatis, tam conventis, quam ultra conventis, etiam ad quamcumque summam ascenden. ad dictam Basilicam, & præfatos Canonicos, & Capitulum ipso facto ad lucrum, & utilitatem ipsius Basilicæ devolverentur, absque spe quidquam repeten. liceretque eisdem Canonicis, & Capitulo præfatæ domus cum omnibus melioramentis præfatis possession. capere propria auctoritate sine vitio spolii & attentatorum, & absque alia declaratione, aut Judicis licentia, decreto, vel mandato, & de illa ac illis disponere pro libito voluntatis: præfatique Comes Federicus & Virginia unus post alterum, dictis melioramentis non confectis, sine filiis masculis, & non facta aliqua nominatione ab humanis decesserint, propter quorum obitum domus præfata una cum omnibus melioramentis, si quæ in ea extant, ad eamdem Basilicam, & ejus mensam Capitularem devoluta fuit; propter quod Canonici, & Capitulum eorumdem domus, & melioramentorum devolutionem acceptarunt. Volentesque modo præfati Canonici, & Capitulum dictæ domus possession. ingredi propria auctoritate, absque Judicis decreto, vel mandato, in vim pacti in dicto instrumento cum præfatis Comite Federico & Virginia, seu aliis eorum nomine conventi, etiam non attento processu formato contra Oratorem Ducis Urbini dictæ bo. me. Virginæ Patris, & hæred. etiam in præfata domo habitan. seu illam pro ejus usu, & commoditatibus retinen. super decreto mandati de associan. dictos Canonicos & Capitulum in possiessione dictæ domus (a), & quia de jure, ad hoc ut talis possessio teneat, ac per eam heredes prædictorum Comitis Federici, & Virginiæ vel alii dictam domum habitan. retinen. aut etiam dictæ domus inquilini, vel subinquilini ab ea excludantur, requiritur, quod ipsi hæredes, vel alii dictam domum habitan. seu retinen. aut inquilini vel subinquilini, ac bona, & massaritiæ domus incontinenti non solum extra domum ejici, & expelli debeant usque in viam publicam, verum etiam a facie dictæ domus; ita ut ipsis exclusis pro dictis Canonicis, & Capitulo libera, ac vacua possessio remaneat. Cumque nimis durum sit tales hæredes, vel domum præ-

Pacta conventa pro ejusmodi concessione

Uterque moritur nulla facta nominatione.

Capitul[...] devolutæ do[...] possess. intr[...]vet.

Sed citra [...]ctionem & [...]pulsionem

plures reperiuntur hujusmodi domus cum successione Canonicorum, qui eas pro Præbenda obtinuerunt. Quandoque enim locatæ aliis reperiuntur, majori minorive locationis reditu in Præbendati utilitatem cedente. De hac præsertim, quæ est *num. xxxv pag.* 70. plura indicata leguntur, unde omne dubium amovetur. E. g. *Anno* 1562. *retrocessio dictæ domus per B. Carolum Card. Borromæum Episcopo Comensi*: Tegeron. *l.b.* 2. *fol.* 35. *Anno* 1569. *Possessio per Vincentium Casalium.* Tegeron. *lib.* 3. *fol.* 12. Qui scilicet Vincentius Casalius noster Canonicus tanquam Præbendam eam possedit, ut Auctor est S. Pius V.

(a) Quamquam domus ista in laudato volumine Grimaldi *num. xxxvi. pag.* 80. hodie non extat; quippe quam oportuit excindere cum aliis multis præcedenti seculo, quum dextrum brachium augustæ porticus Fori Vaticani ædificari cœptum fuit: tamen illius antiquitas, dignitasque mihi dignæ visæ sunt, quæ Bullarii nostri lacunam expleant. Ad antiquitatem quod attinet; in Catastro prædicto Domorum Burgi, ex Instrumentis Notariorum, aliisque integræ fidei Documentis confecto Grimaldus præ multis hæc habet ad rem nostram: *Hæc domus dicta fuit cum signo Bubali, & Domus Columnata, sita olim in Parochia S. Mariæ Virgariorum nunc Parochiæ S. Petri.* Quæ sequuntur, serio animadverti velim ab iis, qui S. Pii V. more cum Canonicis Vaticanæ Basilicæ honore antiquitatis Lateranenses certare putant: nam 130. annis ante Lateranensium institutionem Vaticanos esse illustres deprehendent: *Anno* 1170. ait Grimaldus, *Pontificatus Alexandri Papæ III. anno XI. mensis Aprilis die* 12. *Obicio Diaconus, & Yconomus Venerabilis Canonicæ S. Petri, consentientibus aliis Canonicis, renovavit Stephano Petri Joannis de Pampano locationem totius portionis de Sinino super Claucam, . . . quæ per tempus aquam ducit positam in capite gradus S. Petri inter hos fines . . . cum reservatione ligandi funes in eo Sinino in festivitate S. Petri ad pendendas Candelas &c.* Petrus Mallius Canonicus S. Petri florens eodem tempore huic rei testis accedit: *Extenditur,* inquiens, *unus magnus funis a porticali, quod est super gradus mortuorum, usque ad domum Petri Joannis de Pampano, in qua de jure debet ligari secundum tenorem locationis: & suspenduntur in eo* XVIII. *Candelæ.* Obscura illa vox *Sinini* tenebrosior occurrit in Glossario mediæ & infimæ latinitatis. Ex Chronico enim Farfensi apud Muratorium, ubi *opere Sinino* legitur, conjectura ducta, *Sininus & Cœmentitius* idem valent. Mihi quidem *domus Columnatæ* nomen aliunde illi inditum, quam a *Sinino*, haud videtur: quum præcipue videam a Grimaldo ipso describi *cit. loc. Domum terrineam, & discopertam cum porticu columnata & discoperta.* Quare eam partem domus, quæ imminebat cryptæ, seu cloacæ pluribus columnis incubuisse arbitror, ad alligandum eum funem aptissimis: neque eam quidem modicam, quippe quam Canonici seorsim a cæteris partibus locare consueverunt: nec multum laboro, si vocem illam novam & barbaram *Sinini* interpretari melius nequeo.

Quod vero ad dignitatem pertinet, Inquilinos hæc domus habuit valde illustres. Nam seculo sextodecimo ineunte Franciscus de Ruvere, quum fuit electus Episcopus Militensis (Julii II. ex fratre nepos) ex pacto locationis nominavit ad eamdem domum Camerini Ducem. Quam usque ad annum 1536. possedit Catharina Cibo vidua Joannis Mariæ Ducis Camerini. Tum vero, quia Guido Baldus de Ruvere ante biennium uxorem duxerat Catharinæ filiam unicam Juliam, Varanisque eripuerat illum Ducatum; nec Pauli III. imperiis parens, Herculi Varano restituere illum voluerat: Pontifex eam domum fisco addictam concessit eidem Herculi in perpetuum. At Capitulum, ne Basilicæ jura læderentur, domum eidem concessit ad tertiam generationem sub annuo Canone Scut. 15. ut ex Instrumento Francisci Spinæ *lib.* 1. *fol.* 289. Et post annos decem Paulo eodem III. Pontifice an. 1546. *Capitulum,* ait Grimald., *relaxavit possessionem Juliæ de Varano Ducissæ Urbini.* Spina *lib.* 1. *fol.* 289. Ac denique post annos 15. anno videlicet 1561. Friderici Aronæ Comitis & Virginiæ (de Varano eam vocat Grimaldus utpote Juliæ de Varano filiam) petitionem extensionis locationis ad tertium genus affert Fabius Jannutius *fol.* 6. & sequenti anno factam locationem pro Scut. 15. ac mille pro Melioramentis constat ex Instrumento Tegeroni *l.* 2. *fol.* 6. Cætera tum liquent ex his literis, tum ex Declaratione devolutionis ex defectu generationis, & nominationis ap. eumd. Tegeron. *lib.* 4. *fol.* 9. Eamdem domum Vicarius Curatus perpetuus Basilicæ incolebat ab anno 1661. quum fuit excisa ut paulo ante ajebam, Alexandro VII. Pontifice.

(a) Præmi-

præfatam habitan. seu retinen. vel etiam ejusdem domus inquilinos, aut subinquilinos sic ejicere una cum bonis, & massaritiis in ea existen. cum non ita de facili alias domos ad habitan. & bona, & massaritias collocan. invenire possint. Idcirco ne gratia, & misericordia dictorum Canonicorum, & Capituli, præfata possessio in dubium refricentur, & de ejus validitate unquam dubitari contingat, ac alias in præmissis pro nostri Pastoralis officii debito opportune povidere, ipsosque Canonicos, & Capitulum etiam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volen. Motu simili & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eisdem Canonicis, & Capitulo, vel eorum procuratoribus & agen. ut in apprehensione possession. dictæ domus, vel antea, seu post illam habitan. vel alias retinen.; etiamsi in ea non habitaverint, aut etiam, ut præfertur, illius inquilini, vel subinquilini dictos Canonicos, & Capitulum in dominos, & possessores recognoscere voluerint, seu eisdem Canonicis, & Capitulo solvere promiserint, & se obligaverint stan. tali recognitione, seu obligatione, si, & quatenus ipsis Canonicis, & Capitulo videbitur, præfatos hæredes, vel in dicta domo habitan. seu illam retinen. aut illius inquilinos, vel subinquilinos, ac bona & massaritias domus expellere, & ejicere minime teneantur. Et nihilominus possessio ejusmodi sic absque hæredum, vel in dicta domo habitantium, seu alias illam retinentium vel ejus inquilinorum, aut subinquilinorum, & massaritiarum ejectione, & expulsione, capienda, mediante dicta recognitione, seu promissione, valida & efficax existat, & esse censeatur, ac Canonicis, & Capitulo suffragetur etiam perinde, ac si talis possessio cum ejectione, & expulsione hæred. habitantium, vel domum præfatam retinentium seu inquilinorum, vel subinquilinorum, & bonorum, ac massaritiarum hujusmodi usque in viam publicam, & etiam a facie domus præfatæ apprehensa fuisset, & esset; nec propterea eisdem Canonicis, & Capitulo de nullitate seu invaliditate dictæ possessionis sic capiendæ, aut quod per dictam recognitionem, seu promissionem per dictos hæredes, vel habitantes, seu præfatam domum retinentes, aut etiam illius inquilinos, vel subinquilinos factam ipsi hæredes, vel domum præfatam habitantes, vel retinentes, aut inquilini, vel subinquilini, seu alii quicumque jus aliquod super eadem domo forsan prætendentes, vel retinentes, non fuerint, nec censeantur a sua possessione ejecti, vel quod per eamdem recognitionem seu obligationem in præfata domo habitantium seu eam retinentium, vel illius inquilinorum aut subinquilinorum ipsi habitantes, seu retinentes, vel alias inquilini, aut subinquilini non potuerint, neque possint præfatos hæredes, vel alios quoscumque se dominos, seu possessores prætendentes sua possessione privare, vel illorum possessionem intervertere, aut alius quicumque defectus prædictæ possessionis dari, opponi, vel allegari, aut objici possit in judicio, vel extra judicium, Apostolica auctoritate perpetuo concedimus, & indulgemus. Et nihilominus talem possessionem absque dictorum hæredum, vel habitantium, seu eamdem domum retinentium aut etiam inquilinorum, vel subinquilinorum, & aliorum quorumcumque, & bonorum, ac massaritiarum ejusdem domus ejectione & expulsione per Canonicos, & Capitulum præfatos, vel illorum procuratores, seu agentes capiendam in quibus dict. habitantium, vel dictam domum retinentium, seu inquilinorum, vel subinquilinorum recognitio, seu obligatio in ipsorum Canonicorum, & Capituli favorem intervenerint, validam, & efficacem esse, & perpetuo fore perinde etiam, ac si ipsi hæredes, vel præfatam domum retinentes, aut inquilini, vel subinquilini cum rebus, ac bonis, & massaritiis ejusdem domus, aliisque necessariis usque in viam publicam, & etiam a facie ejusdem domus, cujus possessio per eosdem Canonicos, & Capitulum, vel eorum procuratores, & agentes capietur, ejicerentur, & expellerentur, talisque defectus ut præfertur objici, & de nullitate &c. talis possession. dici, seu dari nullatenus possit eadem auctotate Apostolica declaramus, illosque, & inde sequuta, & sequen. quæcumque perpetuo confirmamus, & approbamus, necnon dictum defectum opportune, & sufficienter perpetuo supplemus. Sicque in præmissis omnibus, & singulis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices etiam nostri Palatii causarum Auditores, & S. R. Ecclesiæ Cardinalis, sublata &c. judicari debere irritumque &c. decernimus de gratia speciali. Non obstan. præmissis, ac quibusvis Apostolicis universalibus, provincialibusque, & synodalibus constitution. & ordination. specialibus, & generalibus; necnon etiam Urbis, & quarumcumque aliarum Civitatum terrarum, locorum, & Regnorum, ac regionum, statutisque etiam municipalibus etiam juramento roboratis, & legibus tam Pontificiis, & Imperalibus, & præsertim. L. *Peregre §. quibus*, ff. *de acquir. poss.* & L. *fin.* C. *de acqu. poss.* cum suis matheriis, quam regiis, ducalibus, vel aliis &c. necnon sacris Canonibus, & jure communi, privilegiis quoque Indultis, & lite-

...d Apostol. ...itate con- ...r.

...stio eadem ...declara-

...r ne ob- ...it invali-

Rata ac firma eadem possessio habetur.

Talisque habenda decernitur in judicio, & extra.

& literis Apostolicis &c. sub quibuscumque tenoribus &c. ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritan. Motu proprio &c. & consistoraliter ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. quibus omnibus etiamsi de illis &c. quorum tenores &c. latissime hac vice derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis. Et insuper præsentem motum proprium, & constitutionem vim perpetuæ legis habere decernimus, eamdemque vim, & efficaciam obtinere quemadmodum si in corpore juris inclusum reperiretur.

Contrariis quibuscumque derogatur.

Fiat Motu Proprio. M.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. & quod domus præfatæ situation. qualitat. quantitat. vocabula denominationes, & etiam veri annui valores necnon concession. & alienation præfat. tenores habeantur pro expressis seu in toto, vel in parte exprimi possint; & de concessione, Indulto, declaratione, confirmatione, approbatione, suppletione, decreto, derogatione, aliisque præmissis ut supra perpetuo, & in forma gratiosa, & ad perpetuam rei memoriam, & cum opportuna si videbitur exequutorum deputatione qui assistant &c. etiam sub censuris &c. cum facultate aggravan. invocato &c. secularis cum derogation. dietarum, non tamen trium, latissime extenden. & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam fruct. & nominum, cognominum invoc. denomination. annexor. qualitat. nuncupat. aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris simul vel ad partem etiam per Breve nostrum expedien. seu si præfatis Canonicis, & Capitulo melius videbitur sola præsenum signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstan. attento quod in Urbe.

Summar. pro expeditione.

Fiat. M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octavo Kal. Novembris anno sexto.

Instituit Vicarios Curatos perpetuos in Basilicis Lateranensi, & Vaticana; necnon in Collegiatis S. Mariæ in via lata, S. Mariæ Transtiberim, S. Laurentii in Damaso, S. Marci, Sancti Angeli in foro Piscium, S. Quirici in Montibus, S. Nicolai in Carcere, atque in Ecclesiis S. Blasii della pagnotta, & S. Catharinæ de Rota, & S. Pantaleonis.

Ex Bullario Romano.

AN. CHR. 1571. 5. *Novemb.*

Motu proprio, &c. Et si omnibus universi Orbis Eclesiis divina dispositione præsidemus: propius tamen Ecclesiarum Urbis cura nos tangit, ac de illis potissimum, quibus animarum cura imminet, solliciti sumus, utque illa in eis congrue excerceatur, quantum cum Deo possumus, sedulo providemus. Unde nos attente considerantes, quod Basilica S. Joannis Lateran. & Principis Apostolorum de Urbe (a): item Sanctæ Mariæ in Via Lata, & ejusdem Sanctæ Mariæ Transtiberim: & sancti Laurentii in Damaso, & S. Marci, & Sancti Angeli in foro piscium, necnon Sancti Quirici in Montibus, & S. Nicolai in Carcere Collegiatæ; nec non S. Blasii della pagnotta, & Sanctæ Catharinæ della Rota nuncupatæ, quæ ejusdem Basilicæ Principis Apostolorum, ac Sancti Pantaleonis, quæ Ecclesiæ S. Eustachii mensis Capitularibus perpetuo unitæ sunt Parochiales Ecclesiæ ejusdem Urbis curam animarum, & satis amplas Parochias habent, quodque animarum cura ab iis, ad quos ea communiter spectat, sæpe negligi solet. Idcirco expediens imo & necessarium fore duximus, ut in singulis Basilicis, & Ecclesiis prædictis singuli Vicarii perpetui congrua fructuum, & proventuum portione, qua honeste sustentari valeant eis assignata; prout in Sacro Concilio Tridentino (b); & alias a nobis per nostras litteras statutum est, ponantur, & deputentur, qui animarum curam hujusmodi eo diligentius, ac vigilantius gerant, quo magis eam proprie ad se pertinere & sibi incumbere noverint. Quapropter, & ejusdem Concilii, & nostris hujusmodi statutis inhærentes, Motu proprio, & ex certa nostra scien-

Cura animarum in Basilicis, & Ecclesiis neglecta

Juxta C… Trid. de… prospicitu…

(a) Præeminentiæ recens concessæ Capitulo Lateranensi ratio illud exigit, ut contra morem Majorum Ecclesia Lateran. præcedat Basilicam Vaticanam.

(b) *Sess. VII. cap. 7. de reform. sess. 25. cap. 16. de ref.*

(a) Alter

ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in ſingulis ex Baſilicis, & Eccleſiis prædictis, ſingulas Vicarias perpetuas pro ſingulis Vicariis perpetuis, qui curam animarum Baſilicis & Eccleſiis reſpective incumbente gerere, ac Sacramenta Eccleſiaſtica ibi miniſtrare Miſſas celebrare, & alia juxta providam ordinationem pro tempore exiſten. in Urbe Vicarii noſtri in ſpiritualibus Generalis ejuſque aſſignanda onera ſubire debeat, ad nominationem dictorum filiorum Capituli cujuslibet ex eiſdem Baſilicis, & Eccleſiis, quæ nominatio ſit ex numero approbatorum ab eodem Vicario prævio illorum axamine coram examinatoribus ad id in ipſa Urbe deputatis per dictos Vicarium, ſeu Vicarii Viceſgerentem inſtituen. ponen. & deputan. perpetuo erigimus, & conſtituimus ſingulisque Vicariis hujuſmodi ſingulas portiones, videlicet, in qualibet Baſilicarum prædictarum centum & viginti, in Sancti Blaſii vero ſeptuaginta, in Sanctæ Catharinæ ſexaginta, in S. Pantaleonis aliorum ſexaginta, in S. Mariæ in Via lata octuaginta, in ejuſdem Sanctæ Mariæ Transtiberim aliorum octuaginta, in Sancti Laurentii centum, in Sancti Angeli ſexaginta, in Sancti Quirici quinquaginta. in Sancti Nicolai Eccleſiis prædictis ſimiliter quinquaginta ſcutorum monetæ annuatim ex fructibus, redditibus, & proventibus earumdem Baſilicarum, & Eccleſiarum eiſdem Vicariis per Capitula Baſilicarum, & Eccleſiarum, in quibus Vicariæ hujuſmodi conſiſtunt, vel quarum Menſis Capitularibus Eccleſiæ ipſæ unitæ ſunt, ut præfertur, quorum Capitulorum ad hæc expreſſus accedit aſſenſus, pro una in Sancti Joannis Baptiſtæ, & altera medietatibus portionum hujuſmodi in Domini noſtri Jesu Chriſti Nativitatum Feſtivitatibus integre perſolven.

...ntur Vicarati perpe... in iiſdem.

... Eorumdem ...lumenta de...untur.

Item omnia, & ſingula emolumenta, & obventiones, quæ ratione exercitii curæ & adminiſtrationis Sacramentorum hujuſmodi, ac officiorum funeralium, quæ ipſa die humationis cadaverum celebrabuntur, non autem ratione anniverſariorum, ad ipſas Eccleſias, & Baſilicas in poſterum pertinebunt, per ipſos Vicarios propria auctoritate percipien. exigen. & levandi, ac in ſuos uſus, & utilitatem converten. & convertenda loco penſionum annuarum pro congrua ipſorum Vicarior. ſuſtentatione perpetuo aſſignamus, & applicamus; Mandantes Motu ſimili tenore præſentium Dilecto Filio noſtro Jacobo tituli Sanctæ Mariæ in Coſmedin Presbytero Cardinali Sabello (a) nuncupato noſtro in Alma Urbe Vicario in ſpiritualibus Generali, quatenus per ſe, vel alium ſeu alios dictos Vicarios ad nominationem, & inſtitutionem hujuſmodi in Vicariarum prædictarum poſſeſſionem corporalem inducat auctoritate noſtra, & defendat inductos, amotis ab illis quibuslibet illicitis detentoribus, ac faciens ſingulis eiſdem Vicariis de portionibus eis debitis prædictis integre reſponderi, eoſque portionum ipſarum, necnon emolumentorum, & obventionum eis ſupra aſſignatorum perceptione, & perceptionis pacifica poſſeſſione ſeu quaſi pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper a quoquam quavis occaſione indebite moleſtari præmiſſaque omnia, & ſingula efficaciter adimpleri; & ab omnibus inviolabiliter obſervari curet, contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcen. non obſtante noſtra qua ſtatuimus, & ordinavimus, & declaravimus non majorem centum, nec minorem quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi ſolitis, Vicariis perpetuis ex præfato Concilio erigen. omnino aſſignari; niſi Vicariis temporariis ſolitum fuiſſet plus aſſignari, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Baſilicarum, & Eccleſiarum præfatarum etiam juramento, &c. privilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis Baſilicis, & Eccleſiis præfatis earumque Capitulis, Archipresbyteris; Titularibus Cardinalibus, & perſonis, ac dilectis filiis Po. Rom. de non conferen. beneficiis dictæ Urbis aliis, quam originariis, &c. ac quibuſvis aliis in genere vel in ſpecie, & alias in contrarium quomodolibet, etiam per Leonem X. & alios Rom. Pontifices etiam pluries conceſſis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores &c. latiſſime derogamus, cæteriſque, contrariis quibuſcumque.

...æ ad eoſdem. ...quæ ad Baſi... ...& Eccleſias ...ineant.

Vicariatum poſſeſſio demandatur Vicario Card.

Obſtantiæ quæcumque removentur.

Fiat Motu Proprio M.

Et cum abſolutione a cenſ. ad effectum, &c. & de erectione conſtitutione aſſignatione, & applicatione mandato, ac derogatione aliiſque præmiſſis, quæ hîc, pro ſufficienter repetitis habeantur ad partem etiam ſeparatim, & in una nulla facta mentione, ac aliis, & quod ſola ſignatura prædicti noſtri Motus proprii ſufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra illud, non obſtan. quibuſcumque.

Breviar. pro expeditione.

Fiat M.

Datum Romæ apud S. Petrum nonis Novembris anno ſexto.

(a) Alter Vicarius Urbis ex Sacro Collegio, qui Card. Virgilio Roſario an. 1559. defuncto ſucceſſit, quum Pius IV. eſſet Pontifex. *Giac. Ughell.* in Epiſc. Benevent.

Concedit facultatem Capitulo & aliis creandi cenſus cum Fratribus Carmelitis ſuper pretio Scutor. 700. pro domo quadam demolienda in ædificatione novæ Eccleſiæ S. Mariæ Tranſpontinæ pro ſexennio; quo elapſo eam ſummam exigendam decernit, atque inveſtiendam ſuper re aliqua ſtabili ad ejuſdem Capituli & aliorum utilitatem.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vatic. capſ. 12. faſc. 20.

1571. 19 Decemb.

Motu proprio &c. Cum alias dilecti filii Canonici, & Capitulum Baſilicæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe locaverint, & concesserint in emphyteoſim perpetuam quondam Magiſtro Ludovico quondam Franciſci de Carpo fabrolignario, ſeu lectigario in Burgo dictæ Baſilicæ commoranti quoddam terrenum ejuſdem Baſilicæ, & illius Menſæ Capitularis ſitum in Burgo S. Petri in via recta Alexandrina prope Eccleſiam Beatæ Mariæ Tranſpontinæ de novo in dicta via Alexandrina conſtrui cœptam (a) juxta ſuos confines, pro annuo canone juliorum duorum pro qualibet canna terreni in totum conſtituen. Scuta duodecim monetæ de juliis decem pro Scuto, & B. 92. ſolven. unica ſolutione in Calendis menſis Octobris cum permiſſione & obligatione unam ſeu plures domos ſuper dicto terreno habitabiles conſtruendi, & fabricandi, & vigore dictæ conceſſionis prædictus Magiſter Ludovicus varia & diverſa melioramenta in dicto terreno fecerit, & in eodem habitabilem, & condecentem domum cum Apothecis & aliis ejuſdem membris in duas habitationes diviſam, ejus propriis ſumptibus conſtruxerit, ſeu conſtrui fecerit, & poſtea vitam cum morte commutaverit, ejuſque filii poſt ejus obitum vendiderint, & alienaverint dilectis filiis Priori, & Fratribus, ſeu Conventui Monaſterii S. Honofrii de urbe unam ex dictis domibus, ſeu habitation. reſpicien. verſus Palatium S. Petri videlicet partem illam, quæ habet portam magnam cum toto introitu, cum muro communi exiſten. ad manum dextram dicti introitus a terra uſque ad cœlum, & progredien. per directam lineam per curtile dictæ domus uſque ad ſepem communem cum Annibale Carpentario dimittendo ad manum dextram reliquam partem curtilis alterius partis domus eorumdem venditorum & id pro pretio & pretii nomine Scut. octingentorum mon. de juliis decem pro Scuto, & hujuſmodi venditioni, ac jurium ceſſioni prædicti Canonici & Capitulum dictæ Baſilicæ conceſſerint, eorumque, & dicti Capituli conſenſum pariter, & aſſenſum præſtiterint; deinde vero præfati Prior, & Fratres, ſeu Conventus S. Honofrii domum prædictam conceſſerint, & alienaverint Magiſtro Marco quondam Antonii Martini Madez Muratori ad tertiam ipſius Magiſtri Marci generationem ab ipſo Marco inchoan., & in defectu generation. poſt ipſum Magiſtrum Marcum, pro Paulo q. Joannis alias Mancini nepote ipſius Magiſtri Marci ex quondam Joanne alias Mancino fratre dum vixit ipſius Magiſtri Marci, qui ſuccederet loco ſuæ ſecundæ generation. & loco tertiæ generation. hujuſmodi Magiſtri Marci ſuccederent filii maſculi dicti Pauli ſi haberet, ſin autem, dictus Paulus haberet facultatem nominandi perſonam, quam vellet maſculinam, vel fæmininam, quæ poſt mortem ipſius Pauli ſuccederet loco tertiæ generationis, & caſu quo dictus Paulus prædecederet dicto Magiſtro Marco, idem Magiſter Marcus poſſet aliam perſonam nominare loco dicti Pauli, quæ ſuccederet modo, & forma quibus dictus Paulus ſuccedere potuiſſet, ſi ſupervixiſſet, & alias prout in pluribus, & diverſis inſtrumentis ſuper præmiſſis reſpective confectis plenius continetur, quorum tenores hîc pro ſufficienter inſertis haberi volumus, domuſque prædicta ſuperius deſignata in dicta nova Eccleſia incorporanda veniat, ac propterea dictæ partes videlicet Canonici & Capitulum prædictæ Baſilicæ S. Petri Prior & Fratres S. Honofrii, & Magiſter Marcus venditionem domus hujuſmodi evitare nequeuntes ſtante maxime uſu ad quem deſtinata reperitur, illam per æſtimatores & peritos communiter electos extimari fecerint, prout extimata fuit in totum tam utili, quam directo dominio inſimul comprehenſis, ad Scuta mille ducenta quadraginta quatuor, & hujuſmodi extimatione facta prædicti Prior & Fratres S. Mariæ Tranſpontinæ, pro habenda

Solum locatum ad fabricandum in utilit. Baſil.

Domus inibi ædificata & alienata.

Pro pretio ſcutor. 800.

Cum conſen[ſu] Capituli.

Eadem con[ceſſa] alii ad terti[am] gener. aut. [no]minat.

Neceſſario ven[dita] ad dem[o]liendum.

(a) Ampla, pulchraque hæc Eccleſia ædificari cœpta erat an. 1566. Martinell. *Rom. Sac. pag.* 246.

(a) Con-

benda dicta domo ad effectum illam demoliendi, & super illius solo prædictam novam Ecclesiam fabrican., seu jam fabricari cœptam ampliandi obtulerint eisdem Canonicis, & Capitulo, ac Priori, & Fratribus S. Honofrii, necnon Magistro Marco velle dicta Scuta mille ducenta quadraginta quatuor ad quæ, ut præfertur, domus ipsa extimata fuit, solvere hoc modo, videlicet in pecunia numerata Scuta quingenta, & quadraginta quatuor monetæ de juliis decem pro Scuto, & cum plures pecunias in promptu non habeant, pro residuo velle imponere & constituere super domibus, & bonis eorum Religionis annuum censum Scut. triginta monetæ cum facultate illum liberan. ac etiam obligatione sortem plene restituen. in termino sex annorum proxime futurorum, ac alias, ut infra, si sibi ad id nostra & Sedis Apostolicæ licentia suffragetur, & facultas concedatur. Nos in præmissis opportune providere, ac tam Priorem, & Fratres S. Mariæ Transpontinæ quam Capitulum, & Canonicos S. Petri necnon Priorem, & Fratres, seu Conventum S. Honofrii, ac Magistrum Marcum præfat. spiritualibus favoribus, & gratiis persequi volen. motu simili & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Capitulo & Canonicis S. Petri necnon Priori & Fratribus, seu Conventui S. Honofrii, ac Magistro Marco præfatis ut dictam eorum domum respective cum omnibus juribus, & pertinentiis suis dictis Priori, & Fratribus S. Mariæ Transpontinæ, ut præfertur, & ad effectum præmissum ac alias modis, & formis hinc inde convenien. in perpetuum vendere, & alienare, ipsis vero Priori, & Fratribus S. Mariæ ut illam emere, & acquirere, necnon etiam ut præfertur demoliri, & incorporare, ac insuper eisdem Priori, & Fratribus S. Mariæ pro residuo solution. & satisfaction. prædictis emptionis hujusmodi domus, videlicet pro Scutis septingentis monetæ restan. censum annuum Scut. triginta monetæ & de semestri in semestre pro rata, & in fine cujuslibet semestris solven. ad annos sex, tantum, & non ultra duratur. tam super domibus, & vineis quam aliis quibuscumque bonis stabilibus dicti Monasterii, seu Conventus S. Mariæ Transpontinæ, & quolibet ipsorum imponere constituere, & assignare illumque sic impositum constitutum, & assignatum Capitulo, & Canonicis S. Petri, ac Priori, & Fratribus S. Honofrii, necnon Magistro Marco præfatis respective salvo, & reservato jure quandocumque, & alias ut infra redimendi, necnon etiam cum pacto quod in eventum, in quem domus unitæ aut alia bona, super quibus in specie dictus census, ut præfertur, impositus fuit, ullo unquam tempore propter Burgi, seu Castri S. Angeli Fortalitium, aut alias respective demoliantur, seu a quacumque persona, & quavis occasione, & causa evincantur in toto, vel in parte; tunc, & eo casu devolutus census censeatur, & sic impositus, constitutus, venditus, & assignatus ipso jure, & facto super quibuscumque aliis specialibus bonis stabilibus arbitrio partium specifican. in Urbe, & ejus territorio seu districtu existen. ac alias cum pactis conventionibus conditionibus modis, & formis hinc inde convenien. ea lege quod ipse Prior & Fratres, seu conventus Sanctæ Mariæ Transpontinæ nunc & pro tempore existentes dictum annuum censum infra terminum dictorum sex annorum proxime futurorum pro eodemmet pretio scutorum septingentorum prævia intimatione & notificatione duorum Mensium præcedentium facien. ipsis Capitulo & Canonicis Sancti Petri, ac Priori, & Fratribus seu conventui S. Honofrii dictoque magistro Marco omnino redimere teneantur. Mandantes dicto nostro Urbis Vicario generali sive ejus Vicesg. nunc & pro tempore existen. quatenus dictis sex annis elapsis, & restitutione eorumdem septingentorum scutorum non facta, ex officio eodem conventum, & Fratres Transpontinæ ad cum effectu solven. & restituen. eisdem Canonicis & Capitulo conventui, & Fratribus Sancti Honofrii, & dicto magistro Marco dictam summam scutorum septingentorum monetæ, & dictus conventus bona a dicto onere census liberan. etiam per pignoris caption. & bonorum tam mobilium, quam immobilium eiusdem conventus, & religion. vendition. & alienation. & alia opportuna juris remedia cogat, & compellat: in reliquis vero debeant servari aliæ qualitates, & condition. in bulla nostra super censibus sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ, 1568. quarto decimo kal. Februarii Pontificatus nostri anno tertio emanata (a) volumus autem quod tam dicta scuta quingenta quadraginta quatuor nunc, ut præfertur, quam alia scut. septingenta per præfatos Canonicos, & Capitulum, conventum, & fratres Sancti Honofrii, ac dictum magistrum Marcum successive in dictis sex annis vel etiam illis elapsis, respective recipien. & exigen. statim postquam recepta, & exacta fuerint unanimi consensu investiantur in aliqua alia re

[Æ]stimata [sc]. mille & [..] quorum [..] solvuntur.

Pro reliquis [..] creatur [..] ad sex [..].

[..]jus fructus [..] annuus 30.

Fundo ejus census prospicitur.

Sexennio elapso redimendus census.

Summa omnis a Capitulo &c. investienda in bonis stabil.

(a) Constitut. 79. Bullar. pag. 275.

(a) Con-

re ſtabili, quæ ſtet, & ſtare debeat in omnibus, & per omnia loco dictæ domus demoliendæ, necnon eiſdem modo, & forma, ac, cum eiſdem pactis condition. permiſſion. obligation. clauſulis, & cautelis, & caducitatis, & devolution. in omnes caſus, & eventus in inſtrumento location, & conceſſion. terreni ſuper quo domus prædicta fabricata exiſtit, alias ut prætertur per eoſdem Capitulum & Canonicos dicto quondam Ludovico Lectigario factæ latius expreſſis, quarum pecuniarum cenſus, & bonorum ex eis emendorum fructus ſint dicti magiſtri Marci & poſtea eorumdem Conuentus, & Fratrum Sancti Honofrii præfatorum eorum conceſſion. durantibus, & interim ipſi teneantur ſingulis annis præf. integrum annuum Canonem ſcutorum octo, vel circa monetæ eiſdem Capitulo, & Canonicis ſolvere, & ſatisfacere omni mora, & exceptione ceſſantibus &c. necnon denique cum pactis &c. obligationibus, aliiſque clauſulis hinc inde convenien. vendere alienare, & aſſignare; necnon partibus ipſis, ut iſtrumentum ſeu inſtrumenta publica in quacumque valida forma conficere, & celebrare aliaque in præmiſſis & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere & exercere libere & licite poſſint & valeant Apoſtolica auctoritate concedimus, & indulgemus, ac plenam licentiam & liberam facultatem impertimur; necnon etiam præmiſſa omnia, & ſingula poſtquam facta fuerint, ex nunc prout ex tunc, & e contra confirmamus, & approbamus ſupplen. omnes, & ſingulos tam juris, quam facti & etiam ſolemnitatum, etiam ſubſtantialium, & quoſcumque alios defectus, ſi qui forſan intervenerint, vel interveniant quomodolibet in eiſdem ac præſentes de ſubreption. vel obreption. ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, ſeu alias quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus unquam poſſe ſicque in præmiſſis, & ſuprad. omnibus, & ſingulis ab omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices & Rotæ Auditores, ac S. R. E. Cardinales, & de Latere Legatos &c. ſublata &c. judicari debere, irritumque &c. decernimus & declaramus: diſtrictius inhiben. &c. latiſſime exten. Non obſtan. præmiſſis, necnon fel. rec. Symmachi (a), & Pauli II. ac Pauli IV., & quorumcumque aliorum Romm. Pontt. Prædeceſſ. noſtrorum,

Canon annus ſcutor. octo ſolvendus Capitulo.

Neceſſaria Inſtrumenta conficiendi auctoritas conceſſa.

Contrariis conſtitutionib. derogatur.

ac etiam noſtris de rebus Eccl. non alien. & alienatis recuperan. necnon etiam ſuper forma creandi cenſus, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, univerſalibus, provincialibuſque, & Synodalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus ſpecialibus, & generalibus necnon etiam Baſilicæ Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Ordinum prædictorum, etiam juramento &c. roboratis ſtatutis &c. legibus &c. privilegiis quoque indultis & literis Apoſtolicis, etiam illis & præfatis ac aliis illorum Superioribus, & perſonis &c. ſub quibuſcumque tenoribus &c. etiam motu proprio &c. & conſiſtorialiter, ac aliis in contrarium quomodolibet conceſſis &c. quibus omnibus, etiamſi de illis &c. eorum tenores &c. latiſſime hac vice derogamus ceteriſque contrariis quibuſcumque cum clauſulis opportunis.

Perinde pr[...] legiis quibu[s]cumque.

Fiat Motu proprio M.

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c. & quod domus ſeu, domorum ſituation. confines qualitates, quantitates vocabula denomination., & veri etiam annui valores necnon inſtrumentorum, & bullæ prædict. ac aliarum ſcripturarum quarumcumque necnon præmiſſorum omnium, & aliorum neceſſariorum etiam veriores, & toti tenores, ac dat. cum inde ſecutis habeantur pro expreſſis, & inſertis, ſeu in toto, vel in parte exprimi & etiam de verbo ad verbum inſeri poſſint, & de conceſſione indulto, impertitione, confirmatione, approbatione, ſuppletione, decreto, inhibitione, derogatione, aliiſque præmiſſis ut ſupra perpetuo & in forma gratioſa, & cum opportuna ſi videbitur executor. deputatione, qui aſſiſtant &c. & ſub cenſuris &c. cum facultate aggravandi &c. invocato &c. ſecularis cum derogatione dictarum latiſſime exten. & quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum, etiam fructus nominum, & cognominum invoc. denominat. annexorum qualitat. nuncupat. ordin. dependen. aliorumque neceſſarior. major, & verior ſpecificatio & expreſſio fieri poſſit in literis ſimul, vel ad præſentem, etiam per Breve noſtrum aut officium contradictarum, vel minoris gratiæ expedien. ſeu ſi melius videbitur ſola præſentium ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, ac extra, regula contraria non obſtan.

Summarium expeditione[...]

Datum Romæ apud Sanctum Petrum quartodecimo Kal. Januarii anno ſexto.

Unam

(a) Conſule quæ ajebam nuper ad aliam hujus S. Pontificis Conſtitutionem *pag.* 77. *not.* a

(d) Per-

Unam ex quatuor Capellaniis Innocentianis confert Francifco Guicciardino.

Ex Regefto LVI. Bullar. S. Pii V. pag. 89. ap. Arch. Apoft. Vatic.

N. CHR. 1571. Decemb.

PIus Epifcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Francifco Guicciardino (*a*) perpetuo Capellano ad Altare Beatæ Mariæ Virginis de Conventu (*b*) forfan nuncupatum, fitum in Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe; Salutem & Apoftolicam Benedictionem.

…d meritis per …tivus ordi-…

Vitæ ac morum honeftas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, fuper quibus apud nos fide digno commendaris teftimonio, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum fiquidem &c. Cum itaque poftmodum una ex quatuor perpetuis Capellaniis ad Altare Beatæ Mariæ Virginis de Conventu forfan nuncupatæ, fitum in Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe & per fel. rec. Alexandrum Papam Sextum Prædecefforem noftrum, juxta mandatum, & ordinationem piæ mem. Innocentii Papæ Octavi etiam Prædecefforis noftri erectis, & inftitutis, quam quondam Hieronymus Vitalis perpetuus Capellanus ad dictum Altare dum viveret obtinebat, per obitum ejufdem Hieronymi, qui apud Sedem præfatam diem claufit extremum, apud Sedem præfatam vacaverit, & vacet ad præfens, nullufque de illa præter nos, hac vice difponere potuerit, five poffit, refervatione & decreto obfiftentibus fupradictis: Nos tibi præmifforum meritorum tuorum intuitu fpecialem gratiam facere volentes, teque a quibufvis &c. necnon quafcumque collationes, provifiones, & alias difpofitiones de dicta Capellania, ut præfertur, vacante, aut præfentationes ad illam, feu inftitutiones in eadem etiam per dilectos filios noftros Aloyfium S. Marci Cornelium (*c*), & Carolum S. Praxedis Borromæum (*d*), ac Alphonfum S. Cæciliæ titulorum Jefualdum (*e*), nuncupatos Præsbyteros Cardinales, refpective, feu quemlibet eorum, aut quofcumque alios quavis etiam Apoftolica vel ordinaria, aut alia auctoritate, ac cum quibufvis claufulis & decretis, vel alias quomodolibet factas, & ex nunc prout ex tunc, & e contra, poftquam factæ fuerint, de cetero faciendas, revocantes & annullantes, effectumque fortiri, aut in dicta Capellania fic vacante locum fibi vendicare non poffe, neque debere decernentes; Motu proprio &c. Capellaniam præfatam quæ fine cura eft, ac cujus & illi forfan annexorum fructus redditus & proventus quinquaginta ducatorum auri de Camera (*f*), fecundum communem extimationem, valorem annuum, ut accepimus, non excedant; five præmiffo &c. difpofitioni Apoftolicæ fpecialiter, vel alias etiam, ex eo quod dictus Hieronymus illam obtinens fel. mem. Pauli Papæ Tertii fimiliter Prædecefforis noftri familiaris, continuus commenfalis extitit, generaliter refervata exiftat &c. providemus: decernentes, illam tibi collatam & de illa ita provifum effe; ut quævis aliæ collationes, provifiones, & difpofitiones de illa, feu præfentationes ad illam, & inftitutiones in ea, ut præfertur, factæ, & faciendæ nullatenus impediant, vel impedire poffint, quominus ipfius Capellaniæ poffeffionem realem, & actualem, omnibus detentoribus abfque fpolii & attemptatorum vitio exinde expulfis, apprehendere libere & licite poffis; necnon præfentes literas, & in eis contenta quæcumque nullo unquam tempore de furreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis noftræ, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, invalidari, ad terminos juris reduci, in jus vel controverfiam vocari ullatenus poffe, & ita incommutabilis voluntatis noftræ exiftere, ficque per quofcumque Judices & Commiffarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac caufarum Palatii Apoftolici Auditores, fublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & diffiniri debere: necnon,

…pellania va-…t in Curia

…ifertur a Pon-…ce privilegiis …atorum non …antibus.

Annus valor Capellaniæ ejufdem.

Collationis hujus validitas declaratur.

(*a*) Percelebre Guicciardini nomen revocat in mentem Francifcum ex eadem inclyta familia ante annos 30. e vivis ereptum hiftoricorum Italiæ noftræ facile principem.

(*b*) Huc revocanda quæ funt allata *to. 2. pag. 291. not. c.* Quare autem *de Conventu* appelletur Oratorium iftud docet Ciampin. *de Sacr. ædif. to. 3. pag. 62.* ex Alpharano *n. 39.* *Eo quia*, inquiens, *ante ipfum Canonicorum chorus ligneo, rudique artificio compactus jacebat.*

(*c*) Quartus hic Card. Corneliæ inclytæ familiæ Venetæ quiefcit in S. Mariæ Cruciferorum prope fontem Trivii cum hac infcriptione: *D. O. M. Aloyfio Cornel. Veneto tt. S. Marci presb. Card. S. R. E. Camerario. Vix. n. 67. m. 2. d. 27. obiit VI. Id. Maji* 1584. Petramellar. & Filiuc. ap. Ciacon.

(*d*) S. hujus Archiep. Mediolanenfis eximiæ laudes fatis notæ. Mediolani jam pridem degebat: namque anno hoc ineunte Humiliator. Ordo extinctus fuerat a S. Pontif. ob fcelus infigne ab Hieronymo Donato vulgo *Farina* ejufd. Ordinis perpetratum die 26. Octob. 1569. in S. Archiepifcopum orationi vacantem. Quare Collatio ad eum pertinere non poterat, juxta Bullam Fundationis (*To. 2. pag. 292.*) nihilominus tres Titulares recenfentur ad majorem cautelam.

(*e*) Et de hoc Ill. Archiep. Compfano, qui feq. an. 1572. Ecclefiam illam dimifit, affirmari idem poteft. Vide U*gbell.* & *Ciacon.*

(*f*) Supra vidimus *pag.* 11. Ducat. 45. annuos: quod iterum affirmatur *pag.* 18. quinque nunc Ducatis auctum valorem annum audimus.

Possessio de more committitur.

Dispositioni Fundatoris derogatur.

non, prout est irritum & innane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attemptatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attemptari. Quocirca Venerabili fratri nostro Patriarchae Hierosolymitano, ac dilectis filiis Jacobo Herculano, ac Octaviano Cittadini, Canonicis dictae Basilicae per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum &c. Non obstantibus &c. & quibusvis aliis constitutionibus Apostolicis, ac dictae Capellaniae fundatione, qua caveri dicitur expresse, quod illius, & aliarum Capellaniarum praefatarum, illarum vacatione etiam apud Sedem praefatam, collatio, provisio, & omnimoda alia dispositio, plenumque jus illas conferendi, pro tempore existentibus S. Marci, & S. Praxedis, ac S. Caeciliae titulorum hujusmodi Praesbyteris Cardinalibus, si in dicta Curia tempore vacationis hujusmodi praesentes, aut extra, aut prope eamdem Curiam in locis infra duas dietas ab illa non distantibus fuerint, & si eorum alterum aliter, quam ut praefertur, ab ipsa Curia abesse contigerit. tunc alteri Cardinali adsenti in eadem Curia dumtaxat, & si illi ambo ab illa aliter, quam ut praefertur absentes fuerint, tunc pro tempore existenti ejusdem tituli S. Caeciliae Presbytero Cardinali dumtaxat, & alias sub certis modo & forma tunc expressis concessae, & reservatae sint, necnon dictae Basilicae juramento &c. quibus omnibus, & fundationi praefatae, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus &c. Seu si pro tempore existentibus S. Marci, & S. Praxedis, ac S. Caeciliae titulorum Praesbyteris Cardinalibus, ac praefatis Archipresbytero & Capitulo, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim &c. Nulli ergo &c. nostrae absolutionis, revocationis, annullationis, collationis, provisionis, decreti, mandati, voluntatis, & derogationis infringere &c. Si quis autem &c.

Quaecumque obstanti ... ventur.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo primo, undecimo Kal. Januarii, Pontificatus nostri anno sexto.

Concedit Capitulo, ut possessionem ineat aliquot domorum, & vineae, absque dejectione bonorum &c. in viam publicam juxta U. J. leges, & consuetudines, quibus derogat.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. caps. 12. fasc. 20.

AN. CHR. 1572. 17. Mart.

Quaedam domus & vinea ad capitul. devolutae.

Capitulum p... sess. inire ... rumd. cupit

Absque expu... sione person... rum ac rerum

Motu proprio &c. Cum, sicut accepimus, nonnullae domus sub directo dominio, & proprietate Basilicae Principis Apostolorum de Urbe existen. una videlicet in Regione Transtyberim alias per Capitulum dictae Basilicae locata, & concessa quondam Joanni Calabrensi; altera vero prope campum Sanctum alias locata quondam Francisco alias Francischino Tybicini, & altera in via Julia detenta a Martia Angelina, necnon vinea Baptistae pagani merciarii posita extra Portam Castri Sancti Angeli, quae quidem domus, & vinea, tum ob finitam lineam, tum etiam respective ob non solution. Canonis per triennium & ultra, ad eamdem Basilicam, & ejus mensam Capitularem devolutae fuerunt, & dilecti filii Canonici & Capitulum ejusdem Basilicae, earumdem domorum, & vineae, ac melioramentorum in eis existen. devolution. acceptarunt: volentesque modo praefati Canonici, & Capitulum dictarum domorum, & vineae possession. ingredi propria auctoritate, absque Judicis decreto, vel mandato, & quia de jure ad hoc ut talis possessio teneat, ac per eam ipsi emphyteotae, vel alii dictas domos, & vineam retinen. & respective habitan. aut etiam earumdem domorum, & vineae inquilini, vel subinquilini, ac respective affictuarii ab eis excludantur, requiritur, quod ipsi Emphyteotae, vel alii praefati, ac bona & massaritiae incontinenti non solum extra domos, & vineam ejici & expelli debeant, usque in viam publicam; verum etiam a facie earumdem domorum, & vineae, quarum possessio capietur, ita ut ipsis exclusis, praedictis Canonicis, & Capitulo libera, ac vacua possessio remaneat: Cumque nimis durum sit, dictos Emphyteotas, vel domos, ac vineam praefatam habitan. & respective retinen. vel etiam earumdem domorum & vineae inquilinos, & subinquilinos, ac respective affictuarios sic ejicere una cum bonis, & massaritiis in eis existentibus, cum non ita de facili alias domos ad habitan. & bona, ac massaritias collocand. invenire possint; idcirco ne gratia, & misericordia dictorum Canonicorum, & Capituli, praefata possessio in dubium refricetur, & de ejus validitate unquam dubitari contingat, ac alias in praemissis, pro nostri pastoralis officii debito, opportune providere, ipsosque Canonicos, & Capitulum etiam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volen. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis

poteſtatis plenitudine eiſdem Canonicis & Capitulo, vel eorum procuratoribus, & agentibus, ut in apprehenſione poſſeſſion. dictarum domorum, & vineæ, vel antea, ſeu poſt ipſi Emphyteotæ, vel illas habitantes vel alias retinen. aut etiam, ut præfertur, illarum inquilini, & ſubinquilini, vel reſpective affictuarii dictos Canonicos, & Capitulum in dominos, & poſſeſſores recognoſcere voluerint, ſeu eiſdem Canonicis, & Capitulo penſionem, ac reſpective affictum ſolvere promiſerint, & ſe obligaverint, ſtante tali recognitione ſeu obligatione, ſi, & quatenus ipſis Canonicis, & Capitulo videbitur, præfatos Emphyteotas, vel in dictis domibus, & vinea habitan. ſeu illas retinen. aut illarum inquilinos, vel ſubinquilinos, aut reſpective affictuarios ac bona, & maſſaritias expellere, & ejicere minime teneantur: & nihilominus poſſeſſio hujuſmodi, ſic abſque ipſorum Emphyteotarum, vel in dictis domibus & vinea habitantium ſeu alias illa retinentium, vel earum inquilinorum, & ſubinquilinorum, affictuariorum, ac bonorum, ac maſſaritiarum ejectione, & expulſione capienda mediante dicta recognitione, ſeu promiſſione, valida, & efficax exiſtat, & eſſe cenſeatur, ac Canonicis, & Capitulo ſuffragetur, & perinde ac ſi talis poſſeſſio cum ejectione, & expulſione Emphyteotarum, vel habitantium, ſeu domos, & vineam præfatam retinen. ſeu inquilinorum, vel ſubinquilinorum, ac reſpective affictuariorum, ac bonorum, & maſſaritiarum ejuſmodi uſque in viam publicam, & etiam a facie domorum præfatarum, apprehenſa fuiſſet, & eſſet, nec propterea eiſdem Canonicis, & Capitulo de nullitate, ſeu invaliditate dictæ poſſeſſion. ſic capiendæ, aut quod per dictam recognitionem, ſeu promiſſionem per dictos Emphyteotas, vel habitan. ſeu retinen. aut etiam earumdem domorum, & vineæ inquilinos, vel ſubinquilinos aut affictuarios fact. ipſi vel alii quicumque ſuper dictis domibus, & vinea jus aliquod forſan prætenden. non fuerint, nec cenſeantur a ſua poſſeſſione ejecti, vel quod per eamdem promiſſionem, ſeu obligation. ipſi habitan. vel retinen. aut etiam inquilini, vel ſubinquilini, aut affictuarii reſpective non potuerint, neque poſſint præfatos Emphyteotas, vel alios quoſcumque

...o eas poſſi- ...s ſolvere ...ittant Ca- ...o.

...æ auct. ... valida de- ...atur.

Nullus item ...lus objici ...

ſe dominos, ſeu poſſeſſores prætenden. ſua poſſeſſion. privare, vel illorum poſſeſſion. intervertere, aut alius quicumque defectus præfatæ poſſeſſion. dari, opponi, vel allegari, aut objici poſſit in judicio, vel extra judicium, Apoſtolica auctoritate perpetuo concedimus, & indulgemus. Et nihilominus talem poſſeſſionem, abſque dictorum Emphyteotarum, vel habitan. ſeu eaſdem domos, & vineam reſpective retinentium, aut etiam inquilinorum, vel ſubinquilinorum, aut reſpective affictuariorum, & aliorum quorumcumque, ac bonorum, & maſſaritiarum Præfatarum expulſione, & ejectione per Canonicos, & Capitulum præfatos, vel illorum procuratores, ſeu agen. capien. in quibus dicta recognitio, ſeu obligatio ipſorum Emphyteotarum, vel aliorum præfatorum in ipſorum Canonicorum & Capituli favorem intervenerit, validam, & efficacem eſſe, ac perpetuo fore, perinde etiam, ac ſi ipſi Emphyteotæ vel domos, & vineam præfatam retinen. aut inquilini, vel ſubinquilini, ſeu reſpective affictuarii cum rebus, bonis, ac maſſaritiis earumdem domorum, & vineæ, aliiſque neceſſariis uſque in viam publicam, & etiam a facie earumdem domorum, & vineæ, quarum poſſeſſio per eoſdem Canonicos, & Capitulum capietur, ejicerentur, & expellerentur, taliſque defectus ut præfertur objici, & de nullitate &c. talis poſſeſſion. dici, ſeu dari nullatenus poſſit, eadem auctoritate Apoſtolica, declaramus, illoſque, & inde ſecuta, & ſequenda quæcumque perpetuo confirmamus, & approbamus; necnon dictum defectum opportune, & ſufficienter perpetuo ſupplemus. Sicque &c. Quibus omnibus etiamſi de illis &c. quorum tenores &c. latiſſime hac vice derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis. Et inſuper præſentem noſtrum Motum proprium, & conſtitution. vim perpetuæ legis habere decernimus, eamdemque vim & efficaciam obtinere quemadmodum ſi in corpore juris incluſum reperiretur.

Perinde ac ſequuta eſſet expulſio, &c.

Sequitur derogatio generalis.

Fiat Motu proprio. M.

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c. Et quod domorum præfatarum, & vineæ ſituation. &c.

Fiat M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſextodecimo Kal. Aprilis, anno ſeptimo.

GREGORIUS XIII.

Post felicem S. Pii V. Romani Pontificis obitum, Cardinales conclave ingressi, nulla mora interposita, hoc est die altero (*a*) Cardinalem Hugonem Boncompagnum Bononiensem in ejus locum sufficiunt. Die 13. Maji 1572. contigit electio, ac die 25. ejusdem mensis, recurrente Sacro Pentecostes die, sequuta est coronatio. Novo Pontifici, qui Gregorii nomen sibi delegit, Gregorii XIII. nomen impositum. Sedit in Petri Cathedra annos duodecim, menses decem, dies 28. Obiit 10. Aprilis 1585.

Censum in summa scutorum 350. a Capitulo Basilicæ S. Petri impositum, ut controversia quæ inter ipsum Capitulum, & Æmilium de Lenis fervebat, extingueretur, approbat, & confirmat.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Capſ. 12. Fasc. 20.

AN. CHR. 1572. 19. Septemb.

Beatissime Pater. De anno 1514. Devoti Sanctitatis Vestræ Oratores Canonici, & Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, in emphiteusin perpetuam, & in perpetuum locaverunt, & concesserunt Juliano de Lenis Civi Romano seniori certum petium Terreni positum in Regione Pontis in Parochia Sancti Blasii della Pagnotta, dictæ Basilicæ auctoritate Apostolica annexa, unita, & incorporata, juxta ab uno latere Palatium per fe: re: Julium Papam secundum construi cœptum, Via publica median. retro flumen Tiberis, ante via publica Julia nuncupata, pro annuo Canone octuaginta quinque ducatorum de Carlenis, ad rationem decem Carlenorum monetæ veteris in bona moneta, unica tantum solutione fien. in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, cum pacto quod dictus Julianus teneretur super dicto Terreno sua propria pecunia domos habitabiles construere, seu construi facere, aliisque pluribus & diversis pactis, condition., promission., obligation., clausulis, & cauthelis etiam devolution., & caducitatis dicti Terreni, & melioramentorum quorumcumque in eo existentium, ob non solutionem Canonis per triennium continuum, & in certis aliis casibus, & eventibus in instrumento dictæ locationis latius expressis; vigore dictæ locationis prædictus Julianus senior nonnullas domunculas cum apothecis super dicto terreno construere cœperit, & sic nonnulla melioramenta in eo fieri fecerit, quibus imperfectis, de anno 1530. seu alio veriori tempore, condito prius per eum testamento, in quo, inter cetera in eo disposita jussit, & mandavit, quod Emilio Leno ejus filio naturali daretur uxor, & si ipse Emilius haberet filios masculos, ad effectum domum suam conservandi, eosdem filios masculos ex prædicto Emilio ut præfertur nascituros, sibi universales hæredes instituit, eodemque testamento aliter non mutato, vitam cum morte commutavit, superstite sibi prædicto Emilio, qui matrimonium cum Hieronyma de Statis contraxit, ex qua filium masculum habuit nomine Julianum juniorem, contra quem, tamquam universalem hæredem dicti Juliani senioris ejus avi, de anno 1533. prædicti Canonici & Capitulum, citato dicto Emilio tanquam ejus Patre, & legitimo administratore coram tunc Vicario Urbis, seu ejus tunc in civilibus Locumtenen., sub prætextu quod Canones prædicti per triennium soluti non fuissent, mandatum obtinuerunt, cujus vigore, ejusdem Terreni, & melioramentorum super eo existentium, & per præfatum quondam Julianum seniorem factorum, sub prætextu quod ad dictam Basilicam, illiusque mensam capitularem devoluta fuissent, possessionem ingressi & adepti fuerunt; mortuisque prædicta Hieronyma, & prædicto Juliano juniore, dictus Emilius matrimonium contraxit cum Catherina Crispa, ex qua alterum filium masculum suscepit etiam nomine Julianum novissimum nuncupatum, nepotem, & ex testamento hæredem prædicti quondam Juliani senioris, eademque possessione prædicto Emilio intimata, & prævia etiam judiciali interpellatione eidem Emilio Patri, & Administratori prædicto, ex parte eorumdem Canonicorum & Capituli facta, an vellet iterum ab ipsis Canonicis, & Capitulo in emphiteusin conducere, & habere Terre-

Prima bonorum locatio.

Ejus conditiones.

Ædificio inchoato, emphyteutæ mors, ac Testamentum.

Hæres insti… tus nubit, filium procrea…

Litis occasio

(*a*) Jo: Petrus Maffæi in Gregorii XIII. Annalibus, quos nuper edidit Joannes Coquelines, Gregorii Pontificis electionem tertia die post conclavis ingressum peractam censet. Repugnant tamen Scriptores quamplurimi, qui altero conclavis die id contigisse fatentur. Omnem tamen, ut putamus, controversiam dirimit Joannes Molinæus, qui in Oratione ad Gregorium XIII. habita, & Bononiæ impressa an. 1573. illud in Gregorio commendat, quod primo Comitiorum die summus Ecclesiæ Pontifex fuerit renunciatus. Sic enim Pontificem alloquitur: *Neque enim hoc loci tacendum est, quod Patres tutelares, Ecclesiæ Senatus, primo die, quo ad eligendum Pontificem convenerant, & in conclave se abdiderant, te statim Summum Pontificem & Ecclesiæ Pastorem ac Patriæ Patrem læti ac gestientes salutarunt.*

(*a* Is

Terrenum, & melioramenta prædicta, deberet coram eis comparere, & conditiones ſuas offerre, alias ipſi Canonici, & Capitulum volebant Terrenum, & melioramenta prædicta alteri cuicumque perſonæ ſimiliter locare & concedere; ipſoque Emilio non comparente, & nihil declarante, Canonici & Capitulum prædicti Terrenum, & melioramenta prædicta Antonio Sangallo (*a*) in Emphiteuſim perpetuam locarunt & conceſſerunt pro annuo canone ſcutorum ſexaginta trium, & bajocchorum ſeptuaginta quinque, pluribuſque etiam adjectis pactis de exponen., & fabrican. in eodem Terreno, & melioramentis prædictis, aliaque plura faciendo, prout in Inſtrumento dictæ locationis, & conceſſionis de anno 1542. confect. & rogat. latius continetur (*b*); quorum omnium Inſtrumentorum, & ſcripturarum, ac Proceſſus, & aliorum prædictorum tenores &c. placeat Sanctitati Veſtræ hic pro ſufficienter inſertis, & expreſſis habere. Qui quidem Antonius Sangallus ſuper Terreno, & melioramentis prædictis varia, & quamplura etiam notabilia melioramenta fecit, & accrevit ad notabilem ſummam aſcenden. (*c*), eoque tandem vita functo, ejus hæredes, ſeu ab eis cauſam haben., Terrenum, & quæcumque melioramenta ſuper eo exiſtentia, juraque & actiones ſuper eis quomodolibet competen. accedente eorumdem Canonicorum, & Capituli conſenſu, vendiderunt, & conceſſerunt Joanni Riccio Tituli Sancti Vitalis S. R. E. Presbytero Cardinali de Monte Politiano nuncupato (*d*), precio, & pactis inter eos conventis, qui poſtea ſuper eiſdem Terreno, melioramentis, & fabricis, & aliis domibus, Palatium in eam quæ nunc apparet formam conſtruxit. Quo perfecto, & in eam quæ exiſtit formam redacto (*e*), de anno 1464. ſeu alio veriori tempore, dictus Julianus noviſſimus prædicti Emilii filius, & dicti quondam Juliani ſenioris nepos, & hæres, coram tunc exiſten. Auditore Cameræ Apoſtolicæ, ſeu ejus in Civilibus Locumtenen., primo via monitorii, deinde vigore commiſſionis ſuper dictis melioramentis per dictum quondam Julianum ſeniorem ſuper dicto Terreno factis, illorumque ſatisfactione, & etiam forſan immiſſione in poſſeſſionem, etiam fortaſſe ex remedio L. finalis de edicto divi Adriani tollen., contra dictum Cardinalem judicium introduxit, & etiam ſuccubuit, ac ſententiam contra reportavit, a qua, pro ejus parte appellatum, & appellationis cauſa Julio Cardino Rotæ Decano comiſſa fuit, coram quo plures actus facti, pluraque jura, & Teſtes examinati, ac reſpective producti fuerunt, & coram eo plures annos pependit, eaque ſic indeciſa penden. prædictus Julianus noviſſimus ab humanis deceſſit, ſuperſtite ſibi prædicto Emilio ejus patre, ac hærede univerſali, qui illius hæreditatem adivit, bonorumque poſſeſſionem cœpit, quam uſque in hodiernum diem continuavit, & continuat, & in dicta cauſa tamquam hæres prædictus contra eundem Cardinalem, ac eoſdem Canonicos, & Capitulum, qui litem prædictam in ſe ſuſceperunt, plures actus fecerit. Stantibuſque dictæ cauſæ dubiis, & difficultatibus, etiam medio, & interventu ejuſdem Julii Cardini Decani prædicti, Canonici, & Capitulum ex una, & dictus Emilius parte ex altera, ſuper dictis Litibus, & cauſis inter ſe tranſigerunt, & concordarunt cum præſentia, & interventu præfati Illmi, & Rmi D. Cardinalis, ex cauſaque tranſactionis hujuſmodi, prædicti Illmus, & Rmus Cardinalis ex ſua liberalitate, & pro dicta tranſactione, & concordia effectuanda, ac Canonici, & Capitulum

[Margin notes:] ...mus ac me... -menta al... emphyteutæ ...utur. — ...ſdem Domus ...litio favore ...dinalis Ric... — Nova lis fervet. — Partes concordiam ineunt.

(*a*) Is fuit Juliani a S. Gallo celeberrimi architecti pronepos ex Bartholomæo Piccono Juliani nepote. Adeas Vaſarum.

(*b*) Inſtrumentum hocce confecit Franciſcus Spina die 13. Februarii 1542. Hujus Notarii acta extant in Archivio Baſilicæ.

(*c*) Juliano igitur, de quo ſupra, domus hæc, quæ mox in ampliſſimum Palatium evaſit, ſuum magna ex parte debet incrementum. Quippe ædificium a prioribus emphyteutis incœptum vix ulli erat uſui; ideoque in altera pactione cum Juliano habita, eadem cenſus quotannis perſolvendi ratio ac menſura ſervata eſt. Siquidem perinde valent 85. Ducati carlenorum ex vi prioris contractus præſtandi, ac ſcuta 63. & obol. 75. quæ, mutato pecuniæ nomine non etiam pretio, alteri emphyteutæ Juliano taxantur.

(*d*) Joannes Riccius a Iulio III. in Cardinalium Collegium relatus, *a Monte Politiano* ubi ortum duxerat, ſive potius ab Epiſcopatu quem in Patria inſtituendum curaverat, cognomen ſortitus eſt. Ejus quippe opera an. 1561. ſub Pio IV. Montis Politiani Eccleſia in Cathedralem, Oppidum in Civitatem evaſit. Recentis Eccleſiæ adminiſtratio eidem Cardinali demandata eſt; de quo Ughellus. Familia eadem Riccia illuſtrium Virorum ferax, etiam noſtra ætate enumerat Franciſcum Riccium, quem, ob diutinum in quamplurimis Eccleſiæ negociis ſumma cum laude tractandis experimentum, Benedictus XIV. in Cardinalium numerum cooptavit. Nec ſilentio prætereundus Petrus Riccius Baſilicæ noſtræ Canonicus, cujus prudentiæ ac dexteritati multa in Romana Curia negocia adminiſtranda tribuuntur.

(*e*) Innuit Palatium ſatis magnificum, quod hodie in via Julia prope S. Blaſii Eccleſiam poſſidet nobilis Familia de Sacchettis. Hoc nempe ædificium in Baſilicæ Vaticanæ area extructum, ab anno 1514. ſua, humiliora tamen, repetit initia; a Juliano Sangallo auctarium & incrementum; a Cardinali Riccio amplitudinem longe præſtantiorem. A Familia de Ricciis a. 1576. in Tiberium Ceulum jure venditionis, ſtatuto viginti ſex millium ſcutorum pretio, pertranſiit. Alios Domus hæc novit Dominos, nimirum familiam de Aquaviva, ac poſtremo aliam de Sacchettis, a qua, ut præmonuimus, adhuc poſſidetur. Illud vero notatu dignum eſt, hoc idem Palatium canonis oneri ſubeſſe, quod Baſilicæ S. Petri memorata de Sacchettis Familia perſolvit. Etſi enim in ea Palatii parte quæ ad meridiem porrigitur, lapis fuerit ſuperpoſitus, qui jam tum ab anno 1555. domum a canonis penſitatione immunem dicat, ſucceſſu tamen temporis, veteris ædificii limitibus latius protenſis, & domibus quæ adjacebant occupatis, domibus inquam Baſilicæ Vaticanæ proprietati ſubjectis, nova domorum acceſſio, canonis, qui domibus inerat, onus intulit.

lum eidem Emilio summam quingentorum scutorum monetæ pro prædictis melioramentis, juribusque, & actionibus quibuscumque, quæ dictus Emilius super illis, & Terreno prædicto dicto q. Juliano seniori per dictos Canonicos, & Capitulum ut præfertur locato, competere prætendebat, median. infrascript. censuum impositione persolverunt, videlicet Julius Riccius ejusdem Illmi Cardinalis nepos ex fratre, etiam de ipsius Illmi Cardinalis consensu & voluntate, annuum perpetuum censum scutorum duodecim monetæ pro summa scutorum centum quinquaginta similium, super casale nuncupato Castiglione posito in partibus Transtiberinis juxta Casale Tagliata, & alia confinia; pro reliquis vero scutis 350. similibus, Canonici Procuratores & deputati a Capitulo, & qui nomine Capituli transactionem hujusmodi fecerunt, alium annuum perpetuum censum scutorum viginti octo monetæ, & sic ad rationem octo similium pro quolibet centenario, super casale Mazalupi dictæ Basilicæ positum in partibus Transtiberinis, juxta bona Hospitalis S. Spiritus, bona Hæredum Joannis de Nepe, & alia sua confinia, in favorem dicti Emilii respective imposuerunt, & constituerunt, dictosque annuos census eidem Emilio persolvere promiserunt de semestre in semestri, & in fine cujuslibet semestris pro rata, ea lege, & pacto, quod liceat Canonicis, & Capitulo ac Julio prædictis dictos annuos Census super dictis Casalibus ut supra respective impositos, & constitutos, semper, & quandocumque voluerint, etiam post lapsum centum & plurium annorum redimere, & recuperare pro eodem quo supra pretio, videlicet pro parte dicti Julii pro pretio scutorum 150 monetæ, & pro parte Canonicorum & Capituli pro reliquis scutis 350. similibus, & hoc prævia intimatione duorum mensium ipsi Emilio, vel ejus hæredibus & successoribus facienda: sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, etiam Rotæ Auditores &c. ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos &c. sublata &c. judicari &c. decernere dignemini de gratia speciali. Præfatusque Emilius ex causa transactionis ejusmodi, cessit juri & Liti, & causæ prædictis, & de evictione jurium per eum cessorum in forma promisit, pacto adjecto, quod in eventum alicujus evictionis eorumdem jurium, dicta censuum impositio, & constitutio, eo ipso extincta esse censeatur, & ad eorumdem censuum solutionem ulterius ipsi Julius, ac Canonici & Capitulum minime teneantur; & quod si ullo unquam tempore Julius, ac Canonici, & Capitulum prædicti vellent casalia prædicta a dictis annuis censibus liberare, & pecunias ipsi Emilio solvere, & satisfacere, ac prædictos annuos census redimere, tali casu ipse Emilius, ejusque hæredes & successores teneantur præstare idoneam cautionem de evictione jurium cessorum, consensu præstando, lite suscipien., duplo precio rei evictæ, ac damnis, expensis, & interesse. Quæ omnia prædicta sub reservationem beneplaciti S. V. ab ipsis partibus facta fuerunt; posteaque Canonici, & Capitulum prædicti etiam capitulariter congregati, transactionem, & census impositiones, & constitutiones prædictas, omniaque in illorum Instrumento contenta ratificarunt, & approbarunt, & alias, prout in singulis Instrumentis, & scripturis præfatis desuper celebratis etiam juramento firmatis, quorum etiam tenores hic pro sufficienter insertis, & expressis habere placeat. Cupientes devoti Sanctitatis Vestræ Oratores Canonici, & Capitulum, ac Julius prædict. transactiones, & Censuum impositiones prædictas, ac omnia, & singula in illius Instrumento, seu Instrumentis super inde confectis descripta, & contenta, suum effectum sortiri, & consequi debere, ac perpetuo observari, ad Sanctitatem Vestram recurrunt, illi humiliter supplicantes quatenus dignetur transactionem, concordiam, Censuum impositiones, ac alia prædicta, ipsaque Instrumenta desuper confecta, ac prout præmissa concernunt, omnia, & singula in illis contenta & descripta, ac inde sequuta quæcumque rata, & grata habere, illaque omnia, & singula approbare, & confirmare, ac Sedis Apostolicæ munimine roborare, omnesque, & singulos etiam quarumcumque tam accidentalium, quam substantialium solemnitatum, quæ de jure, vel consuetudine alias forsan intervenire debuissent, & deberent, forsan omissarum, necnon etiam quod in ipsis censuum impositionibus pecunia numerata juxta tenorem Bullæ per fel. rec. Pium Quintum Prædecessorem San. V. super forma creandi census.... non intervenerit, aliosque juris, & facti defectus qui forsan intervenerunt in eisdem, supplere, validasque, & efficaces, ac valida, & efficacia esse, ac suos plenarios effectus sortiri debere, perinde ac si in ipsa stipulatione dicti contractus, transaction. & imposition. censuum prædictorum ipsa numerata pecunia intervenisset, ac pro eorumdem censuum emption., & vendition. effectualiter soluta extitisset, decernere, & declarare, ac illa omnia, & singula per partes prædictas hinc inde inviolabiter observari debere, & invitos ad illarum observationem cogi, constringi, & compelli posse, non obstan. juramento prædicto, præmissis omnibus & singulis, nec non constitutionibus, & ordinatio-

A Julio Riccio, & Capitulo S. Petri census impositus.

Qua lege.

Aliæ vicissim a collitigantibus statutæ conditiones.

Petitur Pontificis assensus, & confirmatio.

Ac etiam, ut qui sint defectus, tollat.

Contraria amoveat.

nationibus Apoſtolicis, ſtatutiſque, & conſuetudinibus Baſilicæ, & Capituli, nec non juramento &c. firmatis ſtatutis, nec non fe: re: Symachi, Pauli ſecundi, Pauli Quarti, Pii Quarti, & Quinti, & aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum S. V. Prædeceſſorum de rebus Eccleſiæ non alienan. aliiſque Privilegiis, & Indultis latiſſime extenden. & præſertim dicta Bulla Pii Quinti, ut præfertur, ſuper forma creandi cenſus edita, quorum tenores &c. ceteriſque in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque. Quibus omnibus &c. hac vice dumtaxat latiſſime derogare placeat cum clauſulis opportunis, & conſuetis.

ntifex an.

Fiat, ut petitur. V.

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c., & quod dictorum Canonicorum, & Capituli, ac aliarum prædictarum partium obſtan., ac Inſtrumentorum prædictorum, & quarumcumque aliarum ſcripturarum ſuper præmiſſis confectarum tenores habeantur pro expreſſis, vel in toto, vel in parte exprimi poſſint, etiam de confirmatione, approbatione, adjectione, ſuppletione, decreto, derogatione, aliiſque præmiſſis ut ſupra, quæ hic pro ſigillatim, & ad partem repetitis habeantur latiſſime extenden. perpetuo in forma gratioſa, etiam, ſi videbitur, cum opportuna executorum deputatione, qui aſſiſtant &c. etiam ſub cenſuris, & pœnis etiam pecuniariis arbitrio ſuo moderan. cum poteſtate citandi, inhibendi, aggravandi &c. Invocato &c. Auxilio brachii ſecularis latiſſime extenden. Et quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum etiam nominum, cognominum, invoc. &c. denominat. qualitat. nuncupat. aliorumque neceſſariorum major & verior ſpecificatio, & expreſſio fieri poſſet, ac dicti Iſtrumenti, ſeu Inſtrumentorum, & aliarum ſcripturarum quarumcumque tenor, ſi videbitur, de verbo ad verbum ſignis & characteribus omiſſis inſeri poſſint.

e adjiciun- lauſula.

Pontifex iterum ſubſcribit.

Fiat V.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Tertiodecimo Kal. Octobris anno Primo.

Duo Baſilicæ Vaticanæ Altaria, alterum Mortuorum, S. Gregorii alterum, Privilegio donantur perpetuo pro Defunctis.

Ex Autographo in Archiv. Baſil. Capſ. 1. Faſc. 254.

N. CHR. 1575. Februar.

GRegorius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Omnium ſaluti paterna charitate intenti, inter tam multa pietatis officia, quæ Nos pro munere noſtro convenit exercere, ſacra interdum loca ampliore privilegio inſignimus, ut inde Fidelium Defunctorum ſalus valeat uberius provenire. Augeſcente nimirum quotidie magis Chriſtifidelium religione ad Altare Mortuorum in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, ubi Sacrificium Miſſæ pro Animarum in Chriſto quieſcentium expiatione ab antiquo perficitur (*a*), tantus ea de cauſa numerus Sacerdotum, uno eodemque tempore ſæpenumero concurrit, ut omnes ſtatis horis ibi commode celebrare non poſſint. Ad hoc præterea accedit quod Altare ipſum jamdiu vetuſtum, & carioſum propediem deſtruetur, ut quamprimum in præſtantiorem formam reſtituatur. Nos, ne, dum illud reficitur, tam ſalutiferum opus apud dictam Baſilicam deficiat, neve, illo perfecto, prædicta incommoditas efficiat, ut animarum ſaluti minus, vel certe ſerius conſulatur, Auctoritate Nobis a Domino tradita concedimus, ut quoties deinceps in perpetuum, ſive ad Altare Sancti Gregorii ſitum in Capella Sancti Andreæ Apoſtoli in dicta Baſilica (*b*), ſive finito opere prædicto, ad prædictum Altare Mortuorum Miſſa celebrabitur pro anima cujuſcumque fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad utrumvis Altare id factum fuerit, anima ipſa de theſauro Eccleſiæ Indulgentiam conſequatur (*c*), quatenus Domin

ltari Mor- m frequen- Miſſarum rus.

Aliud S. Gregorii Altare Privilegio pro Defunctis donatur.

(*a*) Altare Mortuorum intellige inter Ravennianam Argenteamque portam extructum, de quo Alpharanus ſub n. 48. Quia vero ex hiſce Gregorii Pontificis verbis docemur Miſſæ ſacrificium a priſcis temporibus in hoc Altari fuiſſe peractum, & Sacerdotes quamplurimos eo acceſſiſſe ut ſacrum obirent, nemo prudens dubitaverit quin Ara iſthæc peculiari quodam Privilegio pro Defunctis fuerit antiquitus inſignita.

(*b*) In Sacellum S. Gregorio I. dicatum Pius II. nova marmorum acceſſione facta, ac eleganti Ciborio deſuper extructo, S. Andreæ Apoſtoli caput intulit. Hinc ab Apoſtoli nomine novum Sacello cognomen acceſſit, ſervato tamen veteri titulo Altaris *S. Gregorii*, quum in eo S. Pontificis oſſa clauderentur.

(*c*) En ſumma Pontificis in Defunctorum animas beneficentia. Altari mortuorum Plenariam, eamque perpetuam Indulgentiam largitur; ac præterea idem Beneficium ad S. Gregorii Aram extendit. Neque vero hic ſiſtit ſedula Pontificis cura. Illud inſuper addidit, ut pari Indulgentia fidelium animæ juventur, eſto Quadrageſimali tempore Miſſa ſub ritu *de Requiem* non celebretur. Novimus alios Romanos Pontifices, ac præ ceteris Alexandrum VII. in ſua Conſtitutione quæ incipit *Credite nobis*, edita 22. Januarii 1667. decreviſſe, ut quoties Miſſa *de Requiem* aut Dominico die, aut feſto duplici recurrente, recitari nequeat, locus adhuc ſit Privilegio per Miſſam alio ſub ritu, qui cum officio conveniat, celebratam. At Privilegium protendi etiam ad dies Quadrageſimæ, in quibus Miſſa de Feria dicitur, quum Miſſa de Requiem recitari jure poſſit; nemo Pontificum, quem noverim, hactenus conceſſit, ſi Baſilicam Vaticanam excipias. Id vero Gregorio placuit, ut e ſequenti libello patet, cujus Autographum in Archivo noſtro clauditur Capſ. 1. Faſc. 254.

BEA-

mini nostri Jesu Christi, & Beatissimæ Virginis Mariæ, beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, aliorumque Sanctorum omnium meritis suffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo septuagesimo secundo (a), Kal. Februarii, Pontificatus Nostri Anno primo.

Rutilio Benzono Sac. Theologiæ Magistro Canonicatum & præbendam Theologalem in Vaticana Basilica confert, revocans S. Pii V. Constitutionem, quæ id muneris ac dignitatis Sac. Palatii Apostolici Magistro perpetuo concesserat.

Ex Actis Notarii Tegeroni Lib. IV. fol. 145.

AN. CHR. 1573. 1. Martii.

Rutilii Benzoni laus.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Rutilio Benzono Canonico Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Magistro in Theologia, Salutem & Apostolicam benedictionem. Literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendaris testimonio nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum siquidem omnes Canonicatus, & præbendas apud Sedem Apostolicam tunc vacantes, & inantea vacaturas collationi, & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque postmodum Canonicatus, & præbenda Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe olim Officio Magistri Palatii Apostolici perpetuo uniti, annexi & incorporati (b), ex eo quod nos Officio prædicto per obitum quondam Thomæ Manriques dum viveret dicti Palatii Magistri, apud sedem Apostolicam defuncti vacante, certis rationabilibus causis adducti, unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi motu proprio ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, perpetuo dissolvimus (c) & per dissolutionem hujusmodi apud Sedem Apostolicam vacaverint, & vacent ad præsens, nullusque de illis, præter nos, hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione ac decreto obsistentibus supradictis; Nos tib Presbytero Roman. qui præpositis ad concursum edictis pro dictis Canonicatu & præbenda per nos in Theologales uni Magistro, aut licentiato in Theologia, qui munus legendi apud dictam Basilicam obire debeat, in eadem Basilica institutis, quos nunc & inposterum Magistro seu licentiato prædicto, & ad eam docendam idoneo conferri debere statuimus, & ordinavimus, pro ut in nostris inde confectis literis plenius continetur; per dilectos filios examinatores ad id in dicta Urbe constitutos, rigoroso examine præcedente, ad profitendum Theologiam, & ad Canonicatum, & præbendam Teologales hujusmodi obtinendum, nullis aliis comparentibus, examinatus, & idoneus repertus fuisti &c. præmissorum meritorum tuorum intuitu primodictos Canonicatum & præbendam &c. cum annexis hujusmodi, ac plenitudine juris Canonici, necnon omnibus juribus & pertinentiis suis Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illis etiam providemus. Decernentes &c. non obstant. &c. Nulli ergo &c. Datum

S. Pii V. Constitutio de Præbenda Theologali revocatur.

Benzonus [...]mine pro[...] in Theolog[...] eligitur.

BEATISSIMO PADRE.

Si supplica V. S. voglia concedere, che le Messe della feria di tutta la Quadragesima, & de' Santi doppi, & Domeniche di tutto l' Anno, celebrate in qualsivoglia de' duoi Altari Privilegiati di S. Pietro in Vaticano per li Defonti, abbino il medemo privilegio, che le Messe di requie celebrate in detti Altari per consolazione di molti Signori, e Prelati, che per loro divozione vengono ad ascoltar Messa in S. Pietro, e si sodisfanno della Messa corrente, massime in simili giorni, per decoro della Chiesa, per beneficio dell' Anime de' Defonti, ed acciò li poveri Sacerdoti deputati a sodisfare le Messe votive di detta Chiesa, non siano costretti a dir ogni giorno Messa da morti, o fraudare l'intenzione de' Fedeli, che offeriscono elemosine per suffragio de' Morti. Che si riputarà per grazia singolare, e non si mancarà pregare per la longa, e felice vita di Vostra Santità.

Nostro Signore si contenta. D. Toledo.

(a) Anni ab Incarnatione pro more numerantur. Nos a Januario ordimur; hinc annum 1573. sub initium Constitutionis obsignavimus.

(b) Consule Pianam Constitutionem, quam supra retulimus hoc eod. Tom. III. pag. 80.

(c) Providas hasce Gregorii XIII. literas diu conquisitas nondum reperire licuit. Ex hac tamen Bulla, quam hic consulto inseruimus, satis patet novam hac in re œconomiam a Gregorio Pontifice invectam; & optimo quidem consilio. Non enim Basilicæ Vaticanæ florentissimo, ac in scientiis bonisque artibus peritissimo Clero satis consultum videbatur, si ex Regularium cœtu evocaretur, qui juxta Tridentinæ Synodi Decretum Theologicas lectiones in Vaticano Templo publice ediceret. Postquam Thomas Manriquesius Sac. Apostolici Palatii Magister fato concessit, novus ex Romano Clero Canonicus invectus est. Eo vita functo, alii scientia, eruditione, ac dignitate conspicui delecti sunt, quorum seriem ad nostra usque tempora hic ultro subjicimus.

Thomam Manriques ex inclyto Prædicatorum Ordine excipit

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagentesimo secundo, Kal. Martii, Pontificatus nostri anno primo (a).

Canonicis Basilicæ Vaticanæ, quos a censuris & pœnis propter bonorum alienationes contra formam Literarum Apostolicarum pridem factas absolvit, jus tribuit, ut venditioni domorum, quæ solo Basilicæ inædificatæ fuerant, assensum præbeant.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 12. Fasc. 20.

N. CHR. 1576. ...nuar.

...i IV. San... de non lo... is Basilicæ ... consang... is, affini... aut fami... bus.

Beatissime Pater. Exponitur humiliter pro parte devotorum illius Oratorum Canonicorum, & Capituli principis Apostolorum de Urbe, quod postquam alias fel. rec. Sixtus Quartus inter alia omnes & singulas locationes, & concessiones de Pratis, Tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis capanis, hortis, domibus non propria habitatione receptis, habitis, & retentis, & de quibuscumque aliis rebus, & bonis ad præfatam Basilicam spectan. quibusvis Canonicis, Benefitiatis, & Clericis Beneficiatis, ejusdem Basilicæ, aut eorum consanguineis in secundo gradu, familiaribus, sive servitoribus quomodocumque, qualitercumque, & quandocumque facta revocaverat, irritaverat, & annullaverat, mandan. omnibus & singulis illas, seu illa tenen. sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quas ipso facto incurrerent, & distributionum quotidianarum amission., quas Camerarius illius Basilicæ tunc, & pro tempore existens, sub eadam pœna deberet in Canonicos, Beneficiatos, & Clericos hujusmodi suis mandatis paren. distribuere, ac CC. ducator. auri pro una Cameræ Apostolicæ, & alia medietatibus Sacristiæ ejusdem Basilicæ, si contrafacerent, applican., quatenus infra certum expressum terminum deberent hujusmodi Prata, Tabernas, hospitia, nemora, silvas, capanas, hortos, vineas, domos, & alia bona expeditas, & vacuas, seu expedita.

Pœnæ a Sixto imposita.

---

cipit *Rutilius Benzonus* Nobilis Romanus, mox Lauretanæ ac Recanatensis Ecclesiæ Episcopus renunciatus a Sixto V. an. 1586. Multa de ejus laudibus prodit Ughellus, qui tamen reticet præclarum munus quo in Basilica Vaticana Benzonus functus est plurium annorum spatio.

Anno eodem 1586. die 24. Decembris suffectus est *Marius Alterius*, ex Actis Notarii Quintiliani Gargarii *lib. 9. pag.* 227.

Sequitur *Jo: Baptista Alterius* Canonicatu & Theologali præbenda decoratus die 14. Julii 1613. Ab Urbano VIII. an. 1624. ad Camerinensem Ecclesiam vocatus, Canonicatum exuit. Variis in Ecclesia muneribus multa cum laude peractis, ab eodem Pontifice Urbano an. 1643. inter Purpuratos Ecclesiam Patres relatus est.

Jo: Baptista Alterio ad Camertinam Ecclesiam vix translato, *Augustinus Oregius* illi successor designatur die 27. Februarii 1624. Tanti viri pietatem, castimoniam, summamque scientiarum peritiam Urban. VIII. IV. Kal. Decembris 1633. testatam voluit, quum Oregium tot nominibus clarum, in sacrum Cardinalium Collegium cooptavit.

Canonicatum a Patruo Augustino dimissum Bartholomæus Oregius Urbani VIII. cubicularius ac eleemosynarius accepit die 29. Novemb. 1633. Itaque uno eodemque die Augustinum Sacra Purpura, Bartholomæum Theologalis Præbenda decoravit. *Ita Grimald. in Ser. Canonicor. Basil. Vatic.*

Bartholomæo vita functo, *Marius Albritius* (ex Diario Culignani Cæremoniarum Magistri) die 30. Maji 1669. in ejus locum successit. Erat is jam tum ab an. 1657. Basilicæ Vaticanæ Canonicus; nova tamen post Collegæ obitum in eum translata dignitas, ob scientiarum, & cum primis Theologicæ facultatis peritiam. Oneri tamen ac honori cessit an. 1674. ad Neocæsareensem Archiepiscopatum evectus, atque ad Cæsarem nuncius designatus. Nec dum Legationis munere expleto, a Clemente X. inter S. R. E. Presbyteros Cardinales adscitus est.

Canonicatus ac Theologale munus ab Albritio dimissum, *Francisco Marino* Januensi ac Amasiæ Archiepiscopo, die 9. Junii 1674. collatum fuit. Id patet ex Canonicorum serie in Archivo nostro peculiari Volumine conscripta pag. 189. Perperam igitur in nuperis ad Ughellum additamentis ad Episcopos Tiburtinos legimus, Marium Albritium ineunte anno 1671. & Neocæsareensem Archiepiscopum fuisse inunctum, & tunc primum Legationem apud Cæsarem exequendam suscepisse.

Ulysses Josephus Gozzadinus ex nobili vetustaque Bononiensi familia, anno 1693. die vero 18. Januarii Canonicatum cui Franciscus Marinus nuncium miserat, ac Theologalem Præbendam illi conjunctam adiit. Quot quantæque fuerint egregii illius animi dotes, vel ex eo licet colligere, ut cætera brevitatis studio prætercam, quod summo jure a Clemente XI. die 15. Augusti 1709. Sacra Purpura donatus est.

Hac dignitate aucto Gozzadino, *Hannibali Albano* Clementis XI. ex Fratre Nepoti, pridem, hoc est ab anno 1702. Basilicæ nostræ Canonico, Theologalis Præbenda obtigit die 18. Aprilis 1709., Culignano teste in Diariis. Hoc munus ad ann. 1712. præclare gessit, ac tum tandem dimisit, quum post diutinum probati moris experimentum, a Patruo ad Sacram Purpuram vocatus est. Quem Basilica nostra Canonicum novit, modo Archipresbyterum in se amantissimum æque ac munificentissimum colit.

Canonici ac Theologi munus *Prospero Lambertino*, mox S. R. E. Cardinali amplissimo, nunc supremo Ecclesiæ Pontifici an. eodem 1712. 9. Octobris delatum est. Vir sane, si universam ejus vitæ seriem percurras, commendatissimus. Etenim iis, quos ante Purpuram duxit, annis, innumera quæ in urbe Roma ac in bonum Ecclesiæ obivit munia, summa cum laude, integritate, ac fide perfecit. Inter Purpuratos Patres adscriptus, Anconitanam Ecclesiam, & Bononiensem Archiepiscopatum iis instructus dotibus quæ Euangelicum Pastorem ornant, administravit. Scriptis, verbo, & exemplo alienæ saluti totus incumbens. In summo Ecclesiæ universæ regimine, quot quantaque cum scientiæ, tum pietatis, ac saluberrimi gubernii argumenta præbeat, norunt ac fatentur omnes, etiam exteræ nationes, ii quoque, qui in Ecclesiam Romanam infenso feruntur animo.

Qui Lambertinum inter Cardinales retulit Benedictus XIII., idem in *Nicolaum Xaverium Sancta Maria* Apostolici cubiculi tum Præsidem, ac Cyrenensem Episcopum, Canonici ac Theologi munus transtulit an. 1727. Kal. Februarii. Postremus hic in Theologorum serie Canonicus hodie numeratur, quem vitæ probitas, ac assiduæ in Basilicam curæ satis commendant.

Ex memorato Canonicorum numero perspicuum est, Basilicæ Vaticanæ Theologos e Clero seculari delectos, præcipuos fuisse viros, scientia, integritate, ac dignitate conspicuos.

(a) Communem supputandi annos a Januario mense rationem sequuti, annum inscribimus 1573. Ex quo fit ut primus Pontificatus Gregorii annus, qui alioquin in mensem Martium 1572. rejici non potest, bene cohæreat.

(a) Sixti

ta, & vacua dimisisse seu relaxasse sub dispositione Capituli dictæ Basilicæ, seu officialium ejusdem, qui easdem, seu eadem utiliori modo locare tenerentur. Imposterum vero hujusmodi locationes dictis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, aut con sanguineis, vel familiaribus eorum omnino fieri inhibuerat sub eisdem pœnis, quas tam locantes, quam consentientes ipso facto incurrerent, illasque ex tunc, si fieri contingeret, irritas & inanes esse voluerat; & successive piæ me. Clemens VII revocation., annullation. irritation. prædictas innovaverat, ac omnes, & singulas location. etiam quocumque nomine censerentur, ac concession. de pratis, Tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis, capanis, hortis, vineis, casalibus, & domibus, præterquam pro propria habitatione receptis, & aliis quibuscumque bonis ad dictam Basilicam quomodolibet pertinen., ejusdem Basilicæ Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, aut eorum consanguineis & affinibus conjunctim, vel divisim in secundo gradu, ac familiaribus qualitercumque, quomodocumque, & quocumque tempore in perpetuum, vel ad tempus eatenus factas etiam revocaverat, cassaverat, irritaverat, & annullaverat, ac similes locationes de cætero fieri sub excommunicationis latæ sententiæ, a qua ab alio quam a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, ac satisfactione prævia, illas facien. absolvi non possint, ac infamiæ juris, & facti, necnon 500. ducat. pro una Cameræ, & alia medietatibus Sacristiæ prædictis ipso facto applican., etiam a consentien., & votum præstan., quoties contra facerent, incurren. pœnis districtius inhibuerat, ac voluerat quod deinceps nulla locatio dictarum rerum unquam fieri possit nisi in pleno Capitulo ejusdem Basilicæ, & quod tale Capitulum per unum diem ante cuilibet Canonico per Campanarium, vel alium ad id deputatum intimari deberet, & expressa causa, videlicet pro locatione talis rei, alias location. facien. nullius essent roboris, vel momenti; quodque locationes faciendæ ad tempus, ultra triennium nullam obtinerent firmitatem, nisi illæ per idoneos testes in evidentem ipsius Basilicæ utilitatem cedere coram Vicario dictæ Basilicæ pro tempore legitime probatæ, & per eundem Vicarium dictæ Basilicæ approbatæ forent. Postea fel. rec. Paulus III. intellecta lite & causa inter dictos Canonicos & Capitulum, ac forsan alios ex una, & Beneficiatos, & Clericos ejusdem Basilicæ parte ex altera tunc verten. super invaliditate, seu rescissione location. Casalium, & bonorum dictæ Basilicæ bo: me: Baldo Farratino tunc Episcopo Liparen., & Christopharo Cincio ejusdem Basilicæ Canonicis, seu forsan aliis personis eorum forsan intuitu, & contemplatione fact. contra formam, & tenorem dictarum literarum in forma Motus proprii Sixti, & Clementis, & aliorum Prædecessorum suorum, & in eis contenta quæcumque cum opportuna juris & facti, si opus esset, defectuum suppletione approbaverat, & confirmaverat, & quatenus opus esset, de novo concesserat, perpetuæ quoque firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari decreverat; nec non quia contra illarum formam, & tenorem factas esse cognoverat, ex quibuscumque ipsius Basilicæ, seu illius mensæ casalibus, hospitiis, tabernis, hortis, domibus, & aliis quibusvis bonis locationes, & locationum prorogationes, vel alias concessiones ipsis Baldo, & Christophoro, seu aliis personis collitigan., ac eorum authoribus, & pro eis eorum intuitu, aut alias etiam eorum attinen. consanguineis, familiaribus, aut aliis similibus imposterum facien. cassaverat, irritaverat, annullaverat, ac nullius roboris fuisse, & esse, nullumque effectum sortiri unquam posse voluerat, & decreverat; & postremo fel: rec: Paulus Quartus Rom. Pont. V. S. Prædecessor omnes & singulas revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes prædictas Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine innovaverat, ac omnes, & singulas locationes, & concessiones de pratis, tabernis, hospitiis, nemoribus, silvis, capanis, hortis, vineis, casalibus, domibus, præterquam pro propria habitatione receptis, & aliis quibuscumque bonis ad eamdem Basilicam quomodolibet spectan. & pertinen. ejusdem Basilicæ Canonicis, etiam quacumque alia dignitate fungen. Beneficiatis, Clericis, aut eorum consanguineis, & affinibus conjunctim, vel divisim, in secundo gradu, seu familiaribus, sive eorum intuitu, aut ipsis procurantibus, seu desuper intromitten., vel interponen., & aliis quibuscumque personis etiam in confidentiam, aud ad ipsorum instan. vel alias qualitercumque, & quomodocumque, aut quocumque tempore in perpetuum vel ad tempus eatenus factas, Motu proprio, & scientia, ac de potestatis plenitudine similibus auctoritate Apostolica resciderat, annullaverat, cassaverat, & irritaverat, ac viribus evacuaverat; & insuper sub pœnis præfatis statuerat & ordinaverat, quod de cætero locationes præfatas cæteris extraneis personis facien., non nisi eodem Capitulo, ac modo, & forma præmissis, & non per voces, sed per fabas albas, & nigras, & alias ut juris est, & esse debebat, licet fortasse moris non esset, nec ipsis Canonicis, aut Beneficiatis, vel conjunctis personis, vel attinen.

Par Clementis VII. Constitutio.

Aliæ a Pontifice adduntur pœnæ.

Eadem Pauli III. œconomia.

Par item Pauli IV. soli...

attinen. nullo etiam ibi expreſſo modo fieri poſſent, ſeu fieri deberent, alias locationes ipſæ nullius eſſent roboris vel momenti, nullumque jus alicui tribuerent, ac quod de illis Canonicis, & Beneficiatis, & Clericis prædictis ſermo in dicto Capitulo aliquo modo nullatenus haberi poſſit; quodque de hujuſmodi locationibus eis perſonis facien. nonniſi Canonici prædicti ſe intromittere poſſint; hi vero qui de illis ſe quoquo modo intromitterent, aut ſi qui id proponerent, aut ſermonem haberent de dictis locationibus præfatis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis facien. nec non qui illas perſonis extraneis, mediis, & viis illicitis ibidem expreſſis fieri procurarent, eo ipſo ſententiam excommunicationis, a qua nonniſi ab ipſo Paulo prædeceſſore, ſeu Rom. Pontif. pro tempore exiſtente, niſi in mortis articulo, prævia reſtitutione, vel alia competenti ſatisfactione, abſolvi poſſent, incurrerent, & illa innodati eſſent, & eſſe cenſerentur, ac pœna quingentorum ducatorum auri de Camera, Sacriſtiæ dictæ Baſilicæ irrevocabiliter applican. plecteretur, pro ut in Sixti, Clementis, Pauli III, & Pauli IV literis, aut aliis ſcripturis deſuper confectis, & apparentibus plenius dicitur contineri (*a*), quorum tenores &c. præfati Capitulum Oratores plures forſan conſenſus alienationibus bonorum per diverſas extraneas perſonas tam forſan Canonicis, Beneficiatis, & Clericis dictæ Baſilicæ, quam etiam eorum conſanguineis, affinibus, attinen. familiaribus, ſervitoribus, ac etiam nominationibus ad ſucceſſionem bonorum eorumdem Canonicis, & aliis omnibus prædictis, ac eorum favorem & commodum quomodolibet fact. conſenſum præſtiterunt, & menſe Decembris proxime præterito, Petrus Paulus, & Horatius de Franzinis, filii & hæredes quondam Bartholomæi Franzini, nec non Petrus Franzinus filius quondam Franciſci Franzini, vice & nomine Antonii, & Baptiſtæ Franzini ſuorum fratrum, & Eliſabettæ ſuæ ſororis venderint Hieronymo Ceuli Mercatori Piſano Romanam Curiam ſequen. Patri Mutii Ceuli prædictæ Baſilicæ Beneficiati (*b*) XII. domos in XXIIII Appartamentis locari ſolitas, in Terreno, fundo, & proprietate prædictæ Baſilicæ, alias per Capitulum dictæ Baſilicæ quondam Petro Mathæo Maneſio de Civitate Caſtelli de anno MDXVI. in perpetuam emphyteuſim locato, & conceſſo, conſtructas, ſitas in Urbe inter viam Juliam & Tiberim, juxta Oratorium, & bona Societatis Confalonis, bona Ruinæ Aquaroli, & vias publicas (*c*), annuo Canone ſcutorum XL. & b. LXX. monetæ curren., Canonicis, & Capitulo quolibet anno in duobus terminis, videl. pro medietate in feſtivitatibus Nativitatis Domini noſtri, & pro altera medietate in Feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli perſolven. oneratas, pro pretio ſcutorum trium millium ducentorum nonaginta ſex monetæ, quorum certa pars eſt exponenda in extinctione plurium annuorum cenſuum ſuper dictis domibus per dictos de Franzinis, aut alios conſtitutorum; & contractus præfatæ venditionis, & alienationis confectus & celebratus fuit ſub reſervation. conſenſus dictorum omnium ſub quorum directo dominio, & proprietate præfatæ domus exiſtunt; & præfatus Hieronymus Emptor antequam pretium conventum prædictis venditoribus ſolvere vellet, recurſum habuit ad dictos Oratores, eoſque etiam requiſivit, ut prædictæ venditioni, & alienationi, recepto ſolito laudemio, conſentire vellent; Qui quidem Oratores licet præfatæ literæ Apoſtolicæ de location. & conceſſion. tantum mentionem faciant, tamen ſtantib. prægan. clauſulis in eis contentis, & cenſuris, ac aliis pœnis comminatis, in dubium revocarunt, an conſentiendo hujuſmodi locationi in perſonam dicti Hieronymi Patris præfati Mutii Beneficiati, cenſuras, & alias pœnas in eiſdem litteris expreſſas propterea incurrant; & incurrere cenſeantur; & cum bonum ſit culpa cavere etiam ubi culpa non eſt, decreverunt conſenſum præfatum non aliter præſtare, niſi prævia S. V. licentia, facultate, & declaratione; ſupplicant propterea eidem S. V. dicti Oratores quatenus eis, & ex Capitularibus eorum reſpective cuilibet in præmiſſis opportune providen., ipſoſque ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequen., eoſdem Oratores, & quemlibet ipſorum Capitularium tam conjunctim, quam diviſim, a ſupradictis excommu_

…us locatio. …ntractus.

Canonici de conſenſu præſtando dubii ac ſoliciti.

(*a*) Sixti IV. Clementis VII. & Pauli III. literas Apoſtolicas exhibet Tomus II. pag. 229., 380., & 426. Alias Pauli IV. complectitur Tom. III. pag. 39. Patet hinc quanta Romanis Pontificibus inſederit cura, ut Locationes Bonorum Baſilicæ, quavis fraude aut favore ſublato, perficerentur. Quid vero deinde ſtatutum fuerit, in ſequentium Pontificum Diplomatibus adnotabimus.

(*b*) Hoc quidem tempore Mutius Ceulus Piſanus Baſilicæ Vaticanæ Beneficiatis accenſebatur. Quippe ſequenti anno 1577. die ultima Martii inter Baſilicæ ejuſdem Canonicos, Grimaldo teſte, relatus fuit.

(*c*) Domus hæc eodem hoc anno in Hieronymum Ceulum translata cum onere annui cenſus ſcutor. 40. & obolor. 70., ut ex Inſtrumento Simonis Tegeroni lib. 5. fol. 222., poſteriori ævo, hoc eſt an. 1588. die 21. Januarii V. Societati Confalonis attributa fuit, ſtatuto canone ſcutorum quinquaginta quotannis præſtando, ac inſuper conditione adjecta, ut quindeno annorum numero recurrente, Calix argenteus valoris ſcutorum octodecim, ratione quindennii tradatur. Adeas Inſtrumentum Quintiliani Gargarii lib. 1. pag. 182.

commnicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pecuniariis, aliisque temporalibus pœnis, si quas propter præmissa vel illorum occasione, ut præfertur, & alias quomodolibet incurrerunt, necnon ab excessu hujusmodi, quatenus opus sit; statuen. ut alienationes, & alia ab eis contra prohibitiones, statuta, & cætera prædicta facta propterea comprobari, aut vim, & robur inde capere minime censeantur, Apostolica auctoritate in utroque foro penitus absolvere & totaliter liberare, dictasque pœnas, ac fructuum, seu quotidianarum distributionum amission. vel restitution. eis, vel eorum respective cuilibet gratiose remittere, relaxare, & condonare, ac cum eis, & quolibet eorum super irregularitate quomodolibet contracta, in quam fortasse incurrissent, vel incurrisse dici, aut censeri possent, in omnibus, & per omnia, ac quo ad omnia uti prius dispensare, omnemque inhabilitatis & irregularitatis maculam, sive notam, & impedimentum contra eos & eorum quemlibet ex præmissis forsan ut præfertur quomodolibet insurgen. ab eisdem prorsus abstergere, & absolvere, eosque etiam, & eorum quemlibet in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum, in omnibus, & per omnia, ac quo ad omnia, etiam quatenus opus sit, plenissime restituere, reponere, & reintegrare, & insuper pro hac vice tantum licere eisdem Oratoribus super prædicta alienatione domorum dicto Hieronymo Ceulo, ut præfertur facta, eorum & dicti Capituli consensum pariter & assensum, absque aliquarum censurarum aut aliarum pœnarum in dictis litteris Apostolicis descriptarum incursu, libere præstare posse, auctoritate Apostolica declarare, concedere, & indulgere, ac plenissimam licentiam, liberamque, & omnimodam facultatem impartiri, sicque in præmissis omnibus, & singulis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices &c. etiam sacri Palatii Apostolici causarum Auditores &c. ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. judicari &c. debere, irritumque &c. concedere, indulgere, & respective decernere, & declarare dignemini de gratia speciali &c. Non obstan. præmissis, ac Mot. propriis, ac litteris prædictis, & quibusvis aliis Apostolicis universalibus, & Synodalibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis specialibus & generalibus, necnon etiam juramemto &c. roboratis statutis &c. & dictæ Basilicæ constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet conceff. &c. quibus omnibus, etiamsi de illis &c. eorum tenores &c. latissime hac vice derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis &c.

Pro locationibus per eam factis absolutionem.

Pro nova locatione, beneplaciti Apostolicum postulat.

Fiat ut petitur. V.

Pontifex a... nuit.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. & quod dictorum omnium, & cujuslibet eorum Capitularium obstan. etiam beneficiales, necnon Motuum propriorum, ac litterarum prædictarum constitution., & privilegiorum, aliorumque præmissorum omnium, & singulorum, & aliorum necessariorum etiam veriores & toti tenores ac dat. cum inde sequentibus habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint, & de absolution., liberation., remission, decreto, declaration. licentia, & facultate, indulgentia, & derogatione, aliisque præmissis ut supra in forma gratiosa, & cum opportuna si videbitur executorum deputatione, qui assistant &c. etiam sub censur. &c. cum facultate aggrav. &c. invocato &c. secularis, cum derogatione dietarum, dummodo non ultra tres latissime exten. &c. etiam quod præmissorum omnium, & singulorum etiam fruct. &c. seu quotidianarum distributionum, nominum, cognominum, invocat. denominat., annex. qualitat. nuncupat., aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris simul, vel ad partem &c. per Breve S. V. expedien. &c.

Supplicatio summa clausulis adjectis.

Fiat. V.

Iterata subscriptio.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum nonis Januarii anno quarto.

Fructus Monasteriorum S. Petri Licosati, & S. Nazarii, qui, superstite Jo:Dominico de Surrento, ab eo, quem Cardinalis Farnesius elegisset, erant percipiendi, eodem Cardinali, & Capitulo S. Petri id rogantibus, in Vaticanam Basilicam transferuntur.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 3. Fasc. 258.

AN. CHR. 1576. 27. Februar.

Rei series ...

Beatissime Pater. Cum alias postquam fe:re: Pius PP.IV. S.V. Prædeceff. tunc plene informatus, quod dudum cum bo: me: Laurentius Tituli Sanctorum quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis de Pucciis nuncupatus, ad id per piæ me: Clemen-

...inalis Puc... jussu Clem... is VII. in... pro Casa... permuta...

mentem Papam VII. etiam Vestræ Sanctitatis Prædecessorem tunc pro urgentibus Apostolicæ Sedis necessitatibus pecuniis numeratis egentem, persuasus, & inductus, tunc Capitulum, & Canonicos Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe requisivisset pro facienda permutatione certorum dicti Capituli Casalium, videlicet Silicis, & Furni Saraceni cum portione Muratellæ, necnon Pisciarelli, ac Quarticioli, & Monasteriorum, ac etiam Predicæ, seu Pedicarum Sancti Thomæ, necnon medietatem Resachi, Campi Salini, Ricciæ, & Petræ aureæ nuncupatorum (a), ad eosdem Canonicos & Capitulum pertinentium, pro duobus aliis quo ad annuos redditus æquivalentibus, videlicet Vallis Inferni ad eundem Laurentium Cardinalem, & Maglianæ, seu Magliani ad Præposituram Sanctæ Cæciliæ ejusdem Urbis spectantibus casalibus, ac hujusmodi Casalium permutatione de similis memoriæ Franciotti ejusdem S. R. E. Cardinalis, uti præpositi dictæ Ecclesiæ Sanctæ Cæciliæ, ratione ipsius Casalis Maglianæ, consensu facta, tametsi Franciottus Cardinalis esset solummodo reservatarius fructuum, reddituum, & proventuum dictæ præposituræ, quondam Thoma de Charibaldis de Thubia ordinis fratrum Prædicatorum professore, seu forsan alio ipsius præposituræ titulari, vel commendatario existente, Capitulum vallis Inferni, & Magliani Casalia præfata, sic ut præfertur secum permutata, eidem Laurentio Cardinali pro se suisque hæredibus, & successoribus in locationem ad Triennium duraturam pro annua pensione, seu affictu mille ducatorum auri de Camera, pro ducato decem Julios non excedente, quam summam idem Capitulum ex suis permutatis casalibus prædictis annuatim percipere solebant (b), dedissent, & concessissent, pacto tamen desuper adjecto, quod si Laurentius Cardinalis, seu ejus hæredes, & successores prædicti infra dictum triennium annuos redditus in tot Casalibus in territorio dictæ Urbis consistentibus, ad summam mille, vel in tot Beneficiis Ecclesiasticis in Italia existentibus, ad summam mille & quingentorum ducatorum similium ascendentibus, præfatis Canonicis, & Capitulo assignarent, ipsi Canonici, & Capitulum eisdem Laurentio Cardinali ac suis hæredibus, & successoribus Vallis Inferni, & Maglianæ Casalia prædicta restituere, & relaxare tenerentur, dictusque

...utatio per... r.

...nditio pa... apposita.

Casalium alienatio a Puccio Card. facta.

Laurentius Cardinalis certis tunc nominatis Civibus Romanis, videlicet quondam Riccardo Mazzatosto Quarticioli, & Colæ Jacobatio Monasteriorum, & medietatem Casalis Petræ aureæ, ac Petro Antonio de Mathæis Furni Saraceni cum portione Muratellæ, & medietatem Resachi, Campi Salini, nec non Ciriaco etiam de Mathæis Silicis, ac Jacobo Cintio Pedicæ seu Pedicarum Sancti Thomæ, & Raimundo de Capite ferreo Pisciarelli, necnon Cosmo de Chirico de Terra Campagnani medietatis Ricciæ, Casalia hujusmodi vendidisset, præfatus Clemens Prædecessor attendens tam permutationem, quam venditiones, & alienationes hujusmodi non alio quam suo intuitu, ac de sui instantia factas, pretiumque Casalium prædictorum ad summam viginti millium Scutorum ascendens, in suæ & dictæ Sedis urgentissimos usus conversum, & applicatum fuisse, tam Capituli, & emptorum securitati, quam Laurentii Cardinalis hæredum, & successorum hujusmodi indemnitati consulere, & providere volens, permutationem & locationem, ac conventionem, necnon singulas alienationes, & venditiones præfatas, ac inde secuta quæcumque in genere, & in specie pro quolibet eorundem emptorum approbatis, & confirmatis, in Verbo Romani Pontificis pro se suisque successoribus Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, Laurentio Cardinali, ejusque hæredibus, & successoribus præfatis promiserat (c) ante lapsum dicti Triennii æquivalentem recompensam in Casalibus, vel Beneficiis prædictis juxta conventionis inter Laurentium Cardinalem, Canonicos & Capitulum præfatos ut præfertur, factæ seriem, eisdem Canonicis, & Capitulo realiter, & cum effectu dare, & tradere, & assignare: Ita quod Vallis Inferni, & Maglianæ Casalia prædicta ad Laurentium, & Franciottum Cardinales præfatos respective libere reverterentur, ac in defectu præmissorum, ex tunc Laurentium Cardinalem, ejusque hæredes, & successores prædictos pro summa viginti millium, ex quibus annuus redditus duorum millium ducatorum auri similium in perpetuum per eos perciperetur, ad rationem decem pro centenario, super Monte Fidei de Urbe, illiusque proventibus, & emolumentis veros, legitimos, & perpetuos creditores esse voluerat, ac de summa duorum millium ducatorum hujusmodi singulis annis quolibet bimestri

Clemens VII. venditionem probat, & compensationem spondet.

(a) Contractum permutationis repetas ex literis Clementis VII. quas retulimus in secundo Bullarum Tomo a pag. 382. ad 385.

(b) De alienatorum Casalium pretio adeas notam a quæ paginæ 387. Tomi secundi subjicitur.

(c) Promissionem a Clemente VII. factam satis superque testatur Motus Proprius ejusdem Pontificis, quem exhibet alterius Bullarum Tomi pagina 385.

mestri pro rata ; ut ceteris in eodem Monte participantibus personis , integre responderi mandaverat. Ita tamen quod interim dicto triennio durante , Laurentius Cardinalis ejusque hæredes , & successores præfati ex hujusmodi summa eis assignata , ultra certam tunc expressam ratam , quam præfato Franciotto Cardinali , ac præposituram Sanctæ Cæciliæ pro tempore obtinenti, ratione Casalis Maglianæ , seu Maleani annuatim solvere tenebantur , summam mille ducatorum dumtaxat, ex summa duorum millium ducatorum hujusmodi , ut præfertur , assignatam , quolibet Anno de bimestri in bimestre , cum ratione dictæ locationis ipsi in non majori summa quam mille ducatorum similium præfatis Canonicis , & Capitulo tenerentur,percipere possent (a). Cumque assignatio summæ viginti millium , seu redditus annui duorum millium ducatorum hujusmodi postea ad summam decem millium , seu redditus mille ducatorum similium propter alienationem Locorum Montis prædicti aliis personis factam, seu alias reducta fuisset , dictique Montis redditus , & emolumenta aliquantulum decrevissent , ob idque summa decem millium ducatorum hujusmodi remanens non tantum annuatim tribuisset , quantum pro solutione locationis prædictæ sufficeret , ac proinde prædicti Laurentius Cardinalis , ejusque hæredes & successores per plures annos ad assignationem recompensæ Canonicis , & Capitulo faciendæ , tacite , vel expresse prorogatos , ratione Locationis prædictæ sæpe ac pluries expresse , & tacite similiter prorogatæ , etiam ultra ducentos ducatos singulis annis de suo proprio contribuere coacti fuissent , ac de contributione hujusmodi se dictæ Cameræ creditores in magna , ac notabili pecuniarum summa remanere prætenderent ; ac tandem per eundem Pium Prædecessorem intellecto , quod præfati Canonici , & Capitulum litterarum recolendæ mem. Pauli PP. Quarti similiter S. V. prædecessoris super rescissione alienationum bonorum Ecclesiasticorum editarum vigore (b) , emptores Casalium per eos cum dicto Laurentio Cardinali permutatorum , seu illorum hæredes , aut ab eis jus habentes , sub prætextu quod dictus Thomas de Charibaldis, vel alius, non autem Franciottus Cardinalis esset Præpositus Sanctæ Cæciliæ , qui Franciottus Cardinalis alienationi Casalis Maglianæ consenserat , ut præfertur , & quod etiam Fidejussores cum Capitulo de evictione conventi , in numero , & modo , quibus conventum erat , non accesserant , & ex aliis juribus , & rationibus coram tunc generali Causarum Cameræ Apostolicæ Auditore , seu Vice-Auditore molestantes , eos a possessione dictorum Casalium in vim sententiæ , seu sententiarum dicti Auditoris , seu Vice-Auditoris , vel ejus Locumtenentis , vigore litterarum Pauli Prædecessoris hujusmodi latarum , & Motus proprii pro illarum exequutione desuper editi , cum nulla eis in vim litterarum , & Motus proprii prædictorum suffragaretur Appellatio , expulerant (c) , unde postmodum inter præfatos emptores , seu eorum successores , & Laurentii Cardinalis hæredes & successores super evictione ex una , & ex alia partibus inter hæredes Laurentii Cardinalis contra Cameram prædictam super relevatione indemnitatis , ac observatione promissionis per dictum Clementem Prædecessorem factæ , ut præfertur , lites , & causæ summis cum partium earumdem expensis in diversis Romanæ curiæ Tribunalibus intentatæ , & agitatæ fuerant , præfati Pauli Prædecessoris litteris per ipsum Pium Prædecessorem in principio suæ ad summi Apostolatus apicem assumptionis ad viam juris in plena Signatura sua reductis , appellationeque dictis Emptorum successoribus , firma tamen remanente executione , concessa , partibus ipsis coram certo Sacri Palatii Apostolici causarum Auditore , seu Locumtenente , in vim specialis Commissionis ejusdem Pii Prædecessoris prosequentibus , cum idem Auditor , seu Locumtenens lites , & causas præfatas ob illarum gravitatem , vel alias minime terminasset , præfatus Pius Prædecessor illarum naturam , & qualitatem considerans , & eas tales esse arbitratus , quæ ab ipso , & non ab aliis decidendæ essent ; Ac propterea his , rei veritate attenta , & partium dispendiis parcendo , debitum finem imponere volens , Motu suo proprio &c. & ex certa ejus scientia , ac de Apostolicæ potestatis plenitudine per cedulam hujusmodi Motus proprii manu sua subscriptam , omnes , & singulas lites , & causas prædictas ad se avocaverat , cognitionemque , & decisionem illarum omnimodam sibi , & successoribus suis reservaverat; ac postmodum possessionem præfatorum Casalium etiam ad se avocaverat idem Pius Prædecessor ; cum devota Creatura

Fructus interim ad triennium assignat.

Fructuum imminutio.

Casalium em[p]tores a possessi[o]ne deturbantu[r]

Hinc lites [...] quamplurimæ

Pius IV. [cau]sam ad se [a]vocat.

(a) Conditiones huc usque propositas repetas ex tenore Motus proprii, quem modo citavimus .

(b) His igitur ab se editis literis (non etiam alia Constitutione , quam supra innuimus pag. 37. not. a) motus Paulus Papa IV. alienationem Prædiorum jussu Clementis VII. pridem factam rescidit . Hanc ipsam Pauli Constitutionem consulas in Romano Bullario editionis Lugdunensis an. 1692. pag. 809. cujus initium sic habet : *Injunctum nobis &c.*

(c) Hinc in perennem tanti Beneficii memoriam ænea statua Paulo IV. in Sacrario Basilicæ erecta visitur cum epigraphe, quam supra exscripsimus tom. 3. pag. 37. not. a .

(a) Pri-

nalis Far- temperatum ad li- landas.

tura vestra Alexander Episcopus tunc Sabinen. nunc Tusculan. Cardinalis de Farnesio nuncupatus S. R. E. Vicecancellarius, ut rem dicto Pio prædecessori gratam faceret, se infrascriptas cessiones, & seu resignationem facturum, ac per alios respective fieri procuraturum obtulisset, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, quod bo: me: Raynutius tituli Sancti Angeli Presbyter Cardinalis Commendæ Monasterii Sancti Martini in Montibus Cistercien. Ordinis, Viterbien. Diœces., in quam illud ex concessione & dispensatione Apostolica obtinebat, & dictus Alexander Cardinalis, cui tunc nuper ipse Pius Prædecessor Sancti Petri Licosati de Camerotta, ac Sancti Nazarii forsan de Cuccaro Sancti Benedicti, & seu alterius ordinis Policastren, & Caputaquen. respective Diœc. Monasteria tunc certo modo vacan. Apostolica auctoritate commendaverat, seu commendari concesserat, illorum etiam commendæ seu ejus concessioni hujusmodi cedere, ac idem Alexander Cardinalis, cui alias omnes, & singuli fructus &c. dicti Monasterii Sancti Martini reservat. & regressus, seu accessus, & ingressus ad illud, necnon ad Monasterium Sancti Ruffilii Fori Pompilii ordinis Sancti Benedict. Britonorien. Diœc. quod devota Creatura vestra Alexander Ruffinus Episcopus Melfien. ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam, seu alias &c. & ad Prioratum secularem, vel regularem Sancti Salvatoris in Ecclesia, seu Monasterio Sanctæ Balbinæ de Urbe, Sancti Augustini, vel alterius Ordinis, quem quondam Scipio de Mazatostis Clericus Romanus in titulum, aut ex simili concessione, aut dispensatione in commendam obtinebant, per eorumdem Raynutii Cardinalis, & Alexandri Ruffini Episcopi, & Scipionis cessum, & sive decessum, aut forsan in certos alios eventus concessi fuerant, cassationi, & extinctioni reservationis fructuum &c. Monasterii Sancti Martini, ac regressus &c. hujusmodi consentire, necnon Alexander Ruffinus Episcopus Commendæ Monasterii Sancti Ruffilii etiam cedere, & Scipio prædictus dictum Prioratum resignare, vel etiam ejus commendæ cedere deberent in manibus ipsius Pii Predecessoris, ad effectum tamen ut Monasteria, & Prioratus prædict. supprimerentur, & extinguerentur, illorumque suppressorum, & extinctorum fructus &c. ac alia res, & bona quæcumque, necnon Beneficiorum, & officiorum ad illorum collationem &c. pertinentium collationes &c. mensæ Capitulari dictæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe perpetuo applicarentur, & appropriarentur; Et ne Alexander Ruffinus Episcopus, & Scipio prædicti nimium ex cassation., & cessionibus hujusmodi paterentur detrimentum, ipse Pius Prædecessor, quia Monasterio Sanctæ Mariæ Griptæ Ferratæ Ordinis S. Basilii Tusculan, vel alterius diœc. quod devota Creatura vestra Innocentius Sancti Honofrii Diaconus Cardinalis de Monte nuncupatus olim ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam obtinebat, commenda hujusmodi per ipsius Innocentii Cardinalis cessionem in manibus ejusdem Pii Prædecessoris sponte factam, & per eum admissam, aut privationem (*a*), vel alias quomodolibet cessante, seu alias tunc vacante, vel ejus mensa Abbatiali tenutam sive possessionem Concham nuncupatam, ad Monasterium Sanctæ Mariæ, vel ejus mensam hujusmodi pertinentem, ex tunc Apostolica auctoritate perpetuo dismembrabat, & separabat, illamque Cameræ Apostolicæ applicabat, & appropriabat (*b*), Monasterium Sanctæ Mariæ prædictum sic vacans cum reliquis juribus, & pertinentiis suis eidem Alexandro Cardinali per eum quoad viveret in commendam &c. valide commendare, necnon Innocentio Cardinali unam sexcentorum scutorum monetæ de Juliis decem pro scuto, & Scipioni aliam trecentorum scutorum similium, ac Alexandro Ruffino Episcopo prædictis, aliam quadringentorum scutorum auri in auro, cum facultate tamen pro ipso Alexandro Ruffino Episcopo dictam pensionem quadringentorum scutorum infra annum tunc proximum in unam personam sibi benevisam transferendi, ac personæ, seu personis per ipsum Pium Prædecessorem nominandæ, seu nominandis, aliam centum & duodecim scutorum monetæ pensiones annuas liberas super fructibus &c. Monasterii Sanftæ Mariæ Griptæ Ferratæ, non tamen Tenutæ Conchæ prædictæ, nec non etiam dicto Innocentio Cardinali pensionem aliam annuam similiter liberam aliorum quadringentorum scutorum similium monetæ de Juliis

(*a*) *Privationem* aut *dimissionem* supplex hic libellus nominat, & jure quidem. Enimvero Cardinalis Innocentius de Monte magnis Ecclesiæ proventibus a Julio III. ditatus, quum reditibus illis in illicitos usus abuteretur, carceri in Hadriana mole jubente Pio IV. mancipatus, pinguissimas, quibus fruebatur, Abbatias dimittere coactus est; quas inter una erat Monasterium S. Mariæ Cryptæ Ferratæ in Commendam illi concreditum. Aliquod tamen emolumentum illi relictum, ut honestam vitam duceret, de quo infra.

(*b*) Hocce Latifundium S. Pius V. an. 1566. edita Constitutione quæ incipit *Inter Arcana*, piæ domui Sacræ & universalis Inquisitionis attribuit, ea sub lege, ut nec Prædio illi cui *Conchæ* agnomen, aliud nomen supponeretur; nec ullo umquam tempore fas esset illud quovis titulo distrahere, aut alienare.

(*a*) Hinc

liis decem pro quolibet ſcuto (*a*) ſuper Monaſterii Sancti Anaſtaſii ad Aquas Salvias trium fontium vulgariter nuncupat. diſtrictus Urbis, Sancti Benedicti, vel alterius Ordinis, quod idem Alexander Cardinalis ex ſimilibus conceſſione, & diſpenſatione in commendam etiam obtinebat, & ad quod etiam ipſe Raynutius Cardinalis in certos eventus acceſſum habebat fructibus &c. eiſdem Innocentio Cardinali, Scipioni, Alexandro Ruffino Epiſcopo, & perſonæ ſeu perſonis nominandis, vel procuratoribus ſuis legitimis, per Alexandrum Cardinalem, & Succeſſores ſuos Sanctæ Mariæ, & Sancti Anaſtaſii Monaſteria prædicta pro tempore obtinentes, annis ſingulis integre perſolvendos reſervare, conſtituere, & aſſignare, aliaſque, & alia tunc expreſſa facere; dicti vero Canonici, & Capitulum viciſſim, quod ipſe Pius Prædeceſſor Caſalia Silicis, Quarticioli, Furni Saraceni cum portione Muratellæ, Piſciarelli, & Monaſteriorum, ac Pedicæ, ſeu Pedicarum Sancti Thomæ, & medietates Caſalium Reſachi, & Campi Salini, & Petræ aureæ, ac Ricciæ diſtrictus Urbis prædictæ inter ipſos Canonicos, & Capitulum ex una, & tunc nominatos hæredes, ſeu ſucceſſores prædicti Jacobi Cincii Cives Roman. emptorum præfatorum hæredes, & ſucceſſores, alias ut præfertur litigioſa, illorumque poſſeſſionem reſpective eiſdem Civibus reſtituere, & in perpetuum relaxare, ipſoſque Cives Roman. a quibuſcumque fructibus &c. dictorum Caſalium quomodolibet perceptis, ac damnis, expenſis, & intereſſe per ipſos Canonicos, & Capitulum quomodolibet forſan paſſis, etiam perpetuo liberare, ac etiam deducto credito annuo mille ducatorum, ſeu ſcutorum ſuper Monte Fidei per ipſum Clementem prædeceſſorem prædicto Laurentio Cardinali pro ejus cautione aſſignato, ac de fructibus crediti hujuſmodi eatenus decurſis forſan cum quibuſdam exceptionibus, ac aliis modis, & formis tunc expreſſis quietare poſſet, conſentire, aliaſque & alia forſan ex tunc expreſſa facere deberent. Præterea quod vita devoti veſtri Joannis Dominici de Surrento Clerici Neapolitani durante, Canonici, & Capitulum præfati ex fructibus, redditibus, & proventibus Sancti Petri, & Sancti Nazarii monaſteriorum prædictorum ſummam annuam trecentorum ſcutorum in portatis dumtaxat ſibi Romæ perſolven. habere deberent; reliqui vero fructus, redditus, & proventus Sancti Petri, & Sancti Nazarii monaſteriorum hujuſmodi, dicta vita durante, ſolum liberæ diſpoſitioni ipſius Alexandri Cardinalis reſervati eſſent; Ita quod ipſe illos infra annum proxime futurum in aliam perſonam eoſdem fructus, redditus, & proventus, dicta Joannis Dominici vita durante, ſolum percepturam, etiam coram Notario publico, & teſtibus ſolis transferre valeret. Porro præfatus Alexander Cardinalis eiſdem Canonicis, & Capitulo, quod ipſi annuatim ex fructibus, redditibus, & proventibus Sancti Martini, & Sancti Ruffilii Monaſteriorum, ac Prioratus prædictorum, comprehenſis, ſeu computatis in eis hujuſmodi trecentis ſcutis annuis ex fructibus Sancti Petri, & Sancti Nazarii Monaſteriorum percipiendis, ſummam duorum millium ducatorum, oneribus deductis, & expenſis conſuetis ſupportatis, de portatis in Urbe percipere poſſent, promittere, & ad hoc fructus, redditus, & proventus Caſalis Saloncelli nuncupati ad dictum Monaſterium Sancti Anaſtaſii pertinentis, ad triennium proxime futurum ſpecialiter obligare, & hipothecare, ipſeque Raynutius Cardinalis, cui alias regreſſus, ſeu acceſſus ad idem Monaſterium Sancti Anaſtaſii ſimiliter conceſſus fuerat, obligationi, & hipothecæ hujuſmodi conſentire tenerentur: Itaquod ex Caſalis Saloncelli fructibus, redditibus, & proventibus hujuſmodi liceret eiſdem Canonicis, & Capitulo per ſe, vel alium, ſeu alios propria auctoritate, abſque ſpolii, & attentatorum vitio, totum id, & quicquid deficeret, quominus fructus, redditus, & proventus Monaſteriorum S. Martini, & S. Ruffilii, ac Prioratus una cum trecentis ſcutis annuis & fructibus S. Petri & Sancti Nazarii monaſteriorum percipiendis hujuſmodi, ad ſcuta duo millia aſcenderent, exigere, & percipere; Quodque ſi infra dictum triennium aliquid de ſumma duorum millium ſcutorum deficere reperiretur, pro ea ſumma quæ deficeret, penſio annua, & perpetua ſimilis ſummæ ſuper fructibus, redditibus, & proventibus Caſalis Saloncelli præfati prædictis Canonicis, & Capitulo Apoſtolica auctoritate valide reſervata eſſet, & eſſe cenſeretur. Et ſi fructus Monaſteriorum & Prioratus ſummam duorum millium ſcutorum

Concordia perficitur, & Caſalia ad emtores revertuntur.

S. Petri, & S. Nazarii fructus quanam ratione dividendi.

Fructuum a… pitulo percip… dorum ſu… taxatur.

(*a*) Hinc licet colligere quot nam reditus Innocentio Cardinali de Monte reliqui fuerint poſt Abbatiarum dimiſſionem. Sub Pio IV. mille ſcutorum ſumma illi obtigit, hoc eſt ſcuta ſexcenta ex Monaſterio S. Mariæ Cryptæ Ferratæ, & ſcuta quadringenta ex Monaſterio S. Anaſtaſii ad Aquas Salvias. Verum hinc etiam S. Pii V. juſſu nonnihil corraſum, quum Cardinalis de Monte nihilo melior factus, a prava quam inierat via pedem non retraheret. Iterum ergo ad priſtinum carcerem revocatus, ac inde ſolutus, eos ſumtus duntaxat, qui ad victum neceſſarii eſſent, obtinuit. Atque ita quidem, ut vixerat, an. 1577. obiit infelix & inglorius, nulla dignitatis, quæ in eo viluerat, ratione habita. Ciaconium conſule.

(*a*) Inte-

rum hujusmodi annuatim, durante dicto triennio, constituere reperirentur, Casale Saloncelli ab obligatione hujusmodi liberum remaneret; Si vero fructus præfati dictam summam annuam duorum millium scutorum excederent, totalis excessus quantuscumque esset, ad perpetuam ipsorum Canonicorum, & Capituli cederet utilitatem, ipsius Pii Prædecessoris, & Sedis Apostolicæ beneplacito ad id ex tunc accedente; Et insuper fructus, redditus, & proventus, & solutiones quælibet affictus dictorum Casalium, tam antea per ipsos Canonicos, & Capitulum percepti, quam etiam a die quo idem Pius Prædecessor possessionem illorum ad se avocaverat, decursi, & decurrendi, ac debiti, & debendi usque ad festum S. Angeli mensis Septembris tunc proxime venturum inclusive, eisdem Canonicis, & Capitulo solvi, & dimitti deberent; Ceteri vero fructus & affictus tam dicti Monasterii Sanctæ Mariæ Griptæ Ferratæ, quam aliorum Monasteriorum, & Prioratus præfatorum pariter usque ad dictum festum Sancti Angeli tunc proxime venturum inclusive decursi & decurrendi, debitique, & debendi, videlicet quoad dictum monasterium Sanctæ Mariæ, Cameræ præfatæ, per ipsam & pro ea per illius Thesaurarium generalem propria auctoritate percipien.; Quo vero ad reliqua Monasteria, & Prioratum suis prioribus Possessoribus præfatis respective per manus dictorum Canonicorum, & Capituli finaliter percipienda, libere remanerent, & ad eos, prout unumquemque ipsorum concernebant, & pertinerent; Ac insuper si quæ pensio, seu pensiones annuæ super aliquibus ex dictorum Monasteriorum, & Prioratus supprimendorum fructibus, redditibus, & proventibus assignatæ reperirentur, tunc & eo casu alia vel alia pensio, seu pensiones similes

...odi Ca- ... securitas ... sita fru- ... summa ... tenda.

censerentur & essent in favorem Canonicorum, & Capituli præfatorum super fructibus dicti Casalis Saloncelli constitutæ, ejusdem quantitatis cujus essent pensio, seu pensiones, quæ super fructibus, redditibus, & proventibus eorumdem Monasteriorum, & Prioratus assignatæ, seu reservatæ reperirentur, aliasque, & alia tunc similiter expressa, Apostolica auctoritate perpetuo statuit, ordinavit, & declaravit, prout in ejus litteris desuper sub datum Romæ apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ MDLXIIII duodecimo Kal. Julii Pontificatus sui anno quinto confectis, quarum tenores &c. plenius continetur (*a*). Cumque præfatus Alexander Cardinalis, cui, & ejus liberæ dispositioni, demptis dictis trecentis scutis annuis, Canonicis, & Capitulo, durante vita dicti Joannis Dominici de Surrento, ex fructibus &c. dictorum Sancti Petri, & Sancti Nazarii Monasteriorum, ut præmittitur, persolvendis, reliqui fructus &c. eorumdem Monasteriorum Sancti Petri, & S. Nazarii, dicta vita ipsius Joannis Dominici durante tantum, ut etiam præmittitur, reservati fuerunt, & sunt, dicta illos infra annum transferendi facultate usus non fuerit, nec illos transtulerit; Nunc vero ipse Alexander Cardinalis ex certis animum suum moven. causis, extinctioni, & annullationi dictæ reservationis fructuum &c. Monasteriorum Sancti Petri, & S. Nazarii hujusmodi, sibi ut præmittitur factæ, consentire, necnon & eosdem fructus &c. sibi reservatos Monasteriorum S. Petri, & S. Nazarii hujusmodi cedere, & renunciare in manibus S. V. in favorem, commodum, & utilitatem devotorum ejusdem S. V. Oratorum Canonicorum, & Capituli Basilicæ hujusmodi, & ad liberam eorumdem Canonicorum, & Capituli dispositionem (*b*), itaquod de

Cardinali Farnesio cedunt fructus Monasterior. S. Petri & S. Nazarii.

Quos ille dimittit in favorem Capituli.

(*a*) Integrum Literarum tenorem, ac rei gestæ seriem repetas ex Constitutione Pii IV. supra relata pag. 50. & seqq.

(*b*) Universam rei seriem haud satis obviam, atque ex multiplici rerum varietate ambagibus involutam juvat hic paucis perstringere.

Cardinalis Laurentius Puccius Clementis VII. consilio ductus, duo latifundia, alterum proprium cui *Vallis Inferni* nomen, alterum *Mallianæ* sive *Magliana* ad Præposituram S. Cæciliæ spectans, cum aliis Mensæ Capitularis Basilicæ Vaticanæ *Casalibus* permutare decrevit. Horum *Casalium* hæc nomina, ac numerus: *Silicis*, *Furni Saraceni*, *portionis Muratellæ*, *Pisciarelli*, *Quarticcioli*, *Monasteriorum*, *Pedicarum S. Thomæ*, *Resachi* pro medietate, *Campi Salini*, *Ricciæ*, & *Petræ Aureæ*. In permutationis contractu annui fructus, hoc est mille scutorum ratio, quæ utrimque par erat, habita est, quamvis *Casalium* numerus impar esset. Clementis VII. auctoritate contractui vis addita, eodemque Pontifice permittente, *Casalia* quæ ex Vaticana Basilica obvenerant, Romanis Civibus venditionis titulo tradita sunt, ac pretium in Romanæ Ecclesiæ commodum conversum; multa quippe Pontificium ærarium ex nupero Urbis excidio premebatur inopia. Utrumque latifundium, nimirum *Vallis Inferni*, ac *Magliana* Vaticanum Capitulum eidem Cardinali Puccio ad triennium locavit, statuto censu scutorum mille quotannis solvendo, ac lege addita, ut triennio durante, tantundem emolumenti in aliis Prædiis Romæ positis, aut etiam in totidem Ecclesiasticis Beneficiis intra Italiam, quorum fructus scuta mille & quingenta exæquarent, præstare teneretur. Atque ita quidem Cardinalis spopondit, nixus voluntati ac promissioni Clementis VII., quo suadente ac promittente hanc inierat pactionem.

Interea ne Cardinalis Puccius quidquam detrimenti pateretur, idem Pontifex scuta viginti millia in Monte fidei assignavit, ex quibus duo scutorum millia singulis annis Puccius acciperet, quorum dimidia pars Capitulo S. Petri, reliquum vero eidem Cardinali ac Præposito S. Cæciliæ persolveretur.

Is rerum status per annos plures fuit. Quippe ante Pauli IV. Pontificatum mensa capitularis Basilicæ Vaticanæ nec Prædia ulla, neque Ecclesiastica Beneficia in Casalium alienatorum compensationem obtinuerat. Hinc ad Paulum IV. preces ac querimoniæ; quibus ille permotus, contractum a Cardinali Puccio initum dissolvit, & Casalia ab emtoribus avulsa, Basilicæ Vaticanæ restituit. Ex quo multæ ac diuturniores lites & controversiæ sub Pio IV. Pauli Successore.

Ut rem componeret Alexander Cardinalis Farnesius Basilicæ nostræ Archipresbyter totis incubuit viribus. Curavit cum primis ut Raynutius Cardinalis Farnesius Monasterio S. Martini in Montibus Viterbii, Alexander Ruffinus Monasterio S. Ruffilli Britonorien. Diœcesis, Scipio de Mazzatostis Prioratu S. Balbinæ

de cetero ipſi Canonici & Capitulum de omnibus, & ſingulis fructibus &c. dictorum Monaſteriorum S. Petri & S. Nazarii, & cujuslibet ipſorum in omnibus, & per omnia libere diſponere poſſint, & valeant, ſicque ſtante, & attenta hujuſmodi caſſatione, extinctione, annullatione, ceſſione, & renunciatione hujuſmodi, ipſe Alexander Cardinalis ab omni contributione quorumcumque onerum dictis Monaſteriis S. Petri & S. Nazarii, & cuilibet ipſorum, & Eccleſiis eorumdem tam ratione neceſſariæ illarum reſtaurationis, quam incumbentium, penitus, & omnino, ac perpetuo abſolutus, exemptus, & totaliter liberatus ſit & eſſe cenſeatur; ac ulterius ab ipſis Canonicis, & Capitulo, aut aliis quibuſcumque perſonis &c. occaſione præſata quomodolibet moleſtari &c. vel impediri minime poſſit nec debeat, ſponte, & libere proponat, prout conſentit, ceditque, & renunciat de præſenti. Supplicant igitur humiliter S. V. tam Alexander Cardinalis, quam Canonici, & Capitulum Oratores prædicti, quatenus in præmiſſis opportune providen., ipſoſque ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequen., nec non conſenſum, ceſſionem, & renunciationem Alexandri Card. hujuſmodi admitten., dictam reſervationem omnium, & quorumcumque fructuum &c. dictorum Monaſteriorum S. Petri, & S. Nazarii ipſi Alexandro Cardinali alias, ut præmittitur, factam, ejuſdem Alexandri Cardinalis expreſſo ad hoc accedente conſenſu, ex nunc penitus & omnino, ac perpetuo in favorem, commodum, & utilitatem dictorum Canonicorum, & Capituli caſſare, extingere, & annullare, caſſamque, extinctam, & annullatam fore, & eſſe, & cenſeri, ipſumque Alexandrum Cardinalem ex nunc de cetero dictos fructus &c. ipſorum Monaſteriorum S. Petri & S. Nazarii in toto, vel in parte percipere non poſſe, nec debere, ſed ex nunc deinceps omnes, & ſingulos fructus. &c. Monaſteriorum S. Petri, & Sancti Nazarii hujuſmodi ad dictos Canonicos, & Capitulum, ac ad liberam ipſorum diſpoſitionem ſpectare, & pertinere, decernere, necnon dictos omnes, & ſingulos fructus &c. ipſorum Monaſteriorum S. Petri, & S. Nazarii ex nunc deinceps in eoſdem Canonicos, & Capitulum transferre, & illis attribuere, applicare, appropriare, aſſignare, ita quod ex nunc in poſterum ipſi Canonici, & Capitulum de omnibus, & ſingulis fructibus &c. dictorum Monaſteriorum S. Petri, & Sancti Nazarii, & cujuslibet ipſorum, tamquam ad eos legitime, & vere pertinen. in omnibus, & per omnia libere diſponere poſſint & valeant; ſicque, ſtante, & attenta hujuſmodi caſſatione, extinctione, annullatione, ceſſiore, & renunciatione, ipſe Alexand. Cardinalis ab omni contributione quorumcumque onerum dictis Monaſteriis S. Petri, & S. Nazarii, ac cuilibet ipſorum, & Eccleſiis eorumdem, tam ratione neceſſariæ illarum reſtaurationis, quam alias quomodolibet incumbentium, penitus, & omnino, ac perpetuo abſolutus, exemptus, & totaliter liberatus ſit, & eſſe cenſeatur, ac ulterius ab ipſis Canonicis, & Capitulo, aut aliis quibuſcumqne perſonis occaſione prædicta quomodolibet moleſtari &c. vel impediri minime poſſit nec debeat; ſicque etiam in præmiſſis ab omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices, &c. ſublata &c. judicari &c. debere, irritumque decernere pariter, & declarare dignemini de gratia ſpeciali. Non obſtan. præmiſſis, & conſtitution. & ordination. Apoſtolicis, necnon etiam juramento &c. roboratis ſtatuis &c. privilegiis quoque, & Indultis etiam, & Litteris Apoſtolicis &c. ſub quibuſcumque tenoribus, &c. Motu proprio &c. etiam conſiſtoraliter, ac alias in contrarium quomodolibet conceſſ. Quibus omnibus, etiam ſi de illis &c. eorum tenores &c. latiſſime hac vice derogare placeat, ceteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Certa tamen ſub lege.

Ejuſdem Cardinalis, & Capituli ſupplicatio.

Fiat ut petitur. V.

Pontificis aſſenſus.

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum

Supplicationis ſumma, ſuetis clauſulis munita.

næ ſe abdicarent; ipſeque Alexander Cardinalis Monaſteria S. Petri Licoſati, & S. Nazarii ultro dimiſit, ſtuduitque ut univerſa hæc Bonorum Eccleſiaſticorum congeries in Baſilicam S. Petri transferretur; quod & factum, & Pontificio Diplomate firmatum. Ne autem aut ipſe, aut alii emolumentis ac reditibus omnino fraudarentur, id conſilii cœpit. Abbatiam S. Mariæ Cryptæ Ferratæ (ſecluſo vero Prædio quod Concham vocant) a Cardinali Innocentio de Monte dimiſſam, Alexander Cardinalis accepit, impoſita tamen favore ejuſdem Innocentii penſione ſcutorum 600.; alia item ſcutorum 400. favore Epiſcopi Ruffini, & ſcutorum biſcentum pro Scipione de Mazzatoſtis penſione ſuperaddita. De Raynutii Cardin. Farneſii compenſatione nihil actum. Inſuper Innocentio Cardinali alia 400. ſcutorum penſio tradita ex reditibus Abbatiæ S. Anaſtaſii, cui Alexander Farneſius præerat. Ita tandem cuncta ad concordiam revocata ſunt, quum & Caſalia Civibus Romanis emtoribus reddita, & latifundia Vallis Inferui, & Maglianæ in priſtinum fuerint reſtituta.

Quia vero in S. Petri, & S. Nazarii Monaſteriorum unione hæc conditio adjecta fuerat, ut ſuperſtite Jo: Dominico de Surrento, Capitulum Baſilicæ Vaticanæ ex utriuſque Monaſterii fructibus nonniſi trecenta ſcuta perciperet; reliquum vero emolumentorum cederet in commodum Alexandri Farneſii, ita tamen ut intra annum hoſce reditus in Perſonam quam mallet, transferre teneretur; idem Cardinalis, qui definito anni ſpatio indictam ſibi legem non impleverat, Gregorium XIII. Pontificem rogat, ut reliquos Monaſteriorum illorum fructus Baſilicæ Vaticanæ addicat. Huc tandem ſpectat ſcopus hujuſce Supplicationis, quam nos edendam curavimus, quod in Caſalium negocio univerſam rei ſeriem ob oculos ponat, & quæ ex variis Pontificum Conſtitutionibus haud facile aſſequi poſſumus, in unum colligat. Hinc patet quanta Cardinalis Farneſii in Baſilicam illi concreditam fuerit cura ac Beneficentia, quum ex Monaſteriorum & Prioratus additamento non jam ducati, aut ſcuta mille, ut olim è Caſalibus, ſed ſcutorum duo millia quotannis ad menſam Capitularem acceſſerint.

(a) Fuit

ctum &c. Et quod litterarum Pii Quarti præd. ac præmissorum omnium, & aliorum necessariorum etiam veriores, & toti tenores ac datæ cum inde sequutis habeantur pro expressis, & insertis, seu in toto vel in parte exprimi, & etiam de verbo ad verbum inseri possint; ac de admissione consensus cessionis, & renunciationis; nec non cassatione, extinctione, annullatione, translatione &c. assignatione &c. decretis, derogatione, aliisque prædictis &c. etiam perpetuo, & in forma gratiosa, & cum opportuna si videbitur executorum deputatione, qui assistant &c. & de consensu etiam sub censur. &c. cum facultate aggravandi &c. invocato &c. secularis, cum derogatione dictarum latissime exstend.; & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam fructus &c. nominum, cognominum, invoc. denominat. annex. qualitat. nuncupat. ordin. dependen. situat. diœc. aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris simul vel ad partem etiam per Breve S. V. expedien.

Fiat V.

Datum Romæ apud S. Petrum Tertio Kal. Martii, anno Quarto.

Imaginem B. M. V. *de Succursu* in Sacellum Gregorianum transferendam decernit; atque iis qui translationi interfuerint, Plenariam Indulgentiam concedit.

Ex Autogr. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 254.

AN. CHR. 1578. *Februar.*

UNiversis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum imaginem gloriosissimæ Virginis Mariæ de Succursu nuncupat. (*a*), quæ in Basilica Sancti Petri de Urbe posita est, ad Capellam nostram Gregorianam ejusdem Basilicæ in Dominica proxime futura transferri, & ut id majori cum veneratione fiat, Processionem celebrari ordinaverimus, Nos ad augendam fidelium Religionem, & animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus confessis, ac communicatis, qui hujusmodi Processioni interfuerint, vel eodem die dictam Capellam devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, & unione, ac hæresum extirpatione, sanctæque Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post dictam Dominicam minime valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XII Februarii (*b*) M. D. LXXVIII. Pontificatus nostri anno sexto.

Capellam Juliam restituit; Cantorum numerum, ac mercedem designat; expensarum onera in mensam Capitularem transfert.

Ex Bulla autographa in Archiv. Basil. Caps. 65. Fasc. 184.

AN. CHR. 1578. *August.*

GRegorius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. De communi omnium Ecclesiarum statu sollicitis nobis subit ea recordatio, qua non alias gravius indoluimus, cum sacrum cultum in Basilica Principis Apostolorum de Urbe in deterius mutari comperimus, quæ tam illustri in statione, & pietatis fastigio posita, optima semper disciplinæ, rituum, & vitæ Ecclesiasticæ documenta edere debet, ut ab ea, quantum potest, aliæ Orbis Ecclesiæ perpetuas Officiorum, & rituum divinorum, ac cerimoniarum leges sumant, & exemplorum magnitudine ad pias actiones excitentur. Cum enim alias postquam felicis recordationis Julius PP. II. prædecessor noster cultum Divinum in eadem Basilica ex illius dignitate decenter augere cupiens, Capellam Beatæ Mariæ Juliam nuncupatam fundaverat, utque Divi-

Basil. Vaticana ceteris Orbis Ecclesiis exemplo est.

(*a*) Isthæc B. M. V. imago miraculis ac antiquitate celeberrima, Paschalis II. jussu in Oratorio S. Leonis I. primum depicta fuit. Eo Oratorio Julii ætate disjecto, in eum Basilicæ locum, ubi nobilissimum Alexandri VI. organum extabat, translata est. Ita Alpharanus noster *sub. num.* 42. Tandem in Gregoriano Sacello collocata, ibi servatur adhuc, & colitur. Hanc ipsam B. Mariæ, ejusque Filii Jesu Christi imaginem Capitulum Vaticanum an. 1643. 15. Kal. Decembris corona aurea decoravit.

(*b*) Ex literarum nota colligimus, eas die Sabbati qui solemnem Translationis ritum immediate præcessit, fuisse conscriptas; quippe, Alpharano teste, Idibus Februarii Translatio peracta est.

Quæ Julius II. pro Capella Julia sanciverat, enumerantur.

Divina Officia promptiore opera, & cœtu frequentiori dignius celebrarentur, & ad cantus, ac musices scientiam deinceps inibi propagandam unum collegium duodecimCantorum, & duodecim Capellanorum scholarium, duorum item Magistrorum, unius in musicis, & alterius in grammaticis, qui ibi singulis diebus Horas Canonicas decantarent, Apostolica auctoritate statuerat, & ordinaverat,& ad illorum sustentationem nonnulla Beneficia Ecclesiastica tunc expressa, cum omnibus illorum annexis, ac juribus, & pertinentiis eidem Capellæ perpetuo univerat;necnon quasdam cum vinea, & hortis prope Portam Turrionis, & alteras cum horto in Burgo veteri, ac alias in Monte Sancti Spiritus consistentes, necnon reliquas domos, & apothecas juxta parietes Ecclesiæ Santi Celsi in via Pontis sitas, certasque, videlicet unam sexdecim auri largorum per quemdam Fontanam pro certis domibus, & illis adjacentibus prope dictam Portam Turrionis, & aliam octodecim ducatorum monetæ veteris per tunc hæredes quondam Paschalis de Caravagio ratione soli, sive situs fornacis, & domorum per eundem Paschalem extra Portam ipsam Turrionis ædificatarum, ac aliam quadringentorum ducatorum auri de Camera super ædibus Cancellariæ Apostolicæ præstandas annuas responsiones, necnon domos in area, & solo olim ædificii publici Metæ nuncupati in Burgo Sancti Petri, ipsius tamen Capellæ sumptibus ædificandas, eidem Capellæ, & illius personis prædictis perpetuo applicaverat,& appropriaverat (*a*), ac Beneficiorum, domorum, apothecarum, responsionum, arearum, rerumque omnium prædictarum, ita quod in alium usum, seu causam converti minime possent, administrationem uni ex Canonicis dictæ Basilicæ per Capitulum eligendo attribuerat, ubi juxta ipsius Prædecessoris ordinationem, Cantores in eadem Capella instituti per aliquod tempus celebrassent; ac nonnullis demum exortis incommoditatibus, non modica pars fructuum, reddituum, & proventuum eidem Capellæ assignatorum caduca fieret, fructusque universi prædicti percipi minime potuissent, & propter affluentes subinde bellorum difficultates, & novissimam Urbis calamitatem, idoneorumm hominum penuria, & fructuum, ac stipendiorum angustia, in eadem Capella loco deficientium Cantorum duo tresve primum, & deinde octo Capellani, qui psallerent, & Missas pro defunctis celebrarent, suffecti fuissent, qui de Aceruo, alias Massa communi fructuum Capituli ali omnes deberent, quatuor tantum ex illa, alii vero quatuor propria Beneficiatorum, & Clericorum ejusdem Basilicæ impensa, salaria sua acciperent. Ad hæc, cum occasione cujusdam constitutionis piæ memoriæ Clementis Papæ VII. etiam prædecessoris nostri, quam tamen similis memoriæ Paulus Papa III. noster prædecessor postea revocavit (*b*), ipsi Beneficiati, & Clerici cum canere vel nescirent, vel nollent, per alias substitutas personas, munera sua quasi spernentes, negligenter exequerentur, jamque labefactata ipsius Capellæ institutione, illius administratorum incuria res eo processisset, ut Capitulum ipsum quemdam redditum, seu censum super domo, & Palatio de Cæsis nuncupato, ad eandem Capellam, de cujus dotatione illa existebat, pertinentem (*c*), pro trium millium quadringentorum, & tot scutorum, vel alia summa vendiderit, ac ex illis pecuniis summa duorum millium quadringentorum, & octuaginta unius scutorum dumtaxat in emptionem certorum locorum Montis fidei, redditum annuum centum quinquaginta quinque scutorum conficientem, exposita, reliquam mille scutorum auri sub censu, seu redditu annuo quinque scutorum pro quolibet centenario eidem Capellæ solvendo eousque retinuerit, donec prætextu cujusdam subsidii viginti millium scutorum per eundem Paulum prædecessorem eidem Capitulo, ac etiam obtinentibus Capellas, & Beneficia quæcumque in eadem Basilica, & pensiones super illarum, & illorum, ac Canonicatuum & Præbendarum ejusdem Basilicæ fructibus, etiam in quotidianis distributionibus consistentibus, impositi (*d*), Capitulum ipsum quasi principali sorte mille scutorum prædicta in solutionem subsidii hujusmodi pro quota ipsius Capellæ, quæ tamen eidem subsidio, vel illus solutioni minime obnoxia erat, impensa, exinde a solutione census, seu reddi-

Misera ejusdem Capellæ conditio ex temporum injuria.

Ac Administ[...] rum incuria

Aliud Cape[...] detrimentum onere illi [...] peram imposi[...]

(*a*) Julii II. Bulla, quæ bona hæc ac reditus enumerat, eaque Capellæ Juliæ addicit, prostat in superiori Tomo II. p.348. & seqq.

(*b*) Clementis VII. Constitutionem exhibet in superiori Tomo pagina 339., Paulinam vero pag. 444.

(*c*) Hanc Domum prope Basilicam positam, ac Barberinæ Villæ modo conterminam, Julius II. ære suo a Cardinali Alexandrino emit, moxque in Capellæ Juliæ dotem transtulit. Ita ex ejusdem Capellæ Censuali edito an. 1512. Haud multo ab hinc tempore, hoc est die 21.Martii 1521. ipsamet Domus Cardinali Paulo de Cæsis sex millium aureorum pretio vendita fuit, ex Actis Notarii Jacobi Milleti. Quia vero nonnisi aureos mille in ipso venditionis contractu Cardinalis persolvit; hinc pretii partem, quæ adhuc erat reliqua, Capitulum in alios usus convertit.

(*d*) Ut mensam capitularem ab imposito viginti millium scutorum onere Paulus aliqua ex parte levaret, ita statuit per literas Apostolicas, quas in secundo Tomo exscripsimus pag.430. & seqq.

(*a*) Sub

redditus quinque scutorum pro centenario prædict. omnino destitit, totque difficultatibus oppressa Capella hujusmodi eo recidit, ut illius status vix hodie agnoscatur. Hæc indigna egregiæ fundationis dicti Julii prædecessoris subversio, propriaque ipsius Basilicæ dignatio nostram, quam pro universa nobis, Domino disponente, commissa rerum Ecclesiasticarum tutela, sustinemus, curam exacuit, ut ipsi ad hujus Capellæ restitutionem, & Divini cultus in eadem Basilica amplificationem quam celerrime prospiceremus.

...ndem Ca... ab impo... onere exi... & in inte... restituit.

Motu itaque simili, Capellam Juliam prædictam, ad contributionem impositionis viginti millium scutorum prædictorum, cum litteræ impositionis illorum, de Capellis habentibus Capellanos perpetuos, & titulatos tantum, non autem de Cantoribus, aut Capellanis stipendiatis, & mercenariis, & ad placitum mutabilibus intelligantur, & ita observari debeant, minime obligatam, nec sub litteris ejusdem Pauli Prædecessoris comprehensam fuisse nec esse debere, authoritate Apostolica tenore præsentium declaramus; ac mille scuta auri prædicta per ipsum Capitulum sub contributionis hujusmodi specie tanquam indebite soluta, vel retenta, illorumque fructus, redditus, & proventus a die cessationis solutionis census prædicti decursos, in dictæ Capellæ augmentum, & utilitatem sine mora convertendos, solvi, & repræsentari debere mandamus.

...torum nu... m statuit.

In ipsa autem Capella duodecim Cantores, & duodecim Capellanos scholares, duos item magistros, unum musicæ, qui omnes ibi singulis diebus Horas Canonicas, juxta antiquam ipsius Julii prædecessoris fundationem, decantare teneantur, & alterum grammaticæ in eadem Capella perpetuo fore statuimus, & ordinamus. Ac ejusdem Julii prædecessoris fundationem in hac parte, quatenus opus est, confirmantes, & approbantes, in iis vero quæ temporum conditio postulat, immutantes,

...edem desi...

omnibus dictæ Capellæ personis, cuilibet videlicet ex duodecim Cantoribus prædictis, septem, Capellanis vero scholaribus pro quolibet, alia tria saltem, omnibus simul triginta sex, arbitrio pro tempore existentis ipsius Capellæ Magistri inter eos per capita, seu pro cujusque captu, & meritis dispensanda (*a*), necnon Musices moderno videlicet quindecim, ejus vita durante, seu quamdiu Magister fuerit tantum, alias autem arbitrio Canonici Magistri Capellæ pro tempore existentis;

Merces item Magistrorum Musicæ ac Grammaticæ.

Grammatices vero Magistris prædictis duo scuta monetæ quolibet mense; itaquod omnes singulis annis, Cantores scilicet universi prædicti insimul mille & octo, Capellani scholares vero, etiam universi insimul quadringenta triginta duo, & musices centum octuaginta, grammatices vero Magistri alia viginti quatuor scuta similia pro eorum stipendiis annuatim ex omnibus proventibus dictæ Capellæ, & pro reliquo ex Massa communi Canonicorum, & Beneficiatorum, ac Clericorum dictæ Basilicæ integre percipiant, perpetuo constituimus, & assignamus.

Aliæ expensæ a Capitulo solvendæ.

Ac præterea ordinamus, ut de stipendio Organistæ, & Capellani de Balbina nuncupati, & de impensis pro exequiis ejusdem Julii prædecessoris, pro cera in illis, & in die commemorationis Defunctorum, ac alias præstari solitis, ac etiam pro Missis tam Majoribus, quam submissa voce annuatim celebrari solitis, necnon de mercede Magistri, Exactoris, & Procuratoris Capellæ prædictæ, ac Mansionariorum etiam pro festis, & pro prædictis Cantoribus in eisdem festis & processionibus annuis, itemque pro Cantoribus, & Capellanis scholaribus, de cottis, & præterea ipsis Capellanis scholaribus omnibus de talaribus, ac ceteris omnibus vestibus, & indumentis necessariis, ac etiam de libris, & quibuscumque aliis ad usum Sacrorum necessariis, prout expediens fuerit, ex dicta communi Massa in perpetuum prospiciatur.

Cantorum munia.

Cantores autem, & Capellani scholares prædicti ad cujusque munera adimplenda habiles, & capaces, & non alias assumantur, illique per se ipsos, non autem per vicarios, aut alios eorum munera gerentes, cantandi, & psallendi, atque alia Ecclesiastica ad eos pertinentia Officia subeant, eidemque Basilicæ, & Capellæ inserviant, quibus domos, & habitationes dictæ Basilicæ proximas, communis Massæ prædictæ sumptibus præstari, & assignari mandamus (*b*). Cæterum Canonicos, ac Beneficiatos & Clericos omnes dictæ Basilicæ monemus, ut ne per hæc Cantorum, & Capellanorum scholarium officia, quæ ad communes eorum sublevandas necessitates, & ipsius Basilicæ decus restituuntur, se, aut alias dictæ Basilicæ Ecclesiasticas personas ab psal-

(*a*) Sub Sixto V. Capellæ Juliæ gubernio paululum immutato, ac alia in Capellanis & Cantoribus statuta œconomia, ut infra patebit, dissimilis quoque merces iis fuit attributa. Quocirca post Sixtinum Decretum, quod etiamnum obtinet, majoribus Capella Julia gravatur expensis; qua de re pportunior, & accuratior suo loco recurret sermo.

(*b*) Quæ hic Pontifex statuit, posteriori ævo aliqua ex parte immutata sunt, non jam Capituli arbitrio, sed Pontificum jussu, aut assensu; potissimum vero Sixti V. qui, ex infra dicendis, multa Archipresbytero ac Capitulo Basilicæ nostræ gerenda ac moderanda permisit. Hinc nova pro iis qui Capellæ Juliæ inserviunt, condita sunt statuta, ac in lucem edita a Nicolao Fortiguerra ejusdem Capellæ Præfecto ann. 1723., ad quæ Lectores amandamus.

ab psallendi, & canendi, aliorumque incumbentium munerum functionibus abduci sinant; sed cuncti unanimes promptis religiosæ industriæ officiis, horrendam in operum Dei desertores, & negligentes ministros prolatam maledictionem avertant. Jubemus itaque Archipresbyterum, Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, & omnes alios prædictos tam conjunctim, quam divisim, in virtute sanctæ obedientiæ, omnibus prædictis semper ubique parere, & in illis exequendis, atque perpetuo observandis omnem operam atque diligentiam adhibere; statuentes ut nulla omnino procuratio, testificatio, vel reclamatio, aut diuturni temporis præscriptio, sive in judicio, aut alias quandocumque opposita, sive clam interjecta noceat, nec prorsus vim habeat, materiamve tribuat prædicta remorandi, aut in jus, vel controversiam evocandi: quin etiam præcipimus, atque interdicimus eisdem universis, & singulis, ne, sive eo quod ipsi aut alii interesse habere putantes, vocati non fuerint, sive quod aliquid in narrativa præsentiũ diversum sit a vero, sive etiam prætextu enormissimæ læsionis, aut quacumque alia causa quicquam contra prædicta ullo tempore audeant suscitare, vel effectum aut executionem ipsarum præsentium impedire, vel retardare. Quicumque contrafecerint, vel nitentur, eos Dignitatibus, Præbendis, Beneficiis, & Officiis privamus, & ad illa inhabiles declaramus; ac præterea excommunicationis sententia, a qua solus Romanus Pontifex, excepto mortis articulo, absolvere possit, innodamus eo ipso. Decernentes numerum Cantorum, & Capellanorum scholarium prædictorum nullo tempore, nullave causa minui, nec quicquam aliud de prædictis violari, aut infringi posse; & contrafacientes, aut tentantes, censuris, & pœnis prædictis ipso facto subjacere; nec præsentes litteras sub ullis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus similium, vel dissimilium ordinationum, etiam ab ipsa Sede quandocumque, & quomodocumque emanandis, comprehendi, immo semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validum statum restitutas, & plenarie reintegratas esse, & censeri; sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, & auctoritate, ubique interpretari, judicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus super his per prædictos, & quoscumque alios quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus fundatione, litteris, ac omnibus, & singulis aliis præmissis, necnon nostra de non tollendo jure quæsito, ac Julii, Clementis, & Pauli prædictorum, aliorumque Prædecessorum nostrorum, etiam Motu simili, ac per modum statuti perpetui, aut alias quomodolibet contra præmissa pro tempore factis, & dictis, aliisque Apostolicis constitutionibus & ordinationibus, ac ipsius Basilicæ statutis ac conditionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Basilicæ, & Capellæ, illiusque Capitulo, Canonicis, Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si Archipresbytero, Capitulo, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis præfatis, vel quibusvis aliis ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, & de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel omnino non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Ceterum ne quando prædicta desuetudinis vitio, vel alias neglecta jaceant, neve quis ignorationem prætexens, temere conetur, ut memoria effugiant, volumus, & Archipresbytero, Capitulo, aliisque præfatis in virtute prædicta mandamus, ut quamprimum ipsas præsentes in Capitulo dictæ Basilicæ, & ubi opus erit, publicent, ac in libro aliarum constitutionum Apostolicarum ad verbum describere, & præterea illarum exemplar ad tabellam fideliter transcriptum in Sacristia ipsius Basilicæ, ut ab omnibus commode legi possit, in omnem memoriam affigere procurent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, mandati, statuti, ordinationis, confirmationis, approbationis, immutationis,

Præsentem Sanctionem ab omnibus servandam præcipit.

Contra inobedientes, pœnas statuit.

Perpetuum hisce literis robur adjicit.

Opposita è m[...] dio tollit.

Privilegi[...] spendit.

Pr[o]vide[t] Bulla pr[...] oblivioni tr[...] tur.

nis, constitutionis, assignationis, monitionis, jussionis, præcepti, interdicti, innodationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno septimo.

Societatem Sanctissimi Sacramenti in Basilica Vaticana pridem institutam, approbat: Novas pro ejus regimine leges confirmat; Archiconfraternitatis prærogativam, ac peculiaria insignia superaddit; Multas illius Confratribus Indulgentias, ac Privilegia elargitur.

Ex Archivo ejusdem Societatis.

[…]N. CHR. 1578. […] Decemb.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Summa Redemptoris nostri Jesu Christi bonitas, per quam mirifica in cunctis operatus est, in Sacratissimi Corporis sui mysterio, quo memoriam fecit mirabilium suorum, maxime inesse, atque elucere dignoscitur; tantaque ex eo in nos, veluti ex perenni flumine, largitas redundat gratiarum, tam pretiosum in vera illa divini Corporis substantia datur incomparabilis amoris, æternæque beatitudinis pignus, ut illud nec humano sensu concipere, nec meritis laudibus celebrare, nec justis honoribus prosequi valeamus. Infirmitatis tamen nostræ, & Christianæ pietatis partes sunt, ut certissimum hoc salutis nostræ subsidium fidelibus animis accipere, assiduoque cultu, quantum nobis ab ipso conceditur, venerari, eique copiosæ laudis exultationem offerre studeamus. Quod cogitantes Romani Pontifices prædecessores nostri anniversariam tanti Sacramenti solemnitatem instituerunt (a); cumque ad ejus celebritatem augendam religiosæ piorum hominum Societates haberi cœperint, memorabilis, ut in aliis, tum in hoc præcipue opere aggrediendo, Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe singularis cultus & disciplina excelluit sanctitatis; in unum enim ad tantum Sacramentum ibi excolendum conveniens religiosa ejusdem Sanctissimi Sacramenti apud ipsam Basilicam Confraternitas, omnem suam curam, omnemque cogitationem eo intendit, ut ad ipsius Sacramenti honorem, misericordiæ operibus vacaret, infirmosque, & calamitosos alendos, medicamentisque etiam curandos susciperet, eorum inopiam, & solitudinem piis visitationibus, & eleemosynis frequentibus solaretur, atque e vita migraturos Divino commeatu reficeret, ac quibusvis spiritualibus, & corporalibus foveret adjumentis; corpora item defunctorum sepeliret, in eaque receptos mutuis fraternisque studiis invicem consociaret: ut communicatis inter se piis laboribus, præclara alia charitatis officia explerent, ac tamquam feraces plantæ fructus quotidie uberiores, majori facto ad pietatem fidelium concursu, producerent. Quorum nos operum specimen multos jam annos editum, insigniaque ipsius Confraternitatis merita grato animo excipientes, Basilicam ipsam devotionis omnium nationum veluti portum, clarissimoque Religionis, & veræ fidei lumine radiantem, hoc quoque sanctissimi ministerii munere illustrari magnopere lætati, ad laudabilia ipsius Confraternitatis stabilienda perpetua instituta, ad sanctasque ejus exercitationes propriis nostris beneficiis, atque Indulgentiarum præmiis cumulandas provocamur: ut in tam insigni Urbis Basilica sanctissimi hujus Sacramenti cultus, & celebratio non modo conservetur, & augeatur, sed illius exemplo, ad hujusmodi cultum, pietatisque, & misericordiæ imitationem, aliæ quoque per orbem Ecclesiæ amplius accendantur. Cum igitur felicis recordationis Paulus Papa III. prædecessor noster illius institutionem, ac statuta

[…]menti Eu[…]stiæ laus […]pua.

[…]Romanorum […]ificum pie[…] & peculia[…] in Basilica […]cana cultus […]endatur.

Confraternitatis SS. Sacramenti pia opera.

Vaticanæ Basilicæ encomium.

(a) Inter Prædecessores, quos Gregorius innuit, unus præ ceteris eminet Urbanus IV. qui an. 1262. Sanctissimæ Eucharistiæ solemne festum indixit, ac feria v. post octavam Pentecostes celebrandum decrevit. Equidem celebris tanti Sacramenti memoria recurrit feria v. in Cœna Domini, quo die Sacrum Altaris mysterium a Christo Domino institutum est. Verum, quia tunc temporis Ecclesia Christi *pro pœnitentium reconciliatione, sacri confectione Chrismatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti*, verbis utor ex ejusdem Urbani Bulla depromtis; hinc oportuit, ut peculiari quodam die fidelium mentes ad pietatem ac fidem erga Corporis & Sanguinis Christi admirandum plane Sacramentum excitarentur. Major huic festo accessit dignitas ex Clementis V. Decreto in Concilio Viennensi, ubi, quæ Urbanus statuerat, omnibus servanda præscribuntur. Nonnihil etiam festi Religionem auxit Joann. XXII. quum Urbani Sanctionem a Clemente V. probatam, *fecerit cum ceteris Clementinis Constitutionibus celebrari*, ut scite animadvertit Hocsemius relat. a Raynald. *ad an.* 1264. *num.* 28.

(a) Non[…]

ſtatuta approbaverit, religioſumque ipſius in piis operibus ſtudium, fructuoſaſque, prout illa ferebant tempora, exercitationes piæ voluntatis affectu complectens, privilegiis, ac etiam Indulgentiarum, aliarumque ſpiritualium gratiarum muneribus ornaverit (*a*), quibus aucta, & pietate, & Confratrum numero, majus in dies incrementum capiens, pauperes, & egenos omnibus pietatis, & miſericordiæ officiis proſequitur; gratuitaque illis ſubſidia pro viribus impendit in ſanctiſſimo hoc Sacramento inprimis venerando, ſacraque illi frequenter, ſolemneſque preces devote perſolvendo aſſidue incumbit, ſummumque ei, vel dum in Sacrario ad Altare Capellæ ipſius Sanctiſſimi Sacramenti in dicta Baſilica adſervatur, vel per publica loca in anniverſaria ejus Solemnitate (*b*), aliiſve ſtatutis diebus celebri pompa circumgeſtatur, vel cum ad infirmos defertur, honorem adhibet. Prætereaque ad tantum Sacramentum amplius venerandum, dicatum illi ad dictum Altare Domicilium novis quotidie veſtibus, aureis argenteiſque vaſis, ac ceteris ornamentis, omnique Sacra ſupellectile inſtruit. Ferventibus itaque hujuſmodi charitatis, & miſericordiæ officiis, dilecti filii Prælatus, & alii Deputati, necnon Conſiliarii, Adminiſtratores, ceterique Confratres dictæ Confraternitatis, ad ea conſervanda, augenda, & ſalubrius dirigenda operæ precium fore arbitrati, ut novorum quoque ſtatutorum Sedis Apoſtolicæ præſidio fulciendorum editione firmentur, implorata imprimis Spiritus Sancti gratia, habitiſque ſæpius privatis, & generalibus Congregationibus, vetera ſtatuta diligenter recognoſcentes, & mature diſcutientes, alia ſubduxerunt, & antiquarunt, alia correxerunt, novaque præterea adjecerunt, eaque ſic correcta, & adjecta, atque in libellum congeſta nobis obtulerunt in hæc verba: *Integrum Statutorum contextum inſerit; mox proſequitur*: Quæ omnia, ſimulque ipſius Confraternitatis erectionem, & inſtitutionem, & Prælati, Deputatorum, Conſiliariorum, Adminiſtratorum, & Confratrum prædictorum precibus adducti, pietatiſque & religionis propagandæ ſtudio permoti, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex certa ſcientia approbamus, & confirmamus.

Pauli III. in Societatem beneficentia.

Ejuſdem Societatis incrementa, ac pietatis officia.

Nova ſtatuta confirmantur.

Ad hæc, ex ſpeciali gratia adjicientes, licentiam tribuimus eiſdem Prælato, Deputatis, Conſiliariis, Adminiſtratoribus, & Confratribus, ut pro felici regimine, & ſtatu proſpero ipſius Confraternitatis, ac Sanctiſſimi Sacramenti decore, cultu, & honore, quæcumque alia ſtatuta, conſtitutiones, & decreta, licita tamen, & honeſta, ſacriſque Canonibus, & decretis Concilii Tridentini non contraria edendi, & tam illa, poſtquam edita fuerint, quam ſupradicta nova ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, quoties pro eorum, & temporum qualitate, aut alias expediens eis videbitur, immutare, corrigere, moderari, & reformare, ac etiam alia ex integro condere: quæ poſtquam edita, immutata, correcta, moderata, & reformata, ac condita fuerint, eo ipſo dicta auctoritate confirmata, & approbata cenſeantur, & ab omnibus Confratribus prædictis, etiam ſub pœnis in contravenientes ſtatuendis, inviolabiliter obſervari debeant.

Alias leges c... di poſſe perm... tit.

Præterea ipſis, eorumque Mandatariis, Bajulis, Officialibus, & Miniſtris in perpetuum, ut ſe Sacco, & Caputio rubei coloris, cui inſigne dictæ Confraternitatis ad pectus ſiniſtrorſum anexum ſit, induere, & illis in Eccleſiis, Proceſſionibus generalibus, generaliſſimis, & particularibus, necnon conventibus, ſeſſionibus, & congregationibus, ceteriſque actibus publicis, & privatis, ac inter omnes alias Urbis, ejuſdemque Sanctiſſimi Sacramenti ſocietates uti, Feretrum etiam, & lecticas, ſeu ſellas geſtatorias, necnon pavimenta, & loca ſua hoc colore, & inſigni operire atque ſternere libere, & licite valeant.

Societatis i... gnia.

Sed ut ipſa Confraternitas, gratiarum, & munerum cæleſtium theſauris locupletata, in piorum hujuſmodi operum exercitio magis magiſque convaleſcat: nos ſupra alias omnes Indulgentias, peccatorum remiſſiones, relaxationes, facultates, gratias, & indulta, eidem Confraternitati, ejuſque Confratribus præſentibus, & futuris, a d. Paulo, & aliis Romanis Pontificibus conceſſa, quorum ſingulorum, necnon ſtatutorum prædictorum tenores præſentibus habemus pro expreſſis, Omnipotentis Dei miſericordia, Beatorumq. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus utriuſ-

Indulgen... pridem co... ſas approbat...

(*a*) Nonnulla ſane Privilegia ac ſpirituales gratias a Paulo III. Societati SS. Sacramenti attributas novimus ex Conſtitutione ejuſdem Pontificis relata ad calcem II. Tomi pag. 453. & ſeq. Sed longe majora ſunt quæ Gregorius ſuperaddit, ut ex præſentis Bullæ contextu perſpicuum eſt.

(*b*) Solemnem Proceſſionem indicat, quæ octava die Feſti Corporis Chriſti a Confratribus Societatis Sanctiſſimi Sacramenti quotannis peragitur. Ejuſdem item Proceſſionis aperte meminerat in memorata Conſtitutione Paulus III. noſque ad notam illi ſubjectam pridem animadvertimus. Illud vero memoratu dignum eſt, ante Pauli III. ætatem in Baſilica Vaticana obtinuiſſe ſolemnem Proceſſionis ritum octava Feſtivitatis die quotannis celebrandum, ideoque ab eod. Pontifice Confratres, qui accenſis facibus ad Proceſſionem accederent, plenioris Indulgentiæ beneficio fuiſſe inſignitos. Itaque in Vaticana Baſilica jamdiu inoleverat conſuetudo, quum Gregorius XIII. anno 1573. Kal. Martii Conſtitutionem procudit, que Eccleſiis, Monaſteriis, aliiſque piis locis jus tribuit, ut quo malaurint die infra octavam Solemnitatis Corporis Chriſti Proceſſionem inſtituant.

arias al. Indulgen- perad.lits numerat.

utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui deinceps in Confratres dictæ Confraternitatis recipientur, die receptionis eorum, si dictum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint in prædicta Capella, aut ubicumque potuerint, eo die; ac tam illis, quam qui nunc sunt Confratribus vere pœnitentibus, & confessis, in mortis articulo; necnon omnibus præsentibus, & futuris Confratribus etiam vere pœnitentibus, & confessis, qui die festo ejusdem Sanctissimi Corporis Christi, vel infra octavam illius, Sanctissimum Sacramentum prædictum ibi, vel alibi receperint, & etiam quoties vere pœnitentes, & confessi, & hac Sacra Communione refecti, Processionibus prima Dominica omnium mensium, post Missam majorem, itemque feria quinta hebdomadæ sanctæ fieri solitis, adfuerint, precibus, orationibusque intenti; vel si Processiones ipsæ, ob causas statutis suprascriptis expressas, inrermittantur, vel omittantur, modo eisdem diebus vere pœnitentes, & confessi, dictum Sanctissimum Sacramentum sumpserint; seu si infirmitate detenti, illis interesse non potuerint, dum tamen vere pœnitentes, & confessi, cum proposito, ut si convaluerint, qua die ad Ecclesiam Dei primum accedent, Sacramentum ipsum vere item pœnitentes, & confessi recipiendi, reque ipsa susceperint: ac etiam omnibus eisdem Confratribus utriusque sexus ab Urbe absentibus, & ubicumque commorantibus, qui eadem prima Dominica vere pœnitentes, & confessi, ipsum Sacramentum sumpserint, & si ibi tunc fiat Processio, in qua illud deferatur, ipsum reverenter comitati fuerint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem in Domino concedimus, & elargimur. Insuper eisdem Confratribus utriusque sexus, qui Sanctissimum Sacramentum hujusmodi, dum ad infirmos defertur, orationibus, & qui commode potuerint, lumine prosequentur, vel impediti, aut nequeuntes, prosequi fecerint; seu defunctorum Confratrum, vel aliorum Christifidelium corpora ad sepulturam Ecclesiasticam associaverint, aut infirmi, vel impediti, audito signo Campanæ, genuflexi, si per infirmitatem licebit, orationem Dominicam, & salutationem Angelicam pro salute animæ defuncti, vel corporis infirmi recitaverint; quique Congregationibus tam publicis quam privatis, necnon Divinis Officiis, verbi Dei prædicationibus, defunctorum funeribus, & anniversariis, vel aliis piis Officiis, quæ dicta Confraternitas celebrare solet, interfuerint; seu pauperes infirmos, tam Confratres, quam alios, in hospitalibus, aut privatis domibus, necnon

n.Indul- um,quas ias. vo- feries ac u.

Carceratos visitaverint, aut pacem inter inimicos conciliaverint, quoties eorum quodvis fecerint, centum dies de injunctis, vel alias quomodolibet debitis pœnitentiis relaxamus. Et ne prædicti Confratres, si aliquando eos ab ipsa Urbe abesse, vel alibi commorari contingat, hujusmodi Indulgentiarum, & aliarum gratiarum Spiritualium, Confraternitati, ac illius Confratribus prædictis concessarum effectu frustrati remaneant, sed etiam absentes Confratres in colendo Sanctissimo Sacramento magis perseverent, eisdem utriusque sexus Confratribus ab Urbe absentibus, & ubivis locorum pro tempore commorantibus, ut in locis, ubi eos pro tempore residere, seu morari contingerit, opera supradicta, quæ ipsi Confratres in Urbe præsentes pro singularum Indulgentiarum, remissionum, & relaxationum, etiam per dictum Paulum prædecessorem concessarum hujusmodi consequutione observare debent, apud Ecclesias eorumdem locorum, aut alibi, prout poterunt, observando, & exequendo, omnes easdem Indulgentias, remissiones, & relaxationes habeant, & illæ eis pariter suffragentur; necnon tam in Urbe præsentes, quam alibi ubivis locorum commorantes Confratres dictæ Confraternitatis pro tempore existentes, singulis quadragesimalibus, & aliis anni temporibus, ac diebus Stationum Ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros, quæ a Christifidelibus pro consequendis Indulgentiis, & peccatorum remissionibus visitari solent, Sanctissimi Sacramenti, si ibi fuerit, aut aliud Altare in Ecclesiis locorum, ubi eos pro tempore residere, seu commorari contigerit, devote visitaverint, ac inibi septies orationem Dominicam, & septies salutationem Angelicam recitaverint, tot, & easdem Indulgentias, ac peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si eisdem temporibus, & diebus singulas Ecclesias dictæ Urbis, extra illius muros hujusmodi, pro eisdem stationibus, & Indulgentiis consequendis deputatas, personaliter visitarent, ac omnia, & singula, quæ pro hujusmodi gratiarum consequutione quomodolibet requiruntur, plane adimplerent. Postremo Indultum ejusdem Pauli prædecessoris de eligendo Confessore, ampliantes, omnibus utriusque sexus Confratribus tam præsentibus in Urbe, quam ab ea absentibus indulgemus, ut quisque pro se quemcumque Presbyterum secularem, vel cujusvis Ordinis regularem ex approbatis ab Ordinario, in suum eligere possit Confessorem, qui eum a quibusvis excommunicationis, etiam majoris, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poe-

Indultum de electioneConf. sarii ampliat.

& pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, quibus innodatus fuerit; necnon ab omnibus peccatis, criminibus, delictis, & excessibus quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, ut de eis prædicta Sedes merito consulenda foret, videlicet in casibus dictæ Sedi quomodocumque reservatis; exceptis contentis in litteris die Cœnæ Domini legi solitis, ter in vita, & in mortis articulo; in aliis vero eidem Sedi non reservatis, casibus quoties opportunum fuerit, confessione diligenter audita, absolvere, & pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, etiam ter in vita, & in mortis articulo, auctoritate prædicta impendere licite possit.

Societatem in Archiconfraternitatem erigit cum facultate alias Societates aggregandi.

Ceterum ut Confraternitas ipsa, privilegio speciali ornata, ad retinendum illius dignitatem, fideliumque salutem, majoribus quotidie proficiat incrementis, eam in Archiconfraternitatem erigimus; eique, ac ejus Prælato, Deputatis, Consiliariis, Administratoribus, & Congregationi prædictis perpetuò concedimus, ut omnes, ac quascumque alias Confraternitates ejusdem Sanctissimi Sacramenti ubicumque locorum extra dictam Urbem canonice institutas, & instituendas, si & postquam hoc per eorum procuratorem ad id specialiter constitutum in una ex Congregationibus ipsius Archiconfraternitatis petierint, etiam cum usu, & gestatione Sacci rubei, & insigniis hujusmodi, aggregare, ac eis sic aggregatis, illorumque Confratribus utriusque sexus omnes Indulgentias, peccatorum remissiones, & relaxationes, aliasque gratias, & facultates prædictas, etiam a Paulo III. & aliis prædecessoribus prædictis, & alias a nobis, dictaque Sede concessas, & de cetero concedendas (Indulgentiis stationum Urbis, & facultate eligendi Confessorem, necnon aggregandi, & gratias hujusmodi aliis communicandi exceptis) communicare libere, & licite valeant. Ita ut ipsi Confratres sic congregati, observantes, & exercentes ea, quæ ipsius Archiconfraternitatis Confratres pro Indulgentiis, remissionibus, & relaxationibus hujusmodi consequendis observare, & exequi debent, easdem Indulgentias, peccatorum remissiones, & relaxationes æque pariter consequi possint.

Constitution[es] confirmat, [ap]probatque [con]traria.

Decernentes præsentes litteras sub quibusvis similium, vel dissimilium Indulgentiarum, & aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem dictæ Basilicæ seu Cruciatæ Sanctæ, aut alias per nos, & alios Romanos Pontifices successores nostros ad dictam Sedem, etiam Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu ad quorumvis etiam Imperatoris, & Regum instantiam quomodolibet pro tempore factis, minime comprehendi: sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restituas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo concessas esse, & censeri, necnon omnibus, quos illæ concernunt, suffragari debere; irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostris, altera videlicet de Indulgentiis ad instar non concedendis, altera vero posteriores Indulgentiarum concessiones, ubi prior aliqua a nobis perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum concessa fuerit, annullante, ac aliis Apostolicis Constitutionibus; quodque alia Indulgentia perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum prædictis Basilicæ, & Capellæ; nec non earum Altaribus sæpius a nobis concessa fuerit, ceterisque contrariis quibuscumque. Præsentibus futuris perpetuis temporibus duraturis.

Transu[mptis] fidem conc[edit].

Volumus autem, ut earumdem præsentium exemplis etiam impressis, quæ supradictis Confraternitatibus aggregandis concedentur, & alias necessariis, Notarii publici manu, & pro tempore existentis Protectoris, vel etiam ipsius Archiconfraternitatis, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, Confirmationis, tributionis, elargitionis, relaxationis, Indulti, Erectionis, Concessionum, Decreti, & voluntatis infringere &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, x. Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno VII.

Ponti-

Pontificis Assensus pro erectione Montis Pietatis in Castro Faræ.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 69. Fasc. 21.

N. CHR. 1579. 3. Januar.

BEatissime Pater. Exponitur humiliter Sanctitati Vestræ pro parte devotorum illius Oratorum Universitatis hominum Terræ, seu Castri Faræ, alias de Fara, jurisdictionis, & dominii in spiritualibus, & temporalibus Abbatiæ, seu Monasterii mensæ Capitulari Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe perpetuo unitæ, seu uniti, Sancti Martini de Fara Theatinæ Diœcesis, quod a multis jam annis citra ipsi Oratores, seu eorum antecessores, tam pro Ecclesiarum, quam pauperum, & miserabilium personarum, ac etiam totius Universitatis hujusmodi commoditate, unam Capsam, seu Bursam communem, sive unum commune Ærarium in eadem terra, seu Castro erexerunt, seu instituerunt, vel introduxerunt, seu inchoarunt, cui etiam, progressu temporis, a pluribus dictæ Terræ, seu Castri Civibus, & Incolis nonnulla legata pia facta, & relicta fuerunt; adeo ut in præsentem usque diem ad aliquam pecuniarum summam, & quantitatem, benedicente Domino, creverit, certis Procuratoribus ab ipsa Universitate electis, ad illam, seu illud administrandum, tandemque Oratores præfati cupientes Capsam, seu Bursam, vel Ærarium hujusmodi de bono in melius adaugere, & amplificare, illam, seu illud Montem Pietatis nominare incoeperunt. Cum autem, Pater Sancte, licet Archiepiscopus Theatinus loci Ordinarius, seu ejus Vicarius in Spiritualibus generalis, de præmissis notitiam habuerit, & habeat, ac potius eisdem Oratoribus in eorum pio, & laudabili opere faverit, & faveat, quam quod illos impediverit, vel impediat, nihilominus ipsi Oratores nullam hucusque licentiam nec ab eodem Ordinario (a), nec a Sede Apostolica desuper ad hujusmodi Montem pietatis legitime fundandum, & stabiliendum obtinuerint, dubitentque in futurum super his perturbari; ac propterea, etiam alias ad Dei servitium, & laudem, ac Ecclesiarum & pauperum, necnon totius universitatis subsidium, & relevamen, cupiant hujusmodi Montem pietatis in dicta eorum terra, seu Castro per S. V. erigi, seu confirmari, & alias super his opportune provideri, supplicant propterea humiliter S. V. Oratores præfati, supplicibus eorum votis hac in parte annuere, ipsosque in eorum pio, & laudabili proposito confovendo, necnon in præmissis opportune providendo, ac eos specialibus favoribus & gratiis prosequendo; in primis, quatenus opus sit, eosdem Oratores, atque quemlibet ipsorum etiam tam pro se, quam pro eorum antecessoribus, & tam in communi, quam in particulari a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam temporalibus pœnis, si quas propter præmissa, vel illorum occasione, ob non petitam nec habitam hactenus a dicta Sede Apostolica desuper licentiam, & nihilominus ob perceptionem fructuum ad rationem trium, vel quatuor, aut alterius quantitatis pro centenario, & ex nunc prout ex tunc, & contra, postquam perceptas hujusmodi pecunias restituerint, in beneficium Montis prædicti erogandas, quomodolibet incurrerint, necnon ab excessibus hujusmodi in utroque foro absolvere, & totaliter liberare, dictas pœnas eis gratiose remittere, ac omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam contra eos ex præmissis quomodolibet insurgentem, ab eisdem personis abolere, ipsosque

Margin notes (partly cut off at the page edges):
...risco tempore ...dam Montis ...tatis speci... in Castro ...re.
...olicus Apost... ...titur. assensus pe...
Et cum primis absolutio a censuris, & poen...

(a) Ex consueta, ut puto, Supplicationum formula ac methodo, Episcopus Theatinus *loci Ordinarius* hic nominatur. Ceterum nulla ejusmodi Episcopo in Castrum Faræ exercenda inerat jurisdictio. Quum enim Castrum hocce Abbatiæ Sancti Martini membrum olim fuerit, profecto Episcopi Theatini nullo jure uti poterant in Abbatiam illam, quam Credindeus Theatinæ Urbis Dynasta fundaverat ea lege, ut uni Deo, & Abbatis gubernio subjecta, nulla ratione Episcoporum imperio deserviret. Consulas in hanc rem quæ Collectionis nostræ *Tom.* I. *pag.* 106., Bullam Honorii III. explicantes, adnotavimus. Successu temporis placuit Abbati ac Monachis S. Martini Cap. Vat. se ultro submittere; hinc prima Capituli nostri in Abbatiam illam jurisdictionis semina. Tandem Nicolaus V. an. 1451. in vim Bullæ, quam edidimus Tom. II. pag. 134. eamdem Abbatiam Mensæ Capitulari Basilicæ S. Petri perpetuo nexu sociavit; hinc eadem libertas ac exemtio, quæ illi a fundatione inerat, numquam excidit. Non semel Theatini Episcopi totis incubuere viribus, ut in alienam messem falcem immiterent; verum, obnitente Capitulo, semper repulsi, postremo solemni Urbani VIII. Constitutione sub dat. Romæ die 18. Julii 1637. causa cecidere, quum decreverit Pontifex, ut suo loco monstrabimus, Abbatiam S. Martini de Fara aut de Valle nullius esse Diœcesis, ideoque, tamquam territorium, ut ajunt, separatum, ab Episcoporum jurisdictione, visitatione, ac correctione plane exemptam. Quod igitur de Theatino Episcopo, aut loci Ordinario in hac Supplicatione legimus, de Capitulo S. Petri est intelligendum, quod in Castro Faræ absolutam & ordinariam cum in spiritualibus tum temporalibus exercet jurisdictionem.

que in priſtinum & eum, in quo ante præmiſſa quomodolibet erant, ſtatum, in omnibus, & per omnia reſtituere, reponere, & plenarie reintegrare, necnon in dicta terra, ſeu Caſtro Faræ dicta ex Capſa, ſeu Burſa, vel Ærario communi hujuſmodi, omnibuſque, & ſingulis illius pecuniis, rebus, bonis, legatis, relictis, juribus, & actionibus quibuſcumque præſentibus, & futuris, unum Montem pietatis hujuſmodi, ſine alicujus præjudicio, perpetuo, erigere, & inſtituere, illique ſic erecto, dictam Capſam, ſeu Burſam communem, vel Ærarium commune, omneſque & ſingulas illius pecunias & bona mobilia, & immobilia relicta, legata, Jura, & actiones univerſas, præſentes & futuras perpetuo applicare, & appropriare, necnon eoſdem Oratores, Univerſitatem, & Societatem, nunc, & pro tempore exiſtentes in perpetuum dicti Montis adminiſtratores, cum interventu Ordinarii, perpetuo conſtituere, & deputare, illiſque ad ejuſdem Montis regimen, gubernium, & adminiſtrationem quoſcumque procuratores, ſeu rectores, Miniſtros, & Officiales eis beneviſos, ad ipſorum Oratorum liberum nutum apponen. & amoven. eligere, & deputare, & tam Oratoribus, quam eorum Procuratoribus, Rectoribus, Miniſtris, & Officialibus Montis hujuſmodi, ut pecunias ipſius Montis præſentes, & futuras quibuſcumque Eccleſiaſticis, & miſerabilibus, ac pauperibus, atque quibuſvis aliis indigentibus perſonis, etiam, ſi ipſis Oratoribus videbitur, ad rationem duorum pro quolibet centenario tantum, pro impenſis Domus, ac Salariis Officialium dumtaxat annuatim, ſeu pro minori ratione, aut alias gratis, & amore Dei mutuare, proventuſque convertere; ipſis quoque Oratoribus, pro felici ejuſdem Montis regimine, gubernio, directione, adminiſtratione, & manutentione, quæcumque ſtatuta, & ordinationes eis beneviſa, ſacris tamen Canonibus, & Concilio Tridentino non contraria, & alias licita, & honeſta condere, & facere, illaque ſic pro tempore condita, & facta in melius reformare, moderari, corrigere, ampliare, diminuere, abrogare, ac alia illorum loco de novo condere toties quoties, ac prout eis expedire videbitur, omnia prius ab Ordinario approbanda, libere, & licite valeant, concedere dignemini de gratia ſpeciali. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, provincialibus, & Synodalibus, ſpecialibus vel generalibus, necnon etiam juramento &c. roborat. ſtatut. &c. legibus &c. etiam municipalibus, ac etiam imperialibus &c. privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenore &c. etiam Motu proprio &c. & conſiſtorialiter &c. ac alias quomodolibet in contrarium conceſſ. &c. quibus omnibus, etiamſi de illis &c. eorum tenor. latiſſime hac vice derogare placeat, cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Quinam in Montis admini ſtros eligendi; & quæ illorum authoritas.

Auctarium ex mutuo recipiendum, quo titulo.

Nova ac utilia ſtatuta excudenda, aut reformanda.

Fiat ut petitur. V.

Pontifex anni

Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c. & de abſolutione ſpeciali, liberatione, remiſſione, abſolutione, reſtitutione &c. aliiſque præmiſſis ut ſupra, & in forma gratioſa, & de erectione, & inſtitutione, ſeu confirmatione, & approbatione, applicatione, appropriatione, conſtitutione, deputatione, conceſſione, Indulto &c. Decreto, derogatione, aliiſque præmiſſis &c. ut ſupra perpetuo, & in forma gratioſa, ac cum opportuna, ſi videbitur, executorum deputatione, qui aſſiſtant &c. etiam ſub cenſur. &c. cum facultate aggravandi &c. invocato &c. ſecularis, cum derogatione dictarum, non tamen trium, latiſſime extendend., & quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum etiam fructus &c. cognom. invocat. denominat. annex. qualit. nuncupat. circumſtan. etiam aggravan. aliorumque neceſſariorum major, & verior ſpecificatio, & expeditio fieri poſſit in litteris ſimul, vel ad partes expedien. Et quoad abſolutionem per Breve, ſi videbitur.

Supplicatio ſumma

Fiat V.

Iterata ſubſcriptio.

Datum Romæ apud S. Petrum Idibus Januarii anno ſeptimo.

Plena-

Plenariam peccatorum Indulgentiam consequuntur, qui die Festo S. Gregorii Magni ejus Altare in Basilica Vaticana visitaverint.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 254.

.CHR. 1579. Martii.

UNiversis Cristifidelibus præsentes litteras inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ad augendam fidelium religionem, & Animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, confessis, & Sanctissima Communione refectis, qui Altare situm in Capella S. Andreæ nuncupata, Basilicæ beati Petri Principis Apostolorum de Urbe, sub quo quidem Altari Corpus Sancti & gloriosi Gregorii Ecclesiæ Doctoris, atque Pontificis reconditum quiescit, in festo ejusdem S. Gregorii singulis annis in perpetuum a primis Vesperis usque ad occasum solis ejusdem Festi devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Sanctæque Matris Ecclesiæ tranquillitate pias ad Deum preces effuderint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die VII. Martii 1579. Pontificatus nostri anno Septimo (b).

Archiepiscopum Theatinum Apostolicæ Sedis Delegatum constituit, ut in Abbatiis ac Monasteriis quibuscumque in ejus Dioecesi positis, quibus Majellanam, ac Sancti Martini de Fara Abbatias accenset, visitationem instituat.

Ex Autographo in Archiv. Basil. Caps. 70. Fasc. 233.

.CHR. 1579. Novemb.

Abbatiæ in ...tina Dioe... ...positæ, ab ...scoporum ...dictione ...tæ.

VEnerabilis Frater (c) Salutem, & Apostolicam Benedictionem. Cum, sicut accepimus, dilecti filii Sancti Joannis in Venere, & Villæ Beatæ Mariæ, ac Sancti Clementis in Piscaria, necnon Beatæ Mariæ, & Sancti Stephani de Arbone, & Sancti Angeli in Cornachiano, necnon S. Martini & Sancti Salvatoris de Majella (d), & Beatæ Mariæ in Palatio, necnon Sanctorum Viti, & Salvi, Theatin, seu nullius dioec. alias tamen Theatin. Abbatiarum Abbates, seu Commendatarii, prætextu nonnullarum exemptionum a jurisdictione quorumcumque Ordinariorum locorum alias eis a Sede Apostolica concessarum, asserentes se Sedi Apostolicæ immediate subjectos esse, ab ullis, & præsertim in iis, quæ ad curam Sacramentalem animarum pertinent, nunquam visitari consueverint, quo fit, ut aliquibus ex eis delinquendi occasio præbeatur: Nos, qui sublatis cunctis delinquendi occasionibus, quibusvis scandalis obviare, ac saluti cunctorum, quantum cum Deo possumus, consulere sincero desideramus affectu, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Fraternitati tuæ, de qua plenam in Domino habemus fiduciam, per præsentes committimus, & mandamus, ut tu tanquam a nobis, & Sede Apostolica in hac parte Delegatus, præfa-

(a) Huc transferenda quæ in hanc rem supra adnotavimus *Tom. 2. pag.* 283. not. *b*.

(b) Ea supputandi ratio, quæ in Romanorum Pontificum literis familiarissima est, ut toties animadvertimus, nimirum ut annorum initia a mense Martio ducantur, hic cessat; quippe in præsenti Diplomate a mense Januario anni primordia petenda sunt. Si enim Martium mensem transferas ad insequentem annum 1580., sicuti revera esset transferendus, si a die 25. Martii annus inciperet, non septimum, sed octavum Pontificatus annum Gregorius ageret.

(c) Cæsarem Busdragum hic intelligendum esse ipsa Theatinorum Archiepiscoporum series satis docet. Cavendum igitur ab Ughello, qui hunc Archiepiscopum ab Alexana ad Theatinam Ecclesiam translatum dicit die 11. Augusti 1580. Hinc non immerito in nupera Ughelliani operis editione, pro anno, quem author perperam designat, meliori supputatione in margine supponitur annus 1578.

(d) Abbatiam S. Martini de Fara Nicolaus V. in Mensam Capitularem transtulit ann. 1451. ut ex Diplomate superius relato Tomo II. pag. 134.; alteram vero S. Salvatoris Abbatiam eidem Mensæ sociavit Julius III. an. 1552. ut liquet ex Constitutione, quam huic Tomo III. inseruimus pag. 19. Utraque Abbatia Basilicæ Vaticanæ adjudicata est cum Privilegiis ac exemtionibus, quibus pridem fuerat insignita. Hinc nulla Theatinis Archiepiscopis in hæc loca ante Concilium Tridentinum inerat jurisdictio; quid vero post Concilii Decreta gestum fuerit, modo indicabimus.

Abbatias exemtas visitationi subjicit certa sub lege.

præfatas, & quafcumque Abbatias, in quibus non viget regularis obfervantia (*a*), infra tuam dioec. confiftentes, earumque loca, Abbates, & Commendatarios, ac perfonas animarum curam exercentes, in dicta Dioec. conftitutos, tam in capite, quam in membris, etiam conftito tibi de eorum exemptionibus; ubi autem regularis viget obfervantia, vel fuos Abbates habent, circa ea, quæ curam Sacramentalem animarum tantum concernunt, auctoritate noftra vifites, ac quæ in eis juxta decreta Sac. Conc. Trident. reformanda cognoveris, reformes, necnon de illis, ac omnibus, & fingulis quæ ad vifitationis officium, ut præfertur, pertinent, cognofcas, aliaque facias, & exerceas, quæ in præmiffis neceffaria fuerint, feu quomodolibet opportuna. Et infuper eofdem Abbates, & Commendatarios ad contributionem onerum pro Seminario puerorum in civitate Theatina, juxta formam dicti Concilii per te propediem inftituendo (*b*), juris, & aliis remediis opportunis, etiam per cenfuras, & pœnas Ecclefiafticas dicta auctoritate cogas, & compellas; fuper quibus omnibus plenam tibi, auctoritate, & tenore præmiffis concedimus facultatem; diftrictius inhibentes univerfis, & fingulis venerabilibus Fratribus Archiepifcopis, & Epifcopis, ac quibufvis aliis, ne quovis prætextu, etiam ratione viciniori-tatis, aut in vim decretorum Concilii hujufmodi faciant, quominus tu libere poffis vifitare. Decernentes ex nunc irritum, & inane, fi fecus fuper his a quoquam quavis auctoritate, fcienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non oftantibus conftitutionibus, & ordinationibus Apoftolicis, necnon Abbatiarum hujufmodi, & Ordinum, quorum exiftunt, juramento, confirmatione Apoftolica, vel quavis firmitate alia roboratis ftatutis, & confuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, exemptionibus, & litteris Apoftolicis, Abbatiis, Ordinibus, Abbatibus, & Conventibus præfatis, & quibufvis aliis in genere, vel fpecie fub quibufcumq. tenoribus, & formis, ac cum quibufvis claufulis, & decretis, etiam Motu fimili conceffis, & etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiamfi pro illorum fufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus fpecialis, fpecifica, expreffa, ac individua mentio habenda foret, tenores illorum, ac fi de verbo ad verbum infererentur, illis alias in fuo robore permanfuris, hac vice dumtaxat fpecialiter, & expreffe derogamus, contrariis quibufcumque. Aut fi Abbatibus & Conventibus præfatis, vel quibufvis aliis communiter, vel divifim a præfata fit Sede indultum, quod interdici, fufpendi, vel excommunicari non poffint per litteras Apoftolicas non facientes plenam, & expreffam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujufmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum fub annulo Pifcatoris die XX. Novembr. MDLXXIX. Pontificatus noftri anno VIII.

Insuper ad censum pro Seminarii erectione solvendum, adigit.

Contraria n… efficiunt.

Privilegia su… spendit.

Concordia a Capitulo Bafilicæ Vaticanæ inita cum filiis & Hæredibus Sabbæ de Porcariis, fuper nonnullis Domibus in Burgo S. Petri exiftentibus, Apoftolica authoritate confirmatur.

Ex Authograph. in Archiv. Bafil. Capf. 12. Fafc. 20.

AN. CHR. 1579. 24. *Decemb.*

BEatiffime Pater. Alias de Anno MCCCCXCVIIII, feu alio veriori tempore Valerius, Camillus, & Antonius Fratres de Porcariis concefferunt Hieronymo de Porcariis Epifcopo Andrien. eorum Patruo quoddam folum, & terrenum fitum in Burgo Sancti Petri, in confpectu Hofpitalis Sancti Angeli infra duas vias tunc majo-

Solum Basilic… Episcopo Andr… ensi locatur.

(*a*) Quæ in hanc rem a Synodo Tridentina Sefs. 21. cap. 8. ftatuta fuerant, Gregorius Pontifex repetit, ac in ufum revocat. Neque vero Bafilicæ noftræ Capitulum in Theatinos Archiepifcopos infurrexiffet, fi qua decet moderatione vifitationem tamquam Apoftolicæ Sedis Delegati inftituiffent. At delegatæ Jurifdictionis prætextu, plura audentes, quæ inconceffa illis erant, acerrimam controverfiam excitarunt, quæ multum diuque exarfit. Difcordiarum origo a Joanne Oliva Theatino Archiepifcopo, cui literas in forma Brevis fupra relatas pag. 68. S. Pius V. infcripferat, primum invecta eft. Decefforis veftigia premens Busdragus, diffidium aluit; Qui mox infequuti funt Archiepifcopi, addito fomite, incendium excitarunt. Tandem amico fœdere compofita res eft tempore Urbani VIII. ut in fine Differtationis de Majellana Abbatia Tom. I. Bullarii noftri præmonuimus, ac infra in Urbani VIII. Conftitutionibus fufiori expendemus calamo.

(*b*) Nondum igitur Seminarium in Theatina Diœcefi abfolutum plane fuerat, atque ad exitum omnino perductum. Idcirco quæ ex Ughello in hanc rem fupra adnotavimus pag. 69. not. *a*, de ædium ftructura ab Oliva Archiepifcopo incœpta, ac de illius opera ac ftudio ut Seminarium abfolveret (quod illi tamen non obtigit) intelligi commode poffunt.

(*a*) Hodie

majores; videlicet, Viam dictam la Selicia-ta (*a*), & Viam Sanctam (*b*), sub proprietate Basilicæ Sancti Petri existen. sub annuo canone octo ducatorum de carlenis, ad effectum in eo fabricandi, & domos construendi, pacto adjecto, quod fructus domorum construen. in dicto solo computarentur in sortem principalem ipsorum melioramentorum, donec ipso Hieronymo Episcopo de suis melioramentis integre satisfactum esset, & interim omnia dicta malioramenta sibi essent obligata, illaque etiam per ipsos Valerium, Camillum, & Antonium vendi, obligari, & pignorari non possent sine licentia præfati Episcopi, & nisi prius sibi satisfactum esset de dictis melioramentis, vel ex ipsis fructibus, vel ex aliis pecuniis ipsorum Valerii, Camilli, & Antonii; deinde de anno MDIII, seu alio etiam veriori tempore, præfatus Hieronymus Episcopus ab humanis decessit, condito testamento, in quo asseruit in dicto solo ædificasse, seu ædificari fecisse plures & plures domos, & se creditorem existere eorumdem Valerii, Camilli, & Antonii in ducatis bis mille auri de Camera, occasione mutui, & in causam dotium Portiæ, & Claudiæ sororum ipsorum Valerii, Camilli, & Antonii; & eosdem Valerium, Camillum, & Antonium in nocte præterita sibi subtraxisse quasdam pecuniarum summas, & alia bona ascenden. ad summam octo millium ducatorum; & reliquit Gentileschæ ejus sorori, ac Francisco de Castellanis, & fratribus illud quod videretur ejus hæred.; Item voluit, quod Capella per ipsum Hieronymum incœpta in Ecclesia Beatæ Mariæ super Minervam (*c*) perficeretur, & dotaretur arbitrio sui hæredis, & legavit Valentinæ Papinianæ ætatis annorum trium, vel circa, ducat. mille quadringen. auri de Camera pro dote, & acconcio sibi tempore matrimonii consignan.; Sixto Papiniano ætatis annorum duorum vel circa, & Justiniano ætatis annorum quinque vel sex, ducat. mille auri de Camera pro quolibet, quas quidem pecunias dari, & tradi voluit prædictis Sixto Papiniano, & Justiniano cum quilibet eorum esset ætatis viginti quinque annorum; & insuper legavit eisdem tribus impuperibus alimenta, videlicet victum & vestitum usque ad tempus quo pecuniæ prædictæ eis tradi deberent per ejus hæredes præstan., aliaque plura disposuit; & demum hæredem universalem instituit Prosperum de Porcariis ejus Fratrem. Mortuo dicto Hieronymo Episcopo, inter ipsos Valerium, Camillum, & Antonium ex una, & dictum Prosperum eorum Patruum ex altera parte lites, & discordiæ super dicto solo, & terreno, ac melioramentis, & domibus per dictum Hieronymum Episcopum in eo, ut dicebatur, factis, aliisque pluribus ipsorum partium prætension. de anno MDIIII. seu alio veriori tempore, in Cardinalem Reginum (*d*) postea compromissæ fuerunt, qui super eis laudavit, & pronunciavit, in ipsoque laudo inter cetera decrevit, declaravit, ac arbitratus fuit, ac respective adjudicavit dictis Antonio, Valerio, & Camillo conjunctim solum una cum fundamentis in eo existen. situm in Burgo Sancti Petri; ita tamen quod inter solum adjudicatum hujusmodi, & domos ædificatas secus viam Sixtinam per dictum Hieronymum Episcopum, relinqueretur, & dimitteretur vacuum spatium viginti quinque palmorum de dicto solo, in quo ipsi fratres non possent ædificare, sed domibus præfatis deserviret. Ita quod omnia & singula bona mobilia, & immobilia, & jocalia hæreditatis Dominici Patris, & Joannæ Matris dicti Prosperi, nec non Sabbæ de Porcariis Patris dictorum Antonii, Valerii, & Camilli, ac etiam Hieronymi Episcopi eorumdem Prosperi, & Sabbæ fratris, in duas partes æquales dividerentur, quarum una esset dicti Prosperi, & altera dictorum Antonii, Valerii, & Camilli conjunctim, & quod omnia, & singula debita, & credita ipsarum hæreditatum, pro medietate pertinerent ad dictum Prosperum, & per eum solverentur, & exigerentur, & pro altera medietate ad dictos Valerium, Camillum, & Antonium, & quod etiam singulæ expensæ per dictos Antonium, Valerium, & Camillum post obitum dicti Hieronymi Episcopi in dictis domibus secus viam Sistinam per eundem Hieronymum, ut dicitur ædificatis,

...ctus con-...es, ac le-...

...ymi Epi-...bitus ac ...entum.

...Testa-...adjecta.

Hæredis institutio; mox lites, ac controversiæ.

Cardinalis Reginus Compromissarius, ejusque placitum.

(*a*) Hodie *Borgo S. Angelo*. Hanc viam aperuit Sixtus IV. eamque a Mole Hadriana ad Palatium Vaticanum perduxit. Cujus rei extabat olim monumentum in Pontis vicinia marmori insculptum, & a Torrigio relatum *part. 2. pag. 311.*

(*b*) Alias *Via Sacra*, & *Via Martyrum* nuncupata, quod per eam Christi Martyres ad supplicium & cædem in ea Vaticani parte, quæ Neronis hortos complectebatur, ducerentur. Via hæc eadem plane est, quæ hodie nuncupatur *Borgo Vecchio*. Itaque anno 1499. nulla inter *Sixtinam*, & *Sacram* intermedia erat via, quæ recta duceret ad Templum Vaticanum. Atque ita quidem res habuit, quum Alexander VI. nonnisi anno 1499. consilium cœperit de ampliori ea via aperienda, quæ idcirco Alexandrina olim dicta est, & hodie vulgo appellatur *Borgo Nuovo*. Adeas Torrigium *part. 2. pag. 247.* ubi geminum monumentum producit; alterum da via hac Alexandri VI. ætate primum incœpta; alterum de via eadem lateribus sternenda sub Julio II. an. 1505.

(*c*) Hac in Ecclesia familia Porcaria Romana sepulturam sibi statuerat, in quam ipsemet Hieronymus Andriensis Episcopus ab Alexandro VI. electus an. 1495., post obitum, qui incidit in an. 1503., illatus est.

(*d*) Hoc est Petrum Isuallem seu Isualia, quem Alexander VI. an. 1500. S. R. E. Cardinalem renunciavit. Ex Regino Archiepiscopatu quem gessit, Cardinalis *Regini* cognomen accepit.

(*a*) Hæc

tis, factæ, deberent æstimari per duos Peritos in arte hinc inde eligen., & medietas eorum solveretur per dictum Prosperum, reliqua vero medietas per dictos Valerium, Camillum, & Antonium, & pensiones earumdem domorum dividerentur æqualiter, & quod præfati Valerius, Camillus, & Antonius infra quinque dies tunc proximos, in pleniori, & meliori forma obligarent se, & bona sua, & præsertim bona hæreditaria præfata de solven. dictis Pupillis medietatem præfatorum legatorum eos tangen. in tempore præfixo in dicto testamento præfati Hieronymi Episcopi, & quod divisores dictarum hæreditatum antea divisionem extraherent de dictis hæreditatibus tot bona, fructus, & redditus hæreditatum hujusmodi, quæ sufficerent ad alimentationem dictorum trium Pupillorum pro temporibus prædictis, & Prospero Alimentatori assignarentur; eodemque anno MDIV. seu alio veriori tempore, Antonius, & Valerius eorum proprio nomine, ac etiam de rato promittentes pro Camillo eorum fratre absente, solvere promiserunt eisdem Valentinæ Papinianæ, & Sixto Papiniano, & Justiniano filiis naturalibus dicti Hieronymi Episcopi absen., & dicto Prospero pro eis stipulanti, & acceptanti, omnes, & singulas pecuniarum summas, quæ pro sua & dicti Camilli eorum fratris absentis contingerent parte, & ratam, quam pro alimentis Pupillorum antedictorum solvere tenentur, prout in novo articulo dicti Laudi infra viginti dies tunc sequen., se in forma Cameræ Apostolicæ obligarunt, cum omnibus & singulis damnis, expens., & interesse per dictum Prosperum, aut alios suo nomine, præmissorum occasione forsan patiend. Cujus Laudi vigore, brachium seculare per Jacobatium Rotæ Auditorem de anno MDXI. seu alio veriori tempore relaxatum fuit ad instantiam Domini Prosperi contra eosdem Valerium, Camillum, & Antonium pro observatione contentor. in ipso Laudo. Mortuisque postea Valerio, Camillo, & Antonio, superstite Justina de Bonsignoribus, ipsius Antonii ex testamento hærede universali, & adita per eam de anno MDXXVII. hæreditate cum beneficio Legis & Inventarii, in quo, inter cætera, dicta Justina descripsit in dicta hæreditate reperiisse nonnullas domos, & Terras in Burgo Sancti Petri sub proprietate dictæ Basilicæ Sancti Petri, & sub annuo Canone octo ducatorum de Carlenis, postea eadem Justina de annis MDXXX. & MDXXXI. omnia jura sibi competentia super dictis Terreno, & domibus in Burgo Sancti Petri existentibus, cessit Canonicis, atque Capitulo dictæ Basilicæ (a), a quibus prædicta Justina, seu illius contemplatione, Lucretia ejus filia, habuit in recompensam supradictæ cessionis annuos census ducatorum LXXV. de Carlenis, seu tot quot sint debitores super dictis Terreno, & domibus, super diversis dictæ Basilica Domibus in urbe existen. juxta suos confines, una cum ipsarum domorum proprietate, & directo dominio, & causis in instrumentis super inde confectis expressis. Post quam cessionem præfata Justina de dicto Anno MDXXXI. causam discussionis bonorum dicti Antonii in Curia Capitolii coram primo Coll. introduxit contra creditores præfati Antonii, in qua pronunciatum fuit ipsam debere gaudere beneficio Legis, & Inventarii, Sabbam, Hieronymum, & Dominicum filios, & hæredes dicti Prosperi esse creditores pro Alimentis Justiniani, Sixti Papiniani, ac Valentinæ Papinianæ in exequutione liquidan., ac in omnibus meliorамentis, & expensis fact. per dictum Hieronymum Episcopum in domibus supradictis in summa per Episcopum in melioramentis erogata, & in executione liquidan., & in legatis solutis Valentinæ, ac Justiniano, & Gentileschæ, ac in dotibus Portiæ, & Claudiæ, & in dote Capellæ, & summa in ea construenda erogata, & in aliis summis in dicta sententia expressis. Qui filii, & hæredes præfati Prosperi, & cæteri creditores virtute Commissionis coram Auditore Cameræ præsentatæ, præfatum brachium secular, seu sententiam prædicti primi Collateralis exequi potuerunt super dictis domibus, & Terreno in Burgo Sancti Petri per dictos Canonicos, & Capitulum tunc possessis; mortuisque deinde tunc prædictis Dominico, & Hieronymo, eis superstite præfato Sabba eorum fratre hærede, ipse Sabbas litem, & causam hujusmodi tunc forsan coram certo Sacri Palatii Apostolici causarum Auditore verten., prosequen. tempore fel. rec. Pauli Papæ IV., causam, & causas hujusmodi super dicta exequutione introductas, committi obtinuit bon.mem. Cardinali Reumano (b), coram quo causa hujusmodi diu pependit, & quamplures testes

Partes sententiam acceptant, & solutionem spondent.

Debitorum hæreditas defertur Justinæ de Bonsignoribus.

Eadem hære[...] Capitulo S.Pet[...] cedit domos su[...] Basilicæ inæd[...] ficatas, compe[n-] satione ab eo Capitolo accept[...]

Creditores [...] sessionem ad[...] Domorum, Capitulo tra[...] fuerant.

Lis fervet, [...] ad alium de[...] tur Judicem[...]

(a) Hæc domus a mensa capitulari Basilicæ Vaticanæ possidetur, ac in regione Burgi prope Ecclesiam S. Mariæ Transpontinæ indicatur sub num. CXXX. ut liquet ex nostro domorum Catalogo.

(b) Joannem Suavium subindicat. Fuit is natione Gallus, juris scientia peritissimus, ideoque inter Romanæ Rotæ Auditores adscitus. A Paulo IV. an. 1555. sacra Purpura decoratus, magnis Ecclesiæ negociis administrandis incubuit. Obiit an. 1566., in Ecclesia S. Spiritus in Saxia tumulatus, ubi epitaphium marmori insculptum adhuc visitur. Laudanda igitur Pauli IV. prudentia, qui maximi momenti caussam egregio Viro examinandam commisit.

(a) In-

testes pro parte ipsius Sabbæ pro verificandis, & liquidandis dictis alimentis, & aliis pluribus examinati, & nonnulli actus facti fuerunt, a quo postea avocata, & R. P. D. Robusterio Rotæ Auditore, in Rota commissa fuit, hujusmodi lite coram eo pendente, prædictus Sabbas ab humanis decessit, superstitibus sibi Alexandro, Hortensio, Petro Paulo, Joanne Baptista, & Julio germanis fratribus, & illius filiis, & hæredibus, qui litem, & causam præfatam prosequentes coram ipso R. P. D. Robusterio, quamplura dubia discussa, & ventilata fuerunt, aliaque plura adhuc discutienda remaneant; & cum dubius esset litis eventus, eo maxime quia hujusmodi causa multas patitur difficultates, difficilisque plurium rerum ad causam facien. propter temporis antiquitatem probatio reddatur, ob idque partes ipsæ collitigantes cogitaverint unicuique ipsorum melius, & utilius esse ab hujusmodi lite recedere, expensas maximosque labores evitare, & ad aliquam honestam concordiam, compositionem, & transactionem devenire, quam ipsam litem ulterius prosequi, medioque etiam interventu communium utriusq. partis amicorum, ad infrascriptam inter se concordiam, compositionem, atque transactionem devenerint, in qua, reservato S. V. beneplacito, ipsi Canonici, & Capitulum ex una, & dicti Alexander, & fratres filii, & hæredes præfati Sabbæ, quorum aliqui minores existunt, & cum auctoritate Tutorum, & Curatorum, ac etiam proximiorum, & Judicis Ordinarii, contrahentes parte ex altera, cesserunt, & renunciarunt quibuscumque litibus, & causis inter eos quomodolibet, præmissarum occasione exortis, & verten., sibique ipsis ad invicem, & vicissim omnes, & quascumque expensas, ac etiam omnes, & quoscumque fructus, redditus, introitus, & proventus, Canones, Census, Livella, & Jura, obventiones & emolumenta quæcumque ex dictis domibus, & Terreno in Burgo Sancti Petri, & melioramentis quibuscumque in eo vel eis existen. per dictos Canonicos, & Capitulum a die præfatæ cessionis eis per dictam Justinam factæ, usque in diem ipsius transactionis perceptos, & exactos, ac percepta & exacta, damnaque, & interesse in hujusmodi lite, & causa, & illius occasione & causa quomodolibet facta, & respective passa, & incursa, ad quamcumque summam ascendentes, & ascendentia, remiserunt, & condonarunt, & ex causa transactionis, & concordiæ, ipsi Canonici, & Capitulum promiserunt solvere eisdem filiis, & hæredibus prædicti Sabbæ summam mille quadringentorum Scutorum monetæ per totum mensem Januarii proxime venturum Ann. MDLXXX. pro omnibus, & quibuscumque juribus, actionibus, creditis, & prætension. ipsorum hæredum, tam in Judicio adductis, quam aliis, si etiam quæ sunt, in Judicio non deductis, & eis quomodolibet competen. super Terreno, solo, & ædificiis, domibus, & melioramentis quibuscumque in eo factis, tam per dictum Hieronymum Episcopum, quam dictos Valerium, Camillum, & Antonium, & alios de Porcariis, ac etiam fructibus, introitibus, & proventibus, canonibus, censibus, seu livellis, juribusque, obvent., & emolumentis quomodolibet per Capitulum perceptis, & exactis; quam summam mille & quadringentorum scutorum monetæ pro creditis, juribus, actionibus, & prætensionibus supradictis, dicti Alexander, & fratres acceptarunt & acceptant, & stante præfata promissione eis facta, eosdem Canonicos, & Capitulum de omnibus, & quibuscumque præmissis, ac in Judicio, & lite, ac causa hujusmodi deductis, & aliis quibuscumque eorum creditis, pensionibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet, & qualitercumque competen., etiam in Judicio, & lite, ac causa hujusmodi non deductis contra dictos Canonicos, & Capitulum, eorumque emphiteotas, ac Terreni, & domorum, & ædificiorum præfatorum possessores, & causam ab ipsis Canonicis, & Capitulo haben. super dictis solo, & Terreno, ac domibus, & fabricis in eo ut præfertur factis, & existen. generaliter, & specialiter, dictorum Scutorum mille quadringentorum solutione subsequuta, & non alias ex nunc prout ea tunc, & e contra, quietarunt, & liberarunt, ac penitus absolverunt; & insuper cesserunt eisdem Canonicis & Capitulo omnia Jura, & actiones eis quomodolibet competent. super dictis domibus, & Terreno, ac melioramentis quibuscumque in eodem Burgo Sancti Petri existen., ratione quorumcumque ipsorum jurium, creditorum, & pensionum tam in Judicio, ac lite, & causa hujusmodi deduct. quam non deduct., quas, & quæ habent tam contra eosdem Canonicos, & Capitulum, quam alias quascumque personas ab ipsis Canonicis & Capitulo causam habentes; & ulterius dicti Alexander, & fratres promiserunt dictis Canonicis, & Capitulo, quod in eventum in quem ipsi Canonici, & Capitulum, aut eorum emphiteotæ, seu alii super dictis domibus, Terreno, & melioramentis, & aliis præmissis, ab ipsis Canonicis, & Capitulo Jus & causam habent. molestarentur a prioribus, & potioribus creditoribus, si qui sunt hæreditatis, & bonorum prædictorum Valerii, Camil-

co[n]cor- [...]unt. *[i]n cer- [...]am se [...]pul.*

Pars altera sponsionem acceptat, & Capitulum liberat.

A molestiis, quæ inferri possent, omnino eximit.

Camilli, & Antonii in dicta sententia Capitolina expressis in causa discussionis hæreditatis quondam Antonii de Porcariis lata de anno MDXXXI., seu alio veriori tempore, super bonis præfatis Jus aliquod, ex quavis causa habere prætenden., lite, & causa ipsis de Porcariis intimata, ipsos Canonicos, & Capitulum, eorumque emphiteotas, aut alios quoscumque Jus, & causam ab eis habentes, in Judicio, & extra tueri ac defendere, defensionemque, atque quamcumque litem seu lites forsan movendam, seu movendas in se ipsos suscipere, eosque etiam indemnes usque ad dictam summam Scutorum mille quadringentorum, pro rata dumtaxat, quam virtute præsentis transactionis, & contractus recipiunt, relevare, & conservare. Et in eventum, in quem dicti Canonici, & Capitulum succumberent, teneantur eis restituere dictam summam Scutorum mille quadringentorum monetæ pro rata usque ad dictam summam mille quadringentorum Scutorum pro ea rata in quam ipsi Canonici, & Capitulum succumberent; nisi tunc pro parte ipsorum de Porcariis, vel prædictorum creditorum probatum fuerit, dictos Canonicos, & Capitulum possedisse, vel possidere tot, & tanta bona, ac Jura, vel pecuniarum summas de hæreditatibus, vel fructibus eorum prædictorum Valerii, Camilli, & Antonii, quæ ultra summam dictorum mille quadringentorum Scutorum sufficiunt ad satisfaciendum dictis anterioribus, & potioribus creditoribus in dicta sententia Capitolina ut supra expressis, & comprehensis; & quod in eventum restitutionis dictorum mille quadringentorum Scutorum, vel cujusvis partis dictæ summæ, remaneant dictis Alexandro, & fratribus, suisque successoribus omnia Jura, quæ sibi prius antea dictam concordiam contra dictos Canonicos, & Capitulum competebant, atque competierunt, intacta, illæsa, salva, & valida, ac in nullo diminuta, lite etiam in statu, & terminis in quibus ad præsens reperitur, permanente, ac si dicta transactio & concordia facta non fuisset. Et ulterius dicti Alexander, & fratres præmissa omnia & singula fecerunt eis, reservatis Juribus, creditis, & action. repetend. ab Hæreditatibus Antonii, & Justinæ de Bonsignoribus, & aliis quibuscumque personis, etiam tertiis possessoribus, & a quibus opus fuerit, ipsis Canonicis & Capitulo exceptis, omnia, & singula credita eorum, & pension. in bonis dictorum Antonii, & fratrum, præterquam in domibus præfatis, & Terreno in Burgo Sancti Petri per Capitulum, vel alios ab eo causam habentes, possesso, & possessis, & censibus prædictis una cum domorum proprietate, & directo dominio per dictos Canonicos, & Capitulum, ut præfertur, dictæ Justinæ, seu Lucretiæ ejus filiæ consignatis, quibus Juribus, & actionibus, & facultatibus repetendi, & consequendi dicta eorum credita, & pensiones in aliis bonis quondam Antonii & fratrum, prædicti Alexander, & fratres per hanc transactionem, & concordiam præjudicare minime intendunt. Quinimmo expresse protestantur, & volunt, ac declarant quod eadem omnia Jura, & actiones, quæ ipsis Alexandro, & fratribus ante dictam transactionem, & concordiam, & stipulationem præsentis contractus super dicta repetitione, & consequutione eorumdem Jurium, actionum, & creditorum super aliis bonis Antonii, & fratrum, prædictis domibus, terreno, & melioramentis, censibus, & aliis Juribus ut supra cessis, & respective exceptis, semper reservatis, competierunt, & competere poterunt, eadem omnia tunc & in futurum perpetuo salva, & illæsa, & in suo robore, & firmitate permaneant, & durent, ac si, quo ad hujusmodi Jura, & facultates repetendi, & consequendi credita, & Jura præfata, hujusmodi transactio, & concordia facta, & præsens contractus respective minime stipulatus fuisset, quatenus dictæ reservationi præfatorum Jurium, & creditorum in aliquo obstaret; atque non alias &c. Et præmissa omnia, & singula fecerunt, & facere declararunt dicti Canonici capitulariter ut supra congregati, reservatis sibi Juribus &c. tam ex præfatis Juribus nunc sibi cessis, quam ex aliis quibuscumque Juribus, quæ ipsis Canonicis, & Capitulo quomodolibet competierunt, competunt, & competere possent, repetendi ab hæredibus dictæ Justinæ de Bonsignoribus, & Lucretiæ ejus filiæ, ac aliis quibuscumque personis &c. ac a quibus opus fuerit, etiam a tertiis possessoribus, seu detentoribus, & occupatoribus, annuos census, redditus, & introitus ascendentes ad summam LXXV. ducatorum de Carlenis, seu aliam quamcumque veriorem summam & quantitatem, una cum domorum proprietate, & directo dominio per Capitulum dictæ Basilicæ sive procuratores ab eo deputatos alias de mense Februarii anni MDXXXII.&c. seu alio veriori tempore, prædictæ Lucretiæ de Bonsignoribus filiæ præfatæ Justinæ, ac ipsius Justinæ intuitu, & contemplatione, super pluribus, & diversis domibus præfatæ Basilicæ in urbe existentibus juxta suos notissimos confines, una cum ipsarum domorum proprietate, & directo dominio, & in recompensam præfatæ cessionis jurium per eamdem Justinam super dictis solo, Terreno,

Pecuniæ restitutionem pollicetur.

Alia favore creditorum adjecta conditio.

Aliud favore C[apituli] pactum [...]ur.

reno; & pluribus domibus in Burgo, Capitulo præfatæ Basilicæ ut præfertur fact. & assignat. prout constat publicis, & diversis Instrumentis, actis, & expeditionibus super inde confectis, quorum tenores &c. quibus juribus, & actionibus, ac facultatibus repetendi & consequendi dictos census, & introitus, ac domos ipsas, illarumque proprietatem, & directum dominium, una cum ipsis censibus ut præfertur consignat. prædicti Canonici capitulariter ut supra congregati, sibi ipsis per præsentem transactionem, & concordiam præjudicare, seu præjudicium causari minime intendunt; quinimmo expresse protestantur, & volunt, ac declarant quod eadem omnia Jura, & actiones &c. ipsis Canonicis, & Capitulo ante præsentem transactionem & concordiam ac stipulationem præsentis contractus super dicta repetitione, seu consequutione, ac eorumdem censuum, introituum, & damnorum, stante prædicta lite, causa, & molestiis super dictis domibus, & Terreno ab ipsa Justina Capitulo dictæ Basilicæ cessis, ab eisdem fratribus de Porcariis ipsis Canonicis, & Capitulo, ut præfertur illatis, eadem omnia nunc & in futurum perpetuo salva & illæsa, ac in suo robore permaneant, perinde ac si, quo ad hujusmodi Jura, & facultatem recuperandi, & consequendi census, & domos præfatos, hujusmodi transactio, & concordia facta, ac præsens contractus stipulatus minime fuisset, quatenus dictæ Jurium reservationi in aliquo obstaret, & non alias, prout in Instrumento desuper confecto latius continetur (*a*). Et ut præmissa firmitatem habeant, supplicant S. V. devoti S. V. Oratores Canonici, & Capitulum dictæ Basilicæ, ac Alexander, & fratres de Porcariis filii, & hæredes prædicti Sabbæ, quatenus dignetur transactionem, concordiam, & compositionem prædictas approbare, & confirmare, necnon illis plenariæ, & inviolabilis firmitatis apostolicæ robur adjicere, omnesque, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui intervenerint, quomodolibet in eisdem supplere, illaque suos integros effectus sortiri, & obtinere, ac a partibus prædictis perpetuo observari debere, & ab eadem transactione, & concordia minime, etiam prætextu cujusvis, etiamsi quæ dici, vel allegari posset, enormis, & etiam enormissimæ læsionis, recedere, neque restitutionem in integrum petere, aut aliud remedium Juris intentare non posse, neque debere; sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, etiam de latere Legatos, sublata &c. judicari &c. ac irritum &c. decernere, districtius inhiben. &c. latissime extendend. de gratia speciali; litesque, & causas hujusmodi extinguere, & de, & super illis partibus prædictis silentium perpetuum imponere. Non obstan. præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis sub quibuscumque tenoribus &c. ac quibuscumque privilegiis, litteris, quoque, & Indultis, statutis &c. eidem Basilicæ, & Capitulo, ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus, illorum tenores &c. etiam si de eis &c. latissime extendend. hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

[Left margin, cut off:] ...tuli condi... ...s & prote... ...io.

[Left margin, cut off:] Supplicatio ...ifici purr... ...r.

Fiat ut petitur V. *Pontifex annuit*

Supplicationis summa, requisita, ac conditiones.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. & de confirmatione, & approbatione prædictis, ac extinctione litium, impositione perpetui silentii, suppletione, adjectione, decreto, & derogatione, aliisque præmissis ut supra, quæ hic pro singillatim, & ad partem repetit. habeantur, latissime extendend. perpetuo in forma gratiosa, &, si videbitur, cum opportuna executorum deputatione, qui assistant &c. etiam sub censuris & pœnis etiam pecuniariis arbitrio suo moderandis, cum potestate citandi, & inhibendi, aggravandi &c. invocato &c. auxilio brachii secularis latissime extend., & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam cognom. invocat. denominat. qualitat. nuncupat. aliorumque circa præmissa necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in Litteris per Breve S. V. expediend. (*b*).

Fiat V. *Iterata Papæ subscriptio.*

Datum Romæ apud S. Petrum nono Kal. Januarii, anno octavo.

Eccle-

(*a*) Instrumentum concordiæ, cujus capita hic enumerantur, prostat in Actis Simonis Tegeroni sub die 2. Decembris 1579.

(*b*) Hoc ipso die quo Gregorius XIII. Supplicationem subscripsit, literas in forma Brevis concessit, quarum autographum servatur in Archvio Basil. Caps. 12. Fasc. 20.

Ecclesiam S. Catharinæ prope Plateam Basilicæ Vaticanæ stato tempore visitantibus, Plenaria peccatorum Indulgentia concreditur.

Ex Regesto Brevium Gregor. XIII. an. VIII. num. 560. apud Archiv. Apost. Vatican.

AN. CHR. 1679. 6. Novemb.

Universis Christifidelibus præsentes Litteras inspecturis, salutem in Domino sempiternam. De salute gregis Dominici, divina disponente clementia, curæ nostræ commissi, pro pastorali nostro officio & charitate sollicite cogitantes, illa fidelibus gregis ejusdem libenter concedimus, per quæ ad æternæ beatitudinis gaudia facilius pervenire mereantur. Cupientes igitur ut Ecclesia Sanctæ Catherinæ, sita prope plateam Sancti Petri de Urbe (*a*), qua dilecti filii Sergentes nostri armorum, vulgo Mazzerii vocati, eorumque Collegium pro eorum Capella ad præsens utuntur, ac rebus ad divinum cultum necessariis, necnon uno Capellano, qui Missam in ea sæpe celebrare solet, instructam tenent, congruis frequentetur honoribus, & devotius visitetur; de omnipotentis Dei misericordia &c. omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui dictam Ecclesiam die festo ejusdem Sanctæ Catherinæ a primis Vesperis usque ad occasum solis, ipsius festi singulis annis devote visitaverint, & ibi &c. plenariam &c. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die VI. Novemb. MDLXXIX. (*b*) anno octavo.

Locationem, quam Portuensis Episcopus, & Capitulum S. Petri ad novennium inierant, Apostolica auctoritate confirmat.

Ex Tom. IV. Brevium Gregorii XIII. num. 549. apud Archiv. Apost. Vatican.

Venerabili Fratri Alexandro Portuen. & Sanctæ Ruffinæ Episcopo Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, Farnesio nuncupato.

GREGORIUS PP. XIII.

AN. CHR. 1579. 6. Novemb.

Venerabilis Frater, salutem & Apostolicam benedictionem. Nuper nobis tam tuo, quam dilectorum filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe nomine exposuisti, quod dudum tu pro septem ex duodecim, & ipsi Capitulum pro reliquis quinque unciis sive portionibus ad te Ecclesiæ Portuen., & ad Capitulum prædictos Capitularis mensæ ratione respective spectan. (*c*), Tenutam seu tenimentum Portus cum illius terris, possessionibus cultis, & incultis, ac pratis, pascuis, herbaticis, fructibus, redditibus, & proventibus, necnon Juribus, obventionibus, & emolumentis quibuscumque, ad omnem fructum Venerabili Fratri nostro Paulo Episcopo Pennen. & Adrien. (*d*), necnon dilectis

Episcopi Portuensis, & Capituli Bona in Territorio Portuensi.

(*a*) Posita olim erat prope finem Viæ Alexandrinæ, hodie *Borgo nuovo*, a dextro latere iis qui ad S. Petri Basilicam progrediebantur. Multa de ejusmodi sacra æde, ac Monasterio illi conjuncto occurrunt in superiori Collectionis Bullarum Tomo, quæ hic repetere nec juvat, nec vacat. Interim ad rem nostram adnotabimus, hanc ipsam Ecclesiam, *Mazzeriis* inde ejectis, Societati SS. Sacramenti Basilicæ nostræ fuisse traditam, postquam, nova Templi Vaticani fronte sub Paulo V. extructa, Sacellum illi proximum, in quo Societatis Confratres convenire solebant, solo læquatum fuit. Ita quidem res habuit usque ad Urbani VIII. tempora, quibus Ludovicus Totti, a quo hæc eruimus, Urbis statum scriptis consignavit. Insequenti vero ætate, nimirum sub Alexandro VII. eadem S. Catharinæ Ecclesia, quum extruendæ Porticus amplitudini impedimento esset, pari fato funditus eversa est. Adeas P. Bonannium, qui in Templi Vaticani Historia Cap. 31. Tabul. 38. memoratæ Ecclesiæ locum designat sub num. 10.

(*b*) Non ex oscitantia, aut inscitia hanc & sequentem Gregorii Sanctionem hic assuimus, quæ, habita temporum ratione, superioribus literis erat præmittenda. Id consilii ex necessitate coepimus, quum utrumque monumentum sero nimis ad nos fuerit perlatum, postquam præcedens constitutio jam prælo subjecta fuerat.

(*c*) Jam præmonui *Tom. II. pag. 86. not. c.* insigne terrarum spatium a Capitulo D. Petri in Portuensi territorio possideri. Rursus ejusdem Tomi pag. 181. Pii II. literas dedimus, per quas, oborto inter Capitulum S. Petri, & Portuensem Antistitem circa camporum jura limitesque dissidio, victoria eidem Capitulo adjudicatur. Hac ætate summa inter Episcopum & Capitulum inerat concordia, quum quisque pari studio, etsi impari emolumento (quandoquidem Portuensi Episcopo septem partes, Capitulo vero nonnisi quinque assignantur) locationis negocium ageret. Atque utinam eadem animorum consensio etiam sequiori ævo obtinuisset! Verum quia inter vicinos rara admodum concordia, Capitulum S. Petri id consilii cœpit, ut Terras Apostolicæ Cameræ perpetuo addiceret, a qua vicissim census scutorum 1400. quotannis persolvitur.

(*d*) Is est Paulus Odescalcus, qui jam tum ab ann. 1568. Pennensis & Hadriensis Episcopus fuerat renunciatus. Quia vero, Ughello teste, anno 1572. utramque Ecclesiam idem Paulus dimiserat; hinc Pennensis & Hadriensis Episcopatus titulus, quem hoc anno 1579. Gregorius Pontifex illi tribuit, ad Dignitatem, qua olim insignitus fuerat, est referendus.

(*a*) Cur

Rerumdem rum locatio novennium.

dilectis filiis Magistro Hieronimo Notario & familiari nostro, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, & Ciriaco de Matheis Civi Romano, ac Hieronimo Odeschalco, & Paulo Lurago mercatoribus Romanis Curiam sequentibus, pro annua pensione trium millium ac septingentorum scutorum monetæ, ad rationem decem Juliorum pro quolibet scuto, in certis terminis tunc expressis solvendorum, sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito, ad quod impetrandum, tu Frater Episcope & Cardinalis teneri voluisti, necnon cum aliis pactis & conditionibus etiam tunc expressis, ad novennium tantum locastis; Necnon tu Frater Episcope & Cardinalis, & Capitulum prædicti, durante locatione prædicta, Paulum Episcopum, Hieronimum Auditorem, Ciriacum de Matheis, & Hieronimum Odeschalcum, & Paulum Luragum prædictos, eorumque hæredes & successores in pacifica possessione tenutæ seu tenimenti, ac ejus Jurium & pertinentiarum hujusmodi manutenere, & alii vel aliis non locare promisistis, prout in publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, locatio hujusmodi in evidentem Ecclesiæ Portuen., & Basilicæ prædictarum cesserit & cedat utilitatem, nobis, prædictis, & Pauli Episcopi, Hieronimi Auditoris, Ciriaci, Hieronimi, & Pauli prædictorum nominibus humiliter supplicasti, quatenus Ecclesiæ Portuen., ac Basilicæ prædictarum utilitati, necnon Pauli Episcopi, Hieronimi Auditoris, Ciriaci, Hieronimi, & Pauli prædictorum indemnitati consulentes, locationi prædictæ, pro illius subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliisque tibi & prædictis Capitulo in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singularum Ecclesiarum, præsertim Cathedralium, ac Mensarum Capitularium commoda, & utilitates, quantum cum Deo possumus, libenter procuramus, hujusmodi supplicationibus inclinati, locationem prædictam, ac prout illam concernunt, omnia & singula in instrumento prædicto contenta, & inde sequuta quæcumque, per præsentes approbamus & confirmamus, ac præsentis Scripti patrocinio communimus. Supplentes omnes & singulos Juris, & facti, ac solemnitatum defectus, si qui forsan in præmissis intervenerunt; ac decernentes Paulum Episcopum, Hieronimum Auditorem, Ciriacum, Hieronimum, & Paulum prædictos, eorumque singulos, ac heredes & successores suos, locatione ac novennio hujusmodi durantibus, per te, Frater Episcope & Cardinalis, & successores tuos in Episcopatum hujusmodi, ac Capitulum prædictum desuper quovis colore, ingenio, vel prætextu molestari, perturbari, vel inquietari, ac easdem præsentes de surreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, seu impugnari non posse; & sic per quoscumque Judices & Commissarios, ac etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, necnon ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quavis causa & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, & irritum & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Non obstantibus felicis recordationis Pauli Papæ Secundi prædecessoris nostri de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiæ Portuen., & Basilicæ prædictarum, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die VI. Novembris (a) MDLXXIX. Anno octavo.

Pontifex contractum probat, ac vindicat.

Contraria tollit.

Con-

(a) Cur ordo chronologicus in hujusce Constitutionis serie servatus non fuerit, in superioribus literis præmonuimus.

(a) Hosce

Concedit ut domus quæ in solo Basilicæ Vaticanæ ædificatæ fuerant, Tiberio Ceulo Patri Mutii Basilicæ ejusdem Canonici jure vendantur; atque ut Capitulum hujusmodi venditioni consensum præbens, nullam censuram poenamve incurrat.

Ex Tom. I. Brevium an. 1580. num. 110. apud Archiv. Apostol. Vatican.

AN. CHR. 1580. 1. Martii.

Romanorum Pontif. Decreta super locationibus Bonorum Basilicæ.

DUdum felicis recordationis Sixtus Papa IV. prædecessor noster omnes & singulas locationes & concessiones stabilium bonorum Basilicæ Sancti Petri de Urbe, etiam domorum, his tamen exceptis, quæ pro propria habitatione dumtaxat habitæ fuissent, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis ejusdem Basilicæ, aut eorum consanguineis in secundo gradu, familiaribus, sive servitoribus quomodocumque factas revocavit, & annullavit, mandans omnibus & singulis prædicta bona tenentibus, sub poena excommunicationis latæ sententiæ, quam ipso facto incurrerent, ac aliis etiam pecuniariis poenis, quatenus infra certum expressum terminum deberent hujusmodi bona vacua & expedita eidem Basilicæ dimittere, sub dispositione Capituli dictæ Basilicæ, seu Officialium ejusdem, qui eadem bona utili modo locare tenerentur. In posterum vero hujusmodi locationes dictis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, aut Consanguineis, vel familiaribus eorum omnino fieri prohibuit sub eisdem poenis, quas tam locantes, quam consentientes ipso facto incurrerent, illasque ex tunc, si fierent, irritas & inanes esse voluit. Postea piæ memoriæ Clemens VII. Paulus III. & Paulus IV. (a) prædecessores nostri non solum præfatas revocationes, annullationes, & prohibitiones confirmarunt, & innovarunt, verum etiam easdem locationes & concessiones casalium, vinearum, & aliorum quorumcumque bonorum stabilium dictæ Basilicæ, etiam domorum, præter quam pro propria habitatione receptarum, ejusdem Basilicæ Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, aut eorum consanguineis & affinibus conjunctim vel divisim in secundo gradu, & familiaribus, in perpetuum, vel ad tempus de cetero, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ, a qua ab alio quam Romano Pontifice, præterquam in articulo mortis, & prævia satisfactione absolvi non possint, ac infamiæ Juris & facti, aliisque poenis fieri inhibuerunt, mandantes insuper, locationes, concessiones, & alienationes bonorum dictæ Basilicæ, sub certis modo & forma tunc expressis, ac præviis intimationibus Mansionariorum fieri debere, & cum aliis pluribus & diversis revocationibus, rescissionibus, inhibitionibus, clausulis, & cautelis, ac modis & formis in ipsis locationibus & alienationibus faciendis & servandis, prout in . . . torum prædictorum . . .
. . . . litteris . . . .
exprimitur . . . .
sicut eorum . . . .
Augusti ac . . . .
præterito p. . . . . Antonii q. . . . . ato Bergamen . . . . corum & uxorum relicta quondam Georgii de Potentiana Januen. vendidit dicto Tiberio quatuor domos simul junctas, positas in Regione pontis, in Parrochia Sancti Blasii de Pagnotta, sub directo dominio & proprietate dictæ Basilicæ existen., sub annuo Canone sex scutorum monetæ, & quinque bononenorum, & pro pretio mille septingentorum quinquaginta scutorum monetæ (b); & de mense Decembris etiam proxime præterito dilectus filius Carolus Mazeus etiam vendidit eidem Tiberio unam domum cum duabus apothecis, sitam Romæ in Via Julia, in angulo juxta dictas quatuor domos, etiam sub eodem directo dominio, & proprietate existen., cum onere annui Canonis duodecim scutorum, & bononenorum quindecim monetæ, pro pretio mille centum quinquaginta scutorum monetæ, reservato eorum, & Capituli dictæ Basilicæ consensu respectu domorum hujusmodi, in instrumento

Poenæ conti inobedientes statutæ.

Præsentis su plicationis materies.

(a) Hasce summorum Pontificum sanctiones, pari occasione notis oblata, hoc eod. Tom. III. pag. 105. nota supra indivimus.

(b) In nostro Domorum censuali domus hæc indicatur sub n. 90. A quonam domorum venditio facta fuerit, præsens Diploma lacunis refertum satis non explicat. Ex nostro tamen censuali docemur contractum fuisse institutum a Jacomina vid. rel. quondam Georgii de Podenzano. Venditionis instrumentum scripsit Notarius Baccolettus die 12. Augusti 1579. Aliud vero instrumentum consensus a Capitulo præstiti, exhibent Acta Notarii Tegeroni lib. VI. pag. 34. & sequenti.

(c) Domus hæc superiori proxima notatur *numero* 91. Integram rei ac contractus seriem accipe ex Actis Notarii Tegeroni in libro & paginis, quas modo indicavimus.

(a) Uter-

-imentum -atio per- -r, expo-

mento dictæ venditionis. Cum autem prædictus Tiberius Emptor sit Pater dilecti filii Mutii Ceuli dictæ Basilicæ Canonici, ac Capitulum dictæ Basilicæ timentes prædictas constitutiones huic consensui præstando obstare, censuris Ecclesiasticis ac aliis pœnis in eis comminatis, absque expressa nostra licentia, facultate, & dispensatione consentire recusaverint, & ad præsens non fiat ab ipsis Capitulo nova locatio & alienatio dictarum domorum; seu tamen ipsi translationi & cessioni Jurium super dictis domibus, in vim antiquæ emphiteosis de ipsis domibus, sive illarum solo & terreno a Capitulo dicte Basilicæ factæ (*a*) consentire requirunt, pro parte ejusdem Tiberii nobis fuerit humiliter supplicatum quatenus sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur; Nos dictum Tiberium a quibusvis excommunicationis suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, si quibus quomodolibet innodatus existit, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac tenores litterarum, & instrumentorum, ac venditionum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Capitulo licentiam præstandi consensum dictæ venditioni, & Jurium cessioni prædictarum domorum, recepto ab eis debito laudemio, & cum clausulis & cautelis, ac recognitionibus, & obligationibus fieri consuetis, præfatoque Tiberio dictas domos retinendi absque aliquarum censurarum, & aliarum pœnarum in dictis litteris Apostolicis descriptarum incursu, auctoritate Apostolica de gratia speciali, tenore præsentium concedimus. Non obstantibus præmissis, & constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus dictæ Basilicæ, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis specialis mentio habenda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum &c. die primo Martii MDLXXX. (*b*) anno octavo.

Pontifex impedimento sublato contractum fieri permittit.

Indul-

(*a*) Uterque titulus, ad hanc domorum proprietatem probandam, favet Capitulo Vaticano. Alter quidem ædificii erecti in solo Basilicæ; quum terræ spatium in vicinia Parochiæ S. Blasii positum, ad ipsam S. Blasii Ecclesiam, proindeque ad nostram Basilicam, cui Ecclesia illa conjuncta fuit, jure pertinent. Alter vero emphyteosis, quam jam tum ab anno 1514. Idem Capitulum cum Paulina Isachina primo instituit, ac deinde perpetua emphyteotatum successione confirmavit, ut liquet ex nostro Domorum censuali.

(*b*) Anni supputatio, a communi & usitatiore, quæ initium a Januario repetit, non recedit. Id vero aperte colligitur ex indicio annorum Pontificatus, qui aeræ christianæ annis commensurantur. Enim vero fieri non potest, ut mense Martio octavum Pontificatus annum numeremus, nisi primordia anni 1580. a Januario ducantur.

(*a*) A Ce-

Indulgentia dierum centum pro iis, qui die Sabbati Litaniis, quæ ante Imagines B. M. *de Columna*, aut *de Succurſu* recitantur, interſunt.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 1. Faſc. 254.

AN.CHR. 1580. 13. *Maji*.

UNiverſis Criſtifidelibus præſentes litteras inſpecturis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Salvatoris Domini Noſtri Jeſu Chriſti vices, licet immeriti, gerentes in Terris, fideles quoslibet ad venerandum Imagines Glorioſiſſimæ Virginis Dei Genitricis Mariæ Advocatæ noſtræ, & intereſſendum Lætaniis, & Orationibus in ejus laudem, & honorem decantandis, ſpiritualibus gratiis, peccatorum ſcilicet relaxationibus libenter invitamus; ut per ipſius Dei Genitricis interceſſionem, æternam beatitudinem valeant facilius promereri. Itaque omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui ſingulis Sabbati diebus Lætaniis, & aliis Orationibus ante Imagines ipſius Beatæ Mariæ Virginis ad Columnam (*a*), vel de Succurſu nuncupatas Capellæ noſtræ Gregorianæ, in Baſilica Sancti Petri Principis Apoſtolorum de Urbe exiſtentes (*b*), vel eorum alteram circa veſperam decantandis, & recitandis devote interfuerint, centum dies de injunctis eis, ſeu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Eccleſiæ conſueta miſericorditer in Domino perpetuo relaxamus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die XIII. Maji MDLXXX. Pontificatus noſtri anno octavo.

Chriſtifidelibus, qui recurrente feſto Aſſumptionis B.M.V., necnon S. Gregorii Nazianzeni, Hieronymi, Baſilii, Barnabæ, ac die 12. Junii Sacellum Gregorianum quotannis viſitaverint, Plenariam Indulgentiam elargitur.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 1. Faſc. 254.

AN. CHR. 1580. 25. *Maji*.

B.Virgo Maria præcipuo cultu, ac obſequio digna.

Pontificium pietas.

AD perpetuam rei memoriam. Dum præcelſa meritorum inſignia, quibus Regina Cælorum Virgo Maria Dei Genitrix ſedibus prælata ſydereis, quaſi Stella matutina prærutilat, devotæ conſiderationis indagine perſcrutamur, quod ipſa utpote Mater miſericordiæ, & pietatis amica, humani generis conſolatrix, pro ſalute fidelium, qui delictorum onere gravantur, ſedula exoratrix, ad Regem, quem genuit, intercedit; dignum quin potius debitum reputamus, ut loca præcipue ad ſui nominis laudem, & etiam ad Dei Sanctorum honorem dedicata, ſpiritualibus muneribus, Indulgentiis ſcilicet, & peccatorum remiſſionibus decoremus. Cupientes itaque ut Capella noſtra Gregoriana, quam in Baſilica Divi Petri Principis Apoſtolorum ſummo ſtudio, & devotionis affectu exornari (*c*), & in ea devotiſſimam Imaginem Beatæ Mariæ ſemper Virginis de Succurſu nuncupatam collocari curavimus, corpuſque Beati Gregorii Nazianzeni Theologi Epiſcopi, & Confeſſoris, & alias Sanctorum Reliquias recondere

(*a*) A Columna in ipſo Vaticani Templi aditu ad dexteram ordine tertia, in qua docta Artificis manu depicta fuerat, hæc Imago nomen ſumſit. Hanc Columnam ſubindicat Alpharani Tabula ad num.46. Quo primum tempore, qua occaſione, quis Pictor ſacram hanc Effigiem pennicillo expreſſerit, definire non auſim. Eam tamen & ſatis antiquam, & miraculis conſpicuam fuiſſe conſtat ex donariis votivis quamplurimis (anathemata Græci vocant) quæ ex argento conflata, fidelium pietas ad aram a Ludovico Blanchetto Baſilicæ noſtræ Canonico, & Apoſtolici Cubiculi Præfecto excitatam, ſuſpenderat in accepti beneficii argumentum: qua de re mentio fit in Sacrarii Indiculo ſive Inventario, ut ajunt, quod anno 1581. adornatum fuit. Quum veteris Baſilicæ pars reliqua ſub Paulo V. eſſet dejicienda, ſacra Imago a Columna ferræ ope diſſecta eſt, ac in Aram, in qua hodie viſitur & colitur, a Cardinali Laurentio Blanchetto Ludovici fratre pretioſis lapidibus exornatam translata, an. 1645. VII. Id. Februarii gemina corona aurea a Capitulo donata eſt, altera nimirum B. M. V., altera Jeſu Chriſti, quem illa geſtat, Capiti ſuperpoſita.

(*b*) Ne putes utramque B.M.V. Imaginem in Sacello Gregoriano aliquando extitiſſe. Ut enim nomine, ita eo loco utraque ſejuncta fuit. Quæ nomen *a Columna* ſortita eſt, uni ex Baſilicæ Vaticanæ Columnis, ut ſupra explicavimus, uſque ad Pauli V. tempora adhæſit. Quocirca in disjunctivo ſenſu excipienda ſunt Gregorii verba, quæ prima ſui facie copulativum præſeferre videntur; neque enim in Gregorianum Sacellum alia unquam imago translata eſt, præter eam, cui nomen B.M.V. *de Succurſu* olim inditum; de qua conſule quæ in ſuperiori nota diſſerui.

(*c*) Huic Sacello extruendo exornandoque Gregorius XIII. opera Jacobi de Porta uſus eſt; atque, ut Torrigius ſcriptum reliquit part. 2. pag. 177. octoginta aureorum millia ex ære proprio ſuppeditavit.

(*a*) Ver

ta etiam s cultu lo. dere intendimus, ab ipsis Christifidelibus congruis frequentetur honoribus, ac in debita veneratione habeatur; ipsique fideles eo libentius, & frequentius devotionis causa ad eam confluant, quo exinde cælestibus donis, & gratiis uberius conspexerint se esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, confessis, ac Sanctissima Communione refectis, qui dictam Capellam annuatim diebus festis Assumptionis ejusdem Beatæ Mariæ, & ipsius Beati Gregorii Nazianzeni, ac Sancti Hieronymi, & Sancti Basilii, necnon Sancti Barnabæ Apostoli undecima mensis Junii, qua dictum corpus concedente Domino transferetur (a), & etiam duodecima die immediate sequenti, a primis Vesperis usque ad occasum solis festivitatum hujusmodi, devote visitaverint, & ibi pro pace inter Principes Christianos, hæresum extirpatione, Sanctæque Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id fecerint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, absolutionem, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elagimur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xxv. Maji anno MDLXXX. Pontificatus nostri anno nono. *Hinc Indulgentias concedit plurimas.*

Quatuor Capellanias ad Altare B.M.V. & S. Gregorii Nazianzeni in Basilica Vaticana erigit, earumque reditus, ac onera describit,

Ex vetusta Archivi nostri Charta in Caps. 25. Fasc. 308.

CHR. 80. nii. Grego- lific.un tat. Motu proprio &c. Perducto jam ad culmen, Dei gratia, opere Cappellæ, quam in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, sumptuoso, atque insigni artificio, ad Dei gloriæ laudem extruximus, & ejus Matri Mariæ Virgini gloriosæ, Beatoque Gregorio Nazianzeno dicavimus, cujusque ossa ex Ecclesia Monasterii Monialium Beatæ Mariæ in Campo Martio de Urbe, ad illam solemni pompa proxime transferenda, & subtus Altare illius recondenda curavimus (b), expedit ut illam lapidibus quoque vivis, Sacerdotibus videlicet, qui sacra apud illam conficiant, instruamus. Motu igitur simili &c. certaque scientia nostra, in dicta Cappella, & ad illius Altare quatuor perpetuas Cappellanias perpetuo erigimus, & instituimus, illisque singulis sic erectis, & institutis, pro earum dote quatuordecim loca Montis Pii non vacabilia, quæ in totum LVI. existunt, pridem a nobis in eum usum coempta perpetuo applicamus, & appropriamus pro quatuor perpetuis Cappellanis actu Presbyteris, etiamsi Cives Romani, aut Civium Romanorum filii non sint, qui singuli duas Missas per omnem hebdomadam per se ipsos, non autem per alios, nisi infirmi, celebrent; ita distinctis inter sese diebus, ut Missæ sacrificium ad dictum Altare saltem ab uno ipsorum quotidie, & Dominicis a duobus in perpetuum fiat, & alias juxta ordinationes, quas ad salubrem illorum, & Cappellæ prædictæ directionem, dictarumque Cappellan. dispositionem facere intendimus, deserviant. *Cappellanorum conditio, ac onera.* Decernentes irritum &c. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Basilicæ, juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Basilicæ, ac illius Archipresbytero, & Capitulo, ac aliis Superioribus etiam personis, necnon Populo Romano contra forenses, & alienigenas, sub quibuscumque tenore, & formis &c. etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. in contrarium *Contraria e medio tollit.*

(a) Verba hæc intelligenda sunt de altera Sacri Corporis translatione, quando nimirum sub Altari reconditum fuit. Prior namque translatio ab Ecclesia Monasterii Sanctæ Mariæ in Campo Martio ad Basilicam S. Petri, contigit die præcedenti, ut in sequentibus literis adnotabimus.

(b) Hac die 25. Maji 1580. nonus Pontificatus annus incipit, quum Gregorius die 25. Maji 1572. solemni ritu fuerit coronatus, ex supra notatis.

(c) Corporis S.Gregorii in Basilicam Vaticanam translatio solemni ritu peracta est 4. Idus Junii 1580. Sequenti vero die, post Sacrum solemniter peractum, ipsemet Gregorius XIII. S. Doctoris Corpus sub Ara condidit, quam in honorem B. M.V. ac Sancti Gregorii Nazianzeni pridem dicaverat. A sacro tamen Corpore Brachium divisit, illudque Monialibns B. Mariæ in Campo Martio concessit, ut a lacrymis temperarent, quum sublati Corporis insignis pars adhuc illis esset reliqua. V. Cardinalis Baronius qui huic Translationi interfuit, S.Gregorio gratulatur, quod Romæ in Vaticana Basilica longe augustiorem, quam olim Constantinopoli, tumulum nactus sit, inquiens in notis ad Martyrologium Romanum die 11. Junii: *sed quid tandem? Ecce pro Byzantio Deus rependit Romam; pro nova, antiquam; pro illa exigua Anastasia, augustissimam Basilicam Vaticanam, Urbis ornamentum, Orbis miraculum; pro tenui denique sepulcro, fornicem triumphalem, amplissimum inqnam Sacellum, quod in honorem sui Gregorii Gregorius noster Pontifex construxit, magnificentissime exornavit, atque illustravit.*

(a) Con-

trarium quomodolibet conceff. &c. innovatis &c. etiamsi in eis caveatur expresse quod Cappellæ, & alia Beneficia Urbis, nullis nisi Civibus Romanis, aut Civium Romanorum Originariorum filiis &c. conferri, nec per alios quam per Cives Romanos, aut eorum filios &c. assequi possint; alias Collationes, & provisiones aliter desuper pro tempore factæ, nullæ, & invalidæ, ac nullius roboris existerent. Quibus omnibus, etiam si de illis &c. eorum tenores &c. in genere, vel specie hac vice specialiter, & expresse derogamus, ac latissime derogatum esse volumus, & decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Subscriptio.

Fiat motu proprio V.

Supplicationis summa capita.

Et de erectione, institutione, & appropriatione pro quatuor perpetuis Cappellanis actu Presbyteris, ut præfertur, ac pro sua cujusque sustentatione, perpetuis concessione, & assignatione Locorum Montis Pii prædicti, cum Decreto, voluntate, & derogatione statutorum &c. ac privilegiorum &c. etiam Urbi, & Populo Romano contra forenses &c. concessorum, aliorumque omnium in contrarium facien., quorum tenores &c. aliisque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur, in forma gratiosa, & cum opportuna, si videbitur, Judicum executorum deputatione, qui in præmissis assistant &c. cum facultate aggravandi &c. Invocato &c. secularis, cum derogatione dictarum latissime extendend, & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam fructuum qualit. specificat., &c. expressio fieri possit in litteris.

Iterata subscriptio.

Fiat V.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Idibus Junii Anno nono.

Iis, qui recurrente festo Nativitatis B. M. V., ejus Altare ad Columnam quotannis visitaverint, Plenariam peccatorum Indulgentiam concedit.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 254.

AN. CHR. 1580. 27. Aug.

Ut Fideles ad B. M. V. cultum provocet.

AD perpetuam rei memoriam. De salute Gregis Dominici curæ nostræ, meritis licet imparibus, Divina dispositione commissi, prout nostro Pastorali incumbit officio, solicite cogitantes, singulos ejusdem gregis fideles ad Altaria in gloriosissimæ Dei Genitricis Mariæ laudem, & honorem dedicata frequentius visitanda, spiritualibus gratiarum muneribus, & peccatorum remissionibus libenter invitamus; ut Christifideles ipsi ejusdem Beatissimæ Virginis intercessione adjuti, ad cælestia gaudia valeant feliciter pervenire. De Omnipotentis igitur Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus confessis, ac Sanctissima Communione refectis, qui Altare ejusdem Beatæ Mariæ Virginis positum ad Columnam in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, quod dilectus filius Ludovicus Blanchettus Bononiensis, ejusdem Basilicæ Canonicus, ac Cubiculi nostri Magister, pia devotione ductus, construi, & exornari curavit (a), die festo Nativitatis ipsius gloriosissimæ Virginis a primis Vesperis usque ad occasum solis ejusdem diei singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Sanctæque Matris Ecclesiæ tranquillitate pias ad Deum preces effuderint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam; & remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XXVII. Augusti MDLXXX. Pontificatus nostri anno nono.

Indulgentiam Plenariam concedit.

Capellaniæ Sancti Marci, ac Beatæ Mariæ Vergariorum Sacrario Basilicæ Vaticanæ addicuntur, ut earum reditus in ejusdem Sacrarii commodum convertantur.

Ex Bulla Plumbata in Archiv. Basil. Caps. 65. Fasc. 185.

AN. CHR. 1580. 13. Sept.

GRegorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Inclytæ Apostolorum Principis Basilicæ sumptus immodici, atque indigentiæ satis perspectæ nos sæpe commovent, inter alias ejus necessitates etiam vestiario

(a) Consule quæ adnotavimus in superioribus literis editis die 13. Maji 1580.

stiario ipsius prospicere, ut sacra apud eam, quo fieri potest splendore, & ornatu, ad Dei honorem, & gloriam, Sacerdotumque, & populorum ex toto Orbe Christiano ad illam Religionis causa confluentium, & sacrificantium spiritualem lætitiam, rite, ac ordine peragantur. Cum itaque, sicut accepimus, una ad Altare Sancti Marci Evangelistæ Nicolai V. & Pauli II. nuncupatum in dicta Basilica (*a*), & altera olim Ecclesia, seu Capella Beatæ Mariæ de Vergariis in Platea dictæ Basilicæ, postea vero suadente ornatu, & amplificatione dictæ Plateæ, inter alia ædificia disjecta (*b*), & a felicis recordationis Pio PP. IV. ad Basilicam, & Altare Sancti Marci prædictum, ut asseritur, translata, ejusdem Beatæ Mariæ etiam de Vergariis perpetuæ Capellaniæ, quas quondam Bugolinus Gualterutius frater Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitarum, ex dispensatione Apostolica in commendam, vel alias dum viveret, obtinebat, Commenda hujusmodi per obitum dicti Bugolini, qui apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, cessante adhuc eo, quod ante commendam ipsam vacabant, aut alias certo modo vacaverint, & vacent ad præsens; Nos qui dudum inter alia voluimus, quod semper in unionibus commissio fieret vocatis quorum interesset, vacationis hujusmodi occasione nobis oblata, volentes Sacristiæ dictæ Basilicæ opportune providere, ut illi de vestibus Sacris, & alia supellectile ad Sacra conficienda idonea, quæ vel copiosa ibi propter ingentem Sacrificantium quotidie Sacerdotum numerum, brevioris temporis intervallo atteruntur, & consumuntur, ceterisque ad Sacrarium hujusmodi necessariis amplius consulatur, Motu proprio, & mera deliberatione nostra, Capellanias prædictas, quæ sine cura sunt, nec personalem residentiam requirunt, quarumque insimul, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus ducentorum atque quindecim ducatorum auri de Camera, secundum communem æstimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt, quovis modo, quem, etiam si ex illo quævis generalis reservatio etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus haberi volumus pro expresso, & ex cujuscumque persona, seu per liberam resignationem cujusvis de illis in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & Testibus sponte factam, aut assequutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, vacent, etiam si tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis Statuta Concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta, ipsæque Capellaniæ dispositioni Apostolicæ specialiter, vel generaliter reservatæ existant, & super eis inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore datæ præsentium non sit in eis alicui specialiter jus quæsitum, cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, Ecclesiam, seu Capellam Beatæ Mariæ hujusmodi ad prædictum Altare Sancti Marci si opus sit harum serie transferentes, ac inibi Capellaniam ipsius Beatæ Mariæ instituentes, prædictæ Sacristiæ auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod liceat dilectis filiis Sacristæ, & administratoribus dictæ Sacristiæ, corporalem possessionem Capellaniarum, & annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum per se, vel alium, seu alios propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus in vestium, & ornamentorum, ac aliorum prædictorum emptionem, refectionem, & fulcimentum, aliosque dictæ Sacristiæ usus, & utilitatem, prout major exegerit, suaseritque necessitas, convertere; necnon eisdem Capellaniis in Divinis, juxta cujusque institutionem, & fundationem, ac alias ut decet omnino deserviri facere, nullius licentia super

...x de Sa... Basilicæ ...

...llæ duæ ad ...re S. Mar... ...ntiaræ va...

Earum reditus

Utraque Sacrario Basilicæ adjicitur.

Onera tamen implenda.

(*a*) In Apostolicis literis Julii III. quas modo recitavimus pag. 13. & 15. Altare S. Marci gemino Pontificum nomine, nempe Eugenii IV. & Pauli II. donatum legimus. Utriusque cognominis causam Collega meus accurate explicavit not. f., quam pag. 13. opportune subjecit. Nimirum ab Altarium ac Sepulcrorum vicinia totum id repetit. Proximum Altari Sancti Marci erat Sacellum B. Mariæ Virgini, ac Ss. Apostolis Petro & Paulo dicatum, quod Eugenius IV. instauraverat, & in quo Petrus Barbus, mox Paulus II. eidem Eugenio avunculo nobile sepulcrum erexerat. Hinc in contiguum S. Marci Altare, cui alius inerat splendidissimus tumulus a Marco Barbo excitutus, ut Pauli II. corpus in eo conderet, utriusque Pontificis Eugenii ac Pauli II. nomen facile pertransiit.

At vero in hac Gregorii Sanctione pro Eugenii IV. nomine, aliud Nicolai V. suppositum animadvertimus. Eadem, ut conjicimus, causa suppetit, ut Diplomata ad concordiam revocemus. Eidem S. Marci Altari proximum erat Nicolai V. sepulcrum elegantissimum, & Ara S. Nicolao Pontifici erecta, ut docet Alpharanus in Tabula n. 61. & 62. & clarius in Tabulæ ejusdem explicatione. Nil mirum igitur, si Altare S. Marci, quod inter Eugenii & Nicolai Pontificum tumulos erat medium, modo ab uno, modo ab alio Pontificum illorum nomine, novum aut Eugenii IV. aut Nicolai V. agnomen acceperit.

(*b*) Unde Ecclesia *S. Mariæ Virgariarum* nomen traxerit, & quo in loco posita fuerit, docet primus hujusce Collectionis Tomus *pag. 27. not. d.* Sacram hanc ædem Pii IV. jussu fuisse dejectam, ut Plateæ Vaticani Templi aream laxaret, ex hac Constitutione colligimus, ex qua item liquet, dejectæ Ecclesiæ onera ac reditus ad Altare S. Marci fuisse translatos. Quia vero & ipsa S. Marci Ara, ob novæ Basilicæ structuram, a Julio II. solo æquata fuerat; hinc provido Gregorii XIII. consilio gemina Altaris S. Marci Capellania Sacrario Basilicæ Vaticanæ attributa fuit, ea lege, ut fructus perciperet, ac illis imposita Missarum impleret onera.

super his requisita. Decernentes irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus voluntate nostra priori, & Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, aliisque Apostolicis constitutionibus; necnon dictae Basilicae juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe speciales, vel generales dictae Sedis, vel Legatorum ejus litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum; Quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, ac inde sequuta quaecumque, ad Capellanias praedictas volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quo ad assequutionem Beneficiorum aliorum praejudicium generari, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri; & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in eisdem litteris mentio specialis. Proviso quod propter unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi, dictae Capellaniae debitis non fraudentur obsequiis, sed earum congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae unionis, annexionis, incorporationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo, octavo Idus Septembris, Pontificatus nostri anno nono.

Contraria non officiunt.

Onerum implementum ser[vari] intactum.

Plenioris Indulgentiae beneficio donantur qui in festo SS. Leonis I. & II., hoc est die 11. Aprilis, & 28. Junii Aram visitaverint, sub qua eorum corpora quiescunt.

Ex Autogr. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 254.

AN. CHR. 1581. 4. April.

UNiversis Christifidelibus praesentes literas inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ad augendam fidelium religionem, & animarum salutem, caelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus confessis, ac Sanctissima Communione refectis, qui Altare situm in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, sub quo Corpora Sanctorum Leonis Primi, & Secundi Romanorum Pontificum requiescunt (a), in festivitatibus ejusdem S. Leonis Primi, quae XI. Mensis Aprilis, & ipsius S. Leonis Secundi, quae XXVIII. Mensis Junii celebrantur, a primis Vesperis usque ad occasum solis earundem festivitatum, singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, Sanctaeque Matris Ecclesiae tranquillitate pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id fecerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Dominico concedimus, atque elargimur. Praesentibus pepetuis futuris temporibus valituris. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die IV. Aprilis 1581. Pontificatus nostri anno nono.

Capel-

(a) Qua occasione Gregorius XIII. hanc Indulgentiam perpetuo duraturam concesserit, adnotasse juvabit. S. Leonis Magni ac eximii Ecclesiae Pontificis Corpus in sinistra veteris Atrii Basilicae parte tumulatum, Sergius Papa I. in Basilicam eamdem intulit, ac sub Ara D. Mauritio sacra recondidit. Id patet ex vulgati Anastasii libro Pontificali, ac V. Cardinalis Baronii annalibus ad ann. 461. In aram eamdem Paschalis Papa II. corpora Ss. Pontificum Leonis II. III. & IV transferri jussit, ibique in pavimento Altari supposito collocari. Everso Julii II. aetate, una cum superioris Basilicae parte hoc etiam Altari, Ss. Pontificum corpora ibidem relicta sunt, nec loco mota, quum Bramantes de novo aedificio erigendo solicitus, veteres muros non celeri tantum, sed praecipiti labore disjecerit. Sub Gregorio XIII. erecta jam novi Templi superiori parte, quum de Pavimento instaurando ageretur, anno 1580. sacra pignora inventa sunt nec ruinis laesa, nec adinvicem confusa, aut commixta. Hinc providus Pontifex novum Altare ibi excitari, novoque superinducto fornice, obtegi ac ornari jussit, ut aptus Sacro ibidem obeundo pateret locus. Haec *sub num.* 14. tradit Alpharanus scriptor fidissimus, quum ejus aetate haec quae narravimus obtigerint. Summo jure igitur Gregorius Pontifex qui novum Sacellum extruendum curaverat, Indulgentiarum thesaurum elargitus est. De alia horum sacrorum Corporum ad Altare B. Mariae de Columna translatione, Pauli V. jussu peracta; de solemni item pompa, qua S. Leonis I. Corpus in Ara ejus nomini dicata reconditum fuit sub Clemente XI. P. M., opportunior infra recurret sermo.

(a) Unus

Capellania ad Altare Mortuorum, quam Joannes Thomas de Vertua dimiſerat, Sacrario Baſilicæ Vaticanæ, una cum juribus ac oneribus attribuitur.

Ex autographo in Archiv. Baſil. Capſ. 25. Faſc. 108.

.. CUR. 1582. .. Febr.

GRegorius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Apoſtolici muneris cura nobis, meritis licet imparibus, ex alto commiſſa, nos inducit, ut Eccleſiarum quarumlibet decori & honori jugiter intendentes, illarum Sacriſtiis congrua ſubventionis auxilia pro Divini cultus augumento, ac onerum eis incumbentium ſublevamine favorabiliter erogemus. Dudum ſiquidem omnia Beneficia Eccleſiaſtica apud Sedem Apoſtolicam tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi, & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque poſtmodum perpetua Capellania ad Altare Mortuorum nuncupatum, ſitum in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, per liberam reſignationem dilecti filii Joannis Thomæ Vertua nuper ad dictum Altare perpetui Capellani, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, apud Sedem prædictam vacaverit, & vacet ad præſens, nulluſque de illa præter nos hac vice diſponere potuerit, ſive poſſit, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis; Et ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli ejuſdem Baſilicæ petitio continebat, ſi dicta Capellania, quam pro tempore obtinenti duo onera a quondam Petro de Benevento, dum viveret, ipſius Baſilicæ Canonico, ejuſdemque Capellaniæ Dotatore impoſita, ſeu injuncta incumbunt, unum videlicet celebrandi ad dictum Altare ter Miſſam qualibet hebdomada pro anima ejuſdem Petri, pro quarum Miſſarum celebratione fructus, redditus, & proventus quarumdam domorum, & vinearum ipſi Capellaniæ aſſignati ſunt, quos ipſam Capellaniam pro tempore obtinens arbitrio ſuo exigit, ac in uſus proprios convertit; alterum vero, quod Clericatus nuncupatus, ſingulis horis Divinis in Choro dictæ Baſilicæ reſidendi, & deſerviendi, prout perpetui Beneficiati, Beneficiati & Clerici nuncupati ipſius Baſilicæ deſervire, & reſidere ſolent, cujus reſidentiæ, & ſervitii ratione, Capellaniam hujuſmodi obtinens, portionem diſtributionum quotidianarum ſingulis annis & menſibus, prout reliqui Beneficiati Clerici nuncupati percipiunt, habet, & percipit (a), cum onere celebrationis trium Miſſarum hujuſmodi, ac fructibus Domorum, & Vinearum Capellaniæ, & illam obtinenti ratione oneris celebrationis trium Miſſarum prædictarum debitis, & competentibus, Sacriſtitiæ dictæ Baſilicæ perpetuo uniretur, annecteretur, & incorporaretur, ex hoc profecto ipſius Sacriſtiæ, pro ejus ſupportandis oneribus, ſubventioni ad Dei cultum, & obſequium opportune conſuleretur. Quare pro parte eorumdem Capituli aſſerentium fructus, redditus, & proventus ratione oneris celebrationis hujuſmodi quinquagintaquinque ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus Capellaniam prædictam cum illius fructibus hujuſmodi dictæ Sacriſtiæ unire, annectere, & incorporare, aliiſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum æſtimationem prædictam, etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret vocatis quorum intereſſet, ſingulares perſonas Capituli hujuſmodi, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & in-

...pellania ad ...re Mortuorum ...vacat per ...nationem.

...es Capella... ...ura ac one...

Capituli preces pro unione Capellaniæ Sacrario Baſilicæ.

(a) Unus ergo idemque fuit ad hæc uſque tempora Clericus Beneficiatus, & Altaris Mortuorum Capellanus, cui idcirco duplex onus erat impoſitum, alterum ſervitii in Choro præſtandi, alterum celebrationis trium Miſſarum quavis hebdomada ad Altare Mortuorum. Poſterius hoc onus una cum reditibus a Petro Canonico Beneventano Fundatore ſtatutis, in Sacrarium Baſilicæ translatum eſt. Nihil vero quoad Chori ſervitium fuit immutatum; ideoque Joannes Thomas Vertua, eſto Capellaniam dimiſerit, inter Clericos Beneficiatos Chori habitus eſt ſicut ceteri. Duo quippe Canonicus Beneventanus ſibi propoſuit, & Clericum Beneficiatum inſtituere, & Capellanum ad Altare Mortuorum deſtinare. Poſt Fundatoris obitum, novus Clericis Beneficiatis datus eſt ſocius; novus item Altari Mortuorum Capellanus. Clericus Chori perpetua ſucceſſione permanſit, & adhuc perſtat, ac viceſimum ſextum ejuſmodi Clericorum numerum explet. Sub Gregorio tamen XIII. Capellaniæ munia, onera, ac jura in Baſilicæ Vaticanæ Sacrarium translata ſunt. Conſule quæ de Clericatus hujuſmodi fundatione prænotavimus in Collectionis noſtræ Tomo II. pag. 215. not. c. & pag. 273. not. a.

& interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, necnon quarumcumque aliarum unionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, & applicationum dictæ Sacristiæ, ac etiam Mensæ capitulari ejusdem Basilicæ hactenus quomodolibet factarum, & inde secutorum quorumcumque tenores, ac datam, præsentibus pro expressis habentes, Capellaniam prædictam, sive præmisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Joannis Thomæ, vel cujusvis alterius de illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut assecutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis Statuta Concilii, ad Sedem prædictam legitime devoluta, ipsaque Capellania dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservata existat, & super ea inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad nos hac vice pertineat, prædictæ Sacristiæ auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ita quod liceat ex nunc dictis Capitulo, ipsiusque Basilicæ Canonicis nunc, & pro tempore existentibus, per se, vel alium, seu alios, eorum, & dictæ Sacristiæ nomine, propria auctoritate corporalem, realem, & actualem possessionem Capellaniæ, juriumque, & pertinentiarum prædictorum libere apprehendere, & perpetuo retinere, ac Missas hujusmodi celebrare, vel celebrari facere (a), fructus quoque, redditus, & proventus dictæ Capellaniæ ratione celebrationis trium Missarum hujusmodi provenientes, & proventuros, ac debitos, & debituros pro tempore percipere, colligere, levare, exigere, & recuperare, arrendare, & locare, atque in ipsius Sacristiæ usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita. Decernentes unionem, annexionem, & incorporationem prædictas, ac præsentes litteras, etiam ex eo quod interesse habentes, vel putantes, seu prætendentes, ad hoc vocati, & causa, vel causæ propter quam, seu quas unio, annexio, & incorporatio hujusmodi fiant, vel emanarint, coram aliquo Judice etiam dictæ Urbis Vicario, aut quovis alio, etiam tanquam a Sede prædicta delegato, vel alias examinatæ, justificatæ, seu verificatæ non fuerint, aut quibusvis aliis causis de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, seu quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut etiam per nos, seu Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut dictam Sedem revocari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, sed illas perpetuo validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere; necnon ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari debere; irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel imposterum contigerit attentari. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, ac felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, dictæque Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe speciales, vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, & inde secuta quæcumque, ad Capellaniam hujusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem Beneficiorum aliorum, præjudicium generari; & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus

Pontifex annuit.

Unionem factam [illegible], & confirmat.

Contraria to

(a) Hæc Missarum onera a Sacrario Basilicæ Vaticanæ sub definito numero, ac stato tempore celebranda, nostra ætate nullibi in Sacrarii ejusdem libris descripta apparent. Quare affirmare licet, ea in Sixti V. Decreto *de reductione Missarum*, quod suo loco producemus, fuisse comprehensa. Cumque in vim hujusce Decreti, quindecim Missæ quotidie in eadem Basilica celebrentur, ipsa etiam Altaris Mortuorum onera huc esse revocanda docet temporum vicinia, quæ tanta est, ut inter Gregorium ac Sixtum, nullum intermedium Pontificem enumeret.

(a) Gre-

...n imple- ...m immu- ...relinquit. lumus autem quod propter unionem, annexionem, & incorporationem prædictas dicta Capellania debitis non fraudetur obsequiis, sed ejus congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Tusculi (a) anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo primo (b) tertio Idus Februarii, Pontificatus nostri anno decimo.

Abbatia S. Barbati de Pollutro Mensæ Capitulari Basilicæ Vaticanæ perpetuo addicitur.

Ex Autographo in Archiv. Basil. Caps. 72. Fasc. 59.

...CHR. 1582. ...ovemb. GRegorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Pro nostri muneris officio votis illis gratum præstamus assensum, per quæ Ecclesiarum omnium, præsertim insignium decori, in iis præsertim, quæ ad conficiendorum Sacrorum ornamentum respiciunt, valeat uberius provideri. Dudum siquidem omnia Beneficia Ecclesiastica apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi, & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. *...ia S. Barbati per dimis... vacat.* Cum itaque postmodum Ecclesia Sancti Barbati loci Pollutri Theatin. Diœc. &c. (c) per liberam resignationem Venerabilis Fratris nostri Bartholomæi Episcopi Amerien. de illa, quam tunc in Titulum, vel Commendam ex dispensatione Apostolica obtinebat, in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, apud Sedem prædictam,, seu Commenda hujusmodi ex eo quod ipse Bartholomæus Episcopus illi hodie in eisdem manibus sponte, & libere cessit (d), nosque cessionem hujusmodi duximus admittendam, cessante adhuc eo quo ante Commendam ipsam vacabat, aut sicut accepimus, alias certo modo vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illa, quatenus *...us collatio Apostolicæ ...ata.* per resignationem hujusmodi vacet, præter nos hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione & decreto obsistentibus supradictis; Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Matthæi Contarelli, & Petri Melini Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe (e), illiusque Sacristiæ Sacristarum majorum petitio continebat, si dicta Ecclesia eidem Sacristiæ perpetuo uniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc profecto illius onera, quæ gravia sunt, commodius sustentari possent, pro parte eorumdem Matthæi, & Petri Sacristarum asserentium fructus, redditus, & proventus dictæ Ecclesiæ, ac illi forsan annexorum, septuaginta ducatorum auri de Camera, secundùm communem æstimationem, valorem annuum non excedere, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eorum desiderio hujusmodi annuere de benignitate Apostolica dignaremur. *Sacristæ Majores Basilicæ Vaticanæ Abbatiæ unionem postulant.* Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur; alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret, vocatis quorum interesset, Matthæum, & Petrum prædictos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis senten., censuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; necnon quarumcumque similium, vel dissimilium unionum, appli-

(a) Gregorium Pontificem Tusculum secedere consuevisse, ut in senili ætate salubrioris aeris beneficio recrearetur, affirmat Victorell. in addit. ad Ciaconium; Imo vero hoc eodem anno se illuc contulisse docet scriptor Annalium lib. 10. prope finem.

(b) Pro anno 1581. quem Bulla præsefert, ducto nimirum ab Incarnatione annorum initio, nos, communem supputandi ritum sequuti, annum 1582. obsignavimus. Hac de re Lectores monitos volumus, ne fortasse animo hæreant, quum an. 1581. decimum Pontificatus annum videant alligatum.

(c) De hujus Abbatiæ origine, ejusque translatione in amplissimam Majellanam Abbatiam, consule quæ pridem scripsimus in collectionis Bullar. tom. 1. pag. 40. lit. l. Consulenda item quæ in peculiari Dissertatione de Abbatia Majellana ad ejusdem Tomi calcem apposita, protulimus monumenta sub pag. VII. & sequenti.

(d) Hæc caussa fuit, cur, Abbatia Majellana Basilicæ Vaticanæ an. 1552. a Julio III. attributa, etiam S. Barbati Abbatia pari nexu tunc temporis sociata non fuerit. Erat siquidem in commendam tradita Bartholomæo Ferrattino; hinc aut dimissio, aut obitus expectandus, ut pari exitu, & Majellana, & S. Barbati Abbatia ad Basilicam S. Petri tandem pervenirent.

(e) Vir uterque egregiæ famæ laude conspicuus. Quippe Matthæus Contarellus post exercitum sub Gregorio XIII. Datarii munus, a Sixto V. inter S. R. E. Cardinales relatus est. Pari dignitate auctum ornatumque novimus a Paulo V. Petrum Millinum. Id mirabitur nemo, qui norit quanta illustrium Virorum copia Basilica Principis Apostolorum semper abundaverit.

(a) Hæc

applicationum ; & conceſſionum , de quibuſvis aliis Beneficiis & bonis , rebus , & juribus Eccleſiaſticis eidem Sacriſtiæ hactenus quomodolibet factarum , ac litterarum deſuper confectarum tenores , illorumque ac ejuſdem Sacriſtiæ fructuum , reddituum, & proventuum veros annuos valores , verum quoque & ultimum dictæ Eccleſiæ vacationis modum , etiamſi ex illo quævis generalis reſervatio etiam in corpore juris clauſa reſultet , præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati , Eccleſiam prædictam , quæ ſine cura eſt , a c cujus , dum pro tempore vacat, diſpoſitio ad dilectos filios Archipresbyterum , & Capitulum dictæ Baſilicæ aſſeritur pertinere , ſive præmiſſo , ſive alio quovis modo , aut ex alterius cujuſcumque perſona , ſeu per ſimilem reſignationem dicti Bartholomæi Epiſcopi , vel cujuſvis alterius de illa in Romana Curia , vel extra eam, etiam coram Notario publico , & teſtibus ſponte factam vacet , etiamſi tanto tempore vacaverit , quod ejus collatio juxta Lateranen. Statuta Concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta , ipſaque Eccleſia diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter , vel alias generaliter reſervata exiſtat , ac ſuper eam inter aliquos lis , cujus ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo , pendeat indeciſa , dummodo, ſi per reſignationem dicti Bartholomæi Epiſcopi , ejus diſpoſitio ad nos hac vice pertineat , aut ſi alias vacet tempore datæ præſentium , non ſit in ea alicui ſpecialiter jus quæſitum , cum annexis hujuſmodi , ac omnibus juribus , & pertinentiis ſuis eidem Sacriſtiæ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo unimus , annectimus , & incorporamus ; Itaquod liceat eiſdem Matthæo , & Petro , ac pro tempore exiſtentibus Sacriſtis dictæ Sacriſtiæ per ſe , vel alium , ſeu alios corporalem poſſeſſionem Eccleſiæ , ac annexorum, juriumque & pertinentiarum prædictorum propria auctoritate libere apprehendere , & perpetuò retinere , illiuſque , ac prædictorum annexorum fructus, redditus , & proventus in dictæ Sacriſtiæ uſus & utilitatem dumtaxat convertere , Diœceſani loci , aut cujuſvis alterius licentia deſuper minime requiſita . Decernentes unionem , annexionem , & incorporationem prædictas , ipſaſque præſentes ſuos effectus obtinere , cauſamque , ſeu cauſas , propter quas fiunt, nullo unquam tempore , etiam coram loci Ordinario , & quibuſvis aliis etiam tamquam a Sede prædicta delegatis verificari , ſeu examinari debere , nec propterea , ſeu etiam ex eo quod Archipresbyter, Capitulum , & alii intereſſe habentes vocati non fuerint , neque his conſenſerint , aut alia quavis cauſa, de ſubreptionis , vel obreptionis vitio , ſeu intentionis noſtræ , vel alio quocumque defectu notari , vel impugnari poſſe ; Sicque per quoſcumque Judices ordinarios , & delegatos , etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores , ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales , ſublata eis , & eorum cuilibet quavis aliter judicandi , & interpretandi facultate , & auctoritate, judicari , & interpretari debere , irritum quoque , & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter , vel ignoranter contigerit attentari . Non obſtantibus priori voluntate noſtra prædicta , & Lateranenſis Concilii noviſſime celebrati, uniones perpetuas niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis , ac felicis recordationis Bonifacii PP. VIII. Prædeceſſoris noſtri , aliiſque Apoſtolicis conſtitutionibus, privilegiis quoque , indultis , & litteris Apoſtolicis Archipresbytero , & Capitulo prædictis , ac quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus & formis in genere , vel in ſpecie , ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis , aliiſque efficacioribus , & inſolitis clauſulis , irritantibuſque , & aliis decretis quomodolibet conceſſis , approbatis , & innovatis , etiam diſponentibus , quod hujuſmodi Beneficia ad illorum diſpoſitionem pertinentia, nullatenus , vel niſi ipſis expreſſe conſentientibus , alteri Eccleſiæ , vel loco, perpetuo, vel ad tempus uniri non poſſint . Quibus omnibus , etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis , eorumque totis tenoribus ſpecialis , ſpecifica , & expreſſa mentio habenda , aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi , ac ſi de verbo ad verbum inſererentur , præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris , hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter , & expreſſe derogamus , contrariis quibuſcumque . Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujuſmodi , vel aliis Beneficiis Eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales , vel generales dictæ Sedis , vel Legatorum ejus litteras impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem , reſervationem , & decretum , vel alias quomodolibet ſit proceſſum . Quas quidem litteras , & proceſſus habitos per eaſdem , ac inde ſequuta quæcumque , ad dictam Eccleſiam volumus non extendi ; Sed nullum per hoc eis , quoad aſſequutionem Beneficiorum aliorum , præjudicium generari ; & quibuslibet aliis privilegiis , indultis , ac litteris Apoſtolicis generalibus , vel ſpecialibus , quorumcumque tenorum exiſtant , per quæ præſentibus non expreſſa , vel totaliter non inſerta , effectus hujuſ-

Pontifex annuit

Unionem vindicat , & confirmat .

Quidquid ... e medio t...

hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri; & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Ita tamen quod dicta Ecclesia debitis propterea non fraudetur obsequiis, sed ejus congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si qui autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Jus tribuit Capitulo S. Petri ut super Bonis Basilicæ censum quatuor millium scutorum imponat ad controversias tollendas, atque in emptionem Jurisdictionis Criminalis & mixtæ a Familia Valegnana.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 11. Fasc. 19.

, CHR. 584. [M]artii.

...ta circa ...ictionem ...versiæ.

...i Decre- ... emenda ...ctione a ...a Vale-.

... emtio- ...ictionis ... creare ...t.

Gregorius PP. XIII. Dilecti Filii, salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecistis, quod vos ad evitandas contentiones, scandala, jurgia, differentias, controversias, litesque & causas tamdiu magno cum labore, & dispendio in Civitate Neapolitan. pertractatas, & exortas, & quæ in dies exoriuntur, aliaque plura inconvenientia intolerabilia, emere intenditis a dilecto filio Joanne Felice Valegnano, Fratrum suorum etiam interveniente consensu, jurisdictionem criminalem, & mixtam, veram, integram, & omnimodam cum mero, & mixto imperio, & aliis quibuscumque juribus ab ipsa jurisdictione quomodolibet dependentibus, ac etiam cum omnibus, & singulis bonis mobilibus & stabilibus cujuscumque generis, qualitatis, ac quantitatis, ac jura quæcumque ipsi Joanni Felici quomodolibet competentia, & quam, seu quæ ipse Joannes Felix habet, suique habent, sive quovis jure, titulo, privilegio, & causa habere prætendit in Castro Faræ, illiusque Territorio, membro Monasterii Sancti Martini Sancti Benedicti, seu alterius Ordinis, Provinciæ Aprutii, dictæ Basilicæ Mensæ Capitulari dudum Sedis Apostolicæ auctoritate uniti, annexi, & incorporati, ad commodum, & utilitatem dicti Monasterii, & præfatæ Basilicæ, sub nomine tamen, & titulo alicujus secularis Regi Catholico subditi, mediante tamen recognitione bonæ fidei perdictum secularem ad favorem dictæ Basilicæ, & Capituli prædict. facienda, precio, & expensis in necessariis expeditionibus fiendis comprehensis, circiter quatuor millium scutorum monetæ papalis, juliis decem pro quolibet scuto computatis, quam summam ex pecuniis, quæ dietim ex ordinariis dictæ Basilicæ redditibus proveniunt, ad victum vestrum, aliorumque in dicta Basilica Beneficiatorum in ea assidue statutis temporibus, & horis deservientium, necessariis, solvere, nisi unius, seu plurium annuorum censuum super bonis dictæ Basilicæ existen. summam quatuor millium scut. dictæ monetæ non exceden. impositione, posse non speratis, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus vobis in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur vos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac bonorum dictæ Basilicæ, super quibus dicti census constituentur, & vendentur, situationes, confines, qualitates, quantitates, vocabula, denominationes, & veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati; vobis super quibusvis rebus, & bonis stabilibus dictæ Basilicæ ubicumque existen. *Pontifex census impositionem approbat.* in contractibus desuper conficiendis, una cum illorum denominationibus, confin., & aliis requisitis, qualitatibus, & circumstantiis, & absque tractatu, aut aliis de jure, usu, consuetudine, Statuto, seu alias in similibus requisitis, & necessariis solemnitatibus, & illis penitus omissis, quosvis annuos census, qui summam dictorum quatuor millium scutorum monetæ in sorte principali non excedant, etiam in perpetuum constituendi, & imponendi simul, vel diversis temporibus, uni, vel pluribus personis Ecclesiasticis, etiam quacumque majori dignitate, & auctoritate fungentibus, vel secularibus, communitatibus, universitati-

tatibus, Collegiis, Capitulis, Conventibus, vel aliis locis vendendi, & alienandi, preciumque, seu precia inde provenientia per vos, vel alium, seu alios exigendi, & recipiendi, seu recepisse confitendi, illudque, vel illa in emptionem, & acquisitionem præfatam convertendi, & de exactis, receptis, sive confessis in forma juris valida quietandi, absolvendi, & liberandi, necnon pro evictione, & legitima defensione census, seu censuum, ut præfertur, constituendi, & alienandi, fructuumque, & emolumentorum illorum occasione pro tempore debitorum solutione, loco, & tempore convenienti faciendi, ac perpetua, & inviolabili omnium, & singulorum in instrumento, seu instrumentis desuper conficiendis promittendorum, dictæ Basilicæ, & illius mensæ Capitularis, ac singulorum Canonicatuum, & præbendarum bona quæcumque, præsentia & futura, particularia, & universalia ubicumque existentia, ac ipsum Capitulum, & dictæ Basilicæ Canonicos etiam in ampliori forma Cameræ Apostolica cum juramento, procuratorum constitutione, vel sine, & renunciationibus, ac alias de stilo causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, etiam juxta usum nuper in ea introductum, in similibus apponi solitis, & necessariis, obligandi, & hipothecandi solemniter emptori vero, seu emptoribus censuum, seu census prædict. etiam a quibusvis gravaminibus, ac oneribus liberos, & exemptos ac penitus immunes emendi, & acquirendi, fructusque, & emolumenta hujusmodi in sortem principalem nequaquam convertendi, singulis annis in fine cujuslibet semestris exigendi, & percipiendi, ac in vestros, & alios vobis placitos usus, & utilitatem converten. necnon instrumentum, seu instrumenta quæcumque publica desuper opportuna, stipulatione, promissionibus, revocationibus, clausulis, cautelis, & aliis in similibus apponi solitis vallata celebrandi; & ad hoc ut facilior restitutio dicti census, seu censuum subsequi possit, vobis ex alienationibus bonorum dictæ Basilicæ, seu locationibus casalium, & tenutarum ejusdem, seu alienationum, & locationum præfatarum prorogationibus pecunias pro intratura, & donatione, sine tamen soliti introitus diminutionem, recipiendi, & erigendi, ac in causam prædictam extinctionis census, seu censuum hujusmodi dumtaxat convertendi, & usque ad dictam summam pro qua dicti census constituentur, & non ultra, Apostolica auctoritate tenore præsentium liberam licentiam & facultatem concedimus (a); & quacumque de causa precium, seu precia census, seu censuum hujusmodi præsentium vigore constituendorum, vendend., & alienand., in causam emptionis prædictæ jurisdictionis, & aliorum præmissorum nullo unquam tempore converteretur, census, seu censuum præfatorum impositio, constitutio, venditio & alienatio, ac omnia, & singula in præsentibus, atque in Instrumento, seu Instrumentis publicis desuper conficiendis contenta, illam quomodolibet concernen. in suo robore permaneant, & nullum propterea emptori, seu emptoribus illorum, atque ab eis desuper causam, & jus habentibus, & habituris præjudicium generatum, sit, aut esse censeatur, dicta auctoritate, earumdem tenore præsentium indulgemus. Omnes quoque, & singulos juris, & facti; ac solemnitatum quorumcumque etiam substantialium ad id quomodolibet requisitarum, & necessariarum defectus, si qui in eisdem intervenerint, etiamsi tales fuerint, qui non generali sermone comprehenderentur, sed expressione speciali indigerent, supplemus; necnon restitutionem in integrum, enormis aut enormissimæ læsionis, aut quia omnes præfatæ Basilicæ Canonici in Capitulo, in quo instrumentum publicum, seu instrumenta publica dicti census, seu censuum impositionis, & alienationis celebrari contingent, non intervenirent, seu ad illos vocatos non fuisse constet, aliove quovis remedio, beneficio, vel prætextu constitutionem, impositionem, venditionem, alienationem, emptionem, promissiones, obligationes, hipothecas, renunciationes, & alia præmissa nullo unquam tempore in toto, vel in parte rescindi, revocari, annullari, infringi, seu limitari, moderari, & ad terminos juris posse reduci, sed plenam roboris firmitatem perpetuo observari,

Instrumenta confirmat.

Novam pri... tornus secur... Decretum.

Defectus ...cumque su...

(a) Hæc a Pontifice concessa facultas creandi censum, ut ex pecunia quæ inde obveniret, jurisdictionis criminalis & mixtæ emtio fieret, effectum sortita est. Hoc eodem anno 1584. & census impositus, & jurisdictio, solutis quatuor Ducatorum millibus, in Capitulum Vaticanum translata. Rem paucis exequar. Felix Valegnanus jurisdictionem vendidit Melchiori Roviglioni, qui precario nomine Capituli Basilicæ nostræ gerebat vices. Contractum Instrumento firmavit Notarius Simon Tegeronus. Quia vero aliorum quoque de Valegnanis consensus requirebatur, id præstitum a Thoma ex Valerio coram Sancte Cicotto Notario Theatino an. eodem 1584. Insuper ipso met Melchior Roviglioni aperte declaravit, ac per Instrumentum a memorato Tegerono concinnatum fassus est, emtionem non proprio, sed Capituli Vaticani nomine factam; ideoque non sibi suisve hæredibus ac successoribus id juris tribuendum. Restabat, ut Regio Diplomate jurisdictionis translatio muniretur. Id quoque hoc anno gestum, atque a Pietro Girono Neapoli Prorege probatum est. Hæc omnia e monumentis, quæ in Archivo nostro servantur Capsul. 69. Fascicul. 22. & 278. perspecta sunt. Itaque nullo contradicente, Capitulum S. Petri liberam exercet jurisdictionem, quamvis, nomine tenus, jus istud in Familia Roviglioni adhuc perseveret.

...ntractui ro... additi.

ri, & inviolabiliter observari, ac eosdem prorsus effectus operari, vosque, ac omnes alios, & singulos quorum interest, & in futurum quomodolibet interesse poterit, ad illorum inviolabilem observationem perpetuo teneri, & obligatos esse, ac etiam censuris, & pœnis Ecclesiasticis ad id cogi posse, necnon præfatæ Basilicæ, & ejus Mensæ Capitularis bona quæcumque tam universalia, quam particularia, præsentia, & futura æque afficere, ac emptoribus ipsis, eorumque hæredibus & successoribus suffragari perpetuo debere, perinde ac si justa, & a jure permissa causa vera subesset, & cum interventu, ac etiam consensu expresso omnium, & singulorum dictæ Basilicæ Canonicorum capitulariter congregatorum, & aliorum interesse quomodolibet habentium, prævіis debitis tractatibus, adhibitisque omnibus, & singulis aliis solemnitatibus in id de jure, & juxta formam statutorum, ordinationum, & consuetudinum dictæ Basilicæ, vel alias requisitis, causaque mature pluries discussa & cogitata, peracta fuissent, statuimus; quodque ille, sive illi, in cujus, seu quorum favorem, censum, seu census supradictos imponi, & constitui continget, eorumque hæredes, & successores quicumque nullo unquam tempore teneantur, & obligati sint aliquo pacto ad probandum, & justificandum, quod debitum, & æs alienum, ac necessitas hujusmodi supradictæ, vel aliæ probabiles causæ subsint, vel adfuerint, ob quas ad census, vel censuum, & aliorum præmissorum alienationem deveniri debeat, aut quod pretium, & pecuniæ inde redigendæ, in solutionem prædictarum pecuniarum, in totum, vel in partem converti debeant, sive aliud quodpiam in præmissis contentum, sed tam in narrativa, quam dispositiva, vel executiva parte præsentium contenta, ad plenam illorum in judicio, & extra probationem, ita quod, quoad census, seu censuum præfatorum impositionem tantum, nulla alia in contrarium probatio admitti possit, sufficere; quinimo etiam si de contrario quovis modo appareret, contentaque in narrativa, dispositiva, vel executiva parte præsentium veritate non subsisterent, vel potius quod certæ alterius qualitatis, & speciei res, & bona ejusdem Basilicæ vendi, & distrahi potuissent, per quæ ad constitutionem, & impositionem similium censuum deveniri debuisset, præsentes, & quicquid illarum vigore pro tempore sequetur, revocari, restringi, reduci, limitari, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, aut alio nullitatis defectu argui, impugnari, & sub quibusvis

...sus emtores ...rat.

...ositu evertit.

similium, vel dissimilium gratiarum, & facultatum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus nullatenus comprehendi posse; necnon etiam, quod in eventum, in quem pecuniæ, & alia inde provenientia, in emptionem, & acquisitionem præfatam quavis de causa, & ullo unquam tempore non converterentur, illis, eorumve pro tempore emptori, seu emptoribus præjudicium aliquod nequaquam illatum sit, aut esse censeatur, sed in suo pristino robore permaneant, perinde ac si nulla prorsus a nobis de illa, sive eis extinguendis, media solutione pecuniarum ex locationibus, innovationibus, prorogationibus, & aliis præmissis facien., provenien. mentio in præsentibus facta fuisset. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, ac diffiniri debere; necnon irritum, & inane decernimus si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. præmissis, ac fel.rec. Simmachi, Pauli II., & Pauli IV. & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienan. constitutionibus, & ordinationibus, ac dictæ Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apostolicis eidem Basilicæ, & illius personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod omnes pecuniæ ex alienationibus bonorum dictæ Basilicæ, seu locationibus Casalium, & Tenutarum ejusdem, aut ex prorogatione alienationum, & locationum hujusmodi pro intratura, & donatione exigendæ, & recipiendæ, in extinctionem tam alias impositorum, quam virtu-

Nova favore emtorum securitas.

Contrariis Constitutionibus occurrit.

Pecuniarum usum præscribit.

virtute præſentium imponendorum cenſuum, uſque ad complementum eorum extinctionis converti debeant, nec interim in alios uſus erogari poſſint. Cæterum vos ad præmiſſa omnia omni tempore obligati ſitis, & contravenientes in excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xv. Martii MDLXXXIIII. Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Conceſſionem Eccleſiæ S. Balbinæ a Capitulo Baſilicæ S. Petri factam favore Fratrum Heremitarum Congregationis *B. Mariæ Conſolationis* Ordinis S. Auguſtini, necnon conditiones contractui adjectas approbat & confirmat.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 13. Faſc. 20.

AN. CHR: 1584. 13. Novemb.

Monaſterium S. Balbinæ in emphyteuſim traditur.

BEatiſſime Pater. Nuper devoti S. V. Oratores Capitulum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe capitulariter ut moris eſt congregati, cupientes Congregationi Beatæ Mariæ Conſolationis nuncupatæ Balbinæ Ordinis Fratrum Heremitarum, S. Auguſtini (*a*), nullum peculiarem locum pro una illius domo in Urbe habenti, rem gratam, & acceptam præſtare, ac religionis, divinique cultus incremento conſulere, Eccleſiam Prioratum nuncupatam Sanctæ Balbinæ etiam de Urbe, olim prædicti, vel alterius Ordinis, Menſæ Capitulari dictæ Baſilicæ, ſeu Cappellæ Juliæ in ipſa Baſilica inſtitutæ, Apoſtolica auctoritate perpetuo unitam &c. (*b*), Congregationi prædictæ pro domo, ac perpetuis uſu, & habitatione duodecim ad minus Fratrum ipſius Congregationis, qui inibi juxta illius regularia Inſtituta Altiſſimo famulantes, dictæ Eccleſiæ in divinis deſervire, Miſſas, & alia divina officia celebrare, ac ejuſdem Congregationis impenſis ipſam Eccleſiam reſtaurari, libriſque, Calicibus, Luminaribus, Paramentis, & Ornamentis, & aliis rebus ad divini cultus uſum neceſſariis inſtrui, ac fartam tectam manuteneri, & caſu quo Campanam ibidem exiſtentem rumpi contingat, alteram ejuſdem magnitudinis nullatenus inde amovendam refici curare debeant, & teneantur. Præterea Capitulum prædicti ſuam dictæque menſæ, ſeu Cappellæ conditionem meliorem efficere, & ſimul Fratrum in ipſa Eccleſia pro tempore introducendorum commoditatibus proſpicere intendentes, eidem Congregationi in emphiteuſim perpetuam ſub annuo Canone octuaginta Scutorum auri, undecim Juliis pro quolibet Scuto hujuſmodi computatis (*c*), per dictam Congregationem, ſeu illius Vicarium Generalem, aut procuratorem pro tempore exiſtentem annis ſingulis, pro una videlicet in Beati Joannis Baptiſtæ a proxime futura incipienda, & altera medietatibus annui Canonis hujuſmodi in Domini noſtri Jeſu Chriſti nativitatum feſtivitatibus Romæ in bona moneta auri, vel argenti ibidem curſum habente, ipſius Cappellæ Magiſtro, ſeu Camerario exactori pro tempore exiſtenti integre, abſque aliqua reductione, diminutione, & deductione, etiam ratione cujuſvis impoſitionis, ſeu taxæ, vel Romani Pontificis abſentiæ, necnon Belli, Peſtis, Sterilitatis, vel cujuſcumque alterius quantumvis ſiniſtri, & inexcogitabilis caſus, in perpetuum perſolvendam, vineam, hortos, domos, habitationes, & quæcumque ædificia, & membra eidem Eccleſiæ dumtaxat contigua, & adjacentia, ac illam pertinentia perpetuo dederunt, & conceſſerunt, reſervato tamen V. S. & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, ac cum pactis, & conditionibus ſequentibus, videlicet quod Congregatio, illiuſque Vicarius Generalis, & Patres prædicti vineam, hortos, domos, habitationes, ædificia, & membra hujuſmodi opportunis temporibus etiam reſtaurare, & reparare, necnon quaſcumque impoſitiones,

Hujuſce contractus conditiones.

Canonis ſolu...

Aliæ conditiones enumerantur.

(*a*) De hujuſce Congregationis primordiis ac inſtituto multa differunt Torellius *ad ann. Chriſti* 1471. *num.* 40. & Auguſtinus Cruſenius *in Monaſtico Ordinis part.* 1. *cap.* 29. Scriptor uterque ejus initia repetit ab an. 1471., illiuſque originem Jo: Baptiſtæ Poggio Ordinis Fratrum Heremitarum S. Auguſtini Alumno acceptam refert. Rigidiores Congregationi leges fundator indidit, quarum præcipua, ut Confratres exactioris abſtinentiæ ac paupertatis cultores, ſoccos ligneos geſtarent. Ex quo Congregationis *de Obſervantia* nomen fluxit. Januæ prima novi inſtituti ſemina jacta ſunt, quæ deinde, eodem Poggio adnitente, aliis erectis Monaſteriis, plurimum invaluere. Hæc apud Auguſtinianæ familiæ Scriptores paſſim occurrunt. Illud vero ſatis mirari non poſſum, neminem, quem noverim, ejuſdem Congregationis, quæ in hocce Monaſterium S. Balbinæ aliquando tranſlata fuit, umquam meminiſſe.

(*b*) Eccleſiam hanc a Pio IV. Menſæ Capitulari unitam, Capitulum S. Petri an. 1567. Capellæ Juliæ loco Caſalis Piſciarelli, quod ſub Clemente VII. alienatum fuerat, addixit.

(*c*) Scutum aureum juliis undecim; argenteum juliis decem hac ætate æſtimabatur. Hæc opportune adnotari velim, ut pateat quantum ſucceſſu temporis aureo ſcuto acceſſerit incrementum.

(*a*) Au-

nes, vel taxas illorum ratione, ex quavis causa imponendas solvere, ac in faciem Ecclesiæ, & domorum prædictarum Arma, seu Insignia dictæ Basilicæ cum Mitra in marmore excisa, ut palam constet, quod illorum directum dominium & proprietas ad eamdem Basilicam pertineat, apponere, & apposita etiam manutenere, necnon pro dicti Canonis solutione eidem Capitulo cautionem idoneam in Urbe prædicta, vel Civitate Viterbiensi infra tres menses tunc proximos præstare etiam teneantur: & si duobus annis continuis in solutione annui Canonis hujusmodi defecerint, aut Ecclesiam prædictam aliquando deserant, seu illi in divinis, ut decet, deservire, vel alia præmissa in quolibet eorum adimplere neglexerint, tunc & eo casu Ecclesia, vinea, horti, domus, habitationes, ædificia, & membra hujusmodi una cum omnibus, & singulis melioramentis per eos in illis factis, ad Mensam, seu Capellam prædictas devoluta sint & esse censeantur, nulla inde eidem Ordini, seu Congregationi impendenda compensatione; Ita quod ipsa melioramenta, in aliam Ordinis, seu Congregationis hujusmodi Ecclesiam transferre, vel alios Religiosos viros, seu personas aliquas in Ecclesiam, vineam, hortos, domos, habitationes, ædificia, & membra hujusmodi introducere, aut juribus suis in alicujus, vel aliquorum favorem cedere nequeant; sed illa omnia præfatis Capitulo libere dimittere debeant, liceatque eisdem Capitulo ex tunc corporalem, realem, & actualem possessionem Ecclesiæ, vineæ, hortorum, domorum, habitationum, ædificiorum, & membrorum prædictorum per se vel alium seu alios propria auctoritate libere, nullius licentia desuper requisita, ac absque spolii, attentatorum, vel læsionis suorum jurium vitio apprehendere, & de illis, prout antea dationem, & concessionem hujusmodi poterant, in omnibus, & per omnia disponere, ac alias, prout in publico Instrumento desuper confecto, & per universam Congregationem prædictam approbato plenius continetur (a). Cum autem,

...de causa ...censis dis- ...tur.

...eus ces- ...meliora- ... cedant ...lo.

Pater Sancte, tam Capitulum, quam Vicarius Generalis prædicti cupiant præmissa omnia Apostolica firmitate communiri, supplicant humiliter eidem S.V. ipsi Oratores, quatenus præmissis annuentes, eosque specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, dationem, concessionem, ac alia præmissa omnia perpetuo confirmare, & approbare, omnesque, & singulos tam juris, quam facti, ac solennitatum etiam substantialium defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplere, & nihilominus Congregationi, illiusque Vicario, & Fratribus prædictis eandem Ecclesiam pro domo eorumdem Ordinis, & Congregationis recipiendi, habendi, regendi, & possidendi, ac juxta eorum ritus, mores, & instituta reformandi, atque administrandi plenam, & liberam facultatem tribuere, necnon eidem domui, ac Priori, & Fratribus in ea pro tempore degentibus, ut omnibus, & singulis privilegiis, Immunitatibus, exemptionibus, favoribus, indultis, concessionibus, & gratiis tam spiritualibus, quam corporalibus, quibus aliæ domus dictæ Congregationis, ac Priores, & Fratres in illis pro tempore degentes de jure, vel consuetudine, aut ex privilegio, seu aliter quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, indulgere dignemini de gratia speciali; non obstantibus fel. rec. Pauli II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum Prædecessorum vestrorum, qua prohibetur ne quivis Ordinum mendicantium professores nova loca ad inhabitandum recipere præsumant absque Sedis prædictæ licentia speciali, faciente plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de prohibitione hujusmodi mentionem, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ, Congregationis, & Ordinis prædictorum juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, illis, ac Capitulo, Vicario, & Fratribus prædictis, necnon quibusvis aliis personis

Beneplacitum Apostolicum petitur.

Clausulæ derogatoriæ subjiciuntur.

(a) Autographum Instrumentum prostat in actis Simonis Tegeroni ad diem 5. Aprilis 1583. Cujus quidem Notarii volumina, ut toties monuimus, servantur in Archivo Basilicæ.

Congregationem supra memoratam ad Monasterium Sanctæ Balbinæ accessisse, ibique per annos aliquor moram traxisse indubia res est; quum e censualibus Capellæ Juliæ pateat, Heremitas illos quotannis statutum Canonem pensitasse. Cur vero, aut quonam definito tempore eadem Congregatio inde recesserit, certo definire ardua res est. Sub initium XVII. Ecclesiæ seculi id contigisse conjicimus e variis Capellæ Juliæ censualibus, quæ bona Monasterio Sanctæ Balbinæ adjucentia, non jam Heremitis, sed aliis conductoribus, qui Canonem quotannis præstabant, concessa testantur. Cumque circa annum 1610. Heremitæ Congregationis Januensis in Ecclesiam S. Georgii in Velabro se receperint, ubi ad nostra usque tempora permansere, haud inanis conjectura est, eos, relicto S. Balbinæ Monasterio, in celebrem vetustamque Diaconiam, curante Cardinali Jacobo Serra, fuisse translatos. Quod conjiciendo scribimus, cohæret cum iis, quæ tradit Carolus Bartholomæus Piazza de hac ipsa S. Georgii Ecclesia sermonem habens in notissimo Opere tom. 3. p. 840. An. 1711. *La ristaurò parimente questa Diaconia il Card. Serra Genovese, il quale, perchè vi risplendesse il culto Divino, vi fece venire ad ufficiarla i Frati Eremitani di S. Agostino della Congregazione di Genova, la quale ebbe la sua riforma circa l'anno 1470. dal P. Battista Poggio uomo illustre &c.*

sonis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel specie, ac alias quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus, etiamsi de illis &c. latissime hac vice derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Pontificis subscriptio.

Fiat ut petitur V.

Supplicationis summa capita.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. & quod unionis &c. dationis, concessionis, & Instrumenti prædictorum tenores &c. ac vineæ, hortorum, domorum, habitationum, ædificiorum, & membrorum hujusmodi qualitates, confines, situationes, denominationes, & veri annui valores habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint, & de confirmatione, approbatione, suppletione, facultate, Indulto, & aliis prædictis, quæ hic pro sufficienter, & ad partem repetitis habeantur, ut supra, in forma gratiosa, & cum clausula ad perpetuam rei memoriam, ac deputatione Judicum executorum qui assistant, potestatemque habeant citandi, inhibendi, etiam sub censuris, aggravandi &c. invocato &c. brachii secularis, necnon derogatione ejusdem Bonifacii de una, ac Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres &c. ac aliarum Constitutionum &c. statutorum &c. privilegiorum, Indultorum, & quorumcumque aliorum contrariorum prædictorum, & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam qualitatum, invocation., nuncupation., aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in Litteris simul, vel ad partem, super approbatione &c. concessionis Ecclesiæ Sanctæ Balbinæ prædictæ eidem Congregationi pro domo, & perpetuis usu, & habitatione Fratrum hujusmodi, ac licentia, facultate, & Indulto præmissis pro Congregatione, Vicario, & Fratribus prædictis, necnon etiam ad partem super concessione, & datione in emphiteusim pro annuo Canone, ac sub pactis, & conditionibus vineæ, hortorum, domorum, habitationum, ædificiorum, & membrorum, cum suppletione defectuum &c. ut supra expediendis.

Iterata subscriptio.

Fiat V.

Datum Romæ apud S. Petrum Idibus Novembris, anno tertiodecimo.

Capitulo S. Petri concedit, ut suum assensum præbeat donationi vineæ directo dominio Basilicæ Vaticanæ subjectæ, quam Elisabetha Cerasia dono dederat Fratribus SS. Trinitatis in Monte Pincio.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 12. Fasc. 20.

Dilectis filiis Capitulo Basilicæ S. Petri, & Correctori & Fratribus Domus SS. Trinitatis in Monte Pincio de Urbe, Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula.

AN. CHR: 1584. 1. Decemb.

Vineæ situs, & quantitas.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecistis, quod dilecta in Christo filia Elisabetta Cerasia relicta quondam Alphonsi Vicioli, inter vivos, & irrevocabiliter donavit Vobis, filii Corrector, & Fratres, circiter quindecim petias vineæ, caneti, & Sodi simul juncti in Territorio Urbis, & Monte Mario juxta suos notissimos confines (a), sub directo Dominio vestro, filii Capitulum, & vestræ Mensæ Capitularis existentes, & vestræ Basilicæ obnoxias annuo Canone septem Scutorum, & bajocorum decem & octo, unica solutione in festo Sancti Michaelis Archangeli solvenda:

Onus, quo vinea gravatur.

qua donatione insinuata, vos filii Corrector, & Fratres per Syndicum, & Procuratorem vestrum comparuistis in Capitulo dictæ Basilicæ, ab eo petentes consensum præfatæ donationis, & translationis Jurium in vos factæ, super quo consensu præstando habitis inter vos, filii Capitulum, capitulariter pluribus tractatibus, & discussionibus, tandem re mature discussa, decrevistis, prævia licentia nostra, dictum consensum ad annos quinquaginta dumtaxat, & mediante augmento

(a) Varias hæc vinea vices subiit, ac multos nacta Dominos, tandem ad Nicolaum Pacianum postremo pervenit loco. Rursum Pacianus nupero contractu vineam eamdem in Marchionem Jo: Baptistam Gaucceium transtulit, a quo, eodem Paciano adhuc superstite, possidetur. Contractus hujusce naturam & conditiones consule in Instrumento Francisci Mariæ Lorenzini die 8. Augusti 1745.

(a) Ita

...itulum de... ...vi vinea ...sub condi... ...us assen... ...rabet.

gmento Canonis usque ad summam decem Scutorum monetæ in totum (a), & sic fere cum augmento trium Scutorum, & obligatione desolvendo ipsisCapitulo singulo quindennio certam modicam pecuniarum summam in causam Laudemii, quam formam, & consentiendi modum vos Corrector, & Fratres acceptastis: sed quia præfati omnes tractatus facti fuerunt sub reservatione beneplaciti nostri, & quatenus vobis ita contrahendi facultas & licentia concederetur; propterea nobis humiliter supplicari fecistis, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur vos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis modo, & forma præmissis contrahendi, & obligandi licentiam, & facultatem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Præmissis, ac felicis recordationis Pauli Papæ Secundi Prædecessoris nostri, de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Basilicæ & Capitulo sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis, dictæque Basilicæ statutis, & consuetudinibus, ac aliis in contrarium quomodolibet facientibus, quibus omnibus, etiam si de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die prima Decembris 1584. Pontificatus nostri anno tertiodecimo.

Pontifex contractum probat, tollitque contraria.

Excommunicationis pœnam in eos irrogat, qui Monasterii Sancti Martini bona occupant, Scripturas detinent, aut reos non revelant.

Ex Authograph. in Archiv. Basil. Caps. 14. Fasc. 291.

...CHR. 1585. ...Januar.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei; Venerabilibus Fratribus Viterbien., & Montis Flasconen. ac Balneoregien. Episcopis, seu dilectis filiis eorum in Spiritualibus Vicariis Generalibus, salutem, & Apostolicam benedictionem. Significarunt nobis dilecti filii Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod nonnulli iniquitatis filii, quos prorsus ignorant, census, terras, domos, possessiones, mobilia, & immobilia bona, scripturas, ac Jura magni momenti ad Monasterium Sancti Martini Ordinis S. Benedicti Viterbien. Diœces. & Sancti Ægidii Cornetan., & Sancti Antonii Civitatis Vetulæ Ecclesias (b) dicti Monasterii membra, mensæ capitulari dictæ Basilicæ canonice unitas (c) legitime spectantia, temere, & malitiose occultare, ac occulte, & indebite detinere præsumpserunt, & præsumunt in Animarum suarum periculum, & dicti Monasterii non modicum detrimentum; super quo ipsi significantes Apostolicæ Sedis remedium implorarunt. Quocirca fraternitati vestræ, Fratres Episcopi, seu discretioni vestræ, filii Vicarii, per Apostolica scripta mandamus quatenus vos, & quilibet vestrum, videlicet in suis Civitate, & Diœcesi, si causa diligenter, & magna maturitate per vos examinata, pro rei, loci, temporis, & personarum qualitatibus vobis pro vestra conscientia videbitur expedire, omnes hujusmodi bonorum detentores, & illorum celatores occultos ex parte vestra publice in Ecclesiis coram populo per vos, vel alium, seu alios moneatis, ut infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea dictis Monasterio, & Ecclesiis a se debita, detentores quidem, sive occupatores restituant, occultatores vero revelent, & si id non adimpleverint, infra alium competentem terminum, quem eis ad hoc duxeritis peremptorie præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis sententiam proferatis, eamque faciatis, ubi, quando, & quoties videritis expedire, usque ad revelatio-

...a ex bo... ...malitia ...licæ dam... ...llata.

Capituli ad Sedem Apostolicam preces.

Excommunicationis sententiam contra reos contumaces pronunciari decernit.

(a) Ita quidem habuit contractus a Vaticano Capitulo cum Fratribus Ordinis Minimorum habitus. At memorati Ordinis alumni promissum non implevere. Hinc acrior & diuturnior controversia in Judicio librata. Tandem pacis studio, nova obtinuit concordia, & census quotannis præstandus, ad summam scutorum septem, & obolor. octodecim redactus est, ut patet ex Instrumento Quintiliani Gargarii die 1. Martii 1614.

(b) S. Ægidii Ecclesia Parochialis adhuc extat Corneti, atque unius Capituli Vaticani jurisdictioni subest. De altera S. Antonii sacra æde altum ubique silentium, quod temporum injuria jamdiu conciderit.

(c) Anno nimirum 1564. summa Pii IV. beneficentia. Adeas Pianas literas suo loco relatas. Laudanda igitur Capituli Vaticani solicitudo, quum post adeptam Monasterii possessionem nullum non moverit lapidem, ut Ecclesiarum S. Ægidii ac S. Antonii, quarum utraque Monasterio S. Martini conjuncta erat, bona, chartas, ac monumenta conquireret.

(a) Con-

tionem condignam, & satisfactionem debitam solemniter publicari. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto (*a*), Idibus Januarii, Pontificatus nostri anno tertiodecimo.

SIXTUS V.

Gregorium Pontificem excipit Sixtus Papa V., ante Pontificatum Cardinalis Felix Perettus. Anno 1585. 24. Aprilis fer.4. ad Petri Cathedram evectus, die prima Maji feria item IV. recurrente (*b*), Pontificatus insignia pro more suscepit in Basilica Vaticana. Mortem obiit 27. Augusti 1590. Pontificatus anno quinto, mense quarto, die tertio.

Decernit, ut Ecclesiarum omnium Antistites, quocumque honore fulgeant, ac nomine censeantur, stato temporis intervallo, pro dissimili locorum distantia, ad visitanda SS. Apostolorum Petri & Pauli Limina, aut per se ipsos, aut per idoneam Vicariam Personam, Romam accedant. Contra inobedientes gravioribus pœnis animadvertit.

Ex Bullario Romano.

Romani Pontificis cura precipua, ut omnium Ecclesiarum statum perspectum habeat.

SIxtus Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex Beatissimi Petri Apostolarum Principis Successor, in altissima militantis Ecclesiæ specula divina dispositione collocatus, ex credito sibi Apostolicæ servitutis officio, omnium Ecclesiarum solicitudinem habere, totiusque Dominici gregis, qui unius Sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ per universum Orbem terrarum diffusæ, sacro ovili concluditur, curam gerere tenetur. Hujus vero tam gravis & ingentis oneris, angelicis plane humeris formidandi, magnitudinem ut facilius ferre posset, Venerabiles Fratres suos Catholicos Episcopos in partem suæ solicitudinis advocavit, qui tanquam seniores in populo Dei, pleni sapientiæ spiritu, in sua quisque pastorali vigilia excubantes, illius supremi in terris Pastoris immensos labores sublevarent, in quo uno, Deo auctore, plenitudo residet potestatis. Nimirum, ut Episcoporum opere, & adjumento, ubique locorum gregis sibi commissi vultum agnosceret, & spiritualium ovium morbos intelligeret, curationesque adhiberet, atque ex sui muneris officio perdita requireret, abjecta reduceret, confracta alligaret, infirma consolidaret, pinguia & fortia custodiret: denique assiduis pastorum vocibus admonitus, de toto Ecclesiarum singularum statu certior redderetur, nec quicquam omnino illum lateret earum rerum, quas ad Dei gloriam augendam, ad Christianam Religionem propagandam, ad animarum salutem procurandam necessario eundem scire; atque intelligere oportet, ut omnibus cognitis & examinatis, pro ea, quæ sibi a Christo Domino tributa est, summa potestate, alia in vinta Domini Sabaoth evellat, alia plantet, alia ædificet, alia destruat, quemadmodum ex rerum & temporum conditione salubrius in Domino viderit expedire.

Hinc a[b] ætate Epis[copis] impositum accedendi Limina Ap[osto]lorum.

Ob quas sane causas jure optimo, & Spiritus Sancti instinctu a Sanctissimis Pontificibus prædecessoribus nostris jam ab antiquissimis temporibus institutum est, & per multas ætates magno Ecclesiæ Dei commodo observatum, ut singuli Episcopi, Archiepiscopi, Primates, certis præscriptis temporibus per se ipsos, vel per certum eorum nuntium, omni occasione seposita, Beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli, qui hanc almam Urbem suo sanguine consecrarunt, Limina, tanquam fidei Petram, & totius Sacerdotalis unitatis fontem jurejurando

(*a*) Consueto Bullarium stylo. Nos tritam in annis a Januario supputandis rationem sequuti, annum 1585. designavimus.

(*b*) Quartam Hebdomadis feriam faustissimam, ac propemodum fatalem fuisse Felici Peretto animadvertunt Historici ex rerum vicibus, quæ eodem hebdomadis die in multiplici annorum serie prospere cesserunt. Hac quippe Feria in lucem editus, Religionem professus, Vicarius Generalis sui Ordinis constitutus, Cardinalis electus, Pontifex renunciatus, tandem Pontificia corona donatus est. Hæc ex Platinæ Continuatore, ac Henrico Spondano obvia cuique sunt.

(*a*) Id

rando se visitaturos pollicerentur (*a*), atque ita S.R.E. matris suæ complexu recreati, & paterno Summi Pontificis colloquio roborati, ad Ecclesias suas regendas alacriores & instructiores redirent.

...iscoporum ...is quam- ...m malo- ...rigo.

Ceterum hæc tam salutaris & necessaria Constitutio, partim hominum negligentia, partim antiqui humani generis hostis astutia, variis etiam insurgentibus temporum calamitatibus, valde refriguit, aliis alia atque alia impedimenta prætexentibus, in grave animarum suarum periculum, & quibus præsunt, Ecclesiarum detrimentum. Nec vero dubitandum est, quod sine maximo mœrore commemorare non possumus, perniciosissimas hæreses, quibus multis jam annis, hominum peccatis ita promerentibus, Ecclesia vexatur, & Christi Domini vestis dilaceratur, ex ejusmodi saluberrimæ visitationis intermissione partim ortas esse, partim latenti progressione magnum incrementum accepisse. Nam si celeriter in ipso nascentis mali initio, ab ipsis Episcopis, pro rei gravitate, ad Romanum Pontificem relatum esset, sane illius providentia & authoritate statim venenatæ stirpes ex agro Domini evulsæ essent, & diabolici ignis scintillæ subito oppressæ atque restinctæ, in tot flammas & luctuosa incendia non erupissent.

...is hac ...licitudo.

Hæc atque alia gravissima incommoda, cum primum ad Summi Apostolatus apicem, meritis licet imparibus, Deo ita volente, vocati sumus, attentius considerantes, non solum ex intimis animi sensibus indoluimus, sed statim de adhibendo remedio, divina gratia adjutrice, cogitare cœpimus. Urget enim nos Dei amor, & acres animo nostro stimulos dies noctesque subjicit, quemadmodum tremendo illius judicio, administrationis nostræ rationem reddamus. Nam si huic tanto malo, quod magis quotidie ingravescit, non occurramus, non possumus nobis ipsis non valde timere, cum crebro in mentem veniant, & quasi aures nostras personent sacræ illæ voces commінationis, & terroris plenæ: Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, & sanguinem ejus de manibus tuis requiram. Et quod Petro a Domino dictum est: confirma fratres tuos: & illud Apostoli Pauli, quod tanto magis ad nos pertinet, quanto majorem præter ceteros pastoralis officii curam sortiti sumus: Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Quocirca eorumdem prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, simulque modum, & temporum spatia Ecclesiarum earundem Præsulibus, pro cujusque intervallo, & locorum distantia moderantes, hac perpetua constitutione sancimus, decernimus, & mandamus, ut omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi per universum terrarum orbem constituti, a nobis deinceps ordinandi, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus consecrationis suscipiant, seu eis consecratis Pallium de Beati Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam Ecclesiam transferantur, antequam illius regimini & administrationi se immisceant, si quidem præsentes in Curia fuerint, in manibus S.R.E. Diaconi Cardinalis ordine prioris; si vero absentes, in manibus Antistitis, qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum Pallium hujusmodi a Sede Apostolica delegabitur, jurent juxta formulam in libro Cancellariæ Apostolicæ, quinterno appellato, nuper descriptam, se Beatissimorum Petri & Pauli Limina, statutis hac nostra Constitutione temporibus, personaliter ac per se ipsos visitaturos, ac nobis & successoribus nostris pro tempore existentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum Pastorali officio, deque rebus omnibus, ad ipsarum, quibus præsunt, Ecclesiarum statum, ad Cleri, & Populi disciplinam; animarum denique, quæ illorum fidei creditæ sunt, salutem quovis modo perti-

Veterem morem in usum revocat, ac legem, quæ Ecclesia rum omnium Antistites obstringit, evulgat.

Mandat Episcopis ut ad Limina Apostolorum accedant, & de Ecclesiarum statu Roman. Pontificem certiorem reddant.

(*a*) Id ut plenius intelligatur, huc revocandum ex Tom. 1. Bullarii nostri pag. 11. S. Zachariæ Decretum, & quæ Decreto illi adjacent eruditæ animadversiones. Ibi Pontifex antiquam legem Episcopis indictam, ut ad Limina SS. Apostolorum visitationem instituant, in usum revocat, & conciliari sanctione confirmat. Conciliari inquam Sanctione; quippe Decretum illud in Concilio Romano promulgatum fuit circa ann. 743. ut cum Baronio consentit Harduinus *Collectionis Conciliorum Tom. 3. Column.* 1927. Etiam *Chirographi*, cui Episcopi solebant subscribere, S. Zacharias meminit, hoc est *cautionis* sive *sponsionis*, per quam Episcopi pollicebantur se Romam quotannis, ni justo impedimento detinerentur, accessuros. Huic promissioni vis inerat juramenti; ideoque in hac Sixtina Bulla *juramentum* expresse nominatur.

Longe tamen antiquior Pontificis Zachariæ ætate mos inoleverat, ut Episcopi ad SS. Apostolorum Basilicas accedere tenerentur. Id probat Magni Gregorii epistola relata 1. Bullar. Tomo pag. 4. & quæ epistolæ illi subjicitur *nota b*. Neque vero S. Gregorius Papa novum edicit Decretum, sed veterem prodit disciplinam, cujus haud incerta suppetunt testimonia ex literis S. Paulini ad Severum, & Delphinum, quas eadem *nota b*. accurate commemorat. Summa igitur vel a primis Ecclesiæ seculis erga SS. Apostolorum Petri & Pauli sacras ædes adhibita fuit veneratio ab ipsis Ecclesiarum Pastoribus, quos, & peculiaris religio, & Sanctorum Pontificum e dicta impellebant, ut eo se conferrent, ubi & Catholicæ unitatis centrum, & plenitudo residet Sacerdotii.

(*a*) *Li-*

pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica recepturos, & quam diligentiſſime executuros (a).

Epiſcopi, ſin minus per ſe ipſos poſſint, per Vicariam Perſonam id muneris expleant.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, jurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad id ſpeciale mandatum habentem, & de gremio ſuorum Capitulorum, aut alium in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutum, ſeu alias Perſonatum habentem; aut ſi hujuſmodi hominem Eccleſiaſtica dignitate, & Perſonatu præditum non habent, per diœceſanum Sacerdotem; & ſi Clero careant, omnino per aliquem alium Presbyterum ſecularem ſeu Regularem ſpectatæ probitatis & Religionis, de ſupradictis omnibus plene inſtructum. De hujuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes, ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Ad Principes adhortatio, ut Epiſcoporum exempla imitentur.

Quin etiam Principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſervantia, Romano Pontifici voluerint ſignificare, eoſdem, ſive Epiſcopos, ſive alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuntios ac relatores, quorum opera ab eadem Sede pro illorum dominiis, ditionibus, & rebus firmandis, ac ſtabiliendis, & cum Dei, & Sanctæ Religionis cauſa, ſine qua tuto conſiſtere haud poſſunt, conjungendis, opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certo poterunt.

Statum tempus, pro locorum diſtantia, ad Viſitationem perficiendam definitur.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendum, ſupradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, Itali videlicet, vel ex italicis Inſulis, unde in Italiam commodius trajici poteſt, veluti Siculi, Sardi, Corſi, & alii adjacentium Provinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ, & Græcarum, quæ e regione ipſis Italiæ, & Siciliæ oris ſunt, tertio anno: Germani vero, Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Ungari, Angli, Scoti, Iberni, & ceteri omnes, qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Balticum, ac omnium Inſularum maris mediterranei, quarto anno: & qui intra Europæ fines ſunt his Provinciis remotiores, ac etiam Africani littoribus noſtris adverſi, ac Inſularum maris Oceani Septentrionalis & Occidentalis Europæ & Africæ, citra continentem novi orbis, tam qui nunc ſunt, quam qui ad Catholicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint, quinto anno: Aſiatici vero, & qui extra Aſiam, & in aliis novis terris Orientalibus, Meridionalibus, Occidentalibus, & Septentrionalibus, tam in Inſulis, quam in continentibus; & denique in quibuslibet mundi partibus, decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant. Idemque inſtitutum tertio quoque, quarto, quinto, & decimo anno repetant, & obſervent (a). Hæc autem annorum ſpatia tempore ſuſcepti muneris Conſecrationis, vel Pallii traditionis, aut translationis, ut præfertur, incipiant. Quæ ne longius differantur, volumus quod tempus qualecumque excurſum alicui ex ſupradictis Præſulibus, qui, ſive morte præventus, ſive alia quacumque de cauſa, ob non finitum tempus ei præſcriptum, dicta Limina non viſitaverit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur, ut termino ipſo juxta prædeceſſoris ſui jusjurandum completo, debitam tunc viſitationem quamprimum conficere teneatur.

Alia item Epiſcopis, poris ... ſtatuitur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtitibus, qui hactenus ab hac Sancta Sede ordinati ſunt, aut dictum Pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam Eccleſiam tranſlati ſunt, prout cuique diſtantia locorum, & temporum intervalla præſcripta ſunt, ad ſupradicta omnia obſervanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur. Jubemus igitur in virtute Sanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtitibus præſentibus & futuris, ut viſitationem prædictam ſibi, ſuiſque

(a) *Limina Apoſtolorum*, juxta obviam nominis ſignificationem, ipſa SS. Apoſtolorum Petri & Pauli Templa exprimunt. Verum hic non ſiſtit Sixtina Conſtitutio: quippe illud præterea ab Epiſcopis exigit, ut inſimul Pontificem adeant, de Eccleſiarum, quibus præſunt, gubernio vel ſtatu rationem reddituri. Neque vero novum hic aliquid, vel inſuetum Sixtus præcipit. Limina adire, ac ſacras Apoſtolorum exuvias venerari, magnum obſequii argumentum eſt. At vero illud inſuper accedat oportet, ut Epiſcopi, qui Romano Pontifici tamquam ſupremo Eccleſiæ Capiti ſubjiciuntur, Apoſtolicam Sedem conſulant, Eccleſiarum, quas habent concreditas, ſtatum aperiant, ut Jeſu Chriſti Vicarii monitis ac authoritate muniti, quæ ad Animarum Salutem conferre poſſunt, ſecurius exequantur. Hunc morem priſcis Eccleſiæ ſeculis obtinuiſſe, innumeris Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ monumentis perſpicuum eſt. Sixtus ergo veterem conſuetudinem explicat, non etiam novam legem introducit.

(b) Saluberrima hujuſce Conſtitutionis præcepta non ea qua par eſt diligentia ab omnibus ubique ſervantur. Rariores, ex Galliarum præſertim Eccleſiis, ad Limina Apoſtolorum accedunt Epiſcopi. Cauſſam inquirere mei non eſt inſtituti; illud vero nolim omitere, quod Henricus Spondanus inter Galliarum Præſides vigilantiſſimus, in hanc rem memoriæ prodidit ad anno 1585. num. 22. *Quod quidem Decretum*, ita de Sixtina hac Bulla loquitur, *utile ſane & commodum, & ab omnibus juratur, & a paucis nihilominus obſervatur, ſaltem in Gallia, ubi Libertas Eccleſiæ præ ceteris Regnis in pretio eſt. Ego certe, qui indigniſſimus Epiſcopus conſecratus fui, præceptum, ut filius obedientiæ, ad amuſſim hactenus ſervavi, mittendo ſtatum per idoneum Sacerdotem; longe tutius exiſtimans id prompte exequi, quam utrum ad exequendum obliger, inquirere ac diſputare. Quiſque in ſuo ſenſu abundet, ego in hoc; cum ſciam dixiſſe Spiritum Sanctum per Samuelem Prophetam*; Quaſi peccatum ariolandi eſſe, repugnare, & quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere.

(a) A Ja-

fuisque Ecclesiis adeo utilem ac necessariam, juxta præscriptam formulam omnino conficiant.

Contra inobedientes poenæ. Si vero, quod absit, non egerint, eos ab ingressu Ecclesiæ, ac etiam ab administratione tam spiritualium, quam temporalium, necnon a perceptione fructuum suarum Ecclesiarum, a Capitulis eorum, omni exceptione, & mora cessante, interim libere exigendorum, & in opus fabricæ, seu ornamentorum Ecclesiæ emptionem, prout major exegerit necessitas, insumendorum, ipso facto tamdiu suspensos esse volumus, donec a contumacia resipiscentes, relaxationem suspensionis hujusmodi a Sede prædicta meruerint obtinere.

[C]ontraria tollit. Non obstantibus Privilegiis, absolutionibus, indulgentiis, & aliis concessionibus de non visitandis Liminibus ejusmodi, quibuscumque Ecclesiarum Prælatis etiam per quoscumque Romanos Pontifices, ac etiam nos & dictam Sedem ex quibusvis causis perpetuo vel ad tempus concessis, extensis, & innovatis, quæ omnia contra præmissa cuiquam nolumus suffragari, aliisque contrariis quibuscumque. Ceterum nos saluti, & conscientiæ securitati eorum Præsulum, qui ad hujusmodi visitationem obligati, eam contra jusjurandum huc usque distulerunt, consulere volentes, eos singulos a perjurii reatu, & a Canonicis Apostolicisque omnibus sententiis, quas propterea incurrerunt, auctoritate præsentium absolvimus, quos tamen pro excessu hujusmodi eleemosynam quantum, & cui, vel quibus eorum Confessarius statuerit applicandam, volumus erogare. *A præteritis culpis, ac poenis Episcopos absolvit.*

Quia vero difficile nimis esset præsentes Litteras quocumque illis opus, perferri, volumus quoque, ut earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus adhibeatur fides, quæ eisdem præsentibus, etiam in dicto quinterno describendis haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. *Harum Litterarum transumtis fidem conciliat.*

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimoquinto 13. Kal. Januarii, Pontificatus nostri anno primo.

Concedit ut in Basilica Vaticana Missæ celebrari possint per horæ dimidium post meridiem.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 7. Fasc. 269.

AN. CHR. 1586. 12. Martii.

AD perpetuam rei memoriam. Commoditati, & spirituali consolationi fidelis Populi, qui frequens ad Basilicam nostram S. Petri Apostolorum Principis quotidie se confert, ne si qui tardius accesserint, Missæ careant Sacrificio, paterna nostra charitate providere volentes; Ut posthac perpetuis futuris temporibus Missæ in eadem Basilica etiam per dimidiam horam dumtaxat post meridiem libere, & licite celebrari possint, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XII. Martii MDLXXXVI. Pontificatus nostri anno primo. (*a*).

Cru-

(*a*) A Januario annorum initium repetit; non item a Martio mense. Si enim a communi annorum supputatione recederet, annus 1587. esset intelligendus; quo tempore, non jam primus sed alter Pontificatus annus excurrit.

Crucem Vaticano Obelifco fuperpofitam adorantibus, decem annorum totidemque quadragenarum Indulgentiam perpetuo concedit.

Ex Autograph. in Archiv. Bafil. Capf. 1. Fafc. 254.

AN. CHR. 1586. 4. Novemb.

MOtu proprio &c. Ad augendam fidelium Religionem, & Animarum falutem, ac ut Crux Obelifco in area Vaticana (nobis imperantibus) erecto (*a*), impofita, ab eifdem fidelibus jugiter veneretur, omnibus, & fingulis utriufque fexus Chriftifidelibus ex nunc deinceps in perpetuum dictam Plateam quaqueverfus die nocteque, ac ultro citroque tranfeuntibus, dictam Crucem (*b*) femel orationem Dominicam, & falutationem Angelicam recitando, adorantibus, & pro felici ftatu S. R. E. & Romani Pontificis pro tempore exiftentis Deum devote orantibus, toties quoties id fecerint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis pœnitentiis Apoftolica auctoritate perpetuo mifericorditer in Domino relaxamus. Non obftantibus Conftitutionibus, & ordinationibus Apoftolicis, ceterifque contrariis quibufcunque, cum claufulis opportunis. Fiat Motu proprio F.

Et de relaxatione decem Annorum, & totidem Quadragenarum pro omnibus, & fingulis fupradictis, ac toties quoties &c. ut fupra perpetuo, & in forma gratiofa, & quod litteræ defuper etiam cum majori præmifforum omnium, & aliorum neceffariorum fpecificatione, & expreffione expediri poffint.

Fiat F.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Pridie Idonas Novembris anno fecundo.

Cardinali Cufentino, quamdiu Bafilicæ S. Petri Archipresbyter fuerit, ampliffimam in Caufis Civilibus ac Criminalibus Cleri Vaticani, excepta pœna fanguinis, & corporis afflictiva, confert authoritatem: Jus item tribuit, ut in eadem Bafilica Pontificalia exerceat; ac in Fabricæ Collegio Præfecturam gerat.

Ex Manuali Actorum in Archivo Vicarii Urbis.

AN. CHR. 1579. 4. Martii.

Bafilica Vaticanæ laus præcipua

SIxtus Epifcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio Evangeliftæ tituli Sancti Matthæi in Merulana Presbytero Cardinali Cufentino nuncupato (*a*), falutem, & Apoftolicam benedictionem. Cum debito Paftoralis officii omnium Ecclefiarum indemnitati, utilitati, ac bono regimini falubriter confulere teneamur; tum vero ad venerandam fanctamque Principis Apoftolorum in Alma Urbe noftram Bafilicam eo diligentiori ftudio aciem dirigimus noftræ mentis, quo & illa dignitate, & præftantia ceteris anecellit, & nofter fingularis, quem gerimus erga eumdem Beatum Petrum, ad cujus Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati fumus, finceræ devotionis affectus id impenfius requirit. Quare ejufdem Bafilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli, Canonicorum, & Miniftrorum commodis, ac jurium confervationi, ac ne ad diverfa Tribunalia perfonæ prædictæ trahantur, earum quieti, & litium difpendio providere cupientes, deque tua integritate, prudentia, circumfpectione, cui nuper Archipresbyteratum ejufdem Bafilicæ tunc vacantem, ad vitam com-

(*a*) Hoc eodem, quo verfamur, anno 1586. menfe Septembris Sixti V. juffu Obelifcus præduro perpetuoque lapide compactus, in aream Vaticanam translatus, ibidem opere Dominici Fontana erectus eft. Arduum fane opus, quod & magnanimum Pontificem, & fedulum ac induftrium Architectum commendat. Altero igitur, poftquam moles furrexerat, menfe, Indulgentiarum beneficium Sixtus largitus eft iis, qui ftatas preces exfolverent, & Crucem Obelifci vertici infidentem adorarent.

(*b*) Crucem æream, non etiam ligni Crucis particulam quamdam ibi repofitam intellige. Nil tale e monumentis noftris colligimus; nihil etiam ex hac Sixti fanctione licet inferre. Nonnulli vulgi errore ducti quos inter P. Bonannius *in Opere de Templo Vaticano*, veræ Crucis fragmentum aliquod a Sixto reconditum cenfuere. Falfam tamen hanc opinionem detexit nuperum experimentum, quum fcilicet poftremis Clementis XII. Pontificis annis, aerea Cruce depofita, & in Sacrarium translata, nulla Sacratioris Ligni vola aut veftigium apparuit. Tum vero Crucis Chrifti particula in æream Crucem illata, ibidem claufa fuit.

(*c*) Is eft Cardinalis Euangelifta Pallottus olim Bafilicæ Vaticanæ Canonicus, mox Cufentinus Epifcopus, poftremo an. 1587. S. R. E. Cardinalis, ac fequenti anno, poft obitum Cardinalis Alexandri Farnefii, ejufdem Vaticanæ Bafilicæ Archipresbyter. De ejus virtutibus, ac beneficiis in Bafilicam collatis, multa differit Grimaldus nofter *in Serie Archipresbyterorum*.

(*a*) Quo

commendavimus (b), plurimum in Domino confidentes, Motu proprio, non ad tuam, vel eorumdem Capituli, & Canonicorum, aut pro te, aut pro illis oblatæ nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & certa scientia omnes, & singulas jurisdictiones, potestates, & privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, Indulta, etiam super collatione Beneficiorum quorumcumque Ecclesiasticorum, auctoritates, & facultates per fel. rec. Paulum Tertium, Pium Quartum, & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros bonæ memoriæ Alexandro Episcopo Ostien. Cardinali Farnesio nuncupato, alias dictæ Basilicæ, & prius uti Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris etiam de Urbe Archipresbytero, quoad Basilicam, & Ecclesiam præfatas respective, etiam illius personæ intuitu, & ad ejus vitam dumtaxat in genere, vel specie concessa, ad te, quamdiu Archipresbyteratum præfatum obtinueris, tuumque & dictæ Basilicæ Vicarium per te nunc forsan deputatum, & pro tempore a te deputandum, tenore præsentium extendimus, & ampliamus. Et nihilominus Motu, & scientia similibus omnes, & singulas causas etiam beneficiales, Ecclesiasticas, spirituales, meras, prophanas, & mixtas, etiam compromissas tam civiles, quam criminales, citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictivam, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, & Clericos, necnon Capellanos, Ministros, & Servientes respective, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque alias personas cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existentes, necnon hospitalia, pia loca, & Collegia, communitates, vel universitates ex altera partibus, sive inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet, ac Beneficiatos, Clericos, seu Capellanos præfatos, vel quoscumque eorum coram quibuscumque Judicibus Ordinariis, Commissariis, & executoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Rotæ, & Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditoribus, & Loca tenentibus, super quibuscumque rebus, bonis, & pecuniarum summis, etiam vigore obligationis in forma Cameræ Apostolicæ vertentes, & pendentes respective, quarum omnium, &

Cardinali Cusentino Archipresbytero eadem Privilegia confert, quæ Cardinali Farnesio concessa fuere.

Causarum omnium, quæ inter Clerum Vaticanum & alios quoscumq. vertunt, ab Archipresbytero dirimendas statuit.

singularum status, & merita, nominaque, & cognomina, & qualitates tam partium, & personarum præfatarum, quam etiam rerum super quibus pendent, pro expressis habentes, ad nos per præsentes avocantes, illasque in statu, & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, ac quas in futurum moveri de novo contigerit tam active, quam passive, etiam per præfatos Canonicos, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, & Capellanos, seu eorum quemlibet contra quascumque personas, Conventus, Collegia, Capitula, Universitates, Societates, Hospitalia, & loca quæcumque secularia, & quorumvis Ordinum, Militiarum, & Hospitalium regularia, privilegiata, etiam per præfatos Canonicos, & Capitulum contra Beneficiatos, Clericos, & Capellanos præfatos super quibuscumque pecuniarum summis, Beneficiis Ecclesiasticis, censibus, canonibus tritici, grani, vini, pecuniarum, aut aliarum rerum responsionibus, prædiis, rebusque, & bonis ad quamcumque pecuniarum summam, numerum, quantitatem, & valorem ascendentibus, ad dictam Basilicam, aut illi unitas, vel annexas Ecclesias, etiam Parochiales, seu ejus Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, & Ministros etiam privatim, ac ratione singularum personarum quomodolibet spectantibus, aut eorum interesse directe, vel indirecte, communiter, vel divisim, ac eorum cujuslibet concernentibus, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & deducendis, & illorum occasione, cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, tibi, tuoque præfato Vicario nunc, & pro tempore per te deputato, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola veritate facti inspecta, & quatenus opus fit, executive, etiam manu regia, absque terminorum substantialium, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sive confectione Regestri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas auctoritate Apostolica tenore earumdem præsentium committimus, & mandamus eisdem præsentibus perpetuis temporibus duraturis. Cum potestate dictas partes respective, & omnes alios, quos

Compendiaria Causarum cognitio sufficit.

(a) Quo definito tempore id contigerit, nobis incompertum. Illud vero ratum est, Cardinalem Cusentinum Archipresbyteratus possessionem nactum die 5. Martii 1589. ut ex Actis Notarii Quintiliani Gargarii. Neque vero quispiam miretur Pont. Sixtum hanc Constitutionem edidisse die 4. Martii 1589., quo nimirum tempore Cardinalis Archipresbyter nondum possessionem adiverat. Non enim Archipresbyteratus possessionem, sed titulum, quem prævia Bulla Cardinali Cusentino contulerat, spectavit Pontifex, quum novam de potiori Archipresbyteri jurisdictione Sanctionem evulgavit.

(a) Jus

quos opus fuerit, ſua communiter, vel diviſim intereſſe putantes, in executione citationis nominandos, in Romana Curia, & extra eam, etiam per Edictum publicum, conſtito ſummarie, & extra judicialiter de non tuto acceſſu, citandi, & omnibus Judicibus ſupradictis, & quibus, ac quoties opus fuerit, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis tuo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per ſimile Edictum inhibendi, cauſaſque ipſas coram quibuſvis eorum de facto forſan introductas, ſeu introducendas, ab eis avocandi, & reaſſumendi, & in eventum non paritionis, pœnas, & cenſuras præfatas damnabiliter incurriſſe, & incidiſſe declarandi, illaſque etiam iteratis vicibus aggravandi, & reaggravandi, interdictum Eccleſiaſticum apponendi, & brachii ſecularis auxilium invocandi; loco vero ſententiæ, ſeu ſententiarum præfatarum, etiam mandata executiva in forma ſolita & conſueta decernendi, illudque, vel illa, & quicquid per te, & Vicarium præfatum, vel alterum veſtrum judicatum fuerit, exequendi, expenſas quaſcumque taxandi, ac moderandi, atque in cauſis omnibus, & ſingulis præmiſſis, vel earum qualibet, ſeu quomodolibet præmiſſorum etiam ſingulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, procedendi; necnon Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, Clericos, & Capellanos præfatos, ſive eorum quemlibet a vinculo juramenti, ad effectum agendi, aliiſque cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis, quatenus oportuerit, abſolvendi, omniaque, & ſingula faciendi, gerendi, & exercendi in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna. Ac inſuper, ne in præjudicium auctoritatis, juriſdictionis, & facultatum præfatarum contingat cauſas ſub diverſis prætextibus a te, ſeu tuo Vicario avocari, & aliis Judicibus committi, omnes, & quaſcumque commiſſiones tam gratiæ, quam juſtitiæ, intereſſe Baſilicæ, Capituli, & Perſonarum præfatarum quomodolibet concernentes, aliter quam manu noſtra, aut pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, teque ad id vocato, ſignatas, ac inhibitiones earum prætextu emanandas, proceſſuſque per eaſdem habendos, & inde pro tempore ſequuta quæcumque, nullius roboris, vel momenti eſſe, ac illis non obſtantibus, te tuumque Vicarium ad ulteriora in cauſis hujuſmodi procedere poſſe, atque ad parendum commiſſionibus prædictis, earumque prætextu emanatis inhibitionibus minime teneri, ac ob non paritionem, cenſuras, aut pœnas aliquas minime incurrere poſſe decernimus, atque declaramus. Dantes tibi etiam facultatem exercendi munia Pontificalia in Baſilica præfata, ac ordinariam etiam in ſpiritualibus juriſdictionem ſuper Canonicis, Beneficiatis, Clericis, & Miniſtris præfatis (a), ita ut a te, vel de tua licentia tantum, nec alias a quocumque Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habente, per te deputando, ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus ordines promoveri; Tuque, & Antiſtes hujuſmodi eos promovere abſque noſtra, vel Succeſſorum noſtrorum, aut Vicarii, vel cujuſvis alterius Ordinarii licentia, dimiſſoriis, aut examine, licite poſſitis, ac debeatis. Poſtremo attendentes, quod licet alias piæ memoriæ Clemens Papa Septimus Prædeceſſor noſter unum Collegium deputatorum Fabricæ præfatæ Baſilicæ nuncupat., erexerit, ac tam ipſe, quam diverſi alii Rom. Pontifices noſtri Prædeceſſores ipſi Collegio Officiales creandi, cauſas privative quoad omnes, & quoſcumque alios Judices cognoſcendi, & plures ampliſſimas facultates, juriſdictiones, exemptiones, immunitates, Indulta, & Privilegia conceſſerint, ac in ſpecie Collegium, & Fabricam hujuſmodi, ac illius perſonas ſub immediata ſua, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceperint, ſibique, ac Sedi præfatæ, ita ut nullum alium, quam Romanum Pontificem ſuperiorem recognoſcerent, immediate ſubjecerint, eximendo Fabricam, & Collegium hujuſmodi etiam ab ipſius Archipresbyteri dictæ Baſilicæ pro tempore exiſtentis omnimoda ſuperioritate, & juriſdictione (b); nihilominus valde expedit, ut tu Fabricæ prædictæ tua auctoritate, conſilio, & laudabili ſtudio incumbas, te, quamdiu vixeris, & Archipresbyteratum præfatum obtinueris, Fabricæ, & ejus Collegii prædicti

Jus in judicium evocandi, ac poenas statuendi superaddit.

Etiam mandata executiva expediendi.

Item a juramento absolvendi.

Inhibitione[s] nisi Pontifi[cis] manu obsigne[n]tur, frustrane[as] declarat.

Jus item conf[ert] exercendi Po[n]tificalia.

Fabricæ S. P[e]tri Præfectur[am] attribuit.

(a) Jus ergo inerat huic Archipresbytero cenſuras ferendi, & alia, quæ ad Epiſcopale munus pertinent, adminiſtrandi. Id ſedulo adnotatum velim, quum parem juriſdictionem in Cardinalem Albanum nuperum Baſilicæ noſtræ Archipresbyterum contulerit Clemens XI., ut ex literis Apoſtolicis ſuo loco producendis, infra patebit.

(b) Hanc Clementis VII. Conſtitutionem ſub dat. 12. Decembris 1525. conſulas in Bullario Romano. Hinc patet, majorem potioremque hac in parte juriſdictionem Cardinali Cuſentino, quam olim Cardinali Farneſio fuiſſe attributam. Nihil enim tale Cardinali Farneſio conceſſum legimus in Diplomatibus Pauli III. quæ ſupra retulimus ad calcem Tomi II. Exemplo tamen Sixti V. quotquot illum ſequuti ſunt Romani Pontifices, Collegii R. Fabricæ Præfecturam in Cardinales Archipresbyteros contulere. Hoc eodem privilegio Clemens XI. Hannibalem Cardinalem Albanum inſignivit, ut liquet ex Diplomate, quod ſtato tempore in lucem edemus:

(a) An-

dicti Protectorem, & Superiorem auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus, & deputamus; dantes, & concedentes tibi, & tuo Vicario plenam, & liberam, & omnimodam facultatem, Congregationes Collegii præfati ubi, quando, & quoties tibi videbitur, convocandi, in eisdem præsidendi, Officiales, Deputatos, Ministros, ac personas dictæ Fabricæ reformandi, & corrigendi, & ab eis administrationis, & muneris cuilibet eorum commissi, & tam accepti, quam expensi rationes exigendi, salaria, cum consilio Collegii prædicti, constituendi, minuendi, & si opus fuerit, augendi, eos, qui in causis Fabricam præfatam concernentibus, sententias tulerint, aut alias judicaverint, sindicandi, in creationibus Officialium, & admissionibus personarum, seu Deputatorum Collegii præfati suffragium ferendi, itaut tu si aderis, suffragium duplex habeas, abusus quoscumque tollendi, statuta cum consilio ejusdem Collegii de novo condendi, immutandi, declarandi, & corrigendi, causas quascumque interesse in dictæ Fabricæ Tribunali pendentes, tam motas, quam movendas, personæ, seu personis tibi benevisis, de ejusdem tamen Fabricæ Collegio existentibus, committendi, easque, si videbitur, etiam ab iis, coram quibus introductæ, & instructæ fuerint, avocandi, & per te ipsum cognoscendi, audiendi, terminandi, seu alii, vel aliis ejusdem Collegii Fabricæ personis committendi, omniaque in præmissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, mandatum decernendi, & exequendi: Decernentes quoque præsentes ad vitam tuam, seu quamdiu Archipresbyteratum hujusmodi obtinueris, tam nostris, quam etiam Successorum nostrorum Romanorum Pontificum temporibus durare, suamque vim, & roboris firmitatem obtinere, nec easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium facultatum, & gratiarum derogationibus, revocationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per nos, vel Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore, etiam Motu simili, ex certa scientia, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine edendis, comprehendi, nec per eas immutari, suspendi, limitari, moderari, aut ad terminos juris reduci posse, sed easdem præsentes perpetuo validas, & efficaces fore, & quoties hujusmodi contraria emanabunt, toties illas in pristinum, & validissimum, & eum, in quo antea erant, statum restitutas, & sub posteriori data per te, seu tuum Vicarium eligenda, de novo concessas censeri, & quicquid illarum vigore alias rite gestum, statutum, factum, mandatum, indultum, & executum fuerit, perpetuam vim, & roboris firmitatem obtinere. Sicque per quoscumque Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, in quavis causa, & instantia judicari, & diffiniri debere; necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam Generalibus editis, stilo Palatii, Regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente mandata executiva alias quam sub plumbo expediri, facultatibus, & jurisdictionibus præfatæ Fabricæ, illiusque Collegio, Deputatis, Officialibus, necnon Vicario nostro in Alma Urbe, ac Senatori, Auditori causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, seu Cardinalibus, & quibusvis Urbis Judicibus supradictis, sub quavis verborum forma, & ex causis urgentissimis per nos eisdem concessis, & innovatis, quas, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis, aut nonnisi certis modo, & forma in eis expressis, derogari valeat, illorum tenores, acsi de verbo ad verbum specialis mentio facta foret, præsentibus pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extensionis, ampliationis, commissionis, mandati, declarationis, constitutionis, deputationis, dationis, concessionis, Decretorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Qua in re, ejus Privilegia enumerat.

Indultum ad Archipresbyteratus tempus limitat.

Contrariis, quæ a Rom. Pontificibus decreta sunt aut decerni possent, occurrit.

Aliis Judicibus jus adimit aliter judicandi

Contraria tollit.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, quarto nonas Martii, Pontificatus nostri anno tertio (a).

In

(a) Annos metitur ab Incarnatione; hinc die 4. Martii, juxta Bullarum Chronologiam, annus 1588. nondum desierat, quia dies 25. Martii qua novus incipit annus, nondum advenerat. Illud vero negocium facessit, cur die 4. Martii 1588. (juxta vulgarem supputationem 1589.) annus tertius Pontificatus scribatur, qui certo certius desierat anno superiori. Si enim a Kalendis Maji 1585., quo tempore anni Pontificatus incipiunt, numerationem producas ad diem 4. Martii 1589. (alias 1588. ex Bullarum stylo) patet, fluxisse annos tres, ac solidos menses decem, Quocirca fateri oportet mendum in apographo; ideoque pro anno *tertio*, *quartum* Pontificatus annum omnino supponendum.

Hæc

In nomine Domini Amen.

Fidem facio per præsentes ego Causarum Curiæ Eminentiss. & Reverendiss. Domini Almæ Urbis Cardinalis Vicarii Notarius publicus infrascriptus, qualiter præsens suprad. Copia extracta fuit ex alio transumpto existen. insert. in Manuale actorum Annorum 1588., *usque* 1591. *in actis mei &c. asservat.; cum quo facta diligenti collatione, concordare inveni. Salvo semper &c. In quorum fidem &c. Datum Romæ ex Officio mei hac die* 23. *Martii* 1744.

Ita est Bernardinus de Montibus, Causar. Curiæ Eminentiss., & Reverendiss. D. Almæ Urbis Card. Vicarii Notarius in fidem &c.

Jus tribuit Capitulo Basilicæ Vaticanæ, ut, Bonorum ejusdem Basilicæ locatione aut emphyteusi cessante, nulla hæredum vel successorum priorum emphyteotarum ratione habita, possit eadem Bona etiam extraneis meliorem conditionem offerentibus relocare; quidquid Statuto Urbis hac in re cautum fuerit. Item decernit non posse locationem ultra triennium perfici, citra consensum Sedis Apostolicæ.

Ex Autogr. in Archiv. Basil. Capf. 5. Fasc. 263.

AN. CHR. 1589. 1. Junii.

Potior Pontificis cura in Basilicam Vaticanam.

AD futuram rei memoriam. Pastoralis cura nos admonet, ut qui omnium Ecclesiarum universalem nobis a Domino injunctam curam suscipimus, Venerabilis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe indemnitati, & commodis præcipue consulamus. Cum itaque prædicta Basilica illiusque Mensa Capitularis multas domos, vines, hospitia, & alia bona in Urbe, illiusque Territorio & districtu posita, alia quidem aliis & diversis personis in emphiteusim ad tertiam, seu etiam alias generationes, & nominationes ad vitam, vel etiam aliud tempus, pro certis annuis Canonibus, seu responsionibus, censibus, seu redditibus jamdudum concessas, & concessa, legitime possideat, quæ tandem, vel per lapsum temporis locationis, vel finitam lineam, seu per obitum, ac in alios eventus, ad Basilicam ac mensam hujusmodi redire, & devolvi debent, & hactenus aliqua forsan devoluta sunt, ac super illis etiam lites, & causæ indecisæ reperiuntur pendere; & sicut accepimus, quibusdam dictæ Urbis statutis Apostolica auctoritate confirmatis cautum sit inter alia, quod finito tempore, seu linea, hujusmodi bona emphiteotica illis, qui de genealogia, & sanguine priorum conductorum fuerint, iisdem pactis, conditionibus, & tenoribus relocentur, & concedantur, extraneis hæredibus, & singularibus successoribus exclusis, & ad id directus Dominus omnino compellatur (a).

Ex Urbis Statuto Bona eadem emphyteusi cessante, filiis & hæredibus priorum emphyteotarum relocantur.

Quia vero pensiones, & Canones Domorum, aliorumque bonorum hujusmodi, temporum conditione mutata, auctæ jam sunt, magisque augeri verisimiliter imposterum possunt, prædicta Basilica ex tali Statuto magnum accipiat damnum, & detrimentum. Nos dictæ Basilicæ indemnitati, ut par est, providere volentes, necnon domorum, vinearum, & aliorum bonorum prædictorum situationes, confines, vocabula, & denominationes, verosque valores, ac locationum de illis factarum, & ad quod tempus factæ sint, necnon Instrumentorum, & contractuum desuper confectorum tenores, ac alia hic etiam de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac dilectos filios, Capitulum, & singulares personas ejusdem Basilicæ a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis

Hæc eadem Piana Bulla inseritur Romano Bullario editionis Lugdunensis an. 1692., ibi tamen omnino diversam signat Datam: sic enim habet: *Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1590. 4. *nonas Martii, Pontificatus nostri anno quinto.* Nos alterius apographi fidem sequuti, aliam loci, ac temporis notam dedimus; Tum maxime quod sub ipsum Bullæ initium Pontifex testatur se Cardinali Cusentino Archipresbyteratum Basilicæ Vaticanæ *nuper* contulisse. Proinde præsens Indultum, nisi verbis vim inferamus, ad ann. 1690. protrahi non potest.

(a) Lex per Urbis statutum invecta, & a Fenzonio relata cap. 124. sic habet: *Locationes .... si tempore, aut defectu generationis finiantur, iisdem pactis, conditionibus, & tenoribus relocentur, & concedantur successoribus in eadem genealogia & sanguine, extraneis hæredibus & successoribus exclusis.* Cumque Romanorum Pontificum authoritate statuta Urbis fuerint confirmata; hinc memoratus Fenzonius in ea est sententia, ut etiam ad Ecclesiarum Bona lex municipalis extendatur. At Sixtus Pontifex dissimilem hic inducit œconomiam favore Basilicæ Vaticanæ; rejectoque hac in parte Urbis statuto, decernit ut quoties major utilitas & uberius auctarium accedat, novis extraneisque emphyteotis, ejusdem Basilicæ immobilia Bona jure locentur.

(a) Se-

quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad affectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Capituli, & personarum, aut alterius pro eis oblatæ nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, prædictam Basilicam, necnon Capitulum, mensam, & personas illius, quoad bona Basilicæ, Mensæ, Sacristiæ, ac illius Canonicatuum, præbendarum, Capellaniarum, ac bonorum, sub dicto Statuto nullatenus comprehendi, sed ab illo omnino excipi, exceptaque fuisse & esse, nec aliquos ex Capitulo, & personis prædictis, ad relocandum, & concedendum quævis hujusmodi bona devoluta, & devolvenda, hæredibus, & successoribus priorum Emphiteotarum sub conditione, & pactis quibus eadem bona eis locata fuerant, in vim, seu prætextu dicti Statuti, seu alias quomodolibet cogi, nec compelli, sed bona ipsa hæredibus, vel successoribus prædictis, vel quibuscumque aliis meliorem conditionem offerentibus, sub quibuscumque aliis Canonibus, responsionibus, pactis, & conditionibus, Basilicæ, ac Mensæ hujusmodi utilioribus, libere dare, & concedere, seu si videbitur, pro se retinere posse, litesque, & causas prædictas ad nos advocamus, easque etiam penitus extinguimus, & super eis perpetuum silentium imponimus; sicque etiam per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Ac insuper eisdem auctoritate, & tenore expresse, & perpetuo prohibemus & interdicimus, ne ipsi Canonici, & Capitulum cujusvis consuetudinis, constitutionis, & facultatis, etiam de jure eis quomodolibet competentis, vigore, aut prætextu, quascumque domos, vineas, possessiones, prædia, aut alia bona immobilia in emphiteusim etiam perpetuam, aut ad tertiam, vel aliam generationem, seu ad vitam, vel ad aliud certum, vel incertum tempus, seu in locationem etiam ab antiquo concedi solita, si per lineam finitam, lapsum temporis, aut alias quomodolibet ad ipsum Capitulum, ejusque mensam devoluta fuerint, de novo, sine Sedis Apostolicæ beneplacito, aut licentia, ante, vel post celebrationem contractus, sed omnino ante traditionem possessionis, aut si possessio tradenda non sit, ante lapsum duorum mensium a die celebrati contractus impetrando, quibusvis personis, etiam priorum Emphiteotarum, vel Conductorum descendentibus, aut consanguineis, vel propinquis, seu aliis extraneis, etiam meliorem conditionem, & utiliorem offerentibus, ultra triennium (a) locare in emphiteusim, vel affictum, aut alias de novo concedere, aut caducitatem ipsam vel devolutionem alias quam ob Canones citra quadriennium non solutos proveniente, quibusvis Emphiteotis, vel Conductoribus, sine simili beneplacito tacite, vel expresse remittere, aut condonare audeant, seu præsumant; alias irritum sit, & inane quidquid per eos, eorumque aliquem quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et ipsi sic contrahentes pœnas in Constitutionibus Apostolicis de rebus Ecclesiæ non alienandis, vel ultra triennium non locandis, præsertim fel. recordationis Pauli II. quæ incipit, Ambitiosa, & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, quæ etiam ad hos casus extensæ sint, & censeantur, eo ipso incurrant. Quinimmo omnes, & quascumque concessiones de prædictis domibus, prædiis, vineis, possessionibus, ac bonis devolutis, seu alias recuperatis citra biennium proxime præteritum sic factas, nisi ambæ partes communi consensu intra tres menses a data præsentium numerandos, confirmationem a Sede Apostolica in forma, Si in evidentem, impetraverint, & debitæ executioni demandari curaverint, ex nunc rescindimus, annullamus, & irritamus, ac decernimus nemini unquam, quantumcumque etiam longissimi temporis possessione, seu detentione postea subsecuta, de cetero suffragari,

Pontifex ab hac lege eximit Bona Basilicæ.

Lites pridem motas ad se avocat.

Emphyteusi cessante, alius contractus a Capitulo ultra triennium institui non potest, citra Apostol. Sedis beneplacitum.

Pœnas in contumaces irrogat.

Præteritas concessiones irritas declarat.

(a) Seraphinus Olivarius Sacræ Rotæ Decanus Sixtinam hanc sanctionem expendens, anno 1601. suam sententiam scripto tradidit, ut patet ex Archivii nostri Caps. 5. Fas. 263., in qua multis rationibus suadere nititur, Sixtinum Decretum de solis Basilicæ Vaticanæ Bonis ac Prædiis intra Urbis Districtum positis, esse intelligendum. Urbanus tamen VIII. omnem dubitationem diremit, quum die 24. Decembris 1629. Constitutionem evulgaverit, in qua Prædecessoris mentem explicans, statuit Bona quæcumque ubivis locorum posita, sub eodem Decreto comprehendi. Trienii tamen tempus ad novennium extendit Clemens VIII., ut ex Bulla, quam suo loco dabimus, compertum erit.

(a) Hu-

fragari, sed volumus licere eisdem Capitulo, & Canonicis sic concessorum, seu locatorum bonorum, domorum, prædictarum vinearum possessionem propria auctoritate absque ulla Judicis declaratione, aut ministerio recuperare, dummodo de pretio anticipate recepto, aliisque damnis, & interesse partibus satisfaciant; caducitatem vero, aut devolutionem prædictam, ob Canones non solutos, non aliter remitti, aut condonari in casibus prædictis non solutionis citra quadriennium posse volumus, quam de expresso dilecti filii moderni, & pro tempore existentis Archipresbyteri, & Capituli consensu, nec unquam per receptionem Canonum, patientiam, aut tolerantiam diutinæ possessionis, aut alias ipsi Capitulo, quo minus quandocumque devolutionem, ipsam seu caducitatem acceptare valeant, præjudicium ullum inferri posse declaramus. Non obstantibus præmissis, ac nostra de jure quæsito non tollendo, ac aliis Constitutionibus Apostolicis, necnon prædictis & aliis dictæ Urbis Statutis, & Consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, formis, & clausulis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus hac vice dumtaxat specialiter, ex expresse, ac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die prima Junii MDLXXXIX. Pontificatus nostri anno quinto.

Quibus in casibus caducitas a Capitulo remitti valeat.

Contrariis derogat.

Excommunicationem latæ sententiæ pronunciat in eos, qui chartas ac scripturas ad Basilicam Vaticanam spectantes aut detinent, aut ejusmodi criminis reos non revelant. Præterea concedit, ut Canonici, Beneficiati, & Clerici, eorumque consanguinei, affines, & familiares, locationis, ac emphyteusis contractus super bonis ejusdem Basilicæ, modo utiliores offerant conditiones, Archipresbyteri judicio probandas, inire possint.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 5. Fasc. 263.

AN. CHR. 1589. 8. Junii.

Sixtus PP. V. Motu proprio &c. Cum sicut accepimus, aliqui suarum salutis, & animæ immemores, nonnulla bona tam mobilia, quam immobilia, pecunias, gemmas, libros, scripturas, instrumenta, & alia ad dilectos filios Capitulum, & Canonicos Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe spectan., & pertinen., indebite, & temere detinere non erubescant, detinentes quoque revelare non curent, in eorumdem Capituli, & Canonicorum grave damnum, & præjudicium; Nos propterea eorumdem Capituli, & Canonicorum indemnitati in præmissis opportune consulere volentes, Motu simili &c. non ad ipsorum Capituli, & Canonicorum, aut alterius, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, omnes & singulas utriusque sexus personas cujusvis ordinis, status, gradus, & conditionis existen., & quacunque dignitate, & auctoritate ecclesiastica, vel mundana fungen. Clericos, Presbyteros, & laicos indebite occupantes, & detinentes, ac non restituentes, scientesq. & non revelantes quæcumq. bona stabilia, mobilia, ac se moventia, necnon aurum, argentum, pecuniarum summas, gemmas, libros Censualium, Quietantiarum, Mutui, Exceptor., Sacristiæ, Vinear., Capellæ Juliæ, folia distributionum communium, festivitatum, processionum, librosque Bibliotecæ ejusdem Basilicæ, Scripturas, Instrumenta, ac quietantias quarumcunque solutionum factarum, ex mandato, seu ordine eorumdem Capituli, & Canonicorum, vel illorum Camerarior. pro tempore existentium; necnon detinentes, scientes, ac non revelantes; detinentes quidem nisi infra quindecim dierum terminum libros, scripturas, extractus, quietantias, cedulas, censualia, Instrumenta, & omnia alia præmissa in Archivio consignan., pecunias, aut argentum, & alia bona Camerario Bursæ dicti Capituli cum interventu, & stipulatione Notarii integre restituerint; scientes vero, ac de eis omnibus, vel eorum aliquo, aut detentoribus, vel occupatoribus notitiam aliquam habentes, nisi infra eundem terminum quindecim dierum in actis dilecti filii Alexandri Romuli Vicarii nostri Notarii, ac ejusdem Basilicæ actuarii revelaverint, elapsis eisdem quindecim diebus, necnon etiam omnes,

Gravia Basilicæ damna ex alienum fraude.

Pontifex contra in quos occupatores ac eos, qui non revelant, animadvertit.

Temporis tium reis gnat.

xcommunica-o in eos, qui asilicæ bona inori pretio cari curant, ut sciunt, nec vel int.

nes, & singulos, ac quoscunque tam dicti Capituli, quam alios quoslibet, etiam Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Factores, Custodes, & alios Ministros, qui bona stabilia dictæ Basilicæ majori pretio, pensione, canone, aut pensione annua, vel affictu, quam aliis scirent locari posse, sibi etiam ad vitam, aut quandiu Canonicatus, Præbendas, ac Beneficia, seu Clericatus dictæ Basilicæ obtinent, vel aliis ad longum, vel modicum tempus in emphyteusim perpetuam, vel ad aliquas generationes, seu vitam, seu ad certum tempus, aut in affictum, vel alias locari, aut arrendari procurabunt, aut hactenus procuraverunt, nisi intra mensem a data præsentium, locationibus sibi factis cesserint, in favorem aliorum vero factas revelaverint, excommunicationis majoris sententia innodamus, a divinis suspendimus, aggravamus, & reaggravamus: a qua quidem excommunicatione nemo alius præter Rom. Pontificem absolvere possit, idque prævia restitutione omnium, & quorumcunque damnorum exinde passorum a dicto Capitulo, sed ex nunc illius absolutionem, & suspensionis hujusmodi relaxationem nobis, & eidem Rom. Pontifici pro tempore existenti Apostolica auctoritate reservamus.

Absolutio ab excommunicatione, Romano Pontifici reservatur.

Et insuper sub eadem excommunicationis, & suspensionis poena statuimus, & ordinamus, ut omnes dicti Capituli officiales, & bonorum administratores perpetuis futuris temporibus, postquam sua computa reddiderint, & ea solidata extiterint, teneantur infra mensem dimittere, & consignare in dicto Archivio (b) libros Censualium, quietantiarum, mutui, folia distributionum communium, festivitatum, Processionum, exceptorum, mandatorum cum mandatis illis, & quietantiis solutionum factarum ex parte ejusdem Capituli, & Canonicorum Camerariorum pro tempore existentium, insimul in uno volumine ligata: quæ omnia, ac alias ejusdem Basilicæ scripturas cujusvis generis a nemine quavis auctoritate Ecclesiastica, vel mundana fungen. ex dicto Archivio sub simili excommunicationis, & suspensionis poena amoveri prohibemus, nisi ex licentia Archipresbyteri ejusdem Basilicæ in scriptis obtinenda. Noverintque sic excommunicati, suspensi, & aggravati, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus incursuros, necnon, si Presbyteri, vel in sacris constituti, vel Clerici, excommunicatione, & suspensione hujusmodi durante, divinis quoquomodo sese immiscere, seu in eadem excommunicatione perseverare, seu insordescere præsumpserint, eos irregularitatem contrahere, ac Beneficia, quæ obtinuerint, ac jura quæ in illis, vel ad illa habuerint, eo ipso absque aliqua Judicis declaratione, vel monitorio vacare, & cessare, ac insuper irritum, & inane quicquid secus super his a quocunque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari, decernimus. Non obstan. præmissis, ac constitution., & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

…milis poena in …s, qui stato …mpore Scriptu…s in Archivum …n deferunt.

Irregularitatem ac Beneficiorum privationem superaddit.

Fiat Motu proprio F.

Rei summa, cum clausulis necessariis.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. & quod bonorum, censualium, pecuniarum, librorum, gemmarum, auri, argenti, & aliorum supradictorum situationes, qualitates, quantitates, valores, summæ, & conditiones habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint, & de innodatione, suspensione, aggravatione, reservatione, decreto, & aliis præmissis, ut supra. Ac insuper de confirmatione, approbatione, & innovatione eorumdem statutor., & cedularum signat. per fel. rec. Sixtum PP. IV., Clem. VII., Paulum IV., & alios forsan Rom. Pont. Predecessores nostros, ac litterarum forsan desuper confectarum, quibus cavetur, ne Canonici, Beneficiati, Clerici, & personæ Basilicæ prædictæ illius bona quæcumque pro se, seu pro affinibus, consanguineis, vel familiaribus suis in emphiteosim, vel affictum, aut alias conducere, vel recipere possint, earumque extensione, ac reductione ad terminos præsentium, quod scilicet locum habeant in omnibus, & quibuscumque ipsius Basilicæ bonis, prædiis, tam urbanis, quam rusticis, domibus, vineis, possessionibus, tam hactenus acquisitis, quam posthac acquirendis, & ad ipsam Basilicam quomodolibet spectan., & pertinen. nullis prorsus exceptis, etiam consanguineis, vel affinibus præfatis usque ad quartum gradum inclusive, & dummodo ipsos Canonicos, Beneficiatos, Clericos, eorumque consanguineos,

(a) Hujusce Decreti rigorem nonnihil emollivit Clemens VIII. datis litteris in forma Brevis die 22. Aprilis 1596. quibus permittit, ut liber Censualis, quo præcedentes Camerarii usi sunt, ad Archivum non deferatur, nisi postquam alter liber priori similis, novis Camerariis tradendus, fuerit absolutus. Aliquid item lenimenti addidit Urbanus VIII., qui occasione Visitationis in Basilica nostra habitæ, instante Capitulo S. Petri, indulsit, ut ingens illud dati acceptique volumen, quod vulgo appellamus *LibroMastro*, diuturniori tempore apudCapituli Ratiocinatorem servari possit. Extat hac de re decretum promulgatum die 16. Januari 1627.

neos, aut affines conditionem meliorem, ipsique Basilicæ utiliorem quam alii extranei in hujusmodi locationibus coram Archipresbytero prædicto offerre non constet; nam si id constet, tunc liceat illis, & eorum cuique afferre meliorem conditionem ab eodem Archipresbytero approbandam, ac etiam prædicta omnia, ac quæcumque bona eorum cuilibet licite locari possint, prædictis, & aliis contrariis non obstán. (a). Et quod tenores omnium, & singulorum prædictorum Statutorum, cedularum, & litterarum habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint in litteris simul, vel ad partem, si, & quandocumque videbitur expedire. Et quod si ipsi Canonici, Beneficiati, aut Clerici, per se, vel interpositam personam procuraverint, ne alii majus pretium in hujusmodi location. offerant, aut omnino ne aliquid offerant, vel ut ficte, aut tacito nomine, Canonici, Beneficiati, vel Clerici, eorumve consanguinei, affines, aut familiares nomine extranei offerant, vel oblationes factas occultaverint; quive locationes aliis factas sibi postea cedi, sive in locationibus pro personis nominandis factis, se, suosve affines, consanguineos, familiares nominari, aut illis pariter cedi procuraverint, tam ipsi, quam alii omnes, & quicunque ejusdem Basilicæ servientes, procuratores, factores, ministri, aut alii, etiam extranei, qui præmissa fecerint, aut consenserint, ac scientes, aut facientes non statim revelaverint, etiamsi effectus ipsius locationis non subsequatur, similiter excommunication. ut supra incurrant, a qua excommunicatione absolvi nullo pacto possint, nec debeant, nisi prævia restitutione, & integra satisfactione ejus damni, quod propterea dictæ Basilicæ illatum fuerit; ac insuper omnibus, & quibuscumque per eos obtentis Canonicatibus, Præbendis, Beneficiis, Clericatibus ejusdem Basilicæ privati, & ad illa postea quæcumque obtinenda perpetuo inhabiles eo ipso, fructusque suos non faciant, & contra eos ad executionem, & declarationem incursus censurarum & pœnarum hujusmodi etiam per inquisitionem, & per solas præsumptiones, quæ in hujusmodi casibus plenæ probationis vim habeant, per Archipresbyterum, seu Vicarium ejus prædictum procedi possit, & debeat, etiam ex mero officio, vel ad simplicem querelam, accusationem, aut declarationem; & contractus sic facti cum omnibus inde sequutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, obligatione in forma C. A. aut alia quavis firmitate roborati, nullius sint roboris, vel momenti, ipsique contravenientes &c. in forma gratiosa; & quod præmissorum omnium, & singulorum, etiam invocationum, denomination. qualitatum, nuncupat. aliorumque necessariorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris, etiam per Breve nostrum expedien. seu, si videbitur, sola præsentis Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra; Regula contraria non obstante.

Fiat F.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sexto id. Junii Anno Quinto.

Pro-

(a) En igitur novam methodum, sive potius novum temperamentum a Sixto Pontifice excogitatum, ut Basilicæ nostræ Bona, etiam iis qui ad Clerum Vaticanum pertinent, eorumque affinibus ac consanguineis locari, aut in emphyteusim citra, noxam aut pœnam, concedi possint. Si enim meliores utilioresque offerant conditiones Cardinalis Archipresbyteri judicio inspiciendas, atque probandas, potest utique valide ac licite cum iis iniri contractus. Ita nimirum & Basilicæ utilitati, & Prædecessorum Pontificum solicitudini bene consulitur. Propositum iis fuerat fraudes omnes ac malas artes ab hisce contractibus eliminare. Nullus autem fraudibus locus esse poterat, ubi non jam Capituli, sed solo Archipresbyteri arbitrio ac sententia contractus perficiebantur. Id etiam in Basilicæ commodum bene vertit. Secluso enim quovis dolo, nihil prohibet quominus pari in loco habeantur, citra ullum discrimen, contrahentes, sive Basilicæ inserviant, sive aliunde accedant; modo conditiones offerant ceteris utiliores. Etsi vero æquitati ac rationi hæc consona videantur, aliquid tamen hac in re immutatum voluit Clemens VIII. ut in ejus Litteris datis die 12. Aprilis 1597. infra adnotabimus.

(a) Ti-

Prohibet ne Tiberii Alpharani Tabula Ichnographica de veteri ac nova Basilicæ Vaticanæ structura, sine Authoris assensu imprimi, aut impressa vendi aut alienari quoquo modo possit; multiplici contra inobedientes poena statuta.

Ex Autographo in Archiv. Basil. Caps. 5. Fasc. 263.

AN. CHR. 1589. 13. Sept.

Tiberius Alpharanus Tabulam ichnographicam Basilicæ Vaticanæ multa cum laude procudit.

AD futuram rei memoriam. Cum, sicut accepimus, dilectus filius Tiberius Alfaranus Clericus Hieracen. in Basilica Principis Apostolorum de Urbe perpetuus Beneficiatus Clericus nuncupatus, ad ejusdem Basilicæ splendorem ac honorem, Deique omnipotentis gloriam, necnon Reipublicæ Christianæ commodum & utilitatem, antiquæ, novæque Basilicæ hujusmodi, ac Sacellorum, Altarium, Sepulchrorum, necnon illi adjacentium Ecclesiarum descriptionem in Scriptis, seu Libro, aut volumine, & etiam, ut dici solet, in Planta magno labore, summaque industria composuerit (a), & illam propria impensa typis excudi, & imprimi facere desideret, vereaturque, ne si opus ipsum per alios absque ejus licentia in lucem edatur, impensæ, & laborum suorum jacturam incurrat. Nos neminem prorsus industriæ fructu, vigiliarumque suarum commodis fraudandum esse censentes, ac ejusdem Tiberii indemnitati opportune consulere, ipsumque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes; motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, certaque scientia nostris, omnibus, & singulis Christifidelibus, præsertim librorum, ac figurarum, seu plantarum incisoribus, ac impressoribus, & bibliopolis quovis nomine nuncupatis, tam in dicta Urbe, totoque Statu Ecclesiastico, quam quibuslibet aliis mundi partibus, & regionibus, sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, a qua nullus, præterquam per Romanum Pontificem, absolvi possit; & quoad nostro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ temporali Dominio mediate vel immediate subjectos, quingentorum ducatorum auri de Camera, pro una Cameræ Apostolicæ, & altera medietatibus accusatori, necnon amissionis typorum, & Librorum ipsi Tiberio applicandorum, respective pœnis toties ipso facto, & sine declaratione cujuscumque Judicis incurren., quoties contraventum fuerit, districtius inhibemus, & interdicimus, ne per decennium a primæva ejusdem voluminis, seu Libri, ac etiam plantæ impressione computandum, opus hujusmodi, seu illius partem, ad instantiam cujusvis alterius personæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ, & conditionis fuerit, quovis quæsito colore, vel ingenio imprimere, ac typis excudere, seu imprimi, & excudi facere, vel impressum, aut in lucem editum vendere, seu venalem proponere, tenere, & habere, aut cuiquam dono, vel mutuo, seu alio quovis titulo concedere, seu exemplum inde sumere per se, vel alium, seu alios audeant, vel præsumant, nisi ad hoc ipsius Tiberii expressus accesserit assensus, de quo per cedulam ejus propria manu subscriptam constare debeat; irritumque & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Non obstan. Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon quarumcumque Provinciarum, Regionum, Civitatum, & locorum juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Provinciis, Universitatibus, & Collegiis, illorumque superioribus, & personis, etiam super imprimen., & venden. Librorum facultate, etiam per

Pontifex vetat ne alii Tabulam illam aut imprimant, aut vendant.

Poenas superaddit.

Sixtinum Decretum cessat post decennium.

Contrariis Indultis ac Privilegiis derogat.

(a) Tiberius Alpharanus Hieracensis jam tum ab anno 1567. inter Vaticanæ Basilicæ Clericos adscitus, Tabulam ichnographicam de Sacrosanctæ Basilicæ S. Petri antiqua & nova structura, summa diligentia concinnavit tempore Gregorii XIII., ejusdemque Tabulæ commentarium scripto tradidit, quem ipsimet Pontifici inscripsit, addita etiam ad Cardinalem Alexandrum Farnesium Epistola nuncupatoria. Opus sane perfecit commendatissimum, in quo, cum ex veteribus monumentis, tum ex Magisterio Jacobi Herculani Canonici, & Altararii, quæ ad veteris, ac novi Vaticani Templi notionem pertinent, una sociavit. Sub Sixto V. Tabulam eamdem ichnographicam publici juris fecit, suoque sumptu aeri incisam evulgavit, dicavitque Euangelistæ Pallotto Cardinali Cusentino, & Vaticanæ Basilicæ Archipresbytero. Solidam quippe spem Alpharanus conceperat fore tandem, ut novus Archipresbyter Sixto Pontifici acceptissimus, honestos gravesque labores præmio aut beneficio quopiam cumularet. Inanem tamen vacuamque spem fuisse probavit exitus. *Editum Schema Plantæ*, inquit Grimaldus in libro Descendentiarum, *dicavit Evangelistæ Cardinali Pallotto Archipresbytero, tum Sixti V. Datario, a quo præmium aliquod se percepturum sperabat, cum nullum Sacerdotium, nisi tantum Clericatum haberet; spes autem eum fefellit: Vir moribus, & probitate vitæ ornatus.*

per nos, & Sedem Apoſtolicam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam Motu & ſcientia ſimilibus, vel alias in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus hac vice dumtaxat, ad effectum præſentium ſpecialiter, & expreſſe latiſſime derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ in Monte Quirinali ſub annulo Piſcatoris die XIII. Septembris MDLXXXIX. Pontificatus noſtri anno quinto.

Plura decernit: Primo, ut poſſeſſores Bonorum Baſilicæ doceant de Titulo, ſecus a poſſeſſione amoveantur: Secundo, ut ex Baſilicæ Cenſuali jus exigendi Canonem ſatis probetur: Tertio, ut in dubio ſint ne Bona in emphyteuſim tradita, an cenſui perpetuo ſubjecta, judicium ferendum ſit favore Baſilicæ. Quarto, ut triennii ſpatio duntaxat Bona locentur: Quinto, ut locatione vel emphyteuſi ceſſante, liberum ſit Capitulo S. Petri, cui maluerit Bona locare.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 5. Faſc. 263.

AN. CHR. 1589. 27. Septemb.

Exordium a Baſil. Vaticanæ præſtantia.

Clemens VII. decernit, ut poſſeſſores Bonorum Baſilicæ doceant de Titulo.

Secus, Bona a[d] B[a]ſilicam r[e]vertantur.

SIxtus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum ex injuncto Nobis a Domino Apoſtolicæ ſervitutis officio, omnium Eccleſiarum utilitati, & indemnitati ſalubriter, quantum in nobis eſt, conſulamus, tum vero eo libentius venerandæ Principis Apoſtolorum Baſilicæ jura illæſa tueri, eamque ſpecialibus gratiis proſequi ſtudemus, quo ad id noſtra erga eumdem Beatum Petrum, ad cujus Sedem Divina nos Providentia, licet immeritos vocavit, ſingularis devotio nos impellit. Cum itaque alias piæ mememoriæ Clemens Papa VII. Prædeceſſor noſter per Cedulam ſua manu propria ſignatam commiſerit, & mandaverit quibuſvis Judicibus ordinariis, & delegatis, quavis dignitate, & auctoritate fungentibus, ut in omnibus cauſis tunc motis, & in futurum movendis ſuper quibuſvis Domibus, Vineis, Poſſeſſionibus, Caſalibus, & bonis ſtabilibus ad dictam Baſilicam ſpectare aſſertis, ſi conſtaret quoquo modo ejuſmodi res, & bona ſub proprietate dictæ Baſilicæ eſſe, ſeu extitiſſe, ipſumque Capitulum eſſe in quaſi poſſeſſione exigendi Canonem, Cenſum, aut reſponſionem annuam, Poſſeſſoribus eorumdem bonorum, ac eorum cuilibet terminus competens præfigi omnino deberet ad docendum de Titulo, & quo Titulo eorum unuſquiſque poſſideret, quo termino elapſo, & nihil quod relevaret, per eorum quemlibet docto, eo ipſo bona hujuſmodi pleno jure ad Baſilicam ſpectare judicari, & declarari poſſet, & deberet, ac Baſilicæ directo dominio cum utili conſolidato, Capitulum, & Baſilica prædicti in poſſeſſionem eorumdem bonorum ſtatim immitterentur (a). Ac ex eo, quod occaſione direptionis, & excidii Urbis tunc recentis dicta Clementis Prædeceſſoris commiſſio emanavit, amiſſis tunc magna ex parte ſcripturis, & documentis ad eandem Baſilicam pertinentibus, vel alias, a nonnullis forſan dubitari poſſit, an ea commiſſione nunc quoque ipſis Capitulo, & Canonicis uti liceat: Nos omnem dubitandi occaſionem ſubmovere cupientes, ac omnium hujuſmodi rerum, & bonorum ſituationes, qualitates, confines, annuos valores, fructus, redditus, & proventus, ac cenſuum, ſeu canonum hujuſmodi quantitates, & ſummas, litiumque, & cauſarum, controverſiarum, & moleſtiarum, ſi quæ ſuper illis tam in petitorio, quam in poſſeſſorio ubicumque in Romana Curia, vel extra eam pendent, ſtatus, & merita, nominaque, & cognomina Judicum, & Collitigantium, illorumque, & dictæ Baſilicæ jura, & titulos præſentibus pro

(a) Proſtant hæ Litteræ in ſuperiori Tom. II. pag. 397.

(a) Haſce

pro expressis habentes, prædictam Clementis Prædecessoris Cedulam, seu Commissionem, cujus tenorem præsentibus haberi volumus pro expresso, Motu proprio, non ad illius Capituli, aut alterius pro eo nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & voluntate, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac volumus de cetero perpetuis futuris temporibus, in quibuscumque causis interesse dictæ Basilicæ quomodolibet concernentibus, motis, & movendis inviolate observari. Ita ut sive Capitulum in quasi possessione exigendi Censum, aut Canonem adhuc existat, sive non, dummodo de Jure, & proprietate ipsius Capituli constet, nec triginta, aut plurium annorum, nec longissimi, atque antiquissimi temporis continuata pacifica possessio, & inde resultans præsumptio aut præscriptio, cuique, quominus ad docendum realiter, non autem præsumptive de suo vero, & legitimo cum omnibus solemnitatibus a jure requisitis titulo, quodque ipse possessor, vel jus habere prætendens a primis emphyteutis, causam habeat, cogi, & si non doceat ut præfertur amoveri, expelli, aut ejici possit, nullatenus suffragetur. Idque etiam favore dictæ Basilicæ ita extendimus, & ampliamus, ut si quomodocumque constetCapitulum esse in possessione exigendi Censum aliquem, Canonem, vel responsionem ab aliquibus personis, sed non constet cujus rei ratione, in dubio stetur omnino libro Censuali dictæ Basilicæ, & quæ res ibi descripta erit, ea sub proprietate Basilicæ prædictæ supposita censeatur. Ac etiam si quomodolibet constet de jure dicti Capituli, etiamsi dubitetur, sit ne Canon, an Census, aut bona in emphyteusim, an ad Censum perpetuum sint concessa, in dubio, quamvis aliter forsan jure caveatur, pro Basilica præsumatur, ut scilicet bona ipsa, nisi de contrario doceatur, sub proprietate, & directo dominio Capituli prædicti in emphyteusim non ad censum antiquitus concessa, & emphytheusis ipsa finita jam, non autem adhuc durare omnino præsumatur. Ac volumus quod tam præsens extensio, & ampliatio, quam etiam alia nostra declaratio, statutum, & decretum quo cavetur ne bona ad Basilicam ipsam quomodolibet linea finita, lapsu temporis, aut quovis alio titulo, occasione, vel causa devoluta, in Alma Urbe, & ejus Territorio consistentia, iterum in Emphyteusim, aut in locationem similem ad longum tempus ultra triennium, sine beneplacito Apostolico concedi possint (a). Nec ipsi Capitulum & Canonici prætextu statutorum Urbis, quibus expresse derogamus, aut alias, ad relocandum eisdem personis, vel Priorum Emphyteutarum filiis, aut descendentibus pro eodem, vel alio pretio cogi valeant, prout in Cedula Motu proprio manu nostra desuper signata, seu literis in forma Brevis expeditis sub dat. Kal. Junii proxime præteriti, quarum tenorem etiam haberi volumus pro expresso, latius continetur (b), non tantum in domibus, vineis, possessionibus, agris, casalibus, prædiis, castris, villis, bonis etiam feudalibus, & jurisdictionalibus in Alma Urbe, & ejus Territorio, sed alibi, etiam ubilibet locorum & gentium consistentibus, quæ ad hujusmodi Basilicam, ejusve Sacristiam, aut annexas illi Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Beneficia, & Loca Pia pertinere dicantur, etiam cum amplissima quorumvis similium, vel dissimilium statutorum, seu consuetudinum ubilibet vigentium derogatione, quorum tenores etiam pro expressis habeantur, locum habeant, ac etiam perpetuis futuris temporibus durent. Præsentes autem literas de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, etiam ex eo quod interesse habentes vocati, auditi, & causæ propter quas emanarunt, justificatæ non fuerint, aut alias quovis prætextu impugnari, invalidari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos Juris reduci, vel adversus eas quodcumque juris aut gratiæ remedium impetrari nullo modo posse, aut debere, sed perpetuo validas, & efficaces fore; sicque in universis & singulis præmissis per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, etiam in causis & litibus pendentibus judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane decernimus quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabili Fratri nostro Episcopo Amerino, ac dilectis filiis nostro in Alma Urbe Vicario, necnon causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ac quando, & quoties pro parte Capituli præ-

Clementis Decretum Sixtus confirmat.

Præscriptionis beneficium e medio tollit.

In dubio sint ne bona Basilicæ Canonem vel Censum perpetuum tradita, judicandum favore Basilicæ.

Prohibet ne ultra triennium Bona locentur.

Aliud Privilegium Capitulo concessum, extendit ad Bona ubivis terrarum posita.

Litteras hasce a quovis vitio liberat.

Perpetuo valere decernit.

Judices exequutores designat.

(a) Adeas Constitutionem supra relatam pag. 159.
(b) Hasce Litteras ac subjectam animadversionem supra consulas pag. 158. not. a.

(a) Con-

prædicti fuerint requisiti, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque, & cuilibet ipsorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi perpetuo firmiter, & inviolate per eos, ad quos spectat, & spectabit in futurum, observari, necnon Capitulum prædictum illis pacifice frui, & gaudere; nec permittant ipsum Capitulum contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per Censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus prædictis, ac quacumque litis pendentia, necnon aliis quibusvis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nostraque de non tollendo jure quæsito, legibus Imperialibus, dictæque Urbis, & quarumvis Provinciarum, Civitatum, & Locorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore pacifice observatis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis præservativis, restitutivis, & efficacissimis, ac validissimis, & insolitis clausulis, decretis, alias quomodolibet Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innovatis; Quibus omnibus, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut nisi sub certis inibi expressis modis, & formis, & de consensu personarum inibi expressarum, aut illis saltem prius monitis, & citatis, & ex causis urgentissimis, ac prorsus necessariis tunc specificatis, nec alias derogari queat, & aliter factæ derogationes nullius sint roboris, vel momenti, deque illis, eorumque totis tenoribus ad verbum insertis, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, aut requisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro expressis habentes, specialiter, & expresse, ac latissime Motu simili derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, voluntatis, extentionis, amplificationis, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo octuagesimo nono, quinto Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno quinto.

Opposita evertit.

Clausulis qu[...] cumque d[...] rogat.

Privilegia co[...] traria suspend[...]

Decernit, ut apographis ex Archivo Basilicæ Vaticanæ erutis, omnimoda fides, non secus ac ipsis autographis, adhibeatur.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 8. Fasc. 271.

AN. CH. 1589. 27. Sept.

SIxtus Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Gloriosi Apostolorum Principis Beati Petri in Alma Urbe Basilicam, ejusque dilectos filios Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, ne contingat ex illorum Archivio diversas Scripturas magni momenti ad Basilicam, & Capitulum hujusmodi pertinentes, quæ inibi accurate, & diligenter asservandæ sunt, nimis sæpe extrahi, & ad diversa, ac varia loca, ubi illis opus est, deferri, sicuti nuper sub anathematis pœna præcepimus, eas, quæ ubicunque, & penes quascumque personas reperientur, in ipsum Archivium referri, & reponi, ac prohibuimus, ne unquam sine expressa in scriptis licentia dictæ Basilicæ Archipresbyteri inde extraherentur (a); ita nunc ejusdem Capituli indemnitati, ne plerumque alias de novo nimia cum difficultate, & dispendio conficere cogantur, uberius consulere volentes, Motu proprio, non ad ejusdem Capituli, aut alterius pro eo nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & voluntate, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, quod tam præsentium, quam etiam aliarum qua-

Sixti Decretum de Scripturis ab Archivo Basilicæ non extrahendis.

(a) Consule Diploma supra relatum sub Dat. VI. Idus Junii anno quinto.

(a) Hic

quarumcumque litterarum apostolicarum, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, aut Cedularum Motu proprio, vel per Placet, sive alias quomodolibet manu Romanorum Pontificum pro tempore existentium, aut nostra, vel in illorum, aut nostra praesentia, vel de eorum, aut nostro mandato signatarum, ac instrumentorum per quoscunque Notarios defunctos rogatorum, interesse ipsius Capituli directe, vel indirecte quomodolibet concernentium, quae in Archivio dictae Basilicae nunc asservantur, aut in futurum asservari contigerit, transumptis impressis, vel non impressis, Notarii publici a dictis Archipresbytero, & Capitulo Basilicae hujusmodi, specialiter deputandi, & ad eorum nutum ponendi, & amovendi, nunc, & pro tempore manu subscriptis, & sigillo ejusdem Archipresbyteri nunc, & pro tempore existentis Basilicae praedictae, aut ejus Vicariis obsignatis, etiam non citata parte, ac Judicis decreto, & aliis solemnitatibus non servatis, nec secundum dispositionem Juris confectis, in Romana curia, vel extra eam, tam in Judicio, quam extra illud contra quascunque Personas quavis dignitate, & auctoritate fulgentes, Universitates, Collegia, Capellas, Conventus, Ecclesias, Monasteria, Loca pia secularia, eadem prorsus plena, & indubitata fides perpetuis futuris temporibus adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae. Ac volumus etiam quod citationes coram Archipresbytero, seu ejus Vicario praedictis in quibusvis causis, etiam Commissariis fieri possint etiam per Mandatarium dilecti filii nostri, & pro tempore existentis Romani Pontificis in Alma Urbe in Spiritualibus Vicarii, & hactenus factae valeant, & teneant. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac almae Urbis, & quarumvis aliarum Civitatum, Provinciarum, & locorum, Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, nec non Collegio dilectorum filiorum Cursorum nostrorum, & quibusvis aliis concessis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis. Quibus omnibus, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum praesentium dumtaxat, Motu simili derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octuagesimo nono, quinto Kalend. Octobris. Pontificatus nostri anno quinto.

Ne facile Scripturae extrahantur, transumpta fieri mandat.

[Q]uibus plenam [fid]em adhibendam statuit.

Citationes coram Archipresbytero per Cursorem Vicarii Urbis peragi possint.

Contrariis derogat.

Quamplura Missarum onera breviori numero contrahit: Canonicorum, Beneficiatorum, ac Clericorum munia ac emolumenta, servata tamen cujusque Ordinis praerogativa, exaequat: Capellae Juliae; Officii exceptorum, ipsiusque Sacrarii bona ac reditus ad unum idemque Capituli aerarium revocat, atque a solis Camerariis administrari decernit.

Ex Authograph. in Archiv. Basil. Caps. 3. Fasc. 258.

[A]N. CHR. 1589. 27. Sept.

Sixtus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum pro nostro Pastorali munere, Divina Nobis providentia injuncto, Ecclesiarum omnium regimini paterna solicitudine assidue intenti sumus; tum vero ad venerandam Basilicam Principis Apostolorum de Urbe eo libentius aciem dirigimus nostrae mentis, quo eundem Beatum Petrum, ad cujus Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati sumus, speciali quadam devotione, ac veneratione, ut par est, prosequimur. Ideoque nihil, quantum in Nobis est, praetermittimus eorum, quae ad ejusdem Basilicae, illiusque Bonorum rectam gubernationem, ac ad dilectorum filiorum Capituli, & Ministrorum illius specialem consolationem, & temporalia commoda, & utilitatem pertinere dignoscuntur. Quoniam igitur, sicut accepimus, ob quamplurima, & varia Christifidelium legata, donationes, contractus, seu alias dispositiones ipsi Capitulum, & Canonici, ac Beneficiati, & Clerici ejusdem Basilicae tam multas submissa voce, aut in cantu Missas, & Anniversaria celebrare, aut alias preces, orationes, collectas, commemorationes, & Divina Officia recitare jampridem tenentur, ut illis plene satisfacere difficillimum videatur; multorum etiam ex hujusmodi oneribus memoria penitus sit obliterata; & quamvis in ipsamet Basilica quotidie, exceptis Dominicis, & aliis

[Pontificis in Ba]silicam Vatic. [sol]icitudo praeci[pu]a.

Basilica S. Petri quampluribus Missarum oneribus referta.

aliis quibusdam festis diebus solemnioribus, Officium, & Missa pro Defunctis in cantu celebretur, & legatur; aliæ etiam piæ orationes post primam Horam recitentur; multa quoque Anniversaria, Officia, Exequiæ. & Missæ pro Defunctis per annum variis diebus celebrentur; Quinimo asseratur, ex antiqua nonnullorum relatione auditum esse, quod alias felicis recordationis Sixtus Papa Quartus Prædecessor noster numerum pene immensum Anniversariorum pro Benefactoribus celebrandorum reduxerat ad Missam quotidianam pro Defunctis in choro celebrandam, quodque vigore cujusdam Decreti a bonæ memoriæ Hieronymo Episcopo Forosempronien., ejusdem Basilicæ Archipresbyteri Vicario tunc existente (*a*), de mandato ejusdem Sixti nostri Prædecessoris, ut ipse Vicarius tunc asseruit, editi, ab ipso Prædecessore iis, qui tunc erant Canonici, Beneficiati, & Clerici, ratione prædictorum onerum eis injunctorum perpetuo præceptum fuerat, ut ex tunc de cætero ad celebrationem decem & septem, interdum etiam pauciorum Missarum privatarum quolibet die, certo ordine tunc descripto, tenerentur (*b*): Ex quo licet per hujusmodi Missarum, ab eodem Hieronymo Episcopo, & Vicario tunc expressarum celebrationem, omnibus oneribus plene satisfactum censeretur, tamen cum ab ipso Hieronymo Episcopo, & Vicario, de antiquioribus ejusdem Basilicæ scripturis, quibus numerus fere triginta duarum Missarum quotidie celebrandarum continetur, nulla mentio facta fuerit, nec de prædicta Sixti Prædecessoris intentione per authentica documenta satis certo appareat, & ab eo tempore citra ne id quidem semper ea, qua decebat, cura, & diligentia fuerit observatum; sed interdum multo pauciores Missæ de mandato Capituli pro Animabus Benefactorum celebratæ fuerint; sicuti etiam nunc duodecim tantum, aut tresdecim per Cappellanos Capituli quotidie dici consueverunt: Ac præterea ratione Cappellæ Juliæ nuncupatæ, in eadem Basilica a piæ memoriæ Julio Papa Secundo Prædecessore nostro erectæ, & institutæ, & satis amplis redditibus dotatæ, complura, ac diversa onera tum ab ipso Julio Prædecessore, tum ab aliis, & novissime a recolendæ memoriæ Gregorio Papa Decimotertio, etiam Prædecessore nostro, eisdem Capitulo, & Canonicis, ac Magistris ejusdem Capellæ pro tempore existentibus injuncta, supportare, ac mille scuta auri, tanquam indebite ab eadem Capella Julia exacta, ac fructus illorum, seu Census, uti etiam indebite retentos, ipsi Capitulum, & Canonici dictæ Capellæ Juliæ restituere obligati extiterint, prout in eisdem Julii, & Gregorii Prædecessorum literis latius explicatur(*c*); atque hæc omnia forsan non ita plene adimpleta fuerint; ideoque operæ precium sit eorumdem Capituli, Beneficiatorum, & Clericorum conscientiæ tranquillitati de benignitate Apostolica providere: Nos volentes more pii Patris cum eis benigne agere, eosdemque Capitulum, Canonicos, & Beneficiatos, ac Clericos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis, præterquam præmissorum occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac litterarum eorundem Sixti, Julii, Gregorii, & quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ejusdemque Basilicæ Constitutionum, statutorum, consuetudinum, necnon testamentorum, mandatorum, fundationum, donationum tenores etiam veriores, necnon numerum, & qualitates Missarum, tam quotidie, quam per hebdomadam, ac Anniversariorum, commemorationum, & precum recitandorum, & celebrandorum, prout in antiquis Libris, & Constitutionibus prædictæ Basilicæ annotatum est, ipsasque annotationes, necnon Bonorum, ac redituum ad hunc effectum relictorum situationes, qualitates, confines, annuosque valores præsentibus pro expressis habentes; Motu proprio, non ad dilecti filii Archipresbyteri, aut Capituli Basilicæ prædictæ, vel alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, eosdem Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos,

Hæc onera Sixtus IV. ad certum numerum revocavit.

Aliqua in Missis celebrandis incuria.

Alia Missarum onera accessere

Sixtus V. e[...] remedio adh[...] bendo solicitus

(*a*) Hieronymum Santuccium indicat, de quo nonnulla adnotata jampridem fuere *Tom.* II. *pag.* 225. *not. a.*

(*b*) Huc igitur revocanda, quæ in constitutione Alexandri VI. (Tom. II. pag. 332.) præscripta legimus de Missarum oneribus stato ordine ac tempore ab universo Basilicæ Vaticanæ Clero exsolvendis. Hasce litteras quum expenderemus, fateri non erubuimus *in not. a.* nos ignorare unde nam lex illa ortum duxerit; nulla quippe nobis pervia erant monumenta, quibus lex illa inniteretur. Nova ex hac sanctione lux nobis affulget; quippe comperimus, Missarum, quæ singulis diebus statutæ erant, numerum, ad septimum supra decimum a Sixto IV. fuisse revocatum. Quia vero hic numerus non peculiari quodam Decreto, sed vivæ vocis oraculo, ut hæc ipsa constitutio docet, fuit definitus; hinc, ex monumentorum defectu, affirmare non dubitavimus nobis plane incompertum esse, unde originem duxerit lex illa, quam pro Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Alexander VI. indixit.

(*c*) Julii II. Litteras accipe ex Tom. II. pag. 348. Gregorii vero ex hoc Tom. III. pag. 113. & seqq.

(*d*) Et

Canonicos, Beneficiatos, & Clericos a Censuris absolvit.

ricos, tam universos, quam eorum singulos, qui nunc sunt, & hactenus pro tempore fuerunt, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, si quas propter omissionem, & negligentiam hujusmodi quomodolibet de præterito usque in præsentem diem incurrisse dici, aut censeri quoquo modo possint, in utroque Foro tenore præsentium absolvimus, & totaliter liberamus, pœnasque ipsas, etiam caducitatis, & devolutionis bonorum, quas propter non implementum piorum hujusmodi legatorum, & ob non satisfactionem hujusmodi onerum, eos incurrisse, etiam ad favorem Fabricæ ejusdem Basilicæ, aut Cameræ Apostolicæ, aut quarumcunque Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & Piorum Locorum secularium, seu cujusvis Ordinis Regularium, quæ tamen hactenus acceptatæ, & in judicium deductæ non sint, quocunque modo dici, aut censeri valeant, necnon fructus, redditus, proventus, ac emolumenta quæcunque, etiam sub quotidianarum distributionum, aut alio quovis nomine per eos, & eorum quemlibet propter dictas omissiones, vel non satisfactiones, aut etiam ex Cappella Julia prædicta ob non factam plene forsan, & integre eidem Capellæ, juxta prædictas litteras Gregorii Prædecessoris, bonorum, aut fructuum, reddituum, & proventuum illius restitutionem, sive ob non adimpleta cuncta onera, occasione dictæ Cappellæ eidem Capitulo injuncta, quomodolibet indebite usque in præsentem diem perceptos, ad quamcunque, etiam maximam, notabilem, & excessivam summam ascendant, eis gratiose remittimus, & condonamus, ac cum eorum quolibet super irregularitate, seu inhabilitate, si quam propter præmissa eos, Missas, & alia Divina Officia, non tamen in contemptum clavium, celebrando, aut alias Divinis se immiscendo, contraxisse pariter censeri possent; Quodque illa, & aliis præmissis non obstantibus, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus Ordines, si nondum promoti sunt, alias rite promoveri, ac in iis, vel hujusmodi susceptis Ordinibus, etiam in Altaris ministerio ministrare libere, & licite valeant, gratiose dispensamus, omnemque inhabilitatis maculam sive notam contra eos ex præmissis insurgentem penitus abstergimus, & abolemus, ac eos in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus. Et insuper Capitulo, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis supradictis auctoritate Apostolica, & tenore præmissis concedimus, & indulgemus, ut in futurum per celebrationem quindecim Missarum quotidianarum tantum, ultra eas, quæ communiter cantari consueverunt, & Anniversaria solita, oneribus, & obligationibus universis eis incumbentibus plene, & integre satisfacere possint; necnon Missas ipsas ad prædictum numerum quindecim reducimus, itaut Missæ omnes, quæ privatim, & submissa voce, sive ex antiqua ipsius Basilicæ institutione, & consuetudine, sive ex fundatione, & quavis obligatione, promissione, contractu, ultima voluntate, præcepto, & mandato Apostolico, sive alias ex quavis causa conjunctim, aut divisim, etiam per certos Canonicos, Beneficiatos, aut Clericos celebrari debeant, sub hujusmodi reductione sint comprehensæ; ac pariter Anniversaria omnia, Preces, Orationes, Suffragia, Commemorationes, Responsoria, Officia, Psalmi, & Collectæ, quæ pro quibusvis Defunctis, aut Benefactoribus similiter, ut præfertur, recitanda, aut celebranda essent, sub hujusmodi reductione sint comprehensa. Quæ quidem onera cuncta, & singula reducta sint perpetuo, ad hoc tantum, ut quotidie, exceptis Festis Nativitatis, & Epiphaniæ Domini Nostri Jesu Christi, ac Paschatis Resurrectionis cum tribus antecedentibus diebus, & Pentecostes, ac Festo Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum, Preces solitæ pro Defunctis post primam horam in Choro dicantur, ac etiam quotidie Officium Mortuorum cum tribus lectionibus, & Missa in Choro generaliter pro Defunctis Benefactoribus cantetur, ejusque Officium, & Vesperæ, aut saltem Matutinum die præcedenti post Completorium in Choro dicatur, ac in nota cantetur, Lectionesque a Beneficiatis, seu Clericis dicantur, qui etiam Beneficiati ipsi Officio assistere, & interesse debeant (a); diebus

Ad restitutionem ... berat.

Ab irregularitate, eximit.

Missarum quotidie celebrandarum numerum definit.

Hoc sub numero onera omnia ac preces exsolvendas comprehendit.

Preces nonnullas, ac officium pro Defunctis quotidie celebrandum superaddit.

(a) Et Missa in Choro quotidie cantatur; & Preces post Primam recitantur; & quindecim Missæ singulis diebus, etiam nostra ætate accurate celebrantur. Officium quoque Defunctorum, nisi festum, aut dies aliquis, quem Pontifex excipit, postridie occurrat, in Choro decantatur. Idem de Anniversariis in Choro exsolvendis judicium esto. Diebus nimirum, quos Pontifex excipit, omittuntur; In feriis Quadragesimæ, Adventus, Vigiliarum, ac Quatuor temporum, si aliunde aliam Missam ratione recurrentis Festi cantare necesse sit, loco Anniversarii Missa ad Altare privilegiatum recitatur ex præscripto Constitutionis. Aliis diebus, quibus post Sixti ætatem festa sub ritu duplici succreverunt, mos invaluerat in Basilica Vaticana, ut Missæ Defunctorum, festo duplici non obstante, celebrarentur. Id vero cum a Rubrica dissonum videretur, hinc quo tempore Alexander VII. Visitationem instituit, nempe die 13. Maji 1660. sequens procudit Decretum: *Missæ de Requiem, quæ pro reductio-*

Dies designat, quibus missa & officium pro Defunctis omittitur.

diebus vero festis a Vigilia Nativitatis Domini per totam Octavam inclusive, in Epiphania ejusdem Domini, feria quarta Cinerum, a Dominica Palmarum per totam Octavam Paschæ, in Ascensione Domini, in Pentecoste cum tota Octava, in Festo Corporis Christi, in Purificatione, Annunciatione, Assumptione, Nativitate, & Conceptione Beatæ Mariæ Virginis, in Festis Apostolorum, & Euangelistarum, in utraque Cathedra Sancti Petri, & Festo ejusdem ad Vincula, in Inventione Sanctæ Crucis; Conversione Sancti Pauli, Festo Sancti Laurentii, Nativitate, & Decollatione Sancti Joannis Baptistæ, Dedicatione Sancti Michaelis Archangeli, ac ipsius Basilicæ, & in Festo omnium Sanctorum, ac in omnibus diebus Dominicis dicta Officia, & Missæ Defunctorum omittantur. In feriis autem Quadragesimæ, Vigiliarum, Adventus, aut Quatuor Temporum, si occurrat in Choro cantari unam Missam festi, alteram Feriæ; Item quando fit particulare anniversarium, vel exequiæ pro aliquo Defuncto, ac in Festo Sancti Antonii Abbatis, Sanctæ Mariæ ad Nives, Sanctæ Mariæ Magdalenæ, Sanctæ Luciæ, & Sanctæ Catharinæ omittatur quidem in Choro Missa Defunctorum pro Benefactoribus ut supra, sed illius loco Missa privata generaliter pro Anniversario Benefactorum ab uno ex hebdomadariis Beneficiato, vel Clerico ad Altare privilegiatum pro Defunctis celebretur. Ac præterea etiam Anniversaria particularia descripta in Tabella Sacristiæ, cujus tenorem in fine præsentium literarum inseri curavimus, statutis diebus, aut proxime præcedentibus non impeditis, cum solitis emolumentis, ac distributionibus pro interessentibus celebrentur. Ut vero inter personas eidem Basilicæ inservientes æqualitas, & uniformitas, ut decet, servetur, omniumque & singulorum Beneficiatorum, & Clericorum conscientiæ provideatur, salvo servitio ordinario ipsius Basilicæ, tam per hebdomadam, quam in communibus, & Exequiis, atque Anniversariis communiter celebrari solitis, reliqua omnia, & quæcunque privatim, & singillatim cuilibet ex Canonicis, vel triginta sex Beneficiatis, & viginti sex Clericis, etiam ex primæva cujuslibet eorum fundatione, & institutione injuncta onera, & obligationes, tam Missarum, quam etiam Divinorum Officiorum, & Precum ab eis omnino tollimus, & abolemus, eosque singulos ab ipsis oneribus, & obligationibus perpetuo eximimus, & absolvimus, ac liberamus, liberosque, absolutos, exemptos, & immunes declaramus, dummodo eis, quæ communiter cunctis incumbunt, plene satisfaciant; sed & circa modum lucrandi, & amittendi distributiones quotidianas, & quæcunque emolumenta ordinaria, & extraordinaria, certa, & incerta, necnon participandi de punctationibus, aut mulctis non inservientium, omnem prorsus distinctionem, & differentiam inter eos, qui antiquitus, aut postmodum a piæ recordationis Bonifacio Octavo etiam nostro Prædecessore, ac demum a Sixto Quarto, & quibusvis aliis Romanis Pontificibus instituti fuerunt, etiam quoad eos, quorum successionis certa notitia adhuc habetur, quique Sixtini dicuntur, & alios quoscunque Beneficiatos, & Clericos, similiter etiam tollimus, & submovemus, eosque cum aliis penitus in omnibus, & per omnia æquamus (a); literas quoque Apostolicas super illorum erectione, fundatione, & institutione editas, & ipsius Basilicæ statuta, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roborata, & consuetudines, etiam ab immemorabili tempore observatas, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ad terminos præsentium etiam reducimus, & moderamus, necnon Testatorum, & contrahentium, & donantium, & alias in præmissis statuentium, & disponentium voluntates, & Decreta commutamus. Decernentes, eosdem Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos amplius præmissorum occasione, nec de præterito, nec in futurum, etiam per Fabricam Basilicæ prædictæ, seu illius Deputatos, aut Cameram Apostolicam, vel quævis Collegia,

Quibus diebus loco missæ solemnis pro Defunctis alia privatim recitanda sit.

Anniversariorum, quorum seriem infra anexit, implementum indicit

Canonicos Beneficiatos & Clericos a peculiaribus oneribus liberat.

Eorum lucra ad æqualitatem revocat.

A molestia omnino eximit

---

ctione onerum, etiam in duplicibus hactenus ad præscriptum Constitutionis Sixti V. celebrari consueverunt, ne vel in minimo post hac rubricarum Missalis dispositioni adversetur, celebrentur de festo currenti, & animabus Benefactorum applicentur. Hoc onus per Missam privatam ad Altare Privilegiatum explet unus ex Hebdomadariis, cui juxtu ordinem Turni, Missæ in choro alternatim celebrandæ munus incumbit.

(a) In Canonicorum ac Beneficiatorum institutione a Nicolao III. primum invecta, nil peculiare occurrit, quod eorum alicui aut peculiare lucrum augeat, aut onus imponat; sed pari onere, esto impari emolumento (quippe Canonicis portio duplo major tribuitur) omnes ex massa eadem, sive ex eodem ærario lucrum captant. Id patet ex celeberrima Nicolai Bulla relata Tom. I. pag. 177. & seqq. Bonifacius VIII., qui & tres Beneficiatos addidit, & Clericos Chori viginti primus instituit, munia quædam ad S. Bonifacii Altare exequenda, nuperis Beneficiatis superaddidit; Clericis vero extraordinarias quasdam distributiones definito anni tempore solvendas assignavit. Sixtus IV., a quo & duo Beneficiati, & duo item Clerici suam repetunt originem, certa quædam Missarum onera, & peculiares reditus illis constituit. Patet igitur in Clero Basilicæ discrimen aliquod ex lege fundationis aliquandiu obtinuisse. Consulas litteras Bonifacii VIII. Tom. I. pag. 229. & seqq. & Sixti IV. Tom. II. pag. 220. & seqq.

(a) Si-

gia, Capitula, Monasteria, Ecclesias, Hospitalia, & Loca Pia quovis prætextu, aut quæsito colore, etiam caducitatis, vel devolutionis ob prædictam negligentiam, defectum, aut inobservantiam molestari nullo modo posse, nec debere. Ac volentes, quod propter executionem præsentium literarum, nec per Fabricam prædictam, nec per Cameram nostram Apostolicam, quæ, sive ejus Clerici Præsidentes a dicto Sixto Prædecessore vocati, aut substituti sunt ad bona, & onera tunc expressa, in defectum, seu inobservantiam eorum, quæ ipse in literis fundationis dictorum Beneficiatorum, & Clericatuum ordinavit (a), nec per quæcunque Hospitalia, Monasteria, Loca Pia, Ecclesias Seculares, vel Regulares, etiam prætextu caducitatis, vel devolutionis directe, vel indirecte, quovis modo molestari, aut in jus, vel controversiam vocari, seu in devolutionis, caducitatis, vel in alias, etiam pecuniarias, aut spirituales pœnas, sententias, aut censuras Ecclesiasticas incurrisse quomodolibet dici, aut censeri quovis tempore, occasione, vel causa posint, nec debeant. Ac ulterius, ut rectæ administrationi bonorum ejusdem Basilicæ melius consulatur, ejusdem Julii Secundi Prædecessoris nostri literas, sub datum decimosexto Kalendas Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septimo, Pontificatus sui anno quinto expeditas (b), quarum tenores veriores etiam præsentibus pariter haberi volumus pro expressis, in ea parte, qua cavetur, ut sublato nomine, jure, & titulo grossæ, decimæ fructuum excrescentium, exceptorum, vinearum, ac aliorum omnium in statutis expressorum, deductis certis salariis, & regalibus, ipsi fructus annuatim uniformiter distribui deberent, auctoritate prædicta, tenore earundem præsentium innovamus, extendimus, & ampliamus. Quinimo ipsius Capellæ Juliæ nomen, & titulum perpetuo supprimentes, & extinguentes, & ab ea, & Sacristia prædictis, necnon ab Officialibus ad eas pro tempore deputatis, bona, fructus, redditus, proventus, & alia ad eas pertinentia, omneque jus illam administrandi perpetuo separantes, & dismembrantes, hæc omnia Mensæ Capitulari, seu Cameræ Basilicæ prædictæ cum oneribus, quæ infra describentur, tantum, perpetuo applicamus, appropriamus, concedimus, & assignamus, & cum aliis dictæ Cameræ ipsius Basilicæ bonis conjungimus, annectimus, & incorporamus; ac declaramus, tam supradictorum, quam omnium, etiam Sacristiæ ejusdem Basilicæ, necnon Capellæ Juliæ ab eodem Julio Prædecessore in ea institutæ, & quorumcunque aliorum fructuum, reddituum, proventuum, bonorum, censuum, etiam jurium ad ipsam Basilicam, ejusque Mensam Capitularem, seu Cameram, necnon ad prædictas Sacristiam, Capellam Juliam, sub exceptorum, vinearum, vel alio nomine spectantium, plenam, liberam, & omnimodam administrationem ad ipsum Archipresbyterum, & Capitulum pertinere, licereque ad hunc effectum ipsis Archipresbytero, & Capitulo dictarum Sacristiæ, & Capellæ Juliæ bonorum, jurium, & pertinentiarum quorumcunque, ac illis annexorum corporalem, realem, & actualem possessionem, absque alicujus licentia, vel mandato, propria auctoritate ipsius Mensæ, seu Massæ communis nomine apprehendere, ac perpetuo retinere, ac debere ipsum Capitulum, non uti hactenus fuit usitatum, per proprios Camerarios ea administrare, sed imposterum per eos, qui Bursæ nuncupantur, Camerarium, seu Camerarios ea exigere, eorumque annuos proventus suo arbitrio distribuere, & cum mandato Canonicorum Camerariorum, & Beneficiatorum Revisorum solita subscriptione erogare, & in Librum Censualem cum ceteris ejusdem Basilicæ introitibus describi facere, & in unam massam, unumque corpus congerere, confundere, & conjungere una cum redditibus ordinariis ipsius Mensæ Capitularis, seu Cameræ dictæ Basilicæ nuncupatis; ea tamen ratione habita, ut omnia jura, redditus annui, certi, & incerti, emolumentaque ordinaria, & extraordinaria, quæ ad ipsam Sacristiam, in ingressu præsertim cujuslibet Canonici, Beneficiati, vel Clerici pertinent, integre, in usum

Constitutionem Julii Secundi ex parte probat.

Ex parte revocat, quo ad Capellæ Juliæ administrationem

HujusceCapellæ Bona mensæ Capitulari conjungit.

Ac per Camerarios præcipit administrari.

Extraordinarios quosdam Sacrarii reditus excipit.

(a) SixtusIV. in memorata Constitutione conceptis verbis statuit, ut ClericiCameræApostolicæ novam Beneficiat., & Cleric. cor. institutionem, si Capitulum id negligat, perficiendam curent.

(b) Dedimus has litteras Tom. II. pag. 340. & seqq.

(c) Quæ SixtusPontifex hic una componit, atque ad unum veluti corpus revocat, Clemens VIII., ut ex infra dicendis pespicuum erit, dissociat, atque in primævum statum restituit. Ita tandem post varias vices, Capellæ Juliæ gubernium sub ea lege permansit, quam Clemens novissima constitutione sancivit. Neque vero tam varia RomanorumPontificum œconomia culpanda est. Sixtus V. universum regimen Camerariis detulit, ratus posse facilius ac meliori eventu bona administrari, paucorum consilio adhibito. Clemens e contra, vastam Provinciam pluribus administrandam concessit, quum pauci difficilius expediant negocia, quæ multorum opera ac labore indigent. Ut ut vero res se habeat, cum Sixti, tum Clementis Decreta etiamnum valent. Clementis quidem, quia Capellæ Juliæ, Sacrarii, ac officii exceptorum munia peculiaribus Canonicis extra Camerariorum numerum sunt concredita. Sixti vero, quia res eo tandem recidit, ut quidquid Capella Julia, Sacrarium, Exceptorumve officium propriis sumtibus perficere nequeunt, Mensa Capitularis, proprio ærecollato, impleat perficiatque.

in usum tamen Divini cultus, nec aliter erogentur. Quoad Capellam vero Juliam literas tam dicti Julii Prædecessoris, & aliorum forsan antiquorum Fundatorum, & Institutorum ipsius Capellæ Juliæ (a), quam alias novissimas dicti Gregorii etiam Prædecessoris sub datum anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, Kalendis Augusti, Pontificatus sui anno septimo expeditas (b), quarum etiam tenores pro expressis habemus, in hac parte moderantes, & ad terminos præsentium reducentes, volumus, statuimus, & ordinamus, atque expresse harum serie declaramus, quod loco Capellanorum, Ministrorum, & Personarum, quæ juxta formam dictorum Julii, & Gregorii Prædecessorum literarum inservire ipsi Basilicæ, & manuteneri deberent, posthac in perpetuum sumptibus Massæ, & Mensæ communis Cameræ ipsius Basilicæ, cui, ut præfertur, dictæ Capellæ Juliæ bonorum fructus, redditus, proventus, ac jura omnia incorporata fuerunt, quindecim Presbyteri Cappellani, ad nutum Archipresbyteri, & Capituli prædictorum ponendi, & amovendi, qui sint Presbyteri seculares, & teneantur omnes & singuli quotidie per se, aut si legitime impediti fuerint, per alium, seu alios quindecim Missas submissa voce celebrare eo ordine, eaque forma, quæ eis per Sacristas ejusdem Basilicæ pro tempore existentes præscribetur, in satisfactionem onerum ipsis Capitulo, Beneficiatis, & Clericis, ut præfertur, incumbentium, ac eorum aliqui cantare, & psallere quotidie horas canonicas diurnas, & nocturnas secundum morem ipsius Basilicæ. Præterea duodecim Cantores, nimirum quatuor Bassi, quatuor Tenores, quatuor Contralti nuncupati, ac ulterius pro voce Suprani nuncupati quatuor Eunuchi, si habiles reperientur, sin minus sex Pueri, qui Cantores singulis etiam diebus juxta morem Basilicæ prædictæ integro Officio diurno, & nocturno, & Missæ adsint, & ut moris est, cantent (c). Insuper duodecim Clerici pueri scholares, qui pariter dictæ Basilicæ deserviant, & Grammaticam, ac Musicam discant; ac demum duo Magistri, unus Musicæ, alter Grammaticæ, qui itidem, uti hactenus consueverunt, suo munere fungantur (d), qui quidem omnes, & eorum unusquisque salario, seu mercede eis, & eorum cuilibet per Archipresbyterum, & Capitulum prædictos assignando, ipsorumque Archipresbyteri, & Capituli arbitrio augendo, minuendo, & alterando, seu augenda, minuenda, & alteranda contenti sint, nec quidquam aliud petere, aut prætendere sine eorundem Archipresbyteri, & Capituli licentia unquam possint, de cetero semper manuteneri debeant, ac salarium eis, ut præfertur, tam pro celebratione Missarum, quam pro cantu, & aliis servitiis supradictis eis assignetur. Quodque supradictus Cantorum cujusque generis, necnon Capellanorum, Scholarium, Magistrorum, Ministrorum, seu Intervientium numerus omnino perpetuis futuris temporibus retineatur, nec ullatenus diminuatur, eorum vero singulorum salaria, stipendia, regalia, & mercedes arbitrio Archipresbyteri, & Capituli prædictorum, prout ipsi Basilicæ magis conducere videbitur, annuatim, vel in singulos menses, ut dictum est, augeantur, minuantur, alterentur, prout personarum, & temporum qualitate pensata, cognoverint expedire. Quicquid vero, eis persolutis, supererit, id omne Basilicæ prædictæ, seu Mensæ Capitulari pro rata, ut moris est, inter Canonicos, & inferiorum Ordinum Beneficiatos, & Clericos distribuatur. Præsentes autem literas de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, etiam ex eo, quod interesse habentes

Ministrorum Capellæ Juliæ merces ex massa communi solvenda.

Capellanorum numerus ac munia.

Cantorum item numerum ac onera designat.

Præterea duo- decim pueros erudiendos decernit, quibus magistros assignat.

Statutum nume- rum perpetu- servandum, me cedem ver- Archipresbyter- & Capitul ar- bitrio moderan- dam statuit.

(a) Innuit Sixtum IV. a quo Cantores, qui Musicam callent, in Basilicam Vaticanam primum invecti. Adeas Constitutionem relatam Tom. II. pag. 209.

(b) Extant in hoc eod. Tom. III. pag. 113.

(c) Quæ Gregorius XIII. de numero Cantorum Capellæ Juliæ statuerat in sanctione supra relata pag. 113. & seqq., Sixtus haud improbat; numerum tamen adauget. Gregorius duodecim Capellanos designaverat; totidem Sixtus constituit; ille musicos duodecim; at Sixtus sexdecim, aut etiam octodecim invexit. Neque hac in parte Clemens VIII. Sixtinam Constitutionem aut rejecit, aut immutavit. Alius tamen in eadem Capella mos invaluit, qui etiam hodie in usu est. Nonnisi sex Capellani enumerantur, qui horas Canonicas in choro decantant. His alii duodecim ex Cantorum sive musicorum numero accedunt, qui Capellanis Divinorum Officiorum tempore adjumento sunt, ac ge nino funguntus munere, Caoellanorum in choro, & Cantorum in musices coccentu. His addendi alii sex, queis vox elatior, acutiorque; hinc *Suprani* nominantur. Numerum igitur universim ducas, & nil dissonum a Gregorii & Sixti voluntate occurret. Cantores ac Capellani vicesimum quartum numerum explent: Hunc numerum Gregorius definivit. Sixtus *supranos* sex addidit; hosce etiam habemus. Deficiunt quidem sex Capellani, quum Sixtus duodecim nominaverit. Alii tamen ex Cantoribus præsto sunt, qui reliquorum sex Capellanorum vices explent. Quia vero merces sive Cappellanis sive Cantoribus persolvenda, Archipresbyteri, & Capituli arbitrio taxanda relinquitur; hinc Capellani quovis mense scuta quatuor, Cantores scuta septem; *Suprani* scuta quinque percipiunt. Ex quo patet, sumtus Capellæ Juliæ hodie graviores esse quam quos Gregorius XIII. olim statuerat.

(d) De Magistro musices; de Magistro item grammatices nihil, quo ad mercedem a Gregorio XIII. illis statutam, imm utatum fuit. Hoc unum intercedit discrimen. Magistro Grammatices Gregorius id oneris imposuit, ut pueros Grammatices artem docere teneretur. Quia vero mos obtinuit, ut inter Capellæ Juliæ musicos ancenseantur, qui cantum, non etiam Grammaticam probe teneant; hinc una Magistri Grammatices cura est, pueros, qui Sacrario inserviunt, prima latini sermonis elementa docere.

(a) Præ-

Præsentes literas a quovis vitio liberat.

bentes vocati, auditi, & causæ, propter quas emanarunt, justificatæ non fuerint, aut alias quovis prætextu impugnari, invalidari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus eas quodcunque juris, aut gratiæ remedium impetrari nullo modo posse, aut debere, sed perpetuo validas, & efficaces fore; sicque in universis, & singulis præmissis per quoscunque Judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & diffiniri debere, necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quocirca Venerabili Fratri nostro Episcopo Amerino, & dilectis filiis nostro in Alma Urbe in spiritualibus Vicario, necnon Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Capituli, Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum prædictorum, & cujuslibet eorum fuerint requisiti, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, eisque, & cuilibet ipsorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem literas præsentes, & omnia & singula in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit in futurum, inviolabiliter observari, necnon Archipresbyterum, Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos prædictos, ac alios, quorum interest, & intererit quomodolibet in futurum, illis pacifice frui, & gaudere. Nec permittant, eos, aut eorum quempiam contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachii secularis. Non obstantibus prædictis, & præsertim ipsius Gregorii nostri Prædecessoris novissime editis super statu, & administratione Capellæ Juliæ, literis, necnon aliis quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in novissime celebrato Lateranensi, Uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibente, ac aliis Conciliis etiam generalibus, editis, nostrisque de Unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, & de exprimendo vero

Judices executores eligit.

Oppositas constitutiones ac regulas non obstare decernit.

valore, ac non tollendo jure quæsito, & aliis Cancellariæ Apostolicæ regulis, ac sanctæ memoriæ Pii Papæ Quarti, etiam nostri Prædecessoris, de registrandis in Camera Apostolica gratiis interesse Cameræ prædictæ quomodolibet, directe, vel indirecte concernentibus; itaut ipsi Capitulum, Canonici, Beneficiati, & Clerici, nec alius pro eis, præsentes literas insinuare, præsentare, aut registrare non teneantur; & nihilominus valeant, legibus Imperialibus, dictæque Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore pacifice observatis, atque adeo ipsis fundationibus, primævis institutionibus, testamentis, donationibus, Fundatorumque, & Testatorum dispositionibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis præservativis, restitutivis, & efficacissimis, ac validissimis, & insolitis clausulis, & decretis alias quomodolibet Motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut nisi sub certis inibi expressis modis, & formis, & de consensu personarum inibi expressarum, aut illis saltem prius monitis, & citatis, & ex causis urgentissimis, ac prorsus necessariis tunc specificatis, nec alias derogari queat, & aliter factæ derogationes nullius sint roboris, vel momenti, deque illis, eorumque totis tenoribus ad verbum insertis specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, aut quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse, ac latissime Motu simili derogamus, contrariis quibuscunque; Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, quod obligatio manutenendi quindecim Cappellanos, ut præfertur, & privatim quindecim Missas prædictas quotidie in dicta Basilica celebrari faciendi, a Kalendis Januarii proxime venturi incipiat, quodque onera quæcunque, etiam hic non expressa, debita, & consueta, dictis Sacristiæ, & Capellæ

Privilegia contraria suspendit

Onerum implementum injungit.

pellæ Juliæ incumbentia, ex redditibus Massæ communis prædictæ, etiamsi redditus proprii ipsarum Sacristiæ, & Capellæ Juliæ sic, ut præfertur, incorporati ad id non sufficiant, sicuti ipsius Basilicæ dignitas, & amplitudo requirit, congrue supportentur; nec propterea dicti Canonici, Beneficiati, & Clerici psallendi, canendi, orandi, ac aliorum hujusmodi munerum functiones negligant, aut ab iis se abduci sinant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, liberationis, remissionis, condonationis, dispensationis, abolitionis, restitutionibus, reintegrationis, conversionis, Indulti, sublationis, submovitionis, æquationis, reductionis, moderationis, commutationis, decretorum, innovationis, ampliationis, suppressionis, separationis, applicationis, assignationis, annexionis, declarationis, reductionis, statuti, & ordinationis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Tenor autem dictæ Tabellæ Anniversariorum particularium sequitur, & est talis, videlicet. (a)

Onerum, & Anniversariorum numerum subjicit.

Feria sexta primæ hebdomadæ Quadragesimæ, Exequiæ Nicolai III.

Feria sexta secundæ hebdomadæ Quadragesimæ, Exequiæ Bonifacii VIII.

Feria sexta tertiæ hebdomadæ Quadragesimæ, Exequiæ Sixti IV.

Feria sexta quartæ hebdomadæ Quadragesimæ, Exequiæ Riccardi Cardinalis Constantii.

Feria sexta hebdomadæ quintæ Quadragesimæ, Exequiæ Jacobi Muti Episcopi Spoletani.

Februarius.

Die 21. celebrantur Exequiæ Julii Secundi.

Martius.

Die 20. Exequiæ Romuli Neronis Beneficiati.

Die 26. Exequiæ Flaminii Diotajuti Clerici, & Diaconi.

Die 31. Exequiæ Bonihominis Beneficiati.

Aprilis.

Die 13. Exequiæ Gherardi Tribulot Beneficiati, & Subdiaconi.

Majus.

Die 3. Cantatur Missa ad Altare Vultus Sancti, & post Missam dicitur Responsorium. (b)

Die 22. Exequiæ Aurelii de Tortis Canonici.

Julius.

Die 17. Exequiæ Jacobi Herculani Canonici, & Altaristæ, & ejus Fratris, & Avunculi, ad Altare Sanctissimi Sacramenti.

Die 26. Exequiæ Innocentii VIII. ad propriam Capellam.

Die 31. Exequiæ Ansuini Prioris Beneficiatorum.

Augustus.

Die 16. Exequiæ Bernardini de Cruce Episcopi Comensis, & Canonici.

Die 18. Exequiæ Pauli III.

Die 31. Exequiæ Ludovici Francorum Regis.

September.

Die 2 Exequiæ RR. DD. Canonicorum hujus Basilicæ.

Die 11. Exequiæ Gasparis Blanchi Canonici.

Die 18. Exequiæ Cæsaris de Ruere Clerici, & Subdiaconi.

November.

Die 2. Commemoratio omnium Defunctorum.

Die 3. Exequiæ RR. DD. Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum.

Die 4. Exequiæ Societatis Sanctissimi Corporis Christi.

Sequentibus diebus in Choro gradatim celebrantnr Exequiæ infrascriptæ, præsente Clero Mediariæ, & post Missam cantatur Responsorium in locis propriis.

Exequiæ Nicolai III.
Exequiæ Cardinalis Constantii.
Exequiæ Bonifacii Octavi.
Exequiæ Innocentii Octavi.
Exequiæ Sixti Quarti.
Exequiæ Julii Secundi.
Die 10. Exequiæ Pauli Tertii.

December.

Die 12. Exequiæ Mutii de Fabiis Canonici, qui obiit die XIII.

Datum Romæ in Monte Quirinali anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo nono, quinto Kalen. Octobris, Pontificatus nostri anno quinto.

Bona

(a) Quæ hic numerantur Anniversaria, & Missarum onera, etiam nostra ætate ad amussim implentur. Nonnulla tamen, quorum exigui reditus, in unum collecta, una eademque solemniori Missa, ex Decreto Sac. Congregationis Concilii, exsolvuntur.

(b) Post erectam a Paulo V. alteram Basilicæ Vaticanæ partem, Majores Reliquiæ, ut in ejusdem Pontificis Diplomatibus adnotabimus, in nobiliorem locum translatæ sunt. Hinc mos iste canendi Missam, ac Responsorium ad Altare Vultus Sancti, jamdiu exolevit.

(a) Præ-

Bona, ac censüs, e quibus aliqui ex Clero Vaticano peculiare lucrum percipiunt, Mensæ Capitulari attribuit; fructus vero ad Mensam eamdem convertit quum primum Canonicatus aut Beneficia vacaverint.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 3. Fasc. 258.

N. CHR. 1590. 24. Febr.

ontificum cu-, ut honores onera in Bas. ticana paria t.

liqua in Basil. aticana inualitas adhuc liqua.

Sixtus Bona nnia in unam massam commuem congerit.

Domos excipit, quæ ad inhabitandum conceduntur.

Motu proprio &c. Cum inter Personas eidem Ecclesiæ æqualiter inservientes deceat etiam æqualitatem, & uniformitatem in percipiendis emolumentis servari, non immerito nostri Prædecessores statuerunt, ut in Sacrosancta Basilica Principis Apostolorum de Urbe, congestis in Massam communem redditibus Archipresbyteratus, Canonicatuum, & præbendarum, & Beneficiatorum tam per Beneficiatos quam per Clericos nuncupatos obtineri solitorum, facta primum distinctione inter Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, prout cujusque gradus dignitas requirit, æquis postmodum portionibus inter ipsos Archipresbyterum, & Canonicos æqualiter, & inter Beneficiatos demum, & peræque inter Clericos ipsi redditus distribuerentur. Sed quoniam, sicut nuper accepimus, adhuc remanserunt propriæ quædam Domus, seu ædes, aut redditus, seu census, vel alia bona Archipresbyteratui, aut certis Canonicatibus, & præbendis, Beneficiis, aut Clericatibus annexa, quæ non in communem massam conferuntur, sed privatim, & singillatim ab ipsorum aliquibus possidentur; Nos ad tollendam omnem inter eos æmulationum, controversiarum, aut contentionum, quæ ex hac inæqualitate exoriri possent, occasionem, Motu simili &c. & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ab ipsis Archipresbyteratu, singulis Canonicatibus, & præbendis, necnon Beneficiatibus, etiam Clericatibus nuncupatis, ex nunc prout ex tunc, & e contra, cum primum ipsorum quodlibet per cessum, etiam in manibus nostris, & pro tempore existentis Romani Pontificis, etiam ex causa permutationis, vel per decessum aut quomodolibet per aliam dimissionem, seu amissionem, privationem, promotionem, aut assecutionem, vel alias quomodolibet ex personis illa obtinentibus ubilibet, etiam apud Sedem Apostolicam vacare contigerit, omnia, & quæcumque fructus, redditus, & proventus, jura, emolumenta, bona immobilia, Census, Canones, responsiones, & domos, exceptis tamen iis domibus, seu ædibus, quæ intra ipsius Basilicæ, & illi contiguorum ædificiorum ambitum consistunt, & ad eorum usum, & habitationem retinentur, non autem aliis locatæ sint, quoad quæ nihil intendimus innovare, ad ipsa, & ipsorum quodlibet sigillatim, seorsum, & separatim a massa Communi quomodolibet pertinen. perpetuo dismembramus, separamus, & disjungimus, & segregamus, eademque omnia, & singula sic dismembrata, massæ communi, fructibus, redditibus, & proventibus ejusdem Basilicæ, ita quod liceat pro tempore existentibus Camerariis, Procuratoribus, & Exactoribus eorum corporalem possessionem, ex nunc &c. fructus vero inde provenientes in eventus prædictos propria auctoritate, sine alicujus Judicis, vel executoris, aut cujusvis alterius licentia, aut consensu libere apprehendere, & perpetuo retinere, & inter eosdem Archipresbyterum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, servata cujusque ordinis distinctione, æqualiter pro rata distribuere, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus etiam perpetuo applicamus, appropriamus, concedimus, & assignamus, & in unam massam unumque corpus conjungimus, confundimus, annectimus, & incorporamus (a). Decernentes præsentes, & desuper forsan con-

(a) Præsens Sixti V. Decretum superioris Bullæ consectarium quoddam est. In præcedenti Bulla Pontifex omnimodam in Vaticano Clero, servata tamen cujusque ordinis dignitate ac prærogativa, statuerat æqualitatem; oportebat igitur, ut peculiares quosdam reditus, qui a quibusdam Canonicis, Beneficiatis, aut Clericis percipiebantur, e medio tolleret, atque pari ratione honores ac onera in Vaticano Clero partiretur. Facilis enim discordiarum aditus, ubi servitii, ac emolumenti dispar mensura est. Quisnam vero ex Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, singulari quadam reditus accessione ditior fuerit, ex Basilicæ nostræ moribus ac disciplina definire non licet; quandoquidem, ut supra monuimus pag. 170. not. a., ex ipsa Beneficiorum fundatione, si paucos excipias, omnibus eadem jura, eadem item onera erant communia.

Illud interim accurate notatum velim, nimirum, Præbendas, de quibus sermonem habui Tom. II. pag. 276. not. b., eos duntaxat fructus qui unicuique Canonicatui conjuncti erant, reipsa significare; non etiam portionem quampiam consuetis reditibus majorem superaddere. Rem hanc præsens Sixtina Constitutio indubiam reddit. Licet enim Canonicatus omnes Basilicæ Vaticanæ in fructuum mensura Sixtus æquaverit; licet post Sixtinum Decretum Canonicorum omnium, excepto Altarario, omnino paria sint emolumenta, nihilominus Præbendarum ac Canonicatuum nomina adhuc permanent; imo familiarissima

Hasce literas a quovis vitio liberat.

conficiendas litteras de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, intentionis nostræ, vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati, & auditi, eorumque consensus minime præstitus fuerit, vel alio quovis prætextu impugnari, annullari, invalidari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos Juris reduci non posse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium dismembrationum &c. application. &c. & gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, annullationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, seu etiam Cancellariæ Apostolicæ regulis editis seu edendis, per quas gratiæ hujusmodi effectum nondum sortitæ revocantur, umquam comprehendi, sed easdem præsentes semper ab illis exceptas, & quoties contraria hujusmodi emanabunt, toties illas in pristinum, & validissimum statum reintegratas, & repositas, & de novo sub quacunque posteriori data per eos, quorum interest, eligenda, de novo concessas esse, & censeri, ac perpetuo validas, & efficaces fore, ac alias quam de consensu unanimi Archipresbyteri, & Capituli factas derogationes, suspensiones, aut revocationes &c. nullius esse roboris vel momenti; sicque per quoscunque Judices &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales &c. sublata &c. Irritum &c. attentari. Non obstan. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, etiam de unionibus &c. committendis, ad partes vocatis &c. ac de exprimendo vero valore, necnon Lateranensis novissime celebrati, & quorumlibet aliorum generalium &c. Conciliorum, etiam application. nisi in casibus a Jure permissis fieri prohiben. dictæque Basilicæ, etiam optandi majores Præbendas &c. ac domos seu etiam Cameras Canonicales, etiam Juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus &c. privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Basilicæ, ejusdem Capitulo, superioribus, & personis &c. sub quibuscunque tenoribus & formis &c. clausulis, & Decretis in genere, & specie quomodolibet concessis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. specialiter, & latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Robur perpetuum illis conciliat.

Quæ obesse possent, eliminat.

Fiat Motu proprio F.

Pontificis subscriptio.

Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. Et quod ejusdem Basilicæ fructus &c. eorumque veri annui valores, necnon union. &c. alias Massæ communi, seu eidem Basilicæ fact. cens. ipsorumque fructus &c. Jurium, obventionum, & emolumentorum domorum, regionum, censuum, domorum, ædium per præsentes dismembrat. & applicat. situat. denominat. qualitat, confin. annui valores, ac personarum illa ad præsens possidentium nomina, cognomina, gradus, qualitates, tituli, & jura habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint in litteris, & de perpetuis dismembratione, separatione, disjunctione, segregatione, applicatione, appropriatione, concessione, assignatione, conjunctione, confusione, approbatione, decreto, derogatione &c. aliisque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur. Et cum opportuna si videbitur Judicum executorum deputatione, qui assistant &c. etiam sub censuris &c. cum facultate aggravandi &c. invocato &c. secularis. Et quod præmissor. omnium, & singulorum, etiam fructus &c. cognomin. denominat. annexor. qualitat. &c. dependen. situat. aliorumque necessariorum major, & verior specificatio & expressio fieri possit in litteris, seu etiam si videbitur, sola præsentis nostri Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra illud, Regula quacunque contraria non obstante.

Rei summa, & clausularum additamentum.

Fiat F.

Iterata subscriptio.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sexto Kal. Martii, anno quinto.

Ut

---

rissima sunt in Dataria Apostolica. Neque vero Bullarum stylo, quem Dataria immutatum noluit, id tribuendum. Sicut enim ante Sixtinam sanctionem erat promiscuus ac perpetuus Præbendæ ac Canonicatus titulus, quemadmodum ex Bullis quamplurimis quas superiori Tomo retulimus perspicuum est, quamvis certo certius Basilicæ nostræ Canonicatus fere omnes ab eorum institutione in reditibus pares essent; ita post Sixti constitutionem adhuc in usu est, licet in cujusque Canonicatus portione eadem servetur æqualitas.

Excipit tamen Pontifex Domos, quæ Canonicis, Beneficiatis, & Clericis ad inhabitandum obtigerant; & summo quidem jure, quum nullum inde lucrum illis accederet. Hodie tamen ejusmodi exceptio frustranea plane est, quum post erectam a Paulo V. novæ Basilicæ partem alteram; post excitatas ab Alexandro VII. amplissimas prope Basilicam porticus, nulla domus superfuerit, qua Canonici, Beneficiati, aut Clerici utantur.

(a) Quo

Ut latissima terrarum spatia, quæ Capitulum S. Petri possidet in territorio Corneti, quantocyus ac diligentius excolantur, eidem Capitulo ac Colonis concedit, ut quinquennii spatio, frumentum inde colligendum pro libito vendant; nulla a Camera Apostolica, ejusve Ministris petita facultate.

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 5. Fasc. 263.

N. CHR. 1590. 3. Martii.

Motu proprio &c. Cupientes pro nostro Pastorali officio Ecclesiarum omnium, præsertim vero earum, quæ in alma Urbe nostra Primariæ sunt, & sub nostra peculiari, & immediata protectione, cura, & tutela receptæ sunt, utilitatibus, & commodis in spiritualibus, & temporalibus providere, ac nuper intelligentes, quod dilecti filii Archipresbyter, & Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum ejusdem Urbis, quasdam Terras ad eorum Capitularem Mensam legitime pertinentes in territorio, & Diœcesi Cornetana sitas, in diversis petiis insimul quantitatem & mensuram M. C. C. Jugerum, seu rubrorum, vel circiter constituen. (a) majori ex parte nemorosas ac incultas, & propterea parum fructuosas, magna sua, aut colonorum,

Basilic. S. Petri multas in territorio Corneti terras possidet, quæ cultura indigent.

(a) Quo tandem jure latissima hæc terrarum spatia ad Basilicam Vaticanam pervenerint, aperire, nec inutile erit, nec injucundum. Erat olim sub proprietate Monasterii S. Martini in Montibus Viterbii vastissimus ille camporum sylvarumque tractus, in Territorio Corneti positus; Hinc, eodem Monasterio Pii IV. jussu in Mensam Capitularem Basilicæ nostræ translato, ea item, quæ eidem Monasterio tamquam membra capiti conjuncta erant, una translata sunt. Obvia quidem hæc, atque ex ejusdem Pontificis literis a nobis suo loco editis, cuique perspecta. Illud vero inquirendum superest, quo titulo Monasterium S. Martini hæc bona, ac immensas veluti terras acceperit. Hoc illud est, quod paucis enarrandum suscipio. Quo tempore Cardinalis Matthæus Ursinus (& hic inter Basilicæ Vaticanæ Archipresbyteros numeratur) Rectoris Patrimonii in Tuscia, & Legati a latere munus gessit, indociles, ac minus obsequentes Cornetanorum animos sæpius expertus est. Tum vero in apertam defectionem pro nos animadvertit, quum Neapoleo, & Bertuldus de Ursinis, alter Legati Patruus & Patrimonii Vicarius, alter germanus frater, ad ipsam Corneti Urbem cum Romanæ Ecclesiæ militum manu accessere. In ipso quippe Civitatis ingressu non sine injuriis excepti sunt. Nec melior illis sors, aut major securitas, dum in ipsamet Civitate moram traherent. Hinc festinato discessu, ex Urbe illa abire coacti sunt. Neque interim Cornetani ad meliora conversi; eorum contumacia in dies gliscente. Cardinalis Legatus Viterbium secedere satius duxit, ibique contra rebelles meritas pœnas statuere. Capti interim primores Cornetanorum in Vetrallæ Territorio reperti, atque in Montis flasconis Carceres tracti sunt. Quumque majora ac graviora in sontes pararentur, Corneti Cives Legati animum demulcere, veniam petere, crimen execrari communi consilio statuerunt. Veniæ spes a Cardinali Legato illis injecta, ea tamen sub lege, ut mulctam pecuniariam scutorum viginti quinque millium subirent, ac exsolverent. Conditione accepta, die 7. Novemb. 1265. communi omnium suffragio electus est Joannes Contadinus, qui universæ civitatis nomine solutionem polliceretur; ac die 26. ejusdem mensis & anni eadem promissio coram Cardinali solemni instrumento Viterbii firmata est per Tabellionem Scambium Joannis Sperati.

Quia vero universæ summæ præstandæ Corneti Civitas impar erat, idcirco tertiam terrarum partem Civitatis dominio subjectam, Monasterio ac Monachis S. Martini in Montibus Viterbii vendere decrevit. Itaque die 11. Februarii 1266. Magistro Sinibaldo Procuratore ad vendendum statuto, die 18. sequenti venditio peracta est; soluto pretio bis mille Librarum parvorum denariorum usualis monetæ (hoc est scutorum quinque millium, ut infra monstrabimus) ac die postera tradita Cardinali Legato indicta pecuniæ mulcta decem millium Librarum, venia Cornetanis concessa fuit, obsides redditi, ac crimina oblivioni tradita.

Ne autem quæ huc usque disserui, aut gratis conficta, aut ultra quam par est aucta videantur, quasdam monumentorum lacinias subjiciam, e quibus Lectores rei veritatem plene planeque cognoscant.

Instrumenti a Notario Cittadino conscripti die 11. Februar. 1266. tenor sic habet; *Consules & Homines Civitatis Corneti solemniter constituerunt Magistrum Sinibaldum de Corneto Procuratorem ad vendendum D. Raynaldo Abbati, & D. Blasio Priori Monasterii S. Martini de Monte, nomine dicti Monasterii ementibus, tertiam partem pro indiviso omnium terrarum, & possessionum Communitatis Corneti &c. pro pretio librarum 2000. denariorum parvorum usualis monetæ, causa solvendi dictum pretium Vener. Patri D. Matthæo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinali Rectori Patrimonii S. Petri in Tuscia, Apostolicæ Sedis Legato. Quam pecuniam dictum Commune & Universitas Corneti eidem D. Cardinali dare & solvere tenebantur pro injuriis, excessibus, & offensis factis, & illatis a dictis Cornetanis, & Commune Corneti Romanæ Ecclesiæ, & ipsi D. Cardinali in dicto Patrimonio, Brictuldo fratri dicti Cardinalis, & Sociis suis cum intraverunt Cornetum, & etiam ex redemptione nobilium Virorum de Corneto, qui capti fuerunt in tenuta Vetrallæ a militibus Romanæ Ecclesiæ, & detenti fuerunt in Carceribus, seu pro obsidibus in Monteflascone.* Eadem repetuntur in ipso venditionis Instrumento per acta Scambii Joannis Sperati die 18. Februarii ann. 1265.

Sed clarioribus adhuc verbis rem enarrat ipsemet Cardinalis Legatus in Instrumento per Simeonem de Reate Notarium eadem die condito, qua & pecuniariam mulctam recepit, & Cornetanis veniam est elargitus, inquiens: *Nos Matthæus &c. confitemur recepisse sex millia Librarum denariorum parvorum currentium &c. quæ nobis solutæ fuerunt pro emendatione & satisfactione offensarum, injuriarum & damnorum illatorum seu commissorum, vel factorum per Commune Corneti, & singulares homines de Corneto &c. contra nobilem virum D. Neapulionem Patruum, & Bertoldum fratrem nostrum &c. toto nostri tempore Rectoratus. Item confitemur nos recepisse &c. quatuor millia librarum dictæ monetæ &c. pro satisfactione expensarum factarum a nobis postquam æstate proxime præterita intravimus Civitatem Viterbii, & ibi moram contraximus occasione discordiæ, quæ fuit inter nos, & prædictum Commune &c.* Hæc, & alia quæ supra indicavimus, monumenta, servantur in Archivo nostræ Basilicæ Caps. 53. Fasc. 254.

Ut autem bis mille Librarum summam, quam in terrarum emtionem Abbas & Prior Monasterii S. Martini contulere, cum scutis Romanis conferamus, transferenda huc quæ ex Grimaldo nostro prænotavimus Tom. 1. pag. 90. not. a. *Decem & septem libræ usualis monetæ*, inquit Grimaldus, *constituunt summam scutorum XXXXII. & bolenorum 50. monetæ papalis.* Quævis libra igitur scuta duo, ac obolos quinquaginta exæquat; proindeque, eadem ratione servata, duo millia librarum, quinque scutorum millibus ad amussim respondent. Nec quempiam moveat exigua pretii summa, pro mille ex ducentis terræ jugeris sive rubris soluta. Merces quippe emtori oblata, vilescit. Deinde terrarum illarum pars multa sterilis ac inculta, quam nemora ac sylvæ oppleverant, quum nulli aut fere nulli esset usui, minori in pretio habita fuit.

Gravior impensa in iis excolendis necessaria.

rum, sive affictuariorum suorum impensa ad culturam redigere intendunt; ut id quanto citius, ac libentius, & promptius minori quo fieri poterit dispendio peragatur, si pro iis sumptibus, qui in hoc fructuoso opere necessarii erunt, congruæ compensationis, & lucri certam spem sibi propositam videant; Motu simili & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine eidem Archipresbytero, & Capitulo, ut iidem ipsi, vel eorum affictuarii aut terrarum hujusmodi coloni, vel quæcunque aliæ personæ, etiam mercatores, & forenses, qui cum eis super hoc contraxerunt, per quinquennium, quoad terras coli, & seri solitas, die quo præscriptæ terræ incultæ ad culturam reductæ erunt, & in eis triticum satum fuerit, quicquid inde, nimirum ex terris in territorio Cornetano sitis, ad prædictam mensam Capitularem spectantibus, colligetur tritici, seu frumenti sive ad ipsam mensam Capitularem, sive ad affictuarios, vel colonos terrarum hujusmodi pertinentis, ad quamcunque summam, & quantitatem ascendat, singulis dicti quinquennii annis gratis, & sine aliqua solutione, vel recognitione Cam. Ap. aut illius officialibus facienda, etiam nostra, & Rom. Pont. pro tempore existentium successorum nostrorum, aut S.R.E. Camerarii, Vicecamerarii, Clericorum Cameræ prædictæ, aut Præfecti Annonæ, vel Gubernatorum seu Præsidentium locorum, aut Commissarii, vel cujusvis alterius officialis, seu ministri ejusdem Cam. licentia, bulletta, aut bullettino, signo, vel contrasigno minime requisita, propria auctoritate extrahere, & ad quæcunque loca tam intra quam extra statum temporalem Ecclesiæ, etiam ultra mare eis benevisa, tam per terram, quam per mare exportare, seu exportari facere, vel ad effectum ut exportetur sive extrahatur, & sub pacto, ac conditione, ut id facere liceat, vendere, & alienare, terrasque ipsas sub his pactis locare, & arrendare, seu Jus, & licentiam extrahendi, & exportandi hujusmodi tractam nucupatam, quibusvis Mercatoribus, pretio beneviso concedere, aut vendere, & alias suo arbitrio disponere libere, & licite valeant, auctoritate Apostolica plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus & indulgemus. Et si aliquo anno quinquennii hujusmodi, ea, quam Deus avertat, annonæ caritas, & penuria contigerit, ut ad comparandam annonæ copiam pro subditis status nostri temporalis ecclesiastici Cam. Ap. Ministri frumenta ipsa emere, & ad loca dicti status, quo opus fuerit comportare velint, tunc liceat quidem ex causa vere urgenti id facere, dummodo ipsamet Camera dicta frumenta emat; sed volumus, ut ille annus in dicto quinquennio minime computetur, & nihilominus proxime sequenti anno, quo penuria ipsa cessaverit, liceat, ut præfertur, frumenta extrahere atque exportare; ita ut dicti Archipresbyter, & Capitulum, sive alii præfati ab eis causam habentes, omnino quinque annorum recollectas ex dictis terris gratis, & sine aliquo impedimento licite exportare valeant. Decernentes quascunque talium extractionum prohibitiones, ac edicta, & banna, aut proclamata, tam per Gubernatores locorum, & terrarum, quam per quoscunque Annonæ Præfectos, aut Commissarios, & Camerarium præfatum, & per Congregationem S.R.E. Cardinalium super Annona deputatorum, aut de illorum, seu etiam de nostro, & pro tempore existentis Roman. Pont. speciali mandato pro tempore edita, etiam certam licentiæ, aut bullettæ, seu bullettini petendi, aut renovandi formam præscribentia, ipsos Archipresbyterum, & Capitulum, ac alios ab eis causam habentes præfatos nequaquam afficere, nec eos desuper a quocumque quavis auctoritate, & dignitate fungente, nec etiam a dictis Cam. Ap. Ministris, aut officialibus molestari, impediri, aut perturbari; minusque præsentes, & desuper conficiendas literas de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, intentionis nostræ, aut quovis alio defectu notari, impugnari, aut invalidari posse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium licentiarum, & gratiarum, etiam ex causa, & titulo oneroso concessarum, specialibus, vel generalibus revocationibus, suspensionibus, aut annullationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam a nobis, vel Successoribus nostris pro tempore edendis, comprehendi, aut per eas suspendi, revocari, limitari, ad minorem summam reduci, earumve effectum, & vim quoquomodo retardari, aut impediri posse, nec debere; nec ipsos Archipresbyterum, & Capitulum aliosve præfatos, ab eis causam habentes, ad parendum illis teneri, & ob non paritionem, censuras & pœnas aliquas minime incurrere, sed quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes in pristinum validissimum, & eum in quo antea quomodolibet erant statum repositas, restitutas, reintegratas, & de novo sub quacunque posteriori data, per eos eligenda, concessas censeri, minusque illos ad eas in Camera Ap. intra certum per constitutionem fel.re.Pii IV perfixum tempus, aut alias quandocumque præsentandas, insinuandas, aut registrandas teneri, sed illas, etiam non præsentatas, admissas, insinuatas, nec registratas, etiam lapso hujusmodi tempore, perpetuo validas, & efficaces fore, ac eis

Ut sumtibus consulat, Pontifex Privilegium concedit ad quinquennium.

Liberam frumenti venditionem tribuit, nulla licentia petita.

Si annonæ caritas urgeat, frumentum Cam. Apost. tradatur.

Annus tamen ... sive anni, i... quinquennio non computan... tur.

Contraria qu... cumque e med... tollit.

Præsentes li... ras a quovis ... tio liberat.

Futuris Con... tra...ibus ... currit.

Decretum Registrand... excludit.

ac eis suffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si præsentatæ &c. ac registratæ fuissent; sicque per quoscunque &c. etiam Cam. Ap. Clericos, & S.R.E. Cardinales, sublata &c. irritum &c. attentari. Non obstan. præmissis, ac præscripta Pii IV. & aliis quibusvis constitution.& ordination.Apostolicis, etiam gratias hujusmodi concedi prohibentibus, aut concessas nisi certis modo, & forma, & in certis casibus suffragari disponentibus,dictæque Cameræ juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus,privilegiis quoque concessis; quibus omnibus &c. illorum tenores &c. specialiter, & latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Pontificis assensus.

Fiat Motu proprio F.

Rei summa cum clausulis.

Et cum Absolutione a censuris ad effectum &c. Et quod dictarum Terrarum qualitates situationes valores mensuræ quantitates, & fructuum &c. inde colligendorum pretia, & valores, necnon prohibitionum, & contrariarum constitutionum tenores ad effectum latissimæ & specificæ derogationis habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi possint in litteris,& de indulto,concessione,decreto,derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro repetitis habeantur; & quod præmissorum omnium, & singulorum major, & verior specificatio fieri possit in litteris, per Breve, aut officium minoris gratiæ, vel aliis expediendis; seu etiam si videbitur sola præsentis nostri Motus proprii signatura sufficiat,& tam ipsa, quam ejus etiam transumpta Notarii publici manu subscripta, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu ipsius Archipresbyteri, vel ejus Vicarii obsignata, eandem prorsus fidem faciant in Judicio & extra, quam originales ipsæ facerent exhibitæ, vel ostensæ; Regula contraria non obstante.

Iterata subscriptio.

Fiat F.

Datum Romæ apud S. Petrum Quinto Kal. Aprilis; anno quinto.

GREGORIUS XIV.

Post Sixti V. obitum VI. cal. Septemb. ann. 1590. Pontifex dierum 12. electus fuerat Joannes Bapt. Castanea, qui Urbanus VII. dici voluit; eumque excepit die quinta Decembris Card. Nicolaus Sfondratus Mediolanensis, cui nomen Gregorio XIV. Is die festo Sanctiss. Conceptionis, juxta novam disciplinam coronatus (*a*) sedit menses decem totidem dies occubuit mortem die 15. Octobris an. 1591.

Tribus Canonicis Basilicæ Altaristæ, & Sacristis majoribus concedit facultatem extrahendi Reliquias.

Ex Autographo in Archiv. Basil. Caps. 2. Fasc. 4.

AN. CH. 1591. 21. Jun.

DIlectis filiis Magistro Jacobo Oldrado nostro, & Apostolicæ Sedis Notario, Altaristæ (*b*), ac Mario Alterio (*c*), & Pomponio de Magistris (*d*) Basilicæ Sancti Petri de Urbe Canonicis, & Majoribus Sacristis. Dilecti filii; Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

De vestra pietate, fide, & integritate con-

(*a*) Quamvis nullum extet Diploma Urbani VII. quippe qui vix electus in morbum incidit, quo ante Coronationem decessit; ratio tamen novæ cujusdam disciplinæ in Pontificum inauguratione exigit, ut nullius omnino Pontificis inexplorata prætereantur initia. Omnia parabantur pro *ejus coronatione, & Basilicæ Lateranensis possessione*, ait Ciaconius. Qui mox de Gregorio XIV. ejus successore agens ait, quod die 5. Decembris electus, octava ejusdem mensis est coronatus, nec nisi 13. ad Lateranensem Ecclesiam est profectus, cujus exemplum cæteri omnes sequuti sunt contra morem majorum. Huc accedit possessionis nomen inditum processioni quæ coronationem continuo sequebatur. Quod quidem nomen haud antiquum est: nam primum occurrit quod ego viderim, in Annal. Gregor. XIII. an. 1572. & apud Ciaconium in Coronatione Sixti V. an. 1585. *Post Lateranensis Ecclesiæ possessionem, solemnes precationes indictas &c.* (Hunc enim docet Van. Espen. *Jur. Eccl. p. 2. tit. 7. c. 4. parag.* 21. primum omnium Pontificum indixisse Jubilæum statim post assumtionem suam *Bullar. Tom. 2.*) Possessionis hujusmodi nomen quandonam Processioni post Coronationem dari cœptum sit, explorandum. Id minime dubium, Pontifice Leone X. quum Electus Corcyrensis Cæremoniale Patritii ab se usurpatum in lucem edidit, processionem istam Coronationis consectariam fuisse. Ubi enim agitur (*l. 1. sect 4. cap. 1.*) de coronatione extra urbem, hæc leguntur: *Ipsa coronatio fiet supra gradus, vel loco commodiori, & magis in conspectu populi: nam ibi parandus erit suggestus, ubi majus erit spatium ad capiendam multitudinem. Pontifex ornatus poterit equitare cum solemni processione ut ad Lateranum consuevit.* Perinde etiam certum, quod claves Basilicæ, & Palatii Lateran. Cæremoniali eodem teste possessionem hujusmodi non innuebant. En verba ipsa (*lib. 1. sect. 2.*) *Prior Ecclesiæ Lateranensis accedit, & genuflexus dat Pontifici ferulam in manu in signum correctionis, & regiminis; & Claves ipsius Basilicæ, ac Palatii Lateranensis in signum potestatis claudendi, & aperiendi, ligandi, atque solvendi.* Quæ item in Ordine Rom. Iacobi Gajetani (*cap. 29.*) reperiuntur, præter priorem Lateran. cujus loco Prior S. Laurentii habetur. Quum vero cæremonia eadem instaurabatur tum Gregorio XIII. tum Sixto V. Pontificatum ineuntibus non processio ad Lateranensem Ecclesiam, sed possessio Ecclesiæ Lateranen. dictitabatur. Ejus autem rei prorsus novæ originem facile quis deprehendat; si animadverterit, quod Sanctus Pontifex Pius V. ad Lateranensem Basilicam perrexit die ipso Coronationis more majorum, queis possessio ista ignota erat. Quum vero an. 1569. literas illas dedisset de Primatu Lateranensis Ecclesiæ, novam hanc disciplinam in Ecclesiam invexit. (*pag. 73. hujus volum.*) Nec tamen negaverim, vulgi opinionem fuisse antiquiorem S. eo Pontifice: Nam Angelus Massarellus (*Diar. Jul. III. an.* 1550.) *Moris est*, inquit, *quod Pontifex noviter creatus, antequam in publicum equitet, eat ad ipsam Ecclesiam Lateranen. ut (quod vulgo dicitur) dictæ Ecclesiæ possessionem capiat.* At nisi S. Pius vulgi levissimam opinionem adoptasset, ac suo Decreto roborasset, ea plane numquam obtinuisset. Antiqua enim necessitas repetendi Lateranense Palatium, quod Pontifices incolebant, processionis ejus ritum peperit, ad cæremonias nonnullas Coronationem consequentes perficiendas. Itaque post S. Pium V. Successores non quo die supremæ capiebant insignia dignitatis illuc proficisci cœperunt; sed veteri ea cæremonia bipertito divisa, primum dies aliquot, deinde integros etiam menses profectionem, sive ut vulgo audit, possessionem a coronatione disjunxerunt. Id tamen notatu dignum, quod quemadmodum vetusta ea processio cum Coronatione conjuncta Pontificiæ majestatis, ac potestatis argumentum erat; ita possessio recens a Coronatione disjuncta antiqui dumtaxat ritus solemnitatem, citra ullum novi juris indicium præsefert. Hinc est quod summi Sacerdotis, summique Principis electionem, seu creationem, & coronationem anniversaria celebritate prosequimur: possessionem, ut pompas alias, semel visam obliviscimur. Die præcipue illo quotannis redeunte, quum Pontificii Tiaram Imperii suscepit novus Pontifex, alma Urbs:

Maxima solemni testatur gaudia pompa;
Perque vias crepitant ignes; perque alta domorum
Culmina sub primam sublustri lumine noctem
Dispositi effulgent lychni: perque ardua Divum
Templa repercussis resonant tinnitibus æra.
Ipsaque flammivomis centum tonat undique moles
Ælia tormentis: Stellasque imitata cadentes
Multa volat, rutilisque in nubibus ardet arundo
Missilis, & cælum crepitanti luce serenat,

ut canebat Joannes Baptista Stella de hujusmodi anniversaria celebritate Sixto V. Pontifice. Et quidem jure; quum enim ordinationem, aut consecrationem, sive benedictionem Pontificis coronatio expleat; inde supremæ Dignitatis initium sumitur. Quod maxime attendendum nobis, qui Apostolicas literas, ac Pontificia monumenta cætera in lucem edimus.

(*b*) Jacobus Oldradus Presbyter Mediolanensis, ut habetur apud Grimaldum in sæpe laudato libro Descendentiæ Canonicor. &c. erat *vir Philosophus facetus, & hilaris*. Idem, quum esset Beneficiatus nostræ Basilicæ in Aulis Cardinalium Principum domestice versabatur. Nullo alio, præter se, agente Canonicatum aliosque honores est adeptus: nam Cardinali de Monte Alto, qui fuit postea Sixtus V. aliquando dixisse fertur: *Ill. Domine si D.O.M. te ad Petri sedem evexerit, da mihi obsecro tunc Canonicatum in dicta Basilica.* Cardinalis autem hilari seni amico suo indulgens multo etiam majora est pollicitus. Interea quum Pontifex esset factus, ac post menses undeviginti Aurelius Savignanus Canonicus obiisset supremum diem, Ol-

dradus

Extractio Reliquiar. conceditur.

confisi, vobis, ut ea qua decet, reverentia, ex ista Sacrosancta Basilica aliquas Reliquiarum particulas Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum (a), ac S. Gregorii Magni nullius alterius ad id requisita licentia, vel consensu sumere, illasque inde extrahere, & ad nos quamprimum deferre possitis, per præsentes licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac prohibitionibus, nec non etiam dictæ Basilicæ statutis, & consuetudinibus etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Obstantib. quibuscumque remotis.

Datum Romæ in Monte Quirinali (b) sub Annulo Piscatoris die xxi. Junii 1591. Pontificatus nostri anno primo.

CLEMENS VIII.

Gregorio XIV. Justis rite persolutis, altero Comitiorum die ad Petri Cathedram est evectus Joannes Antonius Fachinettus Bononiensis, qui nomen Innocentii IX. sibi ascivit: at duobus vix mensibus expletis decessit die 29. Decembris 1591. (c) Quare Comitiis post Novenam repetitis Hippolytus Aldobrandinus (d) ejus successor eligitur die 30. Januar. 1592. qui Clementis VIII. nomen sumsit. Consecratus die Dominico 2. Febr. ac post dies 8. Coronatus (e), ad Lateranensem Basilicam est profectus die 4. Aprilis (f). Sedit annos omnino 13. m. 1. d. 3. occubuit mortem die 4. Martii 1605.

Confirmat Motum proprium Pauli IV. de non commodandis Paramentis, & aliis rebus Sacristiæ &c. præter vasa aurea, argentea &c. eademque sub prohibitione vasa ipsa & utensilia omnia comprehendit proposita pœna excommunicationis reservatæ Pontifici ipsi pro absolutione.

Ex Autograph. Archiv. Basil. Caps. 8. Fasc. 271.

AN. CHR. Incerto.

Paulus IV. sanxiens sacræ suppellect. Sacristiæ Vat.

Motu proprio &c. Cum alias fe. re. Paulus Papa IV. Prædecessor noster Basilicæ nostræ Principis Apostolorum de Urbe, ejusque sacræ suppellectilis indemnitati providere cupiens Motu proprio, & ex certa scientia dictæ Basilicæ Archipresbytero, nec non Capitulo, & Canonicis, ac Sacristis, aliisque Ministris tunc, & pro tempore existentibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis

---

dradus Datario supplicem libellum tradidit legendum Pontifici, in cujus calce erat: *Memento servo tuo verbi tui, in quo mihi spem dedisti*. Annuit Pontifex subridens; ac paulo post agenti gratias per ea verba *Bonitatem fecisti cum servo tuo &c.* de improviso reposuit Sixtus: *Consideravi opera tua, & expavi*. Die 20. Decembris ann. 1587. Canonicatus possessionem iniit. Divinum *officium & psalmos per vias & fora gradiens recitabat*. Altaristæ munus non Sixto, sed Gregorio XIV. acceptum retulit. *Singulis Sabbatis* (estque id maxime animadvertendum) *ipsemet gradus majoris altaris, ejusque ambitum Rochetto indutus scopis mundabat, multasque eleemosynas pauperibus erogabat.*

(c) Inclyta ex hac familia Romana non uno hoc Canonico gloriatur nostra Basilica. Joannem Baptistam præcipue extollit Theologum insignem atque eruditione singulari præditum, quem præbenda Theologali auctum Urbanus VIII. Episcopum Camerinensem creavit ann. 1624. ac demum ann. 1643. inter Cardinales retulit. Erat is Æmilii Card. Alterii postea Pontificis Clementis X. germanus frater. Consule *Ughell. & Ciacon.*

(d) Hunc humili loco natum in Somneno oppido Tarracinen. diœcesis virtutum meritis commendabilem Paulus V. an. 1608. Tarracinensem creavit Episcopum, quam quidem sedem usque ad 1614. supremum vitæ suæ annum tenuit.

(a) Sequitur opinionem, quæ tunc temporis obtinebat. Secus eruditi sentiunt nostro ævo.

(b) Octo, aut novem annis circiter ante has literas Apostolicas Gregorius XIII. supremo suæ vitæ tempore magnificas ædes ædificaverat in Quirinali colle, Successorum commoditati studens, ut ibi diversarentur per æstivos calores. Villa ibidem erat Card. Aloysii Estensis liberalissimi Principis, quam ipse ultro dono dederat Pontifici Gregorio XIII. ut habent Annales editi *Tom. 2. pag. 458.*; Aliud Palatium eodem in loco ædificavit Sixtus V. Gregorianis ædibus contiguum, custodiæ Helvetiorum domicilia inchoavit, locumque ita ornavit, ut juxta Gregorii vota inhabitari jam cœperit æstivo tempore a Successoribus ut testantur hæ literæ.

(c) Veteri jam disciplina obsoleta & hic die Dominico 3. Novembris coronatus die 6. ejusdem mensis *in Lateranensi Ecclesia possessionem Romani Episcopatus accepit*. Vide quæ nuper ajebam ad Greg. XIV.

(d) Vir iste summus omnium virtutum laude celeberrimus, ac S. Philippi Nerii familiaritate conspicuus, maximam præcipue gloriam est assequutus Ducatu, atque omni statu Ferrariæ recepto, ac S. Sedi acerrime vindicato. Spond. *an. 1598. num. 1.* Constitutio typis edita extat in nostro *Arch. caps. 8. fasc. 272.*

(e) Per nongentos fere annos Diaconi ut plurimum Cardinales, quandoque Presbyteri, nunquam Episcopi eligebantur. Postquam omnium Sacri Collegii Ordinum communis esse cœpit electio, si forte aliquis Episcopali haud dignitate conspicuus ad Summi Pontificatus apicem evehebatur, quod raro accidit, res

tionis suæ, & excommunicationis pœna præceperit, & mandaverit districtius inhibendo, ut de cætero aliqua dictæ Basilicæ cujuscumque generis, & qualitatis paramenta, & indumenta, vasis argenteis, & aureis, quæ conteri, aut consumi non posse idem Prædecessor censuerat dumtaxat exceptis, quibuscumque Prælatis, & suis domesticis, aliisque personis cujuscumque gradus, & conditionis, etiamsi essent S. R. E. Cardinales, præterquam ejusdem Basilicæ Vicario, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, pro usu personarum suarum tantum, etiam extra dictam Basilicam, & præterquam pro usu Ecclesiarum dictæ Basilicæ subjectarum commodare, seu mutuare quocumque modo aut quovis quæsito ficto, vel non ficto colore auderent, vel præsumerent, quorum contrafacientium absolutionem sibi, & Successoribus suis Romanis Pontificibus dumtaxat reservavit, prout in ejus Cedula Motu proprio signata latius continetur. (a) Nos intelligentes usu, & experientia compertum esse, non modo præceptum, ac prohibitionem hujusmodi admodum utile dictæ Basilicæ, ejusque Sacristiæ extitisse; sed quia postmodum benedicente Domino complura, ut accepimus, admodum pretiosa, nec mediocri sumptu, & artificio elaborata aurea, & argentea, sive ærea vasa, & utensilia Divino cultui dicata, partim ex Christifidelium piis, ac præsertim illustrium Personarum largitionibus, partim vero ex redditibus ejusdem Basilicæ aucta, & comparata fuerunt, quæ, si passim Prælatis, & aliis Personis illa frequentissime petentibus commodentur, successu temporis conteri, aut infringi necesse est in magnum dictæ Basilicæ damnum; Idcirco in hoc quoque opportune ut par est consulere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia prædictam Pauli Prædecessoris cedulam, cujus tenorem hîc volumus pro expresso haberi, harum serie

Solis Canonicis Benef. & Cler. commodandam decreverat, præter Vasa Aurea &c.

Clemens decretum illud confirmat.

Vasa etiam aurea &c. comprehendens.

approbantes, & innovantes, illamque cum omnibus in ea contentis pœnis, decretis, præcepto, & inhibitione ad hæc etiam extendentes, & ampliantes: eidem Archipresbytero, ejus Vicario, Canonicis, Capitulo, & Sacristis ac aliis quibuscumque Ministris, & personis nunc, & pro tempore existentibus, pariter in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, & excommun. pœna districte, ac perpetuo interdicimus, & prohibemus, ne in futurum aliqua non modo per dictam Cedulam prohibita, sed etiam quæcumque ex illius tenore permissa argentea, aut etiam aurea, sive ærea, & ex quocumque metallo confecta vasa, calices, patenas, cruces, sanctorum Imagines, candelabra, naviculas, lampades, urceos, urceolos, & cujuscumque generis utensilia tam sæcularibus, quam regularibus Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, Oratoriis, locisve piis, sive etiam personis quavis mundana videlicet Ecclesiastica, & Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & alia majori, etiam S. R. E. Cardinal., dignitate præfulgentibus etiam domesticis, & familiaribus nostris, aut Successorum nostrorum, cujuscumque status, gradus, ordinis fuerint, præterquam ad usum personarum, ut præfertur, de gremio Cleri ipsius Basilicæ uti voluerint, & aliarum ipsi Basilicæ subjectarum Ecclesiarum commodare, aut ad modicum temporis quovis prætextu utenda concedere audeant, vel præsumant, absolutionem, & inobedientiam nobis scilicet, & Successoribus nostris dumtaxat reservantes, præsentisque Motus proprii solam signaturam, quæ in Archivio dictæ Basilicæ registretur, absque alia data, vel registratura sufficere, plenamque in judicio, & extra illud, regula contraria non obstan., fidem facere volumus, & declaramus.

Placet Motu proprio Hi.

Decreti exequutionem demandat sub pœnis &c.

Excipiens sacra loca subjecta B.sil.

Absolution. sibi & Successor. reservat.

Pro-

res nimis longa visa est, majorum exemplo uno eodemque die consecrationem, & reliqua omnia peragere. Auctor Cæremonialis id fatetur (*sect. 2.*) simulque causam affert, cur ab institutis majorum recedatur: *Episcopalis Consecratio Electi in Romanum Pontificem, si prius non erat Episcopus, fieri debet secundum majorum nostrorum institutiones eadem die, qua benedicitur, & coronatur. Sed quoniam nostris temporibus, brevitatis studio alio die facta est, ut in persona fel. rec. Sixti Papæ IV. qui quum fuit electus, presbyter tantum erat &c.* Hæc scribebat Augustinus Patritius sub finem seculi xv. & Electus Corcyrensis evulgabat an. 1517, Rite igitur Clemens VIII. post annos quinque & septuaginta consecratur octo integris diebus ante coronationem, quippe usu receptum erat, ut contra instituta majorum coronatio a consecratione disjungeretur.

(f) Profectio ad Lateranensem Basilicam, de qua nuper satis multa, ubi semel fieri cœpta est seorsim a Coronatione, nihil mirum, si a Clemente duos fere menses fuit dilata. Profecto qui duas tantum res olim spectabamus in Romano Pontifice, Electionem, & Consecrationem; quatuor jam consideremus oportet: nam tripertito dividitur Consecratio. Die siquidem Dominico, seu alio solemni Electus consecratur Episcopus aut benedicitur: alio pariter Dominico sive solemni, Pontificia Corona insignitur (qui sane ritus antiquissimus, tametsi prima ejus mentio occurrat an. 858. quum S. Nicolaus I. eam suscepisse omnium primus videtur (*Pag. in V. Nic. I. n. 2.*) ac denique alio die, insigni apparatu ad Lateranensem Basilicam proficiscitur.

(a) Pauli IV. Motum proprium habes supra pag. 41. eum consule. Illi quidem nota omni temporis carenti postremum inter Pauli literas locum tribuimus: hunc vero perinde incerti temporis loco principe constituimus, ut de una eademque re agentes minus, quam fieri possit, dissocientur.

(a) In

Prohibet sub pœna excommunicationis, aliisque pœnis, ne ullus Typographus, aut Bibliopola imprimat aut vendat Psalterium ad usum Basil. Vatic. absque licentia Capituli, & Canonicorum ejusdem Basilicæ.

Ex Autograph. Archiv. Basil. Caps.7. Fasc. 269. (a)

AN. CHR. 1593. 19. Jun.

Psalterium ad usum Basilicæ Vatic.

Imprimi vetat sine licentia Capituli inscriptis

Pœnas contrafacientibus comminatur.

MOtu proprio &c. Cum, sicut accepimus, dilecti filii Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe magna cura, & diligentia Psalterium, Preces, laudesque Divinas festis, & profestis diebus in dicta Basilica toto anni circulo vetusto ejusdem Basilicæ ritu, persolvi solitas complectens, pro eorum, ac totius Cleri ejusdem Basilicæ usu, & commoditate confici, & compilari fecerint, & de proximo illud a mendis omnibus quam diligentissime expurgatum, typis excudi facere intendant: verum dubitent si a singulis Typographis indifferenter imprimatur, ne mendosum passim, & defectuosum, aut alias incastigatum non levi eorum incommodo, & præjudicio in lucem prodeat. Nos igitur operæ precium fore censentes, sive absurdo, ut par est, occurrere; volentesque dictos Capitulum favore prosequi gratioso; Motu simili, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eisdem Capitulo, quod deinceps in perpetuum nullus omnino cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit Psalterium prædictum sine expressa dictorum Capituli in scriptis licentia imprimere, aut imprimi facere, vel impressum vendere, aut venale proponere possit, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, districtius inhiben. omnibus, & singulis Typographis, bibliopolis, & librorum impressoribus, ac mercatoribus, aliisque personis quibuscumque tam in Italia, quam extra eam, ubilibet constitutis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ, a qua non nisi per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolvi possint, in terris vero S. R. E. mediate, vel immediate subjectis amissionis operis, ac mille ducator. auri de Camera pro una Cameræ Apostolicæ, & pro altera medietatibus dictis Capitulo applican. pœnis, & per eos, & alios quoscumque ipsis auxilium, consilium, vel favorem præstan., & talia facien. tacens, & non revelans cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis existen. toties quoties id fecerint ipso facto, & absque alia declaratione incurrens, ne Psalterium hujusmodi sub quacumque forma, & quocumque charactere alicubi absque expressa dictorum Capituli in scriptis licentia imprimere, seu imprimi facere, vel impressum vendere, aut venale proponere audeant; vel præsumant. Decernentes præsentem nostrum Motum proprium, & desuper conficiendas litteras sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus a Nobis, & Successoribus nostris pro tempore emanatis nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & eum, in quo ante erant, statum, restitutas, repositas, & plena vi reintegratas, ac de novo sub quacumque etiam posteriori data per dictos Capitulum eligen. concessas fore, & esse, sicque per quoscumque Judices &c. etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ac legatos etiam de latere, & vicelegatos sublata &c jud.&c. debere, ac irritum &c. attentari. Quocirca mandamus Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archipresbyteris, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis; necnon dilectis filiis eorum Vicariis, & Officialibus generalibus ac Sedis Apostolicæ Legatis, Vicelegatis, & Gubernatoribus in virtute Sanctæ obedientiæ, eorum vero locatenen., ac cæteris Officialibus, & justitiæ ministris quibuscumque sub pœnis prædictis, & ut præfertur imponen., & applican., ut quoties pro præsentium observatione, & exequutione requisiti fuerint in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis content. quæcumque inviolabiliter observari. Contradictores, & rebelles quoscumque per suprascriptas cens. & pœnas etiam sæpius illas aggravando, & reaggravando, ac alia opportuna juris, & facti remedia compescen. invocato &c. auxilio. Non obstantibus fel. record. Bonifacii

Qui etiam non revelantes incurrant.

Literarum auctoritatem declarat.

Quarum observantiam demandat Superioribus.

(a) In edit. Breviar. an.1673. Summa Motus proprii affertur ex *lib.1. Secretor. fol.30.*

(a) Ne.

Obstantia quæcumque remotis.

cii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus diætis, & aliis Apostolicis; nec non provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus constitution., & ordination., ac Statutis etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis Populo Romano, seu officinæ *impressoriæ* Romæ erectæ, ac quibusvis Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, aliisque personis, sub quibuscumque ten., & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritan., aliisque decretis in contrarium etiam motus, scientiæ & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet concessis, illis præsertim, quibus caveri debetur, quod Sacri, & alii libri alibi, quam Romæ in dicta officina imprimi aut impressi vendi non possint sub cen., & pœnis tunc expressis, & alias quomodolibet disponen., quibus omnibus etiamsi de illis &c. latissime hac vice specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat ut petit. Hi.

Et cum absolutione a cen. ad effectum &c. Et de concessione indulto, inhibitione, decreto, mandato, derogatione, aliisque præmissis utsupra in forma gratiosa perpetuo in litteris latissime exten. Et quod præmissorum omnium, & singulorum etiam denominat. qualit., nuncupat., invocat. anex., aliorumque necessariorum major, & verior spec. & exp. fieri possit in litteris per Breve nostrum seu officium minoris gratiæ expedien., seu si dicto Capitulo videbitur, sola præsentis nostri Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, ac juxta illius seriem, & tenorem judicari debeat in judicio, & extra, regula quacumque contraria non obstan. (& ad decennium tantum.,

Summarium pro expeditione.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum tertiodecimo Kal. Julii anno secundo.

Fiat Hi.

Hieronymus Card. Rusticuccius Vicarius Urbis intimare jussus Patriarchalibus & Collegiatis ejusdem Urbis Decreta S. Pii V. de modo inserviendi & psallendi in Divinis Officiis, per Jacobum Card. Sabellum similiter Vicarium indicta anno 1566. id facit per hoc Edictum propositis pecuniariis, aliisque gravioribus pœnis.

Ex informi, sed antiquo exemplo nostri Archivi Caps. 7. Fasc. 269. & ex lib. Decretor. Visitation. nostræ Bas. ibid.

AN. CHR. 1593. 30. Sept.

Ecclesiis Patriarchalib. & Collegiat. Urbis

Hieronymus miseratione Divina Tituli S. Susannæ S. R. E. Presbyter Cardinalis Rusticuccius S. D. N. Papæ Vicarius Generalis (a), Romanæque Curiæ Judex Ordinarius. Universis, & Singulis RR. DD. Capitulis, & Canonicis, Beneficiatis, & Clericis S. Joannis Laterani, Sancti Petri in Vaticano, & Sanctæ Mariæ Majoris Patriarchalium, nec non Sancti Laurentii in Damaso & Sanctæ Mariæ Transtyberim insignium, & aliarum Ecclesiarum Collegiatarum, quibus per bo. mem. Card. Sabellum Prædecessorem nostrum servitium præscriptum, modusque, & forma eisdem Ecclesiis assignata extitit, inservien. auctoritate S.D.N. D. Clementis Divina Providentia PP. VIII., vivæ vocis oraculo desuper concessa præsenti scripto edicimus, & eorum cuilibet sub 50. ducatorum locis piis aplican., aliisque majoribus

Indicit auctor. Apostolica.

(a) Nequicquam Cohellius (*notit. Card. Cap.* 55.) exemplo utitur Petri Saxonii Anagnini Card. S. Pudentianæ, quo usus est Vicario Honor. III. ut Vicarii Card. originem altius petat. Paulus IV. historia omni teste pro Episcopis, queis Prædecessores usi erant, Cardinalem Vicarium perpetuum instituit unum ex Cardinalibus. Ita Acta Consistorial. apud Rainald. an. 1558. n. 24. *Statuit & ordinavit, ut officium Vicariatus, reduceretur in Collegium Cardinalium, & deputavit Reverendiss. D. Rosarium cum facultate reformandi quidquid necessarium fuisset in utroque officio*. Seq. anno 1559. desiit vivere die 23. Maji. Successorem habuit Jacobum Sabellum, qui vitam perduxit ad an. 1587. Sixtus autem V. Hieronymum Rusticuccium ei suffecit eodem anno: functumque laudabiliter eo munere ad annum 1603. Camillus Card. Burghesius excepit per biennium; quoad electus Pontifex Pauli V. nomine, perpetuum Urbis Vicarium renunciavit Hieronymum Pamfilium patrum Innocentii X. cui mortuo an. 1610. idem Paulus V. substituit Joannem Garziam Card. Millinum, qui vitam perduxit ad ann. 1629. Quare Urbanus VIII. contulit Vicarii perpetui munus Martio Card. Ginetto, qui obiit supremum diem an. 1671. Huic vero per cessionem Card. Palutii Alterii successit Card. Carpineus usque ad an. 1714. quum Clemens XI. in Joannem Dominicum Paraccianum id oneris reclinavit. Qui quum decessisset an. 1721. paulo post Clementis ejusdem obitum, Fabritium Card. Paulutium successorem habuit Innocen. XIII. beneficio, usque ad anno 1726. quum obiit supremum diem. Prosper Marefoschus a Benedicto XIII. electus Vicarius perpetuus eodem anno emortuali Paulutii pervenit ad 1732. cui vita functo Clemens XII. suffecit Joannem Antonium Card. Guadagnum, qui nunc floret. En series 12. Card. Vicariorum per annos 192. a prima illorum institutione ad annum 1751. quum hæc scribimus.

(a) Erat

bus arbitrio nostro imponen., & erogan. poenis, debeant, & quilibet eorum debeat in singulis eorum Ecclesiis singuli adesse, & illis deservire juxta per nominatum Card. Sabellum traditam formam, cujus copiam eis, & cuilibet ipsorum transmittimus, quam formam, continentiam, & tenorem ab omnibus, & singulis RR. DD. Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, & Capitulis observari omni collusione, & cunctat. exclusa, & ad hoc ut melius observetur folium dicti Servitii formam in se continens, quod eis, & cuilibet ipsorum transmittimus in Sacristia, & loco evidenti cujuslibet ex Ecclesiis prædictis affigi, & ab inde non amoveri sub eisdem, & aliis etiam gravioribus poenis jubemus; decernentes, quod præsentium executio, uni ex Camerariis Canonicis dimisso dicti servitii folio, facta ita alios arctet, perinde ac si unicuique personaliter fuissent intimatæ, vel ostensæ. In quorum fidem &c. Datum Romæ die 30. Septembris 1593.

...tionem infer... endi Divinis ...ficiis.

...uxta normam ...ardin. Sabelli ...ic. S. Pii V.

Ant. Maziottus Not.

Nos Jacobus miseratione Divina tit. S. Mariæ in Cosmedin S. R. E. Presbyter Card. Sabellus S.D.N.D. PP. Vicarius Generalis RR. DD. Canonicis, & Capitulo, nec non Beneficiatis, & Clericis Basilicæ B. Petri Principis Apostolorum de Urbe tenore præsentium vivæ vocis oraculo desuper nobis facto (a) a S.D.N. Pio Papa V. Intimamus, & mandamus, & præcipimus, ut in Divinis Officiis in dicta Basilica adsint, & deserviant modo infrascripto, videlicet: Ut omnes Canonici Beneficiati, & Clerici dictæ Basilicæ omnibus diebus Dominicis, & festis, eorumque Vigiliis, ut inferius adnotabitur, ac Quadragesimæ diebus, Adventu autem Christi Domini duæ eorum partes, reliquo vero anni tempore dimidia eorum pars singulis mensibus per alternas hebdomadas Matutinali Officio Missæ, & Vesperis, necnon Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, & Completorii horis in Choro, ubi celebrantur, personaliter intersint, deserviant & psallant, Dei nomen reverenter distincte, devoteque laudando.

...rvitiumtemp. ...ventu, a S. ...V. institut.

Canonicus qui Matutinali Officio aderit bol. 45. Missæ 20. Vesp. 30., qui aliis horis intererit pro qualibet hora bol. 10. percipiet. Beneficiatus vero dimidium ejus quod Can. supra assignatum est. Clericus autem quartam partem juxta consuetam Ecclesiæ divisionem habeat (b), si quæ autem majora stipendia nonnullis solemnibus aliis diebus juxta Ecclesiæ consuetudinem distribuuntur, ea salva, & integra permaneant.

Ratio percipiendor. fructuum.

Si quis vero singulis mensibus per quindecim dies saltem Matutino, & Vesp. & Missæ non inserviverit, præter damnum Punctationis dimidiam ejus partem quam eo mense quacumque ratione percipere potuisset, omni collusione, & remissione exclusa amittat, quæ pars una cum mulcta punctationis deservientibus eo mense jam nunc assignata inter eos pro servitii, & uniuscujusque Ordinis ratione dividatur. Permittimus tamen eis propter malam aeris intemperiem, in mensibus Julii, & Augusti, exceptis Dominicis, & aliis festis in Tabula notatis per Quartarias ut valeant deservire. Volumus autem, ut Officium Mortuorum per Beneficiatos, & Clericos celebrari solitum nullatenus omittatur; Quodque Processiones, & alia Officia non expressa tam intra, quam extra Ecclesiam per Canonicos, Beneficiatos, & Clericos ex consuetudine Ecclesiæ dici, & celebrari solita non negligantur, sed omnino celebrentur, ac fiant. In quorum omnium, & singulorum fidem præsentes fieri, sigillique nostri jussimus, & fecimus impressione muniri. Datum Romæ in Ædibus nostris die ultimo mensis Novembris 1566. Pontificatus S.D.N. Pii PP. V. anno primo.

Quicquid amittunt absentes dividitur inter deservientes.

Januarius.

Dies Circumcisionis Officium integrum videlicet Matutinum, Missa, Vesp., & reliquæ Horæ, & sic successive in reliquis festis. Vigilia Epiphaniæ Vesper. tantum, Epiphania Domini, Festum Catedræ S. Petri (c) Conversio S. Pauli (d).

Dies communes enumerantur cum debito servitio.

Februarius.

Dies Purificationis, Festum S. Blasii (e) Fe-

(a) Erat tum Archipresb. nostræ Basil. Alexander Card. Farnesius, qui ab an. 1543. ad 1589. per quinque & quadraginta annos eidem præfuit. Qua vero auctoritate is polleret, habes (*Tom. 2. pag. 439. & seqq.*) Consule præsertim *pag. 441. not. a.* Mitto Jurisdictionem propriam & aliorum Archipresbyterorum Patriarchalium, quam postea Innocentius XII. aliquatenus coarctavit. Hinc autem facile quis intelligat, quare Card. Sabellus delegata se facultate uti profiteatur; quippe cui nullum omnino jus competebat in Canonicos &c. Vaticanæ Basilicæ. Perinde factum vides a Rusticuccio Cardinali, cujus tempore erat Archipresbyter Card. Evangelista Pallotta quem Sixtus V. multis cumulavit honoribus, utpore familiarem suum, omni virtutum genere commendabilem, ac præcipue Archipresbyterum nostræ Basilicæ renunciavit an. 1589. cujus Canonicum fecerat in Pontificatus primordiis.

(b) Fusius ista legesis in laudatis capitibus Constitutionum *pag. 27. & seqq.*

(c) Festi hujus institutio recens; videlicet ante annos decem per Paulum IV. videsis quæ ajebam in notis *pag. 34. & seqq.* hujus volum.

(d) Festum S. Jo. Chrysostomi desideratur, utpote institutum ab Urbano VIII. de quo infra.

(e) Deest Festum S. Gregorii II. namque illud instituit ex pio Legato Card. Franc. Barberinus Urb. VIII. nepos.

Juxta eorum tempor. consuetudinem.

Festum aliud Cathedræ Sancti Petri, Festum S. Mathiæ.

Martius.

Festum Sancti Gregorii (*a*), Festum Annunciationis.

Aprilis.

Pascha Resurrectionis Domini cum duobus sequentibus (*b*) Festum S. Marci.

Majus.

Festum Apostolorum Philippi, & Jacobi, Festum S. Crucis. Vigilia Ascensionis Domini Vesp. tantum. Ascensio Domini. Vigilia Pentecostes Vesperæ tantum. Pentecostes cum duobus sequentibus diebus.

Junius.

Vigilia Corporis Christi Vesp. tantum, Dies Corporis Christi cum tota Octava, S. Antonii de Padua (*c*), Vigilia Apostolorum Vesp. tantum. Dies eorumdem, Dies S. Joannis Baptistæ (*d*).

Julius.

(*e*) Octava Apostolorum, (*f*) Festum S. Jacobi (*g*) Festum S. Petronillæ (*h*).

Augustus.

S. Petri ad Vincula (*i*), S. Laurentii, Vigilia Assumptionis Vesperæ tantum, Festum Assumptionis, Festum Sancti Bartholomæi.

September.

Festum S. Ægidii (*k*). Nativitas Beatæ Mariæ, Festum S. Matthæi, Festum S. Michaelis.

October.

S. Francisci, S. Lucæ. Vigilia SS. Simonis, & Judæ Vesp. tantum, Festum eorumdem, Vigilia omnium Sanctorum.

November.

Dies omnium Sanctorum, Dies defunctorum (*l*). Vigilia, & Festum Dedicationis Basilicæ, Festum S. Mauti, Festum Sanctæ Catherinæ, Festum S. Andreæ.

December.

Festum Conceptionis, S. Thomæ, Vigilia & dies Nativitatis Domini, S. Stephani, S. Joannis, Vigilia Circumcisionis Vesp. tantum. In quorum &c. Die ultima mensis Novembris 1566.

Jacobus C. Sabellus Vic.

Transumtum Decretorum Sacræ Visitationis S.D.N.D. Clementis Divina Providentia PP. VIII. (*m*)

Ex Autograph. in Archiv. Basil. Caps. 7. Fasc. 269.

AN. CHR. 1593. 2. Octobr.

Onus presbyter. Diaconorum & Subdiac. altari ministrantium dieb. fest.

I. INtimetur omnibus, & singulis RR.DD. Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Patriarchalium, & Collegiatarum, ac aliarum Urbis Ecclesiarum ex Ordine S. D. N. D. Clementis Papæ VIII., ut diebus saltem Dominicis, & festivis de præcepto Missam celebrent, & Diaconi, ac Subdiaconi iisdem diebus cum Altari ministraverint Sacram Communionem suscipiant. Qui vero id omiserint (nisi legitima causa impediantur) suorum Canonicatuum, aut beneficiatorum per eum diem distributiones, & fructus in foro conscientiæ non faciant suos.

Jacobus Butius Not.

Celebrandi, & respective communicandi sub pœna amissionis fructuum ejus diei.

II. Intimetur omnibus, & singulis RR. DD. Patriarchalium, & Collegiatarum Urbis Ecclesiarum Canonicis, & Beneficiatis, ac Clericis, qualiter S.D.N D Clemens Papa VIII. die 20. mensis Novembris 1592., in Congregatione declaravit, omnes Patriarchalium, & Collegiatarum Urbis Ecclesiarum Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, qui missam non celebrabunt, & qui non sument sacram Eucharistiam juxta formam decreti jam editi amittere tantum quotidianas distributiones, quas voluit accrescere pro rata aliis eo die celebrantibus, & communicantibus. Insuper declaravit, quod si contigerit eum, qui fungi debet munere Dia-

(*a*) Festum desideratur S. Joseph ex posteriori institut. Romuli Spetioli presb. Benef. die 19.

(*b*) Item S. Leonis a Clem. XI. institutum.

(*c*) S. Silverii festum ex pia institut. Silverii Campanæ presb. benef. die 20. & die 22. SS. Martyrum &c. nostræ Basil. instit. a Franc. Card. Nerlio Archipresb.

(*d*) Commemoratio S. Pauli, die 30.

(*e*) Dies 3. SS. Processi & Martiniani ex pia instit. Ant. Mariæ Aldobrandini presb.

(*f*) Dies 22. S. Mariæ Magdalenæ ex pia dispos. Hugonis Ubaldini Can. Decani.

(*g*) Dies S. Annæ ex pia disp. Ludov. Lentii presb. Can.

(*h*) Spectat ad diem 31. Maji, sed forsan hic ponitur, tanquam eo anno, ut sæpe alias translatum propter Octavam Pentecostes.

(*i*) S. Hormisdæ festum ex Silverii Campanæ disposit. ut sup. de S. Silver. die 9.

(*k*) Anton. Petri in Diar. Mss. ad *an.* 1409. *fol.* 17. *Die*, inquit, *Dominico, primo m. Septemb. qui fuit etiam festum Sancti Ægidii .... Camerarii Cameræ exiverunt per portam Castri S. Angeli cum sociis ad faciendum dictum festum, ut moris est, quia porta Viridaria erat clausa.* Et hodie ibi cantatur Missa sine assistentia: neque est amplius dies communis.

(*l*) Dies S. Caroli ex pio Legato Caroli Card. Barberini nostræ Basil. Archipresb.

(*m*) Singuli horum Decretorum Articuli Constitutionibus, seu Constitutionum Capitibus a Paulo V. probatis, quæ leguntur quotannis in Choro nostræ Basilicæ, inserti sunt; atque ut reliqua Constitutionum Capita vigent in nostra Basilica. De aliis, ad quas iidem extenduntur, nostra nihil refert.

(*a*) Post

i Diaconus in-ervients esset resbyter satis acit, celebran-e missam.

Diaconi, vel Subdiaconi Altari ministrando, ordini Sacerdotali insignitum esse, & quo die percipere a celebrante Sacrosanctam Eucharistiam juxta formam Decreti debet, si malucrit ipse Missam celebrare huic decreto satisfacere. Illum autem, qui munus suum per alium exequetur, decreto nullo pacto satisfacere.

Jacob. Butius Not.

III. Intimetur omnibus, & singulis RR. DD. Patriarchalium, & insignium, ac aliarum Ecclesiarum Collegiatarum Canonicis de ordine S.D.N.D. Clementis Divina providentia Papæ VIII. qualiter S.D.N.D. Clemens Papa Octavus decrevit, ne in posterum Illustrissimi DD. S.R.E. Cardinales Basilicarum Urbis Archipresbyteri, aliarumque Ecclesiarum Præsbyteri, seu Diaconi tam præsentes, quam pro tempore existentes per se ipsos soli, neque cum Canonicorum consensu, multoque minus Canonici, vel Capitula ipsa, quomodocunque quovis prætextu omni remissione exclusa dispensare, aut exemptionem, ac facultatem concedere possint Canonicis, aliisque, qui statis horis Choro interesse debent, ut tempore absentiæ distributiones interessentibus tantum dari consuetas ulla ratione lucrari, aut percipere possint, cujusmodi facultatibus S.D N. eos omnino carere voluit. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus, ordinationibus, & Apostolicis privilegiis, facultatibus concessis, & innovatis, ac consuetudinibus etiam juramento, ac confirmatione Apostolica roboratis.

Nec Archipresb. nec Capitulum dispensare possint absentes lucrentur.

IV. Intimetur RR.DD. Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Patriarchalium Sancti Joannis Lateranensis (a), S. Petri in Vaticano, & S. Mariæ Majoris de Urbe de ordine S. D. N.D. Clementis Papæ VIII., ut de cætero omnes in Choro ad psallendum instituto hymnis, & canticis Dei Nomen reverenter, distincte, devoteque laudent juxta formam decreti Congregationis Sacri Concilii Tridentini in causa pro RR.DD. Canonicis S. Petri. Quod qui non fecerint quotidianas distributiones non lucrentur.

Jacob. Butius Not.

V. De mandato S.D.N.Clementis PP.VIII. præcipitur omnibus, & singulis Canonicis, & Capitulis Patriarchalium, & Collegiatarum Urbis Ecclesiarum, ne de cetero distrahere, aut alienare præsumant venditionis, donationis, aut quovis alio titulo etiam oneroso quascumque marmoreas statuas, Columnas, Tabulas, aut lapides cujusvis generis magni valoris ad eorum Ecclesias quomodolibet pertinentes absque S. Sedis Apostolicæ beneplacito sub pœnis, & censuris &c. Datum Romæ die VIII. mensis Maji 1593.

tatuas, columnas, lapides &c. Ecclesiar. nemo alienare potest absq. auct. Apostol.

Andreas Sorbolongus Sec. Visit.

VI. De mandato S.D.N. Clementis Divina providentia Papæ VIII. Intimetur omnibus, & singulis RR. DD. Canonicis & Capitulis Basilicarum Principis Apostolorum S. Petri, & S. Mariæ Majoris, necnon Sancti Laurentii in Damaso, & S.Mariæ Transtiberim insignium Collegiatarum Urbis Ecclesiarum, ut de cætero provisis pro tempore de Canonicatibus, & præbendis, ac Beneficiatuum, & Clericatuum in ingressu, seu possessionis adeptione aliquam pecuniam, nisi illam tantum necessitatibus Sacristiæ exigant, si tamen ante Concilium Tridentinum solvebatur, reliquam vero pecuniam pro regaliis Cantorum, Sacristiæ, Mansionariorum, & aliorum Ecclesiarum pro tempore officialium, vel pro jentaculis minime recipiant sub pœnis contentis in Decreto Concilii Tridentini sess. 24. de reformat. cap.14. *In pluribus*, & aliis arbitrio S.D.N. reservatis. Quibuscumque constitutionibus, seu potius corruptelis tanquam scandalosis omnino rejectis. In quorum fidem &c. Datum Romæ die 2. Octobris 1593.

Quid largiri permissum, quid vetitum novis Canonicis Benef. &c.

Jacob. But. Visit. Apost. Not.

VII. De mandato S.D.N. Clementis Divina providentia PP. VIII. Intimetur omnibus, & singulis RR.DD. Canonicis, & Capitulis Basilicarum Principis Apostolorum S. Petri, S. Mariæ Majoris, & S. Mariæ in Transtiberim, aliarumque Collegiatarum Almæ Urbis, ne de cetero aliquam pecuniam Capitula, & Officiales recipiant pro provisionibus beneficiorum ad eorum collationem spectantium. Notariis autem mercedem suo labori convenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo & cæteris omnibus computatis unum aureum non excedat accipere possint, & dummodo ipsis Notariis pro eorum officio exercen. aliquod salarium constitutum non sit, & ex pecunia, quam Notarii accipient, nihil prorsus Collatores percipiant sub pœnis contentis in decreto Concilii Tridentini sess. 24. de reformat. cap. 14. *in pluribus* & aliis arbitrio S.D.N. Papæ reservatis. Quibuscumque Constitutionibus, seu potius corruptelis tanquam scandalosis omnino rejectis, & abrogatis. In quorum fidem. Datum Romæ die 2. Octobris 1593.

Nil pro collatione Beneficior. accipiend. Notario tantum pro scriptura &c. liceat unum aureum accipere

Jacob. Butius Visit. Apost. Not.

De-

(a) Post definitionem S. Pii V. de qua *pag.72. & seqq.* satis multa, principem semper locum tenuit Capitulum Lateranense.

Detentores Bonorum ad Baſilicam pertinentium prius monitos, publice excommnnicandos decernit, quoad plene ſatisfecerint. Eidemque pœnæ ſubjicit non revelantes hujuſmodi detentiones uſque ad revelationem.

Ex Autographo in Archiv. Baſil. Capſ. 8. Faſc. 271.

AN. CHR. 1593. 13. Decemb.

Clemens Epiſcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Theatin., ac Sulmonen., & Aquilan. Epiſcopis, ſeu dilectis filiis eorum Vicariis in ſpiritualibus generalibus; ſalutem, & Apoſtolicam Bened. Significarunt nobis dilecti filii Capitulum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quod nonnulli iniquitatis filii, quos prorſus ignorant, Cenſus, terras, domos, poſſeſſiones, bona mobilia, & immobilia, Scripturas concernentes præſertim Collationes Beneficiorum, ac jura, nec non pecuniarum ſummas auri, & argenti quantitatem, domuſque ſupellectilia magni momenti, ad menſam capitularem dictæ Baſilicæ legitime ſpectantia ſubtraxerunt, & temere occuparunt, eaque malitioſe occultare, ac occulte, & indebite detinere præſumpſerunt, & præſumunt: ex quo prædictæ menſæ gravia damna valorem quinquaginta ducatorum excedentia nequiter intulerunt in animarum ſuarum periculum, & dictæ menſæ non modicum detrimentum. Super quo iidem ſignificantes Apoſtolicæ Sedis remedium implorarunt. Quocirca fraternitati veſtræ Fratres Archiepiſcope, & Epiſcopi, ſeu diſcretioni veſtræ filii Vicarii per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos & quilibet veſtrum videlicet in ſuis Civitate, & Diœc. ſi cauſa diligenter, & magna maturitate per vos examinata pro rei, loci, temporis, & perſonæ qualitatibus totis pro veſtra conſcientia videbitur expedire, contra hujuſmodi bonorum detentores, & illorum celatores, aut alias ſcientiam habentes, ac damnorum illatores occultos ex parte veſtra publice in Eccleſiis coram populo per vos, vel alium, ſeu alios moneatis, ut infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea prædictæ menſæ a ſe debita detentores quidem, & occupatores reſtituant, occultatores vero, ac illa ſcientes revelent. Et ſi id non adimpleverint, infra alium competentem terminum, quem eis ad hæc duxeritis peremptorie præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis ſententiam proferatis, eamque faciatis ubi, quando, & quoties expedire videritis, uſque ad ſatisfactionem condignam, & revelationem debitam ſolemniter publicari. Volumus autem, quod ex revelatione hujuſmodi, ſi eam fieri contingat, non poſſit, niſi pro civili intereſſe, & civiliter tantum agi, & aliter revelatio ipſa neque in judicio, neque extra judicium fidem faciat.

Canonici dolent bon. Baſil. detineri, & celari.

Pontifex mandat Epiſc. &c. ut reſtitui, aut revelari curent.

Aſſignando e[...] terminum com[...]petentem.

Alias excom[...] ſententiam [...] eos ferant.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo tertio. Idib. Decembris, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Confirmat locationem cujuſdam Domus in Burgo novo a Capitulo factam Juliæ de Opicis juſta de cauſa, quamquam eadem domus devoluta jam eſſet ad menſam Capitularem, vita nimirum durante ejuſdem Juliæ.

Ex Autogr. in Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 20.

AN. CHR. 1595. 26. Nov.

Ad futuram rei memoriam. Expoſitum Nobis nuper fuit pro parte dilectæ in Chriſto filiæ Juliæ de Opicis rel. q. Baptiſtæ Fregoſini, dum vixit, in Urbe Fabrilignarii, nunc dilecti filii Joſephi Blanchi fabrilignarii de Narnio uxoris, quod dudum, videlicet de anno * 1595. dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe quamdam domum ſitam in Burgo novo, juxta ſuos notiſſimos fines ad eorum menſam Capitularem ſpectan. eidem Baptiſtæ Fregoſino in Emphyteuſim ad tertiam generationem, vel nominationem ſub annuo canone ſcutorum quindecim monetæ certis tunc expreſſis terminis perſolvendo, & cum promiſſione per dictum B. facta, quod in meliorамentis d. domus ſcuta trecenta quinquaginta ſimilia exponeret, & cum aliis pactis, conditionibus, & clauſulis in Inſtrumento deſu-

Domus locata a capitulo in emphyteuſim.

** Sic.*

Cum pacto m[...] lioramen. a fa[...]cendi.

Moritur is, & unicus ejus filius absque liberis.

desuper per q. Simonem Tegeronum Notarium rogato latius expressis concesserunt, quodque d. B. prædefuncto, q. Marcus Aurelius ipsius Baptistæ ex d. Julia filius in d. domus possessione successit, qui Marcus Aurelius cum exercitu nostro Ecclesiastico unius Cohortis Peditum Antesignanus in Hungariam adversus Turcas Christianæ fidei hostes profecturus (a), cum filios non haberet, d. Juliam ejus Matrem nominavit, quæ in d. domo succederet, prout in alio Instrumento per Michaelem Volam Notarium rogato etiam dicitur contineri. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, d. Marcus Aurelius in expugnatione Civitatis Strigoniæ a nostris facta strenue dimicans occubuerit, ipsaque Julia Mater, accepto mortis nuncio dictis Capitulo, & Canonicis nominationem per dictum Marcum Aurelium factam in ejus personam denunciaverit; ipsi vero Capitulum, & Canonici nominationem hujusmodi admittere ex causis tunc expressis renuerint, domumque prædictam ad eos legitime devolutam esse prætenderent; dicta Julia ob ejus paupertatem de Jure suo in præmissis experiri non valens, nec intendens, ab eisdem Capitulo, & Canonicis obtinuit, quod domum eamdem sibi, quoad viveret, aucto canone, ad alia quindecim scuta similia, solutis ulterius scutis triginta pro una vice, concederent, prout iidem Capitulum, & Canonici ejusdem Juliæ statum commiserescentes illi juxta tenorem Instrumenti desuper per dilectum filium Quintilianum Notarium rogati concesserunt. Cumque d. Julia pro firmiori d. concessionis subsistentia cupiat per Nos auctoritate Apostolica confirmari; Nos eidem Juliæ specialem gratiam facere volentes, ac Instrumenti ultimo dicti tenores, ac si ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis habentes, supplicationibus ejusdem Juliæ nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; concessionem ipsi Juliæ de dicta domo ad vitam, ut petit. factam, ac Instrumentum desuper celebratum hujusmodi, ac omnia, & singula in illo contenta Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque Apostolicæ confirmationis robur adjicimus, omnesque, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint in eisdem, supplemus. Decernentes concessionem eamdem ipsius Juliæ vita durante validam firmam, & efficacem fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere debere, nec ipsam Juliam a quoquam super pacifica dictæ domus possessione molestari, perturbari, vel inquietari debere, nec posse; sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. fel. rec. Pauli II. Sixti V. & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ, & dictæ Basilicæ non alienandis, aliisque constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Basilicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Idem filius matrem nominaverat in Turcas abiens.

Eidem Capitulum concedit domum ad vitam aucto Canone.

Pontifex hanc concessionem ratam habet.

A motis quibuscumque obstantibus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris. Die 26. Novembris 1595. Pontificatus nostri anno quarto.

Sixti

(a) Turcarum rebus nimium secundis in Hungaria, atque opem jugiter flagitante Rodulpho II. Aug. hoc demum an. 1595, Clemens VIII. eo misit duodecim millia peditum ac mille equites Joanne Aldobrandino nepote summo copiarum Duce. Hisce auxiliis Imperator, qui Strigoniam ceperat, Arcem ejus civitatis ad deditionem compulit, multo tamen amisso milite, præsertim ex Italia, Italorum quippe strenuitati victoria illa fuit adscripta.

(a) Ex-

Sixti V. trium Conſtitutionum ſuper unione, atque annexione Capellæ Juliæ, Sacriſtiæ, Camerariatus exceptorum ac Vinearum &c. ſummam præmittit; necnon Pauli IV. & aliorum Prædeceſſorum conſtitutiones, queis vetantur Canonici locare conſanguineis &c. ſummatim recenſet. Deinde multis harum Capitibus derogat; atque unione reſciſſa in ſtatum priſtinum revocat adminiſtrationem Capellæ Juliæ, Sacriſtiæ, exceptorum &c. Privilegia, aliaque plura in iis contenta rata habet, & confirmat.

Ex Autogr. Archiv. Baſil. Vatic. Capſ. 12. Faſc. 277

AN.CH: 1596. 22. *Apr.*

AD perpetuam rei memoriam. Dudum fel. rec. Paulus Papa Quartus Prædeceſſor noſter ſtatuit, & ordinavit (*a*), quod de cætero locationes, & conceſſiones de quibuſvis Pratis, Tabernis, Hoſpitiis, Nemoribus, Silvis, Capannis, Hortis, Vineis, Caſalibus, Domibus, aliiſque rebus, & bonis ad Baſilicam Principis Apoſtolorum de Urbe, & ejus Menſam Capitularem ſpectantibus, & pertinentibus extraneis perſonis faciendæ, non niſi in Capitulo, nec per voces, ſed fabas albas, & nigras, ac alias ſervatis de jure ſervandis, licet forſan ita moris non eſſet, neque etiam ipſius Baſilicæ, Canonicis, Beneficiatis, Clericis, ac aliis perſonis eis ſecundo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis conjunctis, ſeu attinentibus fieri poſſent, nec deberent, alias locationes ipſæ nullius eſſent roboris, vel momenti, nullumque jus cuique tribuerent: Ac quod in location. aliis perſonis ſic faciendis non niſi Canonici prædicti ſe intromitterent, certis pœnis in contrafacientes appoſitis, & comminatis: Et deinde per piæ mem. Sixtum Papam Quintum etiam Prædeceſſorem noſtrum accepto quodam dictæ Urbis ſtatuto Apoſtolica auctoritate confirmato caveri, quod finito tempore locationum de Domibus, Vineis, Hoſpitiis, & aliis Baſilicæ, ac Menſæ prædictarum bonis factarum, ſeu linea eorum, quibus locata eſſent ipſa bona Emphyteotica illis, qui de genealogia, & ſanguine priorum Conductorum forent, iiſdem pactis conditionibus, & tenoribus relocentur, & concedantur extraneis, Hæredibus, & ſingularibus ſucceſſoribus excluſis, & ad id directus Dominus omnino compellatur, ex quo ſtatuto Baſilica, & menſa prædictæ maximum recipiebant damnum, & detrimentum ex eo proveniens, quod penſiones, Canones, & reſponſiones Domorum, & aliorum bonorum hujuſmodi temporum conditione ita permittente, auctæ jam erant, & magis augeri in poſterum poterant. Idem Sixtus Prædeceſſor, Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſub Dat. videlicet Kalen. Junii Pontificatus ſui anno quinto (*b*) auctoritate Apoſtolica decrevit, & declaravit prædictam Baſilicam, necnon Capitulum, Menſam, & perſonas illius quoad bona ejuſdem Baſilicæ, & illius Menſæ, Sacriſtiæ, Canonicatuum, & Præbendarum, beneficiorum, & Cappellaniarum ſub dicto ſtatuto nullatenus comprehendi, ſed ab illo omnino excipi, exceptaque fuiſſe, & eſſe, nec aliquos ex Capitulo, & perſonis prædictis ad relocandum, & concedendum quævis hujuſmodi bona ad dictam Baſilicam, & Menſam devoluta, ac devolvenda Hæredibus, & ſucceſſoribus priorum Emphyteotarum ſub conditione, & pactis, quibus eadem bona illis locata fuerant, in vim, ſeu prætextu dicti ſtatuti, vel alias quomodolibet cogi, nec compelli, ſed bona ipſa Hæredibus, & ſucceſſoribus prædictis, vel quibuſvis aliis meliorem conditionem offerentibus ſub quibuſcumque aliis canonibus, reſponſionibus, pactis, & conditionibus Baſilicæ, & Menſæ hujuſmodi utilioribus libere dare, & concedere, ſeu ſi videretur, pro ſe retinere poſſe; Et inſuper expreſſe, ac perpetuo prohibuit, & interdixit, ne ipſi Canonici, & Capitulum cujuſvis conſuetudinis, conſtitutionis, & facultatis etiam de jure eis quomodolibet competen. vigore, aut prætextu, neque etiam in caſibus ab ipſo jure permiſſis quaſcumque Domos, vineas, poſſeſſiones, prædia, aut alia bona immobilia in Emphyteuſim etiam perpetuam, aut

Summa Litterarum Pauli IV circa locationes

Item Sixti V. literæ de eadem re.

Qui eaſdem Capitulo damnoſas repertas correxerat.

Aliud decernens pro bonis Baſil. contra Statuta Urbis.

(*a*) Extant hæ literæ Apoſtolicæ *pagin.* 39. hujus Volum.

(*b*) Hæ pariter literæ editæ ſunt *pag.* 158. Utraſque videſis.

(*a*) Pau-

aut ad Tertiam, vel aliam generationem, seu ad vitam, aut aliud certum, vel incertum tempus, seu in locatione etiam ab antiquo concedi solita, si per lineam finitam, lapsum temporis, aut alias quovis modo ad ipsum Capitulum, ejusque Mensam devoluta essent, de novo, sine sedis Apostolicae beneplacito, vel licentia ante, vel post celebrationem contractus, sed omnino ante traditionem possessionis, aut si illa tradenda non esset, ante lapsum duorum Mensium a die celebrati contractus impetran. quibusvis personis etiam priorum Emphyteotarum, vel Conductorum descendentibus, vel consanguineis, aut propinquis sive aliis extraneis etiam meliorem conditionem, & utiliorem offerentibus, ultra Triennium locare in Emphyteusim, vel affictum, aut alias de novo concedere, vel caducitatem ipsam, aut devolutionem alias, quam ob canones citra quadriennium non solutos, provenien., quibusvis Emphyteotis, seu Conductoribus, sine simili beneplacito tacite, vel expresse remittere, aut condonare auderent, vel praesumerent, alias irritum & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctorite scienter, vel ignoranter contingeret attentari, existeret. Ipsique contrahentes poenas in constitutionibus Apostolicis de rebus Ecclesiae non alienandis, & ultra Triennium non locandis, praesertim piae mem. Pauli Secundi quae incipit: *Ambitiosae* (a), & aliorum Romanorum Pontificum itidem Praedecessorum nostrorum, quae etiam ad hos casus extensae censerentur, contentas eo ipso incurrerent, quin etiam omnes concessiones de domibus praedictis, & aliis bonis devolutis, seu alias recuperatis citra Biennium tunc proxime praeteritum sic factas, nisi ambae partes communi consensu intra tres menses ab ea die numerandos, confirmationem a Sede Apostolica in forma, si in evidentem &c. impetrarent, & debitae executioni demandari curarent. Similiter ex tunc rescidit, annullavit, & irritavit neminique unquam quantacunque, etiam longissimi temporis possessione, seu detentione postea subsecuta de caetero suffragari decrevit, sed voluit licere eisdem Capitulo, & Canonicis bonorum sic concessorum, seu locatorum possessionem propria auctoritate absque ulla Judicis declaratione, aut Ministerio recuperare, nec caducitatem, aut devolutiouem ob non solutos Canones aliter remitti, aut condonari in casibus praedictis non solutionis citra quadriennium praedictum quam de expresso Archipresbyteri, & Capituli praedictorum consensu, neque unquam per receptionem canonum, patientiam, vel tolerationem diuturnae possessionis, aut alias ipsi Capitulo, quominus caducitatem ipsam, seu devolutionem quandocumque acceptare valeat, praejudicium ullum inferri posse declaravit. Et successive ejus simili motu sub Dat. VI. Idus Junii dicti Pontificatus sui anno etiam quinto inter caetera sub excommunicationis majoris, & suspensionis a divinis poena statuit, & ordinavit (b), ut omnes dicti Capituli Officiales, ac bonorum Administratores perpetuis futuris temporibus postquam sua computa reddiderint, & ea solidata extiterint, teneantur infra mensem dimittere, & consignare in Archivio ejusdem Capituli, & Basilicae, libros Censualium, quietantiarum, mutui, folia distributionum communium, festivitatum, processionum, exceptorum, mandatorum cum mandatellis, & quietantiis solutionum factarum ex parte ejusdem Capituli, & Canonicorum Camerariorum pro tempore existentium insimul in uno volumine ligata, eaque omnia, & alias ejusdem Basilicae scripturas cujusvis generis a nemine quavis auctoritate Ecclesiastica vel mundana fungen. ex dicto Archivio sub similis excommunicationis, vel suspensionis poena amoveri prohibuit, nisi ex licentia Archipresbyteri ejusdem Basilicae in scriptis obtinen., & relicta in dicto Archivio fide de recepto. Et insuper cedulas dicti Pauli Quarti, aliorumque forsan Rom. Pont. praedecessorum suorum litteras forsan desuper confectas approbando, confirmando, & innovando illas ad terminos statuti, ac prohibitionis ab illo emanat. hujusmodi extendit, quod videlicet locum haberent in omnibus, & quibuscumque ipsius Basilicae bonis, praediis tam Urbanis, quam rusticis, domibus, vineis, possessionibus tam eatenus acquisitis, quam postea acquirendis, & ad ipsam Basilicam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, nullis prorsus exceptis, necnon Canonicis, Beneficiatis, Clericis, eorumque consanguineis, vel affinibus praedictis usque ad quartum gradum inclusive, & dummodo ipsos Canonicos, Beneficiatos, Clericos eorumque consanguineos, aut affines conditionem meliorem, & ipsi Basilicae utiliorem, quam alios extraneos in hujusmodi location. coram Archipresbytero praedicto offerre non constaret; nam, si id constaret, liceret eis, & cuique

At vetans Canonicos novum contract. facere ultra trien. sine auct. Apost.

...enis Constitu... num de non ...enando pro... ...itis.

...non solutis ...onibus ul... quadrienn. ...ucitas.

Idem Sixtus aliis litteris mandarat scripturas omnes in Archivum inferend...s.

Sub excommun. poena, quam ad extra hentes extenderat, sine Archip. licentia.

Canonicis &c. melior c..nditionem offerentibus loca iones concessera t.

(a) Pauli II. Constitutionem dabes inter Extravag. communes, itemque Bullar. Tom. I. pag. 400.
(b) Has item litteras habes supra pag. 160.

cuique eorum meliorem conditionem ab eodem Archipresbytero approban. offerre, ac etiam prædicta omnia, & quæcumque alia bona eorum cuilibet licite locari possent. Et postremo simili motu sub Dat. v. Kalen. Octobris dicti Pontificatus sui anno pariter quinto (a) Capellæ Juliæ nuncupat. per similis mem. Julium PP. II. etiam Prædecessorem nostrum in dicta Basilica erectæ & institutæ, ac dotatæ nomen & titulum perpetuo supprimens, & extinguens ac ab ea, necnon a Sacristia ipsius Basilicæ & Officialibus ad eas pro tempore deputatis, bona, fructus, redditus, & proventus aliaque ad eas pertinentia, ac omne jus illa administrandi etiam perpetuo separans, & dismembrans, ea omnia Mensæ Capitulari, seu Cameræ dictæ Basilicæ cum infrascriptis oneribus tantum pariter perpetuo applicavit, appropriavit, concessit, & assignavit, ac cum aliis Cameræ dictæ Basilicæ bonis conjunxit, univit, & incorporavit, & tam prædictorum etiam Capellæ Juliæ, & Sacristiæ, quam aliorum quorumcumque fructuum, reddituum, proventuum, bonorum, censuum & jurium ad eamdem Basilicam, ejusque Mensam Capitularem, seu Cameram, necnon Capellam Juliam & Sacristiam, ac aliorum sub exceptorum, & vinearum, vel alio nomine spectantium plenam, liberam, & omnimodam administrationem ad Archipresbyterum, & Capitulum prædictos pertinere licereque ad hunc effectum eis dictarum Sacristiæ, & Capellæ Juliæ bonorum, jurium, & pertinentiarum quarumcumque, & illis annexorum corporalem, realem, & actualem possessionem absque alicujus licentia, vel mandato propria auctoritate apprehendere, & perpetuo retinere, ac debere per ipsum Capitulum non prout eatenus solitum fuerat, per proprios Camerarios ea administrare, sed in posterum per Camerarium, seu Camerarios Bursæ nuncupatos illa exigere, & eorum annuos proventus suo arbitrio distribuere, & cum mandatoCanonicor.Camerarior.Beneficiator. Revisor. solita subscriptione, erogare, ac in librum censualium cum cæteris describi facere, ac in unam massam, unumque corpus cum redditibus ordinariis mensæ, seu Cameræ confundere, atque conjungere declaravit; sic tamen, ut omnia jura, & redditus annui, certi, & incerti, emolumentaque ordinaria, & extraordinaria, quæ ad ipsam Sacristiam in ingressu cujuslibet Canonici, Beneficiati, vel Clerici pertinent integre in usum divini cultus tantum, nec aliter erogarentur, prout in Motus proprii dictorum Prædecessorum cedulis, ac forsan litteris Apostolicis super illis, ac etiam suppressione, dismembratione, & unione hujusmodi expeditis, quarum etiam singularum veriores, ac totos tenores, & Dat. ac si insererentur eisdem præsentibus, pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ut similiter habemus, plenius etiam continetur. Cum autem sicut accepimus & aliæ de Domibus, ac aliis bonis mensæ, & Basilicæ prædictarum concessiones dietim occurrant, ac proinde non minus molestum, quam dispendiosum sit eisdem Capitulo, & mensæ toties ad Sedem Apostolicam pro impetranda super locationibus, ut supra, hujusmodi faciendis licentia, seu jam factarum confirmatione, recurrere, quin etiam dicta facultas locandi domos, & bona ipsismet Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, eorumve consanguineis hujusmodi aliqua mensæ, & Basilicæ hujusmodi afferre possit damna, & incommoda, ususque docuerit satius fuisse Capellam Juliam in suo primo fundationis, & institutionis statu, ac Sacristiam hujusmodi, eorumque fructuum & reddituum administrationem immutatas remanere: Nos Capituli, & Canonicorum aliorumque prædictorum, qui etiam ob comminatas censuras, & pœnas contra præmissa non observantes in aliquas illarum facile, ac verisimiliter incurrisse dici possunt statui, ac indemnitati, & commoditatibus, necnon & tutiori scripturarum Archivii hujusmodi conservationi, & alias in præmissis, ac infrascriptis consulere, ac Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos prædictos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulos, & quemlibet ipsorum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiaticis sententiis, censuris, & pœnis tam a jure, quam ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quilibet ipsorum Capituli Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum innodati existunt, seu innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorumdem Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum nobis hac in parte humiliter porrectis inclinati, eosdem Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac quosvis officiales ex eis, necnon & locatarios, & Conducto-

Capellæ Juliæ ac Sacristiæ bonorum administrationem separatam

Item exceptorum, & vinearum idem Sixtus V. univerat Cameræ Basil.

Ut unum corpus, & una massa evaderent.

Clemens VIII. Prædecessor. decretis insistens

Vidensque utiliorem esse primævam institutionem,

Capitulum & c[...] de more absol[...]vens a censuri[...]

(a) Perinde editas hasce litteras invenies *pag.164*.

(a) Con-

ductores ad præsen. existentes, & qui esse desierunt universos, & singulos a quibusvis excomm. suspen., & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis etiam in prædictis, aut aliis quibusvis constitutionibus Apostolicis super rebus Ecclesiæ non alienandis editis contentis, si quas forsan propter aliquas locationes, vel concessiones in Emphyteusim, seu alio modo de domibus, & bonis Basilicæ, & mensæ prædictarum hactenus factas, aut ob non petitam, & obtentam illarum, aut aliarum jam factarum confirmationem, & quia forsan dicti officiales post reddita computa libros in dicto Archivio minime, aut non semper consignarunt, vel alia juxta litteras, & Motus proprii cedulas prædictas adimplenda forsan non observata, aut alias quomodolibet ex præmissis, & occasione illorum, & inde secutorum incurrerunt vel incurrisse dici possunt, Apostolica auctoritate tenore præsentium in utroque foro absolvimus, & totaliter liberamus, ipsasque censuras, & pœnas quascumque, necnon etiam fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, ac distributiones, aliaque emolumenta per eos, & quemcumque ipsorum ex Canonicatibus, & Præbendis necnon Capellaniis, beneficiis, Beneficiatis, & Clericatibus nuncupatis, ac aliis quibuscumque per eos obtentis interim quomodolibet indebite forsan perceptos ad quamcumque summam ascendant, quam etiam hic pro expressa haberi volumus, sibi gratiose remittimus, & condonamus, ac cum eis, & quocumque ipsorum super quavis irregularitate per eos, vel quemlibet eorum ex eisdem præmissis & occasione illorum, ac etiam quia interea missas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebrarunt, eisdemque interfuerunt, quomodolibet forsan contracta, ac quod illa, & aliis hujusmodi præmissis cum inde sequutis nequaquam obstantibus suo quique clericali charactere, quo alias rite insigniti fuerunt, omnibus etiam Sacris, & Presbyteratus Ordinibus per eos jam suceptis, illorumque privilegiis uti, ac ad non susceptos promoveri, & in eisdem omnibus etiam in Altaris ministerio ministrare. Nec non quæcumque & qualiacumque cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica, etiamsi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam majores & principales, Personatus, Administrationes, & officia etiam curata, & elect. etiam in Cathedralibus, & Metropolitanis, vel Collegiatis, aliisque Ecclesiis, seu Parrochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, si sibi alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, vel alias assumantur, in eisdem recipere, & illa, dummodo plura non sint, quam quæ a Concilio Tridentino permittuntur, necnon Canonicatus, & Præbendas, ac Ecclesias, Capellanias, & alia beneficia per eos obtenta, quoad vixerint retinere libere, & licite valeant, & eorum quilibet valeat, dispensamus; omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam contra eos ex præmissis quomodolibet insurgen., ab illis omnibus & singulis abolemus, ipsosque, & pariter eorum singulos in pristinum, & eum, in quo antea quomodolibet erat, statum in omnibus, & per omnia restituimus reponimus, & plenarie reintegramus. Et insuper prædictam facultatem locandi, & concedendi bona immobilia mensæ, & Basilicæ prædictarum Canonicis, Beneficiatis, & Clericis prædictis illorumque consanguineis, & affinibus, præter solas domos ad eorumdem Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum usum, atque habitationem dumtaxat, dum in Ecclesia permanserint, ita quod domus, præterquam pro habitatione, vel alia stabilia bona hujusmodi Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, eorumque consanguineis, & affinibus usque ad secundum gradum inclusive, nullo unquam tempore locari, vel quoquomodo, & ad quodvis sive breve, sive longum tempus nullatenus concedi possint, neque debeant, & si contrarium fiat, irritum, & inane quicquid secus attentatum, vel contigerit attentari, existat, Apostolica auctoritate tenore earumdem præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus, ac ex nunc revocatam, cassatam, & annullatam, nec jam Capitulum, & Canonicos prædictos illa uti, aut alias illam eis in aliquo suffragari decernimus, & declaramus. Prohibitionem vero locandi bona Basilicæ, & mensæ hujusmodi ultra Triennium sine Apostolicæ Sedis licentia sic limitamus & moderamus, ut ex nunc de cætero in perpetuum Capitulum, & Canonici prædicti omnia, & quæcumque, domos, possessiones, vineas, Casalia & alia cujusvis qualitatis bona Mensæ, & Basilicæ prædictarum in Emphyteusim concedi, & locari solita, ac alias etiam in casibus a jure permissis, non tamen ultra Novennium absque alia speciali dictæ sedis licentia pro justo pretio, & dummodo illius solutio ultra sex menses anticipate non fiat, locare & concedere, necnon quascumque devolutiones, & caducitates ob non solutos Canones, etiam ultra quadriennium, dummodo tamen devolutiones per Capitulum declaratæ, & acceptatæ non sint, remittere, & condonare libere, & licite valeant. Ubi vero devolutio declarata, ac accepta-

Quas incurrerint ob violat. Constitution. de non alienando.

Fructus ac redditus male perceptos eis condonat:

Ab omni irregularitate absolvit, quoad percepta, ac percipienda Beneficia.

Revocat facultatem locandi bona non moventia Canonicis &c. eorumq. Consanguineis.

Limitat prohibition. locandi ultra triennium absque Apostol. benepl.

Conditiones necessarias apponit.

ta fuerit, ut præfertur, tunc remiſſio aliqua ſine novo dictæ ſedis beneplacito fieri nequeat. Ita etiam quod locationes extraneis pro tempore faciendæ in Capitulo per fabas albas, & nigras juxta formam alias traditam ut præfertur fieri debeant, licentiam, & facultatem liberam, & abſolutam concedimus, & impartimur. Declarantes inſuper, quod Camerarii poſt computa reddita, Cenſuale computi anni proxime dati, quo novi Camerarii ad conficiendum novum quoque Cenſuale egent in dicto Archivio, niſi poſt confectum novum Cenſuale hujuſmodi conſignare obligati non ſint. Poſtremo unionem annexionem, incorporationem, & quamvis aliam conjunctionem de Capella Julia, ac Sacriſtia prædictis, necnon annexis juribus, & bonis illarum Menſæ Capitulari, ſeu Cameræ prædictis per Sixtum Quintum Prædeceſſorem, ut præfertur factas eiſdem auctoritate, & tenore in perpetuum diſſolvimus, & ſimiliter & diſſolutas eſſe, & cenſeri decernimus, & declaramus, caſdem Capellas Juliam, & Sacriſtiam earumque jura, res, bona, ac redditus, ac illorum adminiſtrationem, ac adminiſtrat. rationem, necnon etiam officium exceptorum in priſtinum, & eum, in quo ante unionem, annexionem, incorporationem, & quamvis aliam conjunctionem, & alia præmiſſa quomodolibet erant, ſtatum in omnibus, & per omnia, ac quoad omnia. Ita quod jura, res, & bona fructuſque, & redditus earum ipſumque officium exceptorum propriis officialibus, & exactoribus a Canonicis Sacriſtis, & Capellæ Magiſtris, ac aliis pro tempore deputatis, & ut prius ſolitum erat, regantur, & adminiſtrentur, ac regi, & adminiſtrari pariter ex nunc poſſint, & debeant, juſque ipſum illa, & illos adminiſtrandi quod, & quatenus opus ſit ab Archipresbytero & Capitulo, ſeu Menſa, & Camera prædictis ad hunc effectum diſmembramus, & ſeparamus, ad proprios, & primos Officiales, atque Exactores prædictos ſpectet, & pertineat, perinde, ac ſi unio, annexio, incorporatio, ac conjunctio, & alia præmiſſa circa hæc diſpoſita nunquam emanaſſent, amoto inde Camerario Burſæ prædictæ, & quovis alio in hoc forſan ſe ingerente, itidem perpetuo reſtituimus, reponimus & plenarie reintegramus. Ac propterea aliud Officium Exactoris Vinearum nuncupatum, quod antea etiam ſeparatim adminiſtrari ſolebat, & in quo adminiſtrando pauca, ac levis cura requiritur, juſque illud adminiſtrandi cum omnibus facultatibus, & aliis ei quomodolibet competentibus alteri officio Exceptorum prædicto ſimiliter ex tunc, ita quod ipſa duo Exceptorum, & Exactoris vinearum officia ab hac die in antea perpetuis futuris temporibus per unum, & eumdemmet Officialem, ſeu Officiales, qui ante unionem annexionem incorporationem, ac diſmembrationem prædictas ad officium Exceptorum deputati erant, & deputari ſolebant conjunctim in omnibus, a moto etiam quovis alio ab illis & quolibet eorum Officiali, exerceri, & adminiſtrari poſſint, ac debeant, perpetuo quoque unimus, annectimus, & incorporamus, ac conjungimus, ac ita in præmiſſis Capitulo, & Canonicis prædictis concedimus, & indulgemus. In reliquis vero omnibus, quæ præſentibus non contrariantur, prædictas omnes literas, & Motus proprii cedulas tam Pauli Quarti, quam Sixti Quinti Prædeceſſorum prædictorum cum omnibus clauſulis, & decretis in eiſdem contentis, & appoſitis, nec non etiam indultum, ſeu privilegium alias dictis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis per re. me. Sixtum Papam Quartum Prædeceſſorem noſtrum ſuper eligendo ſibi Presbyterum ſæcularem, vel regularem idoneum, qui eorum confeſſione diligenter audita Plenariam omnium peccatorum ſuorum etiam in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſpecialiter ſemel in vita, & ſemel in articulo mortis; aliis vero non reſervatis toties quoties opportunum foret, remiſſionem elargiri poſſet, conceſſum, ac literas forſan deſuper confectas eadem auctoritate in perpetuum approbamus, & confirmamus. Decernentes præſentes noſtras in hac forma Brevis literas nullo unquam tempore etiam ex eo quod forſan aliqui intereſſe habentes vel prætendentes ad hoc vocati non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, aut ex quovis alio capite, vel cauſa de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio aut intentionis noſtræ, vel alio quopiam defectu, notari, impugnari, in jus vel controverſiam vocari, ad terminos Juris reduci, aut contra illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari, ſeu etiam Motu proprio concedi poſſe, neque ſub ullis omnino ſimilium, vel diſſimilium facultatum, & gratiarum revocationibus, limitationibus, ſuſpenſionibus, derogationibus, vel aliis contrariis diſpoſitionibus, per quoſvis Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, & in craſtinum Aſſumptionis ſuæ ad Apoſtolatus apicem, aut alio quovis tempore ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis pro tempore factis, & conceſſis ulla ratione comprehendi, nec comprehenſas cenſeri, ſed ab illis omnibus, & ſingulis omnino excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum

Tempus definit Cenſuale in Archivum referendi

Capellæ Jul. Sacriſt. & Exceptor. uniones diſſolvit, revocatque in priſtinum.

Perinde in priſtinum revocat Officium Exactoris Vinear.

Ut uni eidemque Officiali utrumque ſubſit.

Cætera omnia, ut etiam Privilegia antiquiora Capituli &c. confirmat.

Auctoritatem har. literar. declarat.

mum ſtatum ſuum reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori & nova Data per Capitulum, & Canonicos prædictos pro tempore eligenda conceſſas, ac contra & adverſus quaſvis ſupervenientes conſtitutiones, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, per quas illis quoquo modo derogari contigerit, ſemper validas & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & ab omnibus ſupradictis & aliis, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum, inviolabiliter, & inconcuſſe obſervari, & adimpleri; ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quod ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus ſaltem ſemel in anno, & illo ipſo die quo novi officiales juramentum de bene, & fideliter adminiſtrando præſtant, præſens conſtitutio una cum aliis, quæ in præſentiarum obſervantur, publice omnibus audientibus legantur, prout jam alias ſuper hoc per fe. rec. Nicolaum Papam Tertium etiam Prædeceſſorem noſtrum proviſum fuiſſe accepimus (*a*). Non obſtantibus præmiſſis ac fel. recor. Pauli Secundi, & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum ſuper rebus Eccleſiæ non alienandis, ac alienatis recuperandis, & alias quomodolibet diſponentibus, ac ſupradictis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Baſilicæ etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac prædictis Pauli Quarti, & Sixti Quinti Prædeceſſorum, aliiſque litteris Apoſtolicis, & Motibus propriis etiam ipſis Baſilicæ Archipresbytero, Capitulo, Canonicis, ac quibuſvis aliis ſuperioribus, & perſonis, & in eorum, & cujuſvis ipſorum favorem ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, & iteratis vicibus quomodolibet, & quandocumque in contrarium forſan quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium, & ſingulorum tenores hujuſmodi præſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat latiſſime ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ac plene, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, & decernimus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Ut nulla Conſtitutio, vel regula Cancellar. illis obſtet.

Harum lectio demandatur ſemel quotannis, & in Official. inſtitut.

Obſtantia quæcumque removet;

Iis hac vice pleniſſime derogando.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris Die XXII. Aprilis 1596. Pont. noſtri anno quinto.

Ra-

(*a*) Conſule Indicem, V. *Conſtitutiones*; inde enim ſuppetet, quot Pontificum Bullæ ſimiliter legi, ac memoria repeti jubentur: molemque ingentem deprehendes conſtitutionum, quarum capita in ſummam redigi, atque Apoſtolica auctoritate muniri oportuit Paulo V. Pontifice.

Ratam habet venditionem cujuſdam domus ſpectantis ad Capellam Juliam pro pretio 489. Scutor. B. 10. quorum 300. Capitulum converterat in ſolutionem alterius domi permutatæ cum alia minoris pretii; 130. expenderat redimendo omni jure emphyteutico ejuſdem domus permutatæ, ac reliqua 59. B 10. retinebat: dummodo hoc reſiduum inveſtiat in bonis ſtabilibus, aut in extinctionem cenſuum dictæ Capellæ Juliæ convertat.

Ex Regeſto lib. 5. anni 8. Clem. VIII. ap. Archiv. Apoſtol.

AN.CH. 1599. 15. Maji.

Clemens Epiſcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio in Urbe & ejus diſtrictu Vicario noſtro (*a*) in ſpiritualibus generali; ſalutem, & apoſtolicam Benedictionem. His, quæ pro Menſarum Capitularium omnium, præſertim Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe commodo, & utilitate provide facta &c. firmitatem. Dudum ſiquidem a fel. rec. Paulo PP. II. Prædeceſſore noſtro emanarunt Litteræ tenoris ſequentis videlicet: *Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Nulli &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno &c. Milleſimo quadringenteſimo ſexageximo quinto Quinto Idus Maji &c. Anno Primo*. Et deinde exhibita nobis nuper pro parte dilectorum Filiorum Capituli dictæ Baſilicæ, ac Pauli Æmilii & Hippolyti laicorum, & dilectarum in Chriſto filiarum Juliæ, & Orinthiæ de Vitelleſchis mulierum de dicta Urbe petitio continebat, quod alias quondam Ricardus deMazzatoſtis tunc Prior domus S. Balbinæ de dicta Urbe (*b*), ordinis S. Auguſtini, quamdam Domum in Via Curſus ſimiliter de Urbe, juxta dilectæ in Chriſto filiæ Claricis Marganæ, ac Pauli Æmilii, & Hippolyti, & Juliæ præfatorum bona, alioſque fines, ſitam, & ad primo dictam Domum legitime ſpectantem quondam Aurelio, & Æmilio etiam de Vitelleſchis fratribus germanis pro annuo Canone decem Scutorum monetæ Romanæ ad tertiam eorum generationem locaviſſet, & conceſſiſſet, dicti vero Paulus Æmilius, ac Hippolythus & Julia in tertia, nec non Orinthia eorumdem Pauli Æmilii, & Hippolythi, ac Juliæ Amita in ſecunda generationibus hujuſmodi reſpective exiſtentes alias domos ad ipſos communiter, & legitime ſpectantes fabricare, ac ſecundo dictam Domum illis ad ornatum Urbis incorporare, & propterea contra Capitulum hujuſmodi, tanquam perpetuos adminiſtratores Cappellæ Juliæ in dicta Baſilica fundatæ & erectæ, cui Cappellæ poſtea primodicta Domus per fel. rec. Pium PP. IV. Prædeceſſorem noſtrum Apoſtolica auctoritate unita extitit (*c*), pro illius venditione, juxta formam Conſtitutionis piæ mem. Gregorii PP. XIII. etiam Prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, *Juris congrui*: agere intenderent; Capitulum vero hujuſmodi conſiderantes juxta formam dictæ Conſtitutionis ad venditionem ſecundo dictæ Domus via Juris compelli poſſe, volenteſque Litium expenſis parcere, & quia etiam pro ampliatione Parochialis Eccleſiæ S. Benedicti (*d*) Regionis Arenulæ de dicta Urbe quamdam aliam Domum ad dictam Baſilicam etiam ſpectantem, quæ dilecto filio Dominico, & quondam Bernardo de Maccarolis Fratribus ad tertiam eorum generationem per dictum Capitulum conceſſa fuerat, valoris trecentorum Scutorum dictæ Monetæ extimata, ex qua Capitulum hujuſ-

Nititur literis Apoſtolicis Pauli II.

Domus ſpectans ad Priorat. S. Balbinæ

Aliis ædificiis incorporanda ad ornatum Urbis

Venditur a Capitul. pro utilitate Baſil.

(*a*) Hieron. Ruſticuccius fungebatur hoc munere.

(*b*) Prioratum S. Salvatoris in S. Balbinæ Ricardus obtinuit a Paulo III. anno 1545. Apoſtolicas litteras conſule (*To.2. pag.442. & ſeqq.*)

(*c*) Superiori volum. (*pag.345. & ſeqq.*) omnia occurrunt beneficia; & bona, quæcumque Julius II. Capellæ fundator eidem adſcripſit. Inconſtantia item & vices hujuſmodi dotis palam fiunt (*pag.351. not.a.*) Leo X. (*pag.372.*) Prioratum Albani eidem eripiens, aliis Beneficiis id damni compenſatum iri promiſerat an. 1521. Contra vero Clemens VII. poſt annos quinque in magnis S. Sedis neceſſitatibus inter plura Caſalia ad menſam Capitularem ſpectantia illud *Piſciarelli* eidem Capellæ addictum alienavit. Utrique autem damno, aliiſque non minoribus, quæ patent ex ejuſdem Tomi *pag.351.* remedium attuliſſe Pium IV. hinc diſcimus. Litteras autem Apoſtolicas hujuſmodi unionis, ſeu mavis. Conſtitutionem Pii PP. IV. celebrem, qua pro alienatis olim Caſalibus Abbatiæ quatuor, & Prioratus S. Balbinæ tribuuntur Baſilicæ, edidimus hoc volumine *pag.50. & ſeqq.* Menſæ tantum Capitularis mentio ibidem fit; quamquam Capellæ etiam Juliæ compenſatio debebatur. Hæ tamen Clementis litteræ abunde teſtantur, Pium IV. Capellæ etiam Juliæ conſuluiſſe Sanctæ Balbinæ Prioratum ei largiendo.

(*d*) Martinellus (*Rom.Sac.pag.79.*) eam eſſe putat, quam *alii appellant Tagliacotii, eundo verſus vicum Judæorum a campo Floræ*, parvamque eſſe ait, ac venuſtam ob inſtaurationem a Rectore factam an.1600. qui proxime ſequitur Dat. harum literar. Quare 300. ea ſcuta, quæ habuit Rector a Capitulo ob permutatam domum, inſtaurationi eidem applicaſſe videtur.

(*a*) Ex-

hujusmodi Decem Scuta similia annuatim percipiebant, cum Rectore dictæ Parochialis Ecclesiæ pro alia Domo in eadem regione Arenulæ, & in conspectu parvæ Januæ S. Pauli (a) juxta Thomæ Tetii ac Societatis Confalonis de eadem Urbe domos sita, & ad dictam Parochialem Ecclesiam legitime spectante, Valoris in proprietate sexcentorum Scutorum similium; annui redditus vero quadraginta Scutorum parium: sub Sedis Apostolicæ beneplacito permutaverant, ex quo præfatæ Parochiali Ecclesiæ summam trecentorum Scutorum dictæ Monetæ reficere tenebantur, secundodictam Domum Paulo Æmilio, ac Hippolytho, & Juliæ ac Orinthiæ præfatis pro se, suisque Hæredibus & successoribus quibuscumque pretio quadringentorum, & octuaginta novem Scutorum, & decem bajochorum ejusdem monetæ juxta extimationem per Peritos hinc inde electos factam, comparato augmento ex forma dictæ Constitutionis per Paulum Æmilium, & Hippolythum, ac Juliam, necnon Orinthiam præfatos soluto, sub nostro, & dictæ Sedis beneplacito expensis Pauli Æmilii, ac Hippolythi, & Juliæ, ac Orinthiæ prædictorum impetrando, perpetuo vendiderunt, & alienarunt, prout in Scripturis desuper confectis plenius dicitur contineri; necnon summam trecentorum Scutorum ex pretio venditionis hujusmodi proveniente in solutionem ultimodictæ Domus converterunt, ac Dominico, & successoribus dicti Bernardi, ut omni Juri emphyteutico eis in secundo dicta Domo competenti cederent, centum & triginta Scuta similia persolverunt. Reliqua vero quinquaginta novem Scuta, & decem bajochos hujusmodi, donec aliqua bona stabilia pro illorum Investitura reperirent, retinuerunt, & retinent. Quare pro parte Capituli, & Pauli Æmilii, ac Hippolyti, & Juliæ, nec non Orinthiæ præfatorum asserentium, venditionem, & conversionem Pretii hujusmodi in evidentem dictæ Cappellæ utilitatem cessisse, & cedere; Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus venditioni, & concessioni pretii hujusmodi robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliisque &c. dignaremur. Nos igitur certam &c. non habentes ac singulares personas Capituli, necnon Paulum Æmilium & Hippolytum ac Juliam, & Orinthiam hujusmodi & eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis &c. censentes, ac singularum Domorum hujusmodi situationes, confines, vocabula, & denominationes præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Discretioni tuæ per &c. mandamus, quatenus si, & postquam vocatis qui fuerint evocandi, ac specificatis prius coram te domibus venditis præfatis, earumque circumstantiis universis, & servata forma Litterarum Pauli Prædecessoris hujusmodi, Tibi de venditione, & pretii conversione hujusmodi, & quod illæ in evidentem dictæ Cappellæ cesserint, & cedant utilitatem legitime constiterit, venditionem, & pretii conversionem hujusmodi auctoritate nostra perpetuo approbes, & confirmes, ac omnes & singulos tam Juris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, in eisdem suppleas. Ita tamen quod confirmationis sententia non feratur, nisi postquam residuum dicti pretii in aliis bonis stabilibus pro dicta Cappella fuerit realiter, & cum effectu investitum, vel in extinctionem censuum, quos dicta Cappella solvit, conversum. Non obstantibus Constitutionibus &c. ac dictæ Basilicæ juramento &c. quibuscumque.

Pretium ex... venditur permutando ejus valorem

Summa venditionis permutatio non inte...

Apost. Auctoritate confirmari petitur.

Delegatio facultatis ad confirmand. modo pretii reliquum investiatur.

Datum &c. Tusculi anno &c. millesimo quingentesimo nonagesimo nono, Idus Maji &c. anno octavo.

Con-

(a) Extat Ecclesia ista celebris in vico coriariorum sub cura Fr. tertii Ordinis S. Francisci nationis Siculæ. Olim schola S. Pauli appellabatur, ut testatur Martinell. (*Ibid. pag. 270.*) nam traditio est, S. Apostolum ibi commoratum esse. *S. Paolino della Regola* hodie audit.

(a) Hu-

Concedit Jacobo Grimaldo Notario Publico, & Capitulari ut litteras Apoſtolicas, aliaque Inſtrumenta in Archivo Baſilicæ noſtræ exiſtentia tranſumat: atque hujuſmodi tranſumtis auctoritatem impertit, ne Autographa produci debeant, ac forſan pereant.

Ex Autograph. Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 277.

AN. CH. 1600. 31. *Maji.*

Canonicorum petitio. 5.

DIlecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quod, cum ipſi privilegia, & Indulta Romanorum Pontificum eidem Baſilicæ conceſſa, ac Inſtrumenta, & alia documenta, & ſcripturas ad ipſam Baſilicam, ejuſque Capitulum, & Canonicos pertinentia in eorum Archivio accommode diſponi, & repertoria fieri opera, & diligentia tua curaverint. Cumque opus ſit diverſa privilegia, authentica, & Bullas Pontificias nimium vetuſtas, ac etiam librum Bullarum & Conſtitutionum ipſorum Capituli, & Canonicorum dudum ex privilegio fel. rec. Leonis Papæ X. (*a*) Prædeceſſoris noſtri a quondam Ludovico Cæcio Notario publico tranſumptatum, ob ejus etiam vetuſtatem de novo tranſumptari, & quandoque etiam de aliis Privilegiis, Inſtrumentis, & Scripturis ſupraſcriptis, ne inde originalia extrahantur, tranſumpta fieri oporteat. Cupiunt hujuſmudi tranſumpta, ſeu exemplaria authentica per te, qui etiam publicus Notarius in Archivio Romanæ Curiæ deſcriptus exiſtis, ac de cujus fide, & integritate, ipſi Capitulum, & Canonici valde confidunt, fieri poſſe. Quare nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut opportunam ad hoc licentiam tibi concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur te ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & a quibuſvis excommunicationis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Tibi, ut privilegia, & Bullas Pontificias, necnon librorum, bullarum, & conſtitutionum hujuſmodi, ac omnia, & ſingula Inſtrumenta, & alias ſcripturas dictæ Baſilicæ in præfato Archivio exiſtentes per te ipſum fideliter tranſumere, & exemplare, ac in publicam formam tranſumpti redigere, & publicare libere, & licite poſſis, & valeas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam concedimus, & indulgemus. Decernentes omnibus, & ſingulis privilegiis, Inſtrumentis, & ſcripturis præfatis per te tranſumptis, & tuo ſub ſigno in publicam formam redactis in judicio, & extra illud, tam in Romana Curia, quam alibi, ubicumque tanquam originalibus fidem indubiàm adhiberi. Sicque ab omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Imperialibus, ſtilo Curiæ, & Capitolii, ac Collegii Notariorum ejuſdem, ac etiam Archivii Romanæ Curiæ ſtatutis, & conſuetudinibus, ac dictarum Curiarum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Ut documenta Baſilicæ tranſumantur authentice.

Indulget ... ipſe per ſe tran... ſumat quæ v... docum...

Iiſque ta... quam origina... bus fidem hab... mandat.

Concèſſioni de more præmittit abſolutionem

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XXXI. Maji MDC. Pontificatus noſtri anno nono.

Per

(*a*) Hujuſmodi Privilegium vulgatum eſt Tom. 2. pag. 371. Illud conſuleſis.

(*a*) Hanc

Per chirographum solvi mandat scuta 1621. b. 44. Textori Sericario pro Palliis, queis de more donaverat Basilicas Vaticanam, Lateranensem, & Liberianam anno 1600.

Exemplum authentic. Arch. Bas. Vat. Caps. 3. Fasc. 257.

AN. CH. 1601. 13. *Febr.*

IN nomine Domini Amen. Universis & singulis præsens transumptum sive Instrumentum publicum inspecturis, & lecturis pateat evidenter, & sit notum, quod anno a Nativitate ejusdem Domini millesimo sexcentesimo primo Indictione XIV. die vigesima septima Mensis Februarii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Clementis divina providentia Papæ Octavi, anno ejus decimo. In mei Notarii &c. rogatorum præsentia personaliter constitutus Illustris admodum, ac R. D. Julianus Magdalenus Capiferreus Sacrosanctæ Vaticanæ Basilicæ Canonicus habens, & tenens in manibus suis, & extendens quoddam chirographum, sive ordinem in papiro manu Sanctissimi Domini nostri Clementis VIII. subscriptum, salvum, & integrum, non vitiatum, non cancellatum, non abrasum, neque in aliqua sua parte suspectum, sed omni prorsus vitio, & suspicione carens, hujusmodique chirographum mihi Notario infrascripto ad manus tradidit, & præsentavit, ac de verbo ad verbum perlegit, requirens me, ut hujusmodi chirographi vigore *vidimus* (a) in forma autentica Instrumenti publici conficerem, illudque transumerem, ejusque etiam veram copiam, sive transumptum facere, & cum originali collationari, ac collatione facta transumptum prædictum sive copiam hujusmodi dare, & in publicam formam redigere curarem. Tenor vero supradicti chirographi talis est:

[Margin: Instrumenti ...esentis aucto...us.]

[Margin: ...hirographum ...anonic s ex...tum Notario]

Per far pagar a Lauterio Butio S. 1621. 44. m.

Monsig. Cerasio nostro Tesauriere generale ordinarete a Vincenzo Giustiniani nostro Depositario generale, che paghi a Lauterio Butio tessitor de drappi di oro, scudi mille seicento ventiuno b. 44. di moneta, quali sono per il prezzo de diversi drappi, che ha dato di vostro ordine per far li Pallii, che sogliamo donar ogni anno alle Chiese di San Pietro (b), S. Giovanni Laterano, e Santa Maria Maggiore, per l'anno passato 1600., & anco per il Paliotto dell' Altar maggiore di S. Paolo, conforme al retroscritto conto, e prezzi già con lui concordati, e così pagati vogliamo che siano accettati, e fatti buoni a detto nostro depositario in conto corrente della nostra Camera, & tanto esseguirete, che tale è mente nostra. Dal nostro Palazzo questo dì xiij. di Febraro 1601.

[Margin: ...psum Chiro...hum recita...]

CLEMENS PAPA VIII.

Sig. Vincenzo Giustiniani V. S. eseguirà quanto si contiene nel soprascritto ordine di Nostro Signore.

[Margin: Mandatum Thesaurarii pro executione.]

Di Casa questo dì 20. di Febraro 1601.

Tiberius Cerasius Thesaurarius generalis.

Quod quidem chirographum ego Jacobus Grimaldus Presbyter Bononiensis Sacrista dictæ Basilicæ S. Petri, ac publicus Apostolica auctoritate Notarius, in Archivio Romanæ Curiæ descriptus ad me recipiens ipsoque viso, & perlecto *vidimus*, seu transumptum, atque copiam ejusdem cum originali præinserto diligenter auscultatam in omnibus, & per omnia per me transcripta concordare repperi, & inveni. Idcirco transumptum hujusmodi, sive actum authenticum in publicam formam redigere curavi, signoque, & subscriptione mei Notarii, consuetis signavi, ut eidem tanquam originali in quocumque foro, sive judicio, & extra fides adhibeatur, & adhiberi possit plenaria. Super quibus &c. Acta sunt hæc omnia in Archivio Basilicæ supradictæ præsentibus &c. RR. DD. Mutio Celso Romano Mansionario, & Georgio Justiniano Chiensi sub-Sacrista respective ejusdem Basilicæ testibus &c.

[Margin: Plena fides concilietur Instrumento.]

Ego Jacobus Grimaldus Sacrista qui supra ac publicus Notarius ad præmissa rogatus in fidem manu propria subscripsi, & signavi signo meo solito.

Ratum

(a) Hanc vocem semel & iterum a Notario Grimaldo adhibitam luculenter explicat Du-Cangius in Glossario V. *Vidimus*. Summa est, perinde adhiberi hanc vocem, atque Apographum. *Vidimus unum aut plura fieri vim originalis in se habentia*. Vide plura in Glossario.

(b) Hinc facile intelligas, minime persuasum esse Clementi, quod Vaticana Basilica Lateranensi posthabenda esset, ut S. Pius V. tam vehementer decreverat.

(a) De

Ratum habet, confirmat, atque Apoſtolica auctoritate munit Decretum Capitulare pro Cantoribus Capellæ Juliæ; ut nempe per anni circulum medietas eorum inſerviat Divinis Officiis, diebus tamen feſtis, communibus, Quadrageſ. & exequiar. Canonicalium exceptis.

Ex Autogr. Archiv. Baſil. Vatic. Capſ. 65. Faſc. 184.

AN. CH. 1601. 15. Apr.

AD futuram rei memoriam. Decet eos, qui Divinorum Officiorum miniſterio frequenter incumbunt, aliquainterdum vacatione frui, ut eo libentius ſtatutis diebus ad ipſa officia celebrandaſtudeant convenire. Sane cum, ſicut accepimus, dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe conſiderantes dilectos filios duodecim Cantores Cappellæ Juliæ nuncupat., qui juxta fel. rec. Julii II., ac Gregorii XIII., & Sixti V. Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum ordinationes ad divina officia in dicta Baſilica decantanda ſingulis diebus intereſſe tenentur, huic tamen arctæ obligationi difficile ſatisfacere poſſe, ac aliquam illis vacationem eſſe concedendam decreverint, ut Cantores ipſi omnes ſingulis Dominicis, ac aliis feſtis de præcepto Eccleſiæ ſervari ſolitis, ac diebus communibus ipſius Baſilicæ Laudibus, Horis, Miſſæ, Veſperi, & Completorio; in octava Corporis Chriſti Miſſæ, & Veſperi; ſingulis diebus Quadrageſimæ Miſſæ, & Veſperi; Feriis vero ſextis Menſis Martii etiam completorio, ac exequiis Canonicalibus intereſſe teneantur; reliquo vero anni tempore medietas ipſorum Cantorum alternatim per Hebdomadas Matutino, Horis, Miſſæ, Veſperis, & Completorio intereſſe debeant: Nos conſiderantes hujuſmodi decretum æquitati valde conſonum eſſe, ac eoſdem Cantores ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequen., harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum Capitulare ſupradictum auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illique perpetuæ, ac inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui in eodem intervenerint, ſupplemus, & eiſdem Cantoribus, ut, exceptis diebus ſupradictis, toto reliquo anni tempore medietas tantum illorum alternatim per Hebdomadas, in eadem Baſilica, Matutino, Horis, Miſſæ, Veſperi, & Completorio intereſſe teneantur, concedimus, & indulgemus, illoſque deſuper moleſtari, perturbari, vel inquietari non poſſe, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca dilecto filio ejuſdemBaſilicæ Archipresbytero per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſe per ſe, vel per alium, ſeu alios præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque ſolemniter publicans, ac ipſis Cantoribus in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens, faciat auctoritate noſtra illos eorumdem præmiſſorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittens eos deſuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtan. prædictorum Julii, Gregorii, & Sixti, ac aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, & ordinationibus, & ipſius Baſilicæ etiam juramento, confirmationeApoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, quorum, omnium tenores præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis haberi volumus, ac Conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Decretum Capitulare pro duodecim Cantorib. Capellæ Juliæ.

Definiens tempus eorum ſervitii

Auctorit. Apoſt. confirmari petitur.

Approbat [...] alternatim m[...] dietas deſervia[...]

Archipresb[...] tero Decreti ex[...] quutionem co[...] mittit.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 15. Aprilis 1601. Pontificatus Noſtri anno decimo.

Antiquis Documentis insistens confirmat jus Patronatus Regum Galliarum super duabus Capellaniis sub invocatione S. Petronillæ ad Altare SS. Crucifixi.

Ex veteri exemplo in Archiv. Basil. Capsf. 25. Fasc. 310.

AN. CH. 1601. 10. Sept.

Clemens Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem in supremo Justitiæ solio divina dispositione constitutum ex sui ministerii debito efficaciter providere, ut quorumlibet, præsertim sublimium Principum, Jura ex beneficiorum Ecclesiasticorum fundatione acquisita perpetuo salva, & illæsa conserventur, nec ulla temporum intercapedine labefactentur, omnisque desuper dubitandi, & litigandi materia de medio submoveatur; prout rationi, & æquitati consentaneum esse cognoscit.

Juspatronatus ex tit. fundationis conservandus illæsus.

Nuper siquidem postquam de una ex duabus perpetuis Capellaniis sub Invocatione Sanctæ Petronillæ (*a*) in Basilica Principis Apostolorum de Urbe tunc per obitum qu. Laurentii Christiani Clerici in dicta Ecclesia, dum viveret, perpetui Capellani extra Rom. Curiam de mense Maji proxime præterito defuncti vacante, dilecto filio Josepho de Dominicis presbytero Lucen. Diocesis, Magistro in Theologia per alias nostras litteras provideramus, prout in illis plenius continetur: cum dilectus filius noster Evangelista tituli S. Matthæi in Merulana presbyter Cardinalis Palottus (*b*) nuncupatus qui Archipresbyteratum dictæ Basilicæ ex concessione, & dispensatione Apostolica obtinet, eamdem Capellaniam, ut præfertur vacantem, dilecto filio Lælio Foschetto Clerico Reatin. Diocesis ordinaria sua auctoritate, seu vigore Indulti Apostolici sibi desuper concessi contulisset, dictus vero Josephus ex diligenti veterum monumentorum, ac scripturarum Investigatione notitiam habens, prædictas Capellanias olim a tunc Franciæ Regibus Christianissimis fundatas, atque dotatas fuisse notulam monumentorum & scripturarum hujusmodi dilecto filio nostro Arnaldo tituli Sancti Eusebii presbytero Cardinali Ossato (*c*) nuncupato tanquam Regni Franciæ Viceprotectori, & negotia Charissimi in Christo filii nostri Henrici Francorum Regis Christianissimi (*d*) in ejus Oratoris absentia tunc gerenti exhibuisset; Et quatenus dicta Capellania de Jurepatronatus præfati Henrici Regis foret, ejusdem Arnaldi Cardinalis nomine, & vice ipsius Henrici Regis consensum pariter, & assensum provisioni sibi, ut præfertur, factæ præstari obtinuisset; idemque Henricus Rex, consensum hujusmodi ratum habuisset: Nos de monumentis, & scripturis præfatis plenius informari voluimus, ac inter cætera coram nobis deducta deprehendimus ex dictæ Basilicæ Archivio, in quo libri rationum asservantur, comprobari cl. me. Ludovicum ejus nominis Undecimum Francorum Regem circa annum Domini millesimum quadringentesimum septuagesimum primum Capellam ejusdem Sanctæ Petronillæ, quæ tunc ad dexteram Altaris Majoris dictæ Basilicæ partem constructa erat, restaurari fecisse, ac in mille, & ducentis scutis Capitulo ejusdem Basilicæ ad eum finem erogatis dotasse (*e*); in eodem quoque Archivio reperiri Regium diploma, seu patentes litteras similis mem. Ludovici eorumdem Francorum Regis Duodecimi Papiæ sub die undecima Augusti anno ejusdem Domini millesimo

Pontifex contulerat unam ex Capellaniis S. Petronillæ.

Ab Archipresbytero antea collatam.

Provisus a Pontifice juspatronatus Regium detegit.

Consensum Patroni obtinet.

Pontifex documenta Archivi consulit.

(*a*) De Templo rotundo S. Petronillæ, ac de ejus Capellaniis ab Innocentio VIII. erectis, quas nimirum Reges Franciæ fundaverant, consule Bullam ipsam Innoc. VIII. (*to.* 2. *pag.* 259. *& seqq.*) & subjectas notas.

(*b*) Viri hujus prestantissimi, humili licet loco nati in Diœcesi Camerin. habes apud Ciacon. uberrimas laudes. Inter familiares Card. Montalti, postea Sixti V. recensebatur. Qui sane Pontifex omnibus eum honoribus cumulavit, præsertim Archipresbyterali Vatic. Basilicæ; cujus institutionis literas habes supra *pag.* 154. Cætera vide ap. Ughell. in Episc. Consentin. ac præcipue in Portuen. *tom.* 1. *pag.* 149. ubi Card. Jo. Baptista Pallottus ejus neposEpitaphio satis prolixo omnia illius munera, atque honores amplectitur. Tiber. Alpharanus huic suam tabulam Ichnographicam veteris Basil. dedicavit an. 1589.

(*c*) Obscuris & hunc natum parentibus, omni disciplinarum genere imbutum, una præsertim re summopere commendabilem Henrici IV. reconciliatione per ipsum procurata Sacro Senatui adscriptum liquet postulatuRegis. Summa ejus experientia in gerendis rebus, S. Sedi æque utilem ac Regno Galliarum tantum virum reddidit. Ita historia omnis testatur.

(*d*) Hunc Regem Borboniensium primum ex Navarræ Regno assumtum, &, quia infectum hæresi, anathemate absolutum a Galliæ Episcopis, Clemens (irritam declarans eorum sententiam) rite absolvit in porticu S. Petri die 17. Sept. 1595. damnantem atque abjurantem errores suos per Procuratores Perronium, & Ossatum postmodum Cardinales, qui etiam Regis nomine infirmam declararunt absolutionem Galliæ Præsulum. ac Fidei Catholicæ professionem ediderunt. Quare carissimum jure filium appellat; parique honore his literis prosequitur, ac cæteros Christianissimos Reges.

(*e*) Rursus consulenda hic Bulla Innoc. VIII. loco nuper citato.

leſimi quingenteſimi ſecundi expeditas (*a*) in quibus ipſe, præter alias Cauſas, ob quas profitebatur ſe prædictis Capitulo obſequi velle, hanc in medium affert, quod in dicta Baſilica habebat capellam ſub dicta Invocatione per prædeceſſores ſuos fundatam.

Eodemque ſingillatim recenſet.

Præterea extare fragmentum pervetuſti libri unius Notarii cognomine *Trecourt* in cujus Indice actus receptionis cujuſdam Clerici ad Capellaniam Sanctæ Petronillæ hujuſmodi una cum dote unius domus in platea Campi Floræ dictæ Urbis de anno milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto conſtituta ſub folio vigeſimo nono deſignatur (*b*), ac binæ litteræ, videlicet Caroli Regis Francorum, & bo. mem. Philiberti, olim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Matiſconen. nuncupati ſuper eadem Capellania enunciantur, & exinde facile conjici poſſe, quod ſi liber hujuſmodi integer reperiretur, de fundatione, & dotatione Regia palam conſtaret. Ad hæc in libro Sacriſtiæ dictæ Baſilicæ in quo Miſſæ, quæ quotidie ab illius Capellanis celebrari debent annotatæ fuerunt, de Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto ad numeros octuaginta octo, & nonaginta ſex ſcriptum eſſe, præfatum Laurentium ratione Capellaniæ Sanctæ Petronillæ hujuſmodi ad celebrationem trium miſſarum qualibet hebdomada ex inſtitutione, & Jurepatronatus dicti Ludovici Undecimi Regis teneri (*c*), ac itidem de Germanico Ruſcio altero ibidem Capellano ex ipſamet inſtitutione decerni.

Numerus miſſarum ex libris Sacriſtiæ.

Rurſus tres tabellas unam videlicet prope Altare SS. Crucifixi, quod unum ex ſeptem privilegiatis exiſtit, & aliam ad Altare Majus; tertiam autem in Capella Gregoriana dictæ Baſilicæ appenſas, non mediocre argumentum ad hanc rem ſuppeditare. Etenim ex prima apparet dictum Altare SS. Crucifixi etiam conſecratum fuiſſe in honorem ipſius Sanctæ Petronillæ, cujus Corpus ex Altari olim per beatum Paulum Papam Primum conſecrato, & per dictum Ludovicum Undecimum Regem poſtea dotato, ad Altare SS. Crucifixi translatum, & ſub eodem reconditum (*d*).

Alia argumenta juſpatr. teſtantia.

Reliquæ vero duæ tabellæ quarum una vulgari Italico & altera latino ſermone in eamdem ſententiam ſunt ſcriptæ, ac pro inſtructione peregrinorum & advenarum appenſæ fidem faciunt, idem Corpus Sanctæ Petronillæ ſub prædicto Altari SS. Crucifixi nedum repoſitum, & ex Altari per dictum Beatum Paulum conſecrato quod ex via Ardeatina erutum fuerat translatum, ſed etiam ipſummet Altare Sanctæ Petronillæ a prædicto Ludovico Rege magnificentiſſime dotatum fuiſſe.

Ex titulo dotationis Regum Francorum.

Præterea etiam ad hanc rem non mediocriter facere, quod Beneficiati dictæ Baſilicæ teneantur celebrare, prout revera celebrant ſingulis annis dicta die ultima Menſis Auguſti Anniverſarium in expiationem, & refrigerium animæ dicti Ludovici Regis, & ea ratione duo Capellani Sanctæ Petronillæ hujuſmodi illis ſummam ſeptem ſcutorum monetæ pendant (*e*). Inſuper in multis veteribus actis Notariorum de dicta Capellania Sanctæ Petronillæ mentionem facientium eam Regis Francorum vulgariter, & communiter appellari. Ac poſtremo in pleriſque Capellaniarum hujuſmodi proviſionibus etiam Apoſtolica auctoritate factis multos conſenſus deſuper a diverſis pro tempore exiſtentibus Regum Franciæ apud dictam ſedem Oratoribus præſtitos fuiſſe: Ac ex his omnibus ſimul conjunctis ſatis demonſtrari, dictas duas Capellanias de Jurepatronatus eorumdem Regum Franciæ etiam ex fundatione, vel dotatione exiſtere.

Conſenſus præſtiti ab oratoribus Reg. Franc.

Quo circa nos de præmiſſis omnibus plene informati, & attendentes quod ſicuti non permittendum, ut beneficia Eccleſiaſtica prætextu alicujus confictæ fundationis aut alterius minus ſubſiſtentis cauſæ, in ſervitutem redigantur, ita etiam non æquum eſt legitima patronatuum Jura tollere piaſque fidelium, & præſertim Chriſtianorum Regum voluntates violare, ac propterea ne Juſpatronatus hujuſmodi ullo unquam tempore in contentionis ſcrupulum revocari di-

Pontifex Juſpatron. idem agnoſcit.

(*a*) Hinc facile aſſequimur, prædictam Innocentii VIII. Bullam tunc temporis ignorari. Inde enim luculente adeo fundatio Capellaniarum educitur, ut Ludovici XII. teſtimonium ſit prorſus inutile. Conſenſio autem Documentorum rem magis magiſque comprobat.

(*b*) Ex eadem Bulla duas fuiſſe domos accipimus ad ejuſmodi dotem ſpectantes.

(*c*) Fundatoris mens, ut patet ex Bulla erectionis, fuerat, ut Miſſa quotidiana alternis celebraretur per duos Capellanos. Quare autem centum poſt annos miſſæ tantum ſex a Fundatore inſtitutæ dicantur in ſingulas hebdomadas, non intelligo. Secus ſane eſſet, ſi imminutos ob reditus Miſſæ ad minorem numerum redactæ ad Capellanorum favorem dicerentur. Id factum liquet deinceps: noſtra enim ætate tres tantum miſſæ ſingulis hebdomadis celebrantur: nec niſi una Capellania extat in memorialibus libris adnotata.

(*d*) Anno 1574. juſſu Greg. XIII. ex Sacrario, quo erat inlatum id Sacrum corpus, ubi Julius II. ſolo æquavit Templum S. Petronillæ, translatum fuit in veterem Eccleſiam ſuperſtitem inter undecimam & duodecimam columnam minoris, anteriorisque navis dexteræ ſub Altari Sanctiſs. Crucifixi. Quo exciſo an. 1606. Paulo V. jubente in novam Baſilicam ſummo cum honore ductum, locatumque eſt in Boreali ejus parte ſuper aram, cui Sanctæ ejuſdem nomen acceſſit: quod omnibus patet.

(*e*) Ex Decreto reductionis Sac. Cong. Concilii tria celebrantur Anniverſaria in Quadrageſ. quæ vocantur reducta; quum redituum inopia plura ſimul coaluerint ex antiquis Anniverſariis. Horum alterum principe habet loco Ludovicum XI. Galliarum Regem. Præterea die 30. Maji, vel alio die, ſi feſtum S. Petronillæ transferri contingat, poſt Miſſam funduntur preces pro anima ejuſd. Ludovici XI.

(*a*) De

dictumque Josephum, ob lites, & Causas sibi occasione primodictæ Capellaniæ comminatas, & jam forsan contra ipsum introductas a suo tranquillo & quieto vivendi Instituto, ac etiam ei in dicta Basilica commisso subparochi officio ad diversa Tribunalia Judiciorumque strepitum distrahi contingat providere, necnon litibus molestiis & vexationibus hujusmodi occurrere, & alias tam Henrici Regis, ejusque successorum, quam Josephi prædictorum indemnitati consulere volentes, ipsumque Josephum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon earumdem litium, & causarum prædictarum statum, & merita, ac Judicum, & collitigan. hujusmodi nomina, & cognomina dictorumque Josephi, & Lælii, ac aliorum quorumcumque collationes, provisiones, jura, & prætensiones necnon præmissorum omnium tenores, causasque, & occasiones præsentibus pro expressis habentes: Motu proprio non ad Henrici Regis, & Josephi prædictorum, vel alicujus ipsorum, seu alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine causam & causas universas super dictis Capellaniis, aut earum altera, necnon existentia Jurispatronatus earumdem, rebusque aliis in actis causæ, seu causarum hujusmodi latius deductis coram quibuscumque Judicibus ordinariis, vel delegatis etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac alias quomodolibet, & ubilibet pendentes in quibuscumque statu, & terminis reperiuntur, ad nos harum serie avocamus, ac lites hujusmodi penitus extinguimus, perpetuumque super his dicto Lælio, & aliis, siqui sint, collitigantibus silentium imponimus; Josephum vero prædictum in dictæ Capellaniæ sibi a nobis collatæ possessionem immitti, vel si illam jam assecutus sit, in ea manuteneri, sibique de ejusdem Capellaniæ fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi debere volumus, & mandamus. Et nihilominus certam superiorum temporum ac præsertim excidii dictæ Urbis (*a*) in quo complura Jura, & documenta deperdita fuisse constat rationem, & ad piam supradictorum Christianissimorum Regum erga ipsam Sanctam Petronillam devotionem dignum respectum merito habentes, ex iis quæ superius enarrantur argumentis, & conjecturis prædictas duas Capellanias de Jurepatronatus pro tempore existentis Regis Franciæ ex fundatione & dotatione existere, illudque sibi competere ac ad ipsum spectare, & pertinere declaramus: dictumque Henricum Regem, ac ejus successores Franciæ Reges pro tempore existentes adversus quamcumque præscriptionem, non usum, & contrariam observantiam, ac alias in pristinum, & eum, in quo antea quomodolibet erat, statum Apostolica auctoritate tenore præsentium restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac etiam Juspatronatus hujusmodi innovamus. Et nihilominus quatenus opus sit Henrico Regi, ejusque successoribus prædictis in infinitum Juspatronatus, & præsentandi per se, vel eorum apud sedem prædictam Oratores, aut alios pro ipsis in dicta Urbe Agentes pro tempore existentes, personas idoneas undecumque oriundas nobis, & successoribus nostris, Romm. Pontificibus, seu Archipresbytero, vel Capitulo, & Canonicis dictæ Basilicæ ad prædictas duas Capellanias, quoties ipsas & earum quamlibet ex nunc de cetero per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem illas pro tempore obtinentium, ac alias quibusvis modis etiam apud sedem eamdem & ex quorumcumque personis simul, vel successive vacare contigerit, per nos, & successores nostros, vel Archipresbyterum, aut Capitulum, & Canonicos prædictos ad præsentationem hujusmodi instituendas auctoritate, & tenore prædictis etiam de novo reservamus, concedimus, & assignamus. Decernentes Jurispatronatus, & præsentandi hujusmodi Regum Franciæ dumtaxat existere, ac Henrico Regi ejusque successoribus prædictis non ex privilegio, seu indulto Apostolico, sed ex earum primæva, reali, actuali, plena integra & omnimoda fundatione, dotatione, & munifica largitione tantum competere, nec sub derogatione Jurispatronatus ex privilegio Apostolico quæsiti ullatenus comprehendi, sed semper ab illa exceptam censeri debere, ac illi nullo unquam tempore quovis prætextu, etiam ratione vacationis dictarum Capellaniarum, vel alterius ipsarum apud Sedem prædictam, vel etiam ex permutationis, aut

[Margin notes:] *...ollationem ab ... factam eod. ... re utetur.* — *Controversiam ... amcumque ... llit.* — *Causam hujusmodi ad se vocat.* — *Juspatronatus Regium declarat.* — *Præsentatio perpetuo facienda a Regibus Franc. per se, vel per oratores Agentes &c.* — *Illud distinguit a Jurepat. ex Privil. Apost.*

(*a*) De hoc teterrimo excidio Urbis Clemente VII. Pontifice an. 1527. satis multa in compendium redegi (*to. 2. p. 393. & seqq.*)

aut alia quantumvis legitima, & rationabili causa per nos, & Rom. Pontificem pro tempore existentem, ac sedem prædictam, seu illius etiam de latere Legatos, & motu, & scientia similibus, seu cujusvis intuitu, & contemplatione nisi in litteris desuper conficiendis de toto tenore, & dat. præsentium ac nominibus ipsorum Regum pro tempore existentium specialis, specifica, & expressa mentio facta fuerit, ac eorumdem Regum vel suorum Oratorum, seu Agentium expressus ad hoc accesserit assensus, derogari, aut derogatum censeri posse, neque debere: nec non quascumque collationes, provisiones, institutiones, commendas, vel alias dispositiones de dictis Capellaniis, ut præfertur, vel aliis quomodocumque vacantibus quibusvis personis aliasque ad præsentationem Regum, aut Oratorum, vel Agentium prædictorum quandocumque etiam cum speciali, & expressa derogatione ejusdem Jurispatronatus pro tempore factas nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac pro infectis haberi debere, nec jus, aut titulum coloratum possidendi cuique tribui, vel per eas acquiri posse, ipsasque præsentes, etiam ex eo quod dictus Lælius, ac modernus alterius Capellaniæ Sanctæ Petronillæ possessor, & forsan alii sua quomodolibet interesse putantes, vel prætendentes, ad hoc vocati, & causæ propter quas emanarint prius examinatæ, verificatæ, vel justificatæ non fuerint, seu ex quibusvis aliis causis de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, infringi, retractari, invalidari, ad viam, & terminos Juris reduci, in jus, vel controversiam vocari aut adversus eas quodcumque Juris, seu facti aut Justitiæ, vel gratiæ remedium intentari, impetrari, seu concedi, aut ab alio, vel ab aliis impetratis seu etiam motu, & scientia, paribus concessis, uti illa sive etiam per nos, aut dictos successores nostros seu quoscunque alios revocari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, sed semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, quos concernunt, & pro tempore quomodolibet in futurum concernent, inviolabiliter perpetuo observari debere, ac etiam illas ad plenam probationem hic narratorum sufficere nec ad id cujusvis alterius probationis adminiculum requiri: sicque etiam in præmissis omnibus censeri, atque ita & non aliter per prædictum Archipresbyterum, & ejus Vicarium, necnon quosvis Judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii hujusmodi Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari & definiri debere, irritum quoque & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. litis pendentia, præscriptione, usu contrario, non observantia, & aliis præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ, & Urbis prædict. juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac etiam novis reformationibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis illis, necnon Basilicæ Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis prædictis, ac quibusvis aliis personis sub quibuscumque ten. & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis, necnon irritantibus & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. absolutionis, voluntatis mandati, declarationis, restitutionis, repositionis, reintegrationis, reservationis, concessionis, assignationis decreti, & derogationis infringere &c. Siquis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, quarto Idus Septembris Pontificatus nostri anno decimo.

Jus Patron. asserit Regib. Francor.

Provisi a Pontif. ius certum ac firmum.

Quod aucto. rit. Apostol. roboratur

Demta cuilibet facultate secus judicandi.

Obstantia quæcumque removentur.

Contrariis omnibus derogat

Per-

Permittit Capitulo, ut concedat in Emphyteusim perpetuam pro annuo Canone quatuor Ducatorum quoddam ſolum 60. Cann. prope portam Angelicam, ad fabricandum. Soli hujus partem nunc occupat Eccleſia nova S. Peregrini.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 20.

AN. CH. 1602. 5. *Nov.*

DIlecte fili ſalutem, & Apoſtolicam Ben. (*a*) Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe; Quod cum ipſi quoddam terrenum capacitatis ſexaginta Cannarum vel circa ſubtus ſtratam, qua itur ad portam Angelicam de dicta Urbe, cui ab uno Eccleſiæ Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis prope dictam portam, & ab alio via publica, ac ab alio Univerſitatis Beneficiatorum, & Clericorum Eccleſiæ S. Laurentii in Damaſo de eadem Urbe dilectorum filiorum bona, a reliquis autem lateribus ſui notiſſimi fines cohærent, poſſideant, nihilque ex eo percipiant, & proinde cupien. eorum, & dict. Menſæ conditionem efficere meliorem, dictum terrenum uni, vel pluribus Perſonis plus offeren. & meliorem dict. Menſæ conditionem efficien. ad effectum unam, vel plures domus ibi fabrican., & Emphyteuſim perpetuam ſub annuo canone unius Caroleni pro qualibet canna, vel circiter, ſummam in totum quatuor ducatorum auri de Camera, vel circiter conſtituen., ac aliis pactis, & conditionibus inter ſe convenien. licitis tamen, & honeſtis, ac dictæ Menſæ utilibus, & ſtatuen., in eviden. dict. Menſæ utilitatem dare, & concedere decreverunt. Propterea exponentes prædicti aſſerentes dationem, & conceſſionem hujuſmodi, ſi fiant in eviden. dict. Menſæ ceſſuras eſſe utilitatem, Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur dicti Terreni ſituationes, confines, vocabula, & denominationes præſentibus pro expreſſis habentes, ipſoſque exponentes ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, necnon dicti Capituli ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, certam tamen de præmiſſis notitiam non habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati: diſcretioni tuæ per præſentes committimus, & mandamus, quatenus Terreno hujuſmodi cum illius circumſtantiis, univerſis prius coram te ſpecificatis, ac vocatis ad id, qui fuerint vocandi, de præmiſſis omnibus, & ſingulis te diligenter informes, & ſi per informationem eamdem tibi legitime conſtiterit, dationem & conceſſionem præfatas, ſi fiant, in eviden. dictæ Menſæ utilitatem ceſſuras eſſe, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, illas eiſdem exponentibus modo, & forma præmiſſis facien., & quæcumque Inſtrumenta deſuper neceſſaria, & opportuna, quæ poſtquam confecta fuerint, ea Apoſtolica auctoritate approbata ſint, & eſſe cenſeantur, confici facien., licentiam auctoritate noſtra concedas & impartiaris. Non obſtan. fe. re. Pauli PP. II. Prædeceſſoris noſtri de rebus Eccleſiæ non alienandis, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Baſilicæ, quatenus opus ſit, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate roboratis ſtatutis, & conſtitutionibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Quantitas ſoli ad Capitulum ſpectantis

In Emphyteuſim dari poſſe erant

Pontifex id conceſſurus præmittit abſolution. &c.

Rei examen demandat Vicario Card.

Eidem delegat facultatem rei gerendæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub Annulo Piſcatoris die v. Novembris 1602. Pontificatus noſtri anno XI.

Pau-

(*a*) Hæ literæ inſcribuntur: *Dilecto filio in Urbe & illius diſtrictu Vicario noſtro in Spiritualibus Generali.* Is erat ſcilicet Hieronymus Card. Ruſticuccius, quem ſane mirum, Fratris honore non affici, quum jam eſſet Epiſcopus Albanus ab an. 1598. die 30. Martii deinde Sabinus a die 21. Febr. 1600. Huc accedit, quod vixdum Sacro Collegio adſcriptus Presb. Card. S. Suſannæ, Senogallienſis Epiſcopus fuit renunciatus. At quem primum titulum adeptus fuit an. 1570. illum uſque ad mortem retinuit, quam oppetiit an. 1603. ut videre eſt in Epitaphio apud eamdem Eccleſiam ab ſe mirum in modum ornatam, ubi ejus Cineres quieſcunt. Ciac. Ughell. *in Epiſc. Senogall.*

(*a*) Bre-

PAULUS V.

Leone XI. paucos post dies ab inito Pontificatu e vivis erepto (*a*), Camillus Cardinalis Burghesius in Summum Ecclesiæ Pontificem eligitur die 16. Maji 1605. sumto Pauli V. nomine, & die 26. solemni Pentecostes die coronatur in Basilica S. Petri. Obiit 28. Januarii (*b*) 1621., exactis in Pontificatus gubernio annis 15. mensibus octo diebus tredecim ab ejus electione.

SS. Apostolorum Simonis & Judæ, necnon SS. Martyrum Processi & Martiniani Corpora e vetere in novam Basilicam transferri jubet; ac iis, qui aut translationi interfuerint, aut stato Sacri Ritus die Basilicam visitaverint, omnimodam peccatorum Indulgentiam concedit.

Ex Autogr. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 254.

AN. CH. 1605. 2. Decemb.

UNiversis Christifidelibus præsentes literas inspecturis, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum eum honorem, quem Reliquiis Sanctorum, in quibus etiam Deus gloriosus existit, adhibemus, tanquam sibi ipsi habitum idem Deus accipiat; cumque eo acrius ad debitam alicui reverentiam exhibendam impellamur, quo pluribus inde commodis, & utilitatibus augeri, ornarique posse speramus; Ideo, quo Christifideles vehementius ad hunc cultum Sanctis præstandum incitentur, cælestes Indulgentiarum thesauros aperimus. Cum itaque propediem ex antiqua Ecclesia Principis Apostolorum de Urbe, Sanctorum Apostolorum Simonis, & Judæ, quæ sub Altare Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia in hunc usque diem recondita (*c*); & Sanctorum Processi, & Martiniani Martyrum Corpora, olim sub alio ejusdem Ecclesiæ antiquæ Altari pariter posita (*d*), ad novam Basilicam ejusdem Principis Apostolorum, & ad Altaria per Nos designanda, nostro jussu transferenda sint (*e*); Nos ad augendam fidelium pietatem, & religionem, ac animarum salutem, cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, supplicationibus quoque dilecti filii nostri Euangelistæ tituli S. Laurentii in Lucina Presbyteri Cardinalis Cusentini ejusdem Basilicæ Archipresbyteri, necnon dilectorum filiorum Capituli, & Ca-

Status in veteri Basilica locus ubi SS. Apostol. Simonis & Judæ, & SS. Mart: Processi & Martiniani Corpora quiescebant.

Eorum in novam Basilicam translatio.

(*a*) Breviores Pontificatus dies ita ennumerat V. Cardinalis Baronius, qui *Tom. XII. annal. ad an.* 1187. de Gregorio VIII. duorum duntaxat mensium Pontifice sermonem habens, ita orationem flectit ad Leonem XI. *Leo Sanctæ memoria Papa XI. ne unum quidem in Pontificatu mensem explevit. O rerum humanarum inconstantiam! Creatus Pontifex Kal. Aprilis, esse morte desiit vigesima septima ejusdem: sed qui vere egregio ac singulari virtutis exemplo, consummatus licet in brevi, explevit tempora multa.* Quibus verbis singularem hujusce Pontificis animi fortitudinem commendat, quippe qui morti proximus, flecti non potuerit, ut Nepotem suum in Cardinalium numerum cooptaret; imo vero Confessarium, qui acrius instabat, a se rejecerit.

(*b*) In Epitaphio quod apud Ciaconium exscribitur, hæc postrema occurrunt verba: *Obiit anno Salutis MDCXXI. Die XXII. Januarii.* Error tamen apertissimus Typographo tribuendus; quandoquidem epigraphe Pauli V. tumulo apposita, quam oculis nostris lustravimus, sic habet: Obiit an. Salutis MDCXXI. *Die* XXVIII. *Januarii.* Si Joannes Palatius id perspectum habuisset, mendosum epitaphium quod in Ciaconio legerat, non probasset, ita scribens in vita Pauli V. *Obiit die* 28. *Januarii ann.* 1621.... *vel, ut in epitaphio, die* 21. *Januarii.*

(*c*) Sanctorum Apostolorum Simonis & Judæ Sacra Corpora in Vaticana Basilica fuisse tumulata vetus traditio habuit, de qua Benedictus Canonicus XII. seculi Scriptor luculentissimum præbet testimonium, inquiens *Deinde*: (Summus Pontifex) *incensat duo Altaria in media navi ad Crucifixos, ubi ab antiquis Patribus audivimus requiescere Apostolos Simonem & Judam.* Quod ferebat traditio, probavit experimentum; quippe, ut infra videbimus, utriusque Apostoli Sacra Corpora sub Altari eorum nomini dicato reipsa inventa sunt. Statum Altaris loTum in veteri Basilica indicat Alpharani Tabula sub. num. 44. Illud etiam huic Altari accessit decus, quod in eo SS. Eucharistiæ Sacramentum ad hæc usque tempora fuerit asservatum. Hinc in eo exornando multorum cura fuit, præcipua vero Societatis SS. Sacramenti, quam Paulus III., ut suo loco disseruimus, in Basilica Vaticana primus instituit.

(*d*) Altare SS. Processi & Martiniani, illique conjunctum Oratorium, Paschalis Papa I. qui e Cemeterio B. Agathæ via Aurelia eorum Corpora solemni ritu extulit, a fundamentis excitavit. Stetit ea moles ad ætatem Julii II., sub quo dejecta, Sacra Martyrum lipsana eodem clausa porphyretico loculo, in alio Altari, inter nonam & decimam Vaticani Templi columnam extructo, quod Alpharanus indicat sub num. 42., fuere collocata. Hoc item Altari Pauli V. jussu everso, ea translatio peracta est, de qua præsens Diploma loquitur.

(*e*) Quo tempore utraque translatio contigerit, paucis repetam ex Grimaldo, qui huic sacro ritui interfuit, & de eo scripsit locupletissime in Opere cui titulus, *Instrumenta authentica translationis Sanctorum Corporum &c.* Die 1. Octob. 1605. Ara sub qua SS. Apostolorum Simonis & Judæ Corpora claudebantur, dissecrata, die 26. insequentis Decembris tumulo, & arca reseratis, utriusque Apostoli Corpora in Cineres & Ossa redacta, & intermedia plumbi lamina sejuncta, reperta sunt. Actum id circa horam noctis nonam, eodem Grimaldo referente. Inde vero amota, & in Capellam Chori translata, ibidem usque ad insequentis diei auroram mansere. Rursum igitur (postera die 27. Decembris illucescente) ad veteris sepulchri locum relata, ac ligneo Altari decenter ornato superposita, post Vesperas decantatas, ac Processionem solemniori ritu habitam, adventante hora noctis secunda, a Cardinali Euangelista Pallotto Basilicæ Vaticanæ Archipresbytero, sub eodem Altari eorum nomini dicato, in quo hodie servantur, condita sunt.

In translatione Corporum SS. Processi & Martiniani res ita habuit.

cafione trans. tionis Plena. s Indulgentia nceditur.

& Canonicorum ejuſdem Baſilicæ nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus utriuſque Sexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, ac Sacra Communione refectis, qui translationibus eorumdem Sanctorum Corporum devote interfuerint, aut dictam Baſilicam a primis Veſperis diei Feſti S. Joannis Evangeliſtæ, uſque ad occaſum ſolis diei feſti Sanctorum Innocentium immediate ſequen. proxime futuri devote viſitaverint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, Plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præſentibus poſt dictos dies minime valituris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Decembris MDCV. Pontificatus noſtri anno primo.

Plenaria item Indulgentia conceditur iis diebus conſequenda, quibus Vultus Sancti, Lanceæ, Capitis S. Andreæ Apoſtoli, aliorumque SS. Reliquiæ in novam Baſilicam transferentur.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 1. Faſc. 254.

N. CHR. 1605. 3. Decemb.

Maxima fidem utilitas, in Paſſionis Chriſti myſte. ſtudio fer. t.

Paulus PP. V. Univerſis Chriſtifidelibus præſentes litteras inſpecturis, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Si unquam Chriſtifidelium ardor & pietas in Deum elucet, tum profecto eſt, cum Sacris Dominicæ paſſionis myſteriis, & Sanctorum Reliquiis peculiari quadam religione obſtricti eſſe cernuntur, ex quorum pio frequentique aſpectu, non modo Chriſti Domini, & Redemptoris noſtri cruciatuum, ejuſdemque necis indigniſſimæ memoria recolitur, verum etiam magnus in ipſum Chriſtum amor, qui pro generis humani ſalute tam dirum mortis genus ſubiit, & ſimul adverſus peccata, quæ eam illi mortem conflarunt, odium acerbiſſimum excitatur. Cum igitur veteris Apoſtolorum Principis Baſilicæ Altaria ejuſdem Chriſti Domini, & Sanctorum Reliquiis conſecrata, in alio dignius, magnificentiuſque extructo, & antiquo illi contiguo Templo, noſtro juſſu collocanda ſint; Et propterea Sanctiſſima noſtræ Redemptionis Myſteria, Velum ſcilicet illud inſigne, & admirandum, cui, dum idem Dominus tanquam Agnus innocens ad occiſionem raperetur, ſuum os Sacratiſſimum Spinis redimitum, & Sanguine, ac Sudore perfuſum mirabiliter impreſſit; & Lancea, qua precioſiſſimum ejuſdem mortui pectus effoſſum, ſimul aquam, & Sanguinem emiſit: Cumque præterea Caput S. Andreæ Apoſtoli (a), & Corpora SS. Gregorii Magni (b) Jo-

Veronica & Lancea in alium Baſilicæ locum transferenda.

Item S. Andreæ Caput, ac Sancti Gregorii Corpus.

habuit. Die 21. Octobris 1605. Altare dejicitur; arca porphyretica in qua condita primitus fuerant, aperitur, eorumque Oſſa ac Cineres una cum vaſculis ligneis, in quibus Sanguis aderat concretus, deprehenduntur. Sacra lipſana in eam Sacrarii Capellam, cui *SS. Reliquiarum* nomen eſt, inferuntur, ibique ad 27. Decembris diem aſſervantur. Sequenti die in veteris ſepulcri loco, ubi Altare erectum fuerat, publicæ venerationi propoſita, ſero veſpere ſub Ara in nova Baſilica illis erecta, ab eodem Cardinali Archipresbytero circa alteram noctis horam ſolemni ritu, multoque adſtante populo, componuntur.

(a) De majoribus Reliquiis, quæ in Baſilica noſtra aſſervantur, nimirum de lineo Velo in quo Vultus ſui imaginem Chriſtus impreſſit, quodque *Veronicam* vulgo appellant; de Lancea item, quæ Servatoris Domini latus aperuit, nihil eſt quod plura diſſeramus, quum in hac Collectionis Bullarum ſerie plura ſparſim in hanc rem ſcripta fuerint. Satis etiam declaravimus quo tempore, quove ſolemni ritu, S. Andreæ Apoſtoli Caput in Vaticanum Templum pervenerit. Supereſt igitur, ut earumdem Reliquiarum puram putamque translationem, Grimaldo noſtro facem præferente, explicemus.

Die 25. Januarii 1606. Veronica; Lancea, ac S. Andreæ Caput e veteri Baſilica in Sacrarium, inde in Archivum delata ſunt, Cardinali Archipresbytero adſtante, qui ſacratiora illa Religionis Monumenta arcæ ferreæ, ut eorum ſecuritati magis conſultum eſſet, incluſit. Altero menſe nondum exacto, nimirum die 21. Martii, recurrente tunc temporis feria 3. Majoris hebdomadæ, inde amota, & in editiorem loculum Majoris paraſtatæ ſolemni pompa translata ſunt. Ibi adhuc perſtant, eodem clauſa loculo, ad quem nulli, exceptis Baſilicæ noſtræ Canonicis, patet aditus. Anno tamen 1612 die 29. Novembris S. Andreæ Apoſtoli Caput in conditorio alterius Paraſtatæ quæ ad Septentrionem vergit, eodem Grimaldo referente, collocatum fuit.

(b) Id contigit die 8. Januarii 1606., quum die 29. Novembris præcedentis anni, dejecto Oratorio & Altari ſub quo inclyti Doctoris Corpus jacebat (locum indicat Alpharani Tabula *ſub num.* 85.) ibidem, multis ſpectantibus, in lignea Capſa reconditum, inventum fuerit.

(a) Iſthæc

** Supp. Quarti.*

Aliarum Reliquiarum translatio in novam Basilicam.

Joannis Chrysostomi (*a*) Leonum Primi, Secundi, Tertii, * (*b*), & Noni (*c*), & Bonifatii Quarti (*d*) Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac Sanctæ Petronillæ Virginis (*e*) ad eandem novam Basilicam propediem transferenda, & in Altaribus ejusdem Basilicæ per nos designandis honorifice constituenda sint; Nos, ut majori cum veneratione, & populi frequentia hujusmodi translationes fiant, utque animarum salus magis augeatur, cæleftes Ecclesiæ thesauros, quorum dispensatores in terris a Domino constituti sumus, libenter erogamus. Supplicationibus itaque dilecti filii nostri Euangelistæ tituli S. Laurentii in Lucina Presbyteri Cardinalis Cusentini, ejusdem Basilicæ Archipresbyteri, necnon dilectorum filiorum Capituli & Canonicorum ejusdem Basilicæ nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui translationibus præfatis faciendis, & cuicumque illarum devote interfuerint, aut præfatam Basilicam quocumque ex diebus per nos præscribendis, in quibus translationes hujusmodi fieri contigerit, a primis Vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die præfatorum id egerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post dictos dies minime valituris.

Plenioris In-dulgentiæ bene-ficium Pontif- elargitur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XXIII. Decembris MDCV. Pontificatus nostri anno primo.

Locationem domus in Platea Campi Floræ a Capitulo factam Paulo Nereo quoad viveret, & conditiones contractui adpositas, apostolica Auctoritate confirmat.

Ex Custodia Regesti Bullarum in Constitution. Pauli V. an. 1. lib. XIII. fol. 473.

AN. CHR. 1606. 26. April.

Paulus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio nostro in Urbe, & ejus districtu Vicario in spiritualibus generali, Salutem & Apost. Benedictionem.

Ex injuncto Nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, Ecclesiarum quarumlibet, præsertim Collegiatarum earumque Mensarum Capitularium utilitatibus intendentes, iis, quæ propterea facta fuisse dicuntur, ut firma & illibata persistant, libenter, cum a Nobis petitur, Apostolici mandamus adjici muniminis firmitatem. Dudum siquidem a fel. rec. Paulo Papa II. Prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis: Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. anno primo. Et deinde exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Joannis Pauli Nerei Novarien. dictæ tamen Urbis incolæ petitio continebat, quod nuper Capitulum hujusmodi, ut suam & eorum Mensæ Capitularis conditionem efficere possent meliorem, quamdam Domum cum altera, & ejus Apothecis, Curtili, Cellis vinariis, membris & pertinentiis suis, una tamen ex prædictis Apothecis, quæ Victoriæ Crotti, sive ejus Uxori ad vitam concessa reperitur, excepta, in eadem Urbe & Platea Campi Floræ, juxta Alexii de Mar-

Contractus Capitulo init- ejusque con- tiones.

(*a*) Isthæc translatio non jam sub Paulo V. sed, Urbano VIII. sedente, anno nimirum 1626. Kal. Maji, ut liquet ex Instrumento Jo. Baptistæ Nardoni, peracta est. Hoc siquidem tempore Chori Capellæ, in qua S. Doctoris Corpus integrum, aliqua etiam carnis parte adhuc reliqua, servatur, suprema manus fuit imposita.

(*b*) Repetas quæ de hoc Altari SS. Pontificum supra disserui in literis Gregor. XIII. pagina 138. nota *a*. Sub Paulo V. die 26. Martii 1607. amoto Altari, reperta sunt Corpora SS. Leonum II. III. & IV. magna ex parte in cinerem soluta. Altius effossa humo, lignea capsa detecta est, in qua S. Leonis I. Corpus claudebatur, integrum fere universum, ac in altitudinem octo circiter palmorum protensum. Pontificalia item insignia, quibus Corpus tegebatur, & manifesta Pallii vestigia apparuere. Sequenti die eadem SS. Pont. Corpora ad Altare B. M. de Columna solemni ritu translata sunt, ibique clausa; ita tamen ut imum locum S. Leonis I. Corpus, supremum cetera occupaverint. Quo vero tempore S. Leo I. ad proprium Altare in Basilica extructum, delatus fuerit, suo loco aperiemus.

(*c*) S. Leonis IX. Corpus ad Altare mortuorum olim conditum, die 11. Januarii 1606. reserato tumulo, inventum est, usque adeo procerum, ut altitudinem palmorum novem exæquaret. Die 18. solemni Processione elatum, sub Altari SS. Martialis & Valeriæ fuit reconditum.

(*d*) Bonifacii IV. sepulchro inter Portam Ravennianam ac Judicii posito Bonifacius VIII. nobile Oratorium ac Altare superextruxerat. Vicesima Octobris die 1605. dejecto Oratorio, ac Altari, S. Pontificis Ossa ac Cineres figlinis vasis recondita, detecta sunt. In novam arcam reposita, ac consueto solemni ritu ad Altare S. Thomæ Apostoli translata, in eo adhuc quiescunt.

(*e*) S. Petronillæ Corpus pro temporum vicibus in varia Basilicæ Vaticanæ loca translatum est. Julii II. ætate disjecto celeberrimo Templo quod Paulus Papa I. excitandum curaverat, in Sacrario ejusdem Basilicæ aliquandiu stetit. Gregorii XIII. jussu ad Altare SS. Crucifixi delatum, rursus Paulo V. jubente, loco motum. Postrema hæc translatio accidit die 15. Januarii 1606., postquam Sacri Corporis veritas ex adposita Epigraphe innotuerat. Sub Ara eidem Virgini dicata Corpus fuit conditum, ibique adhuc servatur.

No (*a*)

Marchis, & Vincentii Amatori, necnon Petri Lini, & Hæredum quondam Horatii Bellapone dilectorum filiorum bona, aliosque suos notissimos fines sitam, & ad dictam e nsam legitime spectantem (*a*), quæ eidem Joanni Paulo ad triennium propediem finiendum, sub annua resposione centum & sexaginta scutorum monetæ, ita tamen quod dictus Joannes Paulus inślioramentis præfatæ domus septuaginta scuta monetæ exponere teneretur, & si in hujusmodi locatione ultra dictum triennium non continuaret, præfati Capitulum ei trigintaquinque scuta similia restituere deberent, locata reperitur eidem Joanni Paulo, qui dicta septuaginta scuta, & ultra in hujusmodi melioramentis exposuit, ad ejus vitam naturalem tantum, sub annua responsione centum, & sexaginta scutorum hujusmodi, de semestri in semestre, & anticipatis solutionibus persolvendorum, his tamen conditionibus adjectis, quod dictus Joannes Paulus eisdem Capitulo præfata trigintaquinque scuta quæ ei restituere debebant, remittere & condonare, prout remisit, & condonavit, ac infra biennium proximum ducenta scuta similia in melioramentis dictæ domus de consensu, & voluntate ambarum partium exponere, dictamque domum cum Apotheca, aliisque membris, & pertinentiis suis hujusmodi, necessariis melioramentis quantumcumque magnis & excessivis, ad quamcumque summam ascendentibus, suis propriis sumptibus, & expensis, absque spe quidquam repetendi, & compensandi manutenere, ac ita omnes taxas & impositiones occasione matonatus, seu selicatus viarum, seu Plateæ Campi Floræ hujusmodi ex tunc faciendorum solvere deberet, & teneretur, aliisque pactis, & conditionibus, licitis tamen, & honestis, dictæque Mensæ utilibus, sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito locarunt, & concesserunt, prout in publico desuper confecto Instrumento dicitur contineri (*b*). Quare pro parte Capituli & Joannis Pauli præfatorum asserentium locationem hujusmodi in evidentem dictæ Mensæ utilitatem cessisse, & cedere, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus dictæ locationi robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliasque in præmissis &c. dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ac singulares personas Capituli, & Joannem Paulum hujusmodi a quibusvis &c. censentes, nec non Domus situationes, confines, vocabula, denominationes, ac Instrumenti hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ &c. mandamus, quatenus si, & postquam vocatis qui fuerint evocandi, & specificato prius coram te de dicta domo, & servata forma litterarum Prædecessoris hujusmodi, tibi de præfata locatione, & quod illa in evidentem dictæ Mensæ cesserit, & cedat utilitatem, legitime constiterit, locationem præfatam, dummodo justo pretio facta fuerit, auctoritate nostra approbes, & confirmes, omnesque, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, suppleas. Non obstantibus Constitutionibus &c. ac dictæ Basilicæ juramento, &c. quibuscumque. Volumus autem quod dicto Joanne Paulo vita functo, dicta domus cum omnibus & singulis juribus, & pertinentiis suis, necnon quibusvis melioramentis desuper pro tempore quomodolibet factis, ad dictam Mensam pleno jure, ac omnino libere revertatur (*c*), illique cedat, absque eo quod renovatio locationis hujusmodi a quoquam quovis prætextu vel causa peti, aut prætendi possit.

Contractus conditiones.

Judex qui contractum probet a Pontifice designatur.

Expleta conditione, Mensa Capitularis utile dominium acquirit.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo sexto, sexto Kalendas Maji Pontificatus nostri anno primo.

Do-

(*a*) Noster Domorum liber Censualis hanc ædem num. XV. designatam exhibet.

(*b*) Instrumentum adeas a Gargario conscriptum 14. *Aprilis* 1606. ac relatum *lib.* 7. *fol.* 105.

(*c*) Ita quidem res habuit 9. Novembris 1626. Siquidem Paulo Nereo e vivis sublato, domus ipsa, & quidquid conductoris impensa illi fuerat superadditum, Vaticano Capitulo accessit. Consule memorati Gargarii acta, quæ lib. 14. fol. 160. & 161. possessionem a Capitulo captam late recensent.

(*a*) Hanc

Doctrinæ Chriſtianæ Archiconfraternitatem erigit in Baſilica Vaticana: Eccleſias in quibus pium opus exercetur, ſub Apoſtolica protectione recipit: Confratribus, ac iis qui Doctrinæ Chriſtianæ aut tradendæ aut addiſcendæ ſedulo incumbunt, Indulgentias tribuit quamplurimas.

Ex Bullario Romano.

AN. CH. 1607. 6. *Octob.*

PAulus Papa Quintus. Ad futuram rei memoriam.

Ex credito nobis paſtoralis officii munere, piis locis, quæ majora in dies in ſpiritualibus, & temporalibus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem incrementa ſuſcipiunt, uberiora ſubſidia, ac ampliora concedimus privilegia, ne quicquam illarum rerum prætermittamus, quæ ad chriſtianam propagandam Religionem conducere videntur. Ob has cauſas conſiderantes nos jure optimo a Sacro Tridentino Concilio, & Summis Pont. Prædeceſſoribus noſtris ſtatutum, & jam multos ab hinc annos, maximo Eccleſiæ Dei commodo obſervatum fuiſſe, ut pueri ſingulis Dominicis, & aliis feſtivis diebus fidei rudimenta, obedientiam erga Deum, & Parentes, aliaſque chriſtianas virtutes ab iis, ad quos ſpectat, edocerentur, ut hac ratione, qui ad mundi voluptates ſequendas natura proni ſunt, chriſtiana pietate eruditi, de virtute in virtutem proficientes, tales evaderent, qui ad Populi Chriſtiani mores reformandos, & Catholicæ fidei incrementum idonei efficerentur Miniſtri. Atque hoc conſilio, cum nonnulli probitatis viri zelo charitatis accenſi, pro divini cultus augmento in hac alma Urbe noſtra ceterarum Matre, & Magiſtra, Tridentino Concilio publicato, in quibuſdam Eccleſiis pueros, & adultos quoſcumqne ſumma pietate, ac diligentia Doctrinam Chriſtianam docere cœpiſſent, hoc pium opus, præſtante Domino, exiguo temporis ſpatio adeo incrementa ſuſcepiſſe, ut Congregatio ſub Doctrinæ Chriſtianæ nomine jampridem inſtituta fuerit, ex quibus licet aliqui tantum in communi vivant cum ſuo Præpoſito in Eccleſia S. Agathæ Regionis Tranſtyberinæ, in unum tamen omnes ſub uno Protectore conveniunt (*a*), atque ſub uno Præſide huic ſaluberrimo operi ſingulis feſtivis diebus ſedula incubuerunt, & incumbunt diligentia. Nos pro noſtro Paſtoralis officii munere hoc pium Chriſtianæque reipublicæ neceſſarium opus, ex quo hactenus uberrimi fructus provenerunt, ac multo uberiores poſthac proventuros ſperamus, ex animo amplectentes, illudque in dies augeri magis, ac magis cupientes, Congregationem prædictam in Urbe inſtitutam, nec non ſingulas illius Perſonas, & Eccleſias, nempe S. Martini Regionis Arenulæ (*b*), & S. Agathæ Regionis Tranſtyberinæ, eidem Congregationi Apoſtolica auctoritate ceſſas, ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ authoritate ſuſcipientes, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in celeberrima Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe Congregationem Doctrinæ Chriſtianæ hujuſmodi in Archiconfraternitatem Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium

Tridentinæ Synodi, & Summorum Pont. cura, ut Chriſtiana Doctrina Fideles imbuantur.

Congregati... Doctrinæ Chri... ſtianæ Rom... inſtituta.

Eccleſiæ pium opus exe... cendum deſig... tæ.

(*a*) Hac in Eccleſia noſtra etiam ætate fideles conveniunt, qui Chriſtianæ doctrinæ ſaluberrimis præceptis imbuuntur. Alii tamen Religioſi Viri paucis ab hinc annis illam inhabitant. Præerant olim Clerici Seculares Congregationis S. Agathæ; Verum, quum iſthæc Congregatio ſenſim deficeret, ac tam exiguo miniſtrorum numero conſtaret, ut hi eorum muneri explendo impares eſſent, BENEDICTUS XIV. nupera Conſtitutione edita XVIII. Kal. Januarii 1747. hanc ipſam Congregationem Clericis Secularibus Doctrinæ Chriſtianæ Congregationis Avenionenſis in Provincia Romana degentibus univit, ac perpetuo ſubjecit; quibus etiam alterius Congregationis Eccleſias, Domos, Collegia, ac bona quæcumque, nonnullis exceptis, attribuit. Quæ igitur a Clericis Congregationis S. Agathæ pridem implebantur onera, poſt recens BENEDICTI XIV. Decretum, ab alterius Congregationis alumnis exſolvuntur.

Dixi *nonnullis Bonis exceptis*. Quod enim ad centum loca montium, quæ a Clericis Congregationis S. Agathæ poſſidebantur, pertinet, ea providus Pontifex ita partitus eſt, ut ex iis octoginta aſſignaverit Collegio SS. Blaſii & Caroli ad Catenarios; reliqua vero viginti in Eccleſiam Parochialem S. Jacobi de Coxa Caballi in Civitate Leonina, quæ quidem Eccleſia Baſilicæ Vaticanæ filialis eſt, perpetuo tranſtulerit; ea lege, ut fructus omnes in emolumentum Vicarii, qui curam animarum exercet, a Primicerio, qui ex numero Canonicorum Baſilicæ noſtræ eligitur, perſolvantur.

(*b*) De Eccleſia S. Martini, alias *Martinelli*, ejuſque everſione ſupra diſſerui Tom. II. pag. 434. not. *h*. Supereſt igitur, ut ſacram ædem illi ſuppoſitam, in qua Chiſtianæ Doctrinæ utiliſſimæ exercitationes habentur, oſtendam. Anguſtæ ac labanti S. Martini Eccleſiæ BENEDICTUS XIV. aliam ſuffecit, cui titulus B.M. *de Planctu*. Amplior ea eſt, atque ad Chriſtianæ Doctrinæ negocium promovendum aptior. Conjuncta illi erat Archiconfraternitas eodem B.M. *de Planctu* donata nomine. Hanc ſodalitatem memoratus Pontifex e medio tulit, ut Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ, quæ longe nobilior ac utilior eſt, pararet locum. Quocirca illius Bona, ædes, ac reditus in hanc contulit; onera tamen intacta reliquit. Id patet ex recenti ejuſdem Pontificis Sanctione ſub dat. VII. Id. Martii 1745. quam nobis ſat eſt indicaſſe, quum hujuſce Conſtitutionis commentarios edere noſtri non ſit inſtituti.

(*a*) Ita-

Archiconfraternitatem in Basil. Vaticana erigit.

sentium perpetuo erigimus, & instituimus (a); illiusque sic erectæ, & institutæ perpetuum Administratorem, & Protectorem dilectum filium nostrum Hieronymum tituli S. Blasii Presbyterum Cardinalem Pamphilium nuncupatum (b) ac pro tempore existentem in Urbe, & ejus districtu Rom. Pont. Vicarium harum serie constituimus, & deputamus. Ac ipsius Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus aggregandi dictæ Archiconfraternitati alias quasvis ejusdem Doctrinæ Christianæ in qualibet mundi parte canonice erectas, & institutas, ac instituendas Confraternitates, illisque privilegia, indulta, favores, exemptiones, gratias, & Indulgentias infrascriptas sibi per nos concessas, ac pro tempore a Sede Apostolica concedendas, communicandi; nec non de Administratoris, & Protectoris prædicti consensu quæcumque statuta felix regimen, & gubernium dictæ Archiconfraternitatis concernentia, licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, & Decretis Concilii prædicti, constitutionibusque Apostolicis minime contraria condendi, illaque sic condita, pro rerum, & temporum qualitate, in toto, vel parte, ac toties quoties opus fuerit, immutandi, & in eorum locum alia de novo edendi, licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Alias Confraternitates aggregandi jus tribuit.

Item Statuta condendi.

Ut autem devotio Christifidelium ad dictum opus exercendum magis in dies augeatur, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui pro Ministris, Operariis, & Confratribus dictam Archiconfraternitatem ingredientur, die primo illorum ingressus, seu eo die, quo dictæ Archiconfraternitati adscripti fuerint, plenariam; Necnon eisdem sic descriptis, qui vere pœnitentes, & confessi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in festo, quod ab ipsa Archiconfraternitate, & aliis Archiconfraternitatibus aggregatis, seu aggregandis, pro earum præcipuo, & principali respective eligetur, sumpserint, etiam plenariam; Quique vere pœnitentes, & confessi dictum sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut id facere non valentes, animo contrito nomen Jesu saltem corde in mortis articulo invocaverint, similiter plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam dicta auctoritate, earumdem tenore præsentium concedimus.

Indulgentias Plenarias elargitur.

Præterea eisdem Confratribus, qui vere pœnitentes, & confessi semel quolibet mense sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, septem annos & totidem quadragenas; Quique in causa fuerint, ut pueri, famuli, aut quævis aliæ personæ ad discendam Doctrinam Christianam eant, ducentos dies; Qui vero diebus Stationum Urbis hanc Doctrinam in Ecclesiis docuerint, ac etiam illi qui ad eamdem addiscendam accesserint, easdem Indulgentias consequantur, quas consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias Stationum personaliter visitarent. Easdem etiam Indulgentias Visitatores dictæ Archiconfraternitatis, qui ex commisso sibi officio visitabunt illas Scholas, quas in illo die visitare poterunt, consequantur. Insuper eisdem Confratribus, qui diebus feriatis hanc Doctrinam Christianam aut publice aut privatim explanaverint, centum dies; Necnon omnibus, & singulis Præceptoribus, qui diebus festivis Discipulos suos ad Doctrinam Christianam duxerint, eosque illam docuerint, septem annos; Quique diebus feriatis in propriis Scholis eamdem Doctrinam explicaverint, centum dies. Sacerdoti etiam dictæ Archiconfraternitatis, qui in Ecclesia, seu Oratorio illius Confraternitatis verbum Dei prædicaverit, aut Collationes fecerit, licet illo die non intervenerit in aliqua Schola docendi causa, septem annos. Omnibus autem, & singulis Patribus, & Matribus familias, qui in suis domibus, liberis, famulis, & familiaribus utriusque sexus Doctrinam Christianam explanaverint, qualibet vice id fecerint, centum dies; Item Confratribus, qui per Civitatem viros, mulieres, aut pueros ad eamdem Doctrinam Christianam ducendi causa circumierint, septem annos; Eisdem autem Confratribus, qui extra Civitatem ad illam docendam per Castella, & Villas exierint, decem annos. Item eisdem Confratribus, qui disputationibus, quæ in Scholis dictæ Archiconfraternitatis fieri solent, interfuerint, ducentos dies. Omnibus item, & singulis Christifi-

Alias Indulgentias partiarias concedit.

(a) Itaque Basilicæ Sancti Petri peculiare privilegium est, quod in ea Christianæ Doctrinæ Archiconfraternitas fuerit instituta. Et merito quidem, quum in eadem Basilica, in qua B. Petri Apostolorum Pincipis Corpus quiescit, Catholicæ unitatis centrum servetur, ut alio in loco monstravimus. Hinc in eadem nostra Basilica quovis die Dominico Christianæ Doctrinæ dogmata, duobus e Canonicorum numero ad id delectis, adstantibus, publice explicantur; & hodie Seculares Clerici Congregationis Avenionensis (pridem Clerici Congregationis Sanctæ Agathæ id muneris exsequebantur) ad fideles docendos conveniunt; & largior scutorum centum eleemosyna iis, qui Cathechesim frequentant, quotannis distribuitur. Quo pertinet Clementis XI. Decretum, de quo opportunior suo loco recurret sermo.

(b) Jo. Baptistæ Pamphilii, qui mox ad Petri Cathedram evectus est, fuit Patruus. Vir sane pietate ac doctrina singulari, qui, quum S. Philippo Nerio esset addictissimus, in Sacra Vallicellana æde sepulturam sibi delegit.

ſtifidelibus, qui per mediam horam Doctrinam, aut docendi, aut diſcendi gratia ſtuduerint, centum dies; Eiſdem etiam Confratribus, qui infirmos dictæ Archiconfraternitatis viſitaverint, quoties id fecerint, ducentos dies; Quoties vero Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, dum ad infirmos defertur, comitati fuerint, ſeptem annos; Eiſdemque Confratribus, qui Corpora Confratrum, & Conſororum defunctorum, ac defunctarum ad ſepulturam aſſociaverint, aut exequiis, anniverſariis, officiiſve, quæ pro eis celebrantur, pro eorum animabus preces fundentes, interfuerint, tres annos; Ac quoties divinis Officiis, & Congregationibus publicis, vel ſecretis dictæ Archiconfraternitatis intervenerint, ducentos dies. Eamdemque Indulgentiam conſequantur, quandocumque proceſſionibus a locorum Ordinariis ſub vexillo dictæ Archiconfraternitatis præſcribendis interfuerint. Item omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus, & cujuslibet ætatis Chriſtifidelibus ad Doctrinam Chriſtianam diſcendam in dictis Scholis convenire ſolitis, qui peccata ſua quolibet Beatæ Mariæ Virginis, aut alio feſto a ſuperioribus dictæ Congregationis determinando, confeſſi fuerint, tres annos; Iis vero, qui ad communicandum habiles ſunt, ſi dictum Euchariſtiæ Sacramentum devote ſumpſerint, quinque annos. Præterea quolibet die dicta Congregatio in quavis Civitate, vel Terra publicabitur, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Confratribus dictæ Confraternitatis vere pœnitentibus, confeſſis, ac communicatis ſeptem annos, & totidem quadragenas de eis injunctis, ſeu alias quomodolibet debitis pœnitentiis miſericorditer in Domino concedimus, & relaxamus. Noſtræ propterea intentionis eſſe declaramus, quod Indulgentiæ, gratiæ, & indulta prædicta intelligantur, ac ſint conceſſa cuivis Confraternitati canonice erectæ, ſeu erigendæ in qualibet Orbis parte, ſtatim ac prædictæ Archiconfraternitati, juxta Conſtitutionem felicis recordationis Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri fuerit aggregata, nec abſque aggregatione hujuſmodi gratiarum, & Indulgentiarum prædictarum particeps ullo modo eſſe poſſit. Declarantes nihilominus, quod cum una Confraternitas dictæ Doctrinæ Chriſtianæ unius Civitatis aggregata fuerit, intelligantur, & ſint omnino aggregatæ reliquæ omnes utriuſque ſexus ab Ordinario loci erectæ, & erigendæ, earumdemque Indulgentiarum, & gratiarum prædictarum participes ſint. Non obſtantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu alicujus publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo dictæ Archiconfraternitatis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Indulgentiarum ad alias Confraternitates canonice erectas extenſio.

Tranſumtis fides adhibenda.

Datum Tuſculi (*a*) ſub annulo Piſcatoris die 6. Octobris 1607. Pontificatus noſtri anno tertio.

Ut

(*a*) Tuſculano cælo ac ruſticatione ſummopere delectabatur Paulus V.; hinc plurimæ Tuſculi editæ Conſtitutiones occurrunt. Quod ſingulari quadam animi voluptate hic Pontifex Tuſculano aere frueretur, idcirco magnificentiſſima ibidem extruxit ædificia, quæ hodie inter Burgheſiæ domus delicias, ac ſplendida familiæ ornamenta juremerito numerantur.

(*a*) Ad

Ut graviora, quæ inter Canonicos, Beneficiatos, & Clericos fervebant diſſidia, omnino extinguantur, ſaluberrima conſtitutione nonnulla decernit, quæ ad Chori diſciplinam, ad Divinorum Officiorum celebrationem, atque ad Menſæ Capitularis adminiſtrationem pertinent.

Ex Bulla Autogr. in Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 230.

AN. CH. 1611. 14. Octob.

PAulus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Super Cathedram præeminentiæ Paſtoralis, meritis licet imparibus, divina diſponente clementia conſtituti, etſi cunctarum Eccleſiarum aſſidua nos ſolicitudo premat, & quotidiana ipſarum ad nos hæc pulſet inſtantia, præcipue tamen cura Baſilicæ noſtræ Principis Apoſtolorum de Urbe, in qua Sanctitas Principatus Eccleſiæ reſplendet, & innumera Martyrum, aliorumque corpora Sanctorum coluntur, excitat mentem noſtram, ut poſtquam ad illius maximum, & admirabile ædificium perficiendum, animum noſtrum extendimus(*a*), etiam ad divini cultus in ea augumentum, illiuſque Miniſtrorum pacem, & profectum, ferventibus votis intendamus, ac noſtræ pietatis dirigamus affectum, varias controverſias, & lites inter ejuſdem Baſilicæ Canonicos ex una, ac illius Beneficiatos, & Clericos ex altera partibus, pacis æmulo, ſatore zizaniæ procurante ortas, & a pluribus annis in diverſis temporibus non ſine magno diſpendio agitatas, nec tamen hactenus abſolutas, terminando; cum non deceat eos, qui in ſortem Domini vocati ſunt, exercere lites, quæ criminum materiam pariunt, diſcordiam nutriunt, praviſque actibus aditum præbent, ac diſſidia, & odia ſuſcitant, ut ipſi Canonici Beneficiatos, & Clericos fraterne pertractent, & verſa vice Beneficiati, & Clerici eoſdem Canonicos, ea qua convenit decentia revereantur (*b*), & inter eos præciſis radicibus, diſſidiorum vepribus, & litigiorum anfractibus omnino ſubductis, pacis tranquillitas vigeat, fervor charitatis exæſtuet, invaleſcat concordiæ unitas, animorum conformitas perſeveret, cum nonniſi pacis tempore bene colatur pacis auctor, ipſi omnes eo ferventius, & frequentius poſſint divinis in ipſa Baſilica, ut par eſt, intereſſe, quo prorſus fuerint ab omni contentione, & inquietudine ſemoti. Unde nos pii Patris more laudabili, moleſte ferentes incommoda filiorum, reducentes ad exactæ conſiderationis examen, ac inter pectoris clauſtra ſolicite revolventes, quam ſit plena periculis, quam onuſta diſpendiis, quamque in divino majeſtatis conſpectu reddatur exoſa diſcordia ſupradicta, & propterea pro noſtri Paſtoralis officii munere, paternæ ſolicitudinis ſtudio illam prorſus evellere, ac omnimode ſubmovere intendentes (*c*), nullis unquam futuris temporibus, favente Deo, ſuſcitandam, grandi quoque deſiderio cupientes, ut hujuſmodi negotium, quod potiſſime inſidet cordi noſtro, finem ſalubrem, & celerem per Apoſtolicæ ſolertiæ ſtudium conſequatur, litium, & controverſiarum hujuſmodi, tam ſuper bonorum & rerum ad dictam Baſilicam ſpectantium & pertinentium adminiſtratione, & gubernio, quam divinorum Officiorum in eadem Baſilica recitatione, & celebratione, coram quibuſcumque Judicibus Ordinariis, & Delegatis, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, eorumque Locatenentibus, ac S. R. E. Cardinalibus pendentium, ſtatus, & merita, nominaque, & cognomina Judicum & Collitigantium, eorumque jura, & actiones præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, motu proprio, non ad Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum

Pontificis in [B]aſilicam Vati[ca]nam ſolicitu[d]o præcipua.

Multæ in Va[tic]ano Clero li[tes], ac contro[ve]rſiæ.

Quanta ex [di]ſſidiis mala;

Quanta ex pacis ſtudio profluant bona.

Pontifex ad lites dirimendas intentus.

Cauſas in quovis Judicio propoſitas ad ſe advocat.

(*a*) Ad Vaticani Templi ædificium non jam conſummatum, ſed brevi perficiendum hæc verba referuntur. Quippe, Grimaldo teſte in accuratiſſimo Opere *de translatione SS. Reliquiarum &c:* pag. 162., Templi Vaticani Porticus ac facies an. 1612. menſe Julio abſoluta eſt; Magno vero ac latiſſimo Templi ejuſdem fornici die 22. Decembris 1614. ſuprema manus impoſita.

(*b*) Verbis fere iiſdem pridem uſus fuerat Nicolaus III. in celeberrima Conſtitutione, quam repetes ex Tom. 1. Bullarii noſtri pag. 184.

(*c*) Magna quidem hoc tempore in Vaticano Clero fervebant diſſidia, Canonicis ex una, Beneficiatis & Clericis ex alia parte decertantibus. Eo uſque crevit diſſenſio, ut Beneficiati & Clerici Apoſtolicas quaſdam Conſtitutiones typis edi curaverint, quas in Capitulum opponerent, eaſque Paulo V Pontifici inſcripſerint, præfixa epiſtola quadam nuncupatoria, in Canonicos minus officioſa, & liberiori ſtylo conſcripta. Hinc anno eodem 1609. quo Conſtitutionum editio e typis prodiit, a Sac. Apoſtolici Palatii Magiſtro die 7. Martii proſcripta fuit. Etſi vero id Beneficiatis haud proſpere ceſſerit, eorum tamen clamoribus permotus Pontifex hanc Conſtitutionem promulgavit, quæ, ut ſua Canonicis jura tribuit, ita Beneficiatorum expoſtulationibus occurrit, ac Clero Vaticano tamdiu exoptatam pacem reſtituit.

(*a*) Ni-

corum prædictorum, aut aliorum quorumcumque instantiam, & petionem, sed ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine lites, & controversias prædictas in quacumque instantia, & in quovis statu, & terminis pendentes, etsi super illis, vel earum incidentiis plures decisiones, & sententiæ ad favorem cujusvis eorum latæ, & promulgatæ, ac in rem judicatam transactæ fuerint, ad nos harum serie avocamus, illasque penitus extinguimus, ac ipsis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis desuper perpetuum silentium imponimus. Insuper motu, scientia, ac potestate similibus, ad honorem Dei, quietum statum omnium prædictorum, ac divini cultus in dicta Basilica incrementum, fel. record. Nicolai III., Bonifacii VIII. Sixti IV. Julii II., Clementis VII. Pauli III., Pii V. & Sixti etiam V. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones super modo, & forma dictæ Basilicæ in divinis inserviendi, ac super jurium, & bonorum illius administratione editas, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum hic insertæ forent, præsentibus pro expressis habentes (*a*), auctoritate Apostolica tenore præsentium, cum moderatione tamen ac declaratione infrascriptis, perpetuo innovamus, confirmamus, & approbamus, illasque adversus quascunque revocationes, suspensiones, usus, consuetudines, & illarum non observantiam restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, easque omnes, & earum singulas a Canonicis, Beneficiatis, & Clericis antedictis inviolabiliter, salvis tamen moderatione, ac declaratione infrapositis, sub pœnis, & censuris in illis & in hac nostra contentis, de cetero observari præcipimus, & mandamus. Præterea cum distributionum quotidianarum usus adinventus fuerit ne qua in parte divinus cultus minueretur, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstaretur, nec juri consonum videatur, aliquem distributiones hujusmodi lucrari, munia vero Ecclesiastica non obire; hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut non solum Beneficiati, & Clerici, sed etiam Canonici prædicti omnibus horis canonicis tam diurnis, quam nocturnis in dicta Basilica celebrandis interesse, & in Choro non privatum Officium dicere, aut, quod valde indecens esset, literas, librosque, aut alia scripta legere, sed hymnis, psalmis, & canticis Dei nomen reverenter, distincte, devote, studiose, & attente, non autem per syncopam, vel transcursum laudare, & horas canonicas præfatas alta voce pronunciantes, & aliis Capellanis, & Cantoribus suas voces pro majore illius excelsi Templi decore adjungentes, recitare, Missasque tam pro vivis, quam pro defunctis celebrare, & alia divina officia per se ipsos, non autem per substitutos persolvere teneantur, & debeant (*b*); alioquin distributiones quotidianas, necnon quæ secundum Constitutionem ejusdem Nicolai III. sunt dividendæ, inter Canonicos, Beneficiatos, & Clericos prædictos præsentes, & inservientes tantum, prout ceteræ distributiones, ad quatuor, duo, & unum, ac minuta, & excepta (*c*) interessentibus, & inservientibus debita non lucrentur, & sua non faciant. Quo vero ad recitandarum horarum hujusmodi tempus, multum laudabile esset illud correspondere Officio; quia tamen aliquando id per aliud Ecclesiasticum munus impeditur, liceat propterea eisdem Canonicis ex processionis, seu concionis, aut adventus Papæ, vel alia simili justa causa arbitranda per Vicarium dictæ Basilicæ pro tempore existentem, statutum horarum canonicarum hujusmodi recitandarum tempus anticipare, vel differre (*d*). Et quia valde honestum est laudabiles consuetudines, præsertim quæ laudem, & honorem Beatissimæ Virginis Mariæ respiciunt, observare, volumus, quod iidem Canonici, Beneficiati, & Clerici Officium ejusdem Immaculatæ Virginis, prout hactenus in dicta Basilica laudabiliter observatum fuit, devote, ac attente recitare teneantur. Et cum sancta, & salubris sit cogitatio pro defunctis exorare, Beneficiati, & Clerici Officium mortuorum per eos celebrari solitum (*e*) nullatenus omittant. Necnon processiones, & alia Officia tam intra quam extra Basilicam ipsam per eosdem Canonicos, Beneficiatos, & Cle-

Ac silentium imponit perpetuum.

Prædecessorum Constitutiones de Chori servitio, ac bonorum administratione confirmat.

Præcipit u[t] omnes Choro in[ter]sint, ac Div[i]na Officia [per]solvant.

Contra inob[e]dientes, pœn[as] irrogat.

Quandonam [&] qua autho[ri]tate statum H[o]rarum tem[pus] immutari po[ssit].

Officii B.V. & Mortuo[rum] recitationem [in]jungit.

(*a*) Nicolai, & Bonifacii Constitutiones prostant Tom. I. pag. 177. & 229. Ceterorum vero Pontificum literas Apostolicas complectitur Tomus II. pag. 206. 340. 399. 444. & Tomus III. pag. 71. & 168.

(*b*) Ita quidem Romani Pontifices decrevere. Quia vero longo experientiæ usu innotuerat, Sanctionum illarum rigorem vix ac ne vix quidem servari posse; Hinc in visitatione Apostolica ab Urbano VIII. instituta, proposito dubio, an contraria consuetudo rejicienda esset; Sacræ visitationis Congregatio die 30. Octobris & 21. Novembris 1626. ita sancivit: *Mentem Sac. Congregationis non esse excludere consuetudinem rationabilem hactenus observatam celebrandi, & alia divina Officia persolvendi per Substitutos ejusdem Ordinis; & dummodo substituatur persona eadem hora alteri servitio non obligata, sitque ejusdem, non autem inferioris Ordinis, & fiat ex æqua, & rationabili causa.* Hinc mos inolevit, ut aliena ope sacra ministeria peragantur.

(*c*) Hoc est minutiores reditus, qui ad Massam communem non pertinent, sed excipiuntur; unde *Exceptorum* nomen. Adeas Bullam Nicolai III. Tom. I. pag. 181. & seq. ubi Exceptorum series attexitur.

(*d*) Hæc si rite expendantur, patebit statum Horarum tempus nec pro libito, nec solo Capituli arbitrio immutari posse.

(*e*) Ita pridem statuerat Sixtus V. in Constitutione, quam supra retulimus pag. 169.

(*a*) Pro-

& Clericos ex consuetudine dictæ Basilicæ fieri, & celebrari solita omnino celebrentur, & fiant. Ne autem in Officiis celebrandis, & aliis muniis obeundis, per ignorantiam, vel incuriam error oriatur, vel ipsa Officia omittantur, in Sacristia dictæ Basilicæ teneatur appensata Tabella, in qua juxta Constitutionem ejusdem Sixti V. (*a*) munera, Anniversaria, & onera omnia, præsertim quæ ex præscripto ejusdem Sixti V. persolvi debent, & quæ ex consuetudine præstari solent, describantur. Ceterum sicut ipsa Basilica tam sanctitatis, quam ædificii ratione celebris existit, ita ratione gubernii circa divinum servitium, & servientium mores celeberrima evadat, statuimus quod quemadmodum Canonici ipsius Basilicæ, qui Dominicis, & solemnibus diebus, quando in Diaconatus, & Subdiaconatus munere ministrant, Sacram Communionem percipiunt, antiquum, & sanctum primitivæ Ecclesiæ morem in hoc servando, ita a Beneficiatis, & Clericis, qui Acholiti officio in Missarum celebratione funguntur, & Altari ministrant, peragatur. Præterea ipsi Beneficiati, & Clerici, qui Sacerdotes non sunt, saltem semel in mense, & in solemnibus festivitatibus sanctam Eucharistiam sumant; Sacerdotes vero tam Canonici, quam Beneficiati, & Clerici singulis saltem Dominicis diebus, & festis solemnibus Missas celebrent, & ad hoc per Vicarium dictæ Basilicæ cogantur (*b*), nisi onus sæpius celebrandi, vel cura illis immineat animarum; tunc etenim suo muneri omnino satisfaciant. Ut autem ipsius Basilicæ Sacristia impensas, quas quotidie necessario subire cogitur, sustinere possit, statuimus etiam quod Canonici, Beneficiati, & Clerici prædicti primo eorum residentiæ anno, ultra alia pro dicta Sacristia solvi solita, dimidiam tantum distributionum, ac aliorum quorumcumque fructuum, & obventionum partem percipere valeant, relicta reliqua dimidia integre, & sine diminutione aliqua eidem Sacristiæ juxta illius consuetudinem hactenus observatam, & a Concilio Tridentino approbatam. Dulciaria vero, Turnorum lucra nuncupata, nec solvi, aut peti, & exigi, vel etiam a sponte dantibus recipi valeant, sub pœnis quæ in Concilio prædicto, & Constitutione ejusdem Pii V. incipiente, Durum est, continentur (*c*). Licet autem in eadem Basilica ultimi quatuor Canonici Subdiaconi, quatuor vero immediate Superiores Diaconi esse hactenus consueverint, tamen quia interdum Diaconi, & Subdiaconi absentes, vel impediti, suis vicibus non ministrant, decernimus quod Diaconos, & Subdiaconos designare, qui absentium, vel impeditorum vices impleant, ad Archipresbyterum pertineat. Et cum eorumdem Nicolai III., Bonifacii VIII., & Sixti IV. Prædecessorum Constitutionibus cautum sit, quod Beneficiati omnes, exceptis sex qui in minoribus Ordinibus ministrare debent, Sacerdotes, vel Diaconi, aut Subdiaconi omnino esse, vel saltem infra annum promoveri debeant; mandamus quod Beneficiati, qui Sacerdotes, vel Diaconi, aut Subdiaconi non existunt, Ordinem prædictum infra sex menses sub Beneficii privationis pœna eo ipso incurrenda, suscipiant (*d*). Et Constitutioni ejusdem Nicolai III. qui numerum Canonicorum dictæ Basilicæ nunquam diminui posse decrevit, non minori affectu erga dictam Basilicam, inhærentes, statuimus quod Beneficiatorum in ea numerus triginta sex, Clericorum vero vigintiquinque ad minus existat, & nullo unquam tempore diminui possit. Capellanorum vero, & Cantorum, necnon Clericorum, & Magistrorum ac servientium statum immutari nolumus, sed numerus eorum ab eodem Sixto V. præfixus retineatur (*e*), eisque salarium de Massa communi, prout hactenus servatum fuit, & hodie servatur, solvi debeat pro majori ornatu, & decore dictæ Basilicæ, & pro subeundis oneribus, & canendis horis. Nec propterea Canonici, Beneficiati, & Clerici canendi, & orandi, aut aliorum munerum functiones negligere posse, aut ab illis se exemptos esse existiment, sed supra disposita omnino observare teneantur. Beneficiati vero, & Clerici Chori, quorum inter cetera munus est antiphonas, responsoria, & psalmos cantare, ac in divino-

Onerum Iudex in Sacrario proponatur.

[C]anonici ac Be[n]eficiati & Cle[r]ici Altari mi[n]istrantes Eu[c]haristiam su[m]ant.

Alii stato [t]empore id pe[r]agant.

Annatæ dimi[d]ium Sacrario [p]ersolvatur.

Altaris Ministri qui absentium vices agant, ab Archipresbytero designandi.

Ut Canonici, ita & Beneficiati, sex duntaxat exceptis, ad Sac. Ordines ascendant.

Status Cleri Vaticani numerus nunquam minuatur.

(*a*) Prostat hæc onerum Tabella in Sacrario Basilicæ omnium oculis proposita.

(*b*) Huic Decreto lenimentum aliquod, instantibus Basilicæ Vaticanæ Canonicis, a Sac. Visitationis Congregatione fuit superadditum. Quum enim ex vi Paulinæ Constitutionis integra illius diei distributio denegetur iis, qui aut Missam omittunt, aut Sacram Communionem negligunt, timendum erat, ne aliquis die illo ad Basilicam accederet, aut etiam ne forte, pœnæ timore adactus, Sacram Synaxim indignus sumeret. Quocirca memorata Congregatio 30. Octob. & 21. Novemb. ita dubium quarto loco propositum exsolvit: *Esse in facultate Illmi. & Revmi. D. Cardinalis Archipresbyteri, sive ejus Revmi. Vicarii cogere vel dissimulare, & a pœna in totum vel in partem abstinere, prout sibi in Domino magis expedire videbitur.* Nostra ætate lex ista pœnalis non obtinet; Quippe Cardinalis Archipresbyter ejusque Vicarius incuriam, si quæ sit, taciti dissimulant.

(*c*) Eam consulas in Bullar. Romano edition. an. 1692. Tom. 2. pag. 308.

(*d*) Beneficiatorum nomine etiam Clericos Beneficiatos intellige; de quibus idcirco in nostro Constitutionum Breviario, de quo infra agemus, ita statuitur *in § de Beneficiati & Clericis num.* 11. *Clerici omnes in sacris Ordinibus constitui esse debent; vel saltem infra annum ad ipsos promoveri*.

(*e*) Adeas Sixtinam Constitutionem, & notam illi subjectam *pag.* 172. *not. c.*

vinorum celebratione decenter servire, antequam promoveantur, seu saltem ad distributiones quotidianas lucrandas admittantur, super cantus firmi peritia examinentur, &

Beneficiati & Clerici cantum Ecclesiasticum

hujusmodi antiphonas intonare, matutinum inchoare, & ad Lectorium responsoria, aliaque in cantu firmo decantanda decantare, ac similia munera per se ipsos subire teneantur (*a*). Hebdomadarius autem sive Beneficiatus, vel Clericus existat, dum divina celebrat, primum locum ex parte Chori, videlicet Canonicus inter Canonicos,

Alia in Divinorum Officiorum celebratione servanda.

Beneficiatus inter Beneficiatos, & Clericus inter Clericos tenere debeat; & quando Missa cantatur, Pax detur primo Canonicis, deinde Beneficiatis, & Clericis, idemque ordo in ipsa danda omnino servetur, qui hodie in incensando servatur. Si quis vero Hebdomadarius aliquo legitimo detineatur impedimento, quominus interesse, & deservire possit, id tali tempore denunciare curet, quo sequentibus Hebdomadariis per eum, ad quem tunc spectabit, notificari possit, ne aliquod oriatur scandalum; alioquin hujusmodi Hebdomadarius deficiens, & non denuncians saltem decenti tempore, pœna arbitrio Vicarii dictæ Basilicæ mulctetur. Ceteri autem, qui propter infirmitatem inservire non poterunt, impedimentum hujusmodi significent Vicario, aut Punctatori antea, vel saltem sequenti die, & Vicarius Visitatorem qui visitet, & referat, ad præfatum infirmum transmittere debeat. Absentes quoque pro negotiis dictæ Basilicæ, eorum absentiam significare teneantur. Et si quis exierit e Choro antequam hora finiatur, absque licentia Vicarii, vel eo absente, illius qui præest Choro, ab eodem Vicario, vel ab eo qui Choro præest corrigatur, & in amissionem distributionum illius horæ, vel alias arbitrio Vicarii, vel Præsidentis, pro qualitate excessus mulctetur; & simili pœna teneantur, qui etiam finita hora canonica, sed non finita hora officii Beatissimæ Virginis, quando in Choro recitatur, ab eodem Choro absque dicta licentia discesserint. Nec Capitulum dictæ Basilicæ, aut aliquis particularis ex dicto Capitulo, quibusvis interesse, & deservire deficientibus, sive donatione pura, sive alio quovis modo mulctam remittere valeat, juxta Constitutionem Pii V. incipientem, Cum in omnibus (*b*).

Contra absentes pœnæ.

Quo vero ad absentiam pertinet, licet Beneficiatus, qui per annum continuum, absque Archipresbyteri, sive ejus Vicarii licentia absens fuerit, ex dispositione Constitutionis Nicolaii III., anno hujusmodi elapso, sit ipso jure privatus Beneficio, non ideo minus possit contra talem Beneficiatum sic absentem, etiam infra annum procedi juxta Constitutionem Concilii Tridentini (*c*).

Quænam Archipresbytero in causa absentiæ competat jurisdictio.

Nec idem Archipresbyter, seu illius Vicarius præfatis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, ut ultra tres menses contra ejusdem Concilii Tridentini Decretum possint abesse, nisi ex causis a jure communi, vel ex constitutionibus Apostolicis concessis; quinimmo se absentandi etiam citra tres menses, & distributiones interim lucrandi, ex aliis causis in prædictis constitutionibus Apostolicis non contentis, nec a jure concessis, licentiam concedere non valeat. Quia vero oportet Presbyteros, & Clericos præsertim divino cultui in tam celebri Basilica constitutos, vestes propriæ congruentes dignitati, & ordini, dum divinis Ministeriis assistunt, deferre, ut per decentiam habitus, Ministrorum qualitas, & Officium ostendatur, & Christifidelium corda ad devotionem excitentur, statuimus,

Quod vestis genus in Basilica sit deferendum.

ut Canonici, Beneficiati, & Clerici prædicti eumdem habitum, quem hodie in dicta Basilica deferre, & quo uti noscuntur, in futurum pariter deferre, & eo uti, absque ulla prorsus differentia debeant, & juxta recolendæ memoriæ Eugenii IV., etiam Prædecessoris nostri Constitutionem, in eadem Basilica non alias quam cum habitu Chori ingredi, aut in ea morari valeant (*d*). Et quia sancta sancte tractanda sunt, & res divinæ ex quavis temporaria causa prætermitti non debent, prohibemus, quod nullo modo

(*a*) Statuerat Clemens VII. (*Bullar. Tom. 1. pag. 399.*) ut Beneficiati ac Clerici, qui Ecclesiasticum canendi ritum ignorarent, alios sufficerent, per quos id muneris expleri posset; secus Archipresbyter & Capitulum sub excommunicationis pœna alios designarent, qui eorum vices gererent, ac de illorum fructibus emolumenta perciperent. Decretum hocce Paulus III. revocavit (*ejusd. Bullar. pag. 244.*) ita tamen, ut Divino cultui nihil detractum voluerit. Ex quo licet colligere, hac posteriori Sanctione censuras fuisse sublatas; onus tamen Beneficiatis ac Clericis impositum, haud fuisse imminutum. Paulus V. Prædecessorum statuta confirmat; ac insuper decernit, ut nulli Beneficiorum reditus persolvantur, nisi primum super cantus peritia, prævio examine idoneus inveniatur. Legem hanc saluberrimam Urbanus VIII. in visitatione habita 1628. ratam habuit; itemque Alexander VII. die 15. Julii 1660. occasione visitationis probatam voluit, hoc edito Decreto: *Cum in Constitutionibus Summor. Pontificum disponatur, ac etiam in visitationibus, ut antequam promoveantur, seu antequam ad distributiones lucrandas admittantur Beneficiati & Clerici, super Cantus firmi peritia examinentur; Non examinati subjiciant se examini; & qui non docuerint per fidem juratam Magistri Capellæ, intra tres menses, se habere peritiam cantus firmi pro servitio Chori, amittant quartam partem distributionum; & si intra sex menses hujusmodi fidem non exhibeant, tertiam partem, quæ inservientibus accrescat.*

(*b*) Eam supra retulimus pag. 71.

(*c*) Nimirum Sess. VII cap. I. *de Reformatione.*

(*d*) Eugenii IV. Literas complectitur *Tomus II. pag. 91.* Illas igitur adeas, ac notam quam indicat *litera c.*

(*a*) Præ-

modo liceat Canonicis, Beneficiatis, & Clericis dictæ Basilicæ convocare, vel intimare Capitulum, seu Congregationem, aut aliud munus peragendum differre in tempus, quo divina officia in eadem Basilica solita sunt celebrari. Volumus autem quod Archipresbyter, seu illius Vicarius una cum Capitulo, vel saltem duobus ejusdem Basilicæ Canonicis certam formulam præscribat in iis, quæ ad debitum in divinis Officiis ordinem spectant, & de congrua in his canendi, vel modulandi ratione, de certa lege in Choro conveniendi, & permanendi, ac ab eo recedendi, simulque de omnibus ejusdem Basilicæ Ministris, juxta prædicti Concilii Tridentini constitutiones. Absentibus vero Archipresbytero, & ejus Vicario, correctio eorum, qui verbis, vel factis, aut corporis gestu, Christianæ, & Clericalis modestiæ formam, & modum in Sacristia, eo præsertim tempore, quo sacris sunt vestibus induti, ad Altare Dei ministraturi, non servant, ad Canonicos Sacristas pro tempore existentes pertineat, & qui parere noluerit, etiam si fuerit Canonicus, illius diei distributionem amittat. In Choro autem, absente Vicario, Canonicus, qui prior in ordine residere solet, & præsens fuerit, invigilare debeat, ut Officium divinum recte, ut decet, celebretur; in his etenim Canonicus prior in ordine, tanquam Chori præfectus ab omnibus, etiam ab aliis Canonicis habeatur; & cum ipse aliquid dicendum, providendumque jusserit, omnes ejus dicto obedire teneantur; resistentes vero, & obedire renuentes, illius diei distributiones non lucrentur. Verum cum ejusdem Basilicæ sacra supellex pro officiorum varietate, & in ea celebrantium qualitate multiplex, & varia, coloribus distincta, ac una altera pretiosior existat, ut apparatuum, & supellectilium hujusmodi tum valores, tum etiam colores cum festivitatibus, tum personarum, quæ iis uti debent, dignitatibus omnino respondeant, Archipresbyter ejusdem Basilicæ pro tempore existens, de his curam habebit, ejusque officium erit statuere quæ pars ejusdem supellectilis communis esse debeat solemnium Missarum, & divinorum Officiorum, tum Episcopalium, tum aliorum, quæ a Canonicis in solemnitatibus Dominicis, & festis diebus, qui a populo coluntur, collegiatim celebrantur, & quæ item aliorum divinorum Officiorum, quæ in aliis festivitatibus etiam duplicibus, & ferialibus a Beneficiatis, & a Clericis habentur. Ita ut in posterum Missis, & divinis Officiis, ceterisque sacris Ministeriis quibuscumque in solemnitatibus Dominicis, & festis diebus hujusmodi celebrandis pretiosior sacrarum vestium, & ornamentorum, ac reliquæ supellectilis apparatus proprius addictus sit, ac distincte asservetur, & custodiatur; quique apparatus loco etiam proprio custodiendus addictus esse debeat Missis, divinisque Officiis a Beneficiatis & Clericis celebrandis, ut universa supellex ad ejusdem Basilicæ usum comparanda, tam pro Missarum, etiam privatarum, aliorumque divinorum Officiorum celebratione, quam pro Altarium ornatu, & Ministrorum vestitu necessaria, decens, atque conveniens, dignitatique, & splendori tanti templi congruens existat. Et propterea idem Archipresbyter singulis annis omnem supellectilem hujusmodi visitabit, recognoscet, desuperque, prout opus fuerit, decernet, & statuet; ac ab iis, ad quos pro tempore spectabit, provideri præcipiet. Cum autem valde indecens, & indecorum, ac eidem Venerabili Basilicæ indignum videatur, dum divina Officia extra locum Chori ordinarium celebrantur, scamna in quibus ipsi Canonici resident, pannis, seu tapetibus ornata esse, ea vero in quibus Beneficiati, & Clerici sedere solent, nuda, & omni prorsus ornamento spoliata conspici; Statuimus, ut perpetuis futuris temporibus, quando Officia hujusmodi extra Chorum celebrari contigerit, scamna, etiam inferiora Beneficiatorum, & Clericorum cooperiantur, pannis tamen viridis coloris, ut Canonicorum loca, prout convenit, magis ornata appareant. Presbyterium vero, sive Canonicus, sive Beneficiatus, aut Clericus Missam cantet, eodem modo, & sine aliqua prorsus differentia semper ornari debeat. Ne autem negligentium culpa immunis evadat, ipsorumque impunitas materiam ceteris præbeat delinquendi, sed munera sua non obeuntes debitis puniantur mulctis, ut delinquentium pœna reliquorum sit magistra; Volumus quod juxta eorumdem Nicolai III., & Julii II. constitutiones sex Camerarii, quatuor vero Canonici, & duo Beneficiati a Capitulo deligantur, qui certo libro ad id specialiter deputato absentias tam Canonicorum, quam Beneficiatorum, & Clericorum, aliorumque, qui Missis, & divinis Officiis etiam Defunctorum, ac aliis muneribus per eos obeundis non interfuerint, seu non inservierint, fideliter, ac diligenter notare teneantur, ipsique Camerarii mercedem in constitutione præfati Julii II. assignatam recipiant. Quicumque vero Canonicus, Beneficiatus, vel Clericus, cui ejusdem Basilicæ fuerint commissa negotia, malitia, dolo, seu fraude eidem Basilicæ damnum aliquod intulerit, illud omnino de suo resarciat, & præterea ad aliorum exemplum puniatur. Verum ut ipsi Canonici, Bene-

Methodus in [di]vinis Officiis [ser]vanda, ab [Ar]chipresbyt. & [Ca]pitulo præ[scri]batur.

In Sacrario, [Ca]nonicus Sa[cri]sta.

In Choro Ca[non]icus ordine [pri]or jus habet.

Decretum de [sac]ris vestibus, [ear]umque usu.

Sacra Supellex ab Archipresbytero quotannis inspiciatur.

Beneficiatorum Clericorumque sedilia extra Chorum, panno viridi cooperiantur.

Camerariorum numerus, ac munus.

Privatorum lites propriis expensis peragantur.

ficiati, & Clerici abstrahantur a litibus inter se exercendis, providere cupientes, statuimus, quod iidem Canonici non valeant in futurum aliquas expensas de massa communi facere in quibusvis litibus, quas inter ipsos, & Beneficiatos, ac Clericos præfatos oriri contigerit, sed ut expensarum gravitate deterriti, procliviores ad concordiam reddantur, unaquæque partium lites hujusmodi propriis prosequatur expensis, & de hujusmodi communi massa solummodo liceat eis expensas in litibus facere, quando pro juribus ejusdem Basilicæ defendendis, & de communi Canonicorum, Beneficiatorum, & Clericorum interesse agetur.

Canonici Bonorum administratores.

Valeant tamen Canonici præfati ejusmodi massam communem absque Beneficiatis administrare, & de ipsa disponere, præterquam in præfato, & aliis casibus per alias constitutiones Apostolicas eis prohibitis. Inhærentes autem constitutionibus ejusdem Nicolai III. necnon similis recordationis Pauli etiam III. præfatorum, volumus quod in alienationibus immobilium, & jurium Basilicæ, & in locationibus Casalium ultra novennium, seu domorum ultra tertiam generationem, Beneficiati vocari debeant, &

Quibus in casibus Beneficiatorum consensus exigatur.

una cum Canonicis vocem assentiendi & dissentiendi habeant. Demum ad evellendas omnes ambiguitates declaramus, Constitutionem dicti Nicolai III. incipientem, Civitatem sanctam, non fuisse, nec esse sublatam per non usum, vel per contrarium usum, seu per præscriptionem. Ut autem omnium, & singulorum tam in hac nostra, quam aliis Prædecessorum nostrorum super præmissis editis constitutionibus contentorum facilior notitia ad quos pertinet ad præsens, & in futurum pertinebit, devenire possit, statuimus,

Prædecessorum constitutiones in libello contrahantur.

quod constitutiones præfatæ una cum præsentibus litteris insimul, & in libellum per capita, singulorum officia, & munera continentia, ac communibus impensis ad usum totius Cleri dictæ Basilicæ redigantur, & imprimantur (a) singulisque annis certa die per Archipresbyterum, vel ejus Vicarium statuenda, perlegantur. Huic vero lectioni a principio usque ad finem interessentibus singulis Canonicis octo, Beneficiatis quatuor, Clericis vero duo julii persolvantur. Non interessentes autem poena in constitutione ejusdem Nicolai PP. III. contenta, puniantur. Quicumque vero imposterum ejusdem Basilicæ Canonicatum, & præbendam, sive Beneficium Beneficiatum, aut Clericatum nuncupatum quovis modo obtinuerit, & de eo provisus fuerit,

Libelli usus.

unum ex præfatis libellis ab Archipresbytero Basilicæ præfatæ pro tempore existente, sive ab ejus Vicario, ut ad illam instructus accedat, recipere, & in adeptione possessionis Canonicatus, & præbendæ, sive Beneficii hujusmodi, omnium, & singulorum in dicto libello contentorum observantiam ad sancta Dei Euangelia jurare debeat, & teneatur.

Huic Constitutioni robur adjicit.

Decernentes Ordinationes, statuta, & alia supradicta quæcumque in præsentibus contenta, ab omnibus, & singulis ad quos spectat, & pertinet, & in futurum quomodolibet spectabit, & pertinebit, in perpetuum inviolabiliter observari; Ipsasque præsentes literas, necnon omnia, & singula in eis contenta, nullo unquam tempore ex quavis etiam urgenti, urgentissima, & legitima causa, & occasione, seu quocumque prætextu, vel capite undecumque resultante;

Eam a quovis vitio liberat.

de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut in jus, vel controversiam revocari, sive ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari, seu in Judicio, vel extra in dubium a quocumque revocari posse, aut debere, etiam sub prætextu quod dicti Canonici, Beneficiati, & Clerici auditi, vel citati non fuerint.

In quovis judicio servanda.

Sicque & non alias in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales Legatos etiam de Latere, necnon dictæ Basilicæ Archipresbyterum, dictæque Sedis Nuncios in quavis instantia judicari, & diffiniri debere; sublata eis, & quibusvis aliis aliter judicandi, & diffiniendi potestate, & auctoritate; Ac irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari.

Obstantia e medio tollit.

Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictæque Basilicæ, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, usibus, & consuetudinibus etiam longissimo, & immemorabili tempore observatis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam Basilicæ, vel illius Canonicis, Beneficiatis, & Cle-

(a) Præcipua Constitutionum capita in libellum redacta omnium teruntur manibus. Post Paulinam hanc Sanctionem libellus primum prodiit; moxque anno 1697. iterum typis subjectus est. Dolendum vero, quod in eo multa deficiant, quæ a Pauli V. Successoribus pro bono Basilicæ nostræ regimine sequenti ævo statuta fuere; potissimum in Apostolicis visitationibus. Hinc nonnulla quæ in libelli serie occurrunt, aut explicanda aliquando sunt, aut etiam immutanda.

(a) Re-

& Clericis, ſeu illius Capitulo, Superioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, & cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis irritantibus, & aliis decretis etiam per nos & quoſcumque alios Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem præfatam, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus in contrarium quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Necnon ſententiis, decretis, deciſionibus deſuper forſan latis, & in rem judicatam tranſactis, ac aliis omnibus, quæ præſentibus literis quomodolibet obeſſe, vel illarum executionem impedire, differre, aut retardare poſſent. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia expreſſa forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum revocationis, extinctionis, impoſitionis, innovationis, confirmationis, approbationis, reſtitutionis, repoſitionis, reintegrationis, præcepti, ſanctionis, voluntatum, mandatorum, ſtatutorum, prohibitionis, declarationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Clauſulæ derogatoriæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo undecimo, pridie Idus Octobris, Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Ut in ædificio Confeſſionis B. Petri honor, religio, ac mundities ſervetur, quatuor argenteas Lampades donat, ac pro expenſis olei, ac Miniſtri, qui Confeſſionis curam gerat, Beneficium ſub tit. S. Euſebii in Parochiali Eccleſia de Gambalo Vaticanæ Baſilicæ attribuit.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 231.

AN. CH. 1616. 25. Julii.

PAulus Epiſcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

In beati Petri Principis Solio, meritis licet imparibus, divina diſpoſitione conſtituti, ad ea, per quæ Eccleſiarum quarumlibet ejuſdem Principis honori dicatarum, præſertim illius Baſilicæ de Urbe, quam olim glorioſæ memoriæ Coſtantinus Magnus ædificavit, & beatus Silveſter Prædeceſſor noſter Deo, & prædicto Apoſtolo dedicavit, temporis autem vetuſtate dirutam, fel. rec. Julius II. aliique Romani Pontifices etiam Prædeceſſores noſtri, novo, ampliſſimoque Templo a fundamentis inchoato, reſtaurare, & amplificare cœperunt, cujuſque nos nuper eam, quæ ſupererat, partem, etiam vetuſtate caducam, ruinamque minantem, demoliri (*a*), novumque, & amplum Templi ædificium, incluſo ambitu veteris Baſilicæ, in ejuſdem Apoſtolorum Principis honorem, & S. Silveſtri reverentiam, ac Conſtantini hujuſmodi memoriam conſtrui, perfici, & ornari curavimus (*b*), demumque ad Sacram beati Petri Confeſſionem converſi, illam exornandam duximus, ac ambitum ſuperni pavimenti pro majori adorantis populi commoditate aperiri mandavimus (*c*), majori venuſtati, & ornamento conſuli, ac Miniſtrorum illi dicatorum ſuſtentationi provideri poſſit, libenter intendimus, ac offi-

Novum Baſil. Vaticanæ ædificium a Julio II inchoatum.

A Paulo V. abſolutum.

(*a*) Reliquam veteris Baſilicæ partem ruinæ proximam indicabant frequentes in parietibus rimæ. ipſaque murorum, qui a perpendiculi menſura deflexerant, inclinatio. Metum auxit ingens lapis e feneſtra, quæ Altari B. M. de Columna imminebat, ſubito avulſus, dum Sacerdos in eodem Altari Sacrificium offerret. Fama ad Pontificem perlata, novi Templi ſtructuram maturavit. Ita Grimald. *in oper. cit. pag.* 115.

(*b*) Hoc tempore ſupremam manum Vaticano Templo Artifices impoſuerant. Conſule quæ in hanc rem ſupraſcripſimus

(*c*) Anno ſuperiori, hoc eſt 1615. B. Petri Confeſſionem a Paulo V. fuiſſe exornatam narrat Grimaldus in citato opere *Translat. Sacr. Reliq. p.* 189., ac patet ex epigraphe ejuſdem Sac. Confeſſionis ædificio appoſita. Ne veteris Baſilicæ area Sanctorum Martyrum ſanguine conſecrata, extra novi Templi ambitum protenderetur, Paulus V. provido conſilio decrevit ut veteri ædificio amplior & productior novi Templi ſtructura eſſet. Hac methodo Carolus Madernus ichnographicum ſpecimen concinnavit, ac Pontifici obtulit, addita epiſtola, quam exſcribit P. Bonanni in ſua *Templi Vaticani Hiſtoria Cap. xx.*

Ejusd. Pontificis de Basilicæ Ministris sollicitudo.

ac officii nostri partes extendimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ viventium tunc, & qui essent nostro tempore Cardinalium familiares continui Commensales obtinebant, & in posterum obtinerent, quorum familiaritate durante, tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque postmodum perpetuum simplex Beneficium Ecclesiasticum sub invocatione, vel ad Altare S. Eusebii situm in Parrochiali Ecclesia loci de Cambalo Papien. dioec., quod quondam Franciscus Visdominus Clericus in dicta Ecclesia perpetuus Beneficiatus, dum viveret, obtinebat, per obitum eiusdem Francisci, qui illud obtinens, & dilecti filii nostri Michaelis Angeli, tituli S. Bartholomæi in Insula Presbyteri Cardinalis de Nazareth nuncupati (*a*), familiaris continuus Commensalis existens, extra Romanam Curiam de Julii proxime præterito, seu alio veriori mense diem clausit extremum, vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illo præter nos hac vice disponere potuerit sive possit, reservatione, & decreto obsistentibus supradictis; Ut igitur divinus cultus apud omnes Christianos hæc sancta Limina visitantes, & frequentantes conservetur, ac magis in dies augeatur; Nos qui dudum inter alia voluimus, statuimus, & ordinavimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem extimationem etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio ipsa non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, singulares personas dilectorum filiorum Capituli dictæ Basilicæ, illiusque Ministrorum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisbue Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes; necnon Capituli hujusmodi fructuum, redditum, & proventuum verum annuum valorem secundum extimationem præfatam præ-

Vacatio Beneficii in Ecclesia S. Petri de Gambalo.

sentibus pro expresso habentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera liberalitate nostra, deque apostolicæ potestatis plenitudine, quatuor, unam videlicet majorem (*b*), & reliquas tres minores illi annexas lampades argenteas, quas confici curavimus, & eidem ædificio, seu ornamento prædictæ Confessionis perpetuo donavimus, ante eandem Confessionem continuo diu, noctuque accensas, & ardentes perpetuo remanere debere apostolica auctoritate tenore præsentium volumus, & decernimus. Pro illarum autem, & unius Clerici, vel Laici scopatoris, vel alias nuncupandi, ad nutum Capituli Basilicæ hujusmodi ponendi, & amovendi, qui curam, & onus easdem lampades accendendi, easque, ac pavimentum, & ambitum totumque opus ornamenti, seu ædificii prædicti Confessionis, mundandi, & abstergendi, ac debite, & prout decet, manutenendi habeat, manutentione, ac respective sustentatione, aut salario, vel mercede, Beneficium præfatum, cujus, & illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus, septuaginta quatuor ducatorum auri de Camera, secundum eandem extimationem, valorem annuum ut accepimus non excedunt, sive præmisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscunque persona, seu per liberam resignationem dicti Francisci, vel cujusvis alterius de illo in dicta Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut assequutionem alterius Beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, ipsumque Beneficium dispositioni apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservatum existat, & super eo inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis ædificio seu ornamento Confessionis hujusmodi; Ita quod liceat Capitulo præfatis per se, vel alium, seu alios, ædificii, seu ornamenti Confessionis hujusmodi nomine, ejusdem Beneficii, ac quorumcumque illius bonorum, fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, emolumentorum, dependentiarum, pertinentiarum, rerum, & pro-

Pauli V. donatio quatuor Lampadarum.

Ad Sac. Confessionis decus ac custodiam, Beneficii fructus attribuit.

(*a*) Is est Cardinalis Michael Angelus Tontus, cui a Nazarethano Archiepiscopatu quem gessit, cognomen Cardinalis *de Nazareth* inditum. A Paulo V. ad Sacram Purpuram vocatus anno 1608. Romæ die 21. Aprilis 1622. diem clausit extremum, Collegio, quod in suis domibus erexerat, atque e suo cognomine *Nazarænum* vocari jusserat, hærede relicto.

(*b*) Ponderis librarum septuaginta, teste Grimaldo *loc. sup. citat.*

(*a*) Hu-

proprietatum corporalem, realem, & actualem possessionem propria auctoritate libere, & omnino apprehendere, & apprehensam perpetuo retinere (a), illaque perpetuo arrendare, locare, dislocare, exigere, percipere, levare, administrare, ac in usus supradictos convertere, Dioecesani loci ejusdem Beneficii vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, sine tamen praejudicio jurium Officii Altaristatus dictae Basilicae (b), auctoritate, & tenore praefatis perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus. Decernentes unionem, annexionem, & incorporationem per praesentes factas hujusmodi ex nunc, & in posterum perpetuo suum effectum sortiri, ac etiam ex nunc sortitas esse, & easdem praesentes perpetuo validas, & efficaces fore, & esse, ac etiam ex nunc plenum jus aedificio, & ornamento Confessionis hujusmodi in Beneficio, illiusque fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, bonis, & aliis rebus supradictis acquisitum esse, & fore; Necnon easdem praesentes etiam ex eo quod quicumque interesse quomodolibet habentes, vel habere praetendentes, ad hoc vocati non fuerint, nec praemissis consenserint, vel ex quocumque alio capite, praetextu, vel causa, etiam quantumvis juridica, de subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari, ac ad viam, seu terminos juris revocari, aut adversus illas quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari minime posse neque debere, sed illas semper, & perpetuo validas, & efficaces fore, minusque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam unionum effectum non sortitarum revocatoriis, etiam a nobis, vel successoribus nostris Rom. Pontificibus tam in crastinum cujuslibet eorumdem successorum ad Summi Apostolatus apicem assumptionis, quam alias quomodolibet, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis pro tempore emanatis, etiamsi de eisdem praesentibus litteris earumque toto tenore ac data specialis, specifica, & expressa mentio fiat, minime includi aut comprehendi, sed illis, ac quibusvis contrariis non obstantibus, in suis robore & efficacia persistere, ac quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per Capitulum Basilicae hujusmodi pro tempore eligenda, concessas esse; & ita per quoscumque Judices, ac Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & dictae Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpetrandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere; Necnon irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta, & recolendae memoriae Bonifacii PP. VIII. similiter praedecessoris nostri, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri, ac Beneficia unius dioecesis aliis Beneficiis, seu locis aliarum dioecesum uniri prohibentis, aliisque etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque: Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictae Sedis, & Legatorum ejus litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum; Quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, & inde sequuta quaecunque ad dictum Beneficium volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assequutionem Beneficiorum aliorum, praejudicium generari; Et quibusvis aliis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus autem quod propter unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi, dictum Beneficium debitis non fraudetur obsequiis, sed illius

...alvis tamen ...aristae juri...

...stitutionem ...dicat.

...vet ne ullo ...pore revoce...

Contraria eliminat.

(a) Hujusce Beneficii reditus ad Basilicae nostrae Sacrarium pertinent, cujus impensa quatuor lampades, quas Pontifex Paulus dono dedit, perpetuo collucent; & Ministro, cui Sac. Confessionis custodia ac mundities curae est, stipendium ex solvitur.

(b) Ad Canonici Altararii jus pertinet Sacrae Confessionis Claves, eas nimirum, quibus loculus in quo Pallia asservantur, aperitur; eas item per quas Confessionis penetralia revelantur, custodire.

(a) Huic

Beneficii onera impleri mandat

illius congrue ſupportentur onera conſueta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, voluntatum, decretorum, unionis, annexionis, & incorporationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo ſextodecimo, octavo Idus Auguſti, Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Altare S. Mariæ Gratiarum in Eccleſia S. Blaſii *della Pagnotta*, perpetuo Privilegiatum pro Defunctis declarat.

Ex Autogr. in Archiv. Baſil. Capſ. 27. Faſc. 116.

AN.CH. 1617. 13. *April.*

PAulus PP. V. Ad perpetuam rei memoriam.

Omnium ſaluti paterna charitate intenti, ſacra interdum loca ſpiritualibus Indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde fidelium Defunctorum animæ Domini noſtri Jeſu Chriſti, ejuſque Sanctorum ſuffragia meritorum conſequi, & illis adjutæ, ex Purgatorii pœnis ad æternam ſalutem per Dei miſericordiam perduci valeant. Volentes igitur Eccleſiam S.Blaſii dellaPagnotta nuncupat. Urbis, ſimili hucuſque privilegio, ut accepimus, minime decoratam, & in ea ſitum Altare Beatæ Mariæ Gratiarum nuncupatum (*a*), hoc ſpeciali dono illuſtrare, auctoritate nobis a Domino tradita, ac de omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ut quandocunque Sacerdos aliquis ſecularis, ſive cujuſvis Ordinis, de Superiorum ſuorum licentia, Regularis, Miſſam Defunctorum pro anima cujuſcumque fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad præfatum Altare celebrabit, Anima ipſa de theſauro Eccleſiæ per modum ſuffragii Indulgentiam conſequatur; ita ut ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis ſibi ſuffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur, concedimus, & indulgemus. In contrarium facien. non obſtan. quibuſcumque. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XIII. Aprilis MDCXVII. Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Con-

(*a*) Huic Altari nomen dedit vetuſtiſſima ac miraculis conſpicua B. M. Virginis Imago in lignea Tabella pennicillo expreſſa. P. Caroccius nuperus ſcriptor l.3.p.360. eamdem Imaginem Altari ad ſiniſtrum Eccleſiæ latus erecto olim ſuperpoſitam affirmat. Noſtra ætate in Ara principe ſedem habet, ibique viſitur adhuc, & colitur. Quum enim Baſilicæ noſtræ Capitulum tempore Benedicti XIII. Eccleſiam S. Blaſii inſtaurandam exornandamque decreverit, ſatius duxit in digniori Templi loco celeberrimam Imaginem, quam jam tum ab anno 1671. aurea corona donaverat, collocare; ex quo Altaris Privilegium in majus Altare translatum eſt.

Quo tempore Eccleſia iſthæc Baſilicæ Vaticanæ conjuncta fuerit, pridem differui t.2. p.98.I.*a*. ubi tamen caſtiganda quæ de Vicarii Curati inſtitutione e calamo exciderunt. Non enim ad Cardinalem Urbis Vicarium ejus inſtitutio pertinet, ſed ab uno Capituli Vaticani juſſu aſſenſuque repetenda. Quippe Capituli intereſt Rectorem animarum deligere; literas, Bullas vocant, expedire, illumque in poſſeſſionem immittere.

(*a*) Haſce

Contractum emphyteusis a Capitulo S. Petri initum cum Santino Taglietto super gemina exigua domo eidem Santino ad tertiam generationem tradita, & conditiones pactioni appositas Apostolica authoritate confirmat.

Ex Custodia Regesti Bullar. Pauli V. an. XIII. Lib. IV. fol. 325.

...N. CHR. 1617. ...4. Septemb.

Paulus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio nostro in Urbe & ejus districtu Vicario in spiritualibus generali, Salutem & Apost. Benedictionem.

Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum siquidem a fel. rec. Paulo PP. II. emanarunt litteræ tenoris subsequentis: Paulus &c. Anno primo. Et deinde exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Santini Taglietti Laici Roman. petitio continebat, quod ipsi Capitulum, ut suam & Mensæ eorum Capitularis conditionem efficerent meliorem, duas domunculas in regione Parionis, & via Cappellariorum juxta suos notissimos fines sitas (a), & ad dictam Mensam legitime spectantes, valoris in proprietate mille vel circiter, annui vero redditus quinquaginta duorum scutorum monetæ Romanæ præfato Santino in Emphyteusim pro se ac utriusque sexus filiis, nepotibus, & pronepotibus suis usque ad tertiam generationem sub Canone seu redditu annuo duodecim scutorum similium, cum hoc, quod dictus Santinus trecenta scuta similia anticipatim in ipso actu adeptionis possessionis dictarum domuncularum persolvere, ad effectum illa in extinctionem Censuum eidem Mensæ impositorum convertendi, & propterea idem Santinus sexcenta scuta similia in reparandis dictis domunculis expendere, ac deinceps easdem domunculas omnibus melioribus & necessariis modis de suo proprio manutenere teneatur, sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito dederunt & concesserunt, prout in publico desuper confecto Instrumento dicitur contineri (b). Quare pro parte Capituli ac Santini præfatorum asserentium dationem & concessionem præfatas in evidentem dictæ Mensæ cessisse & cedere utilitatem, Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus dationi & concessioni hujusmodi, pro eorum subsistentia, robur Apostolicæ firmitatis adjicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ac singulares personas Capituli & Santini præfatorum a quibusvis &c. censentes, nec non dictarum domuncularum situationes, vocabula, denominationes, qualitates, nuncupationes præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ &c. mandamus, quatenus si, & postquam vocatis qui fuerint evocandi, servataque forma præinsertarum literarum, ac domunculis hujusmodi, earumque circumstantiis universis prius coram te specificatis, de datione & concessione præfatis, ac quod illæ in evidentem dictæ Mensæ cesserint & cedant utilitatem, tibi legitime constiterit, easdem dationem & concessionem auctoritate nostra approbes & confirmes. Non obstantibus Constitutionibus &c. quibuscumque. Volumus autem quod finita seu deficiente tertia generatione hujusmodi, dictæ domunculæ una cum omnibus juribus & pertinentiis suis, nec non quibusvis melioramentis desuper pro tempore quomodolibet factis, ad dictam Mensam pleno jure revertantur, illique libere cedant (c), absque eo quod renovatio locationis hujusmodi ab aliquo ex quovis prætextu, & ex quavis causa peti vel prætendi possit.

Ædium locatio ac conditiones.

Contractus confirmatio petitur a Pontifice:

A quo Judex designatur.

Conditio a Pontifice apposita.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno &c. millesimo sexcentesimo decimoseptimo, pridie Nonas Septembris, Anno tertiodecimo.

Ju-

(a) Hasce ædes liber censualis indicat sub num. XII. & XIII.
(b) Instrumentum hocce scripsit Gargarius die 14. Augusti 1607.
(c) Utramque domus ad mensam Capitularem ann. 1733. die 16. Januarii tandem recursa est. Consulantur acta Notarii Corvini lib. v. pag. 320.

(a) Ver-

Jurisdictionem, quam Paulus III. Cardinali Alexandro Farnesio, Sixtus V. Cardinali Euangelistæ Pallotto Basilicæ Vaticanæ Archipresbyteris contulerant, Paulus V. in Cardinalem Burghesium ejusdem Basilicæ Archipresbyterum transfert.

Ex veteri exemplo in Archiv. Basil. Capſ. 25. Faſc. 310.

IN DEI NOMINE AMEN.

Cunctis ubique pateat evidenter; & ſit notum quod anno a Nativitate ejuſdem D. N. Jeſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo primo, Indictione quarta, die vero ſecunda menſis Januarii, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Pauli divina Providentia Papæ Quinti, anno ejus decimoſexto; Pro parte & ad inſtantiam Illuſtriſs., & Reverendiſs. Domini Scipionis Cardinalis Burgheſii comparuit in Officio mei Notarii publici infraſcripti D. Hieronymus Tanſonius, & facto exhibuit facultates, & privilegia eidem Illuſtriſs., & Reverendiſs. Domino Cardinali Burgheſio uti Archipresbytero Venerabilis Baſilicæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe nuper electo conceſſa in forma Brevis, ut apparet ſub die vigeſimaſecunda menſis Auguſti a Sanctiſſimo D. N. Papa expediti, tenoris infraſcripti videlicet:

Paulus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

AN. CH. 1620. 23. Aug.

Cum ex debito Paſtoralis officii omnium Eccleſiarum indemnitati, utilitati, ac bono regimini ſalubriter conſulere teneamur, cum vero ad venerandam, ſanctamque Principis Apoſtolorum in Alma Urbe noſtra Baſilicam eo diligentiori ſtudio aciem dirigimus noſtræ mentis, quo & illa dignitate, & præſtantia ceteris antecellit (*a*), & noſter ſingularis, quem gerimus erga eumdem Beatum Petrum, ad cujus Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati ſumus, ſinceræ devotionis affectus id impenſius requirit. Quare ejuſdem Baſilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli, Canonicorum, & Miniſtrorum commodis, ac jurium conſervationi, ac ne ad diverſa Tribunalia perſonæ prædictæ trahantur, earum quieti, & litium diſpendio providere cupientes, ac proinde de integritate, prudentia, & circumſpectione dilecti filii Scipionis tituli S. Chriſogoni Presbyteri Cardinalis Burgheſii nuncupati, noſtri ex Sorore germana Nepotis, cui nuper Archipresbyteratum dictæ Baſilicæ tunc vacantem, ad vitam commendavimus (*b*), plurimum in Domino confidentes; Motu proprio, non ad Scipionis Cardinalis, vel Capituli, & Canonicorum prædictorum, aut aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas juriſdictiones, poteſtates, privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, indulta, auctoritates, & facultates per fel. rec. Paulum III. Pium IV., & Sixtum V. (*c*) & alios quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros bon. mem. Alexandro Oſtien. Cardinali Farneſio, & ſucceſſive Euangeliſtæ Portuen. Epiſcopis Cardinali Cuſentino reſpective nuncupatis, alias tamquam dictæ Baſilicæ Archipresbyteris, quoad Baſilicam, & Eccleſiam prædictam, etiam illorum perſonæ intuitu, vel ad eorum vitam dumtaxat, in genere, vel ſpecie

Eximia Baſilicæ laus.

Sanctiones [...] Prædeceſſoribu[s] favore Archipresbyterorum pridem edita in Card. Burgheſium transfert

(*a*) Verba hæc, quæ in maximum Baſilicæ noſtræ honorem cedunt, paulo accuratius inſpicienda; non enim de Eccleſiis extra Urbem Paulus duntaxat loquitur, ſed, ſi orationis contextum una colligas, eas etiam, quæ in Urbe poſitæ ſunt, comprehendit. *Cum vero*, inquit, *ad venerandam ſanctamque Principis Apoſtolorum in alma Urbe noſtra Baſilicam &c. aciem dirigimus &c. quo & illa dignitate ac præſtantia ceteris antecellit &c.* Vis argumenti urget magis, ſi rei circumſtantias ad trutinam revocemus. Ita nimirum Paulus V. loquutus eſt, quum Cardinali Scipioni Burgheſio Baſilicæ Vaticanæ Archipresbytero ampliorem contulit juriſdictionem. At vero notatu dignum eſt, eumdem Pontificem eidem Cardinali Burgheſio Baſilicæ Lateranenſis Archipresbytero fere geminam pridem tribuiſſe authoritatem, anno nimirum 1608., ut patet ex Pontificia ſanctione relata in Bullario Romano. In pari tamen cauſa diſpari loquendi ratione utitur. Quæ enim de præſtantia ac dignitate Baſilicæ S. Petri hic loquitur, in alio Diplomate pro Archipresbytero Eccleſiæ Lateranenſis nuſquam occurrunt. Conferantur ad invicem Apoſtolicæ literæ, reſque incurret in oculos.

(*b*) Scriptur Grimaldus *in Serie Archipresbyterorum Baſilicæ Vaticanæ* affirmat, Cardinalem Burgheſium die 20. Auguſti 1620. Archipresbyteratus poſſeſſionem accepiſſe. Qua pompa, quove ſolemni apparatu id geſtum fuerit, idem Grimaldus fuſiori ſtylo proſequitur. Tanta enim Prælatorum, Principum, ac primorum ex Romanis Civibus ad Baſilicam Vaticanam acceſſit copia, ut in iis recenſendis accuratiſſimus ſcriptor multas impleverit paginas. Illud procul dubio licet aſſerere, neminem ex Cardinalibus Baſilicæ noſtræ Archipresbyteris ad noſtra uſque tempora enumerari poſſe, qui pari ſplendore, comitatu, ac pompa, eximiæ illius dignitatis poſſeſſionem adiverit.

(*c*) Pauli III. Diploma favore Cardinalis Farneſii repetas ex Tom. II. pag. 439. Literas Pii IV. exhibet Tomus hic III. pag. 45. quo item in Tomo pag. 154. proſtat conſtitutio Sixti V. ſuper juriſdictione Cardinalis Cuſentini Baſilicæ noſtræ Archipresbyteri.

(*d*) Huc

ſpecie conceſſa, ad eumdem Scipionem Cardinalem, quamdiu Archipresbyteratum prædictum obtinuerit, ejuſque in dicta Baſilica Vicarium, ab ipſo Scipione Cardinale nunc forſan deputatum, & pro tempore deputandum, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium extendimus, & ampliamus. Et nihilominus motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, omnes, & ſingulas cauſas etiam Beneficiales, Eccleſiaſticas, Spirituales, meras, & mixtas, etiamſi compromiſſas, tam civiles, quam criminales, citra tamen pœnam ſanguinis, & corporis afflictivam, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, ac Clericos, nec non Capellanos, Miniſtros, & Servientes reſpective, ſeu quemcumque eorum ex una, & quaſcumque alias perſonas cujuſcumque gradus, ſtatus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ exiſtentes, necnon Hoſpitalia, Pia Loca, & Collegia, Comunitates, vel Univerſitates ex altera partibus, ſive inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet, ac Beneficiatos, Clericos, ſeu Capellanos prædictos, vel quoſcumque eorum coram quibuſcumque Judicibus ordinariis, & extraordinariis, Commiſſariis, & exequutoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ, ac Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, & Locumtenentibus, ſuper quibuſcumque rebus, bonis, & pecuniarum ſummis, etiam vigore obligationis in forma Cameræ Apoſtolicæ vertentes, & pendentes reſpective, quarum omnium, & ſingularum ſtatus, & merita, nominaque, & cognomina, & qualitates tam partium, & perſonarum prædictarum, quam etiam rerum, ſuper quibus pendent, pro expreſſis habentes, ad Nos per præſentes avocamus, illaſque in ſtatu & terminis, in quibus ad præſens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tam active, quam paſſive, etiam per prædictos Canonicos, & Capitulum, & Beneficiatos, Clericos, & Capellanos, ſeu eorum quemlibet contra quaſcumque Perſonas, Conventus, Collegia, Capitula, Univerſitates, Societates, Hoſpitalia, & Loca quæcumque ſecularia, & quorumvis Ordinum, militiarum, & hoſpitalium regularia, privilegiata, & etiam per prædictos Canonicos, & Capitulum contra Beneficiatos, Clericos, & Capellanos prædictos ſuper quibuſcumque pecuniarum ſummis, Beneficiis Eccleſiaſticis, cenſibus, canonibus, tritici, grani, vini, pecuniarum, & aliarum rerum reſponſionibus, prædiis, rebuſque, & bonis ad quarumcumque pecuniarum ſummam, numerum, quantitatem, & valorem aſcendentibus, ad dictam Baſilicam, aut illi unitas, vel annexas Eccleſias etiam Parochiales, ſeu ejus Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, & Miniſtros, etiam privatim, & ratione ſingularum perſonarum quomodolibet ſpectantibus, aut eorum intereſſe directe, vel indirecte, communiter, vel diviſim, ac eorum quemlibet concernentibus, rebuſque aliis in actis Cauſarum hujuſmodi latius deductis, & deducendis, & illorum occaſione, cum omnibus, & ſingulis ſuis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis eidem Scipioni Cardinali, ejuſque prædicto Vicario nunc, & pro tempore per eum deputato, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Judicii, ſola facti veritate inſpecta, & quatenus opus ſit, executive, etiam manu regia, abſque terminorum ſubſtantialium, & alicujus telæ judiciariæ obſervatione, ſine confectione regiſtri, ſive extractus, quacumque appellatione poſtpoſita, etiam non frivola, audiendas, cognoſcendas, dicendas, fineque debito terminandas, dicta auctoritate, tenore earumdem præſentium committimus, & mandamus eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Cum poteſtate dictas partes reſpective, & omnes alios, quos opus fuerit, & ſua comuniter, vel diviſim intereſſe putantes, in executione citationis nominandos, in Romana Curia, & extra eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſummarie, & extrajudicialiter de non tuto acceſſu, citandi, & omnibus Judicibus ſupradictis, & quibus, ac quoties opus fuerit, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis ſuo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per ſimile edictum inhibendi, cauſaſque ipſas coram quibuſvis eorum de facto forſan introductas, ſeu introducendas, ab eis avocandi, & reaſſumendi, & in eventum non paritionis, pœnas & cenſuras prædictas damnabiliter incuriſſe, & incidiſſe declarandi, illaſque etiam iteratis vicibus aggravandi, Interdictum Eccleſiaſticum apponendi, & brachii ſecularis auxilium invocandi; Loco vero ſententiæ, ſeu ſententiarum prædictarum etiam mandata executiva in forma ſolita, & conſueta decernendi, illudque, vel illa, & quidquid per prædictum Scipionem Cardinalem Archipresbyterum, ejuſque Vicarium prædictum, vel alterum ipſorum judicatum fuerit, exequendi, expenſas quaſcumque taxandi, & moderandi, atque in cauſis omnibus, & ſingulis præmiſſis, vel earum qualibet, ſeu quolibet præmiſſorum, etiam ſingulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, procedendi, nec non Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, Clericos, & Capellanos prædictos, ſive eorum quemlibet

[Margin notes, left:] *...uſas quaſ...ue deſ...di, juriſ...onem tri...* — *...ſ apud alios ...ices pende...* — *...lut de gravio... quapiam, re... ...itentur.*

[Margin notes, right:] *Judicii ſolemnitatibus derogat.* — *Jus in judicium vocandi etiam extraneos* — *Item cenſuras irrogandi.*

A Iuramento absolvendi.

libet a vinculo juramenti, ad effectum agendi, aliisque censuris Ecclesiasticis, & pœnis, quatenus oportuerit, absolvendi, omniaque, & singula alia faciendi, gerendi, & exercendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna. Ac insuper ne in præjudicium auctoritatis, jurisdictionis, & facultatum prædictarum contingat

Causas ad alias Judices deferri vetat.

causas sub diversis prætextibus, aut rationibus a prædicto Scipione Cardinale Archipresbytero, seu illius Vicario avocari, & aliis Judicibus committi, omnes, & quascumque Commissiones tam gratiæ, quam justitiæ, interesse Basilicæ, Capituli, & personarum prædictorum quomodolibet concernentes, aliter quam manu nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis, eodemque Scipione Cardinali Archipresbytero ad id vocato signatas, & inhibitiones earum prætextu emanandas, processusque per easdem habendos, & inde pro tempore sequuta quæcumque nullius roboris, ac momenti esse, ac illis non obstantibus, prædictum Scipionem Cardinalem, ejusque Vicarium ad ulteriora in causis hujusmodi procedere posse, atque ad parendum commissionibus prædictis, earumque prætextu, & vigore emanatis inhibitionibus minime teneri, ac ob non paritionem censuras, aut pœnas aliquas minime incurrere posse decernimus, & declaramus (*a*).

Pontificalium exercitium Archipresbytero asserit.

Dantes eidem Scipioni Cardinali Archipresbytero etiam facultatem exercendi munia Pontificalia in Basilica prædicta, ac ordinariam etiam in Jurisdictionibus super Canonicis, Beneficiatis, Clericis, & Ministris prædictis, itaut a prædicto Scipione Cardinali vel de sua licentia tantum, nec alias, a quocumque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habente, per ipsum deputando, ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordinas promoveri; Ipseque Scipio Cardinalis, & Antistes hujusmodi eos promovere absque nostra, vel Successorum nostrorum, aut Vicarii Urbis, vel cujusvis alterius Ordinarii licentia, dimissoriis, aut examine licite possint, & debeant.

Collegii F[…] cæ erectio […] Clementem […] & privil[…] illi collata

Postremo attendentes, quod licet alias piæ memoriæ Clemens Papa VII. etiam Prædecessor noster unum Collegium Deputatorum Fabricæ prædictæ Basilicæ nuncupat. erexerit, ac tam ipse, quam diversi alii Romani Pontifices nostri Prædecessores ipsi Collegio Officiales creandi, causas privative quoad omnes, & quoscunque alios Judices cognoscendi, & plures amplissimas facultates, jurisdictiones, exemptiones, immunitates, indulta, & privilegia concesserint, & in specie Collegium, & Fabricam hujusmodi, illiusque personas sub immediata sua, & pro tempore existentis Romani Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione susceperint, sibique, & Sedi Apostolicæ prædictæ, ita ut nullum alium, quam Romanum Pontificem Superiorem recognoscerent, immediate subjecerint, eximendo Fabricam, & Collegium hujusmodi etiam ab ipsius Archipresbyteri dictæ Basilicæ pro tempore existentis omnimoda superioritate, & jurisdictione; nihilominus, sicut idem Sixtus Prædecessor pervalde utile, & expediens judicavit eidem Collegio prædictum Euangelistam Cardinalem Archipresbyterum in Protectorem, Superiorem, & Præsidentem, vel alias præficere; ita & nos pariter expedire judicamus, quod idem Scipio Cardinalis Fabricæ prædictæ sua auctoritate, consilio, & laudabili studio incumbat, &

Cardina[…] Burghesium […] ejusdem Coll[…] Præsidem cr[…]

propterea eumdem Scipionem Cardinalem, quamdiu vixerit, & Archipresbyteratum prædictum obtinuerit, Fabricæ & ejus Collegii prædicti Protectorem, & Superiorem auctoritate Apostolica prædicta, earumdem tenore præsentium constituimus, & deputamus.

(*a*) Huc usque paria omnino sunt, quæ Archipresbytero Vaticanæ & Lateranensis Ecclesiæ Pontifex elargitur; quæ vero sequuntur, atque ad Pontificalium exercitium, & Fabricæ Sanā cti Petri Præfecturam pertinent, uni Basilicæ Vaticanæ Archipresbytero propria sunt, ac peculiaria. Fatemur ultro nihil Archipresbyteri Lateranensis jurisdictioni decedere, si nullam de Fabrica Vaticani Templi, quæ extranea illi est, curam gerat. Illud vero dubitationem excitat, cur Basilicæ Vaticanæ, non etiam Lateranensis Ecclesiæ Cardinalis Archipresbyter, jus habeat Pontificalia exercendi.

Haud ignoramus, Cardinalem Urbis Vicarium Pontificalia munia in Lateranensi Basilica obire, non item in Vaticana. Num vero præcipua quædam dignitatis prærogativa inde profluat, in controversiam vocatur. Lateranenses eorum Ecclesiam *Papalem* ostentant; quod Cardinalis Papæ Vicarius in ea sedem fixerit pro usu Pontificalium. Id vero argumenti genus corruit universum si vera sint quæ Onuphrius Panvinius *lib.4. cap.18. de Præstantia Basil. Vaticanæ* differit hisce verbis: *Scilicet in Romano Pontifice duplex Persona inest; episcopalis, qua Romæ, & Papalis qua Catholicæ Ecclesiæ Episcopus est. Ut Romanus Episcopus, habet suam Cathedralem Ecclesiam intra Urbem, in qua Episcopalia munia transigit, habet suum Vicarium in rebus spiritualibus. Ut Papa, habet suam aliam Basilicam, in qua Papalia officia ab Episcopalibus distincta facit; habetque Cameræ Apostolicæ Auditorem, omnibus mundi Prælatis jus dicentem.*

Itaque, si Panvinio audiamus, Cardinalis Urbis Vicarius in Lateranensi Basilica exercens Pontificalia, Romani Pontificis, qua Urbis Romæ Episcopus est, vices gerit. Cumque in Principis Apostolorum Basilica non jam Cardinalis Vicarii, sed Archipresbyteri ministerio utatur ad Pontificalium exercitium, satis colligitur Vaticanum Templum nulli obnoxium esse, sed a sola Romani Pontificis jurisdictione pendere.

Neque vero hocce Basilicæ nostræ Privilegium aut recens est, aut priscis seculis inauditum. Jam tum ab XI. seculi initio Joannes XIX. hanc jurisdictionem PetroSylvæ Candidæ Episcopo, ejusque successoribus quibus in Basilica Vaticana jus inerat, conciliavit; nec conciliavit duntaxat, sed confirmavit. Consulendum hujusce Pontificis Diploma *in primo Bullarii nostri Tomo pag. 17.* Nil mirum igitur, si in Archipresbyteros Vaticani Templi eadem authoritas translata fuerit, quæ Sylvæ Candidæ Episcopis olim communis erat.

(*a*) Juxta

mus. Dantes, & concedentes eidem Scipioni Cardinali, ſeu ejus Vicario plenam, liberam, & omnimodam facultatem Congregationes Collegii prædicti ubi, quando, & quoties ſibi videbitur convocandi, in eiſque præſidendi, Officiales, Deputatos, Miniſtros, ac perſonas dictæ Fabricæ reformandi, & corrigendi, & ab eis adminiſtrationis, & muneris cuilibet eorum commiſſi, ac tam accepti, quam expenſi rationes exigendi; Salaria cum conſilio Collegii prædicti conſtituendi, minuendi, & ſi opus fuerit augendi; eos, qui in cauſis Fabricam prædictam concernentibus ſententias tulerint, aut alias judicaverint, ſindicandi; in creationibus Officialium, & admiſſionibus perſonarum, ſeu Deputatorum Collegii prædicti ſuffragium ferendi, itaut idem Scipio Cardinalis, ſi aderit, ſuffragium duplex habeat, abuſus quoſcunque tollendi, ſtatuta cum conſilio ejuſdem Collegii de novo condendi, immutandi, declarandi, & corrigendi, cauſas quaſcunque intereſſe dictæ Baſilicæ in ejuſdem Fabricæ Tribunali pendentes, tam motas, quam movendas, perſonæ, ſeu perſonis eidem Scipioni Cardinali beneviſis de ejuſdem tamen Fabricæ Collegio exiſtentibus, committendi, eaſque, ſi videbitur, etiam ab iis, coram quibus introductæ, & inſtructæ fuerint, avocandi, & per ſe ipſum cognoſcendi, audiendi, terminandi, ſeu alii, vel aliis ejuſdem Collegii Fabricæ perſonis committendi, omniaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, mandataque decernendi, & exequendi.

…æſidis juriſ-…ctio.

Juriſdiction's …uratio.

Decernentes inſuper eaſdem præſentes ad vitam ipſius Scipionis Cardinalis, ac quamdiu Archipresbyteratum hujuſmodi obtinuerit, tam noſtris, quam etiam Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum temporibus durare, ſuaſque vim, & roboris firmitatem obtinere, nec eaſdem præſentes ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium facultatum, & gratiarum revocationibus, derogationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, moderationibus, annullationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus per Nos, vel Succeſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, etiam motu, ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine paribus edendis comprehendi, nec per eas immutari, ſuſpendi, limitari, moderari, aut ad terminos juris reduci poſſe, ſed eaſdem præſentes perpetuo validas, & efficaces fore, & quoties hujuſmodi contraria emanabunt, toties illas in priſtinum, & validiſſimum, ac eum, in quo antea erant, ſtatum reſtituta, etiam ſub poſteriori data per eumdem Scipionem Cardinalem, ſeu ejus Vicarium eligenda, de novo conceſſas cenſeri, & quidquid illarum vigore alias rite geſtum, declaratum, factum, mandatum, indultum, & exequutum fuerit, perpetuam vim, & roboris firmitatem obtinere.

Conſtitutioni …rmitatem tri…uit perpetuam.

Sicque per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, quacunque auctoritate fungentes, etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Præſidentes, & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ſublata eis, ac eorum cuilibet quovis aliter judicandi, & interpretandi facultate in quavis cauſa, & inſtantia judicari, & definiri debere; necnon irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Judicibus legem ſervandam indicit.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, ſtylo Palatii Cancellariæ Apoſtolicæ prohibente mandata executiva alias, quam ſub plumbo expediri, facultatibus, & juriſdictionibus prædictæ Fabricæ, illiuſque Collegio, Deputatis, Officialibus, nec non Vicario noſtro in Alma Urbe, ac Senatori, Auditori Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, ſeu Cardinalibus, & quibuſvis Urbis Judicibus ſupradictis ſub quavis verborum forma, & ex cauſis urgentiſſimis, etiam per Nos eiſdem conceſſis, & innovatis, quas, etiamſi in eis caveatur expreſſe quod illis nullatenus, aut niſi certis modo, & forma in eis expreſſis derogari valeat, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum ſpecialis mentio facta foret, præſentibus pro expreſſis habentes, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Contraria e medio tollit.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ extenſionis, ampliationis, commiſſionis, mandati, decretorum, declarationis, dationum, conſtitutionis, deputationis, conceſſionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1620. Decimo Kalendas Septembris, Pontificatus noſtri anno decimoſexto.

Super quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis petitum fuit a me Notario publico infraſcripto, ut præſens tranſumptum conficerem, atque traderem.

Ego Antonius Lucatellus Cauſarum Curiæ Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Domini Cardinalis, Sanctiſſimi D. N. Papæ Vicarii Generalis Notarius de prædictis rogatus præſens Inſtrumentum ſubſcripſi, & publicavi requiſitus. In fidem &c.

GREGORIUS XV.

Poſt Pauli V. emortualem diem 28. Januarii an. 1621. decem ſpatio dierum abſoluta novena, & cæteris, quæ comitia præeunt, Cardinales conclave ingreſſi die 8. Februarii, altero comitiorum die (*a*) unanimes elegerunt Alexandrum Ludoviſium Bononienſem (*b*), qui Gregorii XV. nomen ſibi aſcivit. Coronatus ni fallor ſequenti Dominica 14. ejuſdem menſis (*c*), omnino ſedit annos duos, menſes quinque, ac deſiit in humanis eſſe die 8. Julii 1623.

Ratam habet, & confirmat Capellaniam ab Antonio Maria Aldobrandino fundatam, & dotatam ad Altare SS. Proceſſi & Martiniani una cum die eorum feſto communi per totum.

Ex Autogr. Arch. Baſ. Vat. Capſ. 12. Faſc. 277.

AN.CH. 1621. *6. Jul.*

AD perpetuam rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Antonius Maria Aldobrandinus dictæ Baſilicæ Canonicus, quod ipſe cenſum annuum quadragintanovem ſcutorum monetæ cum dimidio alterius ſimilis ſcuti alias per dictos Capitulum, & Canonicos ſuper eorum Menſæ Capitularis bonis ſtabilibus ad favorem ejuſdem Antonii Mariæ impoſitum, & eidem Antonio Mariæ pro pretio mille, & centum ſcutorum ſimilium venditum, necnon duo loca Montium non vacabilia Montis Sixti ſecundæ erectionis de Urbe Capitulo, & Canonicis prædictis donavit; ita tamen ut cenſus, & loca montium hujuſmodi in bonorum ſtabilium emptionem inveſtiantur, & eidem Menſæ Capitulari uniantur, & cum hac conditione, ut iidem Capitulum, & Canonici unum Capellanum ad nutum amovibilem in eadem Baſilica, qui duas Miſſas ſingulis hebdomadis celebret perpetuo manutenere, illique vigintiquatuor ſcuta ſimilia ſingulis annis pro eleemoſyna perſolvere, inſuper Miſſam cum cantu ſingulis annis in perpetuum, ac Veſperas die, quo celebratur Officium Sanctorum Proceſſi, & Martiniani communes, & Canonicales facere (*d*), ac in Miſſa vigintiquinque ſcuta ſimilia, & in Veſperis prædictis quicquid ſupererit diſtribuere teneantur, pro ut in Inſtrumento deſuper per dilectum filium Bernardinum Gargarium Curiæ Capitolii Almæ Urbis noſtræ Notarium confecto, plenius dicitur contineri. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, Capitulum, & Canonici, ac Antonius Maria prædicti plurimum cupiant donationem hujuſmodi pro firmiori illius validitate, & ſubſiſten-

Dos aſſignata ab Antonio Aldobrandino.

Pro fundatione Capellaniæ.

Quam Capitulum, & Fundator confirmari petunt.

(*a*) Juxta Pii IV. Conſtitutionem *In eligendis &c.* mature admodum facta electio rejicit ad ſequiora tempora jus illud novum *excluſivæ*, quod ſemel in quavis electione competere dicitur Cæſari, necnon Galliarum & Hiſpaniarum Regibus; atque hærere æquitati naturali propter inſignia merita tantorum Principum erga Rom. Eccleſiam; ne ſcilicet eligatur Pontifex, qui illis diſpliceat. Altius nonnulli repetunt jus iſtud, ex Concilio videlicet Lateranenſi anno 1059. per Nicolaum II. celebrato, cujus quidem Decretum refertur quoque (*Diſt. 23. cap. 1.*) necnon vulgatum legitur in Cæremoniali Electionis Rom. Pontificis. Verum ſententia ejuſmodi Decreti audienda: *Salvo debito honore, & reverentia dilecti filii noſtri Henrici, qui in præſentiarum Rex habetur, & futurus Imperator, Deo concedente ſperatur, & jam ſibi conceſſimus, ſicut Succeſſoribus illius, qui ab hac Apoſtolica Sede perſonaliter hoc jus impetraverint.* Quamobrem dixiſſent melius ſimilitudinem juris delegati, ſeu Privilegii conceſſi Imperatori a Nicolao II. tametſi Privilegium *excluſivæ*, quod ab annis circiter centum obtinet, Pontificia potius conniventia, quam Apoſtolica auctoritate nititur; ac præterea electionem ſpectat, non conſecrationem: quare nullam cum privilegio Auguſtorum affinitatem habet. Eo tamen jus iſtud, ac diſciplina omnis recens collineat, ut Summus Catholici orbis Pater nulli non gratus & acceptus eligatur: quod maxime optat, ſemperque optavit vehementer Sancta Sedes.

(*b*) Summo huic viro omnium doctrinarum genere ornatiſſimo diſciplina recens electionis Rom. Pont. refertur accepta. Vide Cæremoniale *Elect. Rom. Pont.*

(*c*) Quum nullus alius dies feſtus occurrat inter 9. & 14. Februarii, dicantque Auctores, *poſt paucos dies*; coronationem poſtremo huic tribuo, tanquam Dominico, nil certum affirmans de proceſſione ad Lateranum, quam ſupra ajebam (*p.* 180.) ſecerni ſolitam a coronatione contra morem majorum. Id nihilominus Chronologiæ Pontificum percommodum accidit, quod Pontificatus initium jam tum deſumi cœperat ab ipſa die electionis, ſeu creationis, quantumcumque coronatio protraheretur.

(*d*) Utrumque onus ad amuſſim impletur. Capellanus enim hujuſmodi unaquaque hebdomada celebrat duas miſſas, ad altare SS. Proceſſi, & Martiniani unam, alteram vero ad Sanctæ Mariæ de Columna. Miſſa autem, & veſperæ fiunt communes die 3. Julii, qui Sanctis iis Martyribus ſacer eſt: ac præterea poſt miſſam Canonicalem ſolemnem funduntur preces pro anima Fundatoris Aldobrandini.

(*e*) Au-

ſtentia Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri. Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſuper præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Capitulum, & Canonicos, ac Antonium Mariam prædictos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis &c. hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, donationem cenſus, & locorum hujuſmodi, ut petitur, fact., ac prout illas concernunt omnia, & ſingula in Inſtrumento prædicto contenta, licita tamen, & honeſta, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus. Decernentes præſentes litteras validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, dictiſque Capitulo, & Canonicis in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pontifex prædictis de more [...]ſolutionem. — *[A]poſt. auctorit. [...]um confirmat.* — *Obſtantia quæcumque removet.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 6. Jul. MDCXXI. Pontificatus noſtri anno primo.

Confirmat Decretum Conſervatorum Cameræ Apoſtolicæ de offerendo quotannis Baſilicæ Vaticanæ Calice Argenteo cum octo cereis, in feſto SS. Apoſtolor. Petri & Pauli: ſtatuitque, ut ſit valoris 60. Scutor. deſumen. ex augmento Gabellæ Studii Urbis.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vat. Capſ. 12. Faſc. 277.

AN. CH. 1621. 17. Aug.

AD perpetuam rei memoriam.

Expoſitum nobis nuper fuit nomine dilectorum filiorum Conſervatorum Cameræ Almæ Urbis noſtræ, quod alias ſub die 23. Septembris anni 1619. in conſilio ſecreto ejuſdem Cameræ decretum fuit, quod impoſterum ſingulis annis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe die feſto Sanctorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ad Veſperas unus Calix valoris triginta ſcutorum monetæ una cum octo cereis facibus, prout aliis Eccleſiis dari ſolet, daretur, & offerretur, reſervato tamen deſuper noſtro beneplacito, ac ſubinde decretum hujuſmodi in alio Conſilio publico die 26. menſis, & anni prædict. approbatum, & confirmatum fuit, prout in ſcripturis deſuper confectis dicitur contineri. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, Conſervatores prædicti plurimum cupiant decretum hujuſmodi, pro firmiori illius ſubſiſtentia & validitate, Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri, Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, ut deſuper opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Conſervatores prædictos ſpecialibus favoribus, &c. cenſentes; hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, decretum prædictum Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus. Inſuper quod Calix prædictus valoris ſexaginta ſcutorum ſimilium eſſe debeat, auctoritate, & tenore prædictis decernimus, eiſdemque Conſervatoribus, ut pecunias pro Calice valoris ſexaginta ſcutorum, ac facibus cereis hujuſmodi neceſſarias, de & ſuper augmento gabellæ ſtudii ejuſdem Urbis deſumere libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Non obſtan. Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non dictæ Urbis, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumq.

[S]enatuſconſultum de hujuſm. [o]blatione. — *Petitur confirmari auct. Ap.* — *Auctor. Apoſt. confirmatur in perpetuum.* — *Obſtantia quæcumque [re]moventur.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 17. Auguſti 1621. Pontificatus noſtri anno primo.

Supraſcriptum Breve fuit præſentatum Illuſtriſs. DD. Conſervatoribus per me Alphonſum Donninum petentem recipi & admitti, omni meliore modo &c.

Qui Illuſtriſs. Domini præfati, ea qua decet reverentia, dictum Breve receperunt, & admiſerunt, ac regiſtrari mandarunt, prout regiſtratum fuit in lib. rub. inclyti Pop. Rom. fol. 62.

Alphonſus Donninus Rom. Pop. S.

Indul-

Indulget Capitulo, & Canonicis ut Anniversaria omnia ad Altare aliquod Privilegiatum celebranda, in Choro celebrentur hyemali tempore ad vitandum frigus, cui obnoxia erant altaria privilegiata Basilicæ.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Capsf. 12. Fasc. 277.

AN. CH. 1621. 3. *Novemb.*

Capitulum exponit Anniversarior. onera.

AD futuram rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod ipsi nonnulla Anniversaria ad aliquod ejusdem Basilicæ Altare Privilegiatum singulis annis celebrare tenentur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, Altaria Privilegiata hujusmodi in locis ipsius Basilicæ hyemali tempore frigori maxime obnoxiis sita sint (*a*): cupiantque propterea iidem Capitulum, & Canonici sibi per nos, ut infra, indulgeri. Nos Capitulum, & Canonicos prædictos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eisdem Capitulo, & Canonicis, quatenus anniversaria hujusmodi a Kal. Novembris usque ad festum Paschatis Resurrectionis Domini, ad Altare Chori (*b*) ipsius Basilicæ celebrare, ac per celebrationem hujusmodi Animabus, pro quibus celebrantur, perinde suffragari, ac si in aliquo ipsius Basilicæ Altari Privilegiato, ut petitur, celebrarentur, libere, & licite valeant Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus. In contrarium facien. non obstan. quibuscumque.

Pontifex concedit ut omnia ad altare chori celebrentur per hyemem.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 3. Novembris 1621. Pontificatus nostri Anno primo.

Domus jampridem alienatæ a Capitulo extinguitur Canon, Jus emphyteuticum &c. pretio Scutorum 700. quæ summa investienda decernitur in locis Montium non vacabil. ab eodem Capitulo. Domum vero a Præposito, & Presbyteris Congr. Oratorii excindi, & in Sucrarii amplificationem converti posse conceditur.

Ex Regesto lib. 1. an. 2. Gregorii XV. pag. 51. ap. Arch. Apost.

AN CH. 1622. 21. *Januar.*

GRegorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio nostro in Urbe & ejus districtu Vicario in spiritualibus generali; Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum siquidem a fel. rec. Paulo PP. II. (*c*) emanarunt litteræ tenoris subsequentis *Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c.* (*d*) *Anno primo*. Et deinde

Petitio Capituli, & Presbyteror. Oratorii.

(*a*) Augustum Principis Apostolorum Templum omnium Urbis & Orbis celeberimum Paulus V. ut supra dictum fuit (*p*.219.*n*.b.) absolverat. Sed innumeris immane ædificium patens ostiolis, plurimisque ad ornatum apertis locis, præter fenestras amplissimas vitreis clathris hinc illinc rimarum plenis munitas, tantum frigoris accipiebat hyemali tempore; ut perqnam necessaria fuerit hæc indulgentia. Secus hodie est: nulli enim ex Ecclesiis Urbis contra intemperiem diligentius instructis, tepore concedit, quum hyems maxime sævit: tanta cum sollertia indagatæ sunt causæ omnes, unde Basilica id incommodi hauriebat; tantumque operæ iis removendis navatum est nostra ætate. Nihilominus Privilegium istud centum quadragiuta annorum consuetudine roboratum obtinet; nec fiunt Anniversaria per hyemem nisi in Capella Sixtina ad Altare Chori.

(*b*) Præteriri non debet, quod Capellæ Sixtinæ, seu Chori fornicem ornavit hic Pontifex auratis illis tabulis ex historia veteris Testamenti petitis, quæ Urbanum VIII. quodammodo impulerunt, ut aliis tabulis ex novo Testamento parietes exornaret, eamque ad religiosam magnificentiam, quæ omnibus patet, sacellum istud, seu Capellam perduceret.

(*c*) Clemens VIII. & Paulus V. in re simili eadem auctoritate utuntur liter. Pauli II. delegantque parem auctoritatem Hieronymis Rusticuccio & Pamfilio tum Vicariis Urbis. Hoc autem tempore ab anno videlicet 1610. Joannes Garsias Millinus presb. Card. SS. quatuor Coronat. fungebatur eo munere. Ad eumdem extant aliæ literæ (*Bull. Rom. Tom. 4. n. xi.*) quæ illustrandis his nostris valde conducunt, & quarum initium *Quum ad ubera*.

(*d*) Hæ Pauli II. literæ (*Bull. Rom. Tom. 1.*) spectant ad munus Judicum delegatorum a Sede Apostol. in causis alienationum bonor. Ecclesiasticor. Hinc vero satis liquet: quare Vicarius Urbis in Basilicæ Vaticanæ rebus alienandis adhibeatur: ut nempe delegatam auctoritatem exerceat, qui secus nullo jure uteretur in ejusd. Basil. personas, aut res.

(*a*) Juxta

deinde exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præpositi & Presbyterorum Congregationis Oratorii Beatæ Mariæ & S. Gregorii in Vallicella nuncupat. de Urbe ac Capituli & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe petitio continebat, quod alias piæ mem. Paulus PP. V. etiam Prædecessor noster (*a*) supplicationibus dictorum Præpositi & Presbyterorum inclinatus illis, ut omnes & singulas domos majorem & minorem Insulas inter plateam montis Jordani & eorum Ecclesiam conficientes, excepta tamen domo Rectoris Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Cæciliæ (*b*) de eadem Urbe pro eorum Sacristiæ & Oratorii, ac domus ampliatione seu constructione emere possent licentiam Apostolica auctoritate concessit & indulsit, prout in litteris dicti Pauli V. Prædecessoris desuper sub Annulo Piscatoris confectis plenius continetur.

Concessio iisdem Presbyteris facta a Paulo V.

Cum autem sicut eadem petitio subjungebat Præpositus & Presbyteri præfati omnes fere domos dictarum duarum Insularum emerint, quarum una contigua Hospitio Coronæ signata sub numero nonagesimosexto (*c*) juxta suos notissimos fines sita dictis Præposito & Presbyteris a dilecto filio Magistro Diomede Varesio in utraque Signatura nostra Referendario & quondam Marco Antonio etiam Varesio germanis fratribus vendita sub proprietate & directo dominio Capituli & Canonicorum hujusmodi annuo Canone quindecim scutorum monetæ Romanæ, & quatuor librarum piperis gravata reperitur.

Domus Capituli vendita & Canoni subjecta.

Considerantes igitur Capitulum & Canonici, ac Præpositus & Presbyteri hujusmodi ipsam domum ad præsens in toto vel parte pro constructione novæ Sacristiæ, seu alias demoliri debere, cupientesque illorum necessitati ad præmissa exequenda in aliquo, quantum in eis est, consulere, suamque, & eorum Mensæ Capitularis conditionem meliorem efficere, præfatam domum, quæ est valoris in proprietate mille & septingentorum scutorum similium, vel circa, ab omni Canone & quocumque onere Emphyteutico, quæ erga eamdem Mensam obnoxia reperitur, mediante solutione septingentorum scutorum parium per Præpositum & Presbyteros præfatos una vice facienda dumtaxat, & per dictos Capitulum & Canonicos in emptionem bonorum stabilium seu locorum montium non vacabilium Cameræ Apostolicæ de dicta Urbe, ex quibus majores redditus dictæ Mensæ obveniant convertenda, sub nostro, & dictæ Sedis beneplacito, sumptibus, & expensis dictorum Presbyterorum impetrando & non alias, affrancare & eximere decreverunt.

Ab eodem liberari petitur Apostolicæ auctor.

Quare pro parte Præpositi & Presbyterorum, nec non Capituli & Canonicorum hujusmodi asserentium, affrancationem & exemptionem hujusmodi, si fiant, in evidentem Fabricæ & Sacristiæ construendæ hujusmodi necessitatem ac dictæ Mensæ utilitatem cessuras esse; Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportune &c. dignaremur.

Exemtio hujusmodi necessaria Presbyteris, & utilis mensæ.

Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes ac Presbyteros, eorumque, ac Capituli hujusmodi singulares personas a quibusvis &c. censentes: hujusmodi supplicationibus inclinati circumspectioni tuæ &c. mandamus, quatenus vocatis qui fuerint evocandi, servataque forma præinsertarum litterarum Pauli II. Prædecessoris hujusmodi de præmissis te diligenter informes, & si per informationem eamdem ita esse, ac affrancationem & exemptionem hujusmodi, si fiant, in evidentem Fabricæ novæ Sacristiæ construendæ hujusmodi necessitatem ac dictæ Mensæ utilitatem cessuras esse repereris, eisdem Præposito & Presbyteris, nec non Capitulo & Canonicis præfatis illas ut præfertur faciendi; dummodo tamen affrancatio, & pretii in emptionem bonorum stabilium & locorum montium hujusmodi ab omni & quocumque onere fidei commisso devolutione, caducitate, & hypotheca liberorum conversio unico contextu fiant, licentiam auctoritate nostra concedas; & quatenus ad affrancationem, & exemptionem hujusmodi verbo vel in scriptis sit sub hujusmodi beneplacito deventum, illos dicta auctoritate approbes, & confirmes.

Committit Vicario, ut rei veritatem inquirat.

Quæ si expositis respondet petita concedit.

Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non Basilicæ & Congregationis præfatarum juramento &c., quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo sexcentesimo vigesimo primo, duodecimo Kalendas Februarii, anno primo. (*d*)

UR-

(*a*) Juxta concessionem Pauli V. hîc memorari audis, Grimaldus in Catastro Domorum urbis *pag.* 55. hæc adnotavit: *Anno* 1616. *die* 7. *Novemb. Capitulum consensit venditioni d. domus factæ a Dominis de Varesiis Patribus S. Mariæ in Vallicella salvo annuo Canone Scutor.* 15. *& librar.* 4. *piperis necnon singulis* 15. *annis Scutor.* 34.

(*b*) Huic Ecclesiæ parochiali hodie excisæ antiquum nomen *de Saxo*, aut *de Sasso*, *de Turre Campi*, *& Stephani de Petro*. Martinell. qui *Rom. Sac. pag.* 83. varia ista nomina suppeditat, pauca hæc adjungit in fine: *Nunc incidi in Constitution. Greg. XV*. Cum ad uberes 11. *Tom.* 4. *Bullar. qua idem Congregationi Oratorii conceditur demoliendum* (puta Templum) *ita ut in Oratorio ab eadem Cong. noviter extruendo altare majus in honorem & sub invocatione S. Cæciliæ, ac S. Philippi Nerii erigatur, & jam destructum est*. Tempore har. literar. Rector erat Angelus Baldus, cui emolumenta domus, &c. præservantur in literis, quas dedit Paulus V.

(*c*) Grimaldus loco nuper cit. hæc adnotat: *Anno* 1622. *die* 27. *Jun. Procura in personam Reverendiss. Domini Juliani Magdaleni Capoferrei ad exigen. Cedulam Sacri Montis pietatis Scutor.* 700. *& reinvestien. in locis Montium*. Cætera ex his literis patent.

(*d*) Annus Incarnationis, ut liquet, & toties innuimus in nostra hac collectione, a die 25. Martii principium sumit quare annus 1621. qui nobis est, 1622. adhuc fluit.

(*a*) Quam-

URBANUS VIII.

Gregorii XV. ſupremum diem 8. Julii 1623. Interpontificium minime diuturnum 29. dierum excepit. Etenim poſt novemdialia juſta perſoluta, die undecima Patres comitia ingreſſi, juxta Gregorii XV. conſtitutionem tacitis ſuffragiis elegerunt Maphæum Card. Barbarinum Florentino inclyto genere die 6. Auguſti: qui Urbani VIII. nomen aſſumſit. Is coronatus die 29. Septembris (*a*) ad Lateranum proceſſit die 19. Novembris ejuſdem anni (*b*). Eccleſiam moderatus eſt annos 20. menſes 11. dies 24. occubuit mortem an. 1644. 29. Julii.

Confirmat auctoritate Apoſtolica Tranſactionem & concordiam inter Capitulum & Gulielmum Scalinum Vicarium Curatum perpetuum Parochiæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum cum conſenſu Archipresbyteri.

Ex Autograph. Archivi Baſil. Vat. Capſ. 1. Faſc. 2.

AN. CH. 1623. 19. *Decemb.*

Exordium ab Officio Summi Pontificis.

AD perpetuam rei memoriam. Ex injuncto Nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio his, quæ inter fideles quoslibet, præſertim perſonas Eccleſiaſticas, concorditer facta fuiſſe dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata remaneant, libenter, cum a nobis petitur, Apoſtolici muniminis adjicimus firmitatem; prout conſpicimus in Domino ſalubiter expedire. Nuper ſiquidem pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac Gulielmi Scalini Vicarii perpetui Parochiæ ejuſdem Baſilicæ, Nobis expoſitum fuit; quod orta alias inter ipſos Canonicos, & Capitulum ex una, ac quondam Aſcanium Torum, tunc dictæ Parochiæ Vicarium ex altera partibus lite, ſeu controverſia deſuper interpretatione litterarum fel. rec. Pii Papæ V. (*c*) Prædeceſſoris noſtri ſuper erectione Vicariæ hujuſmodi emanatarum, & præſertim ſuper eo, *An Cura dictæ Parochiæ ſpectaret ad ipſum Vicarium Curæ dictæ Baſilicæ, & privative ad ipſos Capitulum, & Canonicos*, negotioque hujuſmodi in Congregatione Venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum mature diſcuſſo, cum iidem Cardinales *dictam Curam habitu ad ipſos Capitulum & Canonicos, exercitium vero ad ipſum Vicarium ſpectare* declaraſſent, atque idcirco Capitulum, & Canonici, ac Aſcanius prædicti litem, ſeu controverſiam hujuſmodi in dilectos filios Joannem Baptiſtam Zarzaram tunc dictæ Baſilicæ Canonicum pro ipſius Aſcanii, nec non Magiſtrum Marcum AureliumMaraldum in utraque Signatura noſtra Referendarium, dictæ Baſilicæ ſimiliter Canonicum pro Capituli, & Canonicorum prædictorum partibus reſpective præſertim ſuper eo: *An prædictum exercitium dictæ Curæ ad eumdem Vicarium privative quoad ipſos Capitulum, & Canonicos ſpectaret* rebuſque aliis circa exercitium Curæ hujuſmodi declaran. compromiſiſſent articulis hujuſmodi cum omnibus aliis inciden. & dependen., ac annexis, & connexis minime reſolutis, dictus Aſcanius ab humanis deceſſit; dictus vero

Status quæſtionis inter Capitulum, & Vicar. Curat.

Sententia Congreg. Concil. Trid.

Lis per compromiſſum reſolvenda

(*a*) Quamvis poſt comitiorum tempus maxime incommodum Cardinalium aliquot morbo tentati ſint, idemque Pontifex febri correptus Coronationem tamdiu differre coactus fuerit, quoad convaleſceret: tamen Archangeli Michaelis diem feſtum Urbanus ipſe elegit, quod eum præcipua veneratione coleret. Quare & aram illi conſtituit in Vatic. Baſilica prope S. Petronillam, quæ viſitur ſub tholo minori ad Boream, ſacramque ejus imaginem a Cæſare Arpinate delineatam exprimi curavit muſivo opere per Joannem Baptiſtam Calandram an. 1628. Numiſma item cudi voluit cum Sancti ejuſdem Archangeli imagine, ſe ante ipſum genibus innixo, hiſce adjectis verbis in circuitu: TE MANE. TE VESPERE: Cæleſtium quippe Legionum Principem Catholicæ Eccleſiæ, & Romani Pontificis cuſtodem eſſe ajebat.

(*b*) Contra Cæremoniale centum ante annos vulgatum proceſſio a Coronatione diſtat quinquaginta diebus. At de hujuſmodi nova diſciplina dictum eſt in ſuperioribus (*pag.* 180.) Addi hîc tantum poteſt, quod Paulus V. Coronatus die 29. Maji ad Lateranum proceſſit menſe inde ſexto, videlicet die 6. Novembris: quum interea Cardinales novem creaſſet, conſtitutiones, multaque alia geſſiſſet pro ſuprema dignitate. In Lateranenſi autem Baſilica ab Archipresbytero Aſcanio Columna claves duas, argenteam unam, alteramque auream accepit, cujuſmodi Principis Apoſtolorum ſignis, ac tabulis aptari ſolent, quæ res magis magiſque explicat ſymbolum ligandi atque ſolvendi, rejicitque opinionem vulgi de poſſeſſione, quæ jam obtinebat.

(*c*) Has literas dedimus ſupra (*pag.* 90. *h. to.*) eas conſule.

(*a*) No-

vero Gulielmus subinde de Vicaria hujusmodi a fel. rec. Gregorio Papa XV. (a) Prædecessore nostro ad eorumdem Capituli, & Canonicorum nominationem provisus, ac uti de statu hujusmodi negotii, & antiquis dictæ Basilicæ consuetudinibus abunde informatus, pro bono pacis ad infrascriptam cum eisdem Capitulo, & Canonicis sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito devenit transactionem, seu concordiam prout plenius continetur in publico Instrumento confecto, cujus tenor est, qui sequitur videlicet *Die 19. Decembris 1622.* Cum sit quod alias orta fuit controversia inter quond. D. Ascanium Torum, tunc Vicarium perpetuum Parochiæ Sacrosanctæ Basilicæ S. Petri de Urbe, circa interpretationem litterarum fel. rec. Pii V. erectionis dictæ Vicariæ perpetuæ & præsertim super eo, *An cura dictæ Parochiæ spectaret ad ipsum Vicarium Curæ dictæ Basilicæ, & privative ad Reverendissimum Capitulum prædictæ Basilicæ*, prout idem Ascanius Vicarius prætendebat: sed quia negotio ad Sacram Congregationem Concilii delato partibus tam prædicti Vicarii, quam Reverendissimi Capituli informantibus *fuit resolutum in favorem Reverendissimi Capituli, scilicet Curam habitu spectare ad Capitulum, exercitium vero spectare ad ipsum Vicarium dictæ Curæ*. Idcirco partes prædictæ postea compromiserunt controversiam in R. P. D. Joannem Baptistam Zazzaram, tunc Canonicum pro parte dicti Vicarii, & in R. P. D. Marcum Aurelium Maraldum, etiam dictæ Basilicæ Canonicum pro parte dicti Remi Capituli nominatum, præsertim *super eo, an prædictum exercitium dictæ Curæ spectaret ad prædictum & pro tempore existentem Vicarium dictæ Curæ privative ad Capitulum prædictum, & etiam super declaratione facienda circa illos actus, qui tam nudum exercitium, & habitum; ac etiam mixtum exercitium, & habitum concernebant*. Cumque articulis prædictis, omnibusque aliis inciden., & dependen., annexisque & connexis non aliter resolutis obierit prædictus D. Ascanius Vicarius dictæ Curæ, & de Vicaria prædicta fuerit a SS. D. N. ad nominationem Reverendissimi Capituli prædicti provisus R. D. Gulielmus Scalinus possessione subsequuta, & ipse D. Gulielmus ex eo, quod per multos annos etiam tanquam Coadiutor prædicti Ascanii ab eodem Capitulo deputatus sit, abunde de statu hujusmodi negotii & de consuetudinibus, etiam antiquis dictæ Basilicæ informatus, hinc pro bono pacis, etiam ut prædictus D. Gulielmus *bonam fidem in hoc negotio alias Basilicæ prædictæ servitio, & quieti valde præjudiciali, agnoscat, decreverit tam nomine proprio, quam & nomine suorum in prædicta Vicaria dictæ Curæ Successorum, & sub SS. D. N. & seu Sedis Apostolicæ beneplacito*, quatenus illo opus sit, cum prædicto Remo Capitulo ad infrascriptam transactionem, seu concordiam devenire, & alias omni meliori modo infrascripta capitula cum prædicto Remo Capitulo, & stabilire, & publicum desuper conficere Instrumentum, ut veritas perpetuis futuris temporibus elucescat. Hinc igitur est, quod in mei præsentia constituti RR. PP. DD. præsidente eis Illmo & Remo D. Fausto Caffarello, videlicet Paulus Bizonus, Marcus Antonius de Magistris, Aloysius Cittadinus, Aloysius Rainalduccius, Julianus Magdalenus de Capite ferreo, Joannes Baptista Bandinus, Ugo Ubaldinus, Angelus Damascenus, Paulus Alaleo, Hieronymus Mutus, Marcus Aurelius Maraldus, Joannes Baptista Costagutus, Gaspar Palonus, Serranus Trissinus, Clemens Bonsius, Marius Maffeus, & Ludovicus Cincius omnes Canonici dictæ Sacrosanctæ Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe in eorum solito loco Capitulari dicta die de mane ad Capitulum faciendum pro rebus, & negotiis dictæ Basilicæ gerendis, & pertractandis, ut moris est, ordinarie deputata Capitulariter congregati, asserentes sese totum Capitulum repræsentare ex una, & dictus R. D. Gulielmus Scalinus filius q. Bartholomæi *Modernus Vicarius perpetuus Curæ dictæ Parochiæ Basilicæ S. Petri pro se, & Successoribus in prædicta Vicaria* ex altera partibus asserentes, & affirmantes partes prædictæ supranarrata omnia, & singula vera fuisse, & esse: illaque tamquam talia ratificantes, & acceptantes sponte &c. omnibus &c. ad invicem, & vicissim mutua hinc inde stipulatione interveniente devenerunt, & deveniunt super prædictis, & infradicendis ad transactionem, & concordiam modo, & forma infrascriptis, videlicet:

I. Quod omnia jurisdictionalia quoad curam animarum Parochiæ, & Ecclesiæ spectent ad Capitulum prædictæ Basilicæ etiam in prædictum Vicarium dictæ Curæ nunc, & pro tempore existen.

II. Quod emolumenta omnia funeralia, & anniversaria spectent ad Ecclesiam seu ad ejus exceptorum officium, *exceptis tamen candelis Cadaveris, in domo, vel alibi per modum*

Tenor Instrumenti transactionis, seu concordiæ.

Compromissio super tali concordia.

Mortuo Vicario Curato succedit Coadjutor ejusdem.

Capita transactionis stabilienda.

Capitulum rite congregatum.

Capitula ipsa transactionis exhibentur.

(a) Nominationem spectare ad Capitulum; institutionem vero ad Vicarium, aut ejus Vicesgeren. statuit S. Pius V. in prædictis literis Apostolicis.

Quæ ad offic. Exceptorum, quæ ad Vicar. spectent.

modum Depositi astantibus & eleemosyna, quæ solet dari Curato pro delatione Cadaveris ad Ecclesiam: ita tamen quod si Vicarius prædictus, & pro tempore existens vult interesse cum sua stola Cadaverum omnium delationibus, scilicet tam illis, pro quibus eleemosyna solvitur, quam pauperibus, pro quibus nihil solvitur, possit, & debeat omnibus prædictis per se ipsum non per alium etiam Coadjutorem intervenire, & casu, quo Vicarius nolit omnibus prædictis per se ipsum interesse, tunç jus interessendi spectet ad Ministrum Capituli, seu ad Sacristam minorem, qui cum stola poterit intervenire, ac suam eleemosynam, *& Candelas Cadaveri in domo, vel alibi per modum Depositi astantes percipere, & pro se ipso retinere, cum hactenus ita fuerit observatum. Intortitia vero, & jura sepulchrorum, & seu sepulturarum spectent & in futurum ad ipsam Ecclesiam, & Capitulum, seu ejus officium exceptorum, quia sic etiam hactenus fuit semper observatum*. Excipiuntur autem aliqui casus in favorem Vicarii dictæ Curæ, quia si voluerit per se ipsum, non autem per alium intervenire delationibus Cadaverum Summi Pontificis, Archipresbyteri, Canonicorum, Beneficiatorum, Clericorum, seu aliarum personarum Palatinarum, & alias insignium pro tempore decendentium, poterit in illis interesse, & suam eleemosynam solitam, & prædictas *Candelas solitas percipere*, etiam quod in aliis Cadaverum delationibus, non intervenerit, vel non interveniat: ita tamen, quod propterea non impediatur Canonicus in sepultura Canonici, & Beneficiatus in sepultura Beneficiati, & Clericus Beneficiatus in sepultura alterius Clerici, quin possint facere solitam benedictionem, & absolutionem super eodem Cadavere.

Nonnullæ exception. pro Vicario.

Jura Capituli in Vicarium, & Coadjutores.

III. Quod deputatio & amotio Coadjutorum Vicarii dictæ Curæ (a) spectet ad Capitulum, quia sic hactenus observatum fuit, & ideo, etiam Capitulum tenetur ipsis Coadjutoribus Vicarii dictæ Curæ solvere salarium annuum, & in examine quod solet dari a dicto Vicario, dicat ipse Vicarius dictæ Curæ pro tempore existens, quod illud datur de ordine Rmi Capituli; similiter deputatio, & amotio aliorum Presbyterorum, etiam extraneorum ad confessiones in dicta Basilica audien. in diebus majoris hebdomadæ, Paschatis Resurrectionis, & Natalis D. N. Jesu Christi, aliisque temporibus alicujus necessitatis spectet ad ipsum Capitulum; ipsi autem Presbyteri sint subordinati eidem Vicario Curæ prædictæ nunc, & pro tempore existen. respectu Parochianorum Parochiæ dictæ Basilicæ, non autem respectu aliorum ad ipsam Basilicam confluentium, etiam forensium. Ista tamen subordinatio intelligatur, quoad actus obsequiales tantum, non autem Vicarius prædictus possit illos amovere, nec quoquo modo impedire in functionibus sibi a Capitulo pro tempore commissis.

Limites facultatis Vicarii Curati, circa Ecclesias filiales.

IV. Quod Vicarius prædictus dictæ Curæ, & pro tempore existens non possit se ingerere in Ecclesiis filialibus Curatis dictæ Basilicæ, nec in earum Parochiis, & Parochianis, sed casu, quo aliquis ex earum Vicariis perpetuis committeret aliquem defectum in cura animarum, tunc poterit Vicarius Parochiæ Curæ dictæ Basilicæ pro tempore existens illum significare Capitulo prædicto, ut idem Capitulum pro ejus munere remedium opportunum adhibeat. In Ecclesiis erectis, seu deputatis in adjutorium Curæ dictæ Basilicæ, scilicet in Ecclesia S. Lazari ad radices montis Marii, & in Ecclesia S. Angeli ad fornaces extra portas, & mænia Burgi, liceat Vicario prædicto, & pro tempore existenti se ingerere in exercitium tantum curæ pœnitentialis; non tamen impediendo suos Coadjutores per Capitulum pro tempore in prædictis Ecclesiis deputatos, & deputandos.

Canonicor. Beneff. & Clericor. independentia a Curato in audien. Confess.

V. Quod Canonici, & Beneficiati, ac etiam Clerici Beneficiati dictæ Basilicæ, qui tamen a Capitulo sint, vel fuerint pro tempore ad confessiones audiendas deputati, & per eos, ad quos spectat ad id approbati; possint ad eorum libitum etiam absque licentia prædicti Vicarii dictæ Curæ, & pro tempore existentis, audire confessiones in prædicta Basilica tam Parochianorum Parochiæ dictæ Basilicæ, quam aliorum ad prædictam Basilicam confluentium, etiam forensium.

Canonicus a Capitulo deputatus intervenire possit ad functiones Curati.

VI. Quoniam exercitium Curæ animarum dictæ Parochiæ spectat ad dictum Vicarium ante dictæ Curæ, & pro tempore existentem, non tamen privative quoad prædictum Capitulum, quin potius eidem Capitulo subordinatum: ideo si Capitulum prædictum ex aliqua causa, ab ipso solo Capitulo approbanda, decreverit, & ordinaverit, quod aliquis

(a) Quum Clemens VIII. personaliter invisisset Basilicam Vatic. & nonnulla demandasset ad Divinum Cultum, & præcipue ad curam animarum pertinentia; Canonici scripto gratias agentes Pontifici, hæc præcipue testantur: *Il Vicario perpetuo deputato in detta loro Chiesa ha doi Coadjutori, che lo servono nel detto esercizio, ed oltre quelli, vi è un' altro Cappellano del Santiss. Sagramento, il quale con li detti esercita le medeme funzioni di confessare, comunicare, & andare quando si porta il Santiss. Sagramento alli infermi*. His vero satis superque illustratur hic locus. Idem scriptum spectat ad an. 1592. extatque in Archivo Basil. Vat. *lib. novo Pergam. fol.* 125.

(a) Est

aliquis Canonicus interveniat in aliquo, vel aliquibus matrimonio, seu matrimoniis, baptismo, seu baptismis, vel SS. Sacramenti Eucharistiæ delatione, vel alterius Sacramenti subministratione, aut in quolibet alio actu particulari, etiam eidem Vicario dictæ Curæ, ut supra dictum est, vel alias quomodolibet incumbente, vel incumbentibus, tunc prædictus Vicarius supradictæ Curæ, & pro tempore existens non possit, nec debeat prædictum Canonicum deputatum quoquomodo impedire in exequendis actibus sibi per Capitulum prædictum, ut præmittitur, commissis.

Facultas Curati limitata.

VII. Quod Vicarius prædictus dictæ Curæ, & pro tempore existens, quoniam habet Coadjutores, non possit dare alicui Sacerdoti licentiam prædicandi, nec etiam Sacramenta ministrandi, audiendi confessiones in Basilica, nec in Parochia prædictæ Basilicæ, nec alibi absque decreto, & ordine, seu beneplacito prædicti Capituli prius obtinendo.

In necessitate tantum urgenti Oleum S. extra Basil. tenendum

VIII. Quod Vicarius prædictus antedictæ Curæ, & pro tempore existens, non debeat, nec possit tenere Oleum sanctum extra eamdem Basilicam, nec dare alicui personæ, nec etiam Ecclesiæ, vel Monasterio cujuscumque conditionis, status, ordinis, vel privilegii, facultatem tenendi prædictum Oleum, exceptis suis Coadjutoribus a prædicto Capitulo, ut præmittitur, pro tempore deputatis, vel alias in casu urgentis necessitatis, & tunc nonnisi durante eadem necessitate, & pro tempore tantum, quo duraverit ipsa urgens necessitas.

Liber Mortuor. ap. Sacristam Minor. tenendus.

XI. Quod liber Mortuorum retineatur prout adhuc fuit retentus, penes Sacristam minorem dictæ Basilicæ, a Capitulo pro tempore deputatum & propterea non liceat Vicario prædicto, & pro tempore existenti, nec cuilibet alteri librum Mortuorum dictæ Parochiæ conficere, habere, nec tenere.

Libri baptismi & matrimonior. ubi perfecti erunt Archivistæ Majori consignandi.

X. Quod Vicarius prædictus dictæ Curæ, & pro tempore existens debeat tenere librum Baptismi, & Matrimoniorum in bona, & canonica forma, teneaturque illos, & quemlibet eorum postquam perfecti fuerint, deferre ad Archivium prædictæ Basilicæ, & illos Archivistæ majori pro tempore existenti actualiter tradere, & consignare, ut ibi custodiatur juxta motum proprium fel. record. Sixti Papæ Quinti & casu quo necessarium vel alias opportunum fuerit tradere aliquam attestationem alicujus baptismi, vel matrimonii, tunc debeat Vicarius prædictus & pro tempore existens subscribere attestationem subscriptam ab Archivista majore pro tempore existente, postquam tamen idem Vicarius in eodem Archivio illam insimul cum prædicto Archivista, seu Subarchivista collationaverit, & concordare invenerit cum libro, vel nota originali in Archivio prædicto existente ex pacto &c. quæ omnia &c. alias ultra præmissorum præcisam, & inviolabilem observationem, ad quam semper cogi, & compelli possint, teneri etiam voluerunt ad omnia damna &c. de quibus &c. absque &c. pro quibus &c. dicti RR. PP. DD. Canonici bona &c. dictæ eorum Basilicæ, & dictus R.D. Gulielmus se ipsum, & Successores in Vicaria dictæ Curæ bona &c. obligarunt &c. in forma Cameræ Apostolicæ cum clausulis solitis &c. citra &c. renunciantes &c. consenserunt &c. unica &c. atque ita tactis &c. jurarunt super quibus &c. Actum Romæ in dicto loco Capitulari præsentibus &c. RR. DD. Francisco Benedictonio Tudertino, & Francisco Speronio Romano testibus &c. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, tam Capitulum, & Canonici, quam Gulielmus prædicti plurimum cupiant, transactionem, seu concordiam hujusmodi pro firmiori illius validitate, & subsistentia Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri; nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Capitulum, & Canonicos, ac Gulielmum prædictos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. supplicationibus inclinati; *Transactionem, seu concordiam prædictam, ac prout illam concernunt omnia, & singula in præinserto Instrumento hujusmodi* contenta de consensu tamen dilecti filii nostri Scipionis tituli S. Chrysogoni Presbyteri Cardinalis Burghesii nuncupati dictæ Basilicæ Archipresbyteri Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, de quo desuper quomodolibet intervenerint supplemus. Decernentes, præsentes litteras validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, *necnon Capitulum, & Canonicos, ac Gulielmum ejusque Successores prædictos ad plenariam præmissorum observationem teneri, nec ab illis ullo unquam tempore resilire posse*, irritumque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. præmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis necnon, quatenus opus sit, dictæ Basilicæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmi-

Instrumenti absolutio cum clausulis.

Transactionem Apostol. auct. firmari petitur.

Cum consensu Archipresbyteri confirmatur ead. auctoritate.

Obstantia quæque amoventur.

firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 19. Decembris 1623. Pontificatus nostri anno primo.

A tergo Bullæ supradictæ.

Instrumentum ex quo constat Archipresbyteri consensus:

In nomine Domini Amen. Præsenti publico Instrumento cunctis ubique evidenter pateat & sit notum, quod anno a Nativitate ejusdem D. N. Jesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimoquarto Indictione septima, die vero decimaseptima mensis Aprilis, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Urbani divina providentia Papæ VIII. anno primo, Illmus, & Rmus D. Scipio tituli S. Chrysogoni S. R. E. Presbyter Cardinalis Burghesius Sacrosanctæ Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe Archipresbyter informatus, ut asseruit, & nihilominus per lecturam mei &c. fuit certioratus de quadam transactione, seu concordia inter RR. DD. Canonicos, & Capitulum ejusdem Basilicæ ex una, & R. D. Gulielmum Scalinum Vicarium perpetuum Curæ animarum in dicta Basilica ex altera partibus per acta D. Bernardini Gargarii Notarii Capitolini sub die 19. mensis Decembris 1623. ut dicitur rogat. seu &c. ad quæ &c. necnon de Brevi SS. D. N. Papæ Urbani VIII. super confirmatione transactionis, seu concordiæ prædictæ desuper expedito sub Annulo Piscatoris sub datum Romæ apud S. Petrum die 19. Decembris 1623. De quo, illiusque tenore etiam per me &c. fuit certioratus. Et cum in ipsa confirmatione idem SS. D. Noster expresse mandet per hæc verba præcisa videlicet: De consensu tamen dilecti filii nostri Scipionis tituli S. Chrysogoni Presbyteri Cardinalis Burghesii nuncupati dictæ Basilicæ Archipresbyteri Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, *& prout latius in dicto Brevi ad quod &c. Quapropter præfatus Illmus, & Remus D. Cardinalis Burghesius Archipresbyter in executionem dicti Brevis, illique ut par est, parendo supradictæ transactionis, seu concordiæ, omnibusque, & singulis in ea contentis & enarratis consensit, ejusque consensum desuper necessarium, & opportunum dedit, & præstitit, ac dat, & præstat, illamque ratificavit, & approbavit, ac ratificat, & approbat non solum præmisso, sed etiam omni alio meliori modo, sicque tacto pectore &c. juravit &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis petitum fuit a me Notario publico infrascripto, ut unum, vel plura publicum, seu publica conficerem, atque traderem Instrumentum, & Instrumenta, prout opus fuerit, & requisitus ero. Actum Romæ in Palatio Illmi, & Remi D. Cardinalis Leni in Platea Ecclesiæ SS. Apostolorum Regionis Trivii præsentibus ibidem, audientibus, & intelligentibus Excell. D. Petro Guerino J. V. D. ad præsens Castri Olebani Gubernatore, & D. Henrico Dusbergh fil. quond. Juliani Colonicen. familiari Illmi, & Remi D. Fausti Caffarelli Archiepiscopi S. Severinæ testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis.*

Quem scilicet exigebat Pontifex in allatis literis.

Archipr. idem permittit fieri unum aut plura Instrumenta su per ea re.

Ego Antonius Lucatellus C. Curiæ Illmi, & Remi Domini Cardinalis Vicarii Notarius de præsenti &c. rogatus &c. præsens Instrumentum subscripsi & publicavi requisitus &c. In fidem &c.

Uladislaum Principem Poloniæ Regis filium creat Canonicum Basilicæ Principis Apostolorum.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN. CH. 1624. *30. Decemb.*

Dilectissimo in Christo Filio nobilissimo Viro Uladislao charissimi, & in Christo filii nostri Sigismundi Poloniæ, & Svetiæ Regis Illustris nato (*a*). Dilectissime in Christo fili nobilis vir; salutem, & apostolicam benedictionem.

Orditur ab eximia laude Principis.

Inter Catholicos Principes, qui Apostolicæ Sedis gratiam variis nominibus promerentur, Nobilitatem tuam maximo cum animi nostri gaudio cernimus præfulgere. Ipsa enim non modo florentibus annis bellicæ virtutis gloriam adepta, paterna decora mirum in modum æmulatur; verum etiam incredibili religionis studio flagrans, regias omnes virtutes tam felici fœdere sociavit, ut dubium sit, majoresne tibi fortitudinis, an pietatis laudes comparaveris. Fortitudinem hostiles acies toties abs te profligatæ suo malo sensere: pietatem quicumque religionis sensu tanguntur, & nove-

(*a*) Invictissimi Sigismundi filium rebus gestis adversus Turcas celeberrimum Romæ tunc degentem Pontifex magnifice alebat in Palatio Vaticano. Quare adfuit una cum Venetis Oratoribus die 24. Decemb. ubi Pontifex Portam Sanctam reseravit. Ensem & galerum sequenti nocte benedictum dono accepit: aliisque subinde honoribus cumulatus ineunte anno 1625. in patriam est reversus. *Victorell.*

(*a*) Im-

Virtute & pietate præstantem eum appellat.

noverunt, & mirantur. Illam exercendi temporum conditio, & Christiani nominis hostes tibi viam aperient: hanc vero excolendi, atque augendi materiam Nobilitati tuæ suppeditare, nostrum esse arbitramur. Motu itaque proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Te Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Canonicum (*b*) supranumerarium tenore præsentium, facimus constituimus, & deputamus. Tibique ut omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, ed indultis, quibus alii ipsius Basilicæ Canonici de numero utuntur, potiuntur, & gaudent, pari modo, & æque principaliter absque ulla prorsus differentia, uti, potiri, & gaudere libere, & licite possis & valeas, Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ & aliis arbitrii nostri pœnis dilectis filiis Capitulo & Canonicis dictæ Basilicæ, cæterisque ad quos quomodolibet spectat, ut Nobilitatem tuam statim visis præsentibus, etiamsi nullam desuper possessionem acceperis, nec ullum de observandis ejusdem Basilicæ statutis juramentum præstiteris, nec Clericus, minusque Civis Romanus originarius, aut Civis Romani originarii filius sis, neque alia requisita habeas, (*c*) privilegiis, gratiis, & indultis hujusmodi uti, frui, & gaudere permittant, ac etiam decernentes irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Basilicæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis eidem Basilicæ, illiusque Capitulo, Canonicis prædictis, ac quibusvis aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum omnium tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Canonicum creat Basilicæ Vaticanæ.

Eum eximit a juramento &c.

Constitutionibus cæterisque contrariis derogat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die xxx. Decembris M.DCXXV. Pontificatus nostri Anno Secundo (*d*).

Indulgentiam plenariam concedit omnibus, qui intererunt Translationi S. Joannis Chrysostomi aut Basilicam visitaverint ipso die translationis.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 2.

AN.CH. 1626. 20. April.

UNiversis Christifidelibus præsentes literas inspecturis; salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ad augendam fidelium religionem, & animarum salutem, cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœniten., & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Processioni de licentia dilecti filii nostri in alma Urbe Vicarii in spiritualibus generalis in die translationis Reliquiarum, ut asseritur, Sancti Joannis Chrysostomi (*a*) in Ecclesia Sancti Petri ejusdem Urbis faciendæ interfuerint, seu eodem die dictam Ecclesiam devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus pro una vice tantum valituris.

Dispositio ad Indulg. obtinendam.

Onera ad eumd. effectum injuncta.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xx. Aprilis MDCXXVI. Pontificatus nostri anno tertio.

Indul-

(*b*) Imperatorem ante coronationem ad aram S. Mariæ de Turri in Porticu Basil. Vat. recipi consuevisse in Canonicum S. Petri certo constat. *Ord. Rom XIV. ap. Mabill. cap.* 105. Marcell. *sect.* 5. *c.* 3. Ciamp. *de sacr. Ædif. pag.* 84. Alios item Principes pari honore affectos esse testatur Historia. Diploma autem Pontificum rei testem nullum huc usque occurrit. Eo libentius istud edimus, quod simul Canonicorum nostræ Basilicæ præstantiam patefacit, estque exemplo hujusmodi collationis in Summos Principes.

(*c*) Notanda hæc exceptio conditionum omnium, quæ assequendo Canonicatui necessariæ erant. Summos enim Principes privatis Constitutionibus, ac privilegiis obnoxios esse non patitur Pontifex: nullisque subjectos oneribus singulis honoribus frui, atque uti Apostolica auctoritate decernit.

(*d*) Ex literis Apostolicis longe plurimis didicimus, moris fuisse veterum Pontificum ad diem Incarnationis 25: Martii annum producere, indeque anni sequentis initium sumere qui est consuetus Bullarum stylus. Hinc autem edocemur, initi annum 1625. a die Natali D. N. J. C. 25. Decembris, quod fieri consuevisse in Italia notat Covarruv. *to.* 2. *Resol. variar. l.* 1. *c.* 12. §. 1. At nullo dum Diplomatum exemplo deprehendimus id fieri a Pontificibus consuevisse. Annus certe Jubileus incipit, ac definit die 25. Decembris. Quare haud latet mendum in designando anno 1725. nos autem rationem habuimus anni Romani satis notam: idcirco apposuimus 1724.

(*a*) Sacrum istud pignus Cpoli Romam advectum locatum fuerat in aditu a Templo S. Petronillæ, ad aliud S. Mariæ

de

Indulgentiam plenariam concedit omnibus qui Basilicæ consecrationi intererunt die 18. Novembris: pariterque omnibus in perpetuum, qui Basilicam visitaverint die anniversaria consecrationis, vere pœnitentes ac sacra communione refecti.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Capſ. 1. Faſc. 2.

AN. CH. 1626. 13. Nov.

A D perpetuam rei memoriam.

Splendor paternæ gloriæ, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium de clementissima ejus Majestate sperantium tunc præcipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas sanctorum meritis, & precibus adjuvatur. Cum itaque Nos novam Basilicam Principis Apostolorum de Urbe propediem, benedicente Domino, solemni ritu consecrare intendamus (*a*). *Basilicæ Vatic. Consecratio peragenda.* Idcirco ad augendum Christifidelium ad illam devotionis causa confluentium devotionem, & animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœniten., & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui dictam Basilicam die 18. mensis Novembris, qua antiquæ Basilicæ dedicationis festum celebratur, & per totam ejus Octavam, ac in Anniversario Consecrationis hujusmodi die, *Quo die antiqua ejus dedicatio celebratur* a primis Vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi, singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus, quoad diem Dedicationis, & Octavam hujusmodi pro una vice tantum; quo vero ad anniversarium Consecrationis per Nos faciendæ hujusmodi diem perpetuis futuris temporibus valituris. *Indulg. plenaria ipso die & anniversari*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 13. Novembris 1626. Pontificatus nostri anno quarto.

Plenariam Indulgentiam largitur utriusque sexus fidelibus visitantibus Sacellum Chori die festo Sancti Joannis Chrysostomi 27. Januarii.

Ex Autogr. Arch. Baſ. Vat. Capſ. 1. Faſc. 2.

AN. CH. 1627. 22. Januar.

A D perpetuam rei memoriam. De salute Dominici gregis curæ nostræ divinitus commissi assidue cogitantes, cælestes Ecclesiæ thesauros, quorum dispensatores in terris a Domino constituti sumus, tunc eo libentius erogamus, cum exinde fidelium pietatem & devotionem, *Ecclesiæ thesauri dispensator Pontifex.* animarumque salutem augeri posse speramus. Volentes itaque Altare novi Chori Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe aliquo spirituali dono illustrare, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi; omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis ac Sacra Communione refectis, qui dictum Altare die festo Sancti Joannis Chrysostomi (*b*) a primis Vesperis usque ad occasum solis

---

de febribus nunc Sacrarium Basilicæ. Inde autem in idem Sacrarium ad Altare SS. Servatii, & Lamberti, hodie Reliquiarum, quippe quæ ibi custodiuntur, an. 1567. consecratum eodem anno die Dom. 27. Apr. a Julio Antonio Sanctorio Archiep. S. Severinæ S. Pio V. jubente. Ac demum Calen. Maji an. 1626. translatum solemni pompa in Sacellum Chori, collocatumque sub ejus ara, ubi quiescit. Tabulæ hinc inde constitutæ ex marmore rem plenius docent. Alpharan. Ciampin. *de Sac. Ædif. pag.* 89. *& seq.* De eodem infra redibit sermo, ubi de Indulgentiis aliisque ad Sacellum Chori spectantibus.

(*a*) Templum hoc admirabile a Julio II. cœptum ineunte seculo XVI. ac centum post annos absolutum a Paulo V. tametsi ornamenta splendidissima & successoribus adjicienda sint relicta, consecratum hoc anno est illo eodem die, quo vetus Basilica a S. Silvestro traditur dedicata. Indulgentiæ autem non instauratæ veteres, quæ aliæ erant; sed novæ institutæ. Fidesque major his literis adhibenda, quam rumoribus vulgi, ac suppositis nonnullis opusculis.

(*b*) Edidimus Constitutionem Sixti IV. qua Capellam Chori ab se fundatam dedicat (*to.* 2. *pag.* 205.) Eam consule; nam maxima inde lux affulget his Urbani literis.

solis festi hujusmodi singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Permittentes mulieribus, ut ad effectum Indulgentiam hujusmodi consequen. dicta die dumtaxat Chorum præfatum, (prohibitione super illius ingressu ipsis mulieribus Apostolica auctoritate facta, nequaquam obstan.) ingredi valeant (*a*). Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Indulg. ple- ar. perpetuam ncedit die S. an. Chrysost.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die XXII. Januarii MDCXXVII. Pontificatus nostri anno quarto.

Eximit Capitulum ab omni scrupulo Irregularitatis, aliusvè censuræ Ecclesiasticæ, ut libere & tuto possit exercere Jurisdictionem etiam Criminalem, citra sententiam sanguinis, qua utitur in Abbatiis adnexis Mensæ Capitulari, ex auctoritate Apostolica.

Ex Autograph. Archivi Basil. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN.CH. 1628. 18. *April.*

AD futuram rei memoriam. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod, cum eorum Mensæ Capitulari diversa Monasteria, Abbatiæ nuncupata, jurisdictionem non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, tam in civilibus, quam criminalibus annexam habentia (*b*) per Romanos Pontifices Prædecessores nostros unita reperiantur, illorumque occasione negocia, & Causæ criminales etiam sanguinis sæpe tractanda veniant; idcirco quo Canonicorum ipsius Basilicæ, ac aliorum ad negotia, & causas hujusmodi cognoscendas per Capitulum præfatum pro tempore deputan. conscientiæ securitati consultum sit, per nos ut infra opportune provideri summopere desiderent: Nos eorum votis annuere, illosque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. Supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: Dilectis filiis ejusdem Basilicæ,

Monasteria urisd. civ. & riminal. ha- entia.

Canonici criminalem absque irregular. exercere cupiunt.

(*a*) Prædictæ Sixtinæ Constit. (*not. a*) innuebamus has literas. Ex quibus certo discimus, quod tribus diebus a Sixto IV. constitutis 12. Junii S. Antonii, 4. Octobris S. Francisci, & 8. Decembris Sanctiss. Conceptionis festivitati addictis, etiam 27. Januarii, qui S. Joanni Chrysostomo Sacer est, fœmineo sexui patet aditus ad Capellam Chori a primis Vesperis antecedentis diei, ad occasum solis quatuor eorumdem festorum, non curiositatis ergo; sed plenariam ut Indulgentiam pœnitens consequatur. Cæteris autem anni diebus Apost. inde auctoritate arcentur mulieres sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut liquet ex prædicta Constitutione Sixti IV. Quam sane Constitutionem ut liberalissime quis interpretetur, unam aliam diem privilegio eodem uti affirmet, anniversariam obitus ejus Pontificis, quæ olim fuit, ni fallor, 14. Augusti, nam is decessit die 13. inter quartam & quintam horam noctis: Eamdem tamen diem hodie incertam, utpote Quadrages. tempore recurrentem, & quotannis variam Clerus tantum novit ex Tabella anniversarior. quæ annis singulis instauratur.

(*b*) Ex quatuor iis Monasteriis, quæ Pius IV. cum plena jurisdictione adnexuit Mensæ Capitulari an. 1564. (*to. 3. p. 50.*) duo præsertim illustrant has literas, & Capituli Vaticani jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbatiis, quæ hîc in genere memorantur, vindicant: videlicet, Monasterium, seu Abbatia S. Martini in Montibus Viterbiensibus, & Monasterium S. Rufili in Romandiola. Ad primum quod attinet, revocari huc oportet quæ ajebam (*To. 2. pag. 165. not. a*) Quod vero ad alterum spectat; oportet primum me ipse corrigam, deinde afferam quæ ad rem faciunt. Ajebam igitur (*Ibid. pag. 198. not. a*) Forum Pompilii nostra ætate, unde Sedes Episcopalis jampridem Brectonorium translata est, non ignobile Oppidum esse, novæque Sedi subjectum: idque Ughello, Alberto, aliisque Scriptoribus fretus; per quos rem perperam edoctus, falso asserebam de toto Oppido, quod minori ejus parti convenit. Duæ siquidem Parochiæ omnino sunt in novo Oppido: amplior nempe, quæ duas tertias partes incolarum amplectitur, S. Rufilli nuncupata, & minor altera, quæ dicitur S. Petri, & cui tertia alia pars fidelium adscribitur. Harum postrema juris est Brectonoriensis Episcopi; at major illa ad omnimodam Capituli Vaticani jurisdictionem pertinet. Ratio autem est, quod ubi instauratum fuit Oppidum anno circiter 1374. non prisci fines mœnium novis ædificiis circumdati: sed S. Rufilli Monasterium, quod *extra murum Pompiliensem* antea extitit, ut constat ex Documento apud Ughellum (*to. 2. pag. 599.*) quod & a Vecchiazzano recitatur, una cum Burgis aliisque ad illud pertinentibus majorem partem novi Oppidi effecerunt. Huc si animum advertissent Brectonorienses Episcopi, haud inutilem intendissent litem Capitulo Vaticano post integra tria secula, anno nimirum 1672. quam iterum excitarunt 1719. Etenim post acerrimos maximeque diuturnos partis utriusque conflictus, re mature discussa in Sacræ Rotæ Auditorio, emanavit sententia pro eodem Capitulo: *Constare de Territorio separato Abbatiæ S. Rufilli*, duabus præviis Decisionibus *coram Cerro* 28. *April.* 1725. & 15. *Maji* 1726. Quamobrem Episcopus causæ suæ imbecillitatem sentiens, qua exciderat, litem expresse renunciavit Calendis Juliis ejusdem anni 1726. per Acta Valentini Notarii A.C. Hujusmodi autem sententiæ consectarium est Breve Apostolicum Benedicti XIII. post menses ferme decem datum Beneventi die 26. Aprilis an. 1727. sub plumbo, per quod Canonici facultatem obtinent expediendi literas Dimissoriales pro Ordinandis Foropompiliensibus suæ jurisdictionis a quocumque Episcopo. Istud vero typis vulgabitur suo loco. Nunc memoria repeti oportet sententiam pro jurisdictione criminali Capituli in altera Abbatia S. Martini, seu potius in modica ea parte, quæ remansit, vulgo *la Tenuta di S. Salvatore*, quam tulit Sacra Consultationis Congregatio an. 1726. die 30. Aprilis. Inde enim liquet post annos 187. ex quo Pius IV. anno 1564. omnimoda cum jurisdictione in spiritualibus & temporalibus Monasteria illa concessit Capitulo Vaticano, sartam illam tectamque esse.

(*a*) Hanc

Permittitur Canonicis capitulariter congregatis; necnon Camerariis, & Secretario.

licæ Capitulo, & Canonicis capitulariter congregatis, necnon Canonicis Camerariis, & Secretario dumtaxat nunc, & pro tempore existentibus, ut eorum munere hujusmodi durante, & occasione jurisdictionis Monasteriorum præfatorum tantum, in negotiis, & Causis criminalibus quibuscumque, quoties opus fuerit, se immiscere, ac in eis consilium, mandata, & jussiones tam verbo, quam in scriptis dare, & debitæ executioni demandare, seu demandari facere, etiam si sanguinis effusio, membrorumque mutilatio, seu etiam mors inde sequatur, libere, & licite, ac absque ullo conscientiæ scrupulo, & irregularitatis, seu cujusvis alterius pœnæ, vel Censuræ Ecclesiasticæ incursu possint, & valeant: dummodo tamen a sententia in causa sanguinis per ipsos ferenda omnino abstineant, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dummodo sententiam sanguinis ipsi non pronuncient.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XVIII. Aprilis MDCXXVIII. Pontificatus nostri anno quinto.

Vener. Sanctiss. Crucis reliquias ex S. Anastasiæ, & S. Crucis in Jerusalem desumtas, cruceque argentea inclusas largitur Basilicæ Vat.; ostendendas populo post sacram Cuspidem, & ante Sacratiss. Imaginem Salvatoris præcipit; ac plenariam Indulgentiam unaquaque in ostensione trium harum reliquiarum, quæ majores nuncupantur, elargitur.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. Caps. I. Fasc. 2.

AN. CH. 1629. 9. April.

Præclarum exordium a Sanctiss. Crucis laude.

AD futuram rei memoriam. Ex omnibus Sacris Reliquiis, quas Christus Salvator noster Ecclesiæ suæ Sanctæ, ad excitandas fidelium mentes, & spiritualem illarum consolationem reliquit, Christianus populus Sacratissimum Sanctæ Crucis lignum præcipuo adorationis, & honoris cultu jugiter veneratur. Unigenitus enim Dei filius, homo factus, hominis factor, in eodem Ligno humani generis salutem operatus, ac insons pro sontibus hostia factus est, & effuso pro injustis sanguine justi, mortis servitutem suscepit; ut nobis tribueret vitæ æternæ libertatem, cujus spe erecta, merito illud canit Ecclesia præconium. *Beata cujus brachiis pretium pependit sæculi.* Hac pia meditatione dudum permoti, Sacri ejusdem Sanctæ Crucis Ligni parvam Crucem, quæ in Sanctæ Anastasiæ asservabatur (*a*), ac de ea, quæ in Sanctæ Crucis in Hierusalem Ecclesiis de Urbe asservatur (*b*), particulam Cruce argentea lapidibus pretiosis ornata includi jussimus. Nunc vero operæ pretium nos facturos existimantes; si provisionis nostræ ministerio Sacræ hujusmodi Sanctæ Crucis reliquiæ, majori qua fieri potest, veneratione colantur; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, Crucem argenteam sacris hujusmodi Sanctissimæ Crucis reliquiis decoratam, Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ad quam maximus Christifidelium devotionis causa ex omnibus mundi partibus fit concursus, eo in loco collocandam, & perpetuo custodiendam, ac asservandam, ubi pariter sunt ejusdem Salvatoris Imago Veronicæ Sudario excepta, & ferrum Lanceæ, quo Sanctissimi illius Corporis in ipsa Cruce pendentis, latus perforatum fuit (*c*), tenore præsentium donamus, concedimus, & elargimur. Volentes, & districte in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandantes dilectis filiis Capitulo, & Canonicis ejusdem Basilicæ, ut perpetuis futuris temporibus in festo Inventionis Sanctæ Crucis die III. Maji, ac etiam in aliis diebus, quibus juxta ejusdem Basilicæ consuetudinem Sacræ Imaginis, & Ferri præfatorum, seu eorum alterius reliquiæ populo adorandæ ostenduntur, de cetero Ferri primo, deinde Crucis, postremo Sacræ Imaginis reliquiæ hujusmodi ostendi debeant (*d*). Nos enim

Donum pretiosiss. S. Crucis ab Urbano factum Basilicæ.

Collocandæ inter Reliquias Majores.

Eadem quo ordine ostendenda populo?

(*a*) Hanc Ecclesiam pluribus in Section. libri Pontificalis memoratam in Palatini montis radicibus an. 1634 deformatam, ejusque porticum vi ventorum dirutam tempore bacchanalium hic Pontifex instauravit. Martinell. *Ro. Sac. pag.* 54. & *seq.* Sanctiss. Crucis Reliquias hinc discis ibidem asservari. Quis autem intulerit, datum non est invenire.

(*b*) Historia hæc satis nota apud Baron. *an.* 326. *n.* 42. & *seqq.* Blanchin. Anast. *to.* 2. *pag.* 270. & *seq.* Sed præcipue Ciampin. *de Sac. Ædif. pag.* 118. & *seq.* & Auctores apud ipsos citati.

(*c*) Supra (*pag.* 207.) habes historiam translationis insignium Reliquiarum tum Veronicæ, tum Lanceæ. Consule notas *a*, & *b*.

(*d*) Moris, qui viget in nostra Basilica Institutionem hinc certam deprehendis.

(*a*) Has

enim de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi; omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui in eadem Basilica Ferri, Crucis, & Sudarii hujusmodi ostensioni praesentes fuerint, & pro fidei orthodoxae propagatione, ac Ecclesiae Catholicae tranquillo statu, seu prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, ac remissionem misericorditer in Domino concedimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Indulgentia plenaria adstantibus ostensioni.

Modo confessi & commun. refecti orent &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 9. Aprilis 1629. Pontificatus nostri anno sexto.

Literas Apostolicas Sixti V. super relocatione bonornm Basilicae declarat intelligendas de quibuscumque Bonis ubilibet constitutis, quae videlicet cum beneplacito Sedis Apostolicae relocari valeant etiam ultra triennium contra legem statuti Urbis (a).

Ex Autogr. Arch. Bas. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN.CH. 1629. 24. Septemb.

AD futuram rei memoriam. Alias a fel. rec. Sixto Papa V. praedecessore nostro emanarunt literae tenor. subsequen. videlicet: *Sixtus Papa V. Ad futuram rei memoriam Pastoralis cura Nos admonet &c.*

Indicantur literae Sixti V.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Junii MDLXXXIX. Pontificatus nostri anno quinto.

Cum autem, sicut dilecti filii Capitulum, & Canonici dictae Basilicae nobis nuper exponi fecerunt, licet praeinsertae literae hujusmodi, prout occasio tulit, etiam quoad bona dictae Basilicae extra Urbem existentia observatae sint, nihilominus a nonnullis in dubium revocetur, an eaedem litterae bona, ut praefertur, extra Urbem, ejusque territorium existentia comprehendant, proindeque ad dubia, & difficultates desuper tollenda, ac lites super contractibus dictorum bonorum tam initis quam ineundis in futurum evitan. sibi per nos de opportunae declarationis ministerio in praemissis provideri summopere desiderent: Nos Capitulum, & Canonicos praedictos specialibus favoribus, & gratiis posequi volen., & eorum singulares personas a quibusvis &c. Supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Apostolica auctoritate, tenore praesentium decernimus, & declaramus, praeinsertas Sixti praedecessoris hujusmodi literas in omnibus, & quibuscumque bonis dictae Basilicae in quovis loco, & provincia existentibus locum habere (b), & sic ab omnibus censeri, atque ita per quoscumque judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, irritumque, & inane siquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. praemissis, ac omnibus illis quae dictus Sixtus praedecessor in suis literis praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dubium & difficultas super liter. interpretat.

Declaratio Pontificia earum literarum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XXIV. Septembris MDCXXIX. Pontificatus nostri anno septimo.

Indul-

(a) Has literas habes supra (*pag.* 158.) eas consule. Clemens VIII. eas similiter confirmarat an. 1596. ut liquet ex ejus literis Apost. sup. (*pag.* 190.) Quod attinet ad statutum Urbis, cui derogavit Sixtus V. pro Basil. nostra, vide item *p.* 158. *not. a*

(b) Revocauda huc *not. a*, quae habetur ad literas Sixtinas *pag.* 159. ubi hae literae indicantur.

Indulgentiam plenariam concedit omnibus visitantibus sacram Confessionem, ac recitantibus Orationem *Ante Oculos &c.* seu decem *Pater* & *Ave*, in festis diebus SS. Trinitatis D. N. J. C. SS. Virginis, S. Jo: Baptistæ, SS. Petri & Pauli, & aliorum Apostolorum, omnium Sanctorum, & sextis feriis Martii; diebus vero cæteris per annum, annos 7. totidem quadragenas.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Caps. 1. Fasc. 2.

AN. CH. 1630. 15. Novemb.

Præclara laus Confession. Sancti Petri.

AD futuram rei memoriam. Inter primarias, & Sacris Sanctorum reliquiis celebriores Orbis Terrarum Ecclesias, ea in primis Vaticani pars, quæ Sancti Petri Confessio appellatur (*a*), insignis semper fuit, ubi designato Basilicæ Principis Apostolorum loco, Constantinus Magnus Imperator, in honorem ejusdem Beatissimi Principis Apostolorum Ecclesiam ædificavit: ad eam enim Christifideles ex omnibus mundi partibus, tanquam ad fidei Petram, & Ecclesiæ fundamentum convenientes, locum Principis Apostolorum Sepulchro consecratum summa religione, & pietate venerantur. Unde nos, qui ejusdem Principis Apostolorum in universalis Ecclesiæ regimine, meritis licet imparibus, divina providentia successores sumus, ad divinam opem in S. Matris Ecclesiæ necessitatibus implorandam, necnon ad augendam in dies, nedum conservandam Christifidelium devotionem, tam erga eamdem Basilicam per tot Romanos Pontifices prædecessores nostros ingentibus expensis magnificentissime reædificatam (*b*), & a Nobis tandem solemnibus cæremoniis consecratam (*c*), quam erga prædictam Confessionem, illiusque Altare quatuor Columnis æneis, sumptuoso opere elaboratis, ac Ciborio per nos ornatum, peculiari Apostolicæ sollicitudinis studio jugiter invigilamus, & cælestes Ecclesiæ thesauros, quorum dispensatores in terris a Domino constituti sumus, pro spirituali fidelium ad eamdem Basilicam devotionis causa confluentium devotione libenter erogamus, ut multiplicatis eorudmem fidelium intercessionibus exaudiat Dominus illorum vota de templo sancto suo. Igitur de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœniten. & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Sacram ejusdem Beati Petri Confessionem in dicta Basilica in singulis Sanctissimæ Trinitatis, D. N. Jesu Christi, Beatissimæ Virginis Mariæ, S. Joannis Baptistæ, Beatorum Petri, & Pauli, aliorumque Apostolorum, & celebritatis omnium Sanctorum festis, ac cujuslibet feriæ sextæ mensis Martii diebus, a primis Vesperis usque ad occasum solis, festorum, & dierum hujusmodi singulis annis devote visitaverint, & ibi sequentes preces, aut si illas legere nesciverint, vel nequiverint, decies orationem Dominicam, ac toties salutationem Angelicam, ad divinam misericordiam implorandam, ut præfertur, devote recitaverint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium suorum peccatorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iis vero, qui etiamsi confessi non fuerint, propositum tamen primo quoque tempore confitendi habuerint, eamdemque Confessionem quolibet alio die visitaverint, & ibi Orationes prædictas devote recitaverint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Preces autem recitandæ sunt hæ, videlicet, Oratio (*d*): *Ante oculos tuos Domine culpas nostras ferimus, & plagas, quas acce-*

Frequens ad eam concursus adjuvandus spirituali ope.

A Pontifice cælest. Thesauri dispensatore.

Indulgentia plenaria conceditur dieb. præscriptis, ac forma orandi.

Non confessis at proponentibus confiteri septem annorum totidem quadrag.

(*a*) Nostra hac in Collectione non semel de sanctissimo isto loco sermo est. Præterea Ciampin. *de sacr. Ædiff. pag.* 29. & 48. præ aliis tot Scriptoribus uberrime agit de Sacra Confessione. Consule lib. *Altarium & Reliquiar.* nostræ Basilicæ *p.* 132. in quem Raph. Sindon. Archivi Custos contulit plura ex antiqq. Scriptorib. indicavitque Auctores, unde habemus augustam ejus formam recentiorem juxta has literas.

(*b*) De hac re vide quæ supra habentur *pag.* 219. *not. b* ad Paul. V. qui augustissimum ædificium a Julio II. cœptum absolvit an. 1616. Vide etiam Bened. XIV. *de Servor. Dei Beatif. &c. lib.* 1. *cap.* 46. §. 8. *n.* 46. hic enim indicatos Pontiff. enumerat, additque Alex. VII. qui tantum opus absolvit. Ex Cohell. *notit. Cardin. cap.* 15. *Cong. XI.*, & *cap.* 59. multa suppetunt non negligenda, quamquam nonnulla censuræ subjicienda is enarrat.

(*c*) Anno videlicet 1626. die 18. Novembr. Huc repete hujus Pontif. literas Apostol. quas dedimus supra *pag.* 238.

(*d*) Nil magis notum Eruditis, quam Magdeburgensium Centuriatorum principis Mathiæ Flacci Illyrici editio Missæ latinæ an. 1557. quam scilicet Catholicis adversantem credidit; at Lutherani postmodum iisdem Catholicis suffragari deprehendentes, eam supprimere modis omnibus conati sunt. Hoc in errore ipsi Catholici versabantur; quum, palinodia hæreticor. magistra, secus esse didicerunt, asserendisque Fidei dogmatis utilem agnoverunt. Card. Bona *Append. ad Rer. Liturg libros* eam vulgavit. Mabillonius, & Martene imitati sunt Card. Bona, ac de ea egerunt satis multis.

Ad rem nostram quod attinet, Urbanus VIII. hanc Orationem inde hausit, in novam formam reduxit, Apostol. aucto-ritate

atio celebris, ..te Oculos &c.

accepimus, conferimus. Si pensamus malum, quod fecimus, minus est, quod patimur, majus est, quod meremur, gravius est, quod commisimus, levius est, quod toleramus. Peccati pœnam sentimus, & peccandi pertinaciam non vitamus. In flagellis tuis infirmitas nostra teritur, & iniquitas non mutatur. Mens ægra torquetur, & cervix non flectitur. Vita in dolore suspirat, & in opere non se emendat. Si expectas, non corrigimur, si vindicas, non duramus. Confitemur in correctione, quod egimus: obliviscimur post visitationem quod flevimus. Si extenderis manum, facienda promittimus: si suspenderis gladium, promissa non solvimus. Si ferias, clamamus ut parcas: si peperceris, iterum provocamus, ut ferias. Habes Domine confitentes reos. Novimus, quod nisi dimittas, recte nos perimas. Præsta Pater Omnipotens sine merito, quod rogamus, qui fecisti ex nihilo, qui te rogarent. Per Christum Dominum nostrum. Amen. ℣. Gregem tuum Pastor æterne non deseras. ℟. Sed per Beatos Apostolos tuos perpetua defensione custodias. ℣. Protege Domine populum tuum ad te clamantem, & Apostolorum tuorum patrocinio confidentem. ℟. Perpetua defensione custodias. ℣. Orate pro Nobis SS. Apostoli Dei. ℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

ORATIO.

Aliæ Orationes ad Indulgentiam assequendam recitandæ.

PRæsta quæsumus Omnipotens Deus, ut nullis nos permittas perturbationibus concuti, quos in Apostolicæ Confessionis Petra solidasti. Per Dominum nostrum &c.

Imploret Clementissime Domine nostris opportunam necessitatibus opem devote a nobis prolata meditatio, qua Sanctus olim Joannes Chrysostomus in hac Basilica conditus, te cum Beatissimis Apostolis Petro, & Paulo repræsentavit sic colloquentem: Circumdate hanc novam Sion, & circumvallate eam, hoc est, custodite, munite, precibus firmate, ut quando irascor in tempore, & orbem terræ concutio, aspiciens sepulchrum vestrum nunquam desiturum, & quæ libenter propter me geritis stigmata, iram misericordia vincam, & ob hanc percipiam vestram intercessionem; Etenim quando Sacerdotium, & Regnum video lacrymari, statim quasi compatiens ad commiserationem flector, & illius meæ vocis reminiscor; Protegam Urbem hanc propter David servum meum, & Aaron Sanctum meum. Domine Fiat Fiat; Amen Amen. In contrarium facientibus non obstan. quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Indulgentia eadem est perpetua.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xv. Novembris MDCXXX. Pont. nostri anno octavo.

Concedit facultatem Canonicis, tribuendi particulam Capitis S. Lamberti Capellæ ejusdem Sancti Ep. & M. in Sanctæ Mariæ de Anima existenti, debito cum honore a Provisoribus, seu Sacrista servandam.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN. CH. 1636. 18. *Martii.*

DIlecti filii; salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum, sicut nobis nuper exponi fecistis, dilectus filius Magister Ægidius Ursinus de Vicariis (*a*) Canonicus istius Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Datarius, Auditor, & Prælatus domesticus, & familiaris continuus Commensalis noster, pro suo singulari Catho-

ritate firmavit, Indulgentiis auxit. Ex editione Card. Bona huc illam afferam, ut facilior collatio sit: *Si ante oculos tuos, Domine, culpas quas fecimus, & plagas, quas vel durissimas in hac vita pati possumus, conferamus, minus est quod patimur, majus est quod meremur: peccati pœnam sentimus, & peccandi pertinaciam non evitamus, in flagellis tuis fragilitas nostra frangitur & iniquitas non mutatur; mens ægrota torquetur, & cervix dura non flectitur; vita in dolore suspirat, & tamen in opere non se emendat. Si expectamur, non corrigimur, si vindicas, non duramus, confitemur in correptione quod fecimus, obliviscimur in visitatione quod flevimus; si impresseris manum, facienda promittimus, si suspenderis gladium, promissa non facimus; si ferias clamamus ut parcas, si parcis, iterum te provocamus ut ferias; si angustiæ veniunt tempus petimus pœnitentiæ, si misericordia subveniat, abutimur patientia, quæ pepercit; adhuc plaga illata vix præterit, etiam non recolit mens ingrata quod pertulit: Si citius nos exaudias, ex misericordia insolescimus, si tardius, impatientia murmuramus. O Domine, volumus te servare quod feceris; non timemus negligere quod jusseris; habes Domine confitentes reos, parce quia pius es. Novimus, quod nisi dimittas, recte nos punias; sed apud te est multa miseratio, & propitiatio perabundans; præsta sine merito quod rogamus, qui fecisti qui te rogarent. Clamantibus autem ad te nobis, Domine miserere. Moveat pietatem tuam vox fidelis, & flebilis, atque illa, de qua totum speramus, pietas non reputet quod offendimus, dum respicit quod rogamus; & cum sit grandis miseria esse nos reos, major tibi sit clementia erga nos miseros. Erige nos Domine Deus noster, & alleva misericordia tua, ut communione salutis & gaudio charitatis, dum ipsi salvari ex munere tuo cupimus, etiam fide, & pace cunctarum gentium gaudeamus. Per &c.*

(*a*) In lib. descend. Canonicor. &c. *pag.* 202. vocatur Ecclesiæ Leodiensis Canonicus: nostræ autem Basil. Canonicatum est adeptus an. 1631. 4. Sept.

tholicæ Religionis zelo, ac præcipuo, quem erga Sanctum Lambertum Martyrem Episcopum Trajecten., seu Leodien. gerit devotionis affectu, Sacras Capitis ejusdem Sancti Lamberti reliquias, quæ in eadem Basilica asservantur, vase argenteo ad formam Capitis suis expensis elaborato includi curaverit (*a*): Vos autem ut spirituali ipsius Ægidii desiderio respondeatis, aliquas earumdem Sacrarum reliquiarum particulas Capellæ ejusdem Sancti Lamberti in Ecclesia Beatæ Mariæ de Anima nuncupat. de Urbe sita, debitis cum honore, & reverentia, asservandas dare, & concedere posse desideretis; nos votis vestris, quantum cum Domino possumus, annuere, vosque specialibus favoribus & gratiis prosequi volen., & vestrum singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. Supplicationibus vestro nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; vobis ut sacrarum reliquiarum Capitis Sancti Lamberti Martyris, & Episcopi præfati nonnullas particulas eidem Capellæ debitis cum honore, & reverentia asservandas, absque ullo censurarum, & pœnarum incursu dare, & concedere, eidemque Capellæ, & pro ea dictæ Ecclesiæ Administratoribus, seu illius pro tempore provisori, aut Sacristæ, ut sacrarum reliquiarum particulas hujusmodi, ad effectum prædictum recipere, libere, & licite possitis & valeatis, ac possit, & valeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur. Non obstan., quibusvis prohibitionibus desuper factis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Basilicæ &c.

Canonici petunt facultatem concedendi Reliquias S. Lamberti Ep. & M.

Eam Pontifex elargitur pro Eccl. de anima.

Obstantia quæcumque removens.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 18. Martii 1636. Pontificatus nostri anno decimotertio.

Altaria duo S. Gregorii, & SS. Processi & Martiniani, a Paulo V. vivæ vocis oraculo privilegiata pro defunctis confirmat: tertiumque addit altare Chori cum simili privilegio pro animabus defunctorum.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 1. Fasc. 2.

AN.CH. 1636. 14. *Jun.*

AD perpetuam rei memoriam. Cum sicut accepimus, alias fel. rec. Gregorius Papa XIII. prædecessor noster duo Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, unum videlicet sub mortuorum, & aliud sub Sancti Gregorii in Capella Sancti Andreæ respective titulis altaria specialibus indulgentiarum muneribus pro Christifidelium animabus e purgatorii pœnis per modum suffragii liberandis decoraverit (*b*). Ad præsens vero post demolitam veterem Ecclesiam, alia duo altaria privilegiata, alterum sub SS. Processi, & Martiniani, aliud vero sub S. Gregorii in Capella Clementina (*c*) titulo prætendantur, vivæ vocis oraculo Romani Pontificis prædecessoris nostri concessa. Nos volentes omnem dubitandi materiam circa præmissa e medio tollere; eamdemque Basilicam speciali privilegio, ut par est, prosequi, dictaque Sancti Gregorii in Capella Clementina, necnon SS. Processi, & Martiniani altaria, & eorum quodlibet hoc speciali dono illustrare, auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei misericordia ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ut quandoque sacerdos aliquis sæcularis, sive cujusvis Ordinis Regularis Missam Defunctorum pro anima cujuscumque fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad præfata duo S Gregorii in Capella Clementina, & Sanctorum Processi, & Martiniani altaria, & eorum quodlibet celebrabit, Anima ipsa de thesauro Ecclesiæ per modum suffragii indulgentiam consequatur; ita ut Domini Nostri Jesu Christi, ac Beatissimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii pœnis liberetur, concedimus. Præterea quoniam propter quotidianam missarum frequentiam prædicta altaria missis hujusmodi celebrandis

Altaria duo privilegiata a Paulo V.

Sed vivæ tantum vocis oraculo.

Auctoritate Apostol. privilegiata declarat pro Defunctis.

(*a*) De Sacello SS. Lamberti & Servatii diximus (*To. 2. pag. 200. not. a*) De reliquis autem Grimaldus *Catal. Reliquiar. pag. 36.* hæc habet: *Fuit reposita (an. 1636.) in capite argenteo impensa Ill. & Rev. D. Ægidii &c.* juxta fidem harum literarum, ex quibus constat de reliquis.

(*b*) Greg. XIII. literas habes supra (*pag. 101.*) Eas consule cum subjectis notis.

(*c*) Id Sacellum a Clemente VIII. qui illud construxit, nomen mutuatur. Huc an. 1606. Paulus V. transtulit Sacrum Gregorii Corpus ut supra (*pag. 207. not. b.*) Gregorius IV. ante annos fere octingentos sub ara illius nomine celebri in minoris navis australis postremo, ait Alpharanus designans locum num. 85. sacrum pignus deposuerat, ubi & S. Andreæ Caput Pius II. collocavit, sed illo exciso, quum Paulus V. augustum Templum auxit, & terminavit, ad Sacellum Clementinum jam antea absolutum, est translatum, ubi hodie quiescit.

(*d*) Mar-

aucitati eor- ſulens ter- m addit.

dis minime ſufficiunt, tenore præſentium etiam concedimus, quod miſſæ etiam conventuales, exequiarum, & aliorum pro defunctis in altare Chori dictæ Baſilicæ celebrandæ ſuffragentur animabus fidelium defunctorum perinde acſi in dictis Altaribus, ſeu eorum altero celebrarentur. In contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Privilegium perpetuum declarat.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Junii 1636. Pontificatus noſtri anno decimotertio.

Ratam habet, & confirmat concordiam & tranſactionem inter Capitulum, & Archiepiſc. Teatinum: ita ut Monaſterium S. Martini de Fara declaretur nullius Diœc. Rom. tantum Pontifici ſubjectum cum juriſdictione quaſi Epiſcopali Capituli, & aliud S. Salvatoris de Majella ſubjaceat Archiepiſcopo præter quinque parochiales Eccleſias quæ recenſentur: quod præſtat per poteſtatem delegatam Card. Vicario.

Ex Autogr. Arch. Baſ. Vat. Capſ. 70. Faſc. 234.

AN.CH. 1636. 14. Jun.

URbanus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Dilecto filio noſtro in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicario in ſpiritualibus generali (*a*); ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. In Apoſtolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, diſponente Domino conſtituti ad ea, per quæ inter fideles quoslibet, præſertim quorum fides & devotio in noſtro, & Sedis Apoſtolicæ conſpectu refulget, ac perſonas Eccleſiaſticas divinis laudibus jugiter cum multo decore, & venuſtate inſiſtentes pax, & concordia cum divini cultus augmento nutritur, & augetur, ſolita conſiderationis indagine intendimus, & iis quæ propterea circa beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumlibet diſpoſitionem, ne illa longæ vacationis exponantur incommodo, ſemotis litium anfractibus concorditer terminata fuiſſe dicuntur, ne in recidivæ contentionis ſcrupulum relabantur; ſed ut perpetuo firma, & illibata perſiſtant, libenter cum a nobis petitur Apoſtolici mandamus adjici muniminis firmitatem. Sane dilectus filius noſter Antonius tituli Sanctorum Nerei, & Achillei presbyter Cardinalis Sanctacrucius (*b*) nuncupatus, modernus Eccleſiæ Theatin. ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica Præſul, ac dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe nuper nobis exponi fecerunt, quod cum alias tam bonæ memoriæ Marſilius (*c*) dum vixit Archiepiſcopus Theatin. quam plures alii anteceſſores ejuſdem Eccleſiæ Præſules in Monaſteriis, Abbatiis nuncupatis, Sancti Salvatoris de Majella, & Sancti Martini de Valle, ſeu della Fara, Ordinis Sancti Benedicti in provincia Theatina ſitis, ac pridem eidem Baſilicæ Apoſtolica auctoritate perpetuo unitis, eorumdem Monaſteriorum, & Eccleſiæ Rectoribus, aliiſque Miniſtris, & Vaſſallis juriſdictionem, & jura Epiſcopalia ſibi competere, & e contra Capitulum, & Canonici hujuſmodi præfata monaſteria a diverſis perſonis fuiſſe fundata cum diverſis privilegiis, & exemptionibus, & tam in actu illorum unionum (*d*) præfatæ Baſilicæ eadem auctoritate Apoſtolica ut præfertur factarum, quam ex diverſis privilegiis, ſeu Indultis a diverſis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & præcipue a felicis recordatio-

Orditur ab officio Summi Pontificis.

Circa Eccleſiaſtica beneficia.

Archiep. Teatini, & Cap. S. Petri petitio.

Quiſque ſibi tribuit juriſd. Monaſterior.

(*a*) Martius Card. Ginettus Veliternus Pontificiæ domus Præfectus in Sacr. Colleg. cooptatus fuerat ab Urb. VIII. an. 1626. & poſt biennium creatus Vicarius Urbis. Notandum, quod anno 1653. ex titulo S. Mariæ Tranſtiberim die 9. Jun. ad Albanenſem Sedem eſt promotus. Quare ab an. 1629. Vicarii munere functus erat 24. annos presb. Card. ne mireris filium, non fratrem appellari. Obiit ſupremum diem 1671., ut conſtat ex ejus Epitaphio in S. Andreæ de Valle in nobili Ginettæ gentis ſacello. Addit. ad Ughell. in Epiſc. Portuen. *to.* 1. *p.* 151. *& ſeq.*

(*b*) Fuerat hic Baſilicæ noſtræ Canonicus: præterea ad Archiep. Sedem Urbinatem non die 22. Maji ut habet Ughellus, ſed die 9. Jun. hujus anni, ut habent Acta, ſex nempe diebus ante has literas, translatus erat: tametſi adhuc Teatinam Eccleſiam moderatus videtur; quum non habuerit Succeſſorem Stephanum Saulium uſque ad Novemb. menſem an. 1638.

(*c*) Marſilius Perutius de Mandulpho Pauli V. intimus Cubicularius, ejuſque Nepotis Scipionis Burgheſii poſtea Archipresbyteri noſtræ Baſilicæ Auditor, Teatinus Epiſcopus eſt creatus an. 1618. ante biennium, quam Scipio Archipresbyter fieret. Ciac. Ughell.

(*d*) Monaſt. S. Salvatoris de Majella univerat Paulus III. literis haud expeditis, quas Julius III. edidit, ſeu confirmavit an. 1550. Conſule eaſdem cum notis (*hoc to. p.* 1. & 19. *& ſeqq.*) Aliud autem S. Martini ante annos centum univerat Nicol. V. 1451. Videndæ ejus literæ cum notis (*to.* 2. *pag.* 134. *& ſeqq.*) inde enim liquet de juriſd. Capituli.

(*a*) Con-

dationis Innocentio PP. III. (*a*) conceſſis eadem Monaſteria a quorumcumque Ordinariorum juriſdictione exempta & reſpective ſtatutum fuiſſe, quod ſicut ipſa Baſilica nulli alii ſubeſt, quam Romano Pontifici; ita etiam illius monaſteria, Eccleſiæ, & bona eodem jure, & privilegio gaudere debeant, & gaudeant, nullique alteri, quam Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ ſubſint: ulteriuſque Capitulum, & Canonici hujuſmodi, licet dicta Monaſteria in dicta provincia Theatina, ut præfertur, ſeu intra illius limites ſita ſint; nihilominus illa nullius diœceſis exiſtere, ac propterea, & ex certis aliis rationibus, & cauſis juriſdictionem, & jura quaſi Epiſcopalia in præfatis Monaſteriis, ac Eccleſiis, lociſque, ac terris eis ſubjectis competere reſpective prætenderint: ob idque ſuper juriſdictione hujuſmodi hinc inde pretenſa, rebuſque aliis latius per partes deductis, & illorum occaſione inter dicti Marſilii Archiepiſccpi anteceſſores Archiepiſcopos, ac Capitulum, & Canonicos hujuſmodi lis, & cauſa & controverſia & differentia orta, ea denique cauſa diu inter ipſum Marſilium Archiepiſcopum, ac Capitulum, & Canonicos hujuſmodi in Sacro Rotæ Auditorio agitata fuerit, ac demum ipſe Marſilius Archiepiſcopus adhuc tunc in humanis agens, ac Cap tulum, & Canonici hujuſmodi provide conſiderantes, quod ſi cauſa præfata judicialiter, & jure medio terminanda foret, procul dubio tum ob cauſæ gravitatem, & articulorum diſcutiendorum copiam, tum etiam ob probationes hinc inde neceſſario faciendas fere immortalis, non ſine animarum ambarum partium maxima inquietudine, ac moleſtia, & pene intolerabili impenſa, redderetur; perpendentes quoque litium eventus dubios, ac incertos exiſtere, ac propterea ex ſupradictis, & aliis etiam rationibus, & cauſis hinc inde diſcuſſis, & oretenus deductis, & allegatis ipſis magis expedire cauſam, & cauſas hujuſmodi per viam amicabilis concordiæ, & tranſactionis terminare, quam illas judicialiter proſequi; ad certam honeſtam concordiam, ſeu tranſactionem inter ſe devenire ſtatuiſſent: tractatu vero concordiæ, & tranſactionis deſuper faciendæ durante, & ad effectum non perducto ipſe Marſilius Archiepiſcopus, ſicut Domino placuit, debitum naturæ perſolverit, tandem dictus Antonius Cardinalis, & Præſul tractatu per præfatum Marſilium Archiepiſcopum ejus anteceſſorem, ut præfertur, facto, & per eum renovato ſeu continuato, ad infraſcriptam cum Capitulo, & Canonicis præfatis, ſub noſtro & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, devenit concordiam, & tranſactionem, per quam videlicet partes ipſæ a quibuſcumque litibus, controverſiis, & differentiis ſuper præmiſſis & illorum cauſa, & occaſione tam in præfato Rotæ Auditorio, quam alias ubilibet quomodocumque vertentibus, unanimiter, & concorditer, ac ex ſupradictis aliis rationibus, & cauſis eorum animos moventibus receſſerunt, & recedunt; illiſque, ac omnibus & ſingulis earum ac cujuslibet ipſarum annexis, connexis, emergentibus, & dependentibus, prout etiam omnibus & ſingulis juribus, actionibus in prætenſionibus deductis, & allegatis, quæ & quas in futurum etiam ex cauſa noviter ſuperveniente, vel a te quomodolibet quomodocumque, & qualitercumque deducere, & allegare poſſent, expreſſe ceſſerunt, & renunciaverunt illiſque in Judicio, vel extra ſub quovis prætextu, titulo, cauſa, & occaſione etiam enormis & enormiſſimæ læſionis, ac ex quacumque alia cauſa cogitata, & inexcogitata etiam in Corpore Juris clauſa, etiam in dicta concordia non expreſſa, & forſan dé neceſſitate exprimenda, minime uti promiſerunt, omneſque, & ſingulas expenſas deſuper factas, & damna, ac intereſſe hinc inde paſſa, & incurſa tam judicialiter, quam extrajudicialiter in petitorio & poſſeſſorio, ac de & ſuper ſtatu dictorum monaſteriorum, & cujuslibet illorum juriſdictione, Eccleſiis, Rectoribus, & Vaſſallis, ut ſupra, & alias quomodolibet invicem, & viciſſim remiſerunt, & condonarunt, ac remittunt, & condonant, ac ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium impoſuerunt, & imponunt promittentes, ſe ſe invicem, & viciſſim, ut ſupra, amplius non moleſtare, nec moleſtari facere ſub quovis pretextu, & colore. Imo in eventum alicujus litis, ſeu controverſiæ ſeſe eximere, & liberare, ac indemnes prorſus relevare his adjectis pactis, & conditionibus, quod præfatum Monaſterium Sancti Martini de Valle, ſeu de Fara, ac Terra, ac totum, & integrum ejus Territorium dumtaxat, & non ultra, a dioceſi Theatina penitus, & omnino diviſa, diſtincta, & ſeparata, ac a quibuſcumque viſitationibus, correctionibus & ſuperioritate, ac omnimoda juriſdictione dicti Antonii Cardinalis, ac Præſulis, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Theatini prorſus libera, exempta, & immunia ſint, & eſſe cenſeantur, prout dictus Antonius Cardinalis & Præſul, quatenus opus ſit, tam

Capitulum nitens vi unionum & Privil. Apostol.

Contra Archiep. ſibi vindicabat: unde lis orta diuque agitata.

Denique ad tranſactionem & concordiam deventum erat.

In quedam capita ſimul convenientes.

Quorum ſententia hic exprimitur.

Pacta & conditiones, inter eos ſancita.

(*a*) Conſuli oportet literas Innoc. III. [*to. 1. pag. 80. & ſeq.*]

(*a*) Con-

sit, tam suo, quam ejus successorum dictæ Ecclesiæ Theatinæ Præsulum, seu administratorum pro tempore existentium nominibus divisit, distinxit, separavit, & liberavit; ita ut deinceps perpetuis futuris temporibus dictus Antonius Cardinalis, & Præsul, & successores præfati nullum jus, nullamque Jurisdictionem super Monasterio Sancti Martini in Terra, & Territorio prædictis habere & prætendere, ac in, & super eis quomodolibet ex quavis causa, & occasione minime se intromittere possint, nisi in casibus contentis in Constitutione piæ mem. Gregorii Papæ XIV. (a) super immunitate Ecclesiastica edita. In quibus casibus cognitio Causarum in dicta Constitutione expressarum ad pro tempore existentem Archiepiscopum Theatinum spectet juxta dictæ Constitutionis formam, ipsumque Monasterium Sancti Martini cum ejus Territorio hujusmodi nullius diocesis sit, & esse perpetuo intelligatur, ac cum plena, & totali jurisdictione temporali, & spirituali, Episcopali vel quasi in Ecclesias & personas, necnon cum omnibus, & singulis gratiis præeminentiis, & prærogativis, privilegiis, & Indultis, quæ de jure, usu, vel consuetudine, vel alias quomodolibet etiam cuicumque Monasterio, vel Ecclesiæ, quæ nullius sit dioces. competunt, aut competere possunt. Vel quæ nobis, & Sedi præfatæ eidem Basilicæ concedere placuerit, Capitulo, & Canonicis hujusmodi remaneat, idemque Monasterium Sancti Martini Romano Pontifici pro tempore existenti, Sedique præfatæ dumtaxat immediate, salvis casibus in dicta Constitutione contentis, subjectum existat; cum hoc tamen, quod in illis actibus, quorum Capitulum hujusmodi incapax, ac in quibus opera alicujus Episcopi opus fuerit, Capitulum ipsum vocare teneatur Archiepiscopum Theatinum pro tempore existentem, quatenus in sua dioc. tunc adfuerit: si vero non adfuerit, seu si absuerit, ac etiam extrajudicialiter requisitus intervenire recusaverit, vel non voluerit, tunc liceat eidem Capitulo alium Episcopum sibi benevisum, qui, sicut etiam ipse Archiepiscopus Theatinus, si adfuerit, & intervenire voluerit, functiones necessarias, & opportunas nomine, & vice ejusdem Capituli faciat, vocare; hac insuper addita conditione quod Capitulum hujusmodi in dicto Monasterio Sancti Martini, & illius Territorio quascumque personas cujuscumque gradus, & conditionis, quæ Curiæ Archiepiscopalis Teatinæ contumaces, vel ab ea exules declaratæ fuerint, assecurare, vel alias quomodolibet retinere nullatenus possit, imo illos, quotquot fuerint, a dicto loco seu Terra Faræ, illiusque Teritorio infra triduum a die requisitionis, eidem Capitulo, sive ejus Vicario ibidem residenti pro parte dicti Archiepiscopi Theatini seu ejus Vicarii pro tempore existentis etiam extrajudicialiter faciendæ computandum, expellere teneantur: alias triduo ejusmodi elapso præfatis contumacibus, & exulibus non expulsis, liceat pro tempore existenti Archiepiscopo Theatino Curiam suam, seu ejus Ministros pro capiendis contumacibus, & exulibus in hujusmodi requisitionibus nominatis transmittere. Et vice versa Capitulum, & Canonici hujusmodi omnem, & quamcumque jurisdictionem ipsis in præfato Monasterio S. Salvatoris, ac quinque Parochialibus Ecclesiis infrascriptis eidem Monasterio S. Salvatoris unitis, seu ab eo dependentibus, videlicet una Propositura nuncupata S. Mariæ Majoris etiam nuncupatæ, terra Gipsii, & alia Præpositura, etiam nuncupata S. Silvestri Terræ Guardiæ Grelis, atque alia Archipresbyteratu nuncupata S. Laurentii loci Rapini, ac alia Arcipresbyteratu etiam nuncupata Terræ Pennæ pedemontium, necnon reliqua S. Nicolai Terræ Præturii, illarumque Rectoribus & Ministris ac Vassallis, & hominibus Parochianis dicto Capitulo quomodolibet competentem, seu per eos prætensam præfatis Antonio Cardinali, & Archiepiscopo, ejusque Successoribus Archiepiscopis Theatinis pro tempore existentibus perpetuo cesserunt, & renunciarunt, nullumque jus, & nullam prorsus actionem sibi ipsis, eorumque Successoribus reservarunt, præterquam tamen collationem dictarum Parrochialium Ecclesiarum, occurrente illarum vacatione, necnon proprietates, canones, & alia infrascripta. Ita quod toties quoties Parochiales Ecclesias præfatas quovis modo vacare contigerit, illarum collatio, & provisio ad Capitulum Basilicæ hujusmodi; approbatio vero personarum de eisdem Parochialibus Ecclesiis providendarum, quoad idoneitatem, ad Archiepiscopum Theatinum pro tempore existentem respective spectare: propthereaque Capitulum hujusmodi literas ejus provisionis expedire debeat cum clausula, quatenus provisus idoneus repertus fuerit per Archiepiscopum Theatinum, seu ejus Vicarium in spiritualibus generalem: & si provisus ipse in examine desuper, absque tamen concursu faciendo idoneus repertus non fuerit, tunc & toties quoties id acciderit, semper, & perpe-

[Mona]st. Sancti Martini, [T]erritor. ejus [null]ius diocesis [sit].

Gaudeatque [om]nibus privi[le]g. quæ aliis [hu]jusm. compe[tu]nt.

Functiones Episcopales fiant ab [e]od. Archiep. vel [a]lio Episc. ad arbitr. Capituli

Exules, & contumaces Archiepiscopi non recipiendos a Capitulo.

Contra Monaster. S. Salvatoris subjaceat Archiep. præter Ecclesias Parochial. 5.

Collatio & provisio Parochialium ad Capitulum; probatio ad Archiep. spectet.

[a] Constitutionem hanc celeberrimam datam nono Cal. Jun. 1590. quæ incipit *Quum alias*, habes Bullarii magni to. 2.

(a) Con-

perpetuo nova nominatio, & provisio unius vel plurium, donec alter ex eis approbatus fuerit spectet pariter, & pertineat ad dictum Capitulum, sed durante vacatione Parochialium Ecclesiarum hujusmodi, seu alicujus earum, ne cura animarum aliquod detrimentum patiatur, deputatio OEconomi ad arbitrium, & electionem Archiepiscopi, ipsiusque Archiepiscopi cura sit, & ad eum dicta deputatio spectet; declaratio vero provisionis seu mercedis OEconomo præfato debendæ ad Capitulum hujusmodi tantum pertineat, cum hoc similiter, quod ipsi Capitulo reservata sit, & esse censeatur libera collatio quorumcumque simplicium beneficiorum Ecclesiasticorum in dicta dioc. Theatin. existentium, ad collationem ipsius Capituli pertinentium; ita ut illorum collationem, & provisionem libere, prout hactenus, & hucusque fecerunt, deinceps facere possint: ulteriusque Capitulum, & Canonici hujusmodi in Ecclesiis, quarum jurisdictio, ut supra cessa est, & quæ in dioc. & provincia Theatina, ac respective sub proprietate, & directo dominio ejusdem Capituli, seu præfatæ Basilicæ existunt, ex se, & absque aliquo præfati Archiepiscopi ministerio, sed manu regia, prout hactenus consueverunt, canones solitos exigere, ac easdem Ecclesias visitare, seu visitari facere per suos Commissarios, ac in illis apponere, & affigere ac perpetuo reservare, & manutenere arma, & insignia ejusdem Capituli, nempe Regnum cum Clavibus in lapide marmoreo una cum infrascriptione, quod ipsæ Ecclesiæ sunt de proprietate dicti Capituli juxta formam Instrumenti super præsenti concordia confecti pro perpetua conservatione, & memoria jurium dicti Capituli in eisdem Ecclesiis. Nec possit pro tempore existens Archiepiscopus Theatinus quoscumque Rectores seu Vicarios per Capitulum hujusmodi in præfatis Ecclesiis, & earum qualibet hucusque deputatos, seu de eis provisos quomodolibet amovere, sed illos in eorum possessione quiete, & pacifice manutenere debeat, litibus in præfato Rotæ Auditorio, vel coram quocumque Judice forsan motis non obstantibus, quibus dictus Antonius Cardinalis, & Archiepiscopus expresse renunciavit. Possit tamen ipse Archiepiscopus Theatinus ab ipsis Vicariis, & Rectoribus, eorumque successoribus, ac ab eisdem Ecclesiis exigere ea, quæ ratione Seminarii, vel alio quocumque titulo exigere consueverint: ac postremo quod bona cujuscumque generis etiam Canones, seu Livelli, & responsiones annuæ in, & super molendinis aliisque rebus ad dictum Capitulum ratione dicti Monasterii S. Salvatoris de Majella, ubique locorum in dioc. & provincia hujusmodi quomodolibet spectantia, & pertinentia illorumque possessio, dominium, & totalis administratio, cura, & gubernium sint, & esse debeant perpetuo reservata Capitulo, & Canonicis præfatis, prout quorumcumque fructuum perceptio libera, immunis, & exempta ab ipso Archiepiscopo, & a quibuscumque impositionibus, taxis, contributionibus, & aliis quibuscumque gravaminibus tam ordinariis, quam extraordinariis per Archiepiscopum, & Capitulum Theatinum ex quacumque causa etiam Cathedratica, vel procurationis, ac ex alia quantumvis magis pia, favorabili, ac privilegiata, & privilegiatissima, ac etiam exprimi necessaria quomodolibet imponendis; modo, & forma, prout nunc ab omnibus præfatis sunt exempta Monasterium S. Martini illiusque territorium, & bona præfata; ita ut idem Capitulum dictæ Basilicæ pro omnibus prædictis concurrere, contribuere, aut ad aliud quodcumque non teneatur, & ad id cogi possit, sed ab omnibus, & singulis præmissis perpetuo exemptum existat, ac alias, prout in concordia hujusmodi, ac publico desuper confecto Instrumento plenius dicitur contineri. Quare præfati Antonius Cardinalis & Præsul, & Capitulum, & Canonici præfatæ Basilicæ asserentes concordiam hujusmodi pro bono pacis, ac longarum, & dispendiosarum litium, & differentiarum compositione, & extinctione factam fuisse, nobis humiliter supplicarunt, quatenus illam approbare, & confirmare atque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ac Capituli, ac Canonicorum prædictæ Basilicæ singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. nec non præfatas, & quascumque alias lites, & causas, quæ super præmissis tam coram præfato Rotæ Auditorio, quam etiam quolibet alio Tribunali, & coram quibuscumque Judicibus in quacumque instantia forsan pendeant, ac in quibuscumque statu, & terminis reperiantur, etiam si quomodolibet instructæ, & usque ad earum conclusionem perductæ, ac quæcumque resolutiones ad favorem ipsarum partium forsan factæ sint, respectu eorumdem Antonii Cardinalis, & Præsulis, ac Capituli, & Canonicorum dictæ Basilicæ dumtaxat, ad nos avocantes, easque penitus, & omnino extinguentes, & Antonio Cardinali, & Præsuli, ac Capitulo, & Canonicis Basilicæ hujusmodi, eorumque Successoribus præfatis, ac quibusvis aliis desuper interesse prætendentibus, & prætensuris perpetuum silentium imponentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ per

OEconomi deputatio Vac. Sed. ad Archiep. spectet.

Simplicia omnia Beneficia libere conferantur a Capitulo, cæteraque omnia juris ejus sint.

Vicarii & Rectores a Capitulo deputati in prædictis Paroch. Eccl. amoveri non possint ab Archiep.

In cæteris ... nibusq; jurisdi... Capituli int... esto ut in S... cti Martini ...

Concordia hujusm. auc... Apost. confirma... ri petitur.

Pontifex extincta omni li... te, ad se caus... avocat, silentium indicit.

tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vocatis ad id qui fuerint evocandi, concordiam hujuſmodi auctoritate noſtra perpetuo, ad partium tamen ſupplicationem, & quoad reſervationem juris conferendi Parochiales Eccleſias, aliaque beneficia ſupradicta per Capitulum dictæ Baſilicæ ſine præjudicio reſervationum & affectionum Apoſtolicarum, ſed illis ſemper ſalvis, & illæſis remanentibus, approbes, & confirmes, eique perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicias, ac omnes, & ſingulos tam juris, quam facti, ac ſolemnitatum, alioſque quantumvis ſubſtantiales defectus, & de neceſſitate exprimendos, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, dicta auctoritate ſuppleas, ac concordiam hujuſmodi ſemper, & perpetuo validam, & efficacem eſſe, & fore, & tam ab Antonio Cardinale, & Præſule, quam a Capitulo prædictæ Baſilicæ, eorumque Succeſſoribus aliis, ad quos nunc ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, plene & inviolabiliter obſervari, nec ab ea quovis prætextu quantumvis legitimo & juridico, vel alias recedi, vel reſiliri poſſe, ſicque & non alias per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos judicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus ſuper his quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari &c. dicta auctoritate noſtra decernas; & nihilominus pro potiori cautela, & quatenus opus ſit, præfatum Monaſterium S. Martini dictæ Terræ Faræ, ejuſque totum, & integrum Territorium a dioc. Theatin. penitus, & omnino dividas, & ſepares ac a quacumque ſuperioritate, & juriſdictione pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Theatin., & ejus Vicarii in ſpiritualibus generalis, ut ſupra prorſus eximas & liberes, ac nobis, & Sedi præfatæ immediate ſubjicias, ac Monaſterium S. Martini hujuſmodi cum illius Territorio præfato non Theatin, ſed nullius dioec. eſſe, & cenſeri debere, & vice verſa Monaſterium S. Salvatoris, ac quinque Parochiales Eccleſias præfatas juriſdictioni pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi præfati, etiam perpetuo ſubjicias, & ſubjecta eſſe ſimiliter decernas, & declares, ſalvis tamen, & illæſis remanentibus reſervationibus, & conditionibus ſupradictis juxta præfatæ concordiæ formam, & tenorem tantum. Præſentes quoque ſub quoquis prætextu etiam ſubreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, & invalidari non poſſe, ſed ſemper, & perpetuo validas, & efficaces eſſe, & fore: & quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane ſimiliter præfata auctoritate decernas. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis etiam in Synodalibus & provincialibus, generalibuſque, & univerſalibus Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis ac Monaſteriorum, & ordinum hujuſmodi etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

[…]xcipiuntur […]vationes & […]tiones Apo[…]cæ.

[…]ordiæ ipſius […]ditas Sancti […]tini Mona[…] ab Archiep. […]ſd. dividi-

Monaſter. Sancti Salvatoris cum 5. Parochiis jurisd. Archiep. eſto.

Obſtantia quæcumque removentur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo ſexto, decimooctavo Kal. Julii, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

Erectio Seminarii Vaticani, ejuſque dotatio Scutorum 400. quæ detrahuntur ex Taxa 1300. Scutorum ſimilium pro Seminario Rom. necnon aliorum 200. per Capitulum aſſignatorum, atque aliorum quæ identidem a piis fidelibus offerentur. Præterea conditio, & privilegia ejuſdem, ſtudiorumque genus.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vat. Capſ. 1. Faſc. 2.

[…]AN. CH. 1636. […]5. Octobr.

AD perpetuam rei memoriam.

Quoniam ad agrum Domini, & vineam Domini Sabaoth excolendam operariis opus eſt, qui ſtudium præſeferant, Deo, & Eccleſiæ inſerviendi: idcirco nos qui militantis Eccleſiæ regimini divina diſponente providentia præſidemus, inter cæteras Apoſtolicæ ſervitutis curas, in eam peculiari ſtudio incumbimus, ut in Clericis conſcribendis, quorum opera in Eccleſia, & in omni ſpeciali miniſterio neceſſaria fore dignoſcitur, magna cura, exactuſque delectus habeatur. Hanc ob rem Sacroſancta Synodus Tridentina ſtatuit, ut ſingulæ Cathedrales Metropolitanæ, atque his majores Eccleſiæ pro modo facultatum, & dioceſis amplitudine certum puerorum ipſius Civitatis, & Dioeceſis, vel ejus Provinciæ numerum in Collegio, ſeu Seminario alere, ac religioſe educare, Eccleſiaſticiſque diſci-

[…]ecipua Epi[…]alis cura de[…]us Clericor.

Idcirco ex decreto Concil. Trid. Seminarium Romanum erectum. PP. Soc. J. commiſſum.

plinis instruere tenerentur (*a*), in cujus rei executionem fuit dudum in Alma Urbe nostra, sub cura gubernio, & administratione dilectorum filiorum Presbyterorum Societatis Jesu institutum Seminarium (*b*) injuncto dilectis etiam filiis Capitulo, & Canonicis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ut pro ipsius Seminarii sustentatione summam mille, & trecentorum scutorum monetæ quolibet anno solverent; alia vero aliarum ejusdem Urbis Basilicarum Capitula in quadam modica, etiam tertiam partem non excedente summa gravata fuerunt; & nihilominus ipsi Presbyteri Societatis Jesu administratores præfati prætendentes, Capitulum ejusdem Basilicæ debuisse solvere alia scuta decem annua pro taxa cujusdam Capellæ S. Marci (*c*) sitæ in eadem Basilica S. Petri, & unitæ per Sedem Apostolicam Sacristiæ ejusdem Basilicæ S. Petri, litem moverunt coram dilecto filio nostro in Alma Urbe Vicario in spiritualibus generali, seu ejus Vicesgerente petentes scuta quadringenta monetæ pro terminis decursis, & non solutis spatio quadraginta annorum, & ultra: unde Capitulum, & Canonici præfati de excessivitate præfatæ taxæ opposuerunt, & forsan desuper litem moverunt, & apud nos institerunt, quatenus taxa hujusmodi reformaretur, & ad æqualem cum aliis Capitulis contributionem reduceretur (*d*), Seminariumque Romanum a præfata prætensione ratæ præfatæ Capellæ, ut præfertur, unitæ, mediante litis, & litium hujusmodi extinctione perpetuo excluderetur. Nos igitur considerantes ad eamdem Principis Apostolorum Basilicam Christifideles ex omnibus mundi partibus, tanquam ad fidei petram, & Ecclesiæ fundamentum convenire, in eaque locum ejusdem Principis Apostolorum Sepulchro consecratum summa religione, & pietate venerari, & in ipsa Basilica sacras cæremonias, divinaque officia, singulari Christifidelium ædificatione, & magna ministrorum frequentia quotidie celebrari, proindeque eamdem Basilicam magno puerorum, & ministrorum numero pro illius servitio indigere, operæ pretium facturos nos duximus, si pro alendis, educandisque, ac pro servitio ipsius Basilicæ instruendis pueris particulare apud illam, & pro ea Seminarium provisionis nostræ ministerio erigatur: hac enim ratione, nedum majori ipsius Basilicæ servitio, & ipsimet Sedi Apostolicæ in Sacris cæremoniis addiscendis consuletur, sed etiam feliciori parochialium, & Ecclesiarum eidem Basilicæ, & Monasteriis, quæ illi annexa sunt, unitarum regimini, & gubernio per amplius providebitur. Nos igitur, quos dilectus filius noster Martius S. Angeli in foro piscium Diaconus Cardinalis Ginnettus nuncupatus, noster in Alma Urbe præfata Vicarius in Spiritualibus generalis, de sufficienti, & expresso dictorum Presbyterorum Societatis Jesu prædicti Seminarii Urbis Rectorum ad infrascriptam reductionem consensu abunde certiores reddidit, quam attestationem pro sufficienti consensu pro omnibus, & singulis præmissis, & infrascriptis tam præfatorum Administratorum Presbyterorum scilicet Societatis Jesu prædictæ, quam Alumnorum, seu Collegialium præfati Seminarii Romani, & aliorum quorumcumque interesse habentium, vel habere prætendentium, habemus, ac haberi volumus, & decernimus. Et attendentes pro faciliori Seminarii erectione, Canonicos prædictæ Basilicæ Principis Apostolorum in eorum Capitulo annuum, & perpetuum redditum ducentorum scutorum similium ex majori redditu nuper ad eamdem Basilicam pervento perpetuo assignasse. Idcirco omnium, & singulorum præfatorum, & præsertim præfatæ taxæ hactenus a tempore publicati Concilii Tridentini effectum sortitæ, ac etiam per nos, & Romanos Pontifices Prædecessores nostros motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine approbatæ, confirmatæ, & etiam (*e*), innovatæ

Vaticanum Capitulum ob id taxatum in sc. 1300.

Immodica summa non contenti PP. Soc. J. litem movent.

Capitulum Taxam excessivam queritur cum Pontifice.

De Vatican. Seminario instituendo agit Pon tifex.

Prædictæ ta xæ partem tribuendo.

Pro quo & Canonici sc. assignarant 200. Mensa commun.

(*a*) *Concil. Trid. Sess. 23. cap. 18. de Ref.* Vide quæ adnotavi ad literas S. Pii V. hujus Volum. *pag. 69. not. a.*

(*b*) Hujusmet Volum. *pag. 84. not. a* hanc Bullam indicabam nonnihilque ad rem ajebam: eam huc revocandam reor, ne superfluis oneretur collectio.

(*c*) De hoc Altari habes supra *pag. 13. & 15.* quæ ad institutionem attinent. Rursus *pag. 137. not. a.* Ex literis autem Greg. XIII. ibidem editis, quæ pagina præcedenti incipiunt, habes unionem factam Sacristiæ an. 1580. Taxa vero hujusmodi peculiaris (quasi parum esset taxa generalis 1300. scutorum) unita cum taxa Capellæ S. Mariæ Innocentii VIII. quæ sc. 12. & S. Petronillæ quæ sc. 5. quotannis persolvebat, numerum conficit sc. 27. adjicien. scilicet summæ generali sc. 1300.

(*d*) Præcipua Urbis Capitula sunt Lateranense, & S. Mariæ Majoris. Hujus autem Taxa erat sc. 130. Lateranensis vero 218. Quod si forte lubeat nosse, quænam summa esset Taxarum omnium hoc tempore; adeas *Bullar. Rom. to. 5. pag. 220.* Comperies, ab eodem confirmari Constitutiones Pii IV. & Sancti Pii V. ac singillatim enumerari collectas VI. Monasterior. sc. 895. Capitulor. XV. sc. 2185. XXXI. Parochial. Eccl. sc. 171. Capellar. XXXIV. sc. 163. 1. Quarum suma 3414. 1. Fortasse etiam miraberis, scuta tantum 400. detracta esse pro Seminario Vat. quæ videlicet per Capitulum aucta scutis 200. summam conficiunt sc. 600. quæ visa est satis congrua alendis 12. alumnis Seminarii nostri Vaticani. Multo autem magis miraturum te esse scio, si animadverteris, ex quadraginta Alumnorum numero, ad quem devenerat primæva illorum institutio, undecim detractos esse, quum 400. ea scuta solvi desierunt, ac novem & viginti Alumnos ali cœpisse in Seminario Rom. in quos videlicet summa scutor. 3004. erogaretur. Quid si Scripturam videres Anonymi quam ipse habeo præ manibus? Nil sane exactius in rationibus ineundis, nil firmius in re penitus discutienda.

(*e*) Constitutionem innuit 134. quam nuper memorabam, & cui motu proprio derogat, ut Seminario Vatic. consulat.

(*a*) Qui

novatæ necnon litis, ac litium, & causarum hujusmodi status, & merita, Judicumque, & collitigantium Tribunalia, nomina, & cognomina, necnon aliorum quorumcumque etiam de necessitate exprimendorum etiam veriores, ac totos tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, motu etiam proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, præfatam taxam annuam mille, & trecentorum scutorum hujusmodi ad noningenta dumtaxat scuta hujusmodi tenore præsentium perpetuo reducimus, ac reductam esse volumus (a).

Taxam reducit ex sc. 1300. ad sc. 900.

Reliqua autem scuta quadringenta annua a præfata summa mille, & trecentorum perpetuo ad effectum infrascriptum dismembramus, ita ut Capitulum non possit in posterum molestari, nec gravari pro contributione Seminarii Urbis, nisi in prædictis noningentis scutis monetæ, necnon unum puerorum Seminarium Ecclesiasticum apud eamdem Basilicam S. Petri sub Cardinalis Archipresbyteri pro tempore existentis, Capitulique, & Canonicorum dictæ Basilicæ pro tempore existentium cura, gubernio, regimine, & administratione pro pueris inibi pie alendis, ac religiose educandis, qui etiam sacros ritus, & cæremonias Ecclesiasticas ediscant, aliaque per Archipresbyterum ac Capitulum, & Canonicos hujusmodi pro tempore præscribenda diligenter peragant, & eidem Basilicæ in divinis juxta providam ordinationem per eosdem Archipresbyterum, ac Capitulum hujusmodi faciendam deservire teneantur, tenore præsentium erigimus, & instituimus:

Seminarii Vat. Erectio, regimen, munia.

eidemque Seminario, ut præfertur, erecto, & instituto, ex nunc quadringentorum scutorum summam ex reductione taxæ hujusmodi provenientem, ac redditum annuum aliorum ducentorum scutorum, ut præfertur, a Capitulo assignatum, necnon quæcumque alia bona per quoscumque Christifideles eidem Seminario quomodolibet danda, assignanda, relinquenda, & donanda pro illius dote, ac onerum illi incumbentium supportatione, Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium perpetuo applicamus, & appropriamus,

Sc. 600. prædicta illi assignantur, & siqua alia in posterum obtinebit a piis largitoribus.

præfatamque assignationem Canonicorum capitulariter factam, etiamsi in ea facienda consensus Beneficiatorum, & Clericorum ejusdem Basilicæ, & forsan aliorum etiam juxta tenorem Constitutionum, & Privilegiorum ejusdem Ecclesiæ, etiam sententiis, & rebus judicatis etiam Rotalibus, ac alias quomodolibet approbatorum non intervenerit, approbamus, & confirmamus, omnemque defectum etiam in convocando Capitulo etiam in die festivo, & non præcedente etiam aliqua intimatione, vel vocatione, & super prædicta assignatione facienda etiam absque nostra speciali licentia tractando, ac alias quomodolibet commissum, & quoscumque alios defectus etiam substantiales, & formales auctoritate Apostolica tollimus, & plene supplemus.

Defectus quicumque in re fuerint, tollit.

Ipsique Seminario, illiusque Alumnis, & personis in eo pro tempore existentibus, necnon rebus, & bonis quibuscumque, quod omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & indultis, quibus Romanum, & alia quævis Seminaria, juxta ejusdem Concilii Tridentini dispositionem ubilibet erecta, & instituta de jure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent; idemque Seminarium noviter erectum hujusmodi, ejusque Alumnos, Rectorem, & Ministros, ejusque bona, & jura eisdem exemptionibus etiam ab Urbis Vicario prædicto, privilegiis quoque, gratiis, & indulis, quibus Canonici, & Capitulum dictæ Basilicæ gaudent, frui, potiri, & gaudere debere, pari modo, & æque principaliter absque ulla prorsus differentia uti, potiri, & gaudere libere, & licite possint & valeant auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

Privilegia Seminarior. & Basilicæ tribuit Seminario.

Eamdemque litem, & lites præfatas harum serie ad nos avocamus, illasque extinguimus, eisdemque Presbyteris Societatis Jesu, ac Seminario Romano prædictis, eorumque Alumnis, & Collegialibus perpetuum silentium imponimus, decretaque, & sententias, ac illorum res judicatas, si quod, vel quæ in eorum favorem extiterint, vel existant, reducimus, tollimusque, & abrogamus. Decernentes præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, seu quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, retractari, moderari etiam ex eo, quod ad id vocati, & citati non fuerint, in jus, vel controversiam revocari etiam prætextu, vel ex capite cujuscumque læsionis etiam enormissimæ, ad terminos juris reduci, aut adversus eas, quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari minime posse, sed semper validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat,

Harum Literar. Apostolicar. auctoritas declaratur.

(a) Qui tantumdem sibi exsolvi prætenderant pro annorum quadraginta præteritorum spatio, singulis ipsi annis eadem summa privantur auctoritate Apostolica.

ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, acſi Seminarium, & Adminiſtratores, omneſque alii in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes citati, & auditi fuiſſent, ſicque per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtan. præmiſſis omnibus & ſingulis, ac noſtra de non tollendo jure quæſito, ac de conſenſu præſtando, aliiſque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Obſervantia earum præcipitur.

Obſtantia quævis removentur.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. dioec. (*a*) ſub Annulo Piſcatoris die XXV. Octobris MDCXXXVI. Pontificatus noſtri anno decimoquarto.

Licentiam concedit Capitulo & Canonicis exigendi Laudemia, & Canones ad ſe, uti adminiſtratores Capellæ Juliæ occaſione nonnullorum Bonorum emphyteuticorum, ſuper quibus lis pendet, abſque eo quod propter petitionem illorum, ac ſententiam, ac quamcumque litis, & litium proſecutionem cenſeatur remiſſa caducitas, vel devolutio, & in aliquo Baſilicæ, Capitulo ſeu Capellæ prædictis ullum fiat, vel oriatur præjudicium, attento quod Laudemia, & Canones utroque caſu debentur ſive duret conceſſio, ſive non, nam tunc compenſantur cum fructibus ex re perceptis, & percipiendis, ſine tamen præjudicio litis pendentiæ, ac collitigantium.

Ex Regeſto Brevium Autogr. Urbani VIII. ap. Arch. Apoſt. Vatic.

AN. CH. 1637. 14. Januar.

Ad futuram rei memoriam. Cum, ſicut dilecti Filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe nobis nuper exponi fecerunt, introducta per eos ſuperioribus annis coram tunc exiſtente dictæ Baſilicæ Archipresbytero, ſeu quondam Franciſco Ubaldo tunc Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditore (*b*) ab eo deputato lite, & cauſa contra Marcum Antonium de Maximis tunc in humanis agentem, poſſeſſorem nonnullorum Bonorum emphyteuticorum prope viam Longariæ juxta ſuos confines, ad dictos Capitulum, & Canonicos uti adminiſtratores Capellæ Juliæ, eidem Baſilicæ, illiuſque Capitulo unitæ ſpectantium, de, & ſuper Laudemiis eiſdem exponentibus debitis ex venditionibus, alienationibus, & ſubemphyteuticationibus reſpective per dictum Marcum Antonium Emphyteutam, & per ſubemphyteutas, & alios bonorum prædictorum aſſertos poſſeſſores, & detentores factis, & fiendis, quibus tamen Capitulum non conſenſit niſi forſan, ut aſſeritur, alicui, vel aliquibus illarum, cum certis tamen pactis, & conditionibus, & reſervationibus, prout in eis, ad quæ Inſtrumenta idem Capitulum vult, impugnative tamen, & non alias, nec aliter haberi relationem: Secuto autem obitu dicti Marci Antonii, ſupervenerint Virginia de Maximis, ut aſſeritur, illius Soror, & hæres, necnon Tiberius de Coſciaris, ac Domus, ſeu Locus Pius Puellarum S. Euphemiæ nuncupatus de Urbe, uti etiam aſſeritur Ceſſionarii, & cauſam habentes ab eadem Virginia, & forte alii, qui Bona prædicta, ſeu jura Emphyteutica, & Canones ſub Emphyteuticationum diverſis titulis ad ſe perveniſſe, eorumque Laudemia ad ſe ſpectare prætendunt, contra quos

Capituli lis apud Auditor. Rotæ de Laudemiis.

Rationes adductæ per Capitulum.

(*a*) Ante Urbanum VIII. diverſatos Pontifices in Arce Gandulphi non invenio, verno nimirum, & autumnali tempore. Tuſculi Clementem VIII. degere jam ſupra vidimus (*pag.* 197.) anno 1599. quo & Succeſſores, & ipſe Urbanus ſe conferre erat ſolitus, ut ex Conſtit. ejus 31. dat. die 27. Octob. 1624. [*Bullar. Rom. to.* 5.] conjicere eſt. At an. 1626. die 25. Octobris 1628. die 15. Maji, ſeq. anno eodem die, 1634. 21. Octobris, & 1636. diebus 20. & 25. Octobris degebat in Arce Gandulphi, ut Conſtitutiones variæ ibidem datæ apud Bullar. Ro. & Ughellum, quas ipſe viderim, palam faciunt. Urbanus autem diverſabatur in propriis Barberinæ domus ruribus, non in Ædibus Pontificiis, quas videlicet Alexander VII. omnium primus Pontificum commoditati inſtituit, ut docet Epigraphe foribus imminens.

(*b*) Vide quæ infra notantur ad Card. Bened. Ubaldum iiſdem his literis memoratum.

(*a*) Is

quos in prosecutione Causæ hujusmodi coram dilectis filiis, nostro Benedicto Sanctorum Viti, & Modesti Diacono Cardinale Ubaldo Nuncupato (*a*), tunc Rotæ Auditore in locum supradicti Francisci Auditoris hujusmodi suffecto, & successive coram M. Francisco Maria Ghislerio (*b*) Capellano nostro dictæque Rotæ Auditore dicto Benedicto Cardinali surrogato, fuerunt ab eisdem Capitulo, & Canonicis obtentæ plures decisiones, & successive sententia super pertinentia dictorum Laudemiorum, adeo ut ad præsens præfatis exponentibus, ut creditur, nihil aliud remaneat, quam ad executionem ejusdem sententiæ, quæ vigore facultatum Archipresbyterorum dictæ Basilicæ (*c*) inappellabilis asseritur, & sic ad receptionem Laudemiorum hujusmodi devenire. Quia vero nuper, ut prætenditur detectum fuit, Bona prædicta Emphyteutica, una cum omnibus melioramentis desuper factis ob lineam, & agnationem Emphyteutarum finitam, & forte ex aliis Causis, suis loco, & tempore etiam deducendis ad præfatum Capitulum, & Capellam hujusmodi fuisse, & esse devoluta, & quamvis dicti exponentes existiment ex receptione dictorum Laudemiorum, ac etiam Canonum decurrendorum non posse sibi de jure aliquod præjudicium inferri de, & super jure devolutionis præfatæ, & multo minus stantibus Constitutionibus Basilicæ, & Capituli præfatorum, & præsertim Litteris etiam in simili forma Brevis fel. rec. Sixti V. (*d*), & forsan aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum expresse prohibentibus Capitulo, & Canonicis prædictis, ne remissiones caducitatum, seu devolutionum fiant absque Sedis Apostolicæ beneplacito, ita ut ex prædicta exactione nunquam prætendi possit caducitatis, seu devolutionis remissio, præsertim quia exactio Laudemiorum, & Canonum videtur utroque casu licita. Quoniam si ex fine litis vel litium declarabitur, caducitati, & devolutioni esse locum, tunc illa poterunt in fructibus ex bonis devolutis, interim per Emphyteutas, & alios Bonorum Possessores perceptis, & lite durante forsan percipiendis compensari, si vero caducitati, vel devolutioni locum minime extitisse, vel existere declarabitur, tunc Laudemia, & Canones erunt bene exacta: nihilominus, ne ob illorum exactionem possit unquam dici remissa caducitas, seu devolutio, vel consensus Capituli dicatur quoquo modo præstitus, & eidem Basilicæ ejusque Capitulo propter præfatam exactionem, minusque ob prædictam petitionem, & quarumcumque litis, & litium præfatarum prosecutionem censeatur unquam illatum aliquod præjudicium, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi ad majorem illorum cautelam in præmissis opportune, ut infra, providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur omnem dubitandi materiam e medio tollentes, dictosque exponentes specialibus &c. volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. censentes hujusmodi supplicationibus inclinati prædictis Capitulo, & Canonicis eorumque agentibus, & ministris licentiam, & facultatem exigendi quascumque pecuniarum summas hucusque pro dictis Laudemiis & Canonibus hactenus decursas, & in futurum quovis modo occasione prædicta, lite ac litibus hujusmodi pendentibus decurrendas, absque eo quod propterea, ac propter petitionem, & sententiam, ac quamcumque litis, & litium prosecutionem unquam censeatur aliqua caducitas, vel devolutio sive acceptata, sive acceptanda per Oratores remissa, nec aliquod etiam minimum ejusdem Basilicæ ejusque Capitulo unquam censeatur illatum præjudicium, perinde ac si dicta exactio, & petitio ac lites minime factæ fuissent, sine tamen præjudicio litis, & litium pendentium hujusmodi, ac Capituli præfati, aliorumque collitigantium, & aliorum quorumcumque interesse habentium, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Plures sententiæ favorabiles habuit Capitulum.

Compertum postea est bona controversa devoluta esse ad Basilicam.

Nihilominus Laudemiorum & Canonum exactio licita.

Attamen Canonici petunt sibi consuli auct. Apostol.

Quod fit amplissime per Pontificem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 14. Januarii 1637.

Indul-

(*a*) Is erat genitus Mario Rodulpho, & Zenobia Ubalda prædicti Francisci Auditoris Rotæ Sorore. Sub Francisci ejusdem disciplina educatus, ac saluberrimis præceptis imbutus ab eo institutitur hæres hac lege, ut cognomen, & insignia Ubaldæ vulgo *Baldeschæ* nobilissimæ Perusinæ familiæ, relicto inclyto Monaldorum cognomine, sibi adsciscat. Vide Ughell. *in Perusin. Episc.* & Oldoin. Auditor Rotæ & ipse evasit, inde Cardinalis, & Episcopus Perusinus an. 1634.

(*b*) Hunc Innocentius X. Tarracinensem Episcopum creavit ineunte an. 1648.

(*c*) Circa Archipresbyteror. privilegia consulendus Index, cujus ductu & antiqua, & recentia, seu post Innoc. XII. reformationem, &c. occurrent.

(*d*) Has Sixti V. literas habes *pag.* 158. & *seqq.*

(*a*) Pri-

Indultum utendi Biretino in celebratione Miſſæ cum ſolitis reſtrictivis.

Ex Reg. Brev. Autogr. Urb. VIII. ap. Arch. Apoſt. Vat.

AN. CH. 1638. 23. Martii.

Cauſæ cur gratia hujuſmodi peteretur.

Fit conceſſio cum ſua limitatione.

Dilecto filio Magiſtro Angelo Damaſceno in utraque Signatura noſtra Referendario, & Canonico Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe Urbanus PP. VIII. Dilecte &c. Exponi Nobis nuper feciſti, quod tu, qui, ut aſſeris calvus exiſtis, Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium capite detecto abſque valetudinis tuæ detrimento celebrare nequis. Nos te ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes & a quibuſvis &c. cenſentes, ſupplicationibus tuo nomine &c. inclinati; tibi, ut dum Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium hujuſmodi celebras, caput biretino tectum, non tamen a præfatione uſque ad peractam Sacram Communionem habere libere, & licite, & abſque ullo crimine, & pœnarum Eccleſiaſticarum incurſu poſſis, & valeas. Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in univerſalibus provincialibuſque Conciliis editis generalibus vel ſpecialibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die vigeſimatertia Martii 1638. Anno decimoquinto.

Confirmatio decreti S. Apoſtol. Viſit. quod liceat Archipresbytero, & ejus Vicario exercere omnia munia Epiſcopalia in Baſilica Vatic. & Sacramentum confirmationis conferre omnibus in Civitate Leonina degentibus uſque ad Septinianum.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vat. Capſ. 1. Faſc. 2.

AN. CH. 1642. 15. Januar.

In Cong. Sac. Viſit. examinat. jus Archipresb. in confirm. Sacram. conferendo.

Statuitur jus per totam Civit. Leoninam uſque ad portam Septimiam.

Ad futuram rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quod alias in Congregatione Viſitationis Apoſtolicæ habita in Palatio noſtro Quirinali coram dilecto filio noſtro Antonio tituli S. Mariæ Tranſtyberim Presbytero Cardinali S. Honuphrii nuncupato Majore Pœnitentiario, noſtro ſecundum carnem fratre germano (*a*) die quinta Octobris 1641. propoſito dubio, *An liceret dilecto etiam filio noſtro Franciſco S. Laurentii in Damaſo Diacono Cardinali Barberino nuncupato S. R. E. Vicecancellario, noſtro ſecundum carnem ex fratre germano nepoti moderno, & pro tempore exiſtenti Cardinali Archipresbytero dictæ Baſilicæ* (*b*), *illiuſque Capitulo, ſive ejus Vicario in Epiſcopali dignitate conſtituto exercere omnia munia Epiſcopalia, & præſertim Sacramentum Confirmationis conferre?* Eadem Congregatio re hujuſmodi mature diſcuſſa decrevit, *licere eidem Franciſco moderno, & pro tempore exiſtenti Cardinali dictæ Baſilicæ Archipresbytero, ejuſque Vicario Epiſcopo exercere omnia munia Epiſcopalia, & Sacramentum Confirmationis conferre non ſolum inſervientibus eidem Baſilicæ ſed etiam omnibus exiſtentibus in Civitate Leonina uſque ad Septinianum* (*c*). Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, præfati Capitulum,

---

(*a*) Primo Pontif. anno 1623. menſe altero, nempe 2. Octobr. Franciſcum Caroli fratris filium; hunc an. ſeq. die 7. Octob. ex Ordine Capuccinor. in Sacrum Senatum adlegerat. Cui cognominem alium Caroli fratris filium, in imo pectore ſervatum an. 1627. die 30. Auguſti publicavit ſeq. anno die 7. Febr. itaque inclyta domus Barberina tres habuit Cardinales uſque ad an. 1646. quum Card Anton. Pœnitentiarius, de quo hic agitur, obiit ſupremum diem. Haud ita multo Innocentius X. anno videlicet 1652. creavit Cardinalem Carolum Taddæi Præfecti Urbis filium: adeoque tres iterum Cardinales eſſe cœperunt in ea Domo.

(*b*) Prædictus Card. Franciſcus Archipresbyteratus poſſeſſionem accepit die 6. Novembr. an. 1633. ut conſtat ex Diar. Gaſparis Servantii apud me. Scipioni Burgheſio ſucceſſit, qui an. 1620. poſt Evangeliſtæ Pallotti obitum die 24. Aug. Card. Joanni Baptiſtæ Lenio affini Lateranenſem Archipresbyteratum conceſſerat, volente patruo Paulo V., qui menſes adhuc quinque ſuperſtes fuit, ac die 30. ejuſd. menſis Vaticani poſſeſſionem acceperat, ut ſupra *pag.* 224. *not. b*. Vitam produxit ad 10. Decembr. 1679. quum deceſſit Vicecancellarius, Epiſcopus Oſtienſis, Decanus S. Collegii. In Archipresbyteratu Suceſſorem habuerat Carolum fratris filium Clemente IX. Pontifice an. 1667. At de his infra. Depoſitus fuit in Sepulcro Canonicorum, ubi effigies & epigraphe eminent, ex quo plura ſuppetent.

(*c*) Decretum hujuſmodi exequutioni mandatum eſſe abunde teſtatur liber Confirmationum in Archivo noſtræ Baſilicæ aſſervatus. Neque id inſuetum noſtris Majoribus, ſeu reſpicias Privilegia Epiſcoporum Portuenſium & Silvæ Candidæ, ſeu Privilegia Archipresbyterorum; ſeu, quod majus, diſciplinam veterem conferendi Baptiſma, & Confirmationem uno eodemque tempore. Nihilominus aliquid a Congregatione Concilii videbimus infra mutatum eſſe, quod Innocentii X. & Clementis X. auctoritate confirmatum fuit.

(*a*) Con-

lum, & Canonici decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, Apostolicæ nostræ Confirmationis patrocinio communiri summopere desiderent: Nos eosdem Capitulum, & Canonicos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis &c. censentes, supplicationibus illorum nomine Nobis super hoc humiliter porectis inclinati; Decretum præfatum Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, Decernentes præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Basilicæ hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum præmissorum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Confirmatur auctoritate Apostolica id Decretum.

Obstantia quæcumque removentur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 15. Januarii 1642. Pontificatus nostri anno decimonono.

Confirmat Decretum Sacræ Congreg. Concilii, atque Apostol. auctorit. decernit, literas Dispensationum Matrimonialium &c. dirigendas Vicario Monasterii S. Martini de Fara nullius Diœc. per Capitulum ibi constituto.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 70. Fasc. 234.

AN.CH. 1642. 20. April.

AD perpetuam rei memoriam.
Alias pro parte bo. me. Antonii S. R. E. Presbyteri Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupati, tunc Ecclesiæ Theatinæ ex concessione, & dispensatione Apostolica Præsulis, ac dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Nobis exposito (a), quod cum alias tam bo. me. Marsilius dum vixit Archiepiscopus Theatinus, quam plures alii Antecessores ejusdem Ecclesiæ Præsules in Monasteriis, Abbatiis nuncupatis, S. Salvatoris de Majella, & S. Martini de Valle, seu *della Fara*, Ordinis S. Benedicti in Provincia Theatina sitis, ac pridem eidem Basilicæ Apostolica auctoritate perpetuo unitis, eorumdemque Monasteriorum Ecclesiæ Rectoribus, & aliis Ministris, & Vassallis jurisdictionem, & jura Episcopalia sibi competere, & e contra Capitulum, & Canonici hujusmodi præfata Monasteria, a diversis personis fuisse fundata cum diversis privilegiis, & exemptionibus, & tam in actu illorum unionum præfatæ Basilicæ, ut præfertur, factarum, quam ex diversis privilegiis, seu indultis Pontificiis eadem Monasteria, a quacumque Ordinariorum jurisdictione exempta, & respective statutum fuisse, quod sicut ipsa Basilica, nulli alii subest quam Romano Pontifici, ita etiam illius Monasteria, Ecclesiæ, & bona eodem jure, & privilegio gaudere debeant, & gaudeant, nullique alteri, quam Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ subsint, ulteriusque Capitulum, & Canonici hujusmodi, licet dicta Monasteria in præfata Provincia Theatina, ut præfertur, seu intra illius limites sita essent, nihilominus illa nullius diocesis existere, ac propterea, & ex certis aliis rationibus, & causis, jurisdictionem, & jura quasi Episcopalia in præfatis Monasteriis, ac Ecclesiis, locisque, ac terris eis subjectis competere respective prætenderent, & super prætensionibus hujusmodi lis in Sacro Rotæ Auditorio penderet, idemque Marsilius Archiepiscopus tunc adhuc in humanis agens, ac Capitulum, & Canonici hujusmodi ad concordiam, seu transactionem super præmissis devenire statuissent, mortuoque interim eodem Marsilio Archipresbytero, dictusque Antonius Cardinalis tractatum concordiæ præfatæ continuando, cum eisdem Capitulo,

Controversia inter Capitulum & Archiep. Teat.

Contendunt Canonici Monasteria nullius diœcesis esse.

Concordiam antea cœptam non fuisse absolutam

(a) Consule superiores literas concordiæ 1636. 14. Jun. *pag.* 245.

(a) Huc

pitulo, & Canonicis sub nostro, & Sedis Apostolica beneplacito devenerant ad concordiam, per quam inter alia convenerant ut præfatum Monasterium S. Martini de Valle, seu de Fara, ac Terra, totumque & integrum ejus territorium dumtaxat, & non ultra a diœcesi Theatina penitus & omnino divisa, distincta, & separata ac a quibuscumque visitationibus, correctionibus, & superioritate, ac omnimoda jurisdictione pro tempore existentis Archiepiscopi Theatini prorsus libera, exempta, & immunia sint, & esse censeantur, ipsumque Monasterium S. Martini cum ejus territorio hujusmodi nullius diœc. sit, & esse perpetuo intelligatur, ac cum plena, & totali jurisdictione temporali, & spirituali Episcopali, vel quasi in Ecclesias, & personas necnon cum omnibus, & singulis gratiis, pertinentiis, prærogativis, privilegiis, & indultis, quæ de jure, usu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet etiam cuicumque Monasterio, vel Ecclesiæ, quæ nullius sit diœcesis competunt, aut competere possunt, vel quæ nobis, ac Sedi Apostolicæ præfatæ eidem Basilicæ concedere placuisset, Capitulo, & Canonicis præfatis remaneret, Nos supplicationibus eorumdem Antonii Cardinalis Præsulis, ac Capituli, & Canonicorum nobis desuper tunc porrectis inclinati, dilecto filio nostro in eadem Urbe, ejusdemque districtu Vicario in spiritualibus generali injunximus, ut concordiam hujusmodi sub certis modo, & forma tunc expressis auctoritate nostra confirmaret, & alias prout in nostris desuper sub plumbo expeditis literis, quarum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis haberi volumus, uberius continetur. Cum autem sicut pro parte Capituli, & Canonicorum hujusmodi nobis denuo expositum fuit, literæ nostræ præfatæ executioni debitæ demandatæ fuerint: & alias quæsito a Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Concilii Tridentini interpretibus; An Vicario Abbatiæ S. Martini de Valle, seu de Fara præfato dicto Capitulo, ut præfertur, unitæ nullius diœcesis, & quæ habet jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum, necnon quæcumque privilegia aliarum Abbatiarum, dirigi possint litteræ dispensationum matrimonialium, & similium, emanaverit ab eisdem Cardinalibus decretum tenoris sequentis videlicet: *Die duodecima Aprilis MDCXXXII. Sacra Congregatio Eminentissimorum Cardinalium Concilii Tridentini interpretum respondit, secundum ea quæ proponuntur, posse*: Et propterea Capitulum, & Canonici præfati decretum hujusmodi per nos confirmari, & deinceps literas Apostolicas dispensationum, & aliarum gratiarum hujusmodi Vicario præfato dirigi desiderent, nobis idcirco humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Capitulum, & Canonicos hujusmodi specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. censentes hujusmodi supplicationibus inclinati: Decretum præfatum Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus: mandantes propterea dilectis filiis Datario, Brevium Secretorum Secretario, Cancellariam Apostolicam Regenti, ac omnibus, & singulis aliis Datariæ, Secretariæ Brevium præfatorum, Cancellariæ, Pœnitentiariæ, & Cameræ Apostolicarum, Curiæque Romanæ Officialibus nunc, & pro tempore existentibus, cæterisque ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, ut ipsi posthac quascumque tam justitiam, quam gratiam, etiam quoad dispensationes matrimoniales concernentes etiam in forma Brevis, ac in forma *significavit*, & collationum Beneficiorum in forma *dignum*, & gratiosa, necnon Commissionum *si in evidentem* respective nuncupat., & absolutionum, aliarumque similium gratiarum literas Apostolicas personarum Monasterii S. Martini de Valle, seu de Fara, ac terræ, totiusque & integri Territorii præfatorum dumtaxat moderno, & pro tempore existenti Capituli, & Canonicorum hujusmodi in dicto Monasterio Vicario in spiritualibus generali, & non alteri dirigant, decernen. ex nunc irritum, & inane, si quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. Apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis haben., illis alias in suo robore permansuris, ad effectum præmissorum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus

In ea conventum erat de Abbatia S. Martini nullius diœcesi firmanda;

Quæ utique auctoritate Apostol. confirmata fuerat.

Quare Cong. Concilii Dispensation. Matrim. & similia a Capitulo mittenda decrevit.

Decretum a Pontifice confirmatur.

Jubenturque Officiales Cancellar. Pœnitentiar. & Cameræ Vicario Capituli eas literas dirigere.

Constitutionibus contrariis omnibus derogat

sentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die vigesima Aprilis MDCXLII. Pontificatus nostri anno decimonono.

Indulgentiam plenariam perpetuam concedit omnibus utriusque sexus fidelibus visitantibus Basilicam & Capellam S. Mariæ de Febri prope altare Crucifixi die festo purificationis ejusdem Sanctiss. Virg. Mariæ.

Ex Autogr. Arch. Bas. Vat. Caps. 1. Fasc. 2

[...]N.CH. [1]643. [...] Januar.

AD perpetuam rei memoriam. Cum sicut accepimus antiquissima Imago B. Mariæ Virginis de Febri nuncupatæ jussu dilecti filii nostri Francisci S. Laurentii in Damaso Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati S. R. E. Vicecancellarii, nostri secundum carnem ex fratre germano Nepotis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe ex concessione, & dispensatione Apostolica Archipresbyteri, ex Altari subterraneo ejusdem Basilicæ ad Capellam prope Altare SS. Crucifixi extantem (a) pro majori ejusdem Imaginis veneratione, decoreque translata fuerit: Nos ad augendam fidelium religionem, & animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœniten., & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui prædictam Basilicam, & in ea Capellam, in qua, ut præfertur, collocata est dicta Imago B. Mariæ Virginis de Febri nuncupata hujusmodi, die festo Purificationis B. Mariæ Virginis a primis Vesperis usque ad occasum solis festi hujusmodi singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

[...]S. Mariæ [de F]ebri tran[slata] e Cryptis [...].

Indulg. plenaria perpetua illam visitantibus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Januarii 1643. Pontificatus nostri anno vigesimo.

Licen-

(a) Huc revocanda quæ ajebam *To. 2. pag. 200. not. b.* quibus adjiciam vices sacræ hujus antiquæ Imaginis. Citato loco & antiquam ejus sedem, & recentiorem indicabam, ubi sacris indumentis ornantur Canonici, & ad missas conventuales aliasque cum cantu celebrandas dumtaxat, Beneficiati, & Clerici. Quomodo, & quando ex vetusta ea sede discedens huc demum redierit, indicandum. Quumprimum Basilicæ Secretario disjecto (quod nempe erat, ubi nunc Sacellum Clementinum, seu S. Gregorii Magni) ineunte seculo xv. Julio II. Pontifice, Templum S. Mariæ de Febribus in Sacrarium cessit; Imago illa cum toto pariete avulsa ad S. Gregorii Sacellum est translata in posterioris minorisque navis partem supremam *Alphar. tab. Ichnograph. n. 85.* Rursus hoc Sacello exciso Pauli V. jussu, ut ajebam supra *pag. 244. not. c* in cryptas Vaticanas Imago illa delata est, uti testantur hæ literæ. Inde autem ad illam parvam Capellam, quæ tum erat ad sinistrum latus Sanctissimi Crucifixi, ubi nunc existit Columna, quam vocant Sanctam e regione Sacelli olim S. Nicolai, hodie Sanctissimi Crucifixi. Ibi extabat dum Urbanus VIII. hanc Indulgentiam largiebatur. At demum quasi postliminio rediit in priscam sedem, aliqua licet mutatione loci. Cæterum & quum in novam Ecclesiam prope Altare Crucifixi ex Cryptis translata est, & quum in Sacrarium est reportata, sacra illa Imago ornatior erat. Nam Comes Alexander Sfortia Pallavicinus Placentinus, quæ summa ejus devotio fuit erga Sanctiss. Virginem, ut celebriores illius Imagines a Capitulo Vaticano identidem corona aurea redimirentur, legato reliquit certam pecuniæ summam, cujus fructus integre, ac fideliter in tam pium opus erogarentur. Omnium autem prima hujusmodi novum decus adepta, superstite adhuc Legatario, anno videlicet 1631. Sacra hæc Sanctiss. Virginis de febri Imago est, ut Raphael Sindonus noster Beneficiatus, Archivi Custos ostendit in libro *Altarium & Reliqq. nostræ Basilicæ pag. 91.* & luculentius demonstrabit in Catalogo Sacrar. Imaginum, quæ hactenus id novi decoris acceperunt. Quumque an. 1697. constet, auream coronam esse factam puero Jesu, quem prædicta Imago habet in ulnis, dum in Sacrario jam existeret, certe ante eum annum translata illuc fuerat; at rei monimentum nondum reperire potui.

Licentia concedendi in emphyteusim ad tertiam generationem tria terræ petia, cum domo valoris insimul Sc. 200. nullius vero redditus sub annua responsione x. Scutorum monetæ. Est commissaria in forma *si in evidentem*.

Ex Reg. Brev. Autogr. Urb. VIII. ap. Arch. Apost. Vat.

AN. CH. 1643. 9. Febr.

Venerabili Fratri Episcopo Policastren., ac dilecto filio Archidiacono Ecclesiæ Policastren. Urbanus PP. VIII. Venerabilis Frater, dilecte &c. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod ipsi ut suam, & eorum Mensæ Capitularis conditionem efficiant meliorem, tria terræ petia cum domo in territorio Monasterii Abbatiæ nuncupati S. Nazarii (*a*) prædicto Capitulo, canonice tamen ut asseritur, uniti, Caputaquen. dioec. juxta suos notissimos fines sita, & ad dictam Mensam Capitularem ratione dicti Monasterii legitime spectantia valoris insimul in proprietate ducentorum scutorum monetæ circiter, nullius vero redditus, dilecto filio Joanni Hieronymo Orsajo laico Policastren diœcesis in emphyteusim ad tertiam illius generationem sub annua responsione decem scutorum monetæ concedere posse summopere desiderant, si nostra, & Apostolicæ Sedis licentia eis suffragetur, & facultas. Quare exponentes, & Joannes Hieronymus prædicti asserentes concessionem prædictam, si fiat, in evidentem dictæ Mensæ Capitularis cessuram esse utilitatem Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur illos specialibus &c. volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati &c. Et attento quod, ut etiam asseritur, inter Venerabilem Fratrem Episcopum Caputaquen. & dictum Capitulum lis pendet indecisa (*b*), fraternitati tuæ, Frater Episcope, qui ut pariter asseritur, Ordinarius vicinior existis, ac discretioni tuæ, fili Archidiacone, per præsentes committimus & mandamus, quatenus si & postquam vocatis, qui fuerint evocandi, ac terræ petiis, ac domo prædictis, illorumque circumstantiis universis prius coram vobis specificatis, de concessione prædicta, quodque illa, si fiat, in evidentem dictæ Mensæ Capitularis cessura sit utilitatem, vobis conjunctim proceden. legitime constiterit, super quo conscientiam vestram oneramus; eisdem exponentibus concessionem prædictam ut supra faciend. licentiam autoritate nostra Apostolica concedatis. Non obstantibus fel. rec. Pauli II., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, seu ultra triennium non locandis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Basilicæ, & Monasterii prædictorum &c., consuetudinibus cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod finita dicta concessione terræ petia, & domus prædicta cum omnibus juribus, & pertinentiis suis universis, nec non melioramentis desuper pro tempore quomodolibet factis, ad dictum Monasterium pleno jure & omnino libere revertantur, illique cedant, absque eo quod renovatio concessionis hujusmodi a quoquam quovis prætextu & ex quacumque causa peti vel prætendi possit.

Capitulum petit Apostolicum beneplacitum,

In evidentem Basilicæ utilitatem.

Committi[tur] examen rei E[pi]scopo Policastr[en.] ejusVicario g[...]

Conceditur co[n]ditione apposit[a] ut redeat ad M[o]naster.

Datum Romæ apud S. Petrum &c. 9. Februarii 1643. Anno vigesimo.

Indul-

(*a*) Huc revocanda quæ ajebam supra *p. 52. & seq. n. a.*

(*b*) Innuebam cit. loco litem inter Capitul. & Episc. Caputaquen. Hinc autem liquet antiquiores fuisse inter eosdem controversias: quibus tamen omnibus hodie compositis, ociosus de iisdem sermo esset.

(*a*) Has

Indulgentiam plenariam ad sex tantum menses, concedit omnibus visitantibus Sanctiss. Confessionem cum debita dispositione singulis diebus tum festis, tum ferialibus.

Ex Autograph. Archivi Basil. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN.CH. 1643. *6. Maji.*

AD futuram rei memoriam. Alias omnibus, & singulis Christifidelibus vere pœniten., & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Sacram B. Petri Apostolorum Principis Confessionem in ejus Basilica de Urbe in singulis SS. Trinitatis Domini Nostri Jesu Christi, B. Virginis Mariæ S. Joannis Baptistæ, Beatorumque Petri, & Pauli, aliorumque Apostolorum, & celebritatis omnium Sanctorum festis, ac cujuslibet sextæ feriæ mensis Martii diebus a primis Vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi, singulis annis devote visitaverint, ibi infrascriptas preces, vel si illas legere nequiverint, aut nescivierint decies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ad divinam misericordiam implorandam, ut præfertur, devote recitaverint, quo die præfatorum id egerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concessimus; iis vero qui, etiamsi confessi non fuerint, propositum tamen primo quoque tempore confitendi habuerint, eamdem B. Petri Confessionem quolibet alio die visitaverint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxavimus, & alias prout in nostris in simili forma Brevis die 15. Novembris 1630. expeditis, & perpetuo valituris literis (*a*), quarum tenores presentibus pro plene, & sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur. Cum autem turbulentis hisce temporibus Sancta Mater Ecclesia, ut cum maxime, ope cælesti indigeat; eosdem Christifideles ad illam per merita ejusdem Beatissimi Apostolorum Principis ferventius implorandam uberiori cælestium thesaurorum, quorum dispensatores in terris a Domino constituti sumus; erogatione excitandos duximus. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, citra recessum a præfatis nostris literis, quas in perpetuum valere volumus: Omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, ut præfertur, pœniten., & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui non solum in prædictis, sed in quibuslibet aliis diebus Confessionem prædictam devote visitaverint, & ibi dictas preces, aut si illas legere nescivierint decies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ad divinam misericordiam in præsentibus necessitatibus implorandam, ut præfertur, recitaverint; quo die id egerint Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus, præsentibus ad sex menses proximos tantum valituris. Preces autem recitandæ sunt hæ, videlicet. Oratio. *Ante oculos tuos &c.* (*b*)

Indulgentiam plenar. alias concessam memorat festis dieb. præscriptis

Necnon septem annor. &c. pro aliis diebus.

Eadem validam in perpetuum fore confirmat.

Quotidianam plenar. ad sex menses concedit.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die VI. Maji 1643. Pontificatus nostri anno vigesimo.

INNO-

(*a*) Has dedimus supra *pag.* 243. Consule subjectas notas.
(*b*) Orationes prætermittimus quippe quas citato loco edidimus cum suis notis.

INNOCENTIUS X.

Urbani VIII. mortem excepit Interpontificium aliquanto diuturnius, quam antea. A die ſiquidem 29. Julii 1644. quum Urbanus deceſſit, ad 15. Septembris ejuſdem anni vacavit Sedes dies 48. Tum vero electus Joannes Baptiſta Pamphilius Innocentii X. nomen aſſumſit. Coronatus die 4. Octobris nec Dominico, nec ſolemni; (a) ad Lateranenſem Eccleſiam proceſſit die 23 Novembris. Sedit annos 10. menſes tres, dies viginti tres, oppetiit mortem die 7. Januarii an. 1655.

Per Chirographum permittit fieri venditionem, ſeu permutationem Caſtri S. Martini in Montibus Viterbien. a Capitulo cum D. Olympia Maidalchina Pamphilii fratris jam demortui uxore.

Ex Inſtrum. rog. per Jo: Franc. Abinantem lib. 4. fol. 147. & ſeqq.

AN. CH. 1645. *7. Octobr.*

Capitolo, e Canonici della noſtra Baſilica di S. Pietro. Avendoci voi fatto eſporre, che D. Olimpia Maldacchini Panfilj noſtra Cognata, ſino dal principio, che cominciò a trattare la compra del Caſale detto Preſciano Cecalaſino, poſto nel Territorio di Roma*, confinante tra gli altri lati con un voſtro Caſale detto Prefetto, e de doi Pediche poſte nel Territorio di Velletri, quali parimente confinano con il detto Caſale Preſciano Cecalaſino, il qual Caſale, come anco le dette due Pediche, ſpettavano a* Franceſco Papirio *Capizucchi, ebbe intenzione di cederle a voi, & alla voſtra Menſa Capitolare, per avere in ricompenſa, & permuta il voſtro Caſtello di S. Martino poſto nella noſtra Provincia del Patrimonio, & alcuni beni a detto Caſtello anneſſi, e poſti nel Territorio della detta Città di Viterbo, e forſe altri Territorj* (b)*, il qual Caſtello fu gia Abbazia dell' Ordine Ciſtercienſe, e ſi nominava S. Martino in Monte, quale ſiccome tre altre Abbazie, & un Priorato da Pio Quarto noſtro Predeceſſore furono ſuppreſſe, eſtinte, e ridotte a ſtato Secolare, e quelle così ſuppreſſe, con loro frutti, entrate, proventi, ragioni, giuriſdizioni ſpirituali, e temporali, Vaſſalli, ed altri ſudditi furono applicate, & appropriate alla predetta voſtra Menſa Capitolare con l' autorità, & altro, che ſi contengono nelle Lettere Apoſtoliche di detto noſtro Predeceſſore ſpedite ſotto* Piombo, ſub datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Domini 1564. XII. Kal. Julii Pontificatus Anno quinto, *& avendoci lei propalata queſta ſua intenzione, & inoltre, acciò la Permuta foſſe con utile voſtro, e di detta voſtra Menſa, oltre li detti Caſale, e Pediche, il prezzo de' quali ſi trattava in Scudi ventiquattro mila moneta, nella qual ſomma è ſtato poi ſtabilito, avendovi offerto altri Scudi 24500. moneta ad effetto d' inveſtirli a favor voſtro, e di detta voſtra Menſa, voi più volte nel voſtro ſolito Capitolo avete diſcorſo ſopra detta offerta, & avendo conſiderato, che detti Caſale, e Pediche, che ſono vicini, e confinano con il predetto Caſale voſtro, chiamato Prefetto, e che caverete aſſai piu frutto da detti Caſale, e Pedi-*

Conventio inter Capitul. & D. Olympiam

Super Abbatia S. Martini in Monte.

A Pio IV. jam ſuppreſſa & unita Capitulo.

Eadem conventio ſæpe agitata in Capitulo.

(a) Quod ajebam ſupra *pag.* 180. *not. a*) Vides hîc mirum in modum procedere. Infra clariora etiam ſuppetent argumenta.

(b) Ex iis, quæ poſt Chirographum exhibebimus liquido omnia conſtabunt, quæ huc pertinent. Id tantum hîc tacere nec debemus, nec poſſumus; per Chirographum Bullis Nicolai, & Pauli III. necnon Pauli V. contraveniri, ac rem tantam, quanta eſt alienatio hujuſmodi, abſque ulla ex neceſſariis ſolemnitatibus tranſigi. Nicolaus III. in Bulla fundamentali, & Conſiſtoriali, quam Succeſſores ſumma cum religione tuiti ſemper ſunt, ita conſtituit: *Beneficiati nec ad tractatus Capituli admittantur, nec vocem in Capitulo habeant nec aliquam poteſtatem de juribus bonis, ſeu quibuſcumque negotiis ad ipſam Baſilicam pertinentibus diſponendi, niſi ubi de alienatione rerum immobilium vel jurium dictæ Baſilicæ ageretur: tunc enim aſſentiendi & diſſentiendi hujuſmodi tractatibus voces habeant. Et quia veriſimile eſt, quod numerus Beneficiatorum Canonicorum numerum in vocibus prædictis excederet; taliter providemus, quod ſi plures Beneficiati, quam Canonici tractatibus ipſis intererint, quum omnes iſtis tractatibus intereſſe velimus, tot de ipſis Beneficiatis dumtaxat voces in hujuſmodi tractatibus habeant, quod fuerint Canonici in Capitulo tunc præſentes.* Vide reliqua *To.* 1. *pag.* 180. Paulus III. [*To.* 2. *pag.* 245.] confirmans laudatam Conſtitutionem: *Declarantes*, ait, *quod quum ex antiqua Conſtitutione ſancitum ſit, Beneficiatos non habere vocem aliquam nec poteſtatem in Capitulo, niſi ubi de alienatione bonorum immobilium vel jurium ageretur, exceptionem intelligendam eſſe etiam ubi tractaretur de locatione Caſalium ultra novennium &c.* Ac demum Paulus V. ut ſupra (*To.* 3. *pag.* 218.) *Inhærentes autem*, inquit, *Conſtitutionibus ejuſd. Nicolai III. necnon ſimilis rec. Pauli etiam III. præfatorum, volumus, quod in alienationibus immobilium & jurium Baſilicæ, & in locationibus &c. Beneficiati vocari debeant, & una cum Canonicis vocem aſſentiendi, & diſſentiendi habeant.* Ita Paulus V. an. 1611. die 14. Octobris.

(a) Cle-

Pediche, ed investimento, che non cavate da detto Castello, & altri beni come sopra, e che vi libererete dalle spese, che spesso occorrono di raccomodamento e reparazione di Case, Peschiere, & altri edificj & avendo avute altre considerazioni, e maturamente discusso il tutto, avete risoluto di accettare, & in effetto accettato detta offerta, e che avendo essa Signora D. Olimpia effettuato la compra di detti Casale, e Pediche; l' uno, e l' altro di voi vorrebbe venire anco all' effettuazione di detta Permuta, ma non potendo voi mandare questo in esecuzione ostandovi le Costituzioni di Sisto Quinto, Clemente Ottavo, Paolo Quinto, & Urbano Ottavo nostri Predecessori, quali proibiscono l' alienazione de' beni giurisdizionali, senza licenza della Sede Apostolica; Perciò ci avete fatto supplicare dell' opportuna licenza. Onde noi volendo far favore, & grazia tanto a detta D. Olimpia, quanto a voi, per il presente nostro Chirografo di nostro moto proprio certa scienza, e pienezza della nostra autorità Apostolica, vi diamo, e concediamo ampla, e libera licenza, autorità, e facoltà di poter permutare senza intervento, e consenso delli Beneficiati, e Chierici Beneficiati (a) di detta Basilica, ancorchè si ricercasse, e fosse necessario, il predetto Castello con suoi Territorio, e giurisdizione, & altri beni, come sopra con li predetti Casale, e Pediche, e Scudi 24500. moneta, che detta D. Olimpia vi darà ad effetto d' investire come sopra, e di farne Istromento necessario, ed opportuno, senza che voi, ne il Notaro, o Notari, che si rogheranno di detto Istromento incorrano in pena alcuna contenuta nelle suddette Constituzioni delli predetti nostri Predecessori non ostanti le medesime Costituzioni, & anche non ostanti le Constituzioni di Niccolò Terzo, Paolo Terzo, e del medesimo Paolo Quinto (b) similmente nostri Predecessori, e tutte, e singole Constituzioni, & ordinazioni Apostoliche, Leggi, Statuti, riforme, decreti, usi, stili, consuetudini, e tutte, e singole altre qualsivoglia cose, che facessero in contrario, ancorchè di essa bisognasse farne espressa, e special menzione a quali tutte, e singole, avendo li loro tenori per sufficientemente inseriti, & espressi per questa volta sola, ed a quest' effetto specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dichiariamo bene di concedere la presente licenza, senza pregiudizio di qualsivoglia ragioni che competessero, o per l' avenire potessero competere alla nostra Camera, alle quali non intendiamo pregiudicare, ma preservarle tali quali sono.

Dat. nel nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo, questo dì 7. di Ottobre 1645.

INNOCENTIUS PP. X.

[Margin: ...nici utilem ...ſcunt futu... Mensæ Ca...ari.]

[Margin: ...um tamen ...t. beneplacitum necessa... effet, idem ...trant]

[Margin: *Amplissimum quidem & verbis validissimum*]

[Margin: *Cameræ tantum Apostol. jurium rationem habet.*]

Die 8. Octobris 1645. Procura ad permutan. Castrum S. Martini cum Exma D. Olympia Maldacchina Pamphilia.

[Margin: AN. CH. 1645. 8. Octob.]

ILlmi, & Rmi DD. Julianus Magdalenus Capiferreus, Angelus Androsilla, Jo. Nicolaus Tighettus, Simon Bizzonus de Palutiis, Prosper Mutus, Bartholomæus Oregius, Antonius Crisolinus, Fœlix Contelorius, Franciscus Albritius, Tiberius Vincentius, Marcus Antonius Burattus, Franciscus Filicaja, & Lucas Olstenius omnes Canonici Sacrosanctæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Capitulariter Congregati, & coadunati in loco infrascripto, in quo ut plurimum pro rebus & negotiis ejusdem Basilicæ gerendis, & pertractandis, & concludendis congregari solent, asserentes esse in num. sufficienti, & totum eorum Capitulum facere, constituere, & repræsentare, & nihilominus pro absentibus si qui sint, & quatenus opus sit, de rato &c. in forma &c. promittentes, alias &c. ita quod &c. sponte &c. omnique meliori modo &c. citra tamen &c. fecerunt, constituerunt, ipsorum, & totius dicti Illmi Capituli Procuratores, Illmos, & Rmos DD. Stephanum Vajum Episcopum Cyrenen., Angelum Androsillam, & Tiberium Vincentium Canonicos, & majores Camerarios dictæ Basilicæ, necnon Illmos, & Rmos DD. Simonem Bizzonum de Palutiis, & Franciscum Albritium prædictæ Basilicæ Canonicos, seu illorum majorem partem specialiter &c. ad ipsorum &c. ejusdemque Illmi Capituli nomine, & pro eis vigore licentiæ SS. D. N. Papæ, prout in Chirographo Suæ Sanctitatis ad quorum &c. eorum Castrum S. Martini positum in Provincia Patrimonii cum illius jurisdictione, ac mero, ac mixto Imperio, & omnimoda gladii potestate, necnon alia bona stabilia in Civitate, & Territorio Viterbien., & aliis etiam Territoriis existentia, ad ipsos, & prædictum Capitulum ratione dicti

[Margin: *Tredecim soli Canonici congregati*]

[Margin: *Procuratores constituunt Camerarios majores.*]

(a) Clericos Beneficiatos nusquam invenies aut vocatos aut vocari debuisse ad hujusmodi alienationes. Quicumque enim Pontifices de hac re sanxerunt Nicolai III. Constitutioni fundamentali inhæserunt, quam nefas duxerunt violari. Nicolai autem III. tempore Clerici nondum emerserant. Cæterum si per Chirograhum rite ac recte derogetur Bullæ Consistoriali, aliorum judicium esto.

(b) Data opera nuper recitavimus constitutionum verba ipsa, ne lectori incommodum afferremus ad easdem illum remittendo.

(a) Ante

dicti Castri spectantia, & pertinentia describenda in inventario per ipsos Illmos Dominos Procuratores conficiendo, & nobis Notariis consignando, cum Casale Presciano Cecalasino nuncupato posito in Territorio Romano, & duabus pedicis confinan. cum eodem Casale Illmæ, & Excmæ D. Don Olympiæ Maldacchinæ Pamphiliæ, & cum scutis viginti quatuor millibus, & quingentis monetæ permutandum, & excambiandum cum dicta Exma D. Don Olympia modis, & formis, ac cum pactis capitulis, conditionibus, clausulis, promissionibus, conventionibus, & obligationibus, aliisque dictis Illmis DD. Procuratoribus ut supra constitutis seu illorum majori parti placitis, & benevisis de sc. 24500. monetæ a dicta Exma D. Don Olympia habend. recipiend., & exigendum &c. & de exactis &c. quietandum &c. cum pacto &c. illaque deponendum ad credit. ipsorum DD. Constituentium & ad dispositionem ipsorum DD. Procurat. ut supra constitutorum ad effectum investiendi modis, & formis, ac cum pactis, & conditionibus in Instrumento dictæ Permutationis conveniendis & concordandis, ipsisque DD. Procuratoribus placitis, & benevisis. Desuperque instrumentum per nos Notarios publicos fieri, rogari, recipi, & stipulari petendum, faciendum &c. & pro observatione promittendorum, ipsos Illmos, & Rmos DD. Constituentes, ac totum dictum Capitulum, & mensæ capitularis bona &c. In forma Cameræ Apostolicæ cum solitis clausulis, renunciis, & consensu obligan., &c. & dictas obligationes juramento vallandum, & roboran. & generaliter &c. promittentes &c. relevantes &c. super quibus &c. Actum Romæ in Sacristia dictæ Basilicæ præsentibus &c. RR. DD. Angelo Marchasetto, & Antonio Batello Romanis testibus &c.

Permutatio Castri S. Martini cum eodem Casale & sc. 24500. fact. prædictæ Exmæ D.D. Olympiæ Maldachinæ Pamphiliæ.

AN. CR. 1645. 9. Octob.

Die nona Octobris 1645. Illma, & Exma D. Don Olympia Maldacchina uxor relicta claræ memoriæ Illmi, & Exmi D. Pamphilii de Pamphiliis dum vixit SS. D. N. Papæ secundum carnem germani fratris existens coram Perillustri, & Excellenti D. Hieronymo Valerio Romano I. U. D. inclyti Populi Romani Procuratore Fiscali & ad interponen. decreta in contractibus voluntaria jurisdictionis Judice competente a SS. D. N. Papa specialiter deputato, sedente super quadam Sede in loco infrascripto posita, quam sedem, & locum quoad hunc actum tamen valide peragendum pro suo juridico, & congruo Tribunali elegit, & deputavit, nobisque d. Domino Judici pro Tribunali ut supra sedenti exposuit, & narravit ipsum ab initio quo cœpit tractare de emendo ab Illmo D. Francisco Papirio Capizucco ejus Casale Presciano Cecalasino nuncupat. rubrorum ducentorum octo cum dimidio positum in Territorio Romano juxta Casale Præfectum nuncupat. Rmorum Dominorum Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Territoria Civitatis Veliternæ, & Civitatis Laviniæ respective, & Casale Carzaripar. nuncupat. RR. DD. Canonicorum Ecclesiæ S. Clementis dictæ Civitatis Veliternæ, & duas pedicas in Territorio Veliterno positas & super quibus Communitas Veliterna habet jus pascendi in totum rubrorum octo circiter, quarum una vocat. la Parata, & confinat cum supradicto Casali, & bona juris Paliantis Veliterni, altera, quæ olim fuit Anthæi ex ipsa Civitate Valiterna confinat pariter cum eodem Casali, & cum alia supradicta pedica mediante fovea, & cum bonis Julii Petrucii similiter Veliterni considerasse dictis Rmis Capitulo, & Canonicis Casale, & Pedicas prædictas, præsertim, ob vicinitatem prædicti eorum Casalis Præfecti nuncupat. habere, utile, & commodum fore, & propterea intentionem habuisse ipsum Casale, & Pedicas illis cedere, & assignare, & ab eis titulo permutationis habere illorum Castrum S. Martini olim Abbatiam sub titulo S. Martini in Montibus Ordinis Cistercien. per fel. rec. Pium Papam Quartum per ejus litteras Apostolicas sub Plumbo de anno 1564. seu &c. expeditas una cum tribus aliis Abbatiis, ac Prioratu in Ecclesia S. Balbinæ ad Statum Secularem reduct., & cum illarum bonis, juribus, fructibus, jurisdictionibus spiritualibus, & temporalibus Vassallis, & aliis subdictis Mensæ Capitulari ipsorum DD. Canonicorum unit. posit. in Provincia Patrimonii cum illius jurisdictione, & juribus, necnon quædam alia bona in Civitate, & Territorio Viterbien. & aliis etiam Territoriis existentia ad illos ratione dicti Castri spectantia, & pertinentia & ad hoc, ut permutatio fieret cum evidenti utilitate ipsorum DD. Canonicorum, & eorum Mensæ Capitularis, ultra ipsum Casale, & Pedicas, illis etiam solvere Scuta viginti quatuor millia, & quingenta monetæ ad effectum illa investiendi ad eorum, & prædictæ ipsorum Mensæ favorem in tot bonis stabilibus, & interim, & donec se præberet occasio, bonorum stabilium in emptionem locorum

rum Montium non vacabilium. Quare hujusmodi ejus intentione illis propalata, & per eos pluries, atque pluries in eorum Capitulo oblatione prædicta discussa, & considerata repertaque pro eis utili, ex quo nedum ex Casali, & Pedicis prædictis, ac ex investimento, quod facient de prædictis scutis viginti quatuor millibus, & quingentis ut supra solvendis uberiores fructus percipient, quam percipiunt ex prædicto eorum Castro, & aliis bonis, ut supra, verum etiam se liberabunt ab expensis sæpe numero fieri solitis pro reparatione, seu reaptatione Domorum, Pescheriarum, & aliorum ædificiorum in ipso Castro, & ejus Territorio, & etiam in prædictis aliis bonis existentium, quæ in dies deterioris conditionis fiunt, & fortasse etiam ab illorum *, ex quo propter nimiam distantiam non possunt de eis habere curam necessariam, & ex aliis rationibus, & causis optime ponderatis, matureque discussis, & consideratis eamdem oblationem acceptare deliberasse, & in effectu acceptasse, nuperque ipsam Illmam, & Exmam Dnam D. Olympiam per acta dicti D. Fonthiæ A. C. Notarii Casale, & Pedicas prædictas pretio scutorum viginti quatuor millium monetæ per eam in contanti ad fines, & effectus de quibus in Instrumento emptionis per eumdem D. Fonthiam Notarium die 7. præsentis Mensis rogato solutorum, in perpetuum emisse, & acquisivisse, & propterea nunc velle ad illorum permutationem cum Castro, & aliis bonis prædictis in inventario, nobis Notariis ut infra consignando, descriptis devenire. Quamobrem cum decreto & auctoritate d. D. Judicis pro Tribunali, ut supra, sedentis, & cum præsentia, consensu, verbo & voluntate Emi, & Rmi D. Camilli S. Mariæ in Dominica, Diaconi S.R.E. Cardinalis nuncupati ejus ex d. cl. mem. Domino olim ejus viro filii, ac Illmi, & Exmi D. Andreæ Justiniani Principis Bassan. ejus generi, & ut tactis &c. affirmavit proximiorum habilium præsenti Instrumento ad interessendum, & eorum Consensum præstandum juxta formam Statutorum Urbis, asserentium sese de omnibus, & singulis prædictis, & infradicendis ad plenum informatos esse, eaque non tendere in damnum, sive præjudicium dictæ Illmæ, & Exmæ D. Don Olympiæ, & tactis pectore, & litteris respective &c. more &c. jurantium se in præsenti Instrumento nullum proprium, seu particulare interesse habere, Renuncians in primis ipsa Illma, & Exma D.D. Olympia quatenus opus sit, etiam med. &c. Aux. Vell. Senat. Conf. Auth. *si qua mul.* Leg. Jul. *de fund. Dot.* omnibusque, & singulis aliis legibus, legisque auxiliis, & favoribus, statutis, indultis, gratiis, privilegiis, & aliis editis, & eden. ad ejus favorem quomodolibet facien. promittens adversus præd., & infrascripta aliquam restitutionem principaliter, vel incidenter absolutionem a juramento, seu juramentis, vel aliud quodcumque juris, vel gratiæ remedium ordinarium, vel extraordinarium nunquam petere, seu petitis & obtentis, vel motu proprio Papæ concessis nec uti, sub quovis prætextu, titulo, jure, causa, ingenio, & quæsito colore, etiam enormis, & enormissimæ læsionis, & ex quacumque alia Causa cogitata, & incogitata hic non expressa, & forsan de necessitate exprimen., de quibus omnibus ad plenum a d. D. Judice informata fuit sponte &c. omni meliori modo &c. suprad. ejus Casale, & Pedicas ut supra posit., & confinat., salvis aliis &c. si quis in totum rubrorum ducentorum sexdecim cum dimidio, & tanta quanta sunt ad corpus, & non ad mensuram cum omnibus, & singulis eorum, & cujuscumque ipsorum juribus, domibus, & ædificiis, aquis, aquarum cursibus, decursibus, derivationibus, silvis, pratis, nemoribus, venationibus, cæterisque aliis Juribus, membris, pertinentiis, adjacentiis, usibus, commoditatibus, ingressibus, & egressibus universis, & quibuscumque, ac cum omni, & toto eo, quod in se, & intra se etiam sub solo continent, & ad illa & ipsorum quodlibet tam de jure, quam de usu, sive stylo, seu consuetudine, vel alias quomodolibet spectat, & pertinet, aut spectare, & pertinere posset in futurum quomodocumque, & qualitercumque nihil penitus excepto, nec ipsi Exmæ D.D. Olympiæ reservato necnon ibidem quoque præsentes Illmi & Rmi DD. Stephanus Vajus Praten. Episcopus Cyrenen. & Archiospitalis S. Spiritus in Saxia Commendatarius, Angelus Androsilla Rom. V. Signat. S. D. N. Papæ Referendarius, Simon Palutius Rom., Franciscus Albitius Cæsenatensis, & Tiberius Vincentius Reatinns prædictæ Basilicæ Canonici nominibus eorum propriis, & uti procuratores, ad infrascripta peragenda ab aliis Illmis, & Rmis DD. Canonicis, & eorum Capitulo specialiter deputati, ut constat ex Instrum. d. m. Procuræ hic per nos Notarios rogato, & nihilominus eodem Procuratorio nomine cum rati promissione pro dictis Illmis & Rmis DD. Canonicis, & ab eis Capitulariter congregatis ratificari facere præsens Instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta infra octo dies proximos libere &c. alias &c. prædictis nominibus, & quolibet eorum ac vigore dictæ Procuræ mandati, ac cum prædicta rati promissione, quæ in qualibet parte, & clausula præsentis Instrumenti repetita,

* *Hic videtur aliquid deesse.*

petita, & inserta sit, & esse censeat. utentes, & uti velle expresse declarantes licentia, & facultate per prælibatum SS. D. N. Papam ipsis DD. Canonicis, & eorum Capitulo desuper concessa, & attributa ad infrascripta deveniendi absque incursu pœnar. content. in Constitutionibus fel. rec. Sixti V. Clementis VIII., Pauli V. & Urbani VIII. suorum Prædecessorum bona jurisdictionalia alienare prohibentibus absque licentia Sedis Apostolicæ, quibus, & aliis in contrarium facien. Sua Sanctitas derogavit, ut in Chirographo manu Suæ Sanctitatis signato quod exhibuerunt, & nobis Notariis consignarunt tenoris sequentis *Capitolo, e Canonici &c.* necnon etiam salvo, & reservato ejusdem SS. D. N. Papæ, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ consensu, & beneplacito impetran., & obtinen. cura dictæ Exm̃æ D.D. Olympiæ, ac ipsorum Rm̃orum DD. Canonicorum expedien. vero sumptibus ejusdem Exm̃æ D.D. Olympiæ tam super confirmatione præsentis Instrumenti cum clausulis, decretis, & aliis desuper necessariis, & opportunis, ita, & talit. quod donec, & quousque d. Beneplacitum obtentum, & exequutum non fuerit, non intelligatur, nec sit ab ipsis DD. Canonicis, & eorum Mensa etiam per clausulas infradicendas abdicata possessio, nec dictæ Exm̃æ D.D. Olympiæ acquisitum aliquod jus, & non alias, aliter, nec alio modo &c. de quo pariter &c. spont. &c. omni meliori modo &c. supradictum Castrum Sancti Martini ut supra posit. cum illius Territorio, quod confinat cum Territoriis Viterbii, Vetrallæ, Canepinæ, Valerani, Lucavici, & cum Montanea Viterbii nuncupat. Serm̃i D. Ducis Parmæ, necnon alia bona descripta in Inventario quod præmanibus habentes in medium exhibuerunt, & nobis &c. tradiderunt hoc præsenti Instrumento inseren. tenoris prout sequitur &c. *Lista del Castello di S. Martino del Rm̃o Capitolo, e Canonici di S. Pietro, posto nella Provincia del Patrimonio. Castello di S. Martino con sue case abitate da' Vassalli, Palazzo grande, cortile, fontana, granaro, & altri membri, conforme alla pianta moderna, & antica esistente nell' Archivio di S. Pietro, e che si darà all' Eccm̃a Signora Compratrice; vigne, e Terreni esistenti in detto Territorio livellati a diverse persone. Quattro pezzi di terra uno di rubbia 4. e mezzo l' altro di rubbia 2. e mezzo con 40. piedi di oliva, & un' altro di mezzo rubbio con piedi di noce, & il quarto con olmi n. 120., la macchia grande Salvatiche, la qual si suol vendere a legna ogni volta che si fa cedua, e di essa l' affittuario non ha altro che il frutto, e pascolo, e la Ramaglia di detta macchia alle volte si vende quando più, e quando meno. Castagneto domestico, il quale si affitta dall' Affittuario: tutte le dette vigne, terreni e castagneti sono terminati con termini, e fossi, & il catasto è nell' Archivio di S. Pietro, & anco appresso Simone Civiletti moderno Affittuario, e tutti, e singoli altri beni spettanti al Capitolo, che fossero nel Territorio di detto Castello confinante conforme alla pianta suddetta, e come si dirà nell' Istromento, & anco altrimente, conforme potessero dire li testimonj, che si esamineranno sopra l' evidente utilità del Capitolo, e Canonici suddetti. Beni fuor del detto Territorio spettanti come sopra, li confini de' quali tanto vecchi, come moderni si descriveranno, cioè in Viterbo, e suo distretto: Il Palazzo con giardino, fontana, e stalla, posto a Porta Salciccia, dentro la detta Città contiguo alle mura di essa da due parti, e gli altri lati con le strade publiche, di presente abitato da Simone Civiletti Affittuario. Case con orticelli dentro detta Città, livellate a diverse persone, & altri non livellati si affittano dall' Affittuario. Altri orti acquatili livellati fuori della Città. Vigne nel Territorio di Viterbo livellate a mosto. Canneti, prati, e campi livellati a diverse persone. Quattro prati di falciate N. 11. rendono la quarta del fieno. Altri orti non livellati goduti dal detto Affittuario. Spiga, & erba di Petrignano livellate. Orti a seme di Lino N. 3. non livellati di rub. 26. Campi non livellati N. 23. di rubbia in tutto 204. e mezzo Prati non livellati N. 8. di falciate N. 37. e mezza. Il molinaccio, il quale si affitta dall' Affittuario a grano, quando più, e quando meno. In Civita Vecchia un Eremitorio, con Chiesa di S. Antonio, con vigna, giardino, & altri beni. In Canepina, e suo Territorio cinque pezzi di terra lavorativa di rubbia 2. e mezzo in circa. Nel Territorio di Vallerano quattro pezzi di terra in contrada del Piano dell' Onza. Nel Territorio di Vitorchiano due campi di rubbia 2. liberi. Tutti li sopraddetti beni sono compresi nell' affitto fatto a Simone Civiletti, accetto la legna cedua della macchia riservata al Capitolo. Beni non compresi nell' Affitto del Civiletti: Una Ferriera in Viterbo concessa a terza generazione a Francesco Mancini, la qual concessione, per non essere stata adempita dal detto Mancini, la forma dell' Instromento si potrebbe annullare. La tenuta dell' Ave Maria esistente nel Territorio di Vetralla, la quale separatamente si affitta dal Capitolo, & al presente si trova affittata a Gio. Batista Zelli, e Cesare Scarinci da Vetralla, confina verso Levante, con li beni della Chiesa di S. Gio. Evangelista, pro indiviso con il Sig. Pietro Brugiotti, con le Corte di Valle Cajana, e con la vigna di Francesco Berni verso mezzo giorno, con li beni del Capitano Cesare Mansanta da Toscanello, e con li beni della suddetta Chiesa; di sotto con la strada, e con li beni del suddetto* Signor

Sig. Pietro, e piglia il fosso verso Ponente, & altri lati verso Tramontana con li beni del Sig. Pietro Brugiotti, li beni di Antonio Epifanio, e li beni della Chiesa Collegiata di Vetralla, quæ bona confinant &c.

Innocentius PP. X. prohibet ne in Basilica, Choro, Capellis, Sacrario, Porticu, & Atriis Vaticanis sumatur tabacum sub pœna excommunicationis latæ sententiæ.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 12. Fasc. 277.

AN. CH. 1650. 8. Januar.

AD futuram rei memoriam. Cum sicut non sine animi nostri molestia accepimus, nonnullæ personæ tam Seculares, quam Ecclesiasticæ reverentiæ locis Deo sacris debitæ immemores herbam Tabacum vulgo nuncupatam, ore, vel naribus etiam in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, ad quam devotionis ergo Christifideles ex universo Orbe Christiano passim confluunt, sumere gravi cum proborum scandalo non vereantur. Hinc est quod Nos, ut abusus hujusmodi e Basilica prædicta prorsus eliminetur, pro pastorali nostra sollicitudine providere volentes: Motu proprio, ac ex certa scientia nostris, omnibus, & singulis utriusque sexus personis tam secularibus, quam Ecclesiasticis, etiam cujusvis Ordinis, Congregationis, & Instituti ac Militiarum etiam Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani Regularibus quomodolibet privilegiatis, & exemptis etiam speciali nota, & expressione dignis, ne de cætero in prædicta Basilica, ejusque Choro, Capellis, Sacrario, Porticu, & Atriis Tabacum sive solidum, sive in frusta concisum, aut in pulverem redactum fumumve ex eo elicitum ore, vel naribus, & alias quomodolibet sumere audeant, vel præsumant, sub excommunicationis latæ sententiæ eo ipso absque alia declaratione per contrafacientes incurrenda pœna auctoritate Apostolica tenore præsentium interdicimus, & prohibemus (a). Non obstan. quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam conciliaribus, nec non quibuscumque etiam juramento &c. quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio facienda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si alicui, vel aliquibus conjunctim, vel divisim sit a Sede Apostolica indultum, &c. Volumus autem ut præsentis prohibitionis exemplar in Valvis dictæ Basilicæ, & illius Sacrarii, aut alio conspicuo loco, unde ab omnibus cerni possit continuo affixum remaneat. Quodque earumdem præsentium Transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

[Sc]andalum erat [hoc] temporis ta[bac]um sumere [in] Basil. Vatic.

[...] Pont. id fieri [vet]at sub pœna [exc]omm. latæ [sen]ten.

Constitutionib. contrar. quibuscumque derogat.

Decreti publicationem impense curat.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die octava Januarii 1650. Pontificatus nostri anno sexto.

ALE-

(a) Ante annos octo Urbanus VIII. anno 1642. die 30. Januarii iisdem fere verbis vetuerat Tabaci usum in Metropolitana Ecclesia Hispalensi Constit. 278. quæ incipit *Quum Ecclesiæ*. Id notandum, quod Anno Sancto, sive Jubilæo ineunte prohibitio hujusmodi facta est pro Basilica Vaticana: & 75. annis elapsis ineunte pariter anno Jubilæo 1725. die 10. Januar. Benedictus XIII. abstulit excommunicationem per suas literas Apostolicas, quas dabimus suo loco.

ALEXANDER VII.

Alexander VII. pridem Cardinalis Fabius Chiſius, die 7. Aprilis 1655. Summus Eccleſiæ Pontifex communibus ſuffragiis eligitur (*a*), ac inſequenti die 18. coronatur in Baſilica Vaticana. Vita ceſſit 22. Maji 1667., quum ſediſſet annos 12. menſem unum, dies quatuordecim.

Præcipit ut Majores Reliquiæ, altera Vultus Sancti, altera Lanceæ oſtendantur Chriſtinæ Svecorum Reginæ:

Ex Autogr. in Archiv. Baſil. Capſ. 18. Faſc. 302.

AN. CH. 1656. 3. Januar.

Alexander PP. VII. Dilecti filii, Salutem, & Apoſt. Benedictionem. Ut chariſſima in Chriſto filia noſtra Chriſtina Sueciæ Regina Illuſtris (*b*) Sudarium Sanctæ Veronicæ, cui impreſſa eſt Imago Vultus Domini noſtri Jeſu Chriſti, Vultum Sanctum vulgo nuncupatum, nec non Lanceam, qua Latus ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti in Cruce pendentis apertum fuit, pro ſua devotione cominus aſpicere, & venerari valeat, vobis præſentium ſerie mandamus, quatenus ſi, & quando a prædicta Chriſtina Regina ſuper hoc fueritis requiſiti, Sudarium, ſeu Vultum Sanctum, & Lanceam hujuſmodi, quæ in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe aſſervantur, e tabernaculo, ſeu tebernaculis ubi nunc reperiuntur collocata, uſque ad fores, per quas e Baſilica prædicta ad Odeum, in quo tabernaculum, ſeu tabernacula hujuſmodi exiſtunt, datur acceſſus, cum debitis honore, & reverentia deferre curetis (*c*), ac eidem Chriſtinæ Reginæ oſtendatis. Non obſtan. Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non dictæ Baſilicæ etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quavis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 3. Januarii 1656. Pontificatus noſtri anno primo (*d*).

Colle-

(*a*) Tanta fuit in hujuſce Pontificis electione animorum conſenſio, ut non levem in Conclaviſtarum omnium animis excitaverit admirationem. Multa enim quæ nullo pacto componi poſſe videbantur, illico in unum coaluere: Hinc ſtupor & admiratio, quod Hiſpani gratis conveniſſent; probaſſent Galli quem pridem rejceraut; Juvenem Senes; Juvenes probum; Senenſem Medicei; Barberini virum alienum elegiſſent. Verum, ut Hiſtorici Andreas Valerius, ac Baptiſta Nanius animadvertunt, *Manus Domini erat cum illo*.

(*b*) Inclyta invictique animi Mulier, quæ abdicato Regno, ac Oeniponti publice ejurata hæreſi Luterana coram celeberrimo Luca Holſtenio Baſilicæ noſtræ Canonico ac Summi Pontificis Nuncio, anno 1656. Romam ſe contulit, ubi ſedem fixit, ac tandem fato conceſſit, ſplendido ac vere regio tumulo excepta, qui in Baſilica noſtra omnium oculis obverſatur.

(*c*) Nulla hîc mentio Sacratioris ligni veræ Crucis, quod tamen jam tum ab an. 1629. Urbanus VIII., ut legimus in Inſtrumento Dominici Fontia, quod in Baſilicæ noſtræ Archivio ſervatur, nobili theca in modum Crucis conflata, clauſum, dono dederat; ac inter ceteras majores Reliquias collocaverat. Putarim ergo Suecorum Reginam peculiari quodam ſtudio de Veronicæ velo, ac ferro Lanceæ oculis perluſtrando fuiſſe ſolicitam. Hinc utraque inſignis Reliquia ad poſtremum cubiculi oſtium delata fuit, omiſſo Crucis Ligno, quod alibi poterat inſpexiſſe. Nemo tamen ſuſpicetur Crucis Lignum extra loculi fines fuiſſe translatum, ut Regina ejus aſpectu commodius frueretur. Quippe nefas ullam ex Reliquiis majoribus efferre. Hinc ipſimet Summi Pontifices occaſione viſitationis, intra portam cubiculi majores Reliquias ſunt intuiti, ut patet e ſequenti Decreto, quod integrum excribimus:

Sanctiſſimus D.N. Alexander divina providentia Papa VII. viſitaturus Baſilicam Principis Apoſtolorum, quo facilius, & celerius inviſere poſſit omnes Sacras Reliquias, quæ in eadem Sacroſancta Baſilica aſſervantur, juſſit Sanctiſſimum Sudarium D. N. Jeſu Chriſti, & Sacratiſſimam Lanceam, necnon Lignum Sanctiſſimæ Crucis, & Caput Sanctiſſimi Apoſtoli Andreæ, deferri ex loco, ubi cuſtodiri ſolent, ad veſtibulum Oſtioli Sanctæ Veronicæ; Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac ejuſdem Baſilicæ Statutis, etiam juramento firmatis, ac quibuſcumque aliis in contrarium non obſtantibus. In quorum fidem &c.

Romæ die quinta Februarii 1656.

Hier. Archiep. Patracenſis Sec.

(*d*) Annus a Januario ſupputatur. Si enim a menſe Martio initium ſumeret, atque annus 1656. ad Januarium 1657. juxta communem numerationem protenderetur, non primus, ſed alter Pontificatus annus eſſet obſignandus.

(*a*) Quæ-

Collegium minorum Pœnitentiariorum a Pio V. inſtitutum confirmat: Ea item, quæ ad illorum habitationem, numerum, regimen, onera, reditus, ac privilegia pertinent, enumerat, ac decernit.

Ex Bullario Romano.

N.CH. 1659. .Februar.

Alexander PP. VII. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex pro ...narum ſalu... ...licitus.

In Apoſtolicæ dignitatis faſtigio, meritis licet imparibus, inſcrutabili divinæ providentiæ arcano collocati, ad ea, per quæ Chriſtifidelium curæ noſtræ cælitus commiſſorum animarum ſaluti conſulitur, jugis vigilantiæ ſtudiis intendimus, illaque provide quantum Nobis ex alto conceditur, diſponere ſatagimus, prout matura conſideratione prævia conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Pius V. no... ...Pœnitentiariorum Col... ...um inſtituit Baſil. Vatic.

Cum itaque, ſicut accepimus, dudum fel. rec. Pius Papa V. Prædeceſſor noſter certis rationabilibus cauſis motus, pro ſalutari reformatione Collegii minorum Pœnitentiariorum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, minores Pœnitentiarios, qui tum erant, ab eorum Pœnitentiariæ minoris officio, & exercitio, penitus, & omnino amoverit, & in eorum locum ad hujuſmodi munus, officium, & exercitium Minorum Pœnitentiariorum aliquot Presbyteros Regulares Societatis Jeſu ſubſtituerit, & ſubrogaverit (*a*), illiſque domum, & redditus pro eorum habitatione, & ſuſtentatione aſſignaverit, & alia circa eorum deputationem, officiique eis demandati exercitium, ac ipſorum, & eorum Collegii ſtatum conſtituerit, & ordinaverit; nec tamen ſuper his, ob ejuſdem Pii Prædeceſſoris obitum, literæ Apoſtolicæ fuerint expeditæ (*b*);

Pontifex prædeceſſoris Decretum approbat.

Hinc eſt, quod Nos ea, quæ memoratus Pius Prædeceſſor pro animarum ſalute, & ſpirituali conſolatione fidelium, qui Omnipotentem Deum glorificandi, & Beatos ejus Apoſtolos venerandi, opportunaque ſpiritualibus, temporalibuſque neceſſitatibus ſuis remedia, & auxilia eorumdem Beatorum Apoſtolorum interceſſione impetrandi ſtudio ad Baſilicam prædictam ex omnibus mundi partibus confluunt, in præmiſſis laudabili zelo, & pietate inſtituit, & cœpit conſtabilire, & perficere, & alias opportune providere cupientes; Motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine erectionem, & inſtitutionem prædicti Collegii Minorum Pœnitentiariorum dictæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ipſumque Collegium de novo perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Domum Pœnitentiariis aſſignat.

Ac pro eorumdem Minorum Pœnitentiariorum habitatione, domum in Civitate noſtra Leonina, ſeu (ut vocant) Burgo, prope Baſilicam hujuſmodi poſitam, & per illos hactenus inhabitari ſolitam, cum omnibus, & ſingulis ejus membris, pertinentiis, & juribus, ſicut dicti Minores Pœnitentiarii illis ad præſens fruuntur, concedimus, & aſſignamus; & caſu quo eadem domus tota, vel ejus pars deſtruatur, ſeu in alios uſus convertatur, aliam domum eis habitationis cauſa, a Nobis, ſeu Romanis Pontificibus Succeſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus aſſignandam (*c*), pro ipſorum

(*a*) Quænam in Pœnitentiariis Minoribus Baſilicæ Vaticanæ obtinuerit œconomia ante ætatem S.Pii V.; ſparſim, prout diverſa ſeſe nobis occaſio obtulit, prænotavimus in altero Collectionis Bullarum Tomo, ubi etiam nonnulla de eorum ſupra ceteros antiquitate ac dignitate diſſeruimus. Erant quippe ad id muneris deſignati cum Seculares tum Regulares Presbyteri; nulloque habito aut inſtituti, aut diſſimilis conditionis diſcrimine, quotquot idonei erant, aſſumebantur. Id vero minus opportunum S. Pontifici viſum eſt; quum ægre admodum ſub una eademque vivendi ratione convenire poſſent, qui diverſis moribus ac legibus utebantur. Hinc amotis hiſce Pœnitentiariis, providus Pontifex ex una eademque inclyta Societate Viros delegit, qui eidem Inſtituto addicti, plena animorum conſenſione Collegium Pœnitentiariorum Baſilicæ Vaticanæ componerent. Hæc igitur cauſſa fuit quæ Pontificem ad novas res impulit; non etiam ullum in priſcis Pœnitentiariis crimen, aut minus ſedulum in obeundo munere ſtudium. Hinc Pœnitentiarios illos honoribus ac congrua ſtipe auctos fuiſſe teſtatur Vincentius Petra mox S. R. E. Cardinalis ac Major Pœnitentiarius in Opere *de Sac. Pœnitentiaria part. 1. cap. 12. num. 3.*

(*b*) Motum proprium S. Pii V. hac de re ſubſcriptum an. 1569. ſervari in Dataria Apoſtolica, ac inſuper fuiſſe relatum in lib. Mſſ. Pœnitentiariæ Vaticanæ affirmat idem author Vincentius Petra *loc. ſup. cit. num. 4.*

(*c*) Quo tempore Alexander VII. hanc edidit Sanctionem, anno nimirum 1659., ampliſſimas ante Vaticanam Baſilicam Porticus excitare meditabatur; ſiquidem inſequenti anno 1660. operi manum impoſuit. Hinc optimo conſilio de altera domo Pœnitentiariis paranda ſermonem inſtituit. Erat enim vetus Pœnitentiariæ Collegium Vaticanæ Baſilicæ proximum, atque in eo ferme loco erectum (ut patet ex *n. 6. Tabulæ 68.* a P. Bonannio relatæ *in Hiſtoria Templi Vaticani*) ubi nunc viſitur fons celeberrimus, qui accedentibus ad Baſilicam ad lævam occurrit. Oportuit igitur haſce ædes dejicere, ut Plateæ Vaticanæ & Porticibus circum excitandis amplior pateret locus. Alia idcirco domus Patribus Societatis fuit tradita, eademque eſt quam hodie incolunt prope Eccleſiam S. Jacobi vulgo *de Coxa Caballi*. Hæc domus, ſi memorato ſcriptori Vincentio Petra audiamus, qui *num. 6.* Carolum Bartholomæum Piazza ducem ſequitur, fuit olim Palatium Cardinalis Pallotta Baſilicæ noſtræ Archipresbyteri, qui, ut apud Ciaconium legimus, *Collegium duodecim Adoleſcentium, qui Sacræ Theologiæ operam darent, Romæ in propriis ædibus fundavit:*

Reditus constituit.

ipsorum vero minorum Pœnitentiariorum sustentatione, & Collegii hujusmodi dote, de pecunia eleemosynarum, quæ ex dispensationum matrimonialium expeditionibus proveniunt, penes montem pietatis de eadem Urbe in subsidium pauperum, & alia opera pia erogandæ, deponi solent, annua mille scuta monetæ Romanæ, nempe singulis mensibus octuaginta tria scuta, & triginta duos bajocchos cum dimidio similis bajocchi ejusdem monetæ, in locum octuaginta scutorum auri iisdem minoribus Pœnitentiariis pridem assignatorum, quæ illis a Camera Apostolica præstabantur. Præterea dimidium julium dictæ monetæ pro singulis literis Apostolicis, quæ super dispensationibus matrimonialibus in tertio, vel in quarto gradu per officium nostrum minoris gratiæ nuncupatum, sub plumbo expedientur; & insuper tria loca cum tertia parte similis loci montis Fidei, & alia novem loca montis salis secundæ erectionis de Urbe prædicta, & vineam extra mœnia Urbis intra suos notissimos fines sitam, a prædictis modernis Pœnitentiariis acquisitam, necnon pensiones ex locatione membrorum domus prædictæ locari solitorum provenientes, cum solitis donativis salis, ceræ, ac in electione Romani Pontificis, & aliis hactenus eis fieri consuetis, per ipsos minores Pœnitentiarios percipienda, exigenda, levanda, ac in suos, & in dicti Collegii usus & necessitates convertenda eisdem Collegio, & minoribus Pœnitentiatiis itidem perpetuo assignamus.

Collegium minorum Pœnitentiariorum Apostolicum declarat.

Ad hæc dictum Collegium minorum Pœnitentiariorum a Nobis de novo, sicut præmittitur, erectum, & institutum, Collegium Apostolicum minorum Pœnitentiariorum esse, ac perpetuo fore, & vocari debere; nec illius statum, aut denominationem quomodolibet immutari, aut alterari unquam posse statuimus, & decernimus, ipsumque Collegium ex nunc sub immediata B. Petri ac nostra, & Romanorum Pontificum Successorum nostrorum, Sedisque Apostolicæ protectione suscipimus.

Numerum & munus Pœnitentiariorum designat.

Præterea idem Collegium Apostolicum dilectis filiis Præsbyteris Regularibus prædictæ Societatis Jesu pariter perpetuo concedimus, hac tamen lege, ut eadem Societas in Collegio hujusmodi tredecim ipsius Societatis Presbyteros Regulares, comprehenso in illis dicti Collegii Rectore, qui omnes, & singuli ministerium minorum Pœnitentiariorum in memorata Basilica sedulo exercere teneantur, [& ex quibus duo pro Italica, duo pro Gallica, duo pro Hispanica, & Lusitana, unus pro Germanica, unus pro Hungarica, unus pro Flandrica, unus pro Polonica, unus pro Anglica, unus pro Græca, & unus pro Illyrica nationibus, seu linguis Minores Pœnitentiarii respective deputentur: Ac insuper unum, quatenus necessarius videatur, dilecto filio Præposito Generali ejusdem Societatis, qui pro Ministro serviat, & ad mensam legat, necnon quatuor adiutores Laicos dictæ Societatis, seu eos, qui eidem Præposito Generali servitiis Presbyterorum Regularium Collegii hujusmodi necessarii videbuntur, perpetuo habere, & manutenere debeat, & teneatur. Declarantes, & decernentes, quod unusquisque illorum, qui ex prædictis Presbyteris Regularibus pro supra expressis Nationibus, seu linguis minores Pœnitentiarii respective deputabuntur, ex illa Natione pro qua deputabitur, vere, & realiter esse, ipsiusque Nationis idioma optime callere debeat; & quod illi, qui in Regionibus earumdem Nationum respective nati, & educati non sint, sub quocumque prætextu, etiamsi idiomatis Nationis, pro qua deputati sunt, peritissimi forent, ad Minorum Pœnitentiariorum hujusmodi officia adsumi non possint. Quod si propter mortem, infirmitatem, remotionem, aliudve quodvis impedimentum alicujus ex prædictis Minoribus Pœnitentiariis pro tempore deputatis, oportuerit alium in eius locum ad exercitium officii Minoris Pœnitentiarii tantisper subrogari, eo casu alterum ejusdem cum illo Nationis, si haberi idoneus possit, sin minus, alium alterius quidem Nationis, sed qui idiomatis Nationis, ex qua defunctus, infirmus, remotus, vel alias impeditus fuerit, peritus existat, substitui volumus: ita tamen ut sic substituendus ante omnia (nisi aliter ob urgentem necessitatem Majori Pœnitentiario nunc, & pro tempore existenti visum fuerit) prævio examine in Signatura Pœnitentiariæ Apostolicæ approbetur, & per modum provisionis pro eo tempore dumtaxat, quo durabit infirmitas, vel impedimentum infirmi, vel impediti, seu donec defuncto, vel remoto Successor fuerit constitutus, deputetur, & subrogetur.

Quid opus fa[cto], si aliqui[s] Pœnitentiario[rum] impediatu[r].

Rectoris & Pœ[nitentiariorum] electio ad quem spectet.

Porro electionem Rectoris, ceterorumque Minorum Pœnitentiariorum prædicti Collegii Apostolici nunc, & pro tempore existenti Præposito Gen. Societatis tribuimus.

Statuentes, ut ab eodem Præposito Generali pro tempore electi, non ante ad exercitium admittantur, quam [circa materias ad idem officium spectantes in dicta Signatura Pœnitentiariæ juxta dispositionem literarum recol. mem. Clementis PP. VIII. Prædecessoris pariter nostri in simili forma Brevis die 3. Septemb. 1592. expeditarum examinati, & approbati fuerint. Ceterum illi qui semel in eadem Signatura Pœnitentiariæ

tiariæ examinati, & approbati fuerint, examini denuo se subjicere non tenebuntur, nisi Nobis, & Rom. Pontifici pro tempore existenti ex aliqua causa particulari secus videatur.

Quid vero si ior Pœnitenrius electio- minus pro- .

Si autem dilectus filius noster Nicolaus S. Mariæ Angelorum S. R. E. Presbyter Cardinalis Ludovisius nuncupatus (a) nunc, & pro tempore existens Major Pœnitentiarius aliquem a prædicto Præposito Generali ad Officium Minoris Pœnitentiarii electum minime duxerit admittendum, poterit ipse Nicolaus Cardinalis nunc, & pro tempore existens Major Pœnitentiarius illius examinationem tantisper suspendere, donec facta quamcitius nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici ejus rei relatione, quid fieri debeat, fuerit ordinatum.

dmissi nonni si najori Pœnitiario dimiti sunt.

Qui vero ad Officium Minoris Pœnitentiarii hujusmodi semel admissi fuerint, ab eodem officio removeri, vel dimitti, aut ex Collegio prædicto discedere non poterunt absque licentia dicti Cardinalis Majoris Pœnitentiarii nunc, & pro tempore existentis qui pro data sibi a Domino prudéntia, licentiam hujusmodi, instante Præposito Generali prædicto, negare non debebit, nisi ex justis causis, quas eo casu, prout etiam quoties eidem summo Pœnitentiario videretur, aliquis ex prædictis Pœnitentiariis, dissentiente eodem Præposito Generali removendus, Nobis, seu pro tempore existenti Rom. Pontifici referet, Apostolica mandata hac in re fideliter executurus.

uorum, & quo npore confesnes a Pœnitiariis audendæ.

Volumus autem, ut memorati Minores Pœnitentiarii in Basilica dicta resideant, ibique in suæ quique Nationis Confessionalibus assistant, & præsto sint, ac quorumcumque Christifidelium, scilicet propriæ quisque Nationis primum, & his non extantibus, aliorum etiam quando casus contigerit, quorum Idiomata calleant, Confessiones Sacramentales diligenter audiant bis in die, nempe mane ab initio Matutini usque ad finem Officiorum divinorum antemeridianorum; & post meridiem, ab initio Vesperarum per duas horas continuas: Idque omnes singulis majoris hebdomadæ, & intra octavam Paschatis Resurrectionis Dominicæ diebus, nec non in Nativitatis Domini, Pentecostes, singulis Beatæ Mariæ Virginis, ac Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, & aliorum Apostolorum, ceterisque omnibus, & singulis festis anni diebus, præsertim de præcepto, vigiliis etiam consuetis; præterea singulis diebus Veneris mensis Martii, nec non Iubilæorum, & Stationum in eadem Basilica existentium temporibus, ac insuper quandocumque id eis ex aliqua causa particulari a Superioribus injunctum fuerit, aut charitas Pœnitentiariorum suadebit, aut necessitas pœnitentium postulabit, inviolabiliter observent. In ceteris vero ferialibus anni diebus id saltem pro tertia eorumdem Pœnitentiariorum parte sedulo adimpleant. Ab his tamen Rectorem prædicti Collegii excipimus, qui, cum ejus officii causa multoties legitime sit impeditus, prædicto excipiendarum Confessionum muneri, prout secundum propriam conscientiam poterit, satisfaciet.

Pœnitentiarii quandonam jurisdictioni Cardinalis summi Pœnitentiarii; quando etiam Præpositi Societatis auctoritati subdantur.

Præterea prædictos Rectorem, & Minores Pœnitentiarios in omnibus quidem illis, quæ Pœnitentiarii officium concernunt, jurisdictioni, visitationi, & coercitioni memorati Nicolai Cardinalis nunc, & pro tempore existentis majoris Pœnitentiarii subjectos esse debere decernimus; adeo ut in gravioribus, nonnisi facto prius nobiscum verbo, & cum Successoribus nostris, contra eos procedat. In iis vero, quæ ad disciplinam regularem, regulæ observantiam, constitutiones, & instituta Societatis prædictæ, ac œconomiam, & gubernium rei familiaris pertinent, iidem Rector, & Minores Pœnitentiarii cum universa eorum familia memorato Præposito Generali Societatis Jesu immediate subjacebunt, reservata tamen superioritate visitationi Apostolicæ, cui ad nostrum, & pro tempore existentis Rom. Pontificis nutum subesse, ac peculiares redditum dicti Collegii rationes reddere debebunt.

Eorum in foro conscientiæ jurisdictio.

Postremo abrogatis in primis facultatibus omnibus Minoribus Pœnitentiariis a Prædecessoribus nostris hactenus concessis, eisdem Minoribus Pœnitentiariis, quamdiu in Collegio manserint, & officium Minoris Pœnitentiarii exercuerint duntaxat, omnes, & singulas facultates pro foro conscientiæ in particulari Tabella proprio dicti Nicolai nunc, & pro tempore Majoris Pœnitentiarii charactere firmata, & ejusdem Sigillo munita, jussu nostro descriptas, ac in libris tam Pœnitentiarii Majoris, quam Collegii dictorum Presbyterorum registrandas, & ulterius in aula ejusdem Collegii palam exponendas concedimus, & impertimur; easque motu, scientia, deliberatione, ac potestatis plenitudine pariter approbamus, & confirmamus.

Eorum item Privilegia.

Nec non omnia, & singula privilegia, & gratias, indulta, honores, prærogativas, ac tam quoad ipsorum Minorum Pœnitentiario-

(a) Ante Purpuram, Nicolaus de Albergatis nuncupatus; postquam vero inter Cardinales relatus fuit, annuente Innocentio X., Ludovisiæ familiæ insertus, etiam cognomen sibi adoptavit.

(a) De

tiariorum personas, quam res pro eorum victu, vestitu, supellectilibus, & libris, totaque ipsorum familia necessarias, a contributionibus pro viarum publicarum refectione, ceterisque oneribus publicis, & aliis rebus quibusvis, immunitates, & exemptiones, ac libertates quascumque Pœnitentiariis minoris gratiæ, ac eorum antecessoribus hactenus concessa, & concessas, & quibus moderni Minores Pœnitentiarii, & Collegium prædictum ad præsens fruuntur, potiuntur, & gaudent, motu, scientia, deliberatione, potestatis plenitudine, & tenore prædictis concedimus, & impartimur.

Præsentes Literas a quovis defectu vindicat.

Decernentes pariter easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod prædicti, & alii quilibet cujusvis gradus, ordinis, dignitatis, status, & conditionis existant, etiamsi Cardinalatus honore fulgeant, aut alias speciali, & individua mentione digni sint, in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes, illis non consenserint, aut ad præmissa vocati, & auditi, & causæ propter quas emanarunt, adductæ, verificatæ, vel justificatæ non fuerint, vel ex alia quacumque, quantumvis pia, legitima, juridica, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, & totalis læsionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel interesse habentium consensus, aliove quantumvis magno, & substantiali, ac inexcogitabili defectu notari, impugnari, restringi, modificari, infringi, retractari, in controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aut aliud quodcmuque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel etiam motu simili concesso, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare posse, neque ipsas præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium dispositionum, & gratiarum revocationibus, restrictionibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus etiam per Nos, & Romanos Pontifices Successores nostros, Sedemque prædictam quandocumque faciendis unquam comprehendi, aut comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & plenarie reintegratas, ac etiam sub posteriori data per eos, ad quos pro tempore spectabit, eligenda, de novo concessas, firmasque, validas, & efficaces existere, & perpetuo fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos spectat, & quandocumque spectabit respective inviolabiliter observari. Sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, necnon Cameræ prædictæ Præsidentes Clericos, aliosque Officiales, & Ministros, & ceteros quoslibet quacumque auctoritate, & potestate fungentes, & quandocumque functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantia eliminat.

Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, nostra, & Cancellariæ Apostolicæ regula de non tollendo jure quæsito, necnon piæ memoriæ Symmachi, quæ incipit: Non liceat; & Pauli II. aliorumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ, & Cameræ hujusmodi non alienandis; ac similis record. Pii IV. prædecessoris pariter nostri de gratiis qualecumque interesse dictæ Cameræ concernentibus in eadem Camera intra certum tunc expressum tempus præsentandis, & in libris illius registrandis, ita ut præsentes ibidem præsentari, & registrari nunquam necesse sit, aliisque Apostolicis, ac in Conciliis etiam universalibus editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Societatis, & Collegii prædictorum, aliisque quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam eidem Societati, illiusque Præposito Generali, & Personis quibuslibet, necnon dicto Collegio, & aliis quibusvis, etiam speciali, & individua expressione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis Clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, ac innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione expressa & individua, ac de verbo ad Verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio facienda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas, & occasiones præsentibus pro plene, & sufficienter insertis, servatis, & expressis respective habentes,

illis

illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 22. Februarii 1659. Pontificatus nostri anno quarto.

Latifundii Castellaris & Cephaliæ emphyteusis a Capitulo facta favore Antonii Valignani ad tertiam generationem masculinam, Apostolica auctoritate roboratur.

Ex Custodia Regesti Bullar. Alexand. VII. Lib. IV. an. VIII. pag. 203.

AN. CH. 1662. 15. Sept.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Archidiacono Pennen. & Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Pennen. in spiritualibus Generali; Salutem, & Apost. Benedictionem.

Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum siquidem a fel. rec. Paulo PP. II. Prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis: Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno &c. Millesimo quadrigentesimo sexagesimo quinto, quinto Idus Maji anno primo. Et deinde exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Antonii Valignani Laici, infrascriptarum partium petitio continebat, quod alias Capitulum & Canonici præfati, eorum & Mensæ Capitularis dictæ Basilicæ conditionem meliorem efficere cupientes, Territoria nuncupata li Castellari, & Cefalia, in diœcesi Pennen. posita, quibus ab uno Territorium de Basignana, & ab aliis lateribus Territorium Terræ Planellæ juxta flumen Piscariæ, & Territorium Civitatis Theatin. necnon petia Terræ appellata la Vicenna di San Pietro, cui ab uno latere dictum Territorium de Basignana, & ab alio Rivus Fontis dicti Territorii de Basignana cohærent, salvis aliis verioribus confinibus, ad dictam Mensam legitime spectantia (*a*), & a Capitulo & Canonicis præfatis de anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimoquarto (*b*) quondam Joanni Felici etiam Valignano in emphyteusim ad tertiam generationem masculinam pro se ipso ejusque filiis & nepotibus masculis legitimis & naturalibus ex legitimo matrimonio procreatis, & procreandis, & non ultra, in persona dilecti filii Julii similiter Valignani, dicti Joannis Felicis ex Scipione dicti Joannis Felicis filio legitimo Nepotis finiendam, sub Canone annuo vigintiquinque scutorum monetæ Romanæ Apostolica auctoritate concessa dicto Antonio dicti Julii, ut asserit, filio legitimo pro se ejusque filiis & nepotibus masculis legitimis & naturalibus de legitimo matrimonio procreatis & procreandis, ad tertiam generationem ipsius Antonii tantum & non ultra, ab ipso & ab ejus persona inclusive statim post obitum dicti Julii inchoandam, & per directam lineam masculinam descendendam, & ab ipso inclusive ut supra incipiendam; & in defectu generationum, ad duas nominationes successorum ex lineis masculinis legitimis per ipsum Antonium quandocumque specificandis descendentium tantum, una cum illorum juribus, membris, ingressibus, & regressibus, ac pertinentiis sub annuo Canone quinquaginta scutorum similium, reservato tamen nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito, sumptibus & expensis dicti Antonii infra certum, & forsan ad præsens elapsum tempus impetrando, ac sub certis aliis pactis & conditionibus, licitis tamen & honestis, ac dictæ Mensæ utilibus & proficuis, ac alias prout in scripturis publicis desuper confectis plenius dicitur contineri (*c*), possessione minime tradita, dederunt & concesserunt. Quare pro parte Capituli & Canonicorum, ac Antonii præfatorum asserentium dationem & concessionem hujusmodi cessisse & cedere in utilitatem dictæ Mensæ, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus illi pro earum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliasque in præmissis opportune provi-

Facti series.

Præteritæ emphyteusis Canon, & conditiones.

Novæ conditiones appositæ.

Preces pro beneplacito Apostolico impetrando.

(*a*) Feudum utrumque Majellanæ Abbatiæ olim fuisse attributum patet ex Bulla Eugenii III. quam dedimus Tom. I. pag. 48., ubi consule *notam d.* Quocirca eadem Abbatia a Julio III. in Mensam Capitularem translata & ipsa Castellaris & Cephaliæ Latifundia pari nexu ad eamdem Basilicam pervenere.

(*b*) Id constat ex Gregorii XIII. Bulla, quam suo loco dabimus in additamentis ad nostram Bullarum Collectionem.

(*c*) Instrumentum prostat in actis Notarii Abinantis *lib.* 10. *pag.* 34.

(*a*) Hac

providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ac Capituli & Canonicorum præfatorum singulares personas, & Antonium præfatum a quibusvis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ &c. mandamus, si & postquam vocatis qui fuerint evocandi, servataque forma præinsertarum literarum, nec non Terræ Petiis, & Territoriis hujusmodi prius coram vobis specificatis, de datione & concessione hujusmodi, & quod illæ in evidentem dictæ Mensæ Capitularis cesserint & cedant utilitatem, vobis conjunctim procedentibus, legitime constiterit, illas & scripturas præfatas approbare & confirmare, eisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicere auctoritate nostra curetis. Non obstantibus præfata, aliisque &c. ac dictæ Basilicæ etiam juramento &c. quibuscumque. Volumus autem quod singulis vigintinovem annis, durante secundo dicta concessione, illius renovatio fieri & in primis & ante omnia præsentes, & postquam facta fuerint Instrumenta singulorum renovationum ut supra faciendarum, in actis Curiæ Episcopalis Pennen. registrari, & antequam sententia confirmationis hujusmodi feratur, Monumentum lapideum seriem facti denotans in aliqua Territorii Castellari & Cesalia, & Terræ petiorum hujusmodi parte vobis benevisa apponi omnino debeat (*a*); alioquin præsens gratia, & inde sequuta quæcumque nulla sint eo ipso; Quodque finita vel deficiente secunda dicta generatione, seu dicto Antonio absque nominationibus præfatarum linearum Masculinarum decedente, aut illas nominando, & postea ipsis nominatis decedendo, statim Territoria li Castellari ac Cesalia, & Terræ petia hujusmodi cum omnibus juribus & pertinentiis eorum, & quibusvis melioramentis desuper pro tempore quomodolibet factis, ad dictam Mensam pleno jure revertantur, illique libere cedant (*b*), absque eo quod renovatio secundo dictæ concessionis, aut melioramentorum hujusmodi refectio a quoquam quovis prætextu, & ex quavis causa peti, seu prætendi possit, seu debeat.

Pontifex Judicibus delegatis auctoritatem confert.

Conditio a Pontifice injuncta.

Alia item conditio.

Deficiente linea Bona ad Basilicam redeant.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno &c. millesimo sexcentesimo sexagesimosecundo, decimoseptimo Kalendas Octobris, Anno octavo.

Instante Capitulo Basilicæ S. Petri decernit, ut aurei mille, qui pro Beatorum Canonizationis Decreto, ac aurei quingenti, qui pro Beatificatione erogantur, in usum Sacræ Supellectilis, qua ejusdem Basilicæ Sacrarium quotidie utitur, erogentur.

Ex Apographo in Archiv. Basil. Caps. 39. Fasc. 329.

AN. CR. 1659. 27. Sept.

BEATISSIMO PADRE.

Francesco Maria Scotti umilissimo Servo della Santità Vostra, e Canonico Sagrestano Maggiore della Basilica di San Pietro, prostrato a' piedi di Vostra Beatudine umilmente le rappresenta l' estremo bisogno della medesima Sagrestia, la quale neppure ha bastevole assegnamento per supplire alle spese ordinarie de' Salariati, e Cere. Supplica pertanto l' immensa pietà di Vostra Beatitudine, che si degni di provederla di qualche suffidio, che supplisca in avvenire al bisogno sudetto, acciocchè essa possa somministrare al gran numero de Sacerdoti confluenti, e de' proprj Prebendati Supellettile decente, e non incongrua alla magnificenza di sì eccelso Tempio. Che con tutto il Capitolo, e Clero pregherà incessantemente Dio Benedetto, e il glorioso S. Pietro per la salute spirituale, e temporale della Santità Vostra.

Capituli preces.

Quam Deus &c.

BEATISSIME PATER.

Crederem, si Sanctitati Vestræ visum fuerit, sequenti Decreto in acta Sacræ Congregationis referendo, fatis superque Vaticanæ Sacristiæ indigentiis consultum fore, nempe, quod S.V. prout summum cum dignitate, tum pietate Pontificem decet, tum ob singularem suam decoris domus Dei dilectionem, potissimum vero sollicita, ut Basilica Vaticana, quo par est tantæ molis, sacræ etiam Supellectilis nitore resplendeat,

Secretarii votum ac relatio.

[*a*] Hac in re servandam præcipit S. Pii V. Constitutionem de Basilicæ insigniis apponendis, quam supra retulimus pag. 78.

[*b*] Post varios casus, & multa litium discrimna, utrumque Latifundium ad Mensam Capitularem tandem rediit. Nondum tamen a Valignana familia penitus excidit; quippe an. 1692. nova emphyteusis fuit instituta cum Jo. Baptista Valignano, quæ adhuc perseverat. Videsis Instrumentum penes acta Abinantis *lib. 19. pag. 716.*

(*a*) De

deat, postquam Sacristiæ ejusdem Basilicæ Sacras Vestes, & sane ornatissimas in Canonizatione Sancti Thomæ de Villanova adhibitas, innata sua munificentia, & in Basilicam ipsam Vaticanam præcipua religione elargitus esset (*a*), volens præterea in futurum Sacristiæ ejusdem indigentiis identidem religiose consulere, mandet, ne imposterum Secretarius pro tempore Congregationis Sacrorum Rituum Decreta Beatificandorum, & Canonizandorum, quæ ab ipsa Congregatione in fine causarum eduntur, in acta S. Congregationis referat, neque evulget, aut sub quovis prætextu Procuratoribus, & Postulatoribus Causarum, vel aliis quibuscumque consignet, nisi docto se Sacristis Majoribus præfatæ Basilicæ consignasse sacram supellectilem veri valoris aureorum mille pro canonizando, quingentorum vero similium pro beatificando, nempe in tot Planetis, Stolis, Manipulis, ac Bursis Corporalium, vel Albis, Amictibus ad usum Missarum privatarum, quæ dietim in dicta Basilica celebrantur, aut in tot Pallis, & Altarium Tobaleis pariter ad similem usum adhibendis (*b*): Et quidem prædictis arbitrio Sacristarum Majorum prædictorum præstandis, quorum proinde curæ Sanctitas Vestra demandet, ut quæ magis pro tempore Ecclesiæ servitium exiget, Procuratoribus Causarum indicent. Secretarius vero Sacræ Congregationis, Sacristas admoneat, & quod prædicta festine impleantur invigilet. Die 27. Septembris 1659.

Fiat Alexander Papa VII.

Franciscus Maria Phæbeus Sac. Rit. Cong. Sec. *Pontificis decretum.*

A tergo.

Alla Santità di N. Signore Alessandro VII. Monsig. Febei ne parli.

Il Patriarcha di Constantinopoli Secretario.

Per la Sagrestia di S. Pietro.

Et quia Ego Joseph Balduinus Presb. Rom. Pub. Dei gratia, & Apostolica auctoritate Not. & Archivi SS. Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe Custos hoc præsens sumptum ex suo originali in Actis Sacræ Rituum Congregationis inserto extraxi, cum quo facta collatione in omnibus concordare reperi, meliori semper salva &c. Ideo hic me subscripsi requisitus, hac die prima Augusti 1661.

CLE-

(*a*) De harum vestium donatione, earumque nobilitate extat in Archivo Basilicæ sequens monumentum, quod ex Caps. 39. Fasc. 239. integrum exscribimus:

Monsig. Ambrogio Landucci Vescovo di Porfirio nostro Sacrista consegnerete a Monsigor Febbei Canonico Sagrestano Maggiore della nostra Basilica di S. Pietro la Dalmatica, e Tonicella de' Greci con il residuo de' Paramenti di sopra di argento, e ricamati parimente di argento ora esistenti nella nostra Sagrestia Apostolica, e serviti nella solenne Canonizatione di S. Francesco di Sales; di qualunque anche eccessivo valore che siano, o potessero essere, li quali di nostro moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra potestà Apostolica doniamo irrevocabilmente per donazione, che dice farsi tra vivi, al Capitolo, e Sagrestia di detta nostra Basilica di S. Pietro. Volendo, che la presente nostra donazione vaglia colla sola sottoscrizione del presente nostro Chirografo, e debba sempre & in ogni tempo avere il suo pieno effetto, ancorche non v'intervenga stipolazione di contratto, o altra solennità, anche sustanziale, ed insinuazione, che fosse necessaria in simile donazione, tanto per ragione comune, quanto municipale; e benche il presente nostro Chirografo non sia ammesso ne registrato nelli Libri della nostra Camera, che tale è mente, e volontà nostra espressa. Non ostanti le Costituzioni di Pio IV. de registrandis, di Simmaco, Paolo II., Paolo IV., ed altri Pontefici de rebus Ecclesiæ non alienandis, e qualunque altra cosa, che facesse in contrario; alle quali tutte avendo il loro tenore qui per espresso a sufficienza, per questa volta solamente deroghiamo.

Dato nel nostro Palazzo Apostolico di Castel Candolfo, questo dì 20. Ottobre 1665.

ALEXANDER PAPA VII.

(*b*) Hodie loco Sacræ Supellectilis, pecunia traditur, non in alios usus, quam quos Decretum præscribit, eroganda.

CLEMENS IX.

Poſt mortem Alexandri VII. die 22. Maji 1667. & Interpontificium dier. 29. circa hor. 22. diei 20. menſis Junii eligitur Julius Roſpilioſius Piſtorienſis. Hic nomine aſſumto Clementis IX. ac 24. ejuſdem menſis die feſto S. Joannis Baptiſtæ coronatus (*a*), poſt dies decem, nempe 4. Julii ad Lateranenſem Baſilicam procedit (*b*). Sedet annos 2. menſes 5. dies 19. moritur 1669. die 9. Decembris.

Juriſdictionem confert Archipresbytero Carolo Barberino quam Paulus III. & Pius IV. Alexandro Farneſio; Sixtus V. Evangeliſtæ Pallotto; Paulus V. Scipioni Burgheſio; & Urbanus VIII. Franciſco Barberino contulerant (c).

Ex authentico exemplo Arch. Baſil. Vatic. Faſc. 21. n. 16.

AN. CH. 1667. 19. Sept.

AD futuram rei memoriam. Cum ex debito paſtoralis Officii omnium Eccleſiarum indemnitati, utilitati, ac bono regimini ſalubriter conſulere teneamur: tum vero ad venerandam Sanctamque Principis Apoſtolorum in alma Urbe noſtra Baſilicam eo diligentiori ſtudio aciem dirigimus noſtræ mentis, quo & illa dignitate, & præſtantia cæteris antecellit, & noſter ſingularis, quem gerimus erga eumdem B. Petrum, ad cujus Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati ſumus, ſinceræ devotionis affectus id impenſius requirit. Quare ejuſdem Baſilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli, Canonicorum, & miniſtrorum commodis, ac Jurium conſervationi, ac ne ad diverſa Tribunalia perſonæ præfatæ trahantur, earum quieti, ac litium diſpendio providere cupientes, ac proinde de integritate, prudentia, & circumſpectione dilecti filii noſtri Caroli Barberini S.R.E Diac. Cardinalis nuncupati, cui nuper Archipresbyteratum dictæ Baſilicæ tunc per ceſſionem V. Fratris noſtri Franciſci Epiſcopi Oſtienſis, & Velitern. Card. Barberini nuncupat. Sacri Venerabil. Fratrum ejuſdem S.R.E. Cardinalium Collegii Decani, ac S.R.E. prædictæ Vicecancellarii, de illo, quem tunc in Commendam ex conceſſione Apoſtolica obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, vacantem, ad vitam Commendavimus, plurimum in Domino confidentes; Motu proprio non ad Caroli Cardinalis, vel Capituli, aut Canonicorum præfatorum, aut aliorum pro eis nobis ſuper hcc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulas Juriſdictiones, poteſtates, privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, indulta, auctoritates, & facultates per fel. rec. Paulum tertium, Pium IV., Sixtum V., & Paulum etiam V., & Urbanum VIII., & alios quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros bon. mem. Alexandro Oſtien. Card. Farneſio, & ſucceſſive Evangeliſtæ Portuen. Epiſcopis, Card. Cuſentin. ac Scipioni Card. Burgheſio reſpective nuncupat. necnon dicto Franciſco Epiſcopo Card. alias tanquam dictæ Baſilicæ Archipresbyteris &c. (*d*)

Præſtantia Vat. Baſilicæ. — *Archipresb. ejuſ. Baſil. privilegia* — *Eadem Card. Barberino collata,* — *Qualia a Prædeceſſoribus conferebantur.*

Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 19. Septem. 1667. Pontificatus noſtri anno primo.

INNO-

(*a*) Mos invaluerat in Pontificali Rom. deſcriptus, ut die Dom. ſeu ſolenniori alio conſecraretur Pontifex. Dies ſcilicet S. Joan. Bapt. in feriam ſextam incidit eo anno.

(*b*) Erat feria quarta: neque enim Dominicum, aut ſolemnem diem proceſſio iſta exigit, ex quo cœpit ſeorſim fieri a Coronatione.

(*c*) Privilegia hic memorata, quæ juriſdictionem continent Archipresb. habes pro Alexandro Farneſio *To. 2. pag.* 437. *& ſeq.* & *To. 3. pag.* 45. Pro Cardin. Pallotto *To. 3. pag.* 154. Et pro Scipione Card. Burgheſio *To. 3. pag.* 224. Duo autem hæc poſtrema, Sixti videlicet V. an. 1589. & Pauli V. 1620. iiſdem omnino verbis concepta ſunt, nomine tantum Archipresb. mutato. Perinde eſt de privilegio Franciſco Barberino Urbani VIII. Caroli fratris filio conceſſo an. 1633. quod proinde prætermiſimus. Haud diſſimile aliud nunc edimus conceſſum Carolo Thaddæi Præfecti Urbis, Franciſci & Antonii Cardinalium fratris germani filio, ſed quatenus Archipresbyteratum vacantem ex dimiſſione patrui obtinuit. Nam cætera ex laudatis duobus privilegiis ſuppetunt. Id notatu dignum, quod ab an. 1543. quum Paulus III. Nepoti Alexandro juriſdictionem hujuſm. conceſſit; poſt annos 125. ipſiſſimam Clemens IX. concedit Carolo Barberino. Poſt hujus autem obitum die 11. Octobris 1704. Franciſcus Card. Nerlius a Clem XI. ac demum Hannibal Card. Albanus 1712. ab eodem privilegium obtinuerunt aliquanto anguſtius, ut patebit ex hoc poſtremo, quod referam ſuo loco.

(*d*) Cætera petenda ex locis ſupra laudatis: ſi enim Archipresbyteri nomen & variantem verbi alicujus lectionem excipias, omnia cætera conveniunt inter ſe.

(*a*) In-

INNOCENTIUS XI.

Clementis IX. mortem ſequuta eſt vacatio ſedis diuturna menſium 4. dier. 20. Aprilis autem 29. 1670. Æmilius Alterius, dictus Clemens X. eligitur, die Dom. 11. Maji coronatur, Lateranum adit die item Dom. 8. Jun. ſedet an. 6. m. 2. d. 23. decedit, die 22. Julii 1676. ac vacat ſedes menſes duos. Tum die 21. Septembris Benedictus Odeſcalcus Comenſis electus, dici voluit Innocentius XI. (a) Coronatus die Dom. 6. Octob. (b) Lateranum petiit ſolido poſt menſe die 6. Novembris (c). Oppetiit mortem anno 1689. die 12. Auguſti hora 21. & trib. quadr. quum ſediſſet annos 12. menſ. 10. dies 22.

Confirmatio Decreti Rmi Capituli de conferendis omnibus beneficiis cum cura, & ſine cura vacan. intra limites Abbatiæ S. Rufilli per Canonicum hebdomadarium in ſubditos ejuſd. Abbatiæ, ſi reperiantur idonei, excluſis exteris.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vatic. Capſ. 18. Faſc. 302.

AN. CH. 1678. 25. Febr.

...nef. curata, ... non curata ...batiæ S. Ru...li

...x decreto Ca...tulari confe...nda Clericis ...ci.

AD perpetuam rei memoriam. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quod cum quorumdam perpetuorum cum cura, & ſine cura beneficiorum Eccleſiaſticorum intra limites Juriſdictionis Monaſterii Abbatiæ nuncup. S. Rufilli Terræ Fori Pompilii nullius dioec. (d) Provinciæ Ravennaten. eidem Baſilicæ Apoſtolica auctoritate perpetuo, ut aſſeritur, uniti conſiſtentium, dum pro tempore vacant collatio, ceſſantibus tamen reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis canonice ſpectet ad Capitulum, & Canonicos ipſius Baſilicæ pro tempore exiſtentes, qui illa turnatim per hebdomadas conferre conſueverunt (e), ipſi exponentes die XXII. Novembris proxime præteriti capitulariter congregati, ut ſubditorum dicti Monaſterii commodis conſulerent, eoſque ad clericalium virtutum, atque miniſteriorum ſtudia propoſitis præmiis incitarent, decreverunt, ut beneficia hujuſmodi in poſterum per Hebdomadarios Clericis Monaſterio prædicto ſive illius Juriſdictioni ſubditis, quando reperirentur idonei, excluſis exteris, conferrentur, & alias prout plenius continetur in eorum decreto Capitulari deſuper emanato tenoris qui ſequitur, videlicet: *Fidem facio per præſentes Ego Notarius publicus, & ad Curam Archivii Sacroſanctæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe deputatus infraſcriptus, qualiter in libro decretorum Capitularium ejuſdem Sacroſanctæ Baſilicæ folio 90. inter cetera legitur ut infra videlicet: Die xxii. Novembris MDCLXXVII. fuit Capitulum, & intervenerunt RR. DD. Joſephus Maria Suareſius Epiſcopus olim Vaſionen. Vicarius, Neſtor Rita Archiepiſcopus Sebaſten. Franciſcus Maria Scottus, Thomas Vanninus, Joannes Vincentius Arata, Alexander Caſalius, Ludovicus Lentius, Bonamens de Auguſtinis, Marius Columna, Michael Angelus Zaccaria, Leonardus Marſilius, Julius Riccius, & Marcus Antonius Mareſcottus omnes Canonici ſupradictæ Sacroſanctæ Baſilicæ Capitulariter congregati decreverunt, quod quæcumque beneficia curata, & non curata vacantia in*

Decreti ejuſdem verba ipſa recitantur.

(a) Innocentius X. Cardinalem creaverat an. 1645. grati animi ergo ejus nomen ſibi aſcivit.

(b) Ex vetuſto Majorum more, quum Pontifex dignitate Epiſcopali fulgens ante electionem, benedicitur tantum, & Coronatur, ſolemne Sacrum ipſe facit. Nihilominus Innocentius quum privatam Miſſam celebraſſet, eſt Coronatus. Ciamp. *de Parco Ma.* & Diar.

(c) Nil mirum, hunc præcipue diem S. Caroli feſtivitati dicatum a Paulo V. qui ſtrenuum illum Eccleſiaſticæ Diſciplinæ vindicem Sanctorum Canoni adſcripſerat ante annos 66. videlicet 1610. ab aſſertore item maximo Diſciplinæ Innocentio delectum eſſe: licet in feriam quartam eo anno incideret. Vitæ ejus integritas, atque infracta conſtantia in rebus arduis nulli ignota.

(d) Huc revocanda quæ ajebam hoc volum. *p. 239. not. b.* Hunc enim locum illuſtrant, eademque hinc maxime illuſtrantur.

(e) Multa jam dicta de Collationis diſciplina. Conſulendus Index, qui omnia ſimul colligit, manuque lectorem ducit, ut tuto eadem noſcat.

tia in Abbatia S. Ruphilli Foropompilien. conferantur in posterum per DD. Hebdomadarios illis de eadem Dioecesi, quando reperiantur idonei, exclusis exteris, unde iidem de dioecesi gaudeant in clericatu profecisse, & inde servitium Ecclesiæ, & decus Abbatiæ augeantur. In quorum &c. Dat. hac die xiij. Januarii MDCLXXVIII. Ita est Josephus Balduinus presb. Romanus publicus Apostolica auctoritate Notarius, & ad curam Archivii Sacrosanctæ Basilicæ S. Petri deputat. &c. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dilectus filius noster Carolus Barberinus S.R.E. Cardinalis Carolus nuncupatus dictæ Basilicæ Archipresbyter non solum decreto hujusmodi consenserit; sed etiam dictis Exponentibus significaverit, gratum sibi fore, si etiam ipsius nomine confirmatio ejusdem Decreti a nobis & hac Sancta Sede obtineretur: Nobis propterea dicti Exponentes & ejusdem Cardinalis Caroli, & Archipresbyteri nomine humiliter supplicari fecerunt, ut pro decreti hujusmodi in divini servitii incrementum vergentis perpetua firmitate, & ne unquam ab ullis Capitularium tam præsentium, quam futurorum illius observantia sub prætextu, quod illo non ligentur, seu quod illi non consenserint, aut ex alio quocumque titulo, & capite etiam validitatem, & justitiam ipsius Decreti concernente, in controversiam vocari possit opportune sibi in præmissis providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Carolum Cardinalem & Archipresbyterum, ac Exponentes præfatos specialis favore gratiæ prosequi volentes, ipsorumque Exponentium singulares personas a quibusvis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: Decretum Capitulare præinsertum auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos Juris, & facti defectus etiam substantiales, si qui desuper quomodolibet intervenerint, seu intervenisse dici, censeri, vel prætendi possent, supplemus, ipsumque Decretum a præfatis modernis, & pro tempore existentibus Archipresbytero, ac Capitulo, & Canonicis Basilicæ prædictæ, eorumque singulis, ad quos spectat, & spectabit in futurum inviolabiliter observari debere. Præsentes vero litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis ad quos spectat, & pro tempore spectabit in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, sicque in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit, attentari decernimus. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit dictæ Basilicæ, aliisve quibusvis etiam juramento &c. in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Archipresbyter illud probaverat

Capitulum nomine etiam Archipresb. confirmari petit a Pontifice.

Auctoritate Apostolica confirmatur.

Obstantia quæcumque removentur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 25. Februarii 1678. Pontificatus nostri anno secundo.

Canonicor. Capitulariter congregator., necnon Camerarior., & Secretarii seorsim ab irregularitate in causis criminalibus Monasterior. Mensæ adnexorum dispensationem confirmat, & extendit ad Congregationem peculiarem, & Vicarium Basilicæ.

Ex Autogr. Arch. Bas. Vat. Caps. 18. Fasc. 302.

AN. CH. 1678. 28. Aug.

Expositio Canonicor. circa Abbatias unitas mensæ.

AD futuram rei memoriam. Alias fel. rec. Urbano PP. VIII. prædecessori nostro pro parte tunc existentium Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe exposito, quod cum eorum Mensæ Capitulari diversa Monasteria Abbatiæ nuncupata jurisdictionem, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, tam in Civilibus, quam Criminalibus annexam habentia, per Romanos Pontifices prædecessores nostros unita reperirentur, illorumque occasione negocia, & causæ criminales etiam sanguinis sæpe tractanda venirent: idcirco quo Canonicorum ipsius Basilicæ, ac aliorum, ad negocia, & causas hujusmodi cognoscenda per Capitulum prædictum pro tempore deputandorum, conscientiæ securitati consultum esset, per ipsum Urbanum prædecessorem opportune provideri summopere desiderabant;

Eorumdem antiqua petitio Urbano VIII. facta.

bant; Idem Urbanus prædecessor supplicationibus dictorum Capituli, & Canonicorum nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, ejusdem Basilicæ Capitulo, & Canonicis Capitulariter congregatis, nec non Canonicis Camerariis, & Secretario dumtaxat tunc, & pro tempore existentibus, ut ipsi, eorum munere hujusmodi durante, & occasione jurisdictionis Monasteriorum prædictorum tantum, se se in negociis, & causis criminalibus quibuscumque quoties opus fuisset immiscere, ac in eis consilium, mandata, & jussiones, tam verbo quam in scriptis dare, & debitæ executioni demandare, seu demandari facere, etiamsi sanguinis effusio, membrorumque mutilatio, seu etiam mors inde sequeretur, libere, & licite, ac absque ullo conscientiæ scrupulo, aut irregularitatis, seu cujusvis alterius pœnæ, vel censuræ Ecclesiasticæ incursu possent, & valerent; dummodo tamen a sententia in causa sanguinis per se ipsos ferenda omnino abstinerent, Apostolica auctoritate concessit, & indulsit, & alias prout in ipsius Urbani prædecessoris literis desuper in simili forma Brevis die XVIII. Aprilis MDCXXVIII. expeditis (a) quarum tenorem præsentibus pro plene, & sufficienter expresso, & inserto haberi volumus, uberius continetur. Cum autem, sicut dilecti filii moderni Capitulum, & Canonici dictæ Basilicæ nobis nuper exponi fecerunt, nonnullis abhinc annis pro meliori eorumdem Monasteriorum regimine, eorumque negotiis utilius pertractandis a dilecto filio nostro Carolo S.R.E. Cardinali Barberino nuncupato supradictæ Basilicæ Archipresbytero provide instituta fuerit quædam particularis Congregatio nonnullorum Canonicorum ipsius Basilicæ, negotiis Monasteriorum hujusmodi specialiter præpositorum, statis diebus haberi consueta, & in eadem Congregatione interesse etiam soleat Vicarius pro tempore existens prædictæ Basilicæ; vereantur tamen ipsi exponentes, ne prædictum indultum ab eodem Urbano Prædecessore, sicut præmittitur, concessum, personis in dicta Congregatione, ut præfertur, intervenientibus, & juxta formam litterarum ipsius Urbani prædecessoris identidem non qualificatis minime suffragetur: Nobis propterea exponentes præfati humiliter supplicari fecerunt, quatenus in præmissis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eosdem exponentes specialibus, favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis &c. censentes; hujusmodi supplicationibus inclinati; indultum a præfato Urbano prædecessore per suas litteras prænarratas, quoad ejusdem Basilicæ Capitulum, & Canonicos capitulariter congregatos, necnon Canonicos, Camerarios, & Secretarium dumtaxat concessum, ut præfertur, ad memoratæ Basilicæ Vicarium, nunc, & pro tempore existentem, necnon Canonicos Congregationis præfatæ, negotiis Monasteriorum hujusmodi præpositæ tam de præsenti deputatos, quam quos pro tempore deputari continget, servata tamen earumdem litterarum forma, & dispositione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendimus, & ampliamus: non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Concessio ejusdem Pontificis.

Nova eorum [petitio] ob res [mutatas].

Ut scilicet Privil. antiquum extendatur.

Extendit ad Vicarium & Congregationem peculiarem.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 28. Augusti 1688. Pontificatus nostri anno duodecimo.

ALE-

(a) Has literas cum subjectis notis habes supra pag. 239. eas consulesis.

(a) In-

ALEXANDER VIII.

Quum Innocentius XI. mortalitatem exuiſſet die 12. Aug. 1689. Sedeſque Apoſtolica vacaſſet menſem unum dies 24. Petrus Othobonus Venetus aſſumto nomine Alexandri VIII. eidem ſucceſſit die 4. Octobris. Coronatus die Dom. 16. Lateranenſem Eccleſiam adiit Dominico item die 30. ejuſdem menſis. Sedit annum unum, menſes 3. dies 26. oppetiit mortem die 1. Februar. an. 1691.

Facultas celebrandi miſſam in Oratorio Seminarii Vaticani.

Ex Autograph. Archivi Baſil. Vat. Capſ. 18. Faſc. 302.

AN.CH. 1689. 14. *Decemb.*

AD futuram rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Alumni Seminarii Vaticani Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quod ipſi in privato dicti Seminarii Oratorio Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium pro eorumdem Alumnorum, & illis inſervientium commoditate celebrari facere poſſe plurimum deſiderant. *Petitio Alumnor Seminarii.* Nobis propterea dicti exponentes humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur piis eorumdem exponentium votis, quantum cum Domino poſſumus, benigne annuere, illoſque ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis &c. cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, eiſdem exponentibus, quod ipſi in privato dicti Seminarii Oratorio, ad hoc decenter muro extructo, & ornato, ſeu extruendo, & ornando ab omnibus domeſticis uſibus libero, per dilectum filium noſtrum dictæ Baſilicæ Archipresbyterum prius viſitando, & approbando, ac de ipſius Archipresbyteri licentia ejus arbitrio duratura, unam Miſſam pro unoquoque die, *Concedit, ut de Arc. pr. licentia una miſſa quotidie celebretur.* dummodo in eodem Seminario celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri conceſſa non fuerit, per quemcumque Sacerdotem a dilecto pariter filio noſtro in eadem Urbe Vicario in ſpiritualibus generali approbatum ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem (ſine tamen quorumcumque jurium Parochialium præjudicio, ac Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Nativitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti, aliiſque ſolemnitatibus anni, feſtis diebus exceptis) in eorum, ac perſonarum ſervitiis illorum, & dicti Seminarii neceſſariarum præſentia celebrari facere libere, & licite poſſint, & valeant, licentiam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tribuimus, & impartimur. *Conceſſionis limitatio.* Non obſtan. Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod alii præter ſupradictos ibidem Miſſæ hujuſmodi intereſſentes ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia diebus feſtis de præcepto minime liberi cenſeantur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, ſub Annulo Piſcatoris die 24. Decembris 1689. Pontificatus noſtri anno primo.

J. F. Albanus (a).

Die Dominico 26. Februarii 1690. Emus, & Rmus D. Carolus tituli S. Laurentii in Lucina S. R. E. Presbyter Cardinalis Barberinus Sacroſanctæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum Archipresbyter aſſociatus ab Illmis, & Rmis DD. Joanne Dominico Paracciano Vicario, necnon Franciſco de Marinis Archiepiſcopo Theodoſiæ, & Abb. Ludovico Lentio Canonicis ejuſdem Sacroſanctæ Baſilicæ, perſonaliter acceſſit ad Ædes Seminarii Vaticani, & privatum Alumnorum ipſius Seminarii Oratorium inibi ſitum viſitavit, ac reperit decenter extructum, ac ab omnibus domeſticis uſibus liberum, adeoque benigne probavit, mandavitque illius murum circumquaque exornari, aliud ſuperaddi laqueare decens, quod duobus ſaltem palmis diſtaret *Cognitio loci a Archipres. facta.*

(a) Innocentius XI. ante biennium ſummo cum omnium plauſu legerat Joannem Franciſcum Albanum poſtea Clementis XI. nomine Pontificem Summum, ab Apoſtolicis Diplomatibus, ſive ut vulgo audit, Secretarium Brevium: quo munere poſtmodum fungi cœpit Cardinalis: eum quippe idem Alexander in Sacrum Collegium cooptavit poſt dies 50. ſeu an. 1690. die 13. Febr. Propterea Innocentii XII. Diplomatibus ſubſcribit J. F. Card. Albanus.

(a) Con-

ſtaret a primo, & Altare de Lapide Sacro, mappis, candelabris, cunctiſque aliis ſacris ſupellectilibus, ad Sacroſancti Miſſæ Sacrificii celebrat. neceſſariis provideri. Die vero 7. Auguſti 1690. rurſus viſitari fecit præfatum Oratorium. Cumque Emæ. ſuæ relatum fuerit inventum eſſe decentibus, picturis undequaque exornatum, ſuperadditum novum laqueare in præſcripta diſtantia ab eo, quod extabat, Altare omnibus ſacris ſupellectilibus cum ad uſum, tum ad ornatum ſufficienter inſtructum, licentiam inibi celebrari faciendi Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium pro dictorum Alumnorum, & illis inſervientium commoditate arbitrio Emæ ſuæ duraturam, ſervata cæteroqui forma in præſentibus literis Apoſtolicis expreſſa, & non alias, eiſdem Alumnis benigne tribuit, & impertitus eſt. Hac die xi Auguſti 1690.

cum recogno- Archipresby- mand it.

Invento ſatis apto petita concedit.

Card. Carolus Barberinus Archip.

INNOCENTIUS XII.

Emortualem diem Alexandri VIII. 1. Febr. 1691. excepit vacatio ſedis admodum diuturna, quinque videlicet menſium, dierum 12. nec niſi 12. Jul. Antonius Pignatellus Neapolitanus electus, ſibi nomen adſcivit Innocentii XII. Proximo die Dom. 15. Julii coronatus, ad Lateranenſem Eccleſiam non proceſſit, niſi nono inde menſe (*a*), ſequentis nimirum anni 1692. die 13. Aprilis. Summa cum laude adminiſtravit Eccleſiam annos 9. menſ. 2. dies 15. obiit ſupremum diem 27. Septemb. an. 1700.

Emtio duar. unciar. aquæ pro aliquot Domibus in via Julia ad Capitulum ſpectantibus, ex Chirographo Pontificis, pro Sc. 400.

Ex Inſtrum. authent. ap. Arch. Baſil. Vat. Capſ. 12. Faſc. 277.

AN. CR. 1693. 29. April.

IN Nomine Domini. Amen. Præſenti publico Inſtrumento cunctis ubique pateat evidenter, & ſit notum, quod anno a Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo nonageſimotertio, Indictione prima, die vero vigeſima nona menſis Aprilis, Pontificatus autem Sanctiſſimi in eodem Chriſto Patris, & Domini noſtri Domini Innocentii Divina Providentia Papæ XII. Anno ejus ſecundo: Illmus & Remus Dominus Alphonſus Litta Rev. Cam. Apoſtolicæ Clericus, & Aquæ Paulæ Deputatus mihi Secretario, & Cancellario dictæ Cameræ cognitus, in executionem Chirographi per Sanctiſſimum Dominum noſtrum Dominum Innocentium Divina Providentia PP. XII. ſub die 26. Auguſti proxime præteriti ſignati, Dominationi Suæ Illmæ directi in plena Camera admiſſi, & regiſtrati, mihique Secretario, & Cancellario prædicto conſignati tenoris ſequentis videlicet: *Monſignor Alfonſo Litta Chierico della noſtra Camera, e Deputato dell' Acqua Paola (b). Avendoci fatto ſupplicare il Capitolo della Sacroſanta Baſilica di S. Pietro per la vendita di once due dell' acqua ſudetta per ſervizio di alcune ſue Caſe poſte in ſtrada Giulia di queſta noſtra Città di Roma, e volendogliene Noi fare la grazia, come in appreſſo. Quindi è che col preſente Chirografo vi ordiniamo, che depoſitandoſi dal detto Capitolo nel Banco di S. Spirito a credito del Condotto di detta Acqua ſcudi quattrocento moneta, in nome noſtro, e della noſtra Camera, vendiate, ſiccome Noi vendiamo al detto Capitolo in perpetuo le dette once due d' Acqua alla miſura ſolita per il prezzo ſudetto, da pigliarſi nel Condotto Camerale poſto in detta ſtrada Giulia e altri luoghi, che voi ſtimerete più comodo, con facoltà di poter fare il Bottino in luogo, che da voi ſe li preſcrive-*

Inſtrumentum ſuper Chirographo Pontifico.

Chirographi ejuſd. recitatio.

(*a*) Conſtitutiones non paucæ novem iis menſibus editæ, aliaque Summi Pontificatus munera vulgarem poſſeſſionis opinionem penitus evertunt.

(*b*) Paulus V. pervetuſtum aquæductum a lacu Sabatino, nunc Brachiani, ſeu Auguillariæ ſeu ex variarum ſcaturiginum collectione aquam ſuo nomine Paulam appellatam Tranſtiberim duxit. Nardin. *lib.* 8. *cap.* 4. Alſietinam putat Martinellus: ad rem autem noſtram *Ro. Sac. pag.* 34. *& ſeqq.* fontes enumerat ex aqua iſta exilientes: U*nus*, ajens, *ante Templum S. Petri Montorii. Alius præ foribus Ptochotrophii S. Sixti in capite viæ Juliæ. Duo in platea Farneſiorum ſumptuoſiſſimi. In platea Vaticana mirabilem Paulus V. excitavit: ex ea ingens, argenteus, ac ſpumiger fluvius erumpere, & ad æthera ſe tollere videtur. Alius in area S. Jacobi Coxæcaballi; & ultimus in capite novi veteriſque Burgi arcem Hadriani reſpiciens.* Hæc de aqua Paula.

(*a*) Lite-

scriverà; e sopra di ciò ne stipolerete l' Istromento per gli atti del Galloppi uno de' Segretarj della nostra Camera, e Notaro di detta Acqua, colle solite, e requisite clausole, essendo così mente, e volontà nostra espressa, non ostante la Bolla di Paolo V. nostro Predecessore sopra l' amministrazione di detta Acqua, e la proibizione fatta in essa di fare simili vendite, & altre cose, che facessero in contrario (eccettuata solamente la Bolla di Pio IV. de registrandis, *quale vogliamo, che venga osservata) usi, stili, riforme, e consuetudini, alle quali per questa volta solamente all' effetto sudetto pienamente deroghiamo. Dato dal nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 26. Agosto 1692. Innocentius Papa XII.*

IdemChirograp. in Camera Apostol. exhibitum.

Die Veneris tertia Octobris 1692. Retroscriptum Chirographum Sanctiss. in plena Camera Apostolica exhibitum, & præsentatum fuit, illudque commissum Illm̃o, & Rem̃o Domino Nunez dictæ Cameræ Clerico, & Judici, deindeque sub die lunæ sexta dicti mensis, & anni citato desuper Illm̃o, & Rem̃o Domino Ferdinando Nuptio ejusdem Cameræ Commissario Generale, referente dicto Illm̃o Domino Nunez admissum, & registratum fuit in libro Signaturarum Sanctiss. sub folio 60., sponte &c. ac omni alio meliori modo &c vendidit, & alienavit, ac titulo puræ, & perfectæ venditionis cessit, & concessit &c. Illm̃is, & Rem̃is Capitulo, & Canonicis Basilicæ S. Petri duas uncias Aquæ Paulæ, & ex causa, & titulo venditionis hujusmodi cessit eisdem omnia Jura &c. nullo Jure &c. ad habendum, & fruendum, prout de re simili, ponens &c. transferens &c. pro dicta quantitate Aquæ, & non ultra &c. ac constituens &c. & donec &c. constituit &c. omni &c. Hanc autem venditionem idem Illm̃us, & Rem̃us Dominus Alphonsus Litta præinserti Chirograhi vigore fecit, ac facere declaravit favore dictorum Rem̃orum Capituli & Canonicorum S. Petri absen., pro eis præsente perillustri, & Adm. R. D. Petro Severo, eo quia idem Dominus Petrus Severus exhibuit, ac mihi tradidit, & consignavit cedulam Depositi scutorum quatuor centum facti ad formam dicti Chirographi in Banco S. Spiritus ad creditum Conductus dictæ Aquæ Paulæ tenoris sequentis videlicet: *Si è dato credito nel Banco di S. Spirito di Roma al Condotto dell' Acqua Paola di scudi trecento moneta riscossi dal Sagro Monte di Pietà con ordine dell' Illm̃o Signor Canonico Camillo Mugiasca de' denari, che erano in conto all' Illm̃o, e Rem̃o Capitolo di S. Pietro in conto degli eccetti, disse in conto di sc. 400. prezzo di once due dell' Acqua Paola venduta a detto Rem̃o Capitolo per le Case poste in strada Giulia questo dì 16. Marzo 1693. per sc. 300. m. Vincenzio Guerrieri Cassiere. Giuseppe Pacini Computista. E a detto scudi cento moneta riscossi da Palazzeschi con ordine, come sopra, disse per resto delli scudi 400. prezzo della sudetta Acqua Paola scudi 100. Vincenzio sudetto. Giuseppe Pacini Computista.* Et propterea etiam idem Illm̃us, & Rem̃us Dominus Litta promisit ad formam dicti Chirographi apponi facere fistulam ad omnem requisitionem ejusdem Capituli in locis necessariis, omni meliori modo &c. Promittens, hujusmodi venditionem semper, & perpetuo fore bonam, validam, & legitimam, ac bene, & legitime factam, & pro tali manutenere, contraque non facere &c. sub quovis prætextu &c. alias &c. & sic tactis &c. juravit &c. Super quibus omnibus, & singulis petitum fuit a me dictæ Cameræ Apostolicæ Secretario, & Cancellario infrascripto, ut unum, vel plura, publicum, sive publica conficerem, atque traderem Instrumentum, & Instrumenta, prout opus fuerit, & requisitus ero. Actum Romæ in Palatio dicti Illm̃i D. Alphonsi Littæ, præsentibus ibidem, audientibus, & intelligentibus perillustri, & Admodum Excellente D. Philippo Antonio Roccatano fil. quon. Bernardi de Aquasanta Asculanæ Diœcesis, & D. Antonio Rinaldo filio Joannis Mediolanen. testibus vocatis, habitis specialiter, atque rogatis.

Duæ unciæ aquæ Paulæ veneunt Capitulo.

Pretium venditionis sc. 400.

Ratihabitio præd. venditioni.

Eadem die vigore supradicti Instrumenti, ac de ordine & mandato prædicti Illm̃i, & Rm̃i D. Alphonsi Littæ cum præsentia & assistentia Illm̃i D. Abb. Ludovici Piccini dictæ Aquæ Secretarii, ac D. Equitis Caroli Fontanæ Architecti, in Conducto dictæ Aquæ posito in via Julia, & e conspectu Carcerum novorum fuit apposita fistula, juxta solitum, omni &c. Actum Romæ in dicta Via Julia, & loco prædicto, præsentibus ibidem, audientibus, atque intelligentibus D. Placido de Comitibus filio Joannis Rom. & Josepho Fortuna qu. Francisci Comen. Testibus ad præmissa omnia, & singula vocatis, habitis specialiter, atque rogatis.

Appositio fistulæ e regione Carcerum.

Ego Astulphus Galloppus Rev. Cameræ Apostolicæ Secretarius, & Camerarius, de præmissis rogatus præsens instrumentum subscripsi, & publicavi sup. &c.

Decre-

Decretum Congregationis ſpecialiter deputatæ ſuper reformatione Indultorum eximentium a ſervitio nonnullos Canonicos, & Beneficiatos Urbis.

Ex Collect. Bullar. Conſtitut. &c. Inn. XII. pag. 262.

N. CH. 1693. Maji.

Congregatio ... d. & Præ... inſtitui... moderan... ndulta.

SAnctiſs. D. N. Innocentius Papa XII. ad cujus notitiam pervenit, ſervitium Baſilicarum, & Collegiatarum Eccleſiarum Urbis valde diminui propter Indulta concedi ſolita nonnullis illarum Canonicis, & Beneficiatis quocumque nomine nuncupatis, vel ratione munerum, quibus funguntur, vel cauſa ſtudii, cum exemptione ab hujuſmodi ſervitio, & cum privilegio lucrandi fructus, & diſtributiones etiam quotidianas, tametſi iiſdem Eccleſiis non inſerviant, deputavit particularem Congregationem Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Carpinei, Mareſcotti, de Nortfolch, Colloredi, & Panciatici, necnon Illuſtriſſimorum DD. Sperelli, Altoviti, Pallavicini, & Sacripantis, qui & ejuſdem Congregationis Secretarius ſit, ad effectum examinandi eadem Indulta, & proponendi illas moderationes, reformationes, revocationes, & conſiderationes, quæ deſuper opportunæ viſæ fuiſſent.

...alta relin...do Nunciis ...iliarib. Pp.

Quæ ſane Congregatio in Palatio prædicti Eminentiſs. Carpinei, ter coacta, nimirum ſub diebus 13. & 20. Aprilis proxime præteriti; & 7. currentis menſis Maji cenſuit, ſi eidem Sanctiſſimo D. N. placuerit, hujuſmodi Indulta quoad Nuncios Apoſtolicos, necnon Intimos, & eidem Sanctiſſimo actu inſervientes familiares, & Subdatarium, & Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarium, non eſſe immutanda.

...ocanda Gu...atoribus Ci... &c.

Quoad Gubernatores, & Vice-Legatos Provinciarum, Civitatum, & locorum Status Eccleſiaſtici, qui durante abſentia numquam poſſunt Eccleſiis intereſſe, necnon Procuratorem Generalem Montium, ac familiares S.R.E. Cardinalium (firmo tamen quoad eorumdem Cardinalium Caudatarios remanente decreto moderatorio Sac. Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium Sac. Concilii Tridentini Interpretum die 19. Auguſti 1690. edito) eſſe revocanda, & expedire, quod impoſterum non concedantur.

...ſtringendum ...ies & horas ...etario &c.

Indultum inſervienti Secretariæ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium Conſultationibus negociorum Ditionis temporalis ejuſdem S.R.E. Præpoſitorum conceſſum eſſe reformandum, & impoſterum reſtringendum ad illos dies, & horas dumtaxat, quibus ratione hujuſmodi ſervitii actualiter præſtandi impeditus fuerit, ejus conſcientia deſuper ſtrictiſſime onerata.

Cauſa ſtudii reſtringenda, & ad trienn. citra 25. annos.

Indulta cauſa Studii pro lucrandis fructibus dumtaxat, nec aliter pro lucrandis diſtributionibus quotidianis eſſe concedenda, quam pro Eccleſiis, quarum reditus conſiſtunt vel in ſolis diſtributionibus quotidianis, vel in iiſdem diſtributionibus una cum aliquibus fructibus tenuis præbendæ, dempta tamen tertia parte, quæ intereſſentibus accreſcat; nec pariter concedenda ultra triennium, neque majoribus vigintiquinque annis, quinimo hujuſmodi ætate vigintiquinque annorum expleta, eadem Indulta, licet idem triennium expletum non fuerit, expirare.

Indultariis abſentes punctandos; aliasque cauſa delend.

Omnes denique habentes Indulta pro ſingulis diebus, & horis, quibus ratione ſervitii in eorum muneribus, ſeu Officiis actualiter præſtandi impediti fuerint, adhuc eſſe punctandos, toties quoties Eccleſiæ, ſeu Choro non interfuerint, ſed in qualibet hebdomada hujuſmodi puncta poſſe, & debere deleri, ſeu tolli pro illis tantum diebus, & horis, quibus Indultarii allegaverint particularia impedimenta ratione eorumdem munerum, eorum conſcientia deſuper ſtrictiſſime onerata, & circa hujuſmodi impedimentorum relevantiam judicio proprii Vicarii cujuslibet Eccleſiæ; in Eccleſiis vero, ubi non adeſt hujuſmodi Vicarius, judicio dignoris Canonici eſſe deferendum.

Auctoritate Apoſtol. omnia capita roborantur.

Facta per me infraſcriptum hac die 8. Maji 1693. relatione prædictarum reſolutionum Sanctiſſimo Domino Noſtro, Sanctitas Sua illas probavit, & a die prima Junii proxime venturi mandavit inviolabiliter obſervari, Indultis tam a ſe, quam a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus ſuis quomodolibet conceſſis, & aliis contrariis quibuſcumque non obſtantibus, quibus pro obſervatione præmiſſorum ampliſſime derogavit.

Joſeph Sacripantes Sec.

Seren. Cosimum III. Magnum Etruriæ Ducem creat Canonicum supernumerarium Basilicæ Principis Apostolorum (*a*).

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 18. Fasc. 302.

AN. CH. 1700. 2. *Jun.*

DIlecto Filio nobili Viro Cosmo Etruriæ sibi subjectæ Magno Duci. Dilecte fili nobilis Vir; salutem, & Apostolicam bened. Dum nobilitatem tuam eximiis naturæ, gratiæque divinæ muneribus, cum spectata erga nos, & Apostolicam Sedem fide, & devotione conjunctis multipliciter præfulgentem paterno affectu consideramus; tanto perfundimur animi gaudio, tamque vehementer urgetur sincera nostra in te charitas, ut eam Pontificiarum gratiarum, quibus tua pietas majora in dies suscipere valeat incrementa, singulari aliqua largitione tibi testatam esse velimus. Itaque te specialibus favoribus, & a quibusvis excomunicationis &c. censentes; Motu proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, te Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Canonicum supranumerarium, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus, tibique ut omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & indultis, quibus alii ipsius Basilicæ Canonici de numero utuntur, potiuntur, & gaudent, pari modo, & æque principaliter absque ulla prorsus differentia, uti, potiri, & gaudere libere, & licite possis, & valeas, harum serie concedimus, & indulgemus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, & aliis arbitri nostri pœnis, dilectis filiis Archipresbytero, ac Capitulo, & Canonicis dictæ Basilicæ, cæterisque, ad quos quomodolibet spectat, ut nobilitatem tuam statim visis præsentibus, etiamsi nullam desuper possessionem acceperis, nec ullum de observandis ejusdem Basilicæ statutis juramentum præstiteris, nec Clericus, minusque Civis Romanus originarius, aut Civis Romani originarii filius sis, neque alia requisita habeas, imo conjugatus existas, privilegiis, gratiis, & indultis hujusmodi uti, frui, & gaudere permittant, ac etiam decernentes irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac dictæ Basilicæ &c. statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque Indultis, & litteris Apostolicis eidem Basilicæ, illiusque Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis prædictis, ac quibusvis aliis incontrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum omnium tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Præcipua Principis merita.

Canonicus supranum. declaratur.

Cum omnib[us] juribus & p[ri]vilegiis.

Constituti[oni]bus quibusc[um]que contra[rijs] derogat.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 11. Junii MDCC. Pontificatus nostri anno nono.

J. F. Card. Albanus (*b*)

CLE-

(*a*) Literas Apost. harum similes pro Uladislao Poloniæ Principe habes supra hoc ipso volumine, non quidem verbis ipsis conceptas: quarum tamen sententia eadem est *Tom.* 3. *pag.* 236. Consule subjectas notas.

(*b*) Contra nostrum morem literis subjicimus subscriptionem Secretarii, in tanti Viri obsequium, qui per hos dignitatis gradus ad Summum Pontificatum ascendit.

(*a*) Qutim

CLEMENS XI.

Innocentii XII. fupremum diem 27. Septembris an. 1700. breve Interpontificium unius menfis, ac dierum 27. fequutum eft. Tum Joannes Franciſcus Albanus Urbinas invitus, ac reluctans eligitur die 23. Novembris ejufdem anni. Hic affumto nomine Clementis XI. Coronationem differri voluit ad diem Sanctifs. Conceptionis 8. Decembris, quæ incidit in feriam quartam (a). Proceffit ad Lateranenfem Ecclefiam poft menfes quatuor, dies 18. (b) nempe die Dom. 10. Aprilis an. 1701. Sedit annos 20. menfes 3. dies 25. mortalitatem exuit die 19. Martii an. 1721.

Confirmat auctoritate Apoſtolica omnia & fingula Privilegia, quæ hucufque conceffa erant Bafilicæ Principis Apoftolorum a fuis Prædeceſſoribus, quos fingillatim enumerat.

Ex Autogr. Arch. Bafil. Vat. Capf. 18. Fafc. 302.

AN. CH 1701. *6. Septemb.*

AD perpetuam rei memoriam. Infcrutabili divinæ fapientiæ, atque clementiæ arcano in Apoftolicæ dignitatis faftigio conftituti, illa, quæ a Romanis Pontificibus prædecefforibus noftris in favorem Ecclefiarum quarumlibet, præfertim primariarum Almæ Urbis noftræ toto terrarum Orbe illuftrium Bafilicarum (c), perfonarumque in eis Altiffimo famulantium fideli difpenfatione, prudentique liberalitate emanaffe dicuntur, ut firma femper, atque ftabilia perfiftant, Apoftolici muniminis noftri patrocinio, cum id a nobis petitur libenter roboramus. Cum itaque, ficut dilecti filii Capitulum, & Canonici Bafilicæ Principis Apoftolorum de eadem Urbe nobis nuper exponi fecerunt, nonnulla privilegia, gratiæ, & indulta Bafilicæ prædictæ, ejufque Capitulo, & Canonicis a fel. rec. Sergio II. (d), Leone IV., Leone IX.; Innocentio II., Adriano IV., Urbano III., Clemente III., Innocentio III., Gregorio IX., Innocentio IV., Nicolao III., Bonifacio VIII., Pio II., Innocentio VIII., Leone X., Clemente VII., Paulo III., Paulo IV., Pio IV., Pio V., Gregorio XIII., Clemente VIII., Paulo V., & Urbano VIII. aliifque forfan Romanis Pontificibus prædecefforibus noftris conceffa, & confirmata refpective fuerint; dicti vero exponentes privilegia, gratias, & indulta hujufmodi, quo firmius fubfiftant, & ferventur exactius, Apoftolicæ confirmationis noftræ patrocinio communiri fummopere defiderent: Nos qui dum in minoribus conftituti eramus, primum quidem Vicarii (e) ejufdem Bafilicæ munere functi fuimus, fubinde vero in ea Canonicatum, & præbendam obtinuimus (f), propenfum erga illam animum noftrum aliquo Pontificiæ benevolentiæ argumento teftatum

Bafil. Vat. primum cum cæteris nominatur.

Pontificia privilegia recenfentur.

Alia omnia in genere.

Quæ in Bafil. munera obtinuit Clemens XI.

(a) Quum non effet Epifcopus; confecratus eft die 30. Novembris fefto S. Andreæ Apoft. fer. tertia juxta difciplinam recentiorem in Pontificali præfcriptam: *Statuta die Confecrationis, quæ debet effe Dominica, vel Natalium Apoftolorum, vel etiam feftiva fi Summus Pontifex hoc fpecialiter indulferit*. De Confecr. Electi §. 2. five ut Cæremoniale habet, Marcel. *lib.* 1. *fect.* 2. *cap.* 1. de Romano ipfo Pontifice: *Si igitur electo placet confecrari ante folemnia coronationis, & privatim, hoc poterit fieri, quando ei placebit, fed convenientius die Dominico, vel feftivo.*

Hanc Difciplinam voco recentiorem nam contra Pagium & alios, cum doctiffimis Viris Card. Norifio, & Præfule Blanchino tuitus femper fum *Anaft. to.* 4. & conftanter tueor, veterum Patrum fuiffe in more pofitum, ut Dominico tantum die confecraretur Pontifex. Cave autem credas nuperrimo Pontificalis Commentatori, qui loco cit. Pelagium II. confecratum ait eodem die S. Andreæ, quo Clemens XI. an. 578. nec dubitat *luculentiffimo tefte* uti *Anaftafio Bibliothecario*, & Baronio; quum neutrum confuluerit. Pagius enim an. 577. & 590. opinionem hanc, haud dubie falfam, fuftinet: Anaftafius autem & Baronius ne verbum quidem faciunt de hujufmodi confecratione. Utrumque per otium adeas, miraberis fortaffe typis vulgari commenta hujufmodi in Urbe Roma.

(b) Ad Lateranum proceffit eques more majorum.

(c) Profecto fi vetera Monimenta confulas, Bafilicam Apoftolorum Principis haud invenias ita cum aliis Bafilicis permifceri; ut minime aliis præftantior videatur.

(d) Sergii II. Privilegium non exhibet noftra Collectio: tametfi memoretur ab Urbano III. (*To.* 1. *pag.* 69.) & Gregorio IX. (*Ibid. pag.* 113.) Nufquam enim licuit illud reperire. Cætera omnia, & multo etiam plura paffim protulimus, quæ peti debent ex Indice.

(e) Archipresbyter Carolus Card. Barberinus Vicarium eum elegit an. 1683. die 20. Maji, dum effet utriufque Signaturæ Referendarius.

(f) An. 1688. die 31. Octobris ejus poffeffionem iniit: Innocentius XI. qui ut ajebam fupra, Secretarium Brevium elegerat hunc fummum virum; Canonicatu noftræ Bafilicæ cumulatius exornavit.

statum esse, & specialem eisdem exponentibus gratiam facere volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, privilegia, gratias, & indulta quæcumque memoratæ Basilicæ, ejusque Capitulo, & Canonicis a prædictis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quomodolibet concessa, & respective confirmata, dummodo tamen sint in usu, nec sint revocata, aut sub aliqua revocatione comprehensa, neque posterioribus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aut sacris Canonibus, vel Concilii Tridentini decretis adversentur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, confirmamus, & approbamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus. Decernentes easdem præsentes litteras, ac privilegia, gratias, & indulta hujusmodi semper firma, valida, & efficacia existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facien. non obstan. quibuscumque. Volumus autem, ut ipsarum præsentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Ea omnia Privilegia confirmat auct. Apost.

Modo non revocata, & Concil. Trid. &c. contraria sint.

Formulæ litterarum consuetæ.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 6. Septemb. 1701. Pontificatus nostri anno primo.

Privilegium Furni in platea de Rusticuciis appellata per Chirographum Capitulo concessum, ac publico Instrumento ab Amico Abinante Notario rogatum, instar Privilegiorum ejusmodi, queis Capitula S. Joannis Lateran. & S. Mariæ Majoris pridem utebantur.

Ex charta authent. in Arch. Basil. Vat. Caps. 18. Fasc. 302.

AN.CH. 1701. 14. Decemb.

In nomine Domini. Amen. Præsenti publico Instrumento cunctis ubique pateat evidenter, & sit notum, quod Anno ab eiusdem Domini Nostri Jesu Christi nativitate millesimo septingentesimo secundo, Indictione decima, die vero decima tertia mensis Maji, Pontificatus autem Sanctissimi in eodem Christo Patris, & D. N. D. Clementis divina providentia Papæ Undecimi anno ejus secundo. *Avendo la Santità di Nostro Signore Papa Clemente XI. conceduto agl' Illmi, e Rmi Capitolo, e Canonici della Sacrosanta Basilica di S. Pietro in Vaticano la facoltà di poter liberamente, e con le franchigie, ed esenzioni, che godono li Forni delli Rmi Capitoli di San Giovanni in Laterano, e di Santa Maria Maggiore, fare spianare nel loro Forno a bajocco, posto in Borgo nella Piazza detta de' Rusticucci, tutto il loro grano, e in mancanza del proprio, quello de' Lavoratori, e quando ambedue mancassero, di poterlo comprare da' Mercanti, e particolari persone, con che però dovessero rinunziare alla Lite, che avevano con il Palazzo Apostolico sopra la temporalità, e perpetuità della Locazione de' Prati di Quinto, con promessa di non più molestarlo, e con preciso obbligo di pagare ogni Anno Scudi cento moneta agl' Illmi Canonici deputati ad assistere alla Dottrina Cristiana, che suol farsi nella detta Basilica di S. Pietro, per doverli erogare nella distribuzione de' Premj, o in Bollettini di Pane a loro arbitrio per servizio, ed augumento di detta Opera Pia nelli modi, e forme chiaramente espressi nel Chirografo da Sua Santità segnato li 14. Decembre passato diretto a Monsig. Illmo. e Rmo Grimaldi all' ora Prefetto dell' Annona; e susseguentemente ammesso, e registrato in Camera, e ne' suoi Libri, che si consegna a me per inserirlo nel presente Istromento del tenore seguente, cioè: Monsig. Niccolò Grimaldi Chierico della nostra Camera, e Prefetto dell' Annona di Roma. Ci anno fatto esporre il Capitolo, e Canonici della nostra Basilica Vaticana, che consistendo una buona parte delle loro Entrate in Grani provenienti tanto dalle risposte de' Lavoratori, quanto dalle Raccolte che fanno a proprie spese nelle tenute non trovate ad affittare, incontrino bene spesso nelle vendite di quelli molte difficoltà, e pericoli, che li cagionano poi non ordinarie angustie, per poter supplire alle gravi, e quotidiane spese, che devon fare, non meno per il mantenimento della Chiesa, e di quel numerosissimo Clero, che per*

Pontifex concedit privil. furni

Conditiones appositæ pro tali privilegio.

Chirographum Clementis XI exhibetur.

che per il proseguimento de' Lavori del Campo; ed avendoci perciò fatto supplicare a volerli dare qualche sollievo con concederli in perpetuo la facoltà di poter fare spianare li loro Grani nel Forno a bajocco posto qui in Roma nel Rione di Borgo nella Piazza detta di Rusticucci spettante al detto Capitolo, ed in mancanza de proprj Grani, quelli de' loro Lavoratori con rendere immune, ed esente il detto Forno dall' obbligo delle distribuzioni, e renovazioni de Grani, & altri pesi dell' Annona di Roma, a' quali soggiacciono gl' altri Fornari bajoccanti nell' istesso modo, che simile Immunità, ed esenzione si gode ne' loro Forni dalli Capitoli di S. Giovanni in Laterano, e di S. Maria Maggiore, offerendosi all' incontro esso Capitolo, e Canonici di S. Pietro di voler rinunziare alle ragioni, che hanno contro il nostro Palazzo Apostolico in una Lite mossali prima dell'an. 1693. sopra la temporalità, o perpetuità della Locazione de' Prati di Quinto, nella quale dalla Congregazione particolare di alcuni Prelati deputati emanò una resoluzione contraria al detto Capitolo, per la di cui revisione ci ha fatto ultimamente supplicare. Ed avendo noi fatta matura riflessione a tutto quello, che come sopra ci è stato rappresentato, e sapendo molto bene, che gli esiti delle Liti sono sempre incerti: e perciò volendo liberare il detto nostro Palazzo Apostolico dalla Lite, come sopra mossali, per la quale, in caso di perdita, soccomberebbe a considerabil danno, abbiamo deliberato condescendere alle loro istanze, come in appresso. Quindi è, che avendo nel presente nostro Chirografo per espresso, e di parola in parola inserto il merito, e stato di detta Lite, e le ragioni, e fondamenti dell' una, e l' altra parte, come ancora tutti e singoli Privilegj competenti alla nostra Camera, & Annona, e qualsisiano obblighi, e pesi, a' quali soggiacciono i Fornari bajoccanti di Roma a favore di detta Annona, e ogni altra cosa necessaria d' esprimersi, benchè ricercasse specifica, & individua menzione, ordiniamo, e commettiamo a Voi, che rinunziando il detto Capitolo alla detta Lite, come sopra mossa contro il nostro Palazzo Apostolico, con promessa di non più molestarlo in avvenire, ed obbligandosi ancora di pagare ogni anno Scudi cento moneta a disposizione de' Canonici Deputati ad assistere alla Dottrina Cristiana, che suol farsi nella Basilica di S. Pietro per doverli erogare nella Distribuzione de' Premj, o in Bollettini di Pane a bajocco a loro arbitrio per servizio, & augumento di detta Opera Pia, e non altrimente in nome nostro, e della nostra Camera diate, e concediate al suddetto Capitolo, e Canonici della nostra Basilica di San Pietro in Vaticano ampla, e libera facoltà di poter liberamente, e senza incorso di pena alcuna fare spianare in detto loro Forno posto alla detta Piazza di Rusticucci il detto Grano, e in mancanza del proprio, quello de' Lavoratori libero, e franco del peso di prendere il Grano solito distribuirsi a' Fornari della Camera, e Annona, e di poter godere dell' utile, e benefizio, che da tale liberazione ne risulta nella stessa forma in tutto, e per tutto, che godono li suddetti Capitoli di S. Giovanni Laterano, e di Santa Maria Maggiore ne' loro Forni dandoli ancora facoltà di far esercitar detto Forno da qualsivoglia Fornaro, che da' sudetti Capitolo, e Canonici a loro beneplacito sarà deputato. Vogliamo però, che essi non possano dare al detto Fornaro altro Grano, se non che il proprio, e in mancanza del proprio, quello de' Lavoratori, o altro, che in qualsivoglia modo proverrà da' Casali, e Beni del suddetto Capitolo, con facoltà in caso non fosse sufficiente detto Grano per lo spiano, di poterne comprare da' Mercanti, e da altre particolari persone, conforme si pratica nelli detti Forni di San Giovanni in Laterano, e di Santa Maria Maggiore, e da altri Fornari di Roma, e con obbligo ancora di pagare li sudetti annui Scudi cento moneta a disposizione de' Canonici Deputati della Dottrina Cristiana, che si suol fare in detta Chiesa di San Pietro, per doverli erogare nella distribuzione de' Premj, ed in augumento di detta Opera Pia, conforme si è detto. Volendo, che il Fornaro, quale eserciterà detto Forno, o per conto suo proprio, ovvero per conto del Capitolo, debba fare il pane di peso, e qualità, che lo faranno gli altri Fornari di Roma, e venderlo il medesimo prezzo precisamente. Ordiniamo però che fatta da detto Capitolo tanto la rinunzia alla medesima Lite, quanto l' obbligo di pagare li sudetti Scudi cento moneta per gli atti di quel Segretario di Camera, dove si registrerà il presente Chirografo, tanto voi, quanto gli altri Prefetti dell' Annona, che saranno pro tempore, facciate osservare inviolabilmente questo nostro Chirografo, e le cose contenute in esso, come conceduto per titolo correspettivo, ne permettiate, che detti Capitolo, e Canonici, ed il loro Fornaro siano in alcun tempo sotto pretesto della detta distribuzione molestati, e quanto da voi sopra di ciò sarà fatto ed eseguito, Noi d'adesso l' approviamo, essendo così mente, e volontà nostra espressa. Volendo, e decretando, che al presente nostro Chirografo da registrarsi in Camera, secondo la disposizione della Bolla di Pio IV. de registrandis, *e a tutto quello che da voi si farà in esecuzione del presente Chirografo, non possa opporsi di subrezione, obrezione, o altro difetto della nostra volontà, e intenzione; ancorchè non vi siano stati citati, chiamati, ne sentiti Monsig. Commissario della nostra Camera, e li Ministri della detta*

lem privile- gaudent Ca- la S. Joann. & S. Mar- jor.

nceditur Ca- ulo Vat. ita nen ut liti n Palat. Ap. nunciet.

Solvatque Sc. ntum erogan- a pro Doct. Ch.

Cum utilitatibus &c. quibus fovuntur Capitula prædicta.

Onus Furnarii Capitularis.

Auctoritas hujusmodi Privilegii.

detta Annona, e non ostante la regola della nostra Cancellaria de jure quæsito non tollendo *l' erezioni, costituzioni, riforme, e bandi dell' Annona fatti, ed emanati d' ordine di Paolo V. Alessandro VIII., e altri nostri Predecessori, e qualunque altre costituzioni, e ordinazioni Apostoliche nostre, e de' nostri Predecessori, stili, usi, Riforme, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, havendone il loro tenore quì per espresso, e di parola in parola inserto, per questa volta, e per l' effetto sudetto pienamente deroghiamo.*

Obstantia quæcunque removentur.

Dato dal nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 14. *Decembre* 1701.

Clemens PP. XI. Die 13. Januarii 1702. Retroscriptum Chirographum Sanctissimi in plena Camera Apostolica exhibitum, & præsentatum fuit, illudque commissum Illmo D. Pico &c. A. C. & Judici deputato. deindeque sub die 16. ejusdem Mensis, citato desuper Illmo Dño Reverendæ Cameræ Commissario Generali, referente eodem Illmo D. Pico, admissum, & registratum fuit in Lib. Signaturarum Sanctissimi fol-30. omni &c *E perciò dichiarandosi dal medesimo Rmo Capitolo di S. Pietro l' esecuzione del medesimo Chirografo; quindi è, che il molto Illustre, ed Eccellentissimo Sig. Felice de Grandis figliuolo del qu. Andrea da Monte dell' Olmo Diocesi di Fermo, da me conosciuto, Procuratore specialmente costituito dal detto Rmo Capitolo di S. Pietro, sotto li* 2. *Gennaro passato, per Istromento rogato per gli atti dell' Abinante Notaro Capitolino, come per fede di detto mandato di Procura, sottoscritto dal medesimo Notaro, che parimente si consegna a me, per inserirlo nel presente Istromento del tenore seguente, cioè:* Fidem facio per præsentes Ego &c. Notarius publicus infrascriptus, qualiter die secunda Januarii 1702. Illmi, & Rmi DD. Bartholomæus Spada Vicarius, Thomas Vanninus, Philippus Molaria, Alexander Casalius, Joannes Andreas Riccius, Raynutius de Marciano, Marius de Urgho, Fabritius de Augustinis, Bernardinus Inghiramius, Vincentius Riccius, Pompejus Varesius, Guido del Palagio, Dominicus de Carpineo, Jo: Dominicus Raynaldus, Aurelius Vittusius, & Philippus Melchior Magius Coadjutor Illmi, & Rmi Dñi Marci Antonii Buratti, omnes Canonici Sacrosanctæ Basilicæ Vaticanæ urbis mihi &c. cogniti, Capitulariter congregati, & coadunati in infrascripto loco, ubi pro rebus, & negotiis dictæ Sacrosanctæ Basilicæ, eorumque Reverendissimi Capituli utiliter gerendis, & pertractandis congregari solent, asserentes, esse in numero sufficienti, plenumque Capitulum repræsentare sponte &c. omnique alio modo &c. fecerunt, & constituerunt &c. eorum Procuratorem perillustrem, & Exmum D. Felicem de Grandis, licet absen. tanquam præsentem ad d. Rmi Capituli nomine, & pro eo in adimplementum conditionum apposit. in Chirographo manu Sanctissimi Domini nostri Clementis Papæ XI. signatum sub datum Romæ ex Palatio Apostolico Montis Quirinalis sub die 14. Decembris proxime præteriti super perpetua facultate ab eodem Sanctissimo Domino nostro concessa ipsis Illmis, & Rmis DD. Canonicis, & Capitulo, ut dicitur, *di poter fare spianare* eorum frumenta in Furno, ut dicitur *a bajocco* posito hic in Urbe, in Regione Burgi in Platea nuncupat. *di Rusticucci*, & in deficientia eorum frumentorum illa eorum Laboratorum, & quatenus dictum frumentum non esset sufficiens, ut dicitur *per lo spiano*, cum facultate emendi a Mercatoribus, aliisque particularibus personis, & prout plenius in dicto Chirographo continetur, ad quod &c. renunciandum juribus, quæ dictum Reverendissimum Capitulum habet contra Sacrum Palatium Apostolicum in Lite alias mota super temporalitate, aut perpetuitate Locationis Pratorum *di Quinto* nuncupat. promittendumque amplius in posterum non molestare dictum Sacrum Palatium Apostolicum, ac obligationem faciendam solvendi anno quolibet Scuta centum monetæ ad dispositionem Illustrissimorum, & Reverendissimerum Dominorum Canonicorum Deputatorum ad assistendum Doctrinæ Christianæ, quæ fieri solet in eadem Basilica ad effectum illa erogandi in distributione Præmiorum, aut in Bullectinis Panis, ut dicitur, *a bajocco*, ad eorum arbitrium pro servitio, & augmento dicti Pii Operis, & quamcumque Renunciationem, Promissionem, & obligationem ad formam, & tenorem dicti Chirographi Sanctissimi faciendum &c. Et super præmissis Instrumentum, & Instrumenta quæcumque cum solitis, & consuetis clausulis per acta cujusvis Notarii fieri, recipi, & stipulari petendum, & faciendum, & pro observantia omnium, & singulorum in præmissis ad formam dicti Chirographi Sanctissimi promittendorum, Bona omnia dicti Reverendissimi Capituli, juraque &c. in ampliori Rev. Cameræ Apostolicæ forma obligandum, & hypothecandum &c. juramento &c. vallandum &c. & roborandum &c. & generaliter &c. promittentes &c. & relevantes &c. super quibus &c. & alias latius patet in actis mei &c. ad quæ &c. In quorum fidem &c. Datum Romæ hac die 18. Martii 1702. Ita est Amicus Abinantes Notarius: *Spontaneamente, e in ogni miglior modo &c.*

Chirographi præsentatio, & acceptatio.

Capitulum constituit Procuratorem, ut conditiones expressas exequatur.

Procurator est Dñi Felix de Grandis.

Compendiarie refert Notarius summam Chirogr.

Capitulum obligat sua bona omnia in forma Cam.

do &c. per adempire le condizioni apposte nel preinserto Chirografo e in tutto, e per tutto a tenore del medesimo Chirografo, e non altrimenti &c. a nome del detto Rm̃o Capitolo di San Pietro rinunzia alla Lite altre volte introdotta, e mossa contro il Palazzo Apostolico sopra la temporalità, o perpetuità della Locazione de' Prati detti di Quinto, e a tutte, e singole ragioni, che in qualunque modo per detta causa potessero competergli contro il detto Palazzo Apostolico, promettendo per l'avvenire di non più molestarlo, nè farlo molestare per la sudetta causa liberamente &c. altrimente ec. E di più il medesimo Signor Felice de Grandis Procuratore, e a nome come sopra, promette, e s' obbliga in avvenire ogni anno pagare Scudi cento moneta, a disposizione degl' Illm̃i Canonici deputati ad assistere alla Dottrina Cristiana, che suol farsi nella Basilica di San Pietro per doverli erogare nella distribuzione de' Premj, o in Bollettini di Pane a bajocco a loro arbitrio per servizio, & augumento di detta Opera Pia, e non altrimente ec. E stanti la rinunzia, e obbligazione sudette, come sopra fatte dal detto Signor Felice de Grandis Procuratore del detto Rm̃o Capitolo di S. Pietro l'Illm̃o, e Rm̃o Monsignor Ferdinando Nuzzi Chierico di Camera, e ora Prefetto dell' Annona, in esecuzione del preinserto Chirografo diretto al detto Monsig. Illm̃o, e Rm̃o Grimaldi suo Antecessore dà, e concede alli sopradetti Illm̃i, e Rm̃i Capitolo, e Canonici di San Pietro ampla, e libera facoltà di poter liberamente, e senza incorso di pena alcuna fare spianare nel detto Forno posto in detta Piazza di Rusticucci il loro proprio grano, e in mancanza del proprio, quello de' Lavoratori libero, e franco dal peso di prendere il Grano solito distribuirsi a' Fornari della Reverenda Camera Apostolica, e Annona, e di poter godere dell'utile, e benefizio, che da tal liberazione ne risulta nell' istessa forma in tutto, e per tutto, che godono li detti Rm̃i Capitoli di S. Giovanni in Laterano, e di Santa Maria Maggiore nelli loro Forni, dando ancora il medesimo Monsig. Illm̃o, e Rm̃o Nuzzi al detto Rm̃o Capitolo la facoltà di far esercitare detto Forno da qualsisia Fornaro, che da' medesimi Rm̃i Capitolo, e Canonici a loro beneplacito sarà deputato, con condizione però, che non possano dare al detto Fornaro altro grano, se non che il proprio, e in mancanza di questo, quello de' Lavoratori, o altro, che in qualsivoglia modo proverrà da' Casali, e beni del detto Capitolo, con facoltà, in caso non fosse sufficiente tutto il detto Grano per lo spiano, e consumo del Forno, di poter comprare da' Mercanti; e da altre persone particolari il grano, che mancherà, conforme si pratica nelli detti Forni di San Giovanni in Laterano, e di Santa Maria Maggiore, e da altri Fornari di Roma. E con altra condizione, che il Fornaro, che eserciterà detto Forno, o per conto suo proprio, o vero del Capitolo, debba fare il pane di peso, e qualità, che lo faranno gli altri Fornari di Roma, e venderlo al medesimo prezzo degli altri, precisamente, e non altrimente &c. Ordinando perciò esso Monsig. Illm̃o, & Rm̃o Nuzzi Prefetto dell' Annona, che il detto Rm̃o Capitolo di S. Pietro, e li Fornari, che pro tempore eserciteranno il detto Forno non siano molestati, nè datoli impedimento contro la forma del preinserto Chirografo, volendo, che quello, e le cose contenute nel presente Istromento sieno puntualmente eseguite liberamente &c. Le quali cose contenute nel presente Istromento il detto Sig. Felice de Grandis a nome, come sopra, promette sempre, e in perpetuo averle rate, e grate, inviolabilmente osservarle, e contro quelle mai venire sotto qualsisia pretesto &c. altrimente &c. Quæ omnia &c. alias &c. ad omnia damna &c. de quibus &c. absque &c. quod &c. pro quibus &c. prædictus D. Felix de Grandis prædictos Rm̃os Capitulum, & Canonicos Sancti Petri, ac illorum respective bona, & Jura &c. in ampliori Reverendæ Cameræ Apostolicæ forma cum solitis clausulis &c. citra &c. obligavit &c. renuntiavit &c. consensit &c. unica &c. & sic tactis &c. juravit &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, tanquam rite, recte, & legitime gestis, & factis petitum fuit a me Reverendæ Cameræ Apostolicæ Secretario, & Cancellario infrascripto, ut de præmissis unum, vel plura publicum, seu publica conficerem, atque traderem Instrumentum, & Instrumenta quæcumque, prout opus fuerit, & requisitus ero.

Actum Romæ in Palatio dicti Illm̃i Domini Nuptii sit. in Platea Capranicæ præsentibus &c. Perillustribus, & Excellentibus DD. Dominico Biagino quondam Petri Maceraten., & Flavio Antonio Celso filio D. Erasmi de Corchiano Civitatis Castellanen. Diœc. Testibus ad prædicta omnia, & singula vocatis, habitis specialiter, atque rogatis &c.

Ego Astulphus Galloppus Reverendæ Cameræ Apostolicæ Secretarius, & Cancellarius de præmissis rogatus præsens Instrumentum subscripsi & publicavi requisitus.

Per suum scilicet Procuratorem prædictum.

Præfectus Annonæ dat Capitulo plenam facultatem &c.

Summarie repetuntur quæ supra:

Onus nempe Furnarii,

Et obligatio Capituli in forma Cam. Apost.

Instrumenti auctoritas & testes.

Anni-

Hannibalem (a) S. R. E. Diaconum Cardinalem creat Archipresbyterum, atque in eum transfert jurisdictionem, quam Paulus III. & cæteri, ipseque contulerant præcedentibus Archipresbyteris, servata tamen Constitutione Innoc. XII.

Ex minuta originali Brev. Secret. Clem. XI. Ap. Arch. Basil. Vat.

An. Ch. 1712. 18. Januar.

Clemens Papa XI. Ad futuram rei memoriam. Cum ex debito pastoralis Officii omnium Ecclesiarum indemnitati, utilitati, ac bono regimini salubriter consulere teneamur: tum vero ad venerandam Sanctamque Principis Apostolorum in alma Urbe nostra Basilicam eo diligentiori studio aciem dirigimus nostræ mentis, quo & illa dignitate, & præstantia cæteris antecellit, & noster singularis, quem gerimus erga eumdem B. Petrum, ad cujus Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati sumus sinceræ devotionis affectus id impensius requirit. Quare ejusdem Basilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli, Canonicorum, & Ministrorum commodis, ac jurium conservationi providere cupientes, ac proinde de integritate, prudentia, & circumspectione dilecti filii nostri Annibalis S. R. E. Diaconi Cardinalis Albani nuncupati, nostri secundum carnem ex fratre germano nepotis, cui nuper Archipresbyteratum dictæ Basilicæ tunc per obitum bon. mem Francisci dum vixit, ejusdem S.R.E. Card. Nerlii nuncupati vacantem ad vitam commendavimus, plurimum in Domino confidentes; Motu proprio, non ad Annibalis Cardinalis, vel Capituli, aut Canonicorum præfatorum, aut aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulas Jurisdictiones, potestates, privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, indulta, auctoritates, & facultates per fel. rec. Paulum III., Pium IV., Sixtum V. & Paulum etiam V. Urbanum VIII. Clementem IX. ac per nos & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros bon. mem. Alexandro Ostien. Cardinali Farnesio, & successive Evangelistæ Portuen. Episcopis Card. Cusentino, Scipioni Card. Burghesio, Francisco pariter Ostien. Episcopo Card. Barberino, necnon Carolo Card. Barberino respective nuncupatis dictoque Francisco Card. Nerlio alias tanquam dictæ Basilicæ Archipresbyteris, quoad Basilicam, & Ecclesiam prædictam, etiam illorum personæ intuitu, vel ad eorum vitam dumtaxat in genere, vel in specie concessa, ad eumdem Annibalem Cardinalem quamdiu Archipresbyteratum prædictum obtinuerit, ejusque in dicta Basilica Vicarium ab ipso Annibale Cardinale nunc forsan deputatum, & pro tempore deputandum (servata tamen forma Constitutionis piæ mem. Innocentii Papæ XII. etiam Prædecessoris nostri super suppressione, abolitione, & abrogatione Tribunalium, & Judicum particularium dictæ Urbis, ac reductione Privilegiorum, & eorumdem Tribunalium ad jus commune, sive ad Judices ordinarios Romanæ Curiæ editæ) (b) tenore præsentium extendimus, & ampliamus. Dantes eidem Annibali Card. Archipresbytero etiam facultatem excercendi munia Pontificalia in Basilica prædicta, ac ordinariam, etiam in Spiritualibus Jurisdictionem super Canonicis, Beneficiatis, Clericis, ac Ministris prædictis ita ut a prædicto Annibale Card. vel de sua licentia tantum, nec alias, a quocumque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habente per ipsum deputan. ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines promoveri, ipseque Annibal Cardinalis, & Antistes hujusmodi eos promovere, absque nostra vel successorum nostrorum, aut Vicarii Urbis, vel cujusvis alterius Ordinarii licentia dimissoriis, aut examine possint, & debeant. Postremo attendentes quod licet alias rec. mem. Clemens PP. VII. pariter Prædecessor noster unum Collegium Deputatorum Fabricæ prædictæ Basilicæ nuncupat. erexerit, & tam ipse, quam diversi alii Roma-

Præstantia Basilicæ Vaticanæ.

Archipresb. vacan. per obitum Card. Nerlii.

Cum facultatibus Prædecess. confert Card. Hannibali Albano.

Privilegiis tamen nonnullis ademtis.

Ordinaria etiam in Spiritualib jurisdictio Archipresb.

(a) Ampliss. hic Card. S. Clementis Episcopus Portuensis singularium tanti Patrui virtutum hæres, ac vindex acerrimus quadragesimo jam anno Basilicæ Vaticanæ præest. Atque utinam, quod omnes vehementer optamus, diutissime præsit! tantum erga eamdem Basilicam ardoris, ac liberalitatis, tantumque erga nos omnes caritatis, ac benevolentiæ præsefert, semperque præsetulit.

(b) Ex hac parenhesi abunde liquet, quare in hoc Privilegio omittantur quæ ad jurisdictionem judicialem pertinent. Cætera omnia cum Pauli V. Urbani VIII. &c. privilegiis conveniunt, ut conferenti evidens fiet.

(a) Gre-

PP. Prædecess. Collegii Fabricæ Protectores, & Superiores.

Romani Pontifices Prædecessores nostri ipsi Collegio Officiales creandi, Causas privative, quoad omnes & quoscumque alios Judices cognoscendi, & plures amplissimas facultates, jurisdictiones, exemptiones, immunitates, indulta, & privilegia concesserint; ac in specie Collegium, & Fabricam hujusmodi illiusque Personas sub immediata sua, & pro tempore existentis Romani Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione, susceperint, sibique & Sedi Apostolicæ prædictæ, ita ut nullum alium, quam Romanum Pontificem, Superiorem recognoscerent, immediate subjecerint, eximendo Fabricam, & Collegium hujusmodi etiam ab ipsius Archipresbyteri dictæ Basilicæ pro tempore existentis omnimoda superioritate, & Jurisdictione: nihilominus, sicut nos perutile, valde, & expediens judicavimus eidem Collegio prædictum Franciscum Cardinalem Nerlium Archipresbyterum in Protectorem, Superiorem, & Præsidentem, ac alias præficere: ita & pariter expedire judicamus, quod idem Annibal Cardinalis Fabricæ prædictæ sua auctoritate, consilio, & laudabili studio incumbat, & propterea eumdem Annibalem Cardinalem, quamdiu vixerit, & Archipresbyteratum prædictum obtinuerit, Fabricæ, & ejus Collegii prædicti Protectorem, & Superiorem auctoritate Apostolica earumdem tenore præsentium constituimus, & deputamus, dantes, & concedentes eidem Annibali Cardinali, seu ejus Vicario plenam, liberam, & omnimodam facultatem Congregationes Collegii prædicti, ubi, quando, & quoties sibi videbitur convocandi; in eisque præsidendi, Officiales, Deputatos, Ministros, ac Personas dictæ Fabricæ reformandi, & corrigendi, & ab eis administrationis, & muneris cuilibet eorum commissi, ac tam accepti, quam expensi rationes exigendi, salaria cum Consilio Collegii prædicti constituendi, minuendi, & si opus fuerit augendi; eos, qui in Causis fabricam prædictam concernentibus sententias tulerint, aut alias judicaverint sindicandi; in creationibus Officialium, & admissionibus Personarum seu Deputatorum Collegii prædicti suffragium ferendi, ita ut idem Annibal Cardinalis suffragium duplex habeat; abusus quoscumque tollendi, statuta cum consilio ejusdem Collegii de novo condendi, immutandi declarandi, & corrigendi. Causas quascumque interesse dictæ Fabricæ in ejusdem Fabricæ Tribunali pendentes tam motas, quam movendas personæ, seu personis eidem Annibali Cardinali benevisis de ejusdem tamen Fabricæ Collegio existentibus committendi, easque si videbitur, etiam ab iis, coram quibus introductæ, & instructæ fuerint, avocandi, & per se ipsum cognoscen., audien., terminan., seu alii, vel aliis ejusdem Collegii Fabricæ personis committendi, omniaque in præmissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna facien., geren., mandataque decernen., & exequen. Decernentes insuper, easdem præsentes ad vitam ipsius Annibalis Cardinalis, & quamdiu Archipresbyteratum hujusmodi obtinuerit tam nostris quam etiam Successorum nostrorum Romanorum Pontificum temporibus durare, suasque juris, & roboris firmitatem obtinere, nec easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium facultatum, & gratiarum revocationibus, derogationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per nos, & Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam motu, scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine paribus edendis comprehendi, nec per eas immutari, suspendi, limitari, moderari, aut ad terminos Juris reduci posse, sed easdem præsentes perpetuo validas, & efficaces fore, & quoties hujusmodi contraria emanabunt, toties illas in pristinum, & validissimum, ac eum, in quo antea erant statum restituta, etiam sub posteriori data per eumdem Annibalem Cardinalem, seu ejus Vicarium eligenda, de novo concessas censeri, & quicquid illarum vigore alias rite gestum, statutum, factum, mandatum, indultum, & executum fuerit perpetuam vim, & roboris firmitatem obtinere. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici auditores & quosvis alios quacumque præeminentia, & potestate fungentes & functuros, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & Auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente, mandata executiva alias, quam sub plumbo expediri, facultatibus, & jurisdictionibus prædictæ Fabricæ; illiusque Collegio deputatis Officialibus, necnon Vicario nostro in alma Urbe, ac Senatori, Auditori Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, seu Cardinalibus sub quibuscumque verborum formis, & ex causis urgentissimis etiam per nos eisdem concessis, & innovatis, quibus, etiamsi in eis caveatur expresse quod illis nullatenus, aut nisi certis modo, & forma in eis expressis derogari valeat, illorum tenores, ac si de verbo ad ver-

Talem iis creat Card. Annibalem.

Jurisdictio ejus singillatim explicatur.

Talem jurisd. ad vitam desinit duraturam.

Perpetuam scilicet fore decernit.

Obstantia quæcumque amovet.

ad verbum de illis mentio facta foret, præsentibus pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum die 18. Januarii 1712. Pontificatus nostri anno duodecimo.

Facultatem concedit Capitulo ad decennium accipiendi a S.P.Q.R. pretium Calicis offerri soliti in festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli: ita tamen ut in Sacras supellectiles commutetur.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. Capf. 18. Fasc. 302.

AN. CH. 1713. 10. April.

AD futuram rei memoriam. Cum, sicut dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe nobis nuper exponi fecerunt, Senatus, Populusque Romanus dictæ Basilicæ singulis annis, die festo Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli unum Calicem offerre consueverint (a), Sacristia vero ejusdem Basilicæ, ejusmodi Calicibus de præsenti satis instructa reperiatur sed aliis supellectilibus indigeat, ac propterea dicti exponentes opportune sibi in præmissis a nobis provideri, & ut infra indulgeri plurimum desiderent: Nos dictos exponentes specialibus favoribus,&gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excomm.&c. censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eisdem exponentibus, ut ipsi vice, & loco Calicis quotannis offerri soliti, ut præfertur, illius pretium a memoratis Senatu, Populoque Romano recipere libere, & licite possint, & valeant, ea tamen lege, ut pretium hujusmodi illico deponatur penes Montem Pietatis de Urbe prædicta, inde non amovendum, nisi ad effectum illud convertendi in emptionem tot supellectilium Basilicæ prædictæ necessariarum, quibus eorumdem Senatus, Populique Romani Insignia apponi debeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium ad decennium tantum concedimus, & indulgemus. Decernentes ipsas præsentes litteras firmas validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, plenissime suffragari, & ab illis respective inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque Judices &c. contigerit attentari. Non obstan. præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit dictæ Basilicæ etiam juramento &c. concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenore præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Calicem quotannis offerri solitum a S.P.Q.R.

In pretium converti petitur, & obtinetur, in supellectiles tamen sacristiæ commutandum.

Contrariis omnibus Constitutionibus derogat.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die x. Aprilis MDCCXIII. Pontificatus nostri anno decimotertio.

Præsentes Literæ Apostolicæ in forma Brevis sub annulo Piscatoris præsentatæ fuere Illustrissimis, & Excellentissimis Dominis Al. Ur. Conf. qui ea qua decet reverentia receperunt, & admiserunt, ac registrari mandarunt; prout registratæ fuere per me infrascriptum Pop. Rom. Scriptorem in lib. ejusdem Pop. fol. 281. *hac die* 7. *Septem.* 1723. *Sanctes Randaninus Sac. S.P.Q.R. Scriba, & scriptor &c.*

Literæ Acceptantur Senatu.

San-

(a) Gregorius XV. an. 1621. confirmarat auct. Apost. Decretum S. P. Q. R. statueratque pretium Calicis fore scutor. 60. ut liquet ex ejus literis supra editis hoc volumine *pag.* 229. Quare constant, tum satis Calicum jam possideri a Capitulo per annos 93. quotannis oblatorum; tum sexcenta scuta intra decennium accipienda, quæ in sacras supellectiles converti debeant.

(a) Tum

Sanctiss. Sudarii, & Sacræ Lanceæ Reliquias ad fores Odei deferendas mandat, ut cominus ostendantur Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi (*a*).

Ex Autograph. Archivi Basil. Vat. Caps. 18. Fasc. 302.

AN.CH 1717. 31. *Maji*.

Reliquias majores Jacobo III. ostendere jubetur.

Dilectis filiis Archipresbytero, ac Capitulo & Canonicis Basilicæ Principis Apostolor. de Urbe. Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ut charissimus in Christo filius noster Jacobus Magnæ Britanniæ Rex Illustris Sudarium Sanctæ Veronicæ, cui impressa est imago vultus Domini Nostri Jesu Christi, Vultum Sanctum vulgo nuncupatum, necnon Lanceam, qua latus ejusdem Domini Nostri Jesu Christi in Cruce pendentis apertum fuit, pro sua devotione cominus aspicere, & venerari valeat, vobis præsentium serie mandamus, quatenus si, & quando a prædicto Jacobo Rege super his fueritis requisiti, Sudarium, seu Vultum Sanctum, & Lanceam hujusmodi, quæ in Basilica Principis Apostolorum de Urbe asservantur, e tabernaculo, seu Tabernaculis, ubi nunc reperiuntur collocata, usque ad fores, per quas e Basilica præfata ad Odeum in quo Tabernaculum, seu Tabernacula hujusmodi existunt, datur accessus, cum debitis honore, & reverentia deferri curetis, ac eidem Jacobo Regi ostendatis. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Basilicæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. (*a*)

Delatas nempe ad fores Odei.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 31. Maji 1717. Pontificatus Nostri anno decimoseptimo.

INNO-

(*a*) Tum primo, tum altero hujus Collectionis volumine edidimus hujusmodi Apostolicas literas, seu Brevia. Jacobus Grimaldus uni Clementi VI. Avinione tum commoranti duodenas refert acceptas in opere MS. de Veronica, qui in Tabulario nostro asservatur, ut dictum est *To.* 1. *pag.* 346. Trinas ipsi edidimus Urbani V. *pag.* 4. *&* *seqq.* *To.* 2. necnon alias, quas Index enumerabit. Duo hic nova occurrunt, Lanceæ nimirum ostensio, & genus ipsum ostensionis. Ad Lanceam quod attinet, sacro hujusmodi Thesauro Basilica nostra non potitur, nisi ab anno 1491. quum Innocentius VIII. a Bajazete illam obtinuit: qua de re vide Victorell. *addit. ad Ciacon.* Ciampin. *de Sac. Ædif.* aliosque passim. Genus autem ostensionis, fatemur ultro, singulare est, atque antea inauditum. At Rex Britanniæ pacis ergo ex Galliis abiens Romam hoc ipso anno venerat, brevi inde recessurus: certatimque omnibus, præeunte Pontifice, maximo honore illum prosequentibus, peculiarem hunc eidem largitus est Pontifex, ut simul privilegia Canonicorum nostræ Basilicæ, queis unis patet aditus in superiorem loculum majoris Parastatæ, ubi sacra ea pignora custodiuntur, illæsa essent, & tanto Principi gratum fieret. Præ iis autem illud mirum, quod an. 1629. ut supra vidimus (*pag.* 240. *&* *seqq.*) Urbanus VIII. Sanctissimæ Crucis lignum duabus illis Majoribus Reliquiis adjecit, ejusque ostensionem secundo loco faciendam decrevit: nec tamen mentio ejus hic ulla est. Animadverti autem debet, quod extraordinaria hæc ostensio facta fuit Regis pietati ac petitioni morem gerendi gratia. Is vero duas illas tantummodo inspiciendi cominus, ac venerandi desiderio incensus erat, utpote Catholico in Orbe celeberrimas, ac singularitate maxime commendabiles.

(*a*) De-

INNOCENTIUS XIII.

A Clementis XI. ſuprema die 19. Martii 1721. vacavit Sedes menſem unum, ac dies 20. uſque ad diem 8. menſis Maji; quum Michael Angelus de Comitibus Romanus electus, Innocentii XIII. nomen ſibi adſcivit. Idem Coronatus die Dom. 18. Maji, Dominico item die Lateranenſem adiit Eccleſiam ſexto poſt menſe, nimirum die 16. Novembris ejuſdem anni. Sedit annos duos menſes novem, undetriginta dies; occubuit mortem 7. Martii ann. 1724.

Facultatem accipiendi pretium Calicis quotannis offerri ſoliti, a Clem. XI. conceſſam Capitulo extendit ad aliud decennium, ſervata ead. conditione pecuniam commutandi in ſacras ſuppellectiles.

Ex Autogr. Arch. Baſil. Vatic. Capſ. 18. Faſc. 302.

AN. CR. 1723. 17. Julii.

Calicem quotannis offerendum a S.P.Q.R.

In ſacras ſupellectiles converti cum inſigniis S.P.Q.R.

Clem. XI. conceſſerat ad decenn.

Eadem conceſſio prorogatur ad aliud decenn.

AD futuram rei memoriam. Alias pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe fel. recor. Clementi PP. XI. Prædeceſſori noſtro expoſito (*a*), quod Senatus, Populuſque Romanus dictæ Baſilicæ ſingulis annis die feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli unum Calicem offerre conſueverant, Sacriſtia vero ejuſdem Baſilicæ ejuſmodi Calicibus tunc ſatis inſtructa reperiebatur, ſed aliis ſupellectilibus indigebat, idem Clemens Prædeceſſor eiſdem exponentibus, ut ipſi vice, & loco Calicis quotannis offerri ſoliti, ut præfertur, illius pretium a memorato Senatu, Populoque Romano recipere libere, & licite poſſent & valerent, ea tamen lege, ut pretium hujuſmodi illico deponeretur penes Montem Pietatis de Urbe præfata, inde non amovendum, niſi ad effectum illud convertendi in emptionem tot ſupellectilium Baſilicæ præfatæ neceſſariorum, quibus eorumdem Senatus, Populique Romani Inſignia apponi deberent, auctoritate Apoſtolica ad decennium tantum conceſſit, & indulſit, & alias, prout in ejuſdem Clementis Prædeceſſoris literis deſuper in ſimili forma Brevis expeditis, quarum tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, uberius continetur. Cum autem, ſicut dicti Capitulum, & Canonici nobis nuper exponi fecerunt, decennium ad quod conceſſio præfata facta fuit, forſan expiraverit, ſeu brevi expiraturum ſit (*b*); dicta vero Baſilica ſupellectilibus ſacris adhuc indigeat, ac propterea iidem exponentes licentiam prædictam ad aliud tempus ſibi concedi plurimum deſiderent: Nos eoſdem exponentes ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis &c. cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, licentiam recipiendi loco Calicis exponentibus prædictis ad decennium conceſſam, ad alios decem annos a fine dicti decennii computan. eadem auctoritate tenore præſentium, ſervata in omnibus literarum prædictarum forma, & diſpoſitione concedimus ſimiliter, & impertimur. Decernentes, ipſas præſentes literas firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpective inviolabiliter obſervari. Sicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quo-

(*a*) Decennium expiraverat: nam Clemens dedit ſuas literas hac de re an. 1713. die 10. Aprilis. Hæ vero quum Septembri menſe datæ fuerint, ad annum 1734 Privilegium extendunt. Neque alia prorogatio Privilegii occurrit. Quare Calix iterum offerri cœptus.

(*b*) Literas Apoſtol. Clem. XI. dedimus paulo ante *pag.* 290. eas conſule cum ſubjectis notis.

(*a*) San-

...xta superior ...erar.formam. quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. omnibus, & singulis illis, quæ in literis prædictis concessa sunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die XVII. Julii MDCCXXIII. Pontificatus nostri anno tertio.

Præsentes Literæ Apostolicæ in forma Brevis sub annulo Piscatoris præsentatæ fuere Illustrissimis, & Excellentissimis Dominis Al. Vr. Conf. qui ea qua decet reverentia receperunt, & admiserunt, ac registrari mandarunt; prout registratæ fuere per me infrascriptum Pop. Rom. Scriptorem in lib. ejusdem Pop. fol. 134. hac die 3. Maji 1713. Sanctes Randaninus Sac. S.P.Q.R. Scriba, & scriptor &c.

BENEDICTUS XIII.

Mortuo Innocentio XIII. die 7. mensis Martii an. 1724., post Interpontificium unius mensis, ac dierum 22. ad Summi Pontificatus fastigium renuens, obluctansque est evectus Fr. Vincentius Maria Ursinus Romanus die 29. Maji, qui assumto nomine Benedicti XIII. proximo die Dominico 4. Junii fuit Coronatus, ac mense inde quarto, die pariter Dominico 24. Septembris processit eques ad Lateranensem Ecclesiam. Sedit annos 5. menses 8. dies 23. oppetiit mortem 21. Februarii 1730.

Excommunicationis pœnam, qua Innocentius X. innodaverat Nicotiano utentes pulvere in nostra Basilica, ejus Atrio, & Sacrario an. 1650., eripit cessante jam abusu, & scandalo, quæ Innocentium ad id moverunt.

Ex Autogr. Arch. Bas. Vat. Caps. 18. Fasc. 302.

AN.CH. 1725. ...o. Januar.

R Emo Card. di S. Clemente Arciprete della Basilica Vaticana. Avendo la felice memoria d' Innocenzio X. nostro Predecessore fin sotto il dì 8. Gennaro dell' anno 1650. proibito, sotto pena di scomunica latæ sententiæ ipso facto incurrenda *a tutti i Fedeli dell' uno, e l' altro sesso il prendere il* *(Pœna excomm. ...æ senten. fu... ...entibus tabac. ... Bas. Vat.)* *Tabacco in polvere, in corda, e in fumo nella detta Basilica di S. Pietro, Coro, Cappelle, Sagrestia, suo Portico, & Atrio, col motivo del grave scandalo, che cagionava tal abuso, allora introdotto, e che con molta indecenza veniva fomentato anco da quelli, che servivano al Coro della medesima. Ed all' incontro avendo Noi riconosciuto essere cessato lo scandalo accennato, ed esser ancora affatto mancata l' indecenza, che proveniva dall' abuso, che allora se ne faceva; e volendo però provedere all' indennità delle Coscienze di tutti, ed in spezie al buon servizio di detta Basilica, il quale rimane molto pregiudicato dal frequente uscire dal Coro, che fanno quelli, che non possono astenersi dall' uso del Tabacco oggidì avanzato, anco per parere de' Medici, che lo con-* *(Cessante jam abusu tollitur.)* *sigliano per rimedio di molte infermità, massimamente per quelli, che sono obbligati a frequentare luoghi freddi, ed umidi nell' ore della mattina, ci siamo determinati di permettere nella suddetta Basilica ancora, suo Coro, Cappelle, Sagrestia, Portico, ed Atrio l' uso del detto Tabacco, non ostante l' accennata proibizione sotto pena di scomunica* latæ sententiæ, *non dubitando Noi, che voi invigilerete con tutto il zelo, affinchè con tal permissione non s' abbia a mancare al rispetto, e riverenza dovuta ad una Basilica rinomata in tutto il Mondo Cattolico, alla quale concorrono i Popoli, anche dalle più remote regioni per venerare li Santi Corpi de' Gloriosi Pietro, e Paolo Apostoli. Pertanto col presente nostro Chirografo, in cui abbiamo per espresso, e di parola in parola inserto il tenore del Moto proprio del detto nostro Predecessore Innocenzio X. sopra la proibizione, e pena suddetta, ed ogn' altra cosa necessaria d' esprimersi; di nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra potestà Apostolica permettiamo a tutt' i Fedeli dell' uno, e l' altro sesso, ed anche al Capitolo, e Clero di detta Basilica di poter prendere in essa, e luoghi sopra nominati il Tabacco suddetto, non ostante l' accennata proibizione, e senza incorso della detta pena di scomunica, quale noi, perche non rimangano illaqueate le coscienze de' fedeli, e per lo più esatto servizio di detta Basilica, rivochiamo, aboliamo, ed affatto togliamo appunto come se mai non fosse stata fatta, e pubblica-* *(Conceditur omnibus tabaci usus in ead. Bas.)*

blicata, dichiarando però, che con tal permissione, non abbia in modo alcuno a diminuirsi il rispetto, e riverenza dovuta alla detta Basilica per il quale effetto incarichiamo a voi, che con la solita vostra vigilanza diate al Capitolo, e Clero della detta Basilica, che deve in ciò servire di norma, e di esempio, ed a tutti gli altri fedeli quegli ordini, che per la conservazione, ed aumento del rispetto, e riverenza suddetta, che noi sommamente desideriamo, giudicherete necessarj, ed opportuni, e prenderete ancora ogn' altro provedimento, che in sequela di detto nostro pio desiderio stimerete in qualunque modo espediente, essendo tale la mente, e volontà nostra precisa. Volendo, e decretando, che il presente nostro Chirografo vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, e vigore con la nostra semplice sottoscrizione non ostante l' accennata proibizione sotto pena di scomunica latæ sententiæ, *come sopra fatta dal detto Innocenzio X.* (a) *nostro Predecessore, la Bolla di Pio IV. altro nostro Predecessore* de registrandis, *ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte avendone il tenore quì per espresso, ed inserto di parola in parola, per l'effetto suddetto, pienamente deroghiamo.*

Archipresbytero demandat facultatem &c.

Auctoritas [illegible] rarum seu Chirogr.

Dato dal nostro Palazzo Apostolico Vaticano questo dì 10. Gennajo 1725. Benedictus Papa XIII.

Literæ Executoriales Chirographi.

Ex Autogr. in Arch. Basil. Vat. Capsf. 12. Fasc. 277.

AN. CH. 1725. 15. Januar.

Annibal miseratione divina tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis Albanus S. R. E. Camerarius, & hujus Sacrosanctæ Basilicæ Archip. Omnibus, & singulis nostras hasce literas inspecturis, compertum esse volumus, a SS. D. N Benedicto divina Providentia PP. XIII. per ejus speciale Chirographum, seu Motum proprium ad Nos directum, & datum sub die 10. mensis hujus Januarii anni 1725. Nobis a Sanctitate Sua demandatum fuisse, ut cunctis Christifidelibus utriusque sexus, ac præsertim Revmo Capitulo, & Clero Sacrosanctæ Basilicæ Vaticanæ significemus, & notum faciamus, prout præsentibus exequimur, ab eadem Sanctitate Sua justis, prudentibusque de causis in eodem Motu proprio indicatis, certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine abolitam fuisse, ac penitus abrogatam prohibitionem alias a fel. rec. Innocentio PP. X. factam, qua sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, omnibus, & singulis vetuerat, ne in Basilica præfata, ejusdemque Sacrario, Choro, Capellis, Porticu, & Atrio Herbam Nicosianam, vulgo Tabacum nuncupatam, sive in solidum, sive in frusta concisum, sive in pulverem redactum, fumumve ex eo elicitum, ore, naribus, aut alias quomodolibet sumere auderent, vel præsumerent; Et virtute memorati Chirographi quibuscumque a Sanctitate Sua factam fuisse potestatem dicto Tabaco in recensitis sacris locis pro libito utendi, illumque sumendi, cujusvis Ecclesiasticæ Censuræ comminatione omnino sublata. Quia tamen in laudato Motu proprio eadem Sanctitas Sua expresse declaravit, ejusdem mentem non esse, aut unquam fuisse, ut ex narrata permissione, reverentia, & honor dictæ Sacrosanctæ Basilicæ debitus ullatenus minuatur; & ideo nobis, qui præfatæ Basilicæ, quamvis immeriti, Archipresbyteri munere fungimur, districte præceperit, ut eisdem Revmo Capitulo, & Clero, qui cæteris aliis exemplo præire debet, ea servanda mandaremus, quæ ad augendam domus Domini sanctitudinem, & cultum huic toto Orbe celeberrimæ Basilicæ præstandum, cujus incrementum Sanctitas Sua quam maxime in votis habet facere, & conducere judicaremus. Hinc piissimis hisce Sanctitatis Suæ mandatis morem ex animo gerentes, præsenti Edicto Revmo Capitulo, totique Clero supradictæ Basilicæ districte in Domino præcipimus, non modo, ut in ipsa Basilica, vel ejus Choro, aut Sacrario Tabacum ita circumspecte sumant, ut nemini eorum, qui aderunt, scandali, & offensionis ingerant occasionem; verum etiam, quod illorum nullus, præsertim dum Choro interest, & divinis operatur officiis, Arculam, seu Thecam, in quo Nicosianum pulverem servat, ad alios in orbem, seu gyrum mittere palam, & publice audeat, sub pœnis arbitrio nostro, juxta modum inobedientiæ infligendis. Volumus autem, ut hæc voluntatis nostræ significatio præsentibus literis consignata in Sacrario memoratæ Basilicæ, ac in loco conspicuo, qui ab omnibus cerni possit, semper affixa remaneat, in perpetuum omnium supradictorum, præceptorumque monumentum.

Meminit superioris Chirographi.

Necnon prohibitionis Innoc. X.

Basilicæ & Cleri Vatic. [illegible] singularis.

Moderatio servanda in usu tabaci.

Datum Romæ ex nostro Palatio ad quatuor Fontes xv. Januarii 1725. A. Card. S. Clementis Archipresb.

Alta-

(a) Hæ Literæ habentur pag. 165.

Altare Sanctiſsimi Crucifixi fit Privilegiatum perpetuum abſque literarum, ſeu Brevis expeditione.

Ex Autogr. in Archiv. Baſil. Capſ. 12. Faſc. 277.

AN.CH. 1727. 12. Febr.

Conſecratio Altaris SS. Crucif.

EGo infraſcriptus teſtor, atque indubiam facio fidem qualiter cum contigerit, me interfuiſſe Conſecrationi peractæ die Mercurii duodecima menſis Februarii currentis anni 1727. a SS. Domino noſtro Benedicto PP. XIII. feliciter regnante Altaris SS. Crucifixi prope Januam Templi S. Petri in Vaticano a manu dextra ſiti; eadem Sanctitas Sua declaravit hoc Altare Privilegiatum perpetuum, juſſitque mihi infraſcripto, quod curarem, adnotari hujuſmodi ſpiritualem beneficentiam, & gratiam in Archivio Revm̃i Capituli abſque expeditione Brevis; In quorum fidem &c. datum &c. die, & anno ſupradictis (*a*).

Idem Altare fit privilegiatum.

J Archiep. Nicomediæ ejuſdem Baſilicæ S. Petri Canonicus. (*b*)

Altare ſubterraneum SS. Petri & Pauli nuncupatum declarat Privilegiatum perpetuum pro defunctis.

Ex Autogr. Arch. Baſ. Vat. Capſ. 8. Faſc. 302.

AN. CH. 1727. 21. Martii.

AD perpetuam rei memoriam.

Omnium ſaluti paterna charitate intenti ſacra interdum loca ſpiritualibus Indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde fidelium defunctorum animæ Domini noſtri Jeſu Chriſti, ejuſque Sanctorum ſuffragia meritorum conſequi, & illis adjutæ ex Purgatorii pœnis ad æternam ſalutem per Dei miſericordiam perduci valeant. Volentes igitur Baſilicam Principis Apoſtolorum de Urbe, & in ea ſitum Altare Sanctorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ſubtus Altare Majus Pontificium, ubi eorumdem Sanctorum Petri, & Pauli Apoſtolorum Corpora aſſervantur (*c*), hoc ſpeciali dono illuſtrare, auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi; ut quandocumque Sacerdos aliquis Secularis, vel cujuſvis ordinis, Congregationis, ſeu inſtituti Regularis Miſſam defunctorum pro anima cujuſcumque Chriſtifidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad præfatum Altare celebrabit, anima ipſa de theſauro Eccleſiæ per modum ſuffragii Indulgentiam conſequatur; itaut ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis ſibi ſuffragan. a Purgatorii pœnis liberetur, concedimus, & indulgemus. In contrarium facien. non obſtan. quibuſcumque. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Altare ſubterran. S. Petri

Fit privilegiatum perpetuum pro Defunctis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 21. Martii 1727. Pontificatus noſtri anno tertio.

Decla-

(*a*) Sanctiſs. D. N. Bened. XIV. die 21. Decemb. 1749. Privilegia omnia, Indulgentias, & onera adnexa huic Altari, ibidem firma ac ſtabilia eſſe per reſcriptum conceſſit: quamvis, inde aſportata Sacra Crucifixi Imagine, Auguſtiſſimæ Genitricis Mariæ Simulacrum (Pietas nuncupatum) ſedentis, ac filium mortuum ſuſtinentis e pario marmore, Fidelium venerationi exponi ibidem voluerit. Iſtud antea in Capella Sixtina, ſeu Choro extabat, hauddum perfecta Tabula muſivi operis, in qua Sanctiſſimæ ipſius Virginis Conceptio exprimitur: hac vero abſoluta, & collocata in Ara Chori, ne duplex ejuſdem Matris Dei Imago eſſet, neve celeberrimum id Simulacrum loco cedens, ſedem minus propriam ſortiretur, huc translatum fuit. Crucifixo autem a dextris antiqui Altaris in Sacello S. Nicolao Epiſcopo Myrenſi dicato (habuit olim ſedem aliam ab Alpharano in Tab. Ichnogr. indicatam num. 95. in poſteriore minore navi ſiniſtra, ubi Sacellum Nicolaus III. elegantiſſimum conſtruxerat, dotaveratque *To. 1. p. 196.* & affabre elaborato locus ipſe tributus eſt, quem S. idem Nicolaus occupabat, novumque Altare ædificatum S. Epiſcopo in dextera Crucifixi parte. Ita lignea hæc Sanctiſs. Crucifixi Imago, celeberrimum Petri Cavallini opus, quarto mota eſt e ſua ſede: nam primo extitit ad Altare SS. Simonis & Judæ, deinde ad illud S. Petronillæ virginis, tertio ubi nunc Divinæ Pietatis Simulacrum, quarto demum in Sacello S. Nicolai prædicto.

(*b*) Ex nobili Cervina Familia Politiani in Hetruria, Marcelli præſertim II. Summi Pontificis eximiis virtutum ornamentis celebri. Hic mortalem vitam maxime diuturnam hoc anno exuit Patriarcha Jeroſolymitanus die 29. menſis Julii 1751. quum vixiſſet an. 87. menſes 9. riteque tumulatus eſt in Sepulcro Canonicorum noſtræ Baſilicæ.

(*c*) De Sacratiſſimo hoc Altari; quod Principis Apoſtolorum exuviis ſuperpoſitum fuit nihil dico, ne a calce rediiſſe dicar ad carceres: præterquam quod ſentire me ſecus fateor, ac vulgaris opinio eſt. Id tantum lectores moneo, quod ornatus ille e pario marmore, cui hoc anno ſuperinductum eſt lentum aurum; lapillorum varii coloris ornatus; acta & martyrium utriuſque Apoſtoli auratis tabulis expreſſa, opus ſunt egregium a Clemente VIII. fieri mandatum, ac proinde aliquanto antiquius magna ea parte Orientalis Baſilicæ, quam Paulus V. adjunxit, & terminavit.

(*a*) Indi-

Declarat, & Apoſtol. auctoritate confirmat, poſt duas ſententias Sacræ Rotæ pro Abbatia S. Rufilli, conſtare de ejus Territorio ſeparato: quare Canonicis fas eſſe expedire literas Dimiſſoriales pro ordinandis Foropompilienſibus, necnon S. Petri Cuſatorum, & S. Nazarii decernit.

Ex Autographo in Archiv. Baſil. Capſ. 22. Faſc. 330.

AN. CH. 1727. 26. April.

AD perpetuam rei memoriam.

Pontifici cura imminet omnium Eccleſiarum Orbis.

In Apoſtolicæ dignitatis faſtigio, meritis licet imparibus, per ineffabilem Divinæ bonitatis abundantiam conſtituti, ad ſtatum omnium Catholici Orbis Eccleſiarum, præſertim Almæ Urbis noſtræ Baſilicarum, quarum ſpecialis Nobis a Domino credita eſt ſollicitudo, perſonarumque in eis Altiſſimo aſſidue famulantium propenſis ſtudiis jugiter intendimus, earumque decori, ornamento, ac dignitati paterna benignitate libenter conſulimus, ſicuti, omnibus maturæ conſiderationis trutina perpenſis, ſalubriter expedire in Domino arbitramur. Nuper ſiquidem pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Baſilicæ S. Petri de Urbe Nobis expoſitum fuit, quod cum alias poſtquam fel. record. Pius PP. IV. Prædeceſſor noſter intuitu, ac in remunerationem quorumdam ſubſidiorum a Capitulo, ac tunc exiſtentibus Canonicis ejuſdem Baſilicæ in Sedis Apoſtolicæ levamen collatorum (*a*) per ſuam Cedulam Motus proprii XII. Kalendas Julii anno MDLXIV. (*b*) ſeu alio veriori tempore expeditam, diverſa Monaſteria Abbatias nuncupata, & præſertim illam S. Rufilli Oppidi Fori Pompilii in Ravennaten., & Sanctorum Petri de Cuſato, ac Nazarii in Salernitan. reſpective, ſeu aliis Provinciis conſiſtentia una cum univerſis eorum juriſdictionibus, Vaſſallis, & Subditis eidem Capitulo perpetuo univerat, & incorporaverat, & a quacumque juriſdictione, viſitatione, correctione, & alia ſuperioritate tunc, & pro tempore exiſtentium Epiſcoporum Britonorien., Policaſtren., & Caputaquen., tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus exemerat anno MDXCV. tunc exiſtens Epiſcopus Policaſtren. (*c*) jus, Eccleſiam ejuſdem S. Petri de Cuſatis, aliaſque ab ea dependentes Parochiales Eccleſias in vim Decretorum Concilii Tridentini, ac tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, viſitandi, ſibi competere prætendiſſet; exhibita pro parte Capituli, & Canonicorum prædictorum dicta Cedula Motus proprii ſuper unione, & incorporatione hujuſmodi Congregationi tunc temporis pariter exiſtentium S. R. E. Cardinalium ipſius Concilii Interpretum, & rationum utrinque deductarum momentis, per eoſdem Cardinales mature expenſis, prodiit reſolutio: *Non licere prædicto Epiſcopo dictas Parochiales Eccleſias tanquam unitas poſt Concilium prædictum viſitare*. Poſtmodum vero, nempe anno MDCLXXI cum tunc etiam exiſtens Epiſcopus Britonorien. (*d*), qui ad Almam Urbem noſtram, Limina Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli viſitatum venerat, coram eadem Congregatione Cardinalium, licet immerito conqueſtus fuiſſet, quod ſpolium ſuæ ordinariæ juriſdictionis in dicto Oppido Foripompilii, & Terra de Meldola, quæ a præfato Monaſterio S. Rufilli itidem dependent, paſſus fuiſſet, ipſaque Congregatio Cardinalium eidem Epiſcopo Britonorien. mandaſſet, ut jura ſua citatis Capitulo, & Canonicis prædictis deduceret, plura dubia in dicta Congregatione Cardinalium, & inter alia: *An prædicti Capitulum, & Canonici literas dimiſſoriales perſonis juriſdictionis ejuſdem Monaſterii concedere poſſent*, die XII. Martii MDCLXXII. diſputata fuere: ſuper quibus nulla deciſiva capta reſolutione, ejuſmodi cauſa, & controverſia per plures annos ſiluit, donec illa reaſſumpta, ac præſertim ſuper facultate concedendi dictas literas dimiſſoriales, eadem Congregatio Cardinalium, poſtquam die 21. Januarii 1719. propoſito ſibi dubio: *An, etiamſi conſtaret de Territorio ſeparato, Capitulum, & Canonici prædi-*

Pius IV. Monaſter a univerat Baſil. Vat.

Epiſc. Policaſtren. juriſd. ſibi vindicat.

Perinde Epiſc. Britonorien.

Cauſa agitatur in Congreg. Concilii.

(*a*) Indicat rem Romanorum trepidam tempore Clementis VII. de illa autem diximus ſatis multa *To. 2. pag. 382. & ſeqq.* in notis quas ſubjecimus literis Apoſtolicis.

(*b*) Pii IV. literæ extant *pag. 50. & ſeqq.* hujus voluminis conſulendæ notæ, quas iis ſubjecimus.

(*c*) Ferdinandus Spinellus ex nobili Neapolitana Familia tum erat Policaſtri Antiſtes ex Neocaſtrenſi Sede ad hanc translatus a Gregorio XIII. an. 1581 die 4. Decembr. Ughell.

(*d*) Guido Bentivolus Cler. Reg. Congr. Teatinæ ex terra Gualterii, qui poſtea Epiſcopalem Sedem dimittens in manus Clementis X. an. 1675. non multo poſt Ferrariæ occubuit mortem. AA. ap. Ughell. novæ edit.

(*a*) Obli-

prædicti Dimissorias concedere possent? negative responderat, subinde die XXIII. Augusti MDCCXX. inter cætera rescripsit, quod *iidem Capitulum, & Canonici Romano Pontifici pro obtinendo Indulto literas Dimissoriales prædictas concedendi supplicarent*: unde ipsi fel. rec. Innocentio PP. XIII. Prædecessori nostro preces porrexerunt, quatenus eis ejusmodi literas Dimissoriales suis Subditis tam ratione S. Rufilli, quam Sanctorum Petri de Cusato, & Nazarii Monasteriorum præfatorum dandi potestatem faceret, quæ memoratæ Congregationi Cardinalium pro voto, ita quod instantia proponeretur citatis Episcopis prædictis, remissæ fuerunt, ubi die XXIII. Maji MDCCXXII. proposito altero dubio, *Num præstandum foret consilium pro concessione ejusmodi indulti?* dilata fuit resolutio, & rescriptum, ut expectaretur exitus Causæ super Territorio seperato pendentis in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, de cujus voto alias cognoscendum esse censuerat, & in hujus rescripti executionem Capitulum, & Canonici eamdem Causam in dicto Auditorio prosecuti sunt, a quo juribus hinc inde deductis strictim, & apprime discussis favore eorumdem Capituli, & Canonicorum decisum, ac resolutum fuit *constare de Territorio separato* in dicto Monasterio S. Rufilli, & deinde præfatus Episcopus Britonorien. Decisiones, ac Resolutiones Rotales hujusmodi acceptavit, & liti super articulo dicti Territorii separati cessit, ipsique demum Capitulum, & Canonici enarratum votum ab ipso Auditorio desuper expediri obtinuerunt. Cum autem sicut, eadem expositio subjungebat, Capitulum, & Canonici præfati graves expensas in hujusmodi controversia, ac præsertim super Territorio seperato, pro cujus comprobatione multiplicia documenta invenire, ac parare debuerunt, sustinenda, facere coacti fuerint, eorumque annui proventus aliquot abhinc annis ob temporum calamitates notabiliter diminuti reperiantur, novaque dispendia, si res denuo in dicta Congregatione Cardinalium pro illius voto impetrando, agitanda foret, subire compellerentur; ex præmissis vero non obscure appareat, ipsam Congregationem Cardinalium concessionem prædicti Indulti rationi, & æquitati consentaneam agnovisse, illiusque mentem fuisse ut illud concederetur, si, & quando de dicto Territorio separato constaret, prout nunc de eo plane constat, plures autem Romani Pontifices Prædecessores nostri etiam post supradictum Concilium Tridentinum facultatem dandi literas Dimissoriales hujusmodi Monasteria similia obtinentibus concesserint; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, &, ut infra, indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos eamdem Basilicam S. Petri, quæ speciale Sedis Apostolicæ membrum, & propria Romani Pontificis Sedes, necnon cæterarum Urbis, & Orbis Ecclesiarum speculum, & decus existit (*a*), illiusque Capitulum, & Canonicos amplioris honoris prærogativa donare, ac aliquod peculiaris devotionis nostræ, quam erga eamdem Basilicam gerimus, affectus monumentum extare cupientes, ipsorumque Capituli, & Canonicorum votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, memoratorum Prædecessorum nostrorum exemplo eisdem Capitulo, & Canonicis, ut subditis præfatorum Monasteriorum S. Rufilli Oppidi Foripompilii Ravennatensis, & Sanctorum Petri de Cusato, & Nazarii Salernitan. respective, seu aliarum Provinciarum nunc & pro tempore existentibus literas Dimissoriales ad Clericalem Characterem, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines suscipiendos concedere libere & licite possint, & valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem perpetuo tribuimus, & impertimur (*b*). Decernentes easdem præsentes literas etiam ex eo quod quicumque etiam specifica, & individua mentione digni in præmissis interesse habentes seu habere quomodolibet prætendentes illis non concesserint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque causæ, propter quas præsentes emanarunt, sufficienter adductæ, verificatæ, & justificatæ fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis justa, legitima, pia, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauso,

Variæ ejusdem Congreg. sententiæ favorabiles.

Canonici vitaturi ulteriores expensas gratiam Apost. petunt.

Pontifex Basilicæ præstantiam reputans,

Literas Dimissor. expediendi facultatem largitur.

(*a*) Obliti haud videantur Pontifices S. Pii V. Successores Vaticanæ Basilicæ præstantiam. En Religionis ejusdem virum, qui S. Pii V. præclaras laudes æmulatus est, priscas instaurantem loquendi formas, ubi de Principis Apostolorum Basilica sermo est. Reputanda hic quæ tam multa luculentissima testimonia habentur in nostra hac Collectione. Nec minoris plane faciendum quod tanti Pontificis literæ istæ præferunt: paucis enim celebrationes multorum amplectitur.

(*b*) Has literas, sive, ut passim audit, Breve hoc memorabam supra (*pag. 239. not. b*) ubi & quæ huc spectant nonnulla asserebam, quæ poteris consulere.

clauſo, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quocumque, etiam quantumvis magno, & ſubſtantiali, ac incogitato, & inexcogitabili, individuamque expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, limitari, ad terminos juris reduci, aut in controverſiam vocari, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel inventari, aut impetrato, ſeu etiam motu proprio, ac ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſo, vel emanato quemquiam in judicio, vel extra illud uti, ſeu ſe juvari poſſe, ſed ipſas præſentes literas ſemper & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos & Apoſtolicæ Sedis Nuncios, alioſve quoslibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quacumque litis ſeu litium pendentia, & in univerſalibus provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon quatenus opus ſit, dictorum Monaſteriorum, aliiſve quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, & alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque, totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & infererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe volumus cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Auctoritas harum literarum Apoſtol.

In quibuſcumque Judiciis Ro. Curiæ.

Contrariis omnibus non obſtantibus

Quibus pleniſſime derogat

Datum Beneventi ſub Annulo Piſcatoris die XXVI. Aprilis MDCCXXVII. Pontificatus noſtri anno tertio.

Capitulo Vaticano oppreſſo ære alieno, ſummaſque in anguſtias adducto opem laturus ſummam Sc. 124. millium liberaliſſime largitur, in Rev. Fabricam rejiciens cenſus nequicquam ab eodem creatos cum Beneplacito Apoſtol., ut emergeret.

Ex authent. exemplo in Arch. Baſil. Vat. Capſ. 6. Faſc. 266.

AN.CH. 1728. 10. *Jul.*

Revmo Cardinal S. Clemente Prefetto della Fabbrica di S. Pietro. Avendoci rappreſentato il Capitolo di S. Pietro, di cui voi ſiete Arciprete, le gravi anguſtie, nelle quali ſi ritrova per il groſſo debito, a cui rimane ſoggetto per molte diſgrazie ſofferte negli anni decorſi, tanto per le raccolte aſſai ſcarſe, che per la mortalità de' Beſtiami, come anco per il notabile abbaſſamento de' prezzi de' Grani da molti anni in quà, nè eſſendo baſtato a rimediare a i danni patiti, ed a quei, che anche maggiori ſi temono, il gran calo delle meſate, che li Canonici hanno fatto con ſommo incomodo, maſſimamente del Clero inferiore, il quale, oltre al più aſſiduo ſervizio, che preſta alla Baſilica, per lo più quelli, che lo compongono, non hanno altro emolumento per la loro quotidiana ſuſſiſtenza, che ciò che ricevono dalle dette meſate; E riflettendo Noi di più, che ne' tempi felici li noſtri Predeceſſori, ſi ſono animati (non prevedendo le diſgrazie, che ſono ſopravenute) a caricare di maggiori penſioni del conſueto, tanto i Canonicati, che i Beneficiati, e Chiericati Beneficiati; onde ſenza rimedio, anche per queſta parte tutti patiſcono un' aggravio, quaſi inſoffribile. Pertanto per rimediare

Exponitur Miſeriarum ſeries a Capitulo.

Prædeceſſorum immod. ratus Penſionum modus.

mediare in parte alle ſuddette anguſtie, e per ſoddisfare li debiti contratti dal ſuddetto Capitolo, ſin dalli 4. Aprile 1726. con noſtro Moto proprio ſegnato nel giorno ſteſſo, daſſimo al medeſimo facoltà di prendere a cenſo da chi ſi ſia Perſona o Perſone la ſomma di Scudi centotrentamila, ad effetto però per la rata di ſcudi ventiſeimila, da riceverſi anche in tanti luoghi di Monti Camerali non vacabili, in luogo della pecunia numerata, perche doveſſero ſottoporſi al vincolo del moltiplico, ſintantochè con li frutti de' medeſimi, e frutti de' frutti ſi foſſe cumulata la ſuddetta ſomma di ſcudi centotrentamila per eſtinguere li ſuddetti cenſi; conforme più diffuſamente s' eſprime in detta Cedola di noſtro Moto proprio, eſibita originalmente per gli atti del Corvini Notaro Capitolino li 17. Maggio d'anno 1726. alla quale in tutto, e per tutto s' abbia condegna relazione. Ed avendo il detto Capitolo, e Canonici in eſecuzione della medeſima già preſo la ſuddetta ſomma di ſcudi centotrentamila moneta da più Luoghi Pii, e Perſone particolari, fra' quali da Pietro Gabrielli per la rata di ſcudi ventiſeimila, con eſſergli ſtati dal medeſimo fatti trasferire in luogo della pecunia numerata luoghi dugent'otto de' Monti S. Pietro ſeſta erezione, valutati alla ragione di ſcudi centoventicinque per luogo, con il vincolo del moltiplico ingiunto in detto noſtro Moto proprio, e con la riſerva a ſuo favore ſopra de' medeſimi Monti dell' anteriorità, pozziorità o ſpeciale ipoteca, e con eſpreſſa dichiarazione, che ſopra de' medeſimi non poſſa alcun' altra Perſona, e Creditore del medeſimo Capitolo, e Canonici, ancorchè privilegiato acquiſtarvi alcuno jus, e ragione, conforme più diffuſamente s' eſprime nell' Iſtromento ſopra ciò ſtipolato per gli atti del ſuddetto Corvini Notaro Capitolino, e Valentini Notaro A. C. in ſolidum il dì 18. Maggio 1726., al quale vogliamo ſi abbia relazione: Tuttavia continuano, anzi (come Noi ne ſiamo beniſſimo informati) creſcono le anguſtie di detto Capitolo, sì per l' infelicità de' tempi, per li danni ſofferti nelle paſſate raccolte, e per non poter eſitare li Grani, e altre Graſce a prezzi competenti, e per altri motivi, e cauſe ſopra eſpreſſe, come anche per riuſcire al puntual pagamento de frutti di detti Cenſi impoſti, ed a ſupplire alle groſſe ſpeſe, che biſognano per la Sagreſtia, al mantenimento della quale, ci è noto, che da gran tempo, ſuppliſce con ſomme annue, e conſiderabili del ſuo, ci ſiamo per ciò moſſi, anche alle ſuppliche dello ſteſſo Capitolo, a prendere ſopra tali anguſtie qualche provedimento. E compaſſionando Noi all' eſtremo lo ſtato preſente del medeſimo, e volendo, per quanto poſſiamo, cercare le maniere più proprie di ſollevarlo, coll' eſempio di tant' altri Sommi Pontefici noſtri Predeceſſori, ed in ſpecie della felice memoria di Niccolò III. della noſtra famiglia Orſini (a), che tanto beneficò la Baſilica, e Capitolo Vaticano, abbiamo deliberato di renderlo conſolato: mentre dopo maturo eſame avendo conſiderato, anche con il voſtro conſiglio, che l' entrate della Fabbrica di S. Pietro deſtinate dalla pietà de' noſtri Predeceſſori al mantenimento della Chieſa materiale, molto più doverebbonſi applicare per il formale, nel quale conſiſte principalmente il culto divino; e ſapendo beniſſimo, che, quantunque abbia la Sagreſtia della detta Baſilica entrate particolari, le medeſime però per eſſer nella maggior parte, e quaſi tutte gravate de' peſi di Meſſe, ed Anniverſarj, non ſono ſufficienti al mantenimento della medeſima; onde per ſupplire alle groſſe ſpeſe, che occorrono del continuo (b), come abbiamo accennato, conviene al medeſimo Capitolo da tempo immemorabile erogare ſomma conſiderabile del proprio, e che così ancora continuerà in avvenire: e parendoci conforme all' equità, che quando vi ſono altre entrate, che ragionevolmente anzi più preciſamente ſi dovrebbero erogare in queſt' uſo, ſi debba colle medeſime preſtare ajuto, e ſollievo ad un Capitolo, che così lodevolmente ha impiegato le proprie; ci ſiamo determinati ordinare,

Pontifex an- 1726. conceſ- rat facultatem eandi Cenſum . 130. mill.

Eamdem ſum- am jam Capi- ulum acceperat.

Magni ſumptus neceſſario faciendi a Cap. anguſtias augent.

Præſertim qui in Sacriſtiæ commodum erogantur.

(a) De Nicolai III. liberalitate in noſtros Majores recte judicabis, lector, ſi oculis ſubjicies Apoſtolicas literas, quas noſtra in Collectione edidimus [*To. 1. a pag. 175. ad 203.*] Eæ omnes pertinent ad ſummam tanti Pontificis liberalitatem. Inſtauratio Canonicorum; Beneficiatorum inſtitutio; Regulæ ſeu Conſtitutiones pro utroque ordine; profuſa in Menſam largitio tum de propriis bonis, tum de iis, quæ aliunde quæſivit, aſſeruitque eidem Menſæ, referuntur accepta Nicolao III. inclytæ Romanæ Familiæ de Urſinis. Hunc igitur Gentilem ſuum jure Pontifex ſe imitaturum eſſe gloriatur præ aliis ſuis Prædeceſſoribus, quorum liberalitatem in Principis Apoſtolorum Baſilicæ Clerum commendat.

(b) Contributionem hanc Sacriſtiæ quotannis faciendam in menſtrua videlicet ſcuta centum, quæ utplurimum non ſunt ſatis, æquiparat ſingularis illa, ac fere intolerabilis Taxa ſcut. 1300. quæ olim ſolvebatur integra Seminario Romano; ab anno autem 1636. ſc. nongenta eidem Seminario, 400. autem noſtro Vatic. ex eadem ſumma immobili bipertito diviſa exſolvuntur. Eamdem Taxam factam ajunt Pii IV. juſſu an. 1564. eodem illo anno ſcilicet, quum idem Pontifex compenſationem attribuit Menſæ Capitulari pro Caſalibus alienatis tempore Clementis VII. de qua dixi in notis *pag. 50. & ſeqq.* Certe a prædicto anno ad hunc 1728. annis 164. ſcuta 213. millia, ac ducenta e Menſa Capitulari in Seminaria ſunt erogata. Quin etiam Seminario Vaticano addita ſunt 200. ab anno 1636. quum fuit erectum; ita ut annis 92. quæ præterierant hoc an. 1728. alia ſc. 18400. adjici potuerint priori illi ſummæ, quæ idcirco aſcendit ad ſcuta 231. millia ſexcenta. Hinc ſequitur, ut tantam hujus Pontificis liberalitatem fere neceſſariam arbitremur, ne Formalis, ut eam vocat idem Pontifex, S. Petri Baſilica in præceps rueret.

Non enim, ut deſipientes nonnulli autumant, adminiſtratio bonorum, quæ optima ſemper fuit, ſed ſumtus immodici fuerunt in cauſa, ut eo miſeriarum, atque inopiæ deveniretur. Atque hæc quidem notare voluimus, ut quicumque Chirographum iſtud legerint & æquitati maxime conſonam Pontificis liberalitatem prædicent, & Canonicorum queis adminiſtratio rerum credita eſt, ſedulitatem non condemnent.

nare, che la detta nostra Fabbrica in compenso, e per ristoro delle dette spese, che il detto Capitolo per il passato ha fatte e che continuerà a fare ancora in avvenire per il mantenimento della Sagrestia, e per tutte l'altre cause di sopra espresse, e per altri motivi, che hanno mosso, e muovono l'animo nostro a così deliberare, delli detti Censi in detta somma di Scudi centotrentamila, come sopra imposti, ne assuma, ed accolli sopra di se la rata di scudi centoventiquattromila solamente, con liberare detto Capitolo per la detta somma da qualsivoglia obbligo, ed ipoteca, che hanno e potessero avere contro di esso, e sopra li corpi Censiti li creditori de' suddetti censi; e all' incontro, che a favore del suddetto Capitolo, e Canonici restino tanto li suddetti luoghi dugent'otto del detto Monte S. Pietro sesta Erezione, consegnatigli dal detto Pietro Gabrielli, quanto gli altri luoghi moltiplicati con li frutti de' medesimi, come pure li frutti de' medesimi esatti, e non investiti, e gli altri decorsi, e da decorrere in futuro, ad effetto di venderli, e risegnarli liberamente, e non ostante detto vincolo di moltiplico, ed altri vincoli, patti, e condizioni contenuti nel suddetto Istromento di Censo imposto, e creato a favore del suddetto Pietro Gabrielli, per erogarne il prezzo da ritraersi da detti Monti in supplire alli bisogni ed angustie, nelle quali si trova detto Capitolo, e Canonici, conforme essi stimeranno più necessario, e per valersene, quando così lo credano opportuno nell' estinzione della residual somma di detti Censi, che devono restare a tutto peso, e cura di detto Capitolo. Però col presente nostro Chirografo, in cui vogliamo, che si abbia per espresso, e di parola in parola inserto il tenore della detta nostra Cedola di Moto proprio, e degl' Istromenti de' Censi come sopra imposti, della precisa qualità, quantità, e situazione delle tenute, e corpi censiti, come pure di tutti li beni, ed effetti della detta Fabbrica, ed ogni, e qualunque altra cosa, quantosivoglia necessaria ad esprimersi, di nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra potestà assoluta, ordiniamo a voi, come Prefetto della detta nostra Fabbrica di S. Pietro, ed in vostra assenza da Roma a Monsignor Sinibaldi Economo della medesima, che in nome di essa, delli suddetti Censi, come sopra contratti, ed imposti dal detto Capitolo, e Canonici della detta Basilica Vaticana, in vigore del detto nostro Moto proprio, nella detta somma di scudi centotrentamila, assumiate, ed accolliate, siccome Noi assumiamo, ed accolliamo sopra la stessa nostra Fabbrica di S. Pietro per la rata, e somma di scudi centoventiquattromila solamente, la qual Fabbrica vogliamo, che da oggi in poi resti totalmente obbligata a favore delli Creditori di essi censi da specificarsi nell' Istromento di detta accollazione da stipolarsene, come si dirà in appresso, tanto per il puntual pagamento de' frutti da decorrere, e maturare a' suoi debiti tempi, quanto anche all' estinzione, e restituzione delle loro sorti principali a suo arbitrio, al qual' effetto esimiamo, e liberiamo per detta rata di scudi centoventiquattromila tutte le tenute, e corpi censiti del detto Capitolo, e loro ragioni da tutti gli obbligi, ipoteche, e privilegj anche d'anteriorità, e poziorità competenti alli Creditori de' suddetti censi, in virtù delli loro Istromenti; quali obblighi, ipoteche, e privilegj glieli trasfonderete, siccome Noi glieli trasfondiamo, e trasportiamo in tutti gli effetti, e beni alla medesima Fabbrica spettanti, non tanto presenti, che futuri, ed in qualsivoglia luogo posti, ed esistenti, come se da principio della creazione di essi censi fossero stati sopra de' medesimi beni, e loro ragioni quelli imposti, e vogliamo, che la suddetta traslazione d' obblighi, ipoteche, e privilegj abbia, e debba avere la sua piena esecuzione, e vigore, come se effettivamente alla medesima per detta somma di scudi centoventiquattromila li creditori de' suddetti censi vi fossero stati giudizialmente citati, e vi avessero liberamente prestato il loro consenso, in maniera che resti per detta rata affatto liberato il suddetto Capitolo, e del tutto estinta ogni e qualunque azione, che potessero quelli pretendere in avvenire contro il medesimo Capitolo, suoi beni, e ragioni, riservandola, e trasferendola interamente contro i beni, ed effetti della medesima Fabbrica. Ed all' incontro vogliamo che li detti luoghi dugent' otto del detto Monte S. Pietro sesta Erezione, provenienti dal detto Censo imposto a favore del detto Pietro Gabrielli, e dal medesimo trasferiti a favore del detto Capitolo, e Canonici col detto vincolo del moltiplico, ed altri contenuti, ed espressi in detto Istromento d' imposizione, assieme con tutti gli altri monti già moltiplicati ed investiti, come pure li frutti de' medesimi monti decorsi, ed esatti, e non investiti, e respettivamente gli altri decorsi, e non esatti, e da decorrere in futuro, restino in tutto e per tutto a comodo di detto Capitolo, e Canonici, alli quali diamo, e concediamo ogni ampla facoltà, e autorità di poter dopo seguita la stipolazione di detta accollazione, colla sola indicazione della medesima, e di tutte le altre scritture forse necessarie, e senz' alcun consenso di detto Pietro Gabrielli, e senza quello citare, ne interpellare, liberare, siccome Noi liberiamo tutti li suddetti monti, e loro frutti da detto vincolo di moltiplico, ed altri, come sopra espressi, con facoltà di poterli vendere, e rassegnare per erogarne il prezzo in supplire alle indigenze, ed angustie, nelle quali si ritrovano detto Capitolo, e Canonici, conforme essi stimeranno più necessario, e prevalersene, quando co-

Quare Pontifex Sc. 124. millia in Fabricam rejicit;

Capituli prudentiæ relinquens loca Montium &c.

Archipresbytero, vel Œconomo executionem demandat.

Tenimenta & alia corpora eximit ab onere cens.

Omne onus in Fabricam rejectum sciant Creditores.

Loca Montium perinde liber...

do così lo credano opportuno, nell'estinzione della residual somma di detti censi che devono restare a tutto peso, e cura di detto Capitolo, al quale effetto ordiniamo al nostro Monsignor Tesoriere Generale, che senz' alcuna sua cura, rischio, e pericolo gliene spedisca li necessarj mandati de delendo, & registrando, *e faccia tutto altro, che sopra ciò stimerà necessario. E sopra le cose premesse diamo a voi, ed in vostra assenza a Monsignor Sinibaldi, come Economo della detta Fabbrica la facoltà di poterne stipolar pubblico Istromeuto, con obbligare in esso all' osservanza di quanto prometterete la suddetta Fabbrica, suoi beni, effetti, e ragioni nella più ampla forma della nostra Camera Apostolica. E perche vogliamo, che quanto da Noi quì si dispone, riesca col minor aggravio della Fabbrica medesima diamo a voi, & a detto nostro Monsignor Tesoriere Generale presente, e pro tempore, o a qualunque altra persona, a cui spetterà* in solidum, *quando così giudichiate opportuno, anche senz' altra spedizione di nuovo Chirografo piena facoltà di ammettere, siccome Noi ammettiamo la detta Fabbrica di S. Pietro nelli Monti Camerali non vacabili di quella quantità, e specie, che a voi parrà piu propria, per la quantità de luoghi, e porzioni sufficienti a soddisfare le sorti principali delli suddetti Censi in detta somma di scudi centoventiquattromila da assumersi, ad accollarsi sopra la stessa Fabbrica in ragione di scudi cento per luogo, e porzione, quali porzioni, e luoghi per detta somma di scudi centoventiquattromila, d' adesso Noi erighiamo, crejamo, e costitujamo, e così creati, & eretti uniamo, & aggiunghiamo, ed incorporiamo alli sudetti monti di quella specie, e qualità, che a voi parrà, che a tal' effetto, quando faccia di bisogno ampliamo, ed estendiamo per il numero preciso, che costituisca detta somma di scudi centoventiquattromila, e vogliamo, che quelli sieno dell' istessa natura, frutto, qualita, e condizione, e abbiano a godere tutti li privilegj, prerogative, grazie, ed esenzioni, come sono, e respettivamente hanno, e godono gli altri luoghi dell' istesso monte, dove voi aggiunterete dette porzioni, e luoghi, senza veruna disparità, differenza, e distinzione, anche quanto alla priorità, ma facciano, e costituiscano tutti uniti un solo corpo confuso, ed indistinto, come se dal principio si fossero creati ed eretti unitamente, con facolta a voi di venderli, e liberamente rassegnarli, per farne poi a nome di detta Fabbrica passare immediatamente il loro prezzo, con quel di più, che vi riuscirà ritrarne per il vantaggio, che suol dare la Piazza nella Depositeria Generale di essa Fabbrica, e per conto della medesima, senza, che la nostra Camera in qualsivoglia tempo futuro sia tenuta in minima parte a rilevarne alcuno, ne voi, ne i vostri Successori abbiate da renderne conto, è molto meno senza veruna cura, e peso delli Montisti, che l' acquisteranno, perche in quanto alla piena cautela, e sicurezza de suddetti monti, e Montisti, e conseguentemente della nostra Camera in primo luogo obbligata nelle primiere erezioni di essi monti di nostra certa scienza, e colla pienezza della nostra suprema potestà Apostolica obblighiamo, ed effettivamente ipotechiamo tutti, e singoli beni, effetti, ragioni di qualunque sorte, e specie, che sotto qualsivoglia titolo, e denominazione presentemente, ed in qualsivoglia futuro tempo potessero spettare all' istessa Fabbrica, anche per puro capo di elemosina, particolarmente della Cruciata delli Regni di Spagna, Portogallo, e Sicilia, e altri qualsisiano tanto esistenti in questa Città, e nel nostro Stato Ecclesiastico, come indistintamente in qualunque altro Dominio, Stato, Regno, e parte del Mondo, senza escludere, o eccettuare la minima cosa, che non s' intenda, ed effettivamente non resti affatto obbligata, & ipotecata per fondo, e dote de' medesimi monti da Noi per detta somma di scudi centoventiquattromila aggiunti, e per il pronto pagamento de' loro frutti, anche vogliamo, che si faccia puntualmente dalla medesima Fabbrica, e suo Depositario di bimestre, in bimestre anticipatamente per la loro rata in mano de Depositarj di essi monti* pro tempore *alla ragione di scudi tre per luogo, e anno, liberi, e franchi da ogni spesa, e contribuzione per così continuare sino alla loro totale estinzione. Quali scudi centoventiquattromila moneta da ritirarsi da' detti monti, come sopra aggiunti, ed eretti dopo che saranno depositati nella Depositeria di essa Fabbrica, come sopra, vogliamo, che da voi s' eroghino in una, e più volte, come porterà l' occasione nell' estinzione, e retrovendita de' suddetti censi, come sopra imposti dal detto Capitolo, e Canonici della detta Basilica, e da accollarsi sopra la stessa Fabbrica, e perciò spedirete li mandati, e darete tutti gli ordini, che stimerete opportuni per gli effetti suddetti, approvando Noi preventivamente, e confermando tutto ciò, che da voi sarà fatto, ed operato, per essere tale la mente, e volontà nostra espressa. Volendo, e decretando, che il presente nostro Chirografo, benche non ammesso ne registrato in piena Camera, e ne' suoi libri a tenore della Bolla di Pio IV. nostro Predecessore* de registrandis, *vaglia, e debba avere sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore con la nostra semplice sottoscrizione; e contro il medesimo, non possa mai opporsi di subrezione, obrezione, ne di alcun' altro vizio, o difetto della nostra volontà, ed intenzione, ne diversamente ordinarsi, o giudicarsi dal Giudice, o dalla nostra Congregazione di detta Fabbrica, ed ancorche non siano stati sentiti, citati, ne interpellati li creditori de' sud-*

Archipresbytero, tanquam Camerario, & Thesaurario committit, ut accepent.

Ut loca Montium & portiones in Fabricæ nomine creata.

Quæ scilicet vendant denique Summam Capitulo.

Bona omnia Fabricæ obligat auct. Apostol.

De bimestri in bimestre solvat Fabrica tria sc. annua pro quolibet loco.

Auctoritas harum literarum.

de' ſudetti cenſi, e ciaſcheduno di loro, e qualſivoglia altra perſona, che ne' medeſimi cenſi poteſſe avere qualſivoglia intereſſe, Monſignor Economo, e il Fiſcale di detta Fabbrica togliendo loro, ed a qualſiſia Giudice o Tribunale, o Congregazione de' Revm̃i Cardinali ogni facoltà, ed autorità di diverſamente riſolvere, ordinare, interpetrare, o giudicare dichiarando Noi d' adeſſo preventivamente nullo, irrito, & invalido tutto ciò, che ſi faceſſe in contrario. Non oſtanti le facoltà di detta Congregazione della Fabbrica, le Bolle di Simmaco, Paolo II., Paolo IV. e del detto Pio IV. de rebus, & juribus Eccleſiæ non alienandis, la regola della noſtra Cancelleria de jure quæſito non tollendo, e per quanto faccia di biſogno, li Chirografi, e Moti proprj de' noſtri Predeceſſori ſopra l' erezioni delli monti, a' quali a voi parrà aggiuntare li ſudetti luoghi per detta ſomma di ſcudi cento ventiquattromila, e qualſivoglia altre Coſtituzioni, ed Ordinazioni Apoſtoliche noſtre, e de' noſtri Predeceſſori, l' Iſtromento dell' Impoſizioni di detti cenſi, la Bolla di S. Pio V. ſuper modo creandi cenſus, la Coſtituzione ſopra la Riforma, o ſiano Proviſioni de' Tribunali in data delli 26. Aprile proſſimo paſſato, e qualſiſiano Leggi Civili, e Canoniche, Concilj Generali, e Provinciali, Statuti, altre Riforme, Decreti, Uſi, Stili, e Conſuetudini, ed ogni altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario, alle quali tutte, e ſingole, avendone il loro tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e ſupplendo Noi con la pienezza della noſtra poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque ſoſtanziale, e formale, che poteſſe intervenirvi per queſta volta ſola, e per l' effetto ſuddetto ampiamente deroghiamo.

Contrariis omnibus Conſtitutionibus derogat.

Supplet Apoſt. auctorit. omn... defectus.

Dato dal noſtro Palazzo Apoſtolico Vaticano queſto dì 10. Luglio 1728. (a)

BENEDICTUS PP. XIII.

Sumptum ex ſuo proprio Originali in Actis exhibito, ac reſpective regiſtratum, & Illm̃o, & Rm̃o D. Guido de Palagiis exhibenti reſtit., cum quo facta collatione concord.t, meliori ſemper ſalva &c. In fidem &c. hac die 12. Julii 1728.

Ita eſt pro D. Dominico Galoſio.

C. A. Secretarius.

D. Petruccius Cancellarius.

Loco ✠ Signi.

Suborta difficultate ex parte Creditorum renuentium Fabricam pro Capitulo agnoſcere, concedit, ut in Capitulum transferantur nomina 1024. locorum Montium, centeſim. 79. baj. 35. Montis S. Petri primæ erectionis ipſius Rev. Fabricæ cum omnibus conditionibus &c. iterum aſſumente Capitulo eoſdem cenſus Sc. 124. millium.

Ex authentico exemplo Arch. Baſil. Vatic. Capſ. 6. Faſc. 266.

AN. CH. 1729. 30. Octob.

BEnedictus Papa Decimustertius. Motu proprio &c.

Avendo noi con ſpecial noſtro Chirografo ſegnato il dì 10. Luglio 1728. diretto al Rm̃o Card. di S. Clemente Camerlengo, e Prefetto della Fabbrica di S. Pietro per diverſi ſuſſiſtenti, e fondamentali motivi, e cauſe in eſſo eſpreſſi ordinato al detto Rm̃o Cardinal S. Clemente, e in ſua aſſenza da queſta noſtra Città a Monſig. Sinibaldi Economo di detta

Allati Chirographi mentionem facit.

(a) Quidquid certæ ſint cauſæ, cur menſa Capitularis fere opprimeretur alieno ære. Nihilominus tantum ac tam ſingulare, tamque opportunum beneficium Ordo omnis Vaticani Cleri, quaſi cælitus delapſum tanti habuit: ut perpetuum rei monimentum Canonici in Sacrario poſuerint Pontifici bene merenti Statuam aheneam cum ſubjecta Epigraphe. Inde & beneficium hoc ſingulare, & grati animi officium Anniverſaria perpetua Sacra conſtituta pro munificentiſſimo Pontifice, qui Cleri Vaticani rem libenti animo, celerimoque conſilio reſtituit, poſteritas omnis intelliget. Præteriri hîc non debet hac ſuper re locuples teſtimonium SS. D. N. BENEDICTI XIV. qui Canonicatum, & Præbendam Theologalem ad ea fere tempora obtinuit in noſtra Baſilica. *Teſtari autem poſſum*, ait, *non ſatis idoneum recepiſſe levamen ab eximia beneficentia, ac liberalitate ſa. me. Benedicti XIII. qui eam liberavit ab onere ſolutionis inſignis debiti &c.* De Beatif. &c. *Tom.* 1. *l.* 1. *cap.* 46. *n.* 33.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX. URSINO
Ordinis Prædicatorum
Quod beneficentiam Nicolai III.
Aliorumque Gentilium ſuorum
Erga Vaticanam Baſilicam æmulatus
Magnum æs alienum
Ob renovatas per plures annos
Rei agratiæ calamitates
A Menſa Capitulari contractum
Uno die Pontificia liberalitate
Diſſolverit
Capitulum & Canonici
Anniverſariis pro eo Sacris
In perpetuum conſtitutis
Grati animi Monumentum poſuerunt
A. D. M. DCCXXVIII.

(a) Con-

detta Fabbrica, che delli Cenſi in vigore di altro Moto proprio ſegnato il dì 4. Aprile 1726. impoſti dal Capitolo, e Canonici della Baſilica Vaticana nella ſomma di Scudi cento trentamila in ſorte principale a favore di diverſe Perſone, ne aſſumeſſe, e accollaſſe ſopra la ſteſſa Fabbrica di San Pietro la ſola ſomma di Scudi cento ventiquattro mila, e che la ſteſſa Fabbrica dal giorno della data del detto noſtro Chirografo reſtaſſe totalmente obbligata a favore de' Creditori di eſſi Cenſi, ſe ſi foſſero ſpecificati nell' Iſtromento della detta accollazione, da ſtipolarſene tanto per il puntuale pagamento de' frutti, che foſſero decorſi, che per l'eſtinzione, e reſtituzione delle loro ſorti, avendo Noi per tale effetto liberati per detta rata di Scudi cento ventiquattro mila tutti li corpi de' fondi cenſiti da tutti gli obblighi, ipoteche, e Privilegj, e quelli trasfuſi e traſportati in tutti gli effetti, e Beni della medeſima Fabbrica, come pure per minor' aggravio della ſteſſa Fabbrica, avendo dato a detto Rm̃o Card. San Clemente, e al noſtro Monſig. Teſoriere Generale preſente, & pro tempore in ſolidum piena facoltà di ammettere la detta Fabbrica di San Pietro nelli Monti Camerali non vacabili di quella qualità, e ſpecie che a detto Rm̃o Card. S. Clemente foſſe parſo per la quantità di luoghi, e porzioni ſufficienti a ſoddisfare le ſorti principali de' ſuddetti Cenſi in detta ſomma di Scudi centoventiquattro mila con facoltà ad eſſo Rm̃o Card. S. Clemente di venderli, e liberamente raſſegnarli, per farne poi a nome di detta Fabbrica paſſare immediatamente il prezzo con quel di più, che ſuol dare la Piazza nella Depoſiteria Generale di eſſa Fabbrica, per erogarſi dalla medeſima nell'eſtinzione, e retrovendita de' ſuddetti Cenſi da detto Capitolo, e Canonici impoſti, e che ſi foſſe accollati la ſteſſa Fabbrica conforme più diffuſamente ſi eſprime in detto noſtro Chirografo, al quale vogliamo ſi abbia opportuna relazione. E avendoci ora rappreſentato il ſuddetto Capitolo di S. Pietro, che, benchè in eſecuzione di detto noſtro Chirografo, detto Monſignor Sinibaldi come Economo ſuddetto eſprimeſſe, ed accollaſſe ſopra della medeſima Fabbrica li ſuddetti Cenſi nella detta ſomma di Scudi cento ventiquattro mila in ſorte dovuti a varie Perſone, e ne ſtipolaſſe pubblico Iſtromento d' accollazione per gli atti dell' Agoſtini Notaro di eſſa Fabbrica li 14. dello ſteſſo meſe di Luglio 1728.; con tuttociò li Creditori Cenſuarj ricuſaſſero di ricevere gli ordini de' frutti eſibiti dal detto Capitolo per pagamento finale a tutto il tempo per cui durò il ſuo obbligo, in guiſa tale, che fu neceſſitato fare gli effettivi Depoſiti degli Ordini, e ſtipolarne l' Iſtromenti di Quietanze ex Officio decretati dal Rm̃o Card. Accoramboni allora noſtro Pro-Uditore rogati negli atti del Paparozzi Notaro A. C. e non oſtanti li ſuddetti atti, e quantunque la detta Fabbrica di già ſia ſtata ammeſſa nel Monte S. Pietro prima Erezione per luoghi, e porzioni mille ventiquattro, e centeſimi ſettantanove, e bajocchi trentacinque alla ragione di Scudi cento per ciaſchedun luogo con li frutti ſin dal bimeſtre di Maggio, e Giugno proſſimi paſſati; contuttociò li ſuddetti Creditori di detti Cenſi hanno perſeverato, e tuttavia perſeverano nella loro reſiſtenza, e difficoltà di accettare per debitrice la detta Fabbrica, perciò detto Capitolo, e Canonici per evitare qualche lite diſpendioſa penſaſſero, per rendere ſoddisfatti detti Creditori de' Cenſi, di farſi trasferire dalla detta Fabbrica tutti li ſuddetti Monti, alli quali eſſa è ſtata per l' effetto ſuddetto ammeſſa al prezzo corrente di Scudi cento ventuno per luogo con quegl'iſteſſi obblighi, ſicurezze, e ragioni, e con riaſſumere ſopra di ſe il peſo de' Capitoli, e frutti de' ſuddetti Cenſi, e con facoltà di eſſi Capitolo, e Canonici di potere alienare ſempre che gli piacerà l' iſteſſi Monti a preciſo fine di erogare il loro prezzo nell' eſtinzione de' medeſimi Cenſi, e ſopra ciò avendone ſupplicata la Congregazione del Concilio, quella ne commetteſſe la verificazione dell' eſpoſtole al detto Rm̃o Cardinal San Clemente, come Arciprete di San Pietro, da cui in vigore delle facoltà concedutegli dalla detta Congregazione li 2. Luglio ſcorſo ne riportaſſero l' opportuna licenza, in vigore della quale foſſe il dì 11. Agoſto ſcorſo tra la detta Fabbrica, e li ſuddetti Capitolo, e Canonici di detta Baſilica Vaticana ſtipolato Iſtromento, in cui il medeſimo Capitolo, e Canonici riaſſumeſſero, e riaccollaſſero ſopra di loro tutti li ſuddetti Cenſi in detta ſomma di Scudi cento ventiquattro mila come ſopra da' medeſimi impoſti, e accollatiſi dalla ſteſſa Fabbrica con li frutti decorſi a tutto Giugno ſcorſo da pagarſi dalla medeſima Fabbrica, ed all' incontro in correſpettività di detta riaccollazione di Monſignor Sinibaldi Economo ſuddetto con l' intelligenza, e come Procuratore del detto Rm̃o Cardinal S. Clemente Prefetto di detta Fabbrica cedeſſe allo ſteſſo Capitolo, e Canonici di S. Pietro tutti li ſuddetti luoghi mille ventiquattro, e centeſimi ſettantanove, e b.35. del detto Monte S. Pietro prima erezione, a' quali eſſa Fabbrica per l' effetto ſuddetto fu, come ſi è detto, ammeſſa, e che cantavano già in favore della ſteſſa Fabbrica aſſieme con li loro frutti decorſi dal primo di Luglio ſcorſo, e da decorrere in futuro, e con patente in tutto franca con facoltà a favore del detto Capitolo, e Canonici di poter liberamente, e ſenz' altro mandato di Giudice, ne dello ſteſſo Monſignor noſtro Teſoriere Generale vendere, e raſſegnare li ſuddetti Monti a loro beneplacito, ad

Quomodo in Fabricam rejecti erant cenſus.

Admiſſa erat Fabrica inter Montes Camer. non vacabiles.

... nequicquam ...ſpectu Creditorum.

Qui Fabricam ut debitricem agnoſcere noluere.

Capitulum ob vitandas lites nomina iterum ſibi ſumit.

Petit ut loca Montium 1024 ejuſd. Fabricæ ſibi tribuantur libera.

to, ad effetto però di erogarne il prezzo in eſtinzione de' ſuddetti Capitali de' Cenſi paſſivi da eſſi riaccollati, e con pieno obbligo della ſteſſa Fabbrica della libertà, Franchigia, Privilegj, e Prerogative di eſſi Monti, come più diffuſamente s' eſprime in detto Iſtromento come ſopra ſtipolato il dì 11. Agoſto ſcorſo per gli atti dell' Agoſtini Notaro della Fabbrica, al quale in tutto, e per tutto vogliamo s' abbia condegna relazione: in eſecuzione del quale credendo detto Capitolo, è Canonici riportare a loro favore la traslazione di eſſi Monti con riportare la franchigia tanto a favor loro, che a favore del primo Compratore, ciò gli ſia ſtato dall' Amminiſtratore Generale de' Monti non ſolo difficoltato, pretendendo non aver detto R̃mo Cardinal San Clemente la facoltà in detto Chirografo di poter cedere detti Monti a detto Capitolo, ma di erogarli direttamente in eſtinzione de' ſuddetti Cenſi, e di più eſpreſſamente abbia propalato l' animo ſuo di dover far pagare tutti gli emolumenti ſoliti ad eſſo Capitolo nella vendita, che ne faranno a' Compratori. Perciò per queſta pretenſione, ancorche foſſe giuſta, conſiderando eſſi Capitolo, e Canonici eſſergli molto pregiudiziale il ritardo della traslazione de' ſuddetti Monti per detto ſuppoſto di difetto di facoltà al detto R̃mo Cardinal S. Clemente, come pure di non poter' evitare l' eccesſive ſpeſe, che occorreranno per l' effetto ſuddetto, ſiano ricorſi da Noi, affinchè voleſſimo degnarci approvare e confermare la ſuddetta riaccollazione de' Cenſi da eſſi fatta con la traslazione a loro favore de' ſuddetti Monti, ed anche ad eſimerli, e liberarli da tutte le ſpeſe, che foſſero tenuti fare per cauſa di traslazione a loro favore, e delle vendite reſpettivamente, che ne faranno a favore de' primi Compratori: Onde Noi commiſerando non tanto per li motivi, e cauſe eſpreſſe nel ſuddetto noſtro Chirografo come ſopra ſegnato il riferito giorno 10. Luglio 1728., ma rifletendo anche alle anguſtie, nelle quali ſi ritrovano detti Capitolo, e Canonici ſopraggiuntegli per la cattiva ultima raccolta occorſali nella ſcorſa ſtagione ne' loro Seminati, ci ſiamo determinati compiacerli nella loro domanda, come in appreſſo. Avendo pertanto nel preſente noſtro Moto proprio per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto il tenore del detto noſtro Chirografo come ſopra ſegnato il dì 10. Luglio 1728. del detto Iſtromento d' accollazione de' Cenſi in eſecuzione del detto Chirografo fatta dalla detta Fabbrica di San Pietro, e rogato per detti atti dell' Agoſtini ſuo Notaro il riferito giorno 14. dello ſteſſo meſe, degli Iſtromenti delle quietanze de' frutti de' ſuddetti Cenſi come ſopra fatte dal detto noſtro Pro-Uditore ex Officio, *della ſuddetta licenza della Congregazione del Concilio, del detto Iſtromento di riaccollazione de' ſuddetti Cenſi fatta da' ſuddetti Capitolo, e Canonici, e di traslazione, e raſſegna de' ſuddetti luoghi mille ventiquattro, e centeſimi ſettantanove e b. 35. de' ſuddetti Monti fatta a loro favore dal detto Monſig. Sinibaldi, come Economo di detta Fabbrica, e Procuratore reſpettivamente dal detto R̃mo Card. S. Clemente come Prefetto della medeſima, come ſopra rogato per detti atti dell' Agoſtini Notaro della Fabbrica il detto dì 11. Agoſto ſcorſo, e d'ogn'altra, e qualunque altra coſa quantoſiſia neceſſaria ad eſprimerſi; di noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della noſtra ſuprema, ed aſſoluta Poteſtà, ed autorità, approvando pienamente, e confermando il ſuddetto Iſtromento di riaſſunzione, e riaccollazione de' ſuddetti Cenſi paſſivi in detta ſomma di Scudi centoventiquattro mila riaccollatiſi dalli ſuddetti Capitolo, e Canonici della detta Baſilica Vaticana con li loro frutti dal primo Luglio ſcorſo, e da decorrere in futuro, con la traslazione, ceſſione del detto Monſig. Sinibaldi ne' nomi ſuddetti a nome della noſtra detta Fabbrica fatta a favore dello ſteſſo Capitolo, e Canonici de' ſuddetti luoghi mille ventiquattro, e centeſimi ſettantanove e b. 35. di detto Monte S. Pietro prima Erezione con tutte le condizioni, promeſſe, obblighi, ed altro in detto Iſtromento contenute, ed eſpreſſe, quale vogliamo, che abbia, e debba avere il ſuo pieno, e totale effetto, come ſe foſſe ſtato ſtipolato con la precedente noſtra licenza, e con tutte le neceſſarie facoltà. E perciò ordiniamo all' Amminiſtratore Generale de' Monti preſente,* & pro tempore, *che ſenz' altro mandato del noſtro Monſig. Teſoriere generale, ne di qualſiſia altro Giudice, che in vigore del preſente noſtro Moto proprio ammetta a favore del Capitolo, e Canonici di San Pietro la traslazione di tutti li ſuddetti Monti ceduti li dalla ſuddetta Fabbrica in detto Iſtromento con l' iſteſſe condizioni in eſſo eſpreſſe, e con facoltà a' medeſimi, e loro Camerlenghi maggiori preſenti,* & pro tempore *di venderli, e raſſegnarli in una, e più volte ad una, e più perſone per depoſitarne il prezzo nel Monte della Pietà, e Banco di S. Spirito a loro credito, e con ordine delli medeſimi Camerlenghi maggiori erogarlo in eſtinzione de' ſuddetti Cenſi di mano in mano ſi eſiteranno detti Monti, e tanto la ſuddetta Ceſſione, e traslazione da farſi a favore di detti Capitolo, e Canonici, quanto anche le vendite, e raſſegne, che da' medeſimi ſe ne faranno a favore de' primi Compratori, vogliamo, ed ordiniamo al medeſimo Amminiſtratore, ed al detto noſtro Monſig. Teſoriere generale, che ſi facciano gratis, e ſenza pagamento d' alcuno. Emolumento, che doveſſe pagarſi alla ſteſſa Segreteria, ed anche riſpetto alla ſpedizione delle Lettere patenti, e della rata del Segretario, e Computiſta, quali in tut-*

Oppoſitio Adminiſtratoris generalis Montium.

Defectus auctoritatis in Card. S. Clem. & ſumtus neceſſarii ad reaſſumtionem.

Pontifex gratificaturus ante acta omnia pro expreſſis habet.

Deinde rea[ſſum]tionem [...] habet auct. Apo[...]

Adminiſtrator[em] generalem jubet admittere tranſlationem.

Omnia inſupe[r] facienda grati[s] favore Capituli.

in tutto e per tutto gliele condoniamo, e farà ogni altro atto, che stimerà necessario, ed opportuno, e così eseguirà per essere tale la mente e volontà nostra precisa. Volendo, e decretando, che la presente nostra cedola di Moto proprio, ancorche non ammessa, ne registrata in piena Camera, e ne' suoi Libri a tenore della Bolla di Pio IV. nostro Predecessore de registrandis *vaglia, ed abbia sempre, ed in ogni futuro tempo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore con la nostra semplice sottoscrizione, ne se gli possa mai opporre di subrezione, obrezione, ne di verun altro vizio, o difetto della nostra volontà, ed intenzione, e benchè non vi sia stato citato, ne sentito Monsig. Commissario della nostra Camera, e qualsivoglia altre Persone, che vi avessero, o pretendessero avervi qualsivoglia interesse, non ostante li Sacri Canoni, le bolle di Paolo II., Paolo IV. e di detto Pio IV.* de bonis Ecclesiæ, & Cameræ non alienandis, *l'altra del detto Pio IV.* de registrandis, *la regola della nostra Cancelleria* de jure quæsito non tollen., *e qualsivoglia altre costituzioni, ed ordinazioni Apostoliche nostre, e de' nostri Predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa che facesse, o potesse fare in contrario. Alle quali tutte, e singole, avendone il lor tenore quì per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi con la pienezza della nostra suprema, ed assoluta potestà, ed autorità ad ogni vizio, e difetto ancorche sostanziale, e formale, che potesse nelle cose premesse intervenire, per questa volta sola, ed all'effetto premesso specialmente, ed espressamente deroghiamo.*

Auctoritas hujus Motus proprii

Constitutionibus contrariis non obstan.

Quibus omnibus amplissime derogat.

Dato dal nostro Palazzo Apostolico Vaticano questo dì 30. Ottobre 1729.

BENEDICTUS PP. XIII.

Sumpta ex suo proprio Originali in Secretaria Generali Montium exhibito sub die prima hujus mensis, cum quo Collat. concordat, salva seper &c. In quor. fidem &c. Dat. die 9. Decembris 1729.

Vincentius Annibaldus Adm. Gen.

CLEMENS XII.

Benedicti XIII. emortualem diem 21. Febr. 1730. Interpontificium excepit satis diuturnum quatuor mensium, ac dierum 22. usque ad duodecimam mensis Julii; quum Laurentius Corsinus Florentinus electus fuit. Is Clementis XII. sumto nomine Coronatus est proximo die Domico 16. ejusdem mensis, adiitque Lateranensem Ecclesiam mense quinto, die nimirum Dominico 19. Novembris. Sedit annos novem, menses sex, dies 25. supremum obiit diem 6. Februarii 1740.

Exigendi pensiones Domorum &c. officium a duobus Beneficiatis Camerariis exerceri solitum; necnon recognitionis, & approbationis reparationum domorum duobus Clericis Beneficiatis committi pariter solitum demandari aliis, idoneis a Capitulo repertis, pro recta bonorum & rerum administratione decernit.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 7. Fasc. 277.

AN. CH. 1734. 12. *Nov.*

Ad futuram rei memoriam. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Sancti Petri de Urbe, quod ipsi juxta sua, & dictæ Basilicæ statuta, per diversos Romanos Pontifices Prædecessores nostros confirmata, quatuor majores, ut vocant, ex Canonicis, ac duos e Beneficiatis nuncupatis ejusdem Basilicæ Camerarios singulis annis eligere consueverunt, assignato per statuta præfata annuo emolumento primodictis quidem quatuor majoribus sexaginta ducatorum auri de Camera, qui nunquam tamen ab eis percepti fuerunt, reliquis vero duobus Camerariis Beneficiatis hujusmodi pro tempore existentibus quindecim ducatorum similium, quos eis in summa octodecim scutorum monetæ Romanæ antehac semper solutos fuisse ex Libris Capituli prædicti constare dicitur, dictisque duobus Camerariis Beneficiatis ex antiquo usu a supradictis statutis forsan promanante onus incumbit pensiones domuum, annuos perpetuos Canones, Laudemia, & Quindennia ad eosdem exponentes illorumque Mensam Capitularem spectantes, & spectantia tam in Urbe præfata,

Sex Camerarii juxta Constitutiones creari soliti.

Emolumenta eisdem assignata

fata, quam in ejus suburbiis exigendi: præterea dicti exponentes deputare quoque solent binos Clericos beneficiatos similiter nuncupatos ipsius Basilicæ, qui revisores domorum dicuntur, quorumque munus est reparationes, & alia opera, quæ in domibus præfatis, earumque pertinentiis itidem pro tempore fiunt, recognoscere, atque approbare. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, tametsi præmissa pro recta, felicique prædictæ Mensæ Capitularis, ejusque rerum, ac bonorum administratione ordinata, & invecta fuisse dignoscantur, nihilominus experientia compertum fuerit, exinde præfatæ Mensæ Capitularis indemnitati haud satis prospectum esse, illiusque rationibus conducibilius fore, si exactio per prædictos Camerarios Beneficiatos fieri consueta, deinceps uni seu pluribus aliis personis idoneis ipsi Capitulo benevisis committeretur, necnon recognitio, & approbatio reparationum domorum, & aliorum operum hujusmodi, quæ per Clericos Beneficiatos præfatos de præsenti peragitur, a Syndicis, aliisve Canonicis per dictum Capitulum deputandis in posterum fieret; Nobis propterea ipsi exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ad ea, quæ in majorem ejusdem Mensæ Capitularis cedunt utilitatem, ac commodum libenter intendentes, ipsosque exponentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præmissis, aliisque rationabilibus causis nobis notis, ac animum nostrum moventibus adducti, auditisque desuper venerabilis fratris nostri Annibalis Episcopi Sabinen. S. R. E. Cardinalis Albani Sancti Clementis nuncupati, præfatæ Basilicæ Archipresbyteri relatione, & animi sententia, eisdem exponentibus, quod ipsi inposterum unam, seu plures personas habiles, ac fide, & facultatibus idoneas sibi benevisas, prævia tamen sufficienti cautione, vel fidejussione favore præfatæ Mensæ Capitularis, per eam, seu eas præstanda in exactorem, seu Exactores pensionum domorum, Canonum, Laudemiorum, & Quindenniorum præfatorum cum congruo salario ei, seu eis super bonis ejusdem Mensæ Capitularis assignando, constituere, & deputare, ac exactores sic pro tempore deputatos, ubi, quoties opus fuerit, amovere, aliosque in eorum locum itidem habiles, & idoneos cum simili cautione, seu fidejussione, & salario subrogare; revisionem vero, & approbationem reparationum domorum, & cæterorum operum in iis, earumque dependentiis etiam pro tempore faciendorum duobus Syndicis pro tempore quoque existentibus, aliisque Canonicis dictæ Basilicæ sicut pro rerum, ac temporum conditione magis expedire judicaverint, committere, & demandare libere, & licite, & independenter possint, & valeant, quamcumque necessariam, & opportunam facultatem, & licentiam, auctoritate Apostolica tenore præsentium tribuimus, & impertimur, volentes & harum serie mandantes, ut prædicti duo Camerarii de cœtu Beneficiatorum præsentes, & futuri in istiusmodi exactione sese amplius minime ingerant, nec Mensa Capitularis præfata ad dictorum quindecim ducatorum, vel octodecim scutorum solutionem eis faciendam teneatur (a), aut ad id quovis prætextu cogi, vel compelli possit. Ad hæc Officium Revisorum domorum Clericis Beneficiatis demandari consuetum, ut præfertur, auctoritate, & tenore præfatis perpetuo supprimimus, extinguimus, & abolemus, ac modernos Revisores ab officio hujusmodi ex nunc absolvimus, ac liberamus: dictis autem exponentibus juramentum quodcumque de non petenda, & impetranda derogatione, & gratia adversus statutorum præfatorum dispositionem, & observantiam ab eis præstitum, ad præmissorum effectum quatenus opus sit, relaxamus. Decernentes easdem præsentes litteras, & in eis contenta de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno, & substantiali defectu notari, impugnari, retractari, infringi, seu ad terminos Juris reduci, aut in controversiam revocari, vel adversus illa aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque Juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari, aut impetrato, seu quomodolibet concesso, vel emanato quempiam in Judicio, vel extra illud uti seu se juvare posse, sed ipsas præsentes literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, ac integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro

Exactio Camerariorum Benefi. & Clericor. revisio parum utiles.

Petitio Canonicorum, de creando exactore externo.

Unum aut plures exactores hujusm. creandi facultas conceditur.

Revisio domorum committitur duobus Syndicis Canonicis

Officium Clericor. revisorum aboletur.

Auctoritas harum literarum

(a) Constitutionem Julii II. a Paulo V. confirmatam, ut supra To. 2. pag. 217. postmodum considerans hac in parte literas istas revocat, jusque suum reddit Beneficiatis, ut palam fiet in sequentibus literis.

(a) Has

pro tempore spectabit in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, & ab eis respective inviolabiter observari; sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices &c. attentari. Quocirca memorato Annibali Episcopo Cardinali, moderno, & pro tempore existenti prædictæ Basilicæ Archipresbytero per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipse per se, vel alium seu alios easdem præsentes literas, & in eis contenta, ubi, & quando itidem opus fuerit, & quoties pro parte Capituli, & Canonicorum præfatorum desuper fuerit requisitus, solemniter publicans, illisque efficacis defensionis præsidio assistens faciat auctoritate nostra ipsas præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, dictosque Capitulum, & Canonicos eorumdem commodo, & effectu pacifice frui, & gaudere, non permittens illos desuper quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo. Non obstantibus præmissis, necnon quatenus opus sit nostra, & Cancellariæ Apostolicæ regula *de Jure quæsito non tollendo*, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Basilicæ, & Capituli præfatorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, quibus præsertim cavetur ne Officialium, Canonicorum, & Beneficiatorum emolumenta solita absque eorumdem Beneficiatorum, & Clericorum, Beneficiatorum consensu augeantur, usibus, stylis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Basilicæ, & Capitulo, & Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Beneficiatis, aliisque personis sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Archipresbytero mandat literarum executionem

Non obstan. contrariis Constitutionibus.

Ac privilegiis quibuscumque.

Queis omnibus derogat.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XII. Novembris MDCCXXXIV. Pontificatus nostri anno quinto.

Præcedentem Constitutionem revocat ea tantum in parte, qua emolumentum, Beneficiatis Camerariis a Julio II. stabilitum, & confirmatum, eis eripiendum sanxerat. cætera confirmat, atque approbat.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Capf. 7. Fasc. 277.

AN. CH. 1735. 5. Maji.

Ad perpetuam rei memoriam. Alias emanarunt a nobis ad supplicationem dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, litteræ in simili forma Brevis tenoris, qui sequitur, videlicet: *Clemens PP. XII. ad futuram rei memoriam. Exponi nobis &c.* Quibus Literis postmodum publicatis, & in dicto Capitulo recitatis, atque executioni demandatis iidem Beneficiati, & Clerici Beneficiati a nobis humiliter petierunt, quatenus eis aperitionem oris adversus ejusmodi litteras impertiri, reique, & Causæ cognitionem Rotæ Romanæ Auditorio committere dignaremur ad hoc, ut diversa sibi exinde, sicuti asserebant, irrogata gravamina, ac subreptionis, & obreptionis, aliosque defectus, quibus præinsertas litteras, utpote per Capitulum, & Canonicos prædictos ipsis Beneficiatis, & Clericis Beneficiatis non auditis, nec vocatis, impetratas, laborare contendebant, in eo Tribunali allegare, atque comprobare valerent. Cumque preces nobis pro parte eorumdem Beneficiatorum, & Clericorum Beneficiatorum desuper exhibitas dilecto filio nostro Marcello S.R.E. Presbytero Cardinali Passaro nuncupato Proauditori nostro remisissemus, dictique Beneficiati, & Clerici Beneficiati subinde coram ipso Marcello Cardinale comparuissent, facta illis potestate, & copia, deducendi omnia prætensa

Beneficiati & Clerici insurgunt contra præd. literas ut defectibus laborantes.

Coram Card. Passaro Pro-Auditore suam causam experiuntur

tensa gravamina, & defectus hujusmodi, ac quæcumque alia jura, & exceptiones, quæ eis competere poterant, tandem utraque parte, ejusque Advocatis, seu defensoribus in Contradictorio judicio, tam voce, quam scripto accurate informantibus, pluries a dicto Marcello Cardinale auditis, compertum fuit, quemadmodum idem Marcellus Cardinalis nobis retulit, litteras nostras præinsertas, nullo ex enarratis defectibus, notari posse, censuitque propterea instantiam Beneficiatorum, & Clericorum Beneficiatorum prædictorum super petita commissione Causæ adversus litteras præfatas rejiciendam, illasque in omnibus, & per omnia observandas fore, & esse præterquam in ea dumtaxat parte, ubi decernitur, quod mensa Capitularis supradictos quindecim ducatos, vel octodecim Scuta Beneficiatis Camerariis pro tempore existentibus, deinceps solvere minime teneatur, cum animadversum fuerit, istam solutionem fieri consuevisse non ratione exactionis domorum, censuum, Laudemiorum, & quindenniorum prædictorum, sed intuitu Officii Camerariatus ejusmodi, in vim cujusdam antiquæ conventionis, & pactorum inter tunc existentes Canonicos, ac Beneficiatos, & Clericos Beneficiatos dictæ Basilicæ initorum & a fel. rec. Julio PP. II. prædecessore nostro per suas sub plumbo apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MDVII. sexto decimo Kal. Aprilis expeditas litteras confirmatorum (a), quibus cavetur expresse, quod loco Regalium dictorum sex Camerariorum dentur Canonicis Camerariis ducati sexaginta auri, qui sint, tam pro salario, quam pro regalibus; ac pro Camerariorum Beneficiatorum regalibus dentur ducati quindecim similes, æqualiter dividendi, sublatis venationibus, oblationibus Veronicæ *decima librata* nuncupatis, cæterisque regalibus ipsis Canonicis, & Beneficiatis dari solitis, prout in memorati Julii Prædecessoris literis plenius continetur. Hinc est, quod nos præmissa attendentes, ac ne ullo unquam tempore de viribus præinsertarum nostrarum literarum dubitari contingat, firmiorique earum subsistentiæ, & exactiori observantiæ providere volentes, easdem litteras nostras nullo subreptionis, & obreptionis vitio, aut voluntatis nostræ, aliove defectu laborare, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus: ipsasque litteras cum omnibus, & singulis in eis contentis, & expressis (præterquam quoad emolumentum quindecim ducatorum, seu octodecim Scutorum præfatorum) perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur, vim, & efficaciam adjicimus, ac tam Capitulum, ac Canonicos, quam Beneficiatos, & Clericos Beneficiatos supradictæ Basilicæ, nunc, & pro tempore existentes, ad exactam earum observationem respective teneri, & obligatos esse statuimus, firmo remanente emolumento hujusmodi, quod ad formam Conventionis, & pactorum, ac Julii Prædecessoris literarum, tum pro salario, tum loco regalium, quatuor Camerariis Canonicis, ac duobus Camerariis Beneficiatis quotannis debetur, ut præfertur, dictasque literas nostras, & in ea parte tantum, qua istiusmodi emolumentum duobus Camerariis Beneficiatis ademptum fuerat, harum serie moderamur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus, & singulis, quæ in litteris præinsertis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die v. Maji MDCCXXXV. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Literas præced. nullo laborare defectu deprehenditur.

Eadem confirmantur salario tenus.

Quod conventione inhærere Jul. II. literis expressa compertum est.

Apost. auctoritate decern. omnis defectu expertes.

Quatenus præced. literas moderetur, declara.

Con-

(a) Has literas habes To. 2. pag. 340. plura alia capita concordiæ continentes. Eas consule.

(a) Idem

Confirmat omnes indulgentias a Prædecessoribus concessas Basilicæ Vaticanæ. Deinde Indulgentiam quotidianam perpetuam Basilicam eamdem visitantibus confessis &c. concedit, ac septem Altaria declarat Privilegiata pro defunctis.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vat. Caps. 1. Fasc. 2.

AN. CH. 1738. 22. Febr.

AD perpetuam rei memoriam. Inter sacra loca, quæ olim apud Christianos venerationem habuerunt, inprimis semper insignem fuisse eam Vaticani partem, Apostolorum Trophæum ab antiquis Patribus, & Sancti Petri Confessionem appellatam, ad quam Christiani ex omnibus Terræ partibus, tanquam ad Fidei petram, & Ecclesiæ fundamentum convenientes, locum Principis Apostolorum sepulcro consecratum, summa religione, ac pietate venerabantur, perpetua traditione tenentes. Prædecessores nostri Romani Pontifices, venerandam ejusdem Principis Apostolorum Basilicam Ecclesiæ thesauris vicissim decorare, & illustrare studuerunt, ut per majora ibidem concessa spiritualia Indulgentiarum munera, a misericordiarum Patre sibi per Beati Petri merita, & intercessionem impertienda fore Christifideles crederent, eo ardentiori religionis, ac pietatis studio incensi ad Deum mirabilem in Beato Petro Jesu Christi Pastorum Principis Vicario prædicandum, & colendum illuc accederent. Quoniam autem propter temporum injurias, & direptionem excidiumque Urbis authentica documenta, quibus non solum bona omnia ad dilectos filios Capitulum, & Canonicos ejusdem Vaticanæ Basilicæ spectantia subnixa vindicarentur, verum etiam certa Indulgentiarum inibi lucri faciendarum concessio, & notitia constaret, penitus interierunt: hinc est, quod Nos luculentissimis fel. recor. tam Clementis VII., quam Sixti V. itidem Prædecessorum nostrorum, qui bonis quibuscumque eidem Basilicæ restituendis adjudicandisque opportuno Apostolicæ providentiæ consilio occurrere curaverunt, exemplis insistentes, pro singulari, qua Augustam ipsius Beati Petri, cui in suprema Apostolatus specula plane immerentes successimus, Basilicam, & limina venerationis studio prosequimur, certæ omnium Indulgentiarum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quocumque tempore, modo, ac forma concessarum notitiæ defectui, quantum cum Domino possumus, providere optamus; ac propterea, ne illa de perenni, & plenissima Indulgentia, ac remissione peccatorum, ac pœnitentiarum relaxatione constans, & perpetua ubique apud universos Christifideles residens traditio, processu temporis sive penitus intercidat, sive quodammodo minuatur, unde ardens fidelium pietas, & religio refrigescat, & extinguatur, Motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones, ac pœnitentiarum relaxationes, Basilicam illam, ejusdemque respective Altaria, & Sacella visitantibus tempore, modo, ac forma impertitas ab eisdem Prædecessoribus nostris tenore præsentium confirmamus, & quatenus opus sit de novo concedimus, & elargimur. Præterea (præter Indulgentias septem Altarium, & Stationum, aliasque Indulgentias, peccatorum remissiones, & pœnitentiarum relaxationes sive toti Basilicæ præfatæ, sive omnibus, sive singulis ejusdem Basilicæ Altaribus, & Sacellis in quocumque anni die, aut universim, aut peculiariter concessas) inesse quoque plenariam quotidianam perpetuam Indulgentiam toties lucri faciendam, quoties unusquisque Christifidelium vere pœnitens, &, quatenus opus sit, confessus, ac Sacra Communione refectus, Basilicam prædictam visitaverit, ibidemque pias pro Christianorum Principum pace, & concordia, Hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Catholicæ Ecclesiæ exaltatione preces ad Deum effuderit, quæ quidem Indulgentia etiam fidelium defunctorum animabus, quæ Deo in caritate conjunctæ ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari potest, declaramus, & quatenus opus sit, motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus de novo concedimus, & impertimur. Insuper dicta septem Altaria, salvo Privilegio pro animabus defunctorum, ut præmittitur, aliis Altaribus concesso, quoties in iisdem Altaribus Sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrabitur, animæ, pro qua Sacrificium hujusmodi celebratum fuerit, ut anima ipsa de Thesauro Ecclesiæ per modum suffragii Indulgentiam consequatur, perpetuo etiam quotidiano Privilegio iisdem motu, scientia, ac potestatis plenitudine decoramus. In contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

...umma laudum ...onfessionis Sancti Petri.

Excidisse di.it monimenta veterum Indulgentiarum.

Certæ notitiæ ...ar. interitum supplet.

Confirmat veteres omnes Indulgentias.

Plenar. Indulgentiam toties quoties visitabitur Basilica, elargitur.

Septem Altaria privilegiata quotidiana declarat pro defunctis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXII. Februarii MDCCXXXVIII. Pontificatus Nostri anno octavo.

BENE-

BENEDICTUS XIV.

Clemente XII. e vivis erepto die 6. Februarii 1740. vacatio Sedis quam antea diuturnior mensium sex, dierum decem Successoris electionem præcessit. Denique die 17. mensis Augusti electus fuit Prosper Lambertinus civis Bononiensis, qui nomen sibi ascivit Benedicti XIV. Imminenti die Dominico 21. ejusdem mensis Coronatus, ad Lateranensem Basilicam nonnisi post integros octo menses accessit, die videlicet Dominico 30. Aprilis 1741. Annum Pontificatus 12. mense Octobri hujus anni 1751. agit feliciter.

Decernit ut Servorum, & Ancillarum Dei Beatificationes, & Canonizationes in Basilica Principis Apostolorum peragantur (a).

Ex Bened. XIV. Operum Rom. edit. tom. VII. p. 23. & Bullarii to. I. p. 93.

AN. CH. 1741. 23. *Novemb.*

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Ad sepulcra Apostolorum, quorum consecrata sanguine, Roma quæ fuerat Magistra erroris, facta est discipula veritatis; ad sacros Beati Petri cineres, super cujus fidei firmitate extructa totius sacri ædificii Cælo inserenda consurgit sublimitas, Romana Mater Ecclesia in suis triumphat filiis, qui, calcatis mundi blanditiis, & infernalis hostis superatis insidiis, ad præmia pervenerunt æterna, & quos inter sanctos Dei Servos, & cælestis beatitudinis consortes congruo devotionis cultu venerandos Romani Pontificis a Christo Domino accepta, & per Petrum ad Successores suos derivata decernit auctoritas. Quæ igitur a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris prudenti consilio, & provida ratione instituta sunt, & longo deinde usu recepta, pie sancteque servata, Nos, quorum humilitatem ineffabilis Dei benignitas ad Cathedram Petri evehere dignata est, decet diligenter servare, & studiose custodire, & si quid vel temporum, vel rerum varietate immutatum est, in integrum restituere, & pristinam rationem ac formam revocare, atque alia disponere, prout in Domino videtur expedire. Sane quidem omnes & singulas Beatorum canonizationes in Urbe nostra peragendas, in Basilica B. Petri Apostol. Principis semper peractas fuisse, antiqua ac fide digna testantur monumenta: (b) Cum autem fel. rec. Benedictus PP. XIII. Prædecessor noster, a quo ad Cardinalatus honorem assumpti fuimus, in eadem Vaticana Basilica Beatos Turibium ex Majorga, Jacobum a Marchia, Agnetem a Monte Politiano, Peregrinum Latiosum, Johannem a Cruce, Franciscum Solanum, Aloysium Gonzagam, Stanislaum Kostkam, & biennio post beatam Margaritam a Cortona Sanctorum cultu honorandos solemniter de more constituisset, ac deinde Beatum Johannem Nepomucenum in Sanctorum numerum similiter referre vellet, ei persuasum est, ut id in Basi-

Servos Dei Beatificare, & beatos Canonizare Pontificis Romani est.

Canonization. omnes intra Urbem fieri solitæ in Basil. S. Petri.

Ibidem Bened. XIII. solemni ritu id munus explevit.

(a) Idem SS. D. N. Bened. XIV. suo in opere absolutissimo *De servor. Dei Beatif. & Beator. Canoniz. lib. 1. cap. 36. §. 2. pag.* 301. Constitutionis hujus meminit, post Basilicæ Vat. prærogativas cum Alpharano enumeratas. Verba ipsa recitanda censeo: sunt enim momenti alicujus ad rem præsentem. *Quæ laudabilis consuetudo*, inquit, *tot rationibus, & monumentis innixa, ut in posterum omnino servetur, nec ullo modo ab ea recedatur, nos ipsi in initio secundi anni nostri Pontificatus constituimus, & Constitutionem edidimus in Appendicibus referendam.* Indidem nos eam huc transtulimus.

(b) Locupletior nullus harum rerum interpres eod. SS. D. N. in laudato opere: cujusvis enim Scriptoris opiniones affert revocatque ad trutinam. Papebrochius præ aliis in conatu Chronico-Histor. *Act. SS. tom. 8. Martii diss.* 20. laudatur a Pontifice ubi Canonizationes fieri consuevisse aut in Area ante Ecclesiam, aut ipsa in Ecclesia ostendit Innocentii IV. prolato exemplo, qui anno 1253. B. Petrum M. Canonizavit Perusii in Area Templi, & S. Stanislaum Assisii intra ipsum Templum. Inde autem manasse consuetudinem docet peragendi Canonizationes in Templo, easdemque peractas semper esse in Vatic. Basil. quum Pontifices in Urbe degerent, secus haud faciente exemplo Bonif. IX. qui ægritudinis causa S. Birgittam in Capella Palatii Vatic. Canonizavit. Maphæi Vegii, Tiberii Alpharani, & Onuphrii Panvinii opera Mss. ex nostro Archivo, Ordin. Canoniz. 1494. ap. Spelmann. Scriptorumque aliorum testimonia adhibet rem probantia. Nec tamen affirmat, idem esse factum extra urbem agentibus Pontificibus: idcirco *eod. c. 36. §. 1.* septemdecim sanctos recenset extra urbem Canonizatos ab an. 1228. ad 1347. Gregorii etiam IX. qui Innocentium IV. præcessit, Canonizationibus comprehensis.

(a) De

Basilica nostra Lateranensi solemni ritu perageret. Nos, qui per id temporis Ecclesiæ Anconitanæ ex concessione, & dispensatione Apostolica præeramus, eumdem Benedictum Prædecessorem per nostras literas certiorem facere non prætermisimus, Beatorum Canonizationes, quoties in Urbe faciendæ erant, nonnisi in Vaticana Basilica ab antiquo tempore celebrari consuevisse; & ad hujusmodi officium præstandum eo magis Nos teneri credidimus, quia per plures annos, dum in minoribus eramus, unus ex insignis ejusdem Basilicæ Capituli Canonicis extitimus, & per plures etiam annos munere Promotoris Fidei functi fuimus. Tum autem Roma benigne Nobis responsum est, quod in Basilica Lateranensi solemnis apparatus pro Canonizatione ibidem habenda jam nimium processerat, nostræque literæ serius, quam oportebat, ad Urbem pervenerant. Postmodum a piæ mem. Clemente PP. XII. similiter Prædecessore nostro ab Ecclesiæ Anconitanæ ad Ecclesiæ Bononiensis regimen Apostolica ejus auctoritate translatis Nobis significatum est, prædictum Clementem Prædecessorem BB. Vincentii de Paulis, Johannis Francisci Regis, Catharinæ Fieschi Adorni, & Julianæ Falconeriæ Canonizationem propediem in Ecclesia Lateranensi solemniter celebraturum. Sed quoniam per id tempus jam primus Tomus Operis nostri de Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione in publicum editus fuerat, in quo nullam ante præfati Benedicti Prædecessoris tempora Beatorum Canonizationem in Urbe solemniter, nisi in dicta Basilica, celebratam fuisse satis superque demonstratum fuerat, ulterius animi nostri sensus aperire superfluum duximus. (*a*) Præterea, cum ante fel. record. Alexandri PP. VII. pariter Prædecessoris nostri tempora nulla statuta esset solemnitas in Beatificatione Venerabilium Servorum & Ancillarum Dei observanda, (*a*) idemque ritum, & solemnitatem adhibendam in sacra functione hujusmodi, eamque debita cum pompa in Vaticana Basilica explendam decreverit, ita semper posterioribus temporibus servatum est, ut omnes beatificationes in eadem Vaticana Basilica celebrarentur usque ad præfati Benedicti XIII. tempora, quo Romanam Ecclesiam gubernante, quamvis in Vaticana Basilica Beatificatio Ancillæ Dei Beatæ Hyacinthæ Mariscottæ, & Servi Dei B. Johannis de Prado facta sit; nihilominus Beatificatio Servi Dei B. Fidelis a Sigmaringa paulo post Canonizationem B. Johannis Nepomuceni in Basilica Lateranensi celebrata fuit. Post hanc vero beatificationem in ejusdem Benedicti Pontificatu in Basilica Vaticana solemni ritu relati fuerunt in Beatorum numerum Servus Dei postea Beatus, & nunc S. Vincentius de Paulis, & Servus Dei Beatus Petrus Forerius; in Pontificatu autem Clementis XII., paulo post supradictas Canonizationes in Basilica Lateranensi uno eodemque die unica solemnitate peractas, in eadem Basilica solemniter adscriptus est inter Beatos Servus Dei nunc Beatus Joseph a Leonissa: Cum autem a Nobis ob ineffabilem Dei benignitatem Pontificatus honorem ac onus gerentibus decretum fuisset, ut inter Beatos Servus Dei Alexander de Saulis adscriberetur, solemnis ejusdem Beatificationis functio in Basilica Vaticana celebrata est. Matura igitur consideratione perpendentes, quod a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris omnes Venerabilium Servorum, & Ancillarum Dei Sanctificationes in Urbe nostra solemniter peragendæ, laudabili instituto, optimisque ex causis ab antiquissimo tempore in Vaticana Basilica, & quod ab Alexandri PP. VII. Prædecessoris nostri, & successivis deinde temporibus Beatificationes quoque in eadem Vaticana Basilica, exceptis nonnullis supramemoratis Canonizationibus, & Beatificationibus, ab iisdem Prædecessoribus nostris Benedicto, & Clemente in Basilica Lateranensi peractis, semper celebratæ fuerunt: Ne commendabili & antiquæ consuetudini, & prædictæ Vaticanæ Basilicæ prærogativæ hujusmodi ex B. Johannis Nepomuceni Canonizatione, ac Venerabilis Servi Dei Fidelis a Sigmaringa Beatificatione a Benedicto; nec non ex Beatorum Vincentii de Paulis, & Johannis Francisci Regis, ac Beatarum Catharinæ Fieschi Adorni, & Julianæ Falconeriæ respective Canonizatione, & Venerabilis Servi Dei Josephi a Leonissa Beatificatione a Clemente Prædecessoribus prædictis in Ecclesia

Idem præsti- ... us in Later. ... sil. monetur ... tiquæ consue- ... linis a SS. D. ... tum Anconit. ... isc.

... uum Clemens ... II. imitatus ... t Benedictum ... III. prodierat ... 1. de Beatif. ... c. in quo ve- ... s consuetudo ... is plana est.

Alex. VII. ... an. primus de ... lemni Beatif. ... nstituit in ... atic. Bas. fa- ... nda.

Ita semper actum seq. tempore.

Præterquam a Benedicto, & Clemente prædictis.

Canonizationes, & Beatiff. semel & iterum factæ in Lateran. Bas.

(*a*) De utroque Prædecessore ibidem agit pluribus. De Clemente præsertim XII. *Ut Summus*, inquit, *Pontifex sine valetudinis detrimento eidem interesset*. Is erat tum Bononiæ, nos, qui propriis oculis rem inspeximus, una hac de causa Clementem imitari coactum esse singulare Benedicti XIII. exemplum novimus. Gestatorio illuc advectus, vix comparuit: Decretum vix pronunciavit: ægre omnia acta.

(*b*) Idem Bened. XIV. rem hanc luculentissime persequitur *eod. lib.* 1. *cap.* 24. septemdecim beatificationes solemnes recensens usque ad Servum Dei, nunc S. Camillum de Lellis, quæ ineunte anno 1742. post literas hasce Apostolicas peracta est.

(*a*) Men-

cleſia Lateranenſi celebratis præjudicium aliquod afferatur, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione veterem conſuetudinem, ac venerandum Prædeceſſorum noſtrorum inſtitutum, decretumque Alexandri Prædeceſſoris prædicti, ac integrum ejus tenorem Apoſtolica auctoritate approbantes, confirmantes, & innovantes, ac illis quodcumque Apoſtolicæ firmitatis robur adjicientes motu proprio, ex certa ſcientia, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, præcipimus, & conſtituimus, ut in poſterum, & perpetuis inde futuris temporibus omnes & ſingulæ Venerabilium Servorum & Ancillarum Dei Beatificationes, ac Beatorum Canonizationes in Urbe noſtra prædicta pro tempore celebrandæ non in aliis, quam in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe prædicta privative quoad reliquas Baſilicas, Eccleſiaſque ejuſdem Urbis, celebrari omnino debeant; utque Canonizationes, & Beatificationes in eadem Eccleſia Lateranenſi a Benedicto, & Clemente Prædeceſſoribus prædictis, ut præfertur, peractæ nullo unquam tempore, perinde ac ſi in ea celebratæ non fuiſſent, præjudicium aliquod antiquo inſtituto, & Vaticanæ Baſilicæ prærogativæ afferre valeant. Inſuper quoniam ab eodem Alexandro Prædeceſſore noſtro uſque ab anno 1659. alterum emanavit decretum ſuper contributione tam in Beatificationibus, quam in Canonizationibus favore Sacrarii ejuſdem Baſilicæ facienda, quod a Nobis in prædicto Tomo primo Operis noſtri de Beatorum Canonizatione relatum eſt, motu, ſcientia, & poteſtate ſimili illud approbamus & confirmamus, & quatenus opus ſit, quæ ab ipſo Alexandro Prædeceſſore decreta ſunt, rurſus decernimus, & conſtituimus, & in futurum ab omnibus inviolabiliter obſervari volumus, & mandamus. (a) Præſentes quoque ex eo quod intereſſe ad præmiſſa habentes ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex alia quavis juridica & legitima, etiam neceſſario exprimenda cauſa, vel quocumque prætextu de intentionis noſtræ, vel alio quovis defectu notari vel impugnari nullo unquam tempore poſſe, ſed ſemper firmas validas & efficaces fore, & eſſe. Sicque & non alias per quoſcumque Judices etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, ac quoſcumque alios Judices quacumque judicandi facultate ſuffultos judicari & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Canonizationibus, & Beatificationibus in prædicta Eccleſia Lateranenſi, ut præfertur, celebratis, ac noſtræ & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de jure quæſito non tollendo; nec non Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ſiquæ contra literarum noſtrarum hujuſmodi tenorem editæ exiſtant, ſtatutis, conſuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe volumus contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri decreti, ſtatuti, conſtitutionis, confirmationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Id ne fiat in poſterum, conſuetudinem, & Decretum Alexand. VII. inſtaurat.

Decernit auct. Apoſtol. quod ſol. in Baſil. Vat. Beatif. & Canon. fieri debent.

Lateranenſibus prædictis non obſtan.

Cæteriſque omnibus contrariis conſtitution. &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem nono Kal. Decembris Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo primo Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Concedit

(a) Mentio incidit (*To. 2. pag. 377. not. a*) Alexandrini Decreti. Hoc autem volumine [*pag. 272. & ſeq.*] omnia ſunt edita documenta quæ ad Decretum ſpectant, præcipuæ vero votum Secretarii Cong. Rit. Franciſci Mariæ Phœbei cum ſubſcriptione ſeu Decreto ejuſdem Alexandri VII. Cujus ſcilicet voti verba ipſa referuntur in Pontificium Decretum quod SS. D. N. totum recitat *De Beatif. & Canoniz. lib. 1. cap. 46. §. 5.* ſimulque affert monimentum illud lapideum, quod Canonici in Sacrario grati animi ergo poſuerunt, eſtque hujuſmodi:

ALEXANDRO VII. PONT. MAX
Quod ſingulari ejus munificentia Vatic. Baſil.
Sacra Supellectile abundanter ſit inſtructa
Ad illamque conſervandam, & augendam Apoſt. decreto
Perpetuo duraturum ſubſidium ſit attributum
Beneficii magnitudinem referentes
Ac poſteritati teſtantes
Poſt anniverſaria ſacra ſolemni ritu inſtituta
Grati animi monimentum
Canonici poſuere.

Concedit facultatem quotidie celebrandi unam vel plures missas ex adventitiis, vel addictis Basil. Vatic. in Oratorio Seminarii, quæ perinde suffragetur, acsi in Basilica ipsa & ad quodvis altare privilegiatum celebraretur.

Ex Autog. in Archiv. Basil. Caps. 18. Fasc. 302.

AN. CH. 1743. 4. Januar.

Missæ Sacrificium nullum Seminario addictum.

Ex Sacræ Visit. licentia quotannis instauranda una ex addictis Basil. ibi celebr.

AD futuram rei memoriam. Exponi nuper Nobis fecit Venerabilis Frater Nicolaus Episcopus Marcianensis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Canonicus de Simone nuncupatus, Seminarii S. Petri in Vaticano dictæ ejusdem Basilicæ modernus Præfectus, quod, cum nullæ Missæ, seu Capellaniæ Oratorio ejusdem Seminarii addictæ reperiantur, hactenus factum est, ut pro quotidiana celebratione Sacrosancti Sacrificii Missæ, cui adolescentes tam Alumni, quam Convictores, aliique in eodem Seminario conviventes quotidie, juxta regulas pro eorumdem educatione conditas, in Oratorio ejusdem Seminarii, ne inde Missam audiendi causa non sine mentis divagatione, & temporis detrimento egredi cogerentur, interesse, & audire tenentur, ex Missis, quæ sive adventitiæ sive addictæ in eadem Basilica celebrari debent, una dumtaxat per singulos dies, prævia Congregationis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum Filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum super negotiis visitationis Apostolicæ Ecclesiarum, & Locorum Piorum de Urbe præfata, auctoritate Apostolica deputatorum licentia singulis annis impetranda, in eodem Oratorio celebraretur (a). Ipse vero Nicolaus Episcopus, ac Præfectus Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, &, ut infra, de benignitate Apostolica indulgere dignaremur. Nos igitur, qui Seminarium hujusmodi peculiari paternæ caritatis studio fovere, & novis semper pietatis ac doctrinarum incrementis, & commodis augeri cupimus, ipsum Nicolaum Episcopum, ac Præfectum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis, &c. censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ut imposterum ex Missis sive adventitiis, sive addictis Basilicæ prædictæ, & in ea celebrandis, etiamsi ad Altare privilegiatum celebrari deberent, una vel plures Missæ (b) per singulos dies in Oratorio dicti Seminarii, nulla Congregationis præfatæ requisita licentia, celebrari possit, & perinde, suffragetur acsi in eadem Basilica, & ad quodlibet Altare Privilegiatum ejusdem Basilicæ celebraretur, tenore præsentium Apostolica auctoritate declaramus, concedimus, & indulgemus. Non obstantibus quibuscumque in contrarium præmissorum quomodolibet facientibus. Cæterum volumus, & mandamus, ut per Rectorem dicti Seminarii pro tempore existentem fiat singulis annis attestatio propria manu subscripta de satisfactione onerum Missarum in eodem Oratorio dicti Seminarii celebraturam.

Concedit ut una vel plures celebrentur:

Cuicumque altari etiam privileg. sint addictæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 4. Januarii 1743. Pontificatus nostri anno tertio.

De Pro-

(a) Ante annos quatuor & quinquaginta Alexander VIII. facultatem primus omnium Pontificum concesserat Missæ Sacrificium semel quotidie celebrandi in Oratorio Seminarii ut patet ex ejus literis Apostolicis (*pag. 278. hujus volum.*) Hisce autem ex literis Apostol. edocemur, quotidianam hujusmodi Missam desumi solitam ex addictis Basilicæ Vaticanæ, prævia Congregationis sacræ visit. licentia quotannis instauranda.

(b) Privilegium quidem plurimi faciendum, tum quia instaurandæ quotannis licentiæ onus adimit; tum quia plures Missas eodem in Oratorio celebrandi facultatem impertit quibus insuper suffragia eadem adnexa esse decernit, queis ad Altare Privilegiatum celebratæ fruerentur.

Statuit; ut singulis infra Octavam SS. Apostolorum Petri, & Pauli diebus mane Missa Pontificalis decantetur in designata Ecclesia, convenientibus singulis Rom. Curiæ Prælatorum ordinibus: pomeridianis autem horis Confraternitates Urbanæ a Cardinali Vicario designandæ in consuetum supplicationum morem eodem se conferant.

Ex SS. D. N. Operum Tom. v. p. 467. & ex Bullarii To. 1. pag. 270.

AN. CH. 1743. 1. April.

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Admirabilis Sapientiæ Dei sublimitas, cujus provida dispositione mundana Regna constituuntur, ut Ecclesiæ Fidelium, quæ divino comitata adjutorio peregrinatur in terris, vel amplificandæ, vel exercendæ, vel custodiendæ, alternantibus miro ordine vicibus, inserviant, voluntariam humani generis cæcitatem, & proclivem in deteriora nequitiam secretiori consilio, & altiori pietate commiserans, cum adveniente temporum plenitudine, sedentibus in tenebris, & ambulantibus in umbra mortis Evangelicæ Fidei lucem effundere decrevisset, Romanum præparavit Imperium, ut promptiores ad omnes Populos prædicatio veritatis haberet accessus, quos unius Civitatis dominatio sociaret. Imbuendis autem Evangelio mundi partibus, accepta per Spiritum Sanctum omnium locutione linguarum, duodecim Apostolis distributis, beatissimus Petrus Princeps Apostolici Ordinis ad Arcem Romani destinatur Imperii, ut ea capta, & in obsequium Fidei subjugata, facilius universus Orbis humilitati Crucis superba colla submitteret. Ad hanc postea Coapostolus ejus Paulus, aliis peragratis provinciis, adveniens, labore & meritis illi consociatus est, ut Roma tantorum Apostolorum edocta Magisterio, quæ superstitionis studio profanos omnium gentium cultus atque errores receperat, veritatis amore sanctæ atque immaculatæ unius Dei Religionis Sedes evaderet. Isti enim sunt Romanæ Urbis Patres verique Conditores, qui eam Regnis cælestibus adscribendam melioribus auspiciis & fortunatioribus initiis condiderunt; non illi, quorum manibus cognato sanguine pollutis prima mœnium fundamenta locata sunt, e quibus is, qui ei nomen dedit, fraterna cæde fœdatam facinorosis hominibus, scelerum impunitate promissa, habitandam concessit. At vero isti e tenebris Idolo-latriæ ad Fidei lumen evocatam, Evangelica veritate imbutam, christianis ornatam virtutibus, & ad Cæli sublimitatem erectam pretioso sanguine suo consecrarunt, & sacris Corporum suorum Sepulchris adversus furentium hæresum insidias, & frementis infernalis hostis impetus, tanquam duobus firmissimis munivere propugnaculis. Beatus autem Apostolus Petrus, Sacerdotali Sede Romam translata, cum privilegium potestatis a Christo Domino acceptæ ad omnes suos transmittat hæredes, supremi culminis prærogativam quodammodo cum ea communicavit, adeo ut per beati Petri Cathedram Princeps ac Caput Orbis fieret, & in immensum Religione Divina ejus cresceret dignitas, cujus latius quam dominatione terrena per totum Orbem protendebatur auctoritas. Quare etsi in Sanctorum solemnitatibus commune universorum Fidelium deceat esse gaudium, cum ob fidei unitatem in acceptis a Deo per Servos suos beneficiis indiscreta sit omnium utilitas (a); tamen Natalis Apostolorum Petri & Pauli festivitas præter illam reverentiam, quam toto Terrarum Orbe promeruit, speciali & propria Romanæ Urbis exultatione veneranda est, ut ubi præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus, ibi in die martyrii eorum sit lætitiæ Principatus. Vivit adhuc in mente hominum, & nulla unquam delebit oblivio, vetus memoria & recordatio, quam merito & quanto per totum Orbem, sed præcipue in hac Alma Urbe nostra fuerit a primis Ecclesiæ seculis celebri cultu, & splendida solemnitate Natalis dies beatorum Apostolorum celebratus. Siquidem ea die traditum est, Romanos Pontifices Prædecessores Nostros primum in Basilica beati Petri in Vaticano, deinde in altera Apostoli Pauli via Ostiensi Sacrum immortali Deo in honorem Principum Apostolorum fecisse, & Romanum Populum frequentissimo cœtu, & celebri concursu utramque Basilicam sacras Apostolorum Reliquias veneraturum invisere solitum; imo ad eamdem solemnem diem ex diversis Orbis partibus innumerabilem populi multitudinem linguis, moribus, & regionibus discretam, venerationis tamen erga beatos Apostolorum cineres, & trium-

Marginal notes: *Admirabili Divino consilio* — *Apostolis per Orbem divisis Petrus Romam mittitur.* — *Cui postmodum sociatur Paulus.* — *Potestas Petri ad omnes Successores transit.* — *SS. Apostolor. præcipua Romæ solemnitas.* — *Celebris populi Ro. concursus ad eor. tumulos.*

(a) S. Leo Serm. in Nat. Apostolor. Petri, & Pauli.

(a) Cajus

In eosdem Episcoporum ac Regum & Principum veneratio insignis.

triumphalem Natalis eorum memoriam concordi obsequio sociatum confluere consuevisse. Episcopos etiam aliosque sacros Antistites, sublimes Regiasque personas ad eamdem solemnitatem convenire solitos fuisse, supplicesque se, suasque coronas ad pedes Piscatoris, & ad Scenofactoris monumentum, adstantibus Ducibus, & Præfectis militum, prosternere. Hæc igitur & alia hujusmodi diligenti animi consideratione nobiscum reputantes vehementer solliciti sumus, ne Nos, qui in tantis periculis & adversitatibus constituti sanctorum Apostolorum valido indigemus auxilio, degeneres a Majorum pietate, & devii a sanctis eorum Institutis simus, & quibus in accipiendis a Deo per beatos Apostolos beneficiis & donis pares sumus, impares & ingrati in sacra eorum recolenda memoria, & gratiis immortali Deo agendis reperiamur, meritoque illorum destituamur præsidio, quorum negligimus solemnitatem. Volentes itaque cupientesque, Romani Populi erga beatos Apostolos devotionem, de quorum præsidio hanc Urbem nostram eorum decoratam Corporibus, cælestibus illustratam doctrinis, & potenti apud Deum patrocinio semper adjutam maxime confidere decet, quantum in Nobis est, augere, atque amplificare, hac nostra in perpetuum valitura sanctione statuimus ac decernimus, ut recurrente per ordinem Natali die eorumdem Apostolorum non solum in Basilica Vaticana, ut nunc moris est, in pervigilio ejusdem Festi Vesperæ solemnes celebrentur, quibus interesse solet Romanus Pontifex cum S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis aliisque Romanæ Curiæ Prælatis, qui locum in Capella Pontificia obtinent, & mane in eadem Basilica solemne Sacrum ab ipso Romano Pontifice peragatur, & secundæ Vesperæ ejusdem Venerabilis diei Ecclesiastico Cantu, ac Ritu a Capitulo & Clero, præsente etiam S. R. E. Cardinali præfatæ Basilicæ Archipresbytero aliisque Cardinalibus ad eamdem Vesperarum solemnitatem devotionis causa accedentibus, persolvantur; sed ulterius per totam octavam singulis diebus in diversis Ecclesiis a Nobis, tanquam aliqua Apostolorum memoria aut prærogativa insignitis electis, & inferius nominandis Missa in Pontificalibus, concinente ac psallente schola Cantorum, aliorumque Pontificiæ nostræ Capellæ Ministris inservientibus, ordine ac modo infradicendo rite peragatur, recolaturque memoria illustris triumphi eorum martyrii, quod toto Terrarum Orbi, sed præcipue Romanæ Urbi decus contulit & dignitatem.

Eorum festum solemnius perpetuo futurum decernitur.

Singulis octavæ diebus in aliqua Ecclesia celebritas præscribitur 2. die in S. Pauli

Secunda igitur infra octavam die Missarum solemnia in Pontificalibus celebrentur, præsentibus Ven. Fratribus Episcopis Pontificio Throno Assistentibus, in Basilica B. Apostoli Pauli via Ostiensi, in qua celebris est utriusque Apostoli memoria, sacræque Reliquiæ servantur (*a*), & veteri instituto solemnis eadem die B. Apostoli Pauli commemoratio recolitur, qui, si adhuc vivens in terris, adeo Romanos diligebat, ut sine intermissione memoriam eorum in suis orationibus faceret, vehementerque cuperet eos videre, & ad eos confirmandos aliquid spiritualis gratiæ impertiri; quanto magis sperandum est, quod modo Beatus in Cælis pro Alumnis suis Deum orare non cesset, suamque opem humiliter postulantibus, afferre non recuset, ut in illa cælesti confirmentur doctrina, in qua eos ore suo, per quod Christus loquebatur, erudivit.

Tertia die in S. Pudentianæ.

Tertia die in Ecclesia S. Pudentianæ fiet solemne in Pontificalibus Sacrum, intervenientibus dilectis filiis Protonotariis Apostolicæ Sedis ex numero Participantium. Nam perhibent hoc loco fuisse domum Pudentis Senatoris, apud quem, cum primum Romam advenit, hospitatus est Princeps Apostolorum Petrus, qui in eadem domo verbum Dei gentibus annunciavit, sacras habuit Synaxes, Sacrum pluries fecit, & Sacramenta Christi administravit (*b*); adeo ut in ea jacta sint quodammodo prima Romanæ Ecclesiæ fundamenta omnium aliarum Ecclesiarum Matris & Magistræ, quam superbæ inferorum portæ non vincunt.

Quarta die in S. Maria in via Lata.

Quarta die in Ecclesia Sanctæ Mariæ in Via-Lata Missarum persolvantur solemnia, intervenientibus dilectis filiis Causarum Palatii nostri Auditoribus. Locus enim iste antiqua est Religione celeberrimus; ibi primum, ut fertur, hospitio exceptus est Apostolus, & Magister gentium Paulus (*c*), qui, ut Acta Apostolorum testantur, *mansit biennio toto in suo conducto, & si-*

(*a*) Cajus antiquissimus Auctor Tertulliani æqualis ap. Baron. *an.* 69. *num.* 21. præ aliis audiendus. *Ego vero*, inquit, *Apostolorum Tropæa possum ostendere. Nam sive in Vaticanum, sive ad Ostiensem viam pergere libet, occurrent tibi Tropæa eorum qui Ecclesiam illam fundaverunt.* Hæc Baron. eumque sequuti passim Auctores ex Euseb. *hist. lib.* 2. *c.* 25.

(*b*) Hac de re fuse & erudite Præsul Franciscus Blanchin. *Anast. to.* 2. *pag.* 123. & *seqq.* Ante eum Florav. Martinel. *Ro. Sac. pag.* 288. sic breviter ad rem nostram: *Hic exceptus hospitio S. Petrus, ubi Missam celebrasse dicitur in Capella, quam hodieque religiosissime colimus.*

(*c*) Act. Apostol. cap. 28. v. 30. 31.

& ſuſcipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, prædicans Regnum Dei, & docens quæ ſunt de Domino Jeſu Chriſto, cum omni fiducia ſine prohibitione. (*a*) Quinta die ad Miſſarum ſolemnia in Pontificalibus celebranda convenient dilecti filii Cameræ Apoſtolicæ Clerici in Eccleſiam S. Petri ad Vincula ſeu Titulum Eudoxiæ (*b*). Hæc enim prima Eccleſia eſſe traditur, quæ a Principe Apoſtolorum fuit Romæ immortali Deo dedicata; in hac ejuſdem beati Apoſtoli ſacra Vincula ſervantur, quæ ſemper ſummo in honore ac veneratione apud Fideles omnes fuerunt, pluraque benigniſſimus Deus miracula per ea efficere ad laudem & gloriam Servi ſui dignatus eſt. (*c*) Hæc enim ſunt felices illi nexus, qui de manicis & compedibus in coronam mutandi Apoſtolum contingentes martyrem reddiderunt: Felices catenæ, quæ nudatis pene oſſibus inhærentes vivas reliquias de ſanguinis ſudore jam attrita carne rapuerunt: Felicia Vincula, quæ reum ſuum uſque ad Chriſti Crucem non tam condemnatura, quam conſecratura miſerunt.

Quinta die in S. Petri ad Vincula.

Sexta die in S. Petri in Carcere

Sexta autem die in Eccleſia S. Petri in Carcere (*d*), quo, ut ferunt, BB Apoſtoli Petrus, & Paulus per plures menſes arctiſſima cuſtodia ad mortem uſque detenti ſunt, eorumque Cuſtodes Proceſſus, & Martinianus ad fidem converſi, ſubito ex proxima petra Divina virtute fonte enato, fuerunt a Petro ſacro Baptiſmo abluti; & ubi in vinculis, & teterrimi carceris fœditate inviſentibus ſe Evangelium Dei prædicare, curare infirmos, ſanare ægrotos, & multa alia patrare miracula non deſierunt. Miſſa autem in Pontificalibus in Eccleſia ſuperiori, ob inferioris anguſtiam, adſtantibus dilectis filiis Referendariis Votantibus Signaturæ Juſtitiæ, celebrabitur.

Septima die in S. Petri de Monte aureo.

Septima die Miſſa in Pontificalibus, aſſiſtentibus dilectis filiis Abbreviatoribus de Parco Majori, celebrabitur in Eccleſia S. Petri in Monte Aureo, ubi, ut pia traditione fertur (*e*), beatus Apoſtolus Petrus Cruci affixus martyrio coronatus eſt capite ad terram verſo, & in ſublime pedibus elevatis, aſſerens, ſe indignum, quod ſic crucifigeretur, ut Dominus ſuus; ſed ita e terra Cælum, quo iter parabat, ſuſpiciens, admirandæ humilitatis virtutem, novique myſterii diſciplinam & inter tormenta ſervavit.

Octava die in S. Joannis Lateranen.

Demum octava die feſtiva BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum Principum ſolemnitas in ſancta Lateranenſi Baſilica abſolvatur. Ibi enim ſupra Altare Majus in argenteis Imaginibus margaritis lapidibuſque pretioſis ornatis ſacra Apoſtolorum Capita, quæ olim in Eccleſia S. Laurentii ad Sancta Sanctorum ſervabantur, a fel. rec. Urbano Papa V. Prædeceſſore noſtro repoſita fuerunt (*f*). Beata capita, quæ ſanctarum illarum animarum ſedes nihil humile, aut mundanum, ſed cæleſtia Arcana recipere meruerunt; quæ in noviſſima omnium mortuorum reſurrectione æternis ornanda ſertis corporibus ac animabus ſuis ſupernæ Patriæ beatitudine fruitura conjungentur. Mane Miſſarum ſolemnia in Pontificalibus, præſente Ven. Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Collegio, eo ma-

---

(*a*) Floravantes Martinell. de hac Diaconia hiſtoriam edidit, quam Famian. Nardin. *lib.* 4. *cap.* 10. tum ſe vidiſſe teſtatur, tum ſingulari proſequitur laude. Ad rem Nardinus ipſe: *Sotto la detta Chieſa dura la divota Stanza abitata da' Santi Pietro, Marziale, Paolo, e Luca.* Et Baron. *an.* 59. *num.* 5. hæc affirmat: *In antiquis monumentis Diaconiæ S. Mariæ in Via Lata m mini me legiſſe, illic primum hoſpitio exceptum fuiſſe Paulum.* Blanchin. laudatus *Anast. to.* 2. *pag.* 77. AA. exhibet rei teſtes.

(*b*) Vide quæ SS. D. Noſter huc ſpectantia ajebat *De Servor. Dei Beatif. &c. lib.* 4. *par.* 1. *cap.* 29. *n.* 8. & Auctores ibidem laudatos, præcipue Baron. an. 439. *num.* 4. *& ſeqq.*

(*c*) S. Aug. ſerm. 29. de Sanctis.

(*d*) Carcere S. Petri in clivo Capitolino nobis Romæ commorantibus nihil notius. Tullianum & Mamertinum Antiquarii vocant. Præ iis Nardinus adverſus Baronium, qui Carcerem S. Petri ad S. Nicolai in Carcere Eccleſiam transfert, eruditiſſime diſſerit *lib.* 5. *cap.* 12. De eodem Martinellus *Rom. Sac. pag.* 280. abunde loquitur ad hiſtoriam Eccleſiaſticam quod attinet. Nec dubium, quin ille idem ſit qui ſubjicitur S. Joſephi Eccleſiæ. Jure igitur Eccleſiis cæteris in Principis Apoſtolorum honorem deſignatis hanc SS. D. N. accenſet, brevi eloquio præcipuam ejuſdem carceris laudem patefaciens.

(*e*) Card. Baron. *an.* 69. *num.* 16. *& ſeqq.* piam hanc traditionem, ut recte eam vocat Pontifex iſte doctiſſimus, conciliare nititur cum communi opinione de loco crucifixionis Petri inter duas metas: at fides apud eum remanet. Quæres igitur, cur hæc item Eccleſia adnumeretur? Reſponſio in promtu eſt. Summus Pontifex de honore Apoſtolorum Principis valde ſollicitus, quum ordine velut chronologico perſecutus ſit quæ idem egit, paſſuſque eſt in Urbe, Crucifixionis ſeu martyrii locum ex *pia traditione* Fidelium, cujus vindex acerrimus eſt Baronius, non ex eruditorum controverſiis mutuatur. Quare integras eorum quæſtiones relinquens, beatiſſimi Petri honori conſulit.

(*f*) Mabill. *Muſ. Ital. to.* 2. Cencii Camerarii ordinem edidit, cujus num. 28. fer. VI. in Paraſceve legimus: *Sexta vero hora Dominus Papa cum omnibus Cardinalibus intrat Baſilicam S. Laurentii: & facta oratione ibi, accedit ad Altare; & aperto Altari, extrahit inde Capita Apoſtolorum Petri & Pauli.* Perinde *num.* 74. in exaltatione S. Crucis: *Papa cum Cardinalibus intrat Baſilicam S. Laurentii in mane: ubi trahens Reliquias Apoſtolorum Petri & Pauli &c.* Cencius hic poſt Innocentium III. Pontifex factus, Honorii III. nomine, de ſe ipſe teſtatur ap. Raynald. *to.* 13. *an.* 1217. *num.* 28. quod a Baſilica Salvatoris ad S. Mariam Majorem *proceſſionaliter* ivit *pedibus nudis prælatis Capitibus beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli.* Anno autem 1368. die 15. Aprilis Urbanus V. qui Avenione Romam venerat, per Urbem deportari eadem juſſit, ac deinde in eminenti eo Ciborio collocavit, quod majori Altari imminet, ut tradit Pagius Junior in ejus vita *num.* 32. ex Bulla ejuſdem Pontificis ap. *Monteмflaſconem an.* 1370. *quinto Cal. Aug.* quo ſcilicet menſe, ut ajebam (*To.* 2. *pag.* 6. *not. b*) inde diſceſſit rediturus in Franciam. Panvinius in Cod. MS. & ejus exſcriptor Raſpon. *de Eccl. Later. l.* 1. *c.* 5. *pag.* 31. hac de re ita loquitur. *Pontifex Urbanus, quum diu quæſiviſſet Apoſtolorum Capita, tandem in Sacello S. Laurentii ad Sancta Sanctorum in vaſculis argenteis admodum anguſtis invenit: quamobrem in marmoreo haud paulo elegantiori conditorio, quod adhuc extat, ab eodem Pontifice collocata ſunt.*

(*a*) Ju-

eo majori ritu & ſolemnitate, qua ſacri hujuſmodi Cardinalium conventus peragi unquam ſolent, celebrentur. Veſpere autem ſacras Apoſtolorum Reliquias veneraturi ſolemni cultu & pari animi devotione ad eamdem Baſilicam pergant dilecti filii Nobiles Viri Senator Urbis, & Romanorum Civium, & Cameræ Urbis Conſervatores, quorum pietatis exemplo commotus ad debitas immortali Deo gratias reddendas pro ineffabili munere ei collato in beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli patrocinio univerſus Romanus Populus celebri frequentia & æmula feſtinatione accedere contendat. Pomeridiano autem tempore aliorum dierum omnes Confraternitates hujus Almæ Urbis, per Venerabilem Fratrem noſtrum S. R. E. Cardinalem Vicarium pro tempore publico Edicto intimandæ, ſtatis ſuis quæque diebus ad eam Eccleſiam, ubi mane Miſſa in honorem Apoſtolorum celebrata fuerit, pie ac devote procedant (*a*). Singulis autem Confratribus proceſſionaliter accedentibus ſeptem annos & totidem quadragenas, & aliis omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui eamdem Eccleſiam, ubi Statio erit, religioſe viſitaverint, de Omnipotentis Dei miſericordia confiſi centum dies de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus. Monemus autem in Domino, & inſtantius rogamus, omnes Chriſtifideles in hac Alma Urbe natos & commorantes, ut pia Majorum

e ſcilicet ce- ...itas etiam ...erid. horis ...inuanda.

Indulgentia viſitantibus prædictas Eccleſias ſtatis diebus.

(*a*) Juxta hanc SS. D. N. Conſtitutionem Em. Card. Vicarius Edicta quotannis evulgat; quorum unum exhibemus aliorum inſtar: in quo aliquid variatum de Indulgentiis occurrit, annuente Pontifice: eſtque, ut ſequitur: *Fra Gio. Antonio del Titolo de' SS. Silveſtro e Martino a' Monti della S.R.C. Prete Card. Guadagni della Santità di Noſtro Signore Vicario Generale &c.*

INerendo noi alla Coſtituzione della Santità di Noſtro Signore BENEDETTO XIV. pubblicata il primo Aprile 1743., in cui per accreſcere maggiormente, e dilatare la divozione del Popolo Romano verſo li Santi Apoſtoli Pietro, e Paolo Protettori di queſt' Alma Città, ſi è degnata determinare, che non ſolo nel giorno Feſtivo del glorioſo Martirio de' medeſimi Santi Apoſtoli ſi celebrino ogn' anno ſecondo il ſolito i Veſpri, e Meſſa ſolenne nella Baſilica Vaticana, ma anche in tutti i giorni dell' Ottava; cioè, il ſecondo giorno nella Baſilica di S. Paolo: il terzo nella Chieſa di S. Pudenziana: il quarto in S. Maria in Via Lata: il quinto in S. Pietro in Vincoli: il ſeſto in S. Pietro in Carcere: il ſettimo in S. Pietro in Montorio: e l' ottavo, ed ultimo giorno nella Baſilica Lateranenſe, e che in oltre le Compagnie di Roma debbano proceſſionalmente portarſi alla viſita reſpettivamente delle ſuddette Chieſe ne' giorni da intimarſegli da Noi: Si ordina perciò, e comanda all' infraſcritte Compagnie, che ne i giorni qui ſotto ſtabiliti, nel dopo pranzo (eccettuato però il giorno della Feſta de' medeſimi SS. Apoſtoli, atteſo il concorſo, ed affluenza del Popolo alla ſuddetta Baſilica) ſi portino ciaſcheduna alla Chieſa aſſegnatale, cantando per la ſtrada le Litanie de' Santi, con duplicare l' invocazione di S. Pietro, e con riaſſumere le medeſime Litanie ſubito che ſaranno terminate. Nel ritorno poi dalla viſita, che fatta avranno prima delle ore 24. dovranno cantare le Litanie della beatiſſima Vergine, con riaſſumere come ſopra le medeſime, terminate che ſaranno, concedendo la Santità ſua a ciaſcheduno de' Fratelli dieci anni d' Indulgenza, ed altrettante Quarantene; ed a tutti gli altri Fedeli dell' uno e l' altro ſeſſo, che veramente pentiti, e confeſſati viſiteranno quella Chieſa, dove ſarà la Stazione, concede parimente ſette anni, ed altrettante Quarantene d' Indulgenza. Si eſortano pertanto tutti, e particolarmente le Compagnie, che cercando di emulare la pietà de' Maggiori nella venerazione dovuta a i glorioſi Apoſtoli, divotamente col ſolo Crocifiſſo, e ſenza confuſione ſi portino nelle Chieſe deſtinate loro, e con dare manifeſti contraſſegni della loro ſpirituale allegrezza, e lodare Iddio, che ne' Santi ſuoi viene glorificato, non manchino di celebrare la Solennità così grande di quel giorno, in cui meritarono i detti Apoſtoli ricevere da Dio la Palma del glorioſo Martirio, e di pregare il Signore per l' eſtirpazione dell' ereſia, eſaltazione della S. Madre Chieſa, e per la pace e concordia fra Principi Criſtiani. Dato in Roma dalla noſtra ſolita Reſidenza li 19. Giugno 1746.

F. G. A. Card. Vicario.

Ripartimento delle Compagnie, che dovranno portarſi alla viſita delle ſuddette Chieſe nell'anno corrente.

Giovedì 30. Giugno, ſecondo giorno dell'Ottava delli ſuddetti SS. Apoſtoli, dovranno portarſi alla Baſilica di S. Paolo.

Compagnia di S. Maria della Quercia de' Macellari.
Compagnia di S. Leonardo de' Scarpellini.
Compagnia di S. Giovanni della Malva in Traſtevere.
Compagnia di S. Barbara de' Librari.
Compagnia de' SS. Criſpino e Criſpiniano de' Calzolari.

Venerdì terzo giorno ſi porteranno alla Chieſa di Santa Pudenziana.

Compagnia de' Cocchieri in S. Maria in Cacabariis.
Compagnia de' Rigattieri.
Compagnia del Santiſſimo Nome di Maria.
Compagnia de' Lavoranti Falegnami.
Compagnia de' Fornari in S. Maria di Loreto.

Sabbato quarto giorno ſi porteranno alla Chieſa di Santa Maria in Via Lata.

Compagnia di S. Petronio de' Bologneſi.
Compagnia, o ſia univerſità de' Matarazzari.
Compagnia di Gesù Maria in S. Simone Profeta.
Compagnia di S. Catarina di Siena a Strada Giulia.
Compagnia del SS. Roſario e Sagramento in S. Niccola de' Prefetti.

Domenica quinto giorno ſi porteranno alla Chieſa di San Pietro in Vincoli.

Compagnia del SS. Crocifiſſo in S. Marcello.
Univerſità de' Pizzicaroli.
Compagnia o ſia Univerſità degli Oſti in S. Biagio della Foſſa.
Compagnia de' Teſſitori in S. Maria degli Angioli.
Compagnia de' Bergamaſchi.

Lunedì ſeſto giorno ſi porteranno alla Chieſa di S. Pietro in Carcere.

Compagnia del SS. Sagramento in S. Lorenzo e Damaſo.
Compagnia di S. Giovanni de' Genoveſi.
Compagnia de' Cuochi in SS. Vincenzio ed Anaſtaſio alla Regola.
Compagnia di S. Niccola in Arcione.
Compagnia di S. Ivo.

Martedì ſettimo giorno ſi porteranno alla Chieſa di S. Pietro in Montorio.

Compagnia di S. Spirito in Saſſia.
Compagnia di Campo Santo.
Compagnia di S. Giacomo in Borgo.
Compagnia di S. Anna de' Palafrenieri.
Compagnia del Gonfalone.

Mercoledì ottavo ed ultimo giorno ſi porteranno alla Baſilica Lateranenſe.

Compagnia de' Luccheſi in S. Bonaventura.
Compagnia del SS. Cuore di Gesù.
Compagnia del SS. Sagramento in S. Angelo in Peſcheria.
Compagnia della Beata Rita da Caſcia.
Compagnia delle Sacre Stimmate.

(*a*) S. Leo

rum exempla in veneratione erga beatos Apostolos laudabili studio æmulantes in Ecclesiis a Nobis constitutis devota celebritate conveniant, & spirituali lætitia exultantes laudantesque Deum, qui glorificatur in Sanctis suis, tantam Natalis diei Apostolorum celebrent solemnitatem. Siquidem de præsidio divinitus Nobis ad exemplum patientiæ, & confirmationem fidei præparato in horum excellentia Patrum merito est exultantius gloriandum, quos gratia Dei in tantam altitudinem provexit, ut horum alteri magnum & mirabile consortium potentiæ suæ tribuerit divina dignatio; alter vero vas electionis, & specialis Doctor gentium superno oraculo & cælesti sententia fuerit designatus. Præterea meminerint sæpe hanc Urbem potenti Apostolorum protectione a Barbarorum incursibus, a cæde, a depopulatione, ab incendiis, a terræmotibus aliisque innumeris periculis & calamitatibus liberatam. In mentem revocent innumera illa prodigia & gratias, quas ad gloriam Servorum suorum Brandeorum, vel Catenarum contactu, vel sola oratione, aut nominis invocatione antiquorum Fidelium pietas ac devotio ab Omnipotenti Deo obtinuit. Demum in memoria habeant verba illa beati Leonis Prædecessoris Nostri ad Romanum Populum ex beati Petri Cathedra clamantis & dicentis: *Licet omnem Ecclesiam, quæ in toto est Orbe Terrarum, cunctis oporteat florere virtutibus; vos tamen præcipue inter ceteros populos decet meritis pietatis excellere, quos in ipsa Apostolicæ petræ arce fundatos & Dominus Noster Jesus Christus cum omnibus redemit, & beatus Apostolus Petrus præ omnibus erudivit.* (a) Caveant igitur, ne sanctis suorum Pastorum monitis inobsequentes, ne immemores beneficiorum Dei, ne irreligiosi erga Servos ejus beatos Apostolos, & absimiles Majorum pietati inveniantur. Magnum enim periculum est, esse homines per oblivionem beneficiorum ingratos Deo, & Servis ejus, nec correptione corrigi, nec de gratiis recordari. Sciant denique, quod beatos Apostolos, qui apud Deum intercessores sibi esse non curat, suarum culparum severos Judices habebit, & quos conciliatores supernæ miserationis habere contemnit, offensæ majestatis sentiet ultores. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, decreti, statuti, definitionis, monitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

[Utri]usque Apo[stolor]um summa, & præcipua laus.

Admonitio sa[lu]berrima Ro[mano] populo.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimo tertio Kal. Aprilis Pontificatus nostri anno tertio.

Canonicis, Beneficiatis, & Clericis; necnon S. R. E. Cardinalibus, & Prælatis Rom. Curiæ seu Episcopis celebrantibus ex devotione tantum ad altare *delle Reliquie* in Sacrario Basilicæ Vat. eadem privilegia concedit, quæ Altaribus Privilegiatis sunt annexa.

Ex Autogr. Arch. Basil. Vatic. Caps. 7. Fasc. 269.

AN. CH. 1743. 25. Jun.

Petitio Canonicorum.

AD perpetuam rei memoriam. Cum, sicut dilecti filii Capitulum, & Canonici Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Nobis nuper exponi fecerunt, in Sacrario dictæ Basilicæ inter cætera Altaria, quæ inibi erecta sunt, illud reperiatur; in quo Sacræ, ut pie creditur, Sanctorum Reliquiæ, quibus eadem Basilica ditata est, asservantur (b), in eoque quamplurimæ Missæ quotidie celebrentur, ac proinde exponentes præfati idem Altare cælestium munerum, quorum dispensationem fidei nostræ credidit Altissimus, elargitione a Nobis condecorari plurimum desiderent: Nos

(a) S. Leo Serm. 2. in die assumpt.

(b) Iis tam multis quæ in superioribus diximus de hoc Altari Sanctis Episcopis Lamberto, & Servatio dicato Privilegium hoc velu ti columen accedit. In illud siquidem, ut tradit Alpharan. *num.* 164. translatum fuit Sacrum Corpus Joan. Chrysostomi, in cujus honorem, ac prædictorum Sanctor. Episcoporum an. 1567. S. Pii V. jussu consecratum fuit, ut ajebam supra *pag.* 237. *not. a.* Inde vero Chrysostomo honor additus: nam post annos 59. Urbanus VIII. ad Altare Sacelli Sixtini, seu Chori illum transfert an. videlicet 1626. Insequenti autem plenariam largitur Indulgentiam utriusque sexus fidelibus Sacellum idem invisentibus die festo S. Jo. Chrysostomi. Denique an. 1636. Urbanus idem privilegiatum pro defunctis declarat Altare Chori sup. *pag.* 244. Pari nunc demum honore affectam videmus pristinam Sancti hujus Sedem, in qua omnes Sanctorum Reliquiæ, quæ in nostra Basilica existunt, honorificentissime custodiuntur.

(a) Puta

Nos piis eorumdem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, ut quandocumque Sacerdos aliquis de gremio Capituli Basilicæ hujusmodi nempe Canonicus, Beneficiatus, & Clericus Beneficiatus, necnon S. R. E. Cardinalis, & Romanæ Curiæ Prælatus, seu Episcopus ad supradictum Altare *delle Reliquie* vulgo nuncupatum in dicto Sacrario existens, devotionis causa ductus, nulla prorsus obligatione obstrictus, pro anima cujuscumque Christifidelis, quæ Deo in caritate conjuncta ab hac luce migraverit, celebrabit sacrosanctum Missæ Sacrificium hujusmodi animæ, pro qua celebratum fuerit, perinde suffragetur, ac si ad Altare Privilegiatum fuisset celebratum, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostra & Cancellariæ Apostolicæ regula *de non concedendis Indulgentiis ad instar*, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

...Sanctitas sua ...is Canonicor. ...uit.

Obstantia omnia removet.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. diœces. sub Annulo Piscatoris die 25. Junii 1743. Pontificatus nostri anno tertio.

Constituit, ut Sanctorum Apostolorum Principes Petrus, & Paulus Urbis Romæ Patroni Principales nuncupentur.

Ex SS. D. N. Operum tom. VI. pag. 120.

...AN. CH. 1743. ...16. *Octob.*

CUm omnium communi æque, ac pio Ecclesiarum more institutum sit, ut quos e Sanctorum numero sibi singulæ Patronos elegerint, eos etiam, adjecto illustri Patronorum titulo, suis unaquæque Calendariis inscribant: minime dubitandum est, quin Romana potissimum Ecclesia Principum Apostolorum Petri, & Pauli Martyrio consecrata, ac supra alias in summum honoris, & gloriæ culmen evecta, a Fidei primordiis eosdem Apostolos uti *Patronos* habuerit apud Deum, seque in illorum tutela positam jure putaverit. Clarum antiquæ huic traditioni perhibent testimonium tum S. Leo Papa *serm. 1. de SS. Petr., & Paul.*, ubi eos Romæ Patronos nominat speciales: *Sicut autem*, inquit, *& Nos experti sumus, & Nostri probavere Majores, credimus, atque confidimus, inter omnes labores istius vitæ, ad obtinendam misericordiam Dei, semper Nos specialium Patronorum orationibus adjuvandos*: tum quoque S. Maximus Episcopus Taurinensis *Homil. 3. de iisdem*, ubi eos Romæ Patronos appellat peculiares: *Horum hodie concursu lætissimo recolit Roma Martyrium; & quorum dudum impia persecuta est sanguinem, eorum nunc peculiari devota Patrocinio gloriatur*: Eisdemque celebri Disticho concinit Sanctus Venantius Fortunatus: *A facie hostili duo propugnacula præsunt, Quos Fidei Turres Urbs caput Orbis habet*. At quia compertum est, in Ordine Divini Officii debita hac nota, ac insigni titulo Patronorum principalium Almæ Urbis Sanctos eosdem Apostolos nuncupari non consuevisse, eam fortasse ob causam, quod SS. Petrus, & Paulus Catholicæ Ecclesiæ Patroni cæteroquin Generales habeantur, eaque propter in communibus suffragiis ubique per Ecclesiam ipsam invocentur: Sanctissimus Dominus Noster BENEDICTUS XIV. solerter advertens, per hujusmodi Ecclesiæ universæ generale Patrocinium non effici, quominus iidem sint quamplurium per Orbem Ecclesiarum Patroni simul etiam peculiares, sive, ut aiunt, principales, & hoc nomine in earum Calendariis inscribantur; ratus est, non decere, ut quæ ipsorum Patrocinio Roma præ cæteris lætatur, eos ubi maxime oportet, Sacris videlicet in Fastis Patronos non appellet. Qua de re Sanctitas Sua, ut imposterum debita honoris, & obsequii ratio servetur in recolenda memoria Principum Apostolorum, quorum præsenti ope, ac tutela Christiana Respublica, undique procellis acta, ac gravioribus in dies ærumnis confecta, tandem erigatur; mandat, ac præcipit, memoratos Apostolorum Principes SS. Petrum, & Paulum posthac Romano quoque Calendario, sive Ordini Divini Officii pro degentis in Urbe Cleri directione quotannis imprimendo, similiter inscribi, titulo scilicet principalium Urbis Patronorum non omisso. Præterea eadem Sanctitas Sua inhærens Decretis alias editis a Sacra Rituum Congregatione, & a Prædecessoribus suis Romanis Pontificibus approbatis, declarat, quod Commemorationi, quæ in unaquaque Civitate, & Diœcesi ex laudabili consuetudine, & Rubricarum dispositione fit Sanctorum suorum Patronorum Principalium inter Suffragia Sanctorum post Laudes, & Vesperas in Divinis Officiis, quando

Principales ...n. Ecclesiæ ...ronos esse SS. ...stolos Petrum Paulum Au...res testantur.

...ordine Div. ...f. hactenus de... ...erabatur is ...alus

Quod ne in posterum fiat auct. Apost. cavetur,

In Calendario sive ord. Divini Off. eum titul. imprimendo

quando Commemorationes, five Suffragia Sanctorum recitantur, tum Romæ, tum alibi, ubicumque Sancti Apoſtoli Petrus, & Paulus uti Patroni principales coluntur, ſatisfactum cenſeatur per eam Commemorationem ordinariam, ſeu communem, quæ ſit eorumdem in univerſa Eccleſia poſt Commemorationem B. M. V. Atque ita Sanctitas Sua mandat, decernit, & declarat. Hac die 16. Octobris 1743.

Fr. J. A. Card. Guadagni Pro-Præfectus.

De Proceſſione generali in Solemnitate Sanctiſſimi Corporis Chriſti, tempore Apoſtolicæ Sedis vacantis, in Urbe peragenda.

Ex SS. D. N. Bullar. To. 1. pag. 496.

AN. CH. 1745. 16. Febr.

BEnedictus Epiſcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Paſtoralis ſollicitudinis officium; quantum Nobis ex alto conceditur, omni ex parte implere ſatagentes, non ſolum ea, quæ ſub oculis noſtris geruntur, opportunis legibus apte ordinare, atque dirigere ſtudemus; verum etiam providentiæ noſtræ intuitum ad ea intendere non omittimus, quæ poſt expletum a Nobis hujuſce mortalis vitæ curſum, ubi Omnipotenti Deo, qui numeravit dies noſtros, ita placuerit, aut fieri neceſſario debere, aut evenire poſſe proſpicimus.

Feſtum Corporis Christi Sede Vacante ſæpe occurrit.

Sane ex quo in hac Romana Urbe a prima fere ætate diverſis in gradibus commorati ſumus, meminimus, non ſemel ſed iterum, ac tertio (a) jam contigiſſe, ut, vacante, per obitum Romani Pontificis, Apoſtolica Sede, ſolemnitas Corporis Chriſti recurreret, in qua, ex pia Urbani Papæ IV. Prædeceſſoris Noſtri inſtitutione ac lege, & fructuoſa univerſæ Catholicæ Eccleſiæ conſuetudine, poſt exacta Paſchatis & Pentecoſtes ſolemnia, vivificum Euchariſtiæ Sacramentum, continuata per dierum Octavam celebritate, & publicis ſupplicationibus a Chriſtifidelibus percolitur. Cumque hujuſmodi ſupplicationibus ſive Proceſſionibus, vivente Romano Pontifice, initium det prior illa & ſolemnior ſupplicatio, quæ incipiens ab ipſo Pontificiarum Ædium Vaticani Sacello, præeuntibus & ſubſequentibus omnibus tam Sæcularis, quam Regularis Cleri, Romanæque Curiæ & Pontificiæ Aulæ Officialium Ordinibus, per congruum viarum ambitum, ad Baſilicam Principis Apoſtolorum procedit, ibique terminatur;

Proceſſio fieri ſolita, vivente Pontifice, tunc variatur:

vacante, ut prædiximus, Apoſtolica Sede, Nobiſque, poſt mortem recol. mem. Prædeceſſorum Noſtrorum Benedicti Papæ XIII., & Clementis Papæ XII., intra Apoſtolicorum Comitiorum ſepta commorantibus, quæſtionem hanc, non ſine ſententiarum atque ſtudiorum varietate audivimus agitari; an ſcilicet in eodem Vaticano, an vero in Lateranenſi Patriarchio, ſolemnis illa, & generalis, de qua ſupra dicebamus, ſupplicatio peragenda eſſet. Et quidem præmiſſis incaſibus, Noſtris primum oculis aſpeximus, deinde etiam aliorum relatione audivimus, præfatæ ſolemnitatis celebritatem duplici ſupplicatione inchoatam fuiſſe, quarum altera in Baſilica S. Joannis in Laterano, altera vero ſimul eodem tempore in Baſilica S. Petri in Vaticano habita fuit: Diviſionem autem factam fuiſſe eorum, qui primæ hujuſmodi generali ſupplicationi intereſſe tenebantur; nonnullis videlicet ad unam, aliis vero ad alteram ex prædictis Baſilicis accedentibus, prout vel ratione, vel imperio, vel etiam propria voluntate atque arbitrio adducti fuerunt.

Bipertito eni. Sede vacante eri minus recte conſuevit.

Quod quum Noſtra, & aliorum etiam complurium ſententia, nec Eccleſiaſticis regulis, ac ritibus, nec piæ Prædeceſſorum Noſtrorum menti, conſentaneum eſſe judicaverimus; neque vero abſque notabili Divini Cultus imminutione, & Populi ſcandalo reipſa fieri contigerit: Nos, cupientes tantæ ſolemnitatis initia, communibus omnium ordinum ſtudiis, eoque maximo cultus ſplendore, quo potiſſimum fidelium mentes ad debitum erga Divinæ bonitatis myſteria venerationis affectum excitantur, omni tempore concelebrari; Motu proprio, & ex certa ſcientia, poſt maturam deliberationem hac de re habitam, hanc in poſterum præcepti Noſtri formam volumus eſſe perpetuam, qua de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, atque mandamus, ut, ſicuti Sede plena de

SS. decernit, ut fiat in poſterum acſi Pontifex viveret.

(a) Puta an. 1691. dum comitia habebantur pro electione Innoc. XII. quo tempore SS. D. N. ſeptimum decimum ætatis annum eſt ingreſſus. 1730.; quum Clementis XII. agitabatur electio in comitiis, queis idem intererat Cardinalis Epiſcopus Anconitanus; ac demum 1740. quum ipſe Archiep. Bononienſis ad Summi Pontificatus apicem eſt evectus.

(a) Li

na de mane Feriæ v. poſt Feſtum SS. Trinitatis unica ſupplicatio, ſive Proceſſio Generalis SS. Corporis Chriſti in Urbe peragi conſuevit, ita eadem Apoſtolica Sede vacante, ubi Solemnitatem prædictam, anno vertente, celebrandam eſſe contingat, unica pariter in Urbe Generalis Proceſſio habeatur, cum interventu omnium & ſingulorum, qui de cætero, hujuſmodi ſupplicationi generali adeſſe tenentur; quorum nomina, & incedendi ordo, aliis Noſtris Apoſtolicis Literis hac ipſa die manu Noſtra ſubſcriptis diſtinctius expreſſa reperiuntur (*a*). Dum autem pro hujuſmodi generali ſupplicatione Sede vacante, ut præfertur, habenda, congruum, opportunumque locum deligere, & conſtituere mente, animoque verſabamus; illud Nos maxime permovit, quod animadvertimus, in cæteris per Chriſtianum Orbem Civitatibus, tempore Epiſcopalis Sedis vacantis, nihil mutari ſolere circa locum, aut Eccleſiam, in quo, ſeu qua, Epiſcopo vivente, quotannis præcipua hujuſmodi Proceſſio Corporis Chriſti celebrari ſolet. Itaque quemadmodum in Urbe, Sede plena, Proceſſio Generalis hujuſmodi in Vaticano celebratur, quantumvis Pontifex in ejuſdem Vaticani Ædibus actu non commoretur, ſed in Quirinali Palatio degat, vel etiam eumdem extra Urbem moram trahere contingat; ita nihil obſtare cenſemus, quominus, etiam defuncto Pontifice, Proceſſio Generalis die Feſto Corporis Chriſti in Vaticano pariter celebretur; quin potius id ſatis congruum & opportunum fore judicamus, habita ratione tum Vaticani Conclavis, in quo Collegium S. R. E. Cardinalium, ad maximum in Terris opus peragendum tunc temporis permanet, tum frequentiæ populi, qui hac de cauſa per eos dies ad Vaticanum confluit. Inchoanda igitur erit prædicta ſupplicatio generalis a Baſilica Vaticana, ea hora, quæ a Congregatione Cardinalium in Ordine Priorum indicetur. Et quidem Miſſæ Sacrificium per eum, a quo Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ut infra, deferendum erit, ad Altare Cathedræ S. Petri celebrabitur. At quoniam plures cauſæ obſtant, quominus tempore Sedis vacantis amplior ille ambitus, atque ſplendidior viarum apparatus ſervetur, qui, vivente Pontifice ſive is præſens ſit, ſive abſens, obſervari conſuevit; ſtatuimus prædictam ſupplicationem per brevius illud iter procedere, eodemque apparatu perfici, quo jam alias, vacante Apoſtolica Sede, in eodem Vaticano factam fuiſſe conſtat (*b*). In ejus quoque regreſſu, volumus, omnes & ſingulos, qui in Proceſſione interfuerint, cum intortitiis accenſis, intra eamdem Baſilicam de more diſpoſitos, uſque ad extremum manere: ac demum, Sanctiſſimo Sacramento ſuper Altare majus, Confeſſionis videlicet Principis Apoſtolorum, per manus Diaconi Epiſcopo adſtantis collocato, & conſuetis precibus devote decantatis, ab ipſo Epiſcopo celebrante trina benedictione cum eodem Sacramento ſuper Populum data, auguſtam ſanctamque celebritatem abſolvi. Et quia prædicta ſupplicatio, quæ ſic, ut præmiſimus, Noſtræ hujus Ordinationis vigore celebranda erit, nequaquam habenda eſt pro peculiari Proceſſione Baſilicæ Vaticanæ; quæ quidem Baſilica propriam ſupplicationem peragit in die Octava Corporis Chriſti; ſed locum tenere debet generalis illius ſupplicationis, quam, Sede plena, Romanus Pontifex celebrare ſolet, & in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ab ipſo Pontifice, vel, eo impedito, ab antiquiore ex S.R.E. Cardinalibus defertur. Hinc eſt, quod, Sede Apoſtolica, ut præfertur, vacante, volumus, ut a Collegio prædictæ S.R.E. Cardinalium, hoc eſt a Congregatione trium Cardinalium in quolibet Ordine Priorum, & a Cardinali ejuſdem S. R. E. Camerario, triduo ante Solemnitatem Corporis Chriſti, aliquis eligatur, & deputetur, qui præfatum Auguſtiſſimum Sacramentum deferat, unus nimirum ex Patriarchis, & Archiepiſcopis, aut Epiſcopis in Romana Curia præſentibus; cui miniſtrare debebunt Sacri illi Miniſtri, qui in Capellis Cardinalitiis Officio Diaconi & Subdiaconi ſunt perpetuo addicti. Acolythi pariter Capellæ Pontificiæ, necnon ejuſdem Capellæ Clerici, aliique inferiores Miniſtri, in propriis Officiis rite miniſtrabunt, ſub directione eorum ex Pontificiis Cæremoniarum Magiſtris ſupranu-

[...]tiam Vac. [...]roceſſio generalis facienda.

Pontif. in [...]nali de[...] vel etiam [...]e proceſſio Vaticano; Sede Vac.

Proceſſionis ordo & iter.

Eadem non eſt peculiaris Baſil. Vatic. ſed generalis Rom. Urbis

Quare Antiſtes qui SS. Sacram. portet, eligendus a Sac. Collegio.

(*a*) Literæ iſtæ Apoſtolicæ continuo has ſequentur.

(*b*) Amplior olim fiebat iſte ambitus, & Cæremoniale Aug. Patritii, quod an. 1516. ab Electo Corcyrenſi editum fuit, Leone X. Pontifice adhuc fieri conſueviſſe teſtatur (*lib. 2. ſect. 2. cap. 15.*) etenim antiquum illum ſic deſcribit: *Itur per viam rectam uſque ad Caſtrum S. Angeli, & per aliam viam, quæ ſancta dicitur, revertitur ad Baſilicam S. Petri*. Viam rectam hodie dicimus Burgum S. Angeli: via autem Sancta, magna ſaltem ex parte, appellatur Burgus vetus. Quando iſte ambitus deſueverit, Alexandrina ſubſtituta viæ rectæ, incompertum mihi eſt. Certe jam pridem obtinuit; ut vivente Pontifice uſque ad S. Jacobi Coxacaballi Eccleſiam perveniatur; inde per Burgum veterem fiat reditus ad Baſilicam. Sede autem vacante proceditur juxta domos, quæ terminant plateam, Ruſticucii nuncupatam: ita ut Baſilicæ & Palatii Apoſtolici conſpectus nuſquam amittatur.

Præsules, Ministri&c. iidem qui Pontifice vivente.

pranumerum, qui, juxta Constitutionem a san. mem. Decessore Nostro Clemente Papa XII. de rebus Sede vacante peragendis editam, cum aliis ingredi Conclave non permittuntur. Item Cantores ejusdem Capellæ Pontificiæ Hymnos & Laudes de more concinentes, & Missæ celebrationi interrunt, & totam supplicationem in suo gradu & ordine prosequentur. Umbellam vero seu Baldacchinum, iidem fere suis respective vicibus deferent, qui, vivente Pontifice, ejusmodi decorantur prærogativa. Ejusdemque Umbellæ latera, tam Officiales virgæ rubeæ cum intortitiis, quam Servientes Armorum, sive Mazzerii Papæ nuncupati, cum Maziis argenteis, & Milites Helvetici cum suis Decurionibus atque Tribunis, militari ritu armati, claudent, & respective custodient. Nullam vero peculiarem Crucem volumus elevari, sub qua tota supplicatio incedat; sed propriam Crucem a singulis tam Sæcularis, quam Regularis Cleri, Capitulis, Ordinibus, sive Corporibus, ex quibus Processio componitur, de more erectam deferri. Cursores etiam Cardinalis pro tempore Urbis Vicarii, quemadmodum Sede plena mos est, totum Processionis Ordinem dirigere mandamus. Sacræ autem Vestes, necnon Ostensorium, Thuribulum, Candelabra argentea, Funalia, Umbella, seu Baldacchinum, & reliqua supellex ad Sacram Functionem necessaria, ab Apostolico Sacrario, seu respective a Pontificia Floreria, subministrari debebit. Cerei quoque, quotquot necessarii erunt, sumptibus Cameræ Apostolicæ provideri; ac demum Porticuum Vaticani & reliqui ambitus apparatum, Apostolicarum Ædium Aulæis, ut vivente Pontifice, moris est; & in reliquo, ejusdem Cameræ Apostolicæ sumptibus, adornari præcipimus. Denique Pontificios Milites Urbanos per totum Processionis iter dispositos de more adesse, eamdemque subsequi, & custodire jubemus. Quapropter omnibus, ad quos spectat, & ad quos in casu pro tempore spectabit, committimus & mandamus, ut quæcumque, ad Divini Cultus & Religionis incrementum, ac decus, hac Nostra Constitutione statuimus & ordinavimus, singuli pro virili parte respective impleant, & ab aliis impleri curent. Specialiter autem Venerabilibus Fratribus Nostris S.R.E. Cardinalibus, iisque potissimum, qui pro tempore in quolibet Ordine Priores existent, una cum ejusdem S.R.E. Cardinali Camerario injungimus, ut opportuna mandata atque præcepta, pro præmissorum omnium executione expediant. Itemque ejusdem S.R.E. Cardinalibus pro tempore Camerario, Vice-Cancellario, & Majori Pœnitentiario, ut omnes sibi respective Subditos Ministros, & Officiales, eorumque Collegia, sive Ordines, qui hujusmodi Processioni Generali de more adesse debent, sub consuetis præceptis & pœnis, adesse compellant. Ac demum Cardinali, qui pro tempore in Urbe, ejusque Districtu, Romani Pontificis Vicarius existet, ut omnes Cleri Sæcularis & Regularis Ordines, qui, vivente Pontifice, eidem pariter supplicationi interesse solent, Collegia, Capitula, etiam Basilicarum Patriarchalium, & Collegiatarum etiam insignium, aliosque omnes etiam necessario exprimendos, sub consuetis pariter præceptis, ac pœnis, auctoritate sibi a Nobis in perpetuum harum tenore delegata, jubeat interesse. Has enim Nostras Literas, & in eis contenta quæcumque perpetuo firma, & efficacia existere volumus, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, atque ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit plenissime observari; Sublata omnibus & quibuscumque, etiam S.R.E. Cardinalibus prædictis, eorumque Collegio, & Ordinum respective Prioribus, & S.R.E. Camerario, aliter decernendi & statuendi facultate; & non obstantibus, si quæ in contrarium facientes adesse dicantur, Apostolicis Constitutionibus & Ordinationibus quibuscumque; necnon quarumcumque Ecclesiarum, Basilicarum, etiam Patriarchalium, & Collegiatarum insignium, & quorumvis Ordinum, Congregationum, Institutorum, Collegiorum, Communitatum, ipsiusque Cleri Urbis, & Personarum singularium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, & quavis alia firmitate roboratis Privilegiis, Statutis, Constitutionibus, usibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiamsi de iis, eorumqne respective tenoribus expressa & individua mentio habenda foret. Quibus omnibus & singulis, alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad præmissorum effectum plenissime & amplissime motu pari derogamus, & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo Hominum liceat paginam hanc Nostrarum Constitutionis, Ordinationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sacra supellex ex Apostol. Floreria desumenda.

Cavet, ut Literæ istæ executioni mandentur.

Card. Cam. Vicecanc. P. & Vicar. U. id injungi.

Literar. hujusmodi auctor.

Contra omnib. constitutionibus derog.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimo quarto, quartodecimo Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Mo-

Motu Proprio &c. Omnibus & singulis Officialibus Romanæ Curiæ, qui alias juxta antiquum ejusdem Curiæ morem, & ritum, in generali Pontificia Processione Sanctissimi Corporis Christi cum albis intortitiis, Apostolica Sede plena, interesse solent, ac debent, quoties Processionis celebritatem hujusmodi, tempore prædictæ Sedis Vacantis, occurrere contigerit, quemadmodum illius tunc peragendæ formam Apostolicis nostris Literis hac ipsa die sub Plumbo datis in perpetuum præscripsimus, ita præsentis nostri Motus proprii &c. Schedula districte præcipiendo mandamus, ut ipsi pro eorum debito, & condigna erga tantum Sacramentum veneratione, celerique, & tranquilla actus hujusmodi expeditione, sub poena privationis a perceptione emolumentorum ratione suorum respective Officiorum per duos continuos menses ex tunc proxime futuros eis obvenientium, aliisque arbitrio tunc existentium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, quibus dictarum Literarum nostrarum executionem injunximus, in contrafacientes infligendis, in eadem Processione ordine infra assignando, absque ulla contradictione aut replicatione, vel interpellatione, incedere debeant. Nos etenim eisdem Officialibus, atque omnibus & singulis eorum Ordinibus, ac Collegiis quibuslibet, super quæstionibus, & controversiis quoad procedendi Ordinem, silentium imponimus, donec aliter a Nobis aut Successoribus nostris Romanis Pontificibus, vel competentibus Judicibus definitum fuerit in Judicio petitorio, quod eis earumdem tenore præsentium reservamus. Officiales autem Cameræ, Cancellariæ, & Poenitentiariæ Apostolicarum, quibus consuetum in eadem Processione locum præservamus, volumus eodem incedere ordine, quo descripti reperiuntur in Rotulo a Nobis sub initio, & quolibet Pontificatus Nostri anno subscribi solito, seu in aliis Rotulis a Romanis Pontificibus Successoribus nostris pro tempore subscribendis. Quorum Rotulorum seriem, & ordinem, ne vacante Apostolica Sede prædicta de eorum vigore, & subsistentia hæsitari contingat, ad præmissorum effectum tantum, ex nunc, prout ex tunc, & e contra confirmamus, & approbamus. Ac, quandocumque casus obvenerit, hujusmodi Ordinem seu seriem Rotuli ultimo loco a Romano Pontifice tunc proxime defuncto subscripti, illiusque integrum tenorem ante ipsum Processionis prædictæ initium per unum ex Pontificiis Cursoribus de more legi, & recitari præcipimus. Quo vero ad alias Personas, de quibus in dictis Literis meminimus, earum nomina, officia, & incedendi Ordinem, ut infra præscribimus, videlicet.

Mandatum Apostolicum Officialibus Rom. Curiæ.

Judicium petitorium iisdem reservatur.

Officialium ordo idem qui in rotulis.

Ordo generalis totius processionis

Præcedentibus Alumnis Hospitii Apostolici, & Orphanotrophii; tum Ordinibus Regularium, Parochis Ecclesiarum Urbis cum Stolis, Clero, atque Capitulis Ecclesiarum etiam Collegiatarum Insignium, & Basilicarum etiam Patriarchalium, ordine suo.

Officiales Cancellariæ Apostolicæ, necnon Cameræ, Poenitentiariæ, aliique in consueto Rotulo descripti, juxta Ordinem ibi adnotatum.

Cantores Papæ.

Gubernator Conclavis } Simul.
Gubernator Urbis }

Ambo cum Rochetto & Mantelletta nigra, & cum intortitiis, quæ ab aliquo ex ipsorum Familiaribus Nobilibus deferri poterunt.

Duo Acolythi cum Funalibus argenteis.

Duo alii Acolythi cum Candelabris.

Acolythus cum Navicula.

Acolythi duo cum duobus thuribulis.

Duodecim ex Officialibus virgæ rubeæ cum intortitiis a lateribus.

Servientes Armorum a lateribus.

Item a lateribus Milites Helvetici cum suis Tribunis.

Antistes deferens Sanctissimum Sacramentum cum Diacono & Subdiacono sub Baldacchino.

Duo alii Acolyti cum Funalibus argenteis.

Minister de Mitra.

Prælati Romanæ Curiæ.

Auditor Cameræ } Simul.
Thesaurarius Generalis }

Patriarchæ.

Archiepiscopi.

Episcopi,

juxa eorum gradum, & respectivam antianitatem nulla ratione habita assistentiæ Solio Papæ.

Protonotarii Apostolici Participantes tam de numero, quam supranumerum, aliique in eorum Scamno locum habentes.

Abbates habentes locum in Capella.

Generales Ordinum habentes locum ut supra.

Auditores Rotæ, cum Magistro Sacri Palatii.

Clerici Cameræ, ejusdemque Præses.

Referendarii Votantes Signaturæ Justitiæ, cum ejusdem Auditore.

Abbreviatores de Parco majori.

Advocati Consistoriales, cum Procuratore Fiscali, & Commissario Cameræ.

Procuratores Ordinum.

Referendarii Baldacchinum deferent ab Altari Cathedræ S. Petri usque ad Portam Basilicæ.

Baldachini portitorum vices.

Officiales Collegii Sancti Petri a Porta Basilicæ usque ad Catenam Palatii.

Magistri Viarum, aliique ejusdem Officii Ministri, a Catena ad finem Peristylii.

Officiales Collegii Sancti Pauli ab una ad alteram extremitatem Peristylii.

Natio Florentinorum per aliud Brachium Peristylii usque ad Portam Ferream.

Natio Senensium a Porta Ferrea usque ad Altare Confessionis Sancti Petri.

Servien. armorum, & Cursorum Vicarii munia.

Servientes Armorum, & Cursores Cardinalis Vicarii cum suis Maziis totam Processionem custodiant, & hortentur ad procedendum, & non permittant sub finem aliquos exire cum intortitiis, nec ea extinguere, nisi data per Antistitem Benedictione super Populum cum SS. Sacramento.

Militum Urbanorum turmæ Processionem sequantur atque custodiant, & fiant solitæ mortariorum explosiones in consuetis locis.

Quocirca Gubernatori Conclavis, & Gubernatori Urbis ejusdemque Urbis Vicesgerenti tunc & pro tempore existentibus per easdem præsentes committimus, & mandamus, ut in consuetis respective locis adstantes, necnon illis Cæremoniarum Apostolicarum Magistris Supranumerum, qui etiam tunc & pro tempore extra Conclave existent, ut pro eorum officii debito præsentis Mandati nostri schedulam, & in eis contenta quæcumque, singuli pro virili parte exequi, & observari faciant. Notariis quoque Cameræ Apostolicæ, ut prædictis Conclavis & Urbis Gubernatori, ac Vicesgerenti assistant, describentes nomina singulorum contumacium & inobedientium, quos præmissis, & gravioribus etiam pro excessuum qualitate pœnis puniri & mulctari volumus. Præsentes quoque, & desuper, si videbitur, expediendas Literas semper validas, & efficaces fore & esse, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, & ab omnibus, ad quos quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque & non alias per quoscumque Judices &c. etiam prædictæ S.R.E. Cardinales, sublata &c. judicari &c. debere, irritumque &c. attentari. Non obstan. quatenus opus sit, Nostra & Cancellariæ prædictæ Regula de jure quæsito non tollendo, & privilegiis, ac indultis, & Literis Apostolicis Collegiis prædictis eorumque singularibus Personis, etiam in limine eorumdem Collegiorum erectionis concessis, cæterisque Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac prædictorum Collegiorum etiam juramento &c. roboratis statutis &c. cæterisque contrariis quibuscumque; cum clausulis opportunis.

Executio presentium literar. demandatur.

Fiat motu proprio P.

Summa Formular. consue.a.

Et quod dictæ Regulæ, necnon Privilegiorum, & Indultorum prædictorum quomodolibet concessorum tenores etiam veriores, ac Datæ, habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in Literis etiam per viam de Curia, si videbitur, expedien. Et de perpetuis mandato, commissione, derogatione, voluntate, aliisque præmissis, ut supra in dictis Literis latissime extenden. Volumus autem, quod sola præsentis nostri Motus proprii Schedulæ Signatura sufficiat, & illius quoque exempla, seu transumpta etiam impressa manu alicujus Notarii publici subscripta, & personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ Sigillo munita, ubique fidem faciant in judicio, & extra illud, Regula quacumque contraria non obstante.

Fiat P.

Literarum Apostolicar. publicatio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem quartodecimo Kalendas Martii Anno Quinto.

Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi millesimo septingentesimo quadragesimo quinto, Indictione octava, die vero octava Martii, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini BENEDICTI Divina Providentia PAPÆ XIV. Anno Quinto, supradicta Constitutio, & Schedula Motus proprii affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Lateranensis, & Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, Curiæque Generalis in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Franciscum Romolazzi Apost. Curs.

Petrus Righi Mag. Curs.

De

Concedit Ecclesiæ Parochiali S. Jacobi Coxacaballi viginti loca Montium Cameralium non vacabilium cum reservatione omnium fructuum pro Vicario ejusdem Parochialis Ecclesiæ curam animarum exercente a Primicerio integre persolvendorum.

Ex Bulla unionis Congregationis Clericor. Regular. Doctrinæ Christianæ ubi de centum locis montium dismembratis res est. Bullarii SS. D. N. tom. 2. pag. 357.

AN. CH. 1747. 5. Decemb.

oca Montium . Ecl siæ S. cobi concedun- .

APostolici muneris &c. Reliqua vero viginti loca hujusmodi a quibuslibet oneribus, & obligationibus similiter libera convertat & transferat (Administrator generalis locorum montium) in faciem Ecclesiæ prædictæ S. Jacobi in Civitate Leonina existentis, & Basilicæ Principis Apostolorum Filialis, cum reservatione tamen omnium fructuum eorumdem viginti Locorum Dilecto Filio Primicerio Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia institutæ ex numero Canonicorum præfatæ Basilicæ electo, ejusque successorum in perpetuum ex eodem cœtu eligendorum, ad effectum videlicet, ut ipse pro tempore existens Primicerius eosdem fructus a dictis Kalendis deinceps decurrendos Vicario dictæ Parochialis Ecclesiæ S. Jacobi, pro exercitio Curæ Animarum illius Parochianorum per ipsius Basilicæ Capitulum & Canonicos ad nominationem dictæ Archiconfraternitatis amovibiliter ad nutum nunc & pro tempore deputato, absque alicujus cura integre persolvat, vel persolvi faciat. Ideoque idem Generalis Administrator consuetas Literas Patentes, juxta ordinationem nostram hujusmodi, faciat expediri. Nos enim Collegii, & Vicarii prædictorum indigentia fide dignis relationibus intellecta, volentes utrique de opportunæ subventionis auxilio providere, eidem Collegio prædicta Loca octoginta cum eorum fructibus, dicto vero pro tempore existenti Vicario fructus reliquorum viginti Locorum Montium in faciem præfatæ Ecclesiæ transferendorum, ut prædiximus, percipiendos, per easdem præsentes in perpetuum respective concedimus, assignamus, tribuimus, & appropriamus.

Eorumque fructus Vicario curam animar. exercenti.

De Be-

LECTORI MONITUM.

QUamquam ex eo die, quo Collectioni huic recensendæ insisto, semper Typothetarum, quam Præli operas alacriores expertus sum: mense tamen Octobri labentis anni 1751. neutras esse impares mirabar equidem, mecumque ipse gaudebam; quidnam præli celeritas præsagiret, ignorans. Fore enim sperabam, ut Apostolicæ tot literæ ad res, & personas Vaticanæ nostræ Basilicæ pertinentes ederentur in lucem; sicque Hannibalis Albani Card. S. Clementis, Portuensis Episcopi, ac Basilicæ ejusdem Archipresbyteri desiderium vehemens impleretur. Extremo siquidem suæ vitæ tempore nil cupidius appetebat, quam perpetuo hoc munificentiæ genere, quum tot alia in Basilicam suæ liberalitatis argumenta dederit, Canonicos Beneficiatos, & Clericos impertire. Idcirco tanto cum ardore, sumtuque hujusmodi segetem, Tabulariis excussis, compararat. At o spes hominum fluxas, atque fallaces! Qui affectæ jampridem valetudini insuevisse videbatur, & cui paulo ante (*p. 288. not. a*) diuturnam, faustamque vitam ominabar, eum nunc fletu prosequar necesse est. Nam XIV. Calendas Novembres adventare sentiens supremam horam, Sacramenta rite suscepit, deinde summopere optare se ait cum Christi Vicarii benedictione ex mortalium convictu recedere. Quod ubi SS. D. N. accepit, continuo per se ipse adiit moribundi Cardinalis ædes, votaque ejus cumulatissime explevit. Altero post die decessit, Justisque illi de more persolutis in duodecim Apostolorum sacra æde a. d. x. Cal. Novembres, noctu ad nostram Basilicam elatum cadaver sine ulla pompa, in S. Clementis sacello quod in Basilicæ ejusdem Sacrario extat in loculo recens substructo, ac fornicato, tumulatur. Natus an. 1682. die 15. Aug. fecerat annos 69. menses duos, dies sex: nobis præfuerat Archipresbyter ab an. 1712. die 18. Januarii annos 39. menses novem, dies tres. ut patet ex Inscriptione caps. plumb. insculpt.

D. O. M.
Hannibal Episcopus Portuensis
Cardinalis Albanus
S. Clementis nuncupatus
Sacros. Vatic. Basilicæ Archipresbyter
Olim S. R. E. Camerarius
Clementis XI. Pont. Opt. Max. Fratris Filius
Natus Urbini xv. Augusti
MDCLXXXII.
Obiit Romæ xxi. Octobris
MDCCLI.

De Benedictione, & traditione Pallii.

Ex Bullar. SS. D. N. tom. II. pag. 494.

AN. CH. 1748. 12. Aug.

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Rerum Ecclesiasticarum origines quo altius ex sacræ antiquitatis memoria repetimus, eo magis illas & solidis fundamentis innixas, & sublimi non minus, quam vetusta institutione venerabiles, ipsaque disciplina & ritu graves ac religiosas, agnoscere & comprobare gaudemus. Ita porro de sacris Palliis, quæ a Romano Pontifice Patriarchis, & Archiepiscopis concedi, ipsisque in Curia præsentibus tradi, absentibus autem transmitti consueverunt, a primis usque Ecclesiæ sæculis complura extant certissima monumenta; nec dubium est, quin eorum traditioni, sive transmissioni, solemnis semper præmissa fuerit benedictio. Quia tamen hujusmodi Benedictionis ritus nonnullas mutationes in evolutione temporum subiisse dignoscitur; officii Nostri esse judicavimus illius formam perpetuis futuris temporibus observandam constituere, ac præsentium Literarum auctoritate firmare.

Pall. or. Archiepisc. vetustissima benedictio.

Inter speciales prærogativas Basilicæ Sancti Petri in Vaticano, quarum meminit Petrus Mallius ejusdem Basilicæ Canonicus tempore Alexandri III., hæc recensetur, (a) quod *in ea tantum vigilantur Pallia*, quæ a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiscopis mittuntur. Maphæus autem Vegius alter Sancti Petri Canonicus sub Prædecessore nostro Martino V., lib. 2. Rerum memorabilium Basilicæ Sancti Petri, piam supplicationem describit, quæ ab ipsius Basilicæ Clero, cum cantu Psalmorum Pœnitentialium, Litaniarum, aliarumque precum, fiebat, dum ad Pallia benedicenda procedebatur; atque addit, nocturnas vigilias ea occasione ita celebrari consuevisse, quemadmodum in pervigilio Festi Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli. De hujusmodi Vigiliis similiter mentio est in Libris Sacrarum Cæremoniarum Ecclesiæ Romanæ, qui tribuuntur Christophoro Marcello Archiepiscopo Corcyrensi, a quo videlicet Prædecessori quondam Nostro Leoni Papæ X. oblati fuerunt; ubi etiam *l.* 1. *sect.* 10. *c.* 5. dicitur, quod ipsa Pallia demittebantur in sacram Beati Petri Confessionem, ut supra illius Corpus consisterent: *Per Canonicos Basilicæ ponuntur super Corpora Petri & Pauli Apostolorum sub Altari Majore, ubi factis de more Vigiliis* (b), *illa per noctem dimittunt, deinde restituunt Subdiaconis, qui in loco honesto ea conservant*: Erat quippe in anteriori fronte Altaris dictæ Confessionis parva quædam veluti fenestra, & in hujus solo intra ipsius Altaris molem, foramen erat, Æneæ Arcæ ad perpendiculum respondens, in qua Sacrum Apostolorum Principis Corpus requiescit; ut latius legere est in descriptione veteris situs; & formæ ejusdem Confessionis, quam Michael Lonigus Prædecessori Nostro Urbano Papæ VIII. dicavit, quæque tam seorsim, quam cum aliis Operibus Typis edita pluries fuit. Verum quum mutata deinceps fuerit Aræ Majoris forma, nocturnarum autem Vigiliarum disciplina magna ex parte in desuetudinem abierit; annuentibus Prædecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, inductum fuit, ut prædictæ Basilicæ Archipresbyteri Vicarius in Episcopali Ordine constitutus, vel alius Episcopus ejusdem Basilicæ Canonicus, qui Matutinis Officiis in Festo Sanctorum Petri & Pauli in Pontificalibus assisteret, idem Benedictionem Palliorum faceret, cujus ritus talis erat. Pallia, quæ benedicenda

Eadem in sola Vat. Basil. benedicenda.

Vigiliæ olim præmittebantur.

Cataracta in altari Sacræ Confessionis.

Archipresb. Vicarius, seu alius Canonicus Episcopus ea benedicebat.

(a) Collect. hujus (*tom.* 1. *p.* 42. *not. g.*

(b) Quum Augustinus Patritius jussu Innoc. VIII. cæremonias digerebat: quin etiam quum electus Corcyrensis easdem editas in lucem Leoni X. offerebat, Vigiliæ adhuc aliquæ erant in more. Iidem scilicet, sive alii nocturni, queis matutinum Officium constat, tribus distinctis nocturnis horis canebantur; quare & *prima vigilia*, & *secunda vigilia*, & *tertia vigilia* memorantur in Ordine Rom. Benedicti Canonici (*ap. Mabill. mus. Ital. tom.* 2. *n.* 15.) ubi agitur de nocte Nativitatis Domini. Perinde in festo S. Petri *num.* 67. tametsi semel mentio fiat Vigiliæ. Matutinum autem distinguitur a Vigiliis quia iidem seu alii nocturni non disjuncti per horas, ut noctu, sed continuati canebantur. Quem sane morem persolvendi officium Divinum, duas Vigilias nescio, cur Amalarius fuisse putet: *c.* 60. *Ex Romano Antiphonario*, ajens, *posui duas vigilias in nostro Antiphon.* & cap. 15. dixerat: *Reperi in Rom. Antiphonario duo officia Nocturnalia in una eademque nocte posita*. Puta nocte Nativitatis Domini, de qua agit; sicut nocte SS. Apostolorum festum præcedente loquitur *num.* 60. Certe Benedictus Canonicus adeo luculenter explicat eum ritum, ut nullum omnino dubium relinquat legenti: expletis enim ternis vigiliis, utrobique adjicit *Invitatorium*, & *Matutinum*. Hæ vero vigiliæ memorantur his literis Apostolicis, Decimi Leonis ævo, auctoritate laudati cæremonialis. Cave autem putes doctrinam etiam illam *super corpora &c.* iisdem hisce literis confirmari. Prædicatione enim, & doctrina socium Principis Apostolorum Paulum, non utique auctoritate parem illi facit SS. D. N., continuo subdens, hanc peti ex uno Divi Petri corpore, quod multa, ut solet, eruditione roborat, & confirmat. Hujusmodi autem vigiliis obsoletis summi Disciplinæ moderatores Romani Pontifices benedictionem illam pie inductam non improbarunt, cujus certa forma his literis perpetuo servanda constituitur.

(a) Ab

cenda erant, auratæ Pelvi imposita, ab ipsius Vaticanæ Basilicæ Canonico Altarista nuncupato, comitantibus duodecim e usdem Basilicæ Beneficiatis, ad Confessionem Beati Petri deferebantur, ibique locabantur super Mensam, stragula pretiosa coopertam, inter duo Candelabra accensis cereis subjecta. Episcopus vero qui Matutinis Officiis, ut præfertur, adstiterat, post decantatas Laudes, Pontificalibus adhuc indutus, una cum assistentibus Ministris paratis, & Clero Basilicæ, ad Confessionem ipsam descendebat; Pallia aspergebat aqua benedicta, tum incenso adolebat, ac demum solemnes Benedictionis preces super illa recitabat; Pallia vero sic benedicta, per totam Festivitatis Octavam, supra Corpus Apostoli requiescebant; expleta autem Octava, a Sacrarii Curatoribus removebantur, & inclusa Capsulæ Holoserico coccineo coopertæ, recondebantur in Oratorio Secretarii, in quo Sanctorum Reliquiæ asservantur; clavis autem Capsulæ tradebatur primario Pontificis Cæremoniarum Magistro. Ritum hunc, qui ad proximos usque annos viguit, Nos ipsi semper observari vidimus, quo tempore in minoribus constituti, prædictæ Vaticanæ Basilicæ Canonicatum tenuimus (*a*), nisi quod anno Jubilæi millesimo septingentesimo vigesimo quinto, die XXII. Februarii, in Festo Cathedræ Sancti Petri Antiochiæ, fel. rec. Prædecessor Noster, ac Dignitatis Nostræ amplificator, Benedictus Papa XIII. hujusmodi Pallia per se ipsum benedicere maluit. Cujus Nos exemplo excitati, ejusque præclara vestigia libenter sectantes, duobus proxime elapsis annis, in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, Vespertinis Officiis in ipsa Basilica Vaticana de more persolutis, hujusmodi Pallia benediximus (*b*) certo ordine ac ritu, quem in posterum quoque servare, decrevimus, atque etiam a Successoribus Nostris Romanis Pontificibus, seu respective ab eo S. R. E. Cardinali, qui forsan, absente Pontifice, Vesperarum solemnitati in Pontificalibus adstiterit, observari & adhiberi, præsentium Litterarum mansuro tenore statuimus. Primum itaque volumus & mandamus, ut singulis annis Palliorum numerus sufficiens pro Ecclesiarum opportunitate, in Vigilia Apostolorum de mane, a prædictæ Basilicæ Canonico Altarista, cum consueto comitatu, ad Confessionem Beati Petri deferatur, ibique decenter, ut supra diximus, collocetur; ipsaque Pallia post vesperas ejusdem diei in ipsa Basilica ritu maximo celebratas, a Summo Pontifice, si præsens fuerit, sin minus ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit, benedicantur. Sicut enim ipsius Romani Pontificis, vel saltem illius personam & vices gerentis, maxime propriam, ita huic potissimum diei merito adscribendam censemus hujusmodi Benedictionem; tum quia Sacrum Pallium, *in quo* (ut Innocentii Papæ III. Prædecessoris Nostri verbis utamur) *Pontificalis officii plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur*, speciale munus est, quod a solo Romano Pontifice Beati Petri successore conceditur; tum quia eo die conspicuus universi Collegii S R E. Cardinalium, aliorumque ipsius Ecclesiæ Romanæ Procerum consessus, ac frequentissimi populi consursus, hujusmodi functionis splendorem & majestatem magnopere augebit. Expletis itaque Vesperis, descendat ad Confessionem unus ex Auditoribus Causarum Palatii Apostolici, Sacris Subdiaconalibus vestibus indutus; præcedentibus duobus servientibus armorum, Mazzeriis Papæ nuncupatis; comitantibus hinc & inde duobus aliis Auditoribus Collegis, cum supparo & superpelliceo; & subsequentibus Pontificiæ Consistorialis Aulæ Advocatis; atque is præparata Pallia coram Pontifice, aut Cardinale Pontificalia exercente, afferat & sistat. Decet enim hujusmodi munus injungi præfatis Auditoribus, in Subdiaconorum Ordine Pontifici ministrantibus, quorum videlicet Collegii Decano singulis annis traduntur Agni, ex quorum velleribus contexenda sunt Sacra Pallia; nec minus convenit, Consistorialis Aulæ Advocatos adesse, ad quos singulari privilegio pertinet pro Pallii concessione apud Pontificem in Consistorio residentem perorare. Ipse autem Pontifex, seu, illius vice,

Pallia benedicta per totam Octavam relinquebantur super Corpus B. Petri.

Bened. XIII per se ipse hanc benedictionem peregit, ejusque exemplum Ss. D. Noster sequutus est.

Ita faciendum statuit a Successoribus, vel a Cardinali qui absente Pontif. Pontificalia peregerit.

Ritus servandus in benedictione.

(*a*) Ab anno 1712. ad 1727. Canonicatum & præbendam Theologalem obtinuit, ut patet ex lib. *Descendentiæ Canon. &c.* & ex supradictis pag. 103. hujus tom.

(*b*) Prædictæ Vigiliæ in nocte præcedente festum SS. Apostolorum Petri & Pauli hic finis imponebatur juxta Benedictum Canonicum (*num. 67.*) *Finita vero lectione Domini Papæ Primicerius dicit* Te Deum, *& Papa dicit Orationem, & benedicit.* Non secus factum esse, dum scribebat Petrus Mallius, eodem hoc teste (*p. 4.*) discimus: *Quum vigilamus*, inquit, *Pallia facimus solemnes vigilias in Confessione B. Petri cantantes vigilias, quas consuevimus cantare in festo ejusdem Apostoli.* Innocen. III. Pontifice perinde fiebat, ut Ordo Cencii Camerarii, qui successit eidem Innocentio, Honorius III. nuncupatus, dilucide testatur (*num. 14. & 71.*) *In propria persona debet in nocte cantandis vigiliis interesse.* Huc respiciens doctissimus Pontifex, præterea prædecessoris sui Innocentii III. testimonium reputans, quod nempe *inter cætera privilegia quæ sibi Sedes Apostolica reservavit, unum est, & non minimum, quod Patriarchæ, Primates, & Metropolitani pro recipiendo Palleo, Pontificalis videlicet officii plenitudine, ad eam, tanquam ad Magistram & matrem, debent habere recursum* (*lib. 2. epist. 174.*) ut res tanti momenti, veteri vigiliarum Disciplina obsoleta, pro dignitate ageretur, ac Disciplina æquivalens decerneretur; Benedicti Prædecessoris sui vestigia legens, Ritum hunc Apostolica auctoritate constituit.

(*a*) Ap.

ce, ut præfertur, Cardinalis ille, qui Officio in Pontificalibus adstiterit, Pallia prædicta more solito adsperget aqua benedicta, tum incenso adolebit, deindeque pronunciabit super ea preces, & Benedictiones, juxta formulam inferius statuendam. Peracta demum Benedictione, eadem sacrata Pallia includantur arculæ argenteæ auro obductæ, quam semper in ipsa Confessione Beati Petri Apostoli, & prope sacrum illius Corpus, in loco ad id designato asservari mandamus; quamque ad hunc effectum, exquisito cælaturæ opere, nostro sumptu conflatam, nuper eidem Beatissimo Apostolorum Principi reverenter obtulimus, ipsum enixe orantes, ut de negligentiis & offensionibus nostris, quascumque in ipsius Basilicæ servitio admisimus, dum inter illius Canonicos accensebamur, indulgentiam & veniam Nobis ab Omnipotenti Deo dignanter imploret. Volumus autem, ut hujusmodi arculæ cura & custodia spectet ad ipsius Basilicæ Canonicum Altaristam pro tempore existentem; illius vero Clavis a primario Pontificiarum Cæremoniarum Magistro retineatur. Denique attendentes, quo ritu hujusmodi Pallia a Cardinali S.R.E. Diaconorum Priore absentium Patriarcharum seu Archiepiscoporum Procuratoribus traduntur, animadvertimus ipsos Procuratores juramentum præstantes juxta antiquam formulam, quæ ipsis exhibetur, plura promittere, quæ nec omnino his temporibus integre adimpleri, nec sine perjurii crimine negligi posse videntur (a). Quapropter volumus & statuimus, ut hujusmodi juramentum deinceps a Procuratoribus prædictis alia forma præstetur, inferius pariter inserenda præsentibus Litteris. Quas quidem, cum omnibus in iisdem statutis atque præscriptis, semper & perpetuo validas & efficaces existere & fore, & ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum, plenissime observari decernimus. Non obstantibus, si quæ sunt in contrarium, Apostolicis Ordinationibus & Constitutionibus, necnon Capellæ Pontificiæ, & ipsius Vaticanæ Basilicæ, etiam Apostolica auctoritate approbatis & confirmatis, ritibus, formulis, usibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus; quibus omnibus & singulis, quatenus opus sit, Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pro præmissorum perpetua executione, derogamus, ac derogatum censeri volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Argenteam Capsulam affabre elaboratam Sanctiss. Sui custodiendis Palliis obtulit S. Petro.

Procuratorum accipientium Pallia juramenti formulam instaurat.

Formula igitur Precum ad benedicenda Pallia in vigilia Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, talis est. Post Vesperas, Pontifex, seu Cardinalis, qui illius vice in Pontificalibus Officio adstiterit, ipsa Pallia ter aspergit aqua benedicta, dicendo Antiphonam *Asperges me &c.* ac ter Incenso adolet; deinde dicit.

Formula precum pro benedictione.

℣. *Adjutorium nostrum in nomine Domini,*
℟. *Qui fecit cælum & terram.*
℣. *Dominus vobiscum,*
℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Deus, Pastor æterne Animarum, qui eas Ovium nomine designatas, per Jesum Christum Filium tuum, Beato Petro Apostolo, ejusque Successoribus, boni Pastoris typo regendas commisisti, atque ipsis sacrarum Vestium symbolis Pastoralis curæ documenta significari voluisti; effunde per ministerium nostrum super hæc Pallia de Beatorum Apostolorum Principum Altari sumpta, copiosam Benedictionis ✠ & sanctificationis ✠ tuæ gratiam, ut quam mystice repræsentant Pastoralis officii plenitudinem, atque excellentiam, pleno quoque operentur effectu. Humilitatis nostræ preces benignus excipe, atque eorumdem Apostolorum meritis & suffragiis concede, ut quicumque ea, te largiente, gestaverit, intelligat se Ovium tuarum Pastorem, atque in opere exhibeat, quod signatur in nomine. Sit boni magnique illius imitator Pastoris, qui errantem Ovem humeris suis impositam ceteris adunavit, pro quibus animam posuit. Sit ejus exemplo in custodia Gregis sibi commissi sollicitus, sit vigil, sit circumspectus, ne qua Ovis in morsus incidat, fraudesque Luporum. Sit disciplinæ zelo districtus, quod perierat requirens, quod alienum reducens, quod confractum alligans, quod pingue & forte custodiens, Videat humeris suis impositam Crucem, quam Filius tuus proposito sibi gaudio sustinere non recusavit; sitque illi crucifixus Mundus, & ipse Mundo. Tollat injectum collo suo Evangelicum jugum, sitque ei ita leve ac suave; ut in via mandatorum tuorum cæteris exemplo, & observatione præcurrat. Sit ei hoc symbolum unitas, & cum Apostolica Sede communionis perfectæ tessera, sit charitatis vinculum, sit Divinæ hæreditatis funiculus, sit æternæ securitatis pignus; ut in die adventus, & reve-

---

(a) Ap. Marcellum, ut passim andit (*lib. 1. sect. 10. cap. ultimo*) post *R. Domino N.* sequuntur hæc: *Nec pernoctabo in aliquo loco nisi una nocte tantum; nisi præpeditus fuero legitime, & tunc in Cathedrali ipsius; & si non fuerit Cathedralis, in Collegiata; & si non fuerit Collegiata, in Parochiali Ecclesia remittam & honorifice reponam. Sic me &c.* Ea vero SS. D. N. ex allatis causis sapienter eliminavit, ut patet ex Formula his literis Apostolicis subjecta.

& revelationis Magni Dei, Paſtorumque Principis Jeſu Chriſti, cum Ovibus ſibi creditis ſtola potiatur immortalitatis, & gloriæ. Per eumdem &c.

Formula ju[…] a Procura. praſtanæi.

Formula autem juramenti, quod Procuratores abſentium Archiepiſcoporum, aliorumque, quibus Pallium a Romano Pontifice conceſſum fuerit, præſtare debent in manibus Cardinalis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconorum Prioris pro tempore exiſtentis, dum Pallium ipſis ferendum, ſeu tranſmittendum ſuſcipiunt, talis eſt. (*a*)

Ego N. Procurator, & procuratorio nomine, & pro parte Reverendiſſimi in Chriſto Patris & Domini N. electi Eccleſiæ N. (b) inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſime peto mihi tradi, & aſſignari Pallium de Corpore Beati Petri ſumptum (c), in quo eſt plenitudo Pontificalis Officii, & promitto illud reverenter portare, vel portari facere eidem Reverendiſſimo Patri Domino N. Sic me Deus adjuvet, & hæc ſancta Dei Evangelia.

Auctoritas literar. Apoſt.

Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtræ ordinationis, ſtatuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1748. pridie Idus Auguſti, Pontificatus noſtri anno octavo.

Henri-

(*a*) Sequens formula, ut nuper ajebam, ex Cæremoniali Auguſtini Patritii, vulgo Marcelli Electi Corcyrenſis deſumta nullam præſefert mutationem, præter titulum *Reverendiſſimi*, qui Archiepiſcopo ſemel & iterum tribuitur: in eodem quippe Cæremoniali *Reverendi* & *Reverendo* legitur pro ſeculi xv. more, quum Innocentii VIII. juſſu illud digerebatur. Præterea additio, *vel portari facere* deſideratur in antiquo illo Cæremoniali. De iis quæ SS. D. N. ſuſtulit, jam dixi præcedenti pagina.

(*b*) Præ aliis rationibus, cur S. Gregorius M. Reginæ Francorum Brunichildi ſe ait diſtuliſſe Pallii Privileg. Syagrio, hanc affert (*lib. 7. Ind. 1. ep. 5.*) *Quod non id ex veſtra petitione, ſed ex nobis tranſmiſſum voluiſtis intelligi. Extra hoc autem, quia nec is qui eo uti deſiderat directa ad nos hoc ſibi largiri ſpeciali petitione popoſcerat; & tantam cauſam nullo modo præbere ſine ejus poſtulatione debuimus: maxime quia & priſca conſuetudo obtinuit, ut honor Pallii, niſi exigentibus cauſarum meritis, & fortiter poſtulanti dari non debeat.* Hinc liquet, quam alta, puraque ab origine petitio iſta vehemens per tria hæc adverbia ſequioribus ſeculis expreſſa deſcenderit. Antiquius etiam ſuppetit Documentum inter Symmachi epiſtolas apud Labb. (*Concilior. To. IV. pag. 1311.*) Conceſſio videlicet Pallii Theodoro Epiſcopo Laureacenſi: *Pallii uſum ... ab Apoſtolica Sede, ſicut decuit, popoſciſti.* Quæ quidem epiſtola eſt tertia ex Formulis libri Diurni Pontificum, & a Garnerio (*pag. 89.*) creditur fuiſſe in uſu ab anno 501. ad 817. quum Paſchalis I. concedens Pallium Bernardo Viennenſi Epiſcopo, eadem formula uſus eſt. Recentiora exempla nihil moror. Præterire hîc non debeo noſtræ ætatis diſciplinam a SS. D. N. ſtabilitam an. 1744. IV. Cal. Septembres ſua in Conſtitutione, qua nonnullas prærogativas concedit Advocatis Conſiſtorialibus (*Oper. To. V. pag. 225.*) *Si Patriarcha, Archiepiſcopus, ſive Epiſcopus, ut ſupra, Pallio donandus in Romana Curia præſens exiſtat, in Conſiſtorio* (ſecreto) *coram Pontifice ſe ſiſtet medius inter Advocatum pro eo perorantem a dextris, & Magiſtrum Cæremoniarum a ſiniſtris. Si vero Prælatus extra Curiam moretur, illius Procurator dextrum, Magiſter vero Cæremoniarum ſiniſtrum, Advocatus autem Conſiſtorialis medium locum tenebit; atque hic pro ſupradicti Pallii conceſſione demiſſas Pontifici preces exhibebit.*

(*c*) In plurimis hujus Collect. locis petendis ex rerum Indice hic profecto vetuſtate, perſpicuitate, conſtantia præcipuus eſt habendus. Proindeque Sanctiſſimos Principis Apoſtolorum Cineres univerſus Orbis ad ejus Memoriam, ſeu Confeſſionem in genua provolutus jure venerari, cultuque proſequi dicendus eſt.

Henricum Clementem Benedictum Mariam Jacobi III. Magnæ Britanniæ Regis filium Presb. Card. tit. S. Mariæ in Porticu creat Archipresbyterum Basilicæ Vaticanæ, in eum transferens jurisdictionem, quam Clemens XI. Prædecessorum exemplo in Hannibalem Albanum fratris filium contulerat: Constitution. tamen Innocentii XII. suaque servatis, & Præfecturæ Fabricæ jurisdictione sequentibus litteris Apostolicis declarata.

AN. CH. 1751. 8. *Nov.*

Orditura singularib. ejus meritis

BEnedictus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio Nostro Henrico Benedicto Mariæ Clementi (*a*) Tit. Sanctæ Mariæ in Porticu nuncupatæ, S. R. E. Presbytero Cardin. Duci Eboracensi nuncupato; salutem & Apostolicam Benedictionem. Ad Personam tuam, quam Divina Clementia magnis illustravit gratiarum muneribus, Paternæ dirigentes considerationis intuitum, & attente prospicientes, quod Tu Romanam Ecclesiam, cujus honorabile membrum existis, tuorum honoras plenius magnitudine meritorum; dignum, quin potius debitum reputamus, ut illam tibi reperias in exhibitione gratiarum munificam, & in tuis opportunitatibus liberalem. Cum itaque Archipresbyteratus Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, qui inibi Dignitas principalis existit, & quem bo. me. Annibal, dum viveret, S. R. E. Cardinalis Albanus nuncupatus in Commendam ad sui vitam ex concessione & dispensatione Apostolicis, etiam dum viveret, obtinebat, Commenda prædicta per obitum dicti Annibalis Cardinalis, qui nuper apud Sedem Apostolicam debitum naturæ persolvit, cessante adhuc eo quo ante Commendam ipsam vacabat modo, vacaverit & vacet ad præsens; Nos tibi nato Charissimi in Christo Filii Nostri Jacobi hoc nomine Tertii Magnæ Britanniæ Regis Illustris, ut statum tuum, juxta Cardinalatus sublimitatem & splendorem, decentius tenere, ac expensarum onera quæ

Archipresb. Vatic. Basil. vacantem

Te jugiter de necessitate subire oportet, facilius perferre valeas, de alicujus subventionis auxilio providere, ac specialem gratiam facere volentes, ac omnia & singula Monasteria etiam Consistorialia, Prioratus etiam Conventuales, Præceptorias, Præpositatus, Dignitates, Personatus, Administrationes, & Officia etiam curata & electiva, ceteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura Secularia, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, atque Hospitalium quorumcumque Regularia, quæ ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis in Titulum, Commendam & administrationem, aut alias quomodolibet obtines, ac in quibus, & ad quæ jus Tibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, eorumque fructuum, reddituum, proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi concessionum, & dispensationum tenores, necnon quascumque Pensiones Tibi super quibusvis fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis Apostolica auctoritate prædicta Tibi reservatas & assignatas, eorumque quantitates præsentibus pro expressis habentes; Motu proprio non ad Tuam, vel alterius pro Te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, meraque liberalitate Nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Archipresbyteratum prædictum, cujus & illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus sexcentorum Ducatorum auri de Camera, secundum

Beneficiis ac dignitatib. ceteris non diminutis,

Auctorit. Apostol. illi concedit.

(*a*) Quo majori angebamur omnes tristitia ob amissum Rectorem nostrum, quem merito prosequebamur lacrymis superiori mense (*h. t. pag. 325.*) eo nunc majori cum hilaritate suspicimus tantum Principem, quem SS. D. N. novo, & ante hunc diem inaudito exemplo nobis præesse voluit. Antea quidem gloriabamur jure, quod in beatorum Apostolorum Principis Basilica, cui sumus addicti, servarentur cineres Mariæ Clementinæ Sobieschæ Reginæ Angliæ, quam, virtutes ejus heroicas, summamque & incomparabilem pietatem admirati, tanquam mulierem sanctam spectaveramus. Nunc vero Sacrosanctæ ejusdem Basilicæ Archipresbyterum, Rectoremque nostrum, singulari Dei Optimi Maximi beneficio, Apostolica auctoritate obtinemus Ducem Eboracensem. Hunc Jacobus III. Magnæ Britanniæ Rex ex eadem Regia uxore suscepit anno Jubilæi 1725. pridie nonas Martias, optimisque moribus institutum, atque eximiis præditum virtutibus, in Urbe spectatissimis, SS. D. Noster Diaconum Card. S. Mariæ in Porticu creavit an. 1747. v. nonas Quintiles deinde Præsbyt. eodem titulo; ac demum Vaticanæ Basilicæ Archipresbyterum sexto Idus Novembres hujus anni. Quum edebam in lucem (*h. t. pag. 236.*) Urbani VIII. Apostolicas literas, queis Uladislaus Sigismundi Poloniæ ac Sueciæ Regis filius inter Basilicæ ejusdem Canonicos adlegebatur, magnam jure laudem adipisci fatebar Capitulum, & Canonicos: maximum vero incrementum modo accessisse priscæ illi laudi, omnes Ordines sentiunt, sibique gloriæ, ut ita dicam, culmen attigisse videtur Vaticanus Clerus. Apostolica autem Sedes memoria repetens Reginaldi Poli ex Angliæ Regio Sanguine quamplurimas res præclare gestas vitæ sanctitate, sapientissimis consiliis, atque enixis ad Deum precibus, præ gaudio exultat, tantumque Principem singulari amore prosequens maximas sibi ominatur utilitates.

(*a*) Con-

dum communem æstimationem, valorem annuum, ut accepimus, non excedunt; quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona seu per liberam cessionem dicti Annibalis Cardinalis, vel cujusvis alterius de illo in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico & testibus sponte factam, aut assecutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, Commenda ipsa cessante, vacet; etiamsi ad Archipresbyteratum hujusmodi consueverit quis per electionem assumi, eique cura etiam jurisdictionalis immineat, ac super eo inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore datæ præsentium non sit in dicto Archipresbyteratu alicui specialiter jus quæsitum, cum annexis hujusmodi ac omnibus juribus & pertinentiis suis Apostolica Tibi auctoritate per Te, quoad vixeris, insimul, ac etiam una cum S. Mariæ in Porticu, quæ Titulus Tui Cardinalatus existit, & quavis alia Tibi pro simili titulo Tui Cardinalatus pro tempore assignanda, & quibusvis etiam Metropolitanis, Patriarchalibus, Cathedralibus, aliisque Ecclesiis, quibus Te pro tempore præfici seu præesse, aut ad quas etiam Te pro tempore transferri contigerit, ac quibusvis Monasteriis etiam Consistorialibus, Prioratibus etiam Conventualibus, Præposituris, aliisque Dignitatibus, Administrationibus, & Officiis etiam curatis, & electivis, ceterisque Beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Militarium, atque Hospitalium quorumcumque etiam S. Ioannis Hierosolymitani, ac Sancti Antonii de Sancto Antonio Viennen. Regularibus quomodolibet qualificatis per Te in titulum, Commendam, administrationem, aut alias quomodolibet obtentis, & in posterum obtinendis quæcumque, quotcumq. & qualiacumq. sint, vel fuerint; quorum omnium & singulorum fructuum, redditum, & proventuum veros annuos valores præsentibus pro expressis haberi volumus, ac quibusvis fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis etiam loco Pensionum annuarum, ac quibuscumque Pensionibus annuis super similium, vel dissimilium Beneficiorum Ecclesiasticorum, ac etiam Mensarum Archiepiscopalium, & Episcopalium, ac Abbatialium fructibus, redditibus, & proventibus Apostolica Tibi auctoritate reservatis, & assignatis, seu reservandis, & assignandis, quos & quas ex similibus concessionibus & dispensationibus Apostolicis

Utendum quoad vixerit cum cæteris Ecclesiis etiam Cathedral

Nullum beneficior. genus excipit.

percipis, & percipies in futurum, etiam una cum illos & illas transferendi, de bonis & rebus tuis testandi, Beneficia & Officia conferendi, ceterisque gratiis, facultatibus. & Indultis, Protectionibus, & Præfecturis Tibi quomodolibet concessis & concedendis respective tenendum: ita quod liceat Tibi, debitis & consuetis dicti Archipresbyteratus supportatis oneribus, de residuis illius fructibus, redditibus, & proventibus disponere & ordinare, sicut Archipresbyteratum prædictum in titulum pro tempore obtinentes disponere & ordinare potuerunt, seu etiam debuerunt; alienatione tamen quorumcumque Bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium dicti Archipresbyteratus Tibi penitus interdicta, Commendamus. Ac omnes & singulas jurisdictiones, potestates, privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, auctoritates facultates & indulta per fel. rec. Clementem PP. XI. Prædecessorem Nostrum dicto Annibali Cardinali, tanquam dictæ Basilicæ Archipresbytero, quoad Basilicam eamdem, ad ejus vitam dumtaxat, in genere vel in specie concessa, (a) ad Te, quamdiu Archipresbyteratum prædictum obtinueris, Tuique in eadem Basilica Vicarium a Te pro tempore deputandum (servata tamen piæ mem. Innocentii PP. XII. etiam Prædecessoris Nostri super suppressione, abolitione, & abrogatione Tribunalium, & Judicum particularium dictæ Urbis, ac reductione Privilegiorum Tribunalium, & Judicum eorumdem ad Jus commune, ac Nostræ incipien. (b) *Quantum ad procurandum* super simili abolitione sub Datum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimo primo quintodecimo Kalendas Martii Pontificatus Nostri Anno Secundo editæ Constitutionum respective forma & dispositione) dicta Apostolica auctoritate extendimus, & ampliamus. Necnon Tibi etiam facultatem Pontificalia in eadem Basilica munia exercendi, ac Ordinariam etiam in spiritualibus jurisdictionem super modernis, & pro tempore existentibus Canonicis, Beneficiatis, Clericis, & Ministris prædictæ Basilicæ; iisdem tamen Constitutionibus, ut supra, servatis. Ita ut ipsius Basilicæ Canonici, Beneficiati, Clerici, & Ministri nunc, & pro tempore existentes prædicti pro omnibus etiam sacris Ordinibus suscipiendis a Te examinari, ac de tua licentia tantum, ac cum tuis Litteris Dimissorialibus, nec alias, a quocumque quem malueris Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ

Alienationem tantum Bonor. de more interdicit.

Jurisdictionem extendit: Pontificalia concedit.

(a) Consulendæ Clem. XI. Apostolicæ literæ, quas dedimus supra (h. t. pag. 288.) ac sequentes SS. Domini N. super nova deputatione Præfecti Congregationis Fabricæ.

(b) Extat SS. ejusd. D. N. Bullar. to. 1, pag. 120.

stolicæ habente, per Te deputando, ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus Ordines in eadem Basilica promoveri, Tuque in eadem Basilica per Te ipsum, si, & postquam ad Episcopatum promotus, Tibique Consecrationis munus Apostolica auctoritate prædicta impensum fuerit, promovere, Nostra, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium, aut Nostri, & Romanorum Pontificum successorum eorumdem in ipsa Urbe, ejusque districtu, Vicarii in Spiritualibus Generalis licentia, examine, ac Literis Dimissorialibus minime requisitis, libere ac licite possint & valeant, ac etiam respective debeant, ac teneantur, Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium concedimus & indulgemus. Quocirca Venerabili Fratri Nostro Episcopo Constantien. & Dilecto Filio Melchiori Maggi (a) dictæ Basilicæ Canonicis per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios Te, vel Procuratorem tuum nomine tuo in corporalem possessionem dicti Archipresbyteratus, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum inducant auctoritate nostra prædicta, ac defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac facientes Te ad Archipresbyteratum prædictum, ut est moris, admitti, Tibique de Archipresbyteratus, ac annexorum eorumdem fructibus redditibus, & proventibus prædictis integre responderi: Contradictores auctoritate Nostra prædicta, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi similiter Prædecessoris Nostri, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, dictæque Basilicæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis eidem Basilicæ, illiusque Capitulo & Canonicis in genere vel in specie Apostolica auctoritate prædicta etiam pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, non autem per Clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime & plenissime, ac specialiter & expresse ad præmissorum effectum harum serie derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus, seu Commendis sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe speciales vel generales Sedis Apostolicæ Litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & Decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus Te in assecutione dicti Archipresbyteratus volumus anteferri, sed nullum per hoc eis, quoad assequutionem Beneficiorum aliorum, præjudicium generari. Seu si Dilectis etiam filiis Capitulo dictæ Basilicæ, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, quodque de hujusmodi; vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri, seu Commenda fieri per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod propter Commendam Nostram hujusmodi dictus Archipresbyteratus debitis propterea non fraudetur obsequiis; sed ejus congrue supportentur onera prædicta. Et insuper ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ Commendæ, extensionis, ampliationis, concessionis, indulti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Absque ulla a Vicario Urbis dependentia.

Decano, & [illegible] Canonicis possession. committit.

Obstantia quæcumque removet

Privilegiis Capituli & alior. derogat.

Summa litterar. Apostolicar.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, sexto Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Nova

(a) Ill. hic Præsul nobili Florentino genere multis pro S. Sede muneribus functus, ac demum Commissarius militiarum Urbis, quo quidem munere se ante paucos menses abdicarat, senio confectus supremum obiit diem 19. Novemb. hujus anni bidui post initam ab Archipresbytero solemnem possessionem. Idem ab anno 1702. dieque 22. Septemb. obtinuerat Canonicatum vacantem per obitum Marci Antonii Buratti, cujus aliquandiu Coadjutor fuerat. Quare Prior Canonicorum juxta antiquam nostræ Basilicæ consuetudinem, & Decanus Capituli ex instituta a Sixto IV. hac dignitate an. 1479. literis Apostolicis, quas dedimus (*to. 2. pag. 206.*) & ab Innocentio VIII. confirmata (*to. 2. pag. 267.*) jure est electus cum Ill. Collega, qui Successor ejus est in Decanatus dignitate, ut duo Seniores Vaticani insignis Capituli singulari honore impertirentur.

(a) Mo-

Nova deputatio Cardinalis Præfecti Congregationis Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & institutio Congregationis Particularis super rebus œconomicis ejusdem Fabricæ, cum aliis opportunis Ordinationibus.

Ex Autographo.

N.CH. 1751. 5. Nov.

…ura Pontiff. …Basil. Vat. …icam.

AD futuram rei memoriam. Quanta curarum & expensarum mole Prædecessores Nostri Romani Pontifices, alii quidem ad reædificandam Vaticanam B. Petri Basilicam, alii vero ad eam perficiendam atque ornandam, alii demum ad eamdem conservandam, opportuneque restaurandam incubuerint, universus novit Terrarum Orbis, quem hujusce augusti & pulcherrimi Templi, ac religiosæ eorumdem Pontificum magnificentiæ fama pervasit. Ad quæ omnia in Dei honorem, ac beatissimi Apostolorum Principis venerationem agenda, ac perficienda, necesse ipsis fuit, tam pro exactione redditnum, ac proventuum in opus Fabricæ ejusdem Basilicæ assignatorum, quam pro fideli ac provida eorumdem erogatione in ipsum opus, ad quod unice destinati sunt, pari diligentia ac studio advigilare. (a) Et nos quidem hoc toto Pontificatus nostri decursu minime passi sumus nostram in his operam studiumque desiderari; probe noscentes, hujusmodi onus non solum cum Romani Pontificis munere, quod pro virium nostrarum modulo gerimus, conjunctum esse; verum etiam ad nosmetipsos peculiari ratione pertinere, qui, quum olim in eadem Vaticana Basilica Canonicatum, & Præbendam per annos XIV. obtinuerimus, (b) ad nos transferre possumus verba illa, quæ magnus quondam Prædecessor noster Innocentius Papa III. de se scripsit, videlicet: *Inter cæteras Ecclesias per universum Orbem diffusas, Basilicam Principis Apostolorum, utpote Sedem nostram, specialius diligere ac honorare tenemur; sicut qui olim in ipsa Canonici Beneficium assecuti, nunc de filio in patrem ejus, Divina sumus miseratione promoti.* Sane quum rec. mem. Prædecessor noster Julius Papa II. ingens hoc opus Vaticani Templi reædificandi magno animo conceptum vix aggredi potuerit, ejusque Successoribus Leoni X., & Hadriano VI., ob temporum difficultates, parum adjumenti licuerit ad id conferre; satis constat, Pontifici Clementi VII. datum fuisse, ut & primus omnium inceptum opus magnopere promoveret, & quæ ad ipsam Fabricæ constructionem in posterum necessaria forent, certa ratione procuranda, & administranda constitueret; quam ob rem Collegium unum LX. Virorum Curialium, ex omnibus Nationibus electorum, instituit ac deputavit, illudque, ac personas eidem adscriptas, quum a quorumvis, etiam Cardinalis ejusdem Basilicæ Archipresbyteri jurisdictione ac superioritate, in his, quæ Fabricam ipsam concernerent, exemisset, sibi dumtaxat & Apostolicæ Sedi immediate subjecit; prout in dicti Clementis literis incipientibus *Admonet Nos*, Datis apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDXXIII., pridie Idus Novembris, latius & plenius continetur. (c) Hoc autem Collegium eo usque forsan permansit, donec opportunum fuit, ac ædificii moles ad designatam initio formam & amplitudinem perducta est. Verum, immutatis rerum circumstantiis, fel. record. Prædecessor noster Clemens Papa VIII. (ut ab iis, qui Romanæ Curiæ res optime callebant, assertum invenimus) in hujusmodi extincti Collegii locum, peculiarem Congregationem Fabricæ S. Petri nuncupatam instituit, in qua præter Cardinalem Præfectum, certosque Curiæ Prælatos, & Officiales, nimirum Auditorem Generalem Causarum Cameræ Apostolicæ, nec non Thesaurarium pariter Generalem ejusdem Cameræ, atque Palatii Apostolici Præfectum, & Auditorem Decanum Causarum ejusdem Palatii Apostolici, ac unum ex Clericis Præsidentibus dictæ Cameræ, & Judicem Ordinarium ipsius Fabricæ, ac ejusdem Fabricæ OEconomum Generalem, qui etiam hujusmodi Congregationis Secretarius existit, necnon ipsius Fabricæ Advocatum, quibus in hujusmodi Con-

…orum exem- …sequutum se …ffirmat Be- …ctus XIV.

…ræ aliis Cle- …s VII. pro …it Fabri- …

LX. Viror. Collegio super ejus negociis instituto.

Clem. VIII. extincto eo Collegio Congreg. Cardd. & Prælator. erigit.

(a) Molestum haud dubie esset huc revocare quæ tam multa Pontifices decreverunt, nosque adnotavimus primo, & altero hujus Collectionis volumine; antequam Julius II. a reliquis Basilicæ nostræ rebus Fabricæ negocia disjungeret. Quum præsertim abunde omnia suppetant ex indice rerum generali, qui mox sequetur.

(b) Paulo ante (*pag.* 327.) indicabam (*not. a*) tempus ipsum quod hîc neglectis aliquot mensibus rotundo annorum numero recensetur.

(c) SS. D. N. *de Servor. Dei beatif. &c. lib.* 1. *c.* 46. §. 8: *n.* 46. & fusiori calamo Cohell. *notit. Card. cap.* 15. *pag.* 68. & *seqq.* nam pluribus Pontiff. Constitutionibus in compendium redactis rem docet ad sua usque tempora.

(a) Ha.

Congregatione locum & suffragium perpetuo attribuit, plures quoque alios S. R. E. Cardinales, ejusdem Curiæ Prælatos, arbitrio Romani pro tempore Pontificis eligendos, similem locum atque suffragium respective habere voluit & decrevit; dictorum vero OEconomi, ac Judicis deputationem pro tempore sibi & Successoribus Romanis Pontificibus reservavit. Quamvis autem supradictus Prædecessor noster Clemens VII. primodictum Collegium LX. Deputatorum Fabricæ S. Petri, a jurisdictione & superioritate Archipresbyteri Basilicæ Vaticanæ, ut etiam innuimus, nominatim exemptum esse & fore decreverit; quum tamen alter deinde Prædecessor noster Sixtus Papa V. hujusmodi jus & superioritatem in ipsum Deputatorum Collegium Evangelistæ Cardinali Pallottæ nuncupato Archiepiscopo Consentino, & dictæ Basilicæ Archipresbytero concesserit; ut videre est in ipsius litteris incipientibus *Cum debito*, Datis apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDLXXXVIII., quarto nonas Martii, ejusdem Pontificat. Anno III., ubi legitur *Nihilominus valde expedit, ut Tu Fabricæ prædictæ tua auctoritate, consilio, & laudabili studio incumbas*, ideoque prosequitur: *te, quamdiu vixeris, & Archipresbyteratum prædictum obtinueris, Fabricæ & ejus Collegii prædicti Protectorem & Superiorem auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus & deputamus*(a). Cumque idipsum deinceps usque ad hæc nostra tempora factum fuerit, etiam postquam Collegio dictorum LX. Deputatorum, a Clemente VIII., ut præfertur, subrogata fuit Congregatio ex pluribus S. R. E. Cardinalibus, ac Romanæ Curiæ Prælatis composita, itaut iidem semper hujusmodi Congregationis & Fabricæ prædictæ Præfecti, constituti fuerint, qui Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteratum pro tempore obtinuerunt; quemadmodum ex rerum gestarum monumentis nostro jussu conquisitis recognitum est, atque etiam animadversum fuit ab iis, qui citatas Sixti V. literas in Bullario Basilicæ Vaticanæ editas diligentibus notis illustrarunt; quorum hæc verba sunt: *Exemplo tamen Sixti V. quotquot illum secuti sunt Romani Pontifices, Collegii Rev. Fabricæ Præfecturam in Cardinales Archipresbyteros contulere.*; Hinc est quod quum bon. memor. Hannibal dum viveret S. R. E. Cardinalis Albanus nuncupatus, qui dictæ Basilicæ Vaticanæ Archipresbyteratum in Commendam ad sui vitam ex concessione & dispensatione Apostolica obtinebat, simulque Præfectus Fabricæ, & Congregationis prædictæ existebat, superiori mense Octobris ex hac vita migraverit, nosque nuper dictum Archipresbyteratum Dilecto Filio Nostro Henrico Benedicto Mariæ Clementi ejusdem S. R. E. Presbytero Cardinali Duci Eboracensi nuncupato, quoad vixerit obtinendum, Apostolica auctoritate per literas Apostolicas Commendaverimus, nunc eumdem Henricum Benedictum Mariam Clementem Cardinalem Fabricæ prædictæ, & Congregationis ejusdem Fabricæ Præfectum, quamdiu etiam vixerit, & Archipresbyteratus prædicti Commendam obtinuerit, cum omnibus juribus & honoribus hujusmodi Præfecturæ adnexis, quibus dictus Hannibal dum viveret gavisus fuit, eadem Apostolica auctoritate, ac præsentium literarum tenore, constituimus & deputamus. Porro duplicis generis negocia sunt, circa quæ hujusmodi Congregatio Fabricæ primodicto LX. Deputatorum Collegio jamdudum, ut præfertur, subrogata versatur. Alia siquidem judicialem respiciunt cursum causarum & litium, in quibus ipsius Fabricæ Judex Ordinarius sententiam tulit, aut definitive decrevit, quoties pars in priori instantia succumbens, adversus sententiam aut decretum definitivum hujusmodi reclamat; circa quæ nihil invenimus, quod nova aliqua ordinatione indigeret. Quare illud idem in causis contentiosis hujusmodi a Generali Congregatione Fabricæ prædictæ præstandum erit in posterum, quod superioribus temporibus ab ipsa præstari consuevit. Sed quia nonnunquam evenisse accepimus, ut hujusmodi Congregatio Generalis per integrum aliquot annorum decursum coacta non fuerit; volumus & decernimus, ut a prædicto Cardinali Præfecto, per nos, ut præfertur, deputato, ejusque Successoribus in futurum, duabus saltem vicibus in singulos annos hujusmodi Congregatio Generalis convocetur, atque in ea videatur, &, prout juris erit, rescribatur in causis ad ipsius jurisdictionem spectantibus, servatis tamen legibus alias per nos, in confirmationem decretorum per Prædecessores nostros Romanos Pontifices, eorumve auctoritate editorum, statutis & promulgatis per nostras literas, quarum initium est *Romanæ Curiæ* (b), datas apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIV. duodecimo Kalendas Januarii, Pontificatus nostri Anno Quinto. Alterius vero generis negotia, quæ spectant ad

Antea Sixtus V. Collegium illud subjecerat Archipresbytero.

Exinde Præfectura Fabricæ cum Archipresb. conjuncta.

Idcirco D... cem Eborac... Archipresb. ... PræfectumCo... Fabr. creat.

Duplex ca... sar. genus v... satur in Co... judiciale, contentiosum...

Super conte... tioso bis quota... nis Congrega... est habenda.

(a) Has literas Apostolicas publica luce donavimus tertii hujus voluminis (*pag.* 154. & *seqq.*)

(b) Extant in Bullar. SS. D. N. to. 1. *pag.* 467.

(a) Cd-

ad OEconomicum ipsius Fabricæ regimen, visa sunt providentiæ nostræ curas requirere. Quum enim satis appareat, hujusmodi res in Congregatione Generali commode ac diligenter, ut par est, tractari non posse; ac propterea aliquo ab hinc tempore usus inoleverit, ut vel a Cardinali Præfecto, vel ab OEconomo prædictæ Fabricæ, cum Pontifice immediate ageretur de expensis etiam majoris momenti, & ingentes pecuniarum summas requirentibus, quæ pro ipsius Basilicæ necessitatibus, aut ornamentis faciendæ occurrerent; contra quam antiquitus fieri consueverat, dum graviora hujusmodi negotia, ante quam ad Pontificem deferrentur, ab ipso prius Cardinali Præfecto, una cum aliis aliquot Cardinalibus atque Ministris, ex his, qui in Generali prædicta Congregatione locum habent, diligenter ac mature discutiebantur; antiquiorem hujusmodi consuetudinem in posterum observari volumus; idque non solum OEconomicis ipsius Fabricæ rationibus proficuum, verum etiam ad reprimendas magna ex parte censuras, & oblocutiones, quibus plerumque notari contingit eos sumptus, qui pro Vaticani Templi conservatione, aut ornatu fiunt, opportunum fore confidimus.

[C]irca Oecono[mic]am Fabricæ [regi]men consue[tud]o vetus in[stau]randa.

Itaque ad hujusmodi œconomica Fabricæ S. Petri negocia cognoscenda ac dirigenda. Congregationem Particularem ex uno Cardinali Præfecto, ac tribus aliis S.R.E. Cardinalibus supradictæ Congregationis Generalis, & ex ea selectis, compositam, erigimus & deputamus. Hujus autem Congregationis Particularis Præfectum eumdem esse volumus, quem superius, ipsarum præsentium tenore, primo dictæ Congregationis Generalis, ipsiusque Fabricæ Præfectum constituimus; eidemque Congregationi Particulari infrascriptos tres alios Dilectos pariter Filios Nostros, videlicet Silvium Tituli S. Callisti Presbyterum Cardinalem Valenti, & Hieronymum S. Angeli in Foro Piscium Diaconum Cardinalem Columna, quem, licet is, pro munere Præfecti Palatii Nostri Apostolici, tum ante, tum post suam ad Cardinalatum assumptionem, in dicta Generali Congregatione Fabricæ sessionem habuerit; nihilominus, quatenus opus sit, inter Cardinales eidem Congregationi Generali præpositos, per easdem præsentes accensemus, ac Prosperum S. Georgii in Velabro Diaconum Cardinalem Columna de Sciarra, respective nuncupatos, de quorum idoneitate & experientia in ejus generis rebus, quas hujusmodi Congregationis Particularis a Nobis per præsentes erectæ cognitioni, & directioni committimus ac demandamus, Nobis plene constat, etiam per præsentes adscribimus, eosque ad supradictæ œconomica negocia in eadem Congregatione communiter consultanda & tractanda, cum pleno suffragii jure, eligimus & deputamus. Hujus autem Congregationis Particularis Secretarium cum voto consultivo eligimus pariter & deputamus Dilectum Filium Magistrum Franciscum de Abbatibus Oliverium, qui etiam ejusdem Fabricæ OEconomus Generalis, dictæque Congregationis Generalis Secretarius existit; ac præterea eidem Congregationi Particulari cum consultivo similiter Voto interesse volumus Dilectum quoque Filium Magistrum Ludovicum de Constantio sæpedictæ Fabricæ Judicem Ordinarium; decernentes, utriusque eorum in OEconomi ac Secretarii, & Judicis Officiis respective Successores, in hujusmodi Congregatione Particulari futuris temporibus similem locum & Voti jus obtinere debere. Volumus autem, ut a prædicto & pro tempore existente Cardinali Præfecto, una cum dictæ Fabricæ OEconomo, occurrentes sumptus pro sartis tectis, aliisque Vaticanæ Basilicæ opportunitatibus, quingentorum scutorum monetæ currentis summam non excedentes, etiam sine hujusmodi Congregationis Particularis, aut Romani pro tempore Pontificis assensu, fieri possint. Ubi vero opus faciendum hujusmodi quingentorum scutorum summam excedere dignoscatur, nihil ab ipsis fieri volumus sine prædictæ Congregationis Particularis examine; in qua videlicet consultandum erit, tum super propositi operis necessitate aut congruentia, tum super executionis modo & conditionibus, aliisque omnibus, quæ ad ipsius operis perfectionem, & ad œconomicas Fabricæ rationes opportune advertenda videbuntur. Omnia vero ad Romanum pro tempore Pontificem, sive a Cardinali Præfecto, sive a Secretario referri debebunt; non sine indicatione differentiæ ac numeri suffragiorum, atque etiam rationum, quas unusquisque ad confirmandam sententiam suam attulit: Ut is nimirum, omnibus cognitis atque perpensis, resolutionem in Congregatione captam, nisi aliter ipsi videatur, approbare & confirmare, ejusque executionis incessanter promovendæ ac provide dirigendæ curam uni vel alteri ex quatuor Cardinalibus, sive ex duobus Prælatis dictam peculiarem Congregationem constituentibus, pro suo arbitrio, demandare valeat. Huic ipsi Congregationi Particulari rationes, & computa generalia Fabricæ, eorumque summaria, singulis quatuor Mensibus exhibenda statuimus & mandamus; ut eadem Congregatio, habito præ oculis universo statu œconomico ipsius Fabricæ, de propositis sumptibus

[Q]uare Cong. [Part]icularem in[stit]uit Præfecti, [& qua]tuor Cardd.

Nominatim [Cardd.] decernit, ac [quæ]dam capita [exp]rimit: ut [su]pe

Oeconomus generalis Fabricæ hujus Cong. Secretarius sit

Judex Fabricæ intersit, uterque cum voto consultivo.

Summa major sc. 500. non expendatur Cong inconsulta

Singulis quatuor mensibus rationes & summaria exhibeantur Cong.

ptibus opportuna consilia capere possit. Dumque Cardinales & Prælati ad consultandum convenient, quod quatuor saltem vicibus in anno fieri debebit, ad Aulæ limen adstare volumus ipsius Fabricæ Ratiocinatorem, & Architectos, atque Pictorem operibus tessellatis præpositum, necnon ipsius Fabricæ promptuarii Custodem, vulgo *Fattore Generale* nuncupatum, ut præsto sint ad omnia, quæ ipsa Congregatio ab iis requirenda, vel iisdem demandanda judicabit.

Ead. Cong. particularis Cardd. & Prælator. visitet statum. Economm. activum & passivum;

Denique, quum Nobis omnia comperta esse nequeant, quæcumque ad rectum œconomicum regimen ejusdem Fabricæ opportuna forsan existant, volumus etiam, ac præsentium Litterarum tenore decernimus & mandamus, ut a prædicto Cardinali Præfecto, una cum tribus præfatis aliis Cardinalibus, ac duobus Prælatis prædictæ Congregationi Particulari per Nos adscriptis, cum primum fieri poterit, non intermisso interim cursu Congregationum Generalium, & Particularium a Nobis etiam superius præscripto, accurata instituatur & peragatur visitatio ipsius Fabricæ, ejusque status œconomici activi & passivi; conditisque Decretis, quæ ipsis opportuna videbuntur, eorum relatio ad Nos fiat (*a*): Nos enim quæcumque ab ipsis rite statuta & ordinata noverimus, Apostolica confirmatione roborare, atque Auctoritatis Nostræ præsidio juvare parati sumus; certam habentes fiduciam, nihil ab ipsis decernendum fore, quod consentaneum non sit menti ac proposito Nostro, rectæ nimirum atque fideli administrationi redituum ac proventuum ipsius Fabricæ, eorumque opportunæ erogationi, resecatis abusibus, si qui forte elapsi temporis decursu circa hæc invecti fuisse dignoscantur, certisque rationibus constitutis, per quas optimo rerum ordini in futurum etiam consulatur.

Ut ejusdem acta & decreta firmentur auctorit: Apost.

Atque ita & non aliter in præmissis omnibus agendum & procedendum decernimus, & statuimus. Non obstantibus contrariis forsan Apostolicis Constitutionibus & Ordinationibus, seu ejusdem Fabricæ & Congregationis Generalis erectione, statutis, usibus, stylis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrarum constitutionis, deputationis, erectionis electionis, adscriptionis, mandatorum, voluntatum, ac decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1751., Decimo septimo Kal. Decembris, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Pri-

(*a*) Cohellius (*l. cit.*) de iis quæ suo tempore agebantur loquens, in Congregatione S. R. E. Cardinalium, *Statis diebus*, inquit, *in Palatio senioris Cardinalis conveniunt, & dum hæc scribo, apud Ædes Em. Cardinalis Francisci Barberini, ab Urbe absente Em. Carolo Card. Mediceo Sacri Collegii Decano congregantur, causæ discutiuntur, & decreta promulgantur.*

(*a*)

Privilegia præcipua Basilicæ, Archipresbyteri, & Canonicorum diligentissime exquisita recenset, instaurat, declarat, & auctoritate Apostolica confirmat; novisque Basilicam, Capitulum, & Clerum Privilegiis Apostolica munificentia auget in perpetuum.

Ex Autographo in Arch. Basil. caps. 4. fasc. 260.

N. CH. 1752. Martii.

Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

…ræcipua Ro… …atus ab Apo… …r. Principe.

Ad honorandam memoriam Beatissimi Apostolorum Principis (*a*), cujus prædicatione Urbs hæc ad Christi fidem conversa, Martyrio consecrata, Sepulchro illustrata est, cujus patrocinio stabilitatem, cujus auctoritate in universa Ecclesia primatum obtinet, incenso jampridem animo ferebamur; non solum ob debitum gloriosissimo Ecclesiæ Principi venerationis obsequium, quo permoti plerique Prædecessores Nostri Romani Pontifices, ad tuendum augendumque Vaticanæ Basilicæ splendorem ac decus, ejusdemque jura & ornamenta amplificanda, operam auctoritatemque suam, quadam veluti pietatis & munificentiæ contentione, conferre certarunt (*b*); verum etiam peculiari devotionis nostræ studio impulsi, & jucundissima illius temporis recordatione, quo, inter ejusdem Basilicæ Canonicos adscripti (*c*), coram Beati Apostoli Confessione, Omnipotenti Deo in Hymnis & Canticis Matutinum Vespertinumque Sacrificium labiorum nostrorum ineffabili affectu suavitatis obtulimus. Et quamvis hujusce animi nostri erga Beati Petri Apostoli honorem & cultum, ipsiusque Ecclesiæ decorem atque utilitates magnopere propensi, plures atque perspicuas jam ediderimus significationes (*d*): quum tamen eas probe nosceremus cum amplissimis beneficiis a plerisque Prædecessoribus nostris in eamdem Basilicam effuse congestis, nullo modo esse comparandas; vehementer optabamus aliquam nobis occasionem præberi, qua nobis liceret illustre aliquod amoris studiique nostri in ea statuere monumentum, suprema dignum auctoritate, quam inscrutabilis Dei providentia nobis cum Apostolici culminis hæreditate concessit: ut sicuti assidua quondam erga B. Apostolorum Principem ministerii nostri extiterunt obsequia; ita, dum ad ipsius sucessionis fastigium, meritis licet imparibus, evecti sumus, collata nobis potestas in ejusdem honorem aliqua saltem ex parte referretur; ipsiusque Ecclesia, quæ olim officiosam filii pietatem in nobis experta fuit, paternæ nunc charitatis nostræ fructus in se derivari sentiret.

…ratus Pon… …is animus …Basilicam Petri.

I. Itaque memoria repetentes, pro ea notitia, quam de Vaticanæ Basilicæ rebus, ex diuturna munerum ab ejus Capitulo nobis injunctorum administratione, olim acquisivimus (*e*), complura ipsius jura & privilegia existere, diversis temporibus & titulis, jure meritoque ipsi tributa; quorum aliqua, ad ipsius Basilicæ decus, clariori in luce collocanda, aliqua vero nonnunquam aliorum controversiis, frustra licet, impetita, novo tandem Apostolicæ confirmationis robore constabilienda viderentur. Idcirco plerasque & illustriores ejusdem Basilicæ prærogativas nobis ob oculos repræsentari jussimus, earumque origine, usu, & possessione mature perpensis, nec non ipsarum cum justitia & Canonicis legibus consonantia penitus perspecta, plures ex illis, licet firmissimis titulis, & non interrupta possessione fundatas, hac nostra perpetuo valitura Constitutione expresse complecti; nonnullas vero, quas aliquando in dubium revocari contigerat, de Apostolicæ potestatis plenitudine asserere & confirmare;

Jura & privilegia Basilicæ memoria repetit & expendit.

Ea partim auct. Apost. confirmaturus, partim concessurus ex integro.

(*a*) Patres Sardicensis Concilii *can.* IV. (*Labb. to. 2. col. 652.*) de judiciis Ecclesiasticis & appellationibus decreturi Apostol. Sedis prærogativam his verbis indicant: *S. Petri Apostoli memoriam honoremus.*

(*b*) Consule subjectum Indicem generalem V. *Abbatia. Basilica Vaticana. Monasterium. Oblationes, &c.* Inde enim suppetent quæ vix, immo ne vix quidem in summam redigi per me possent.

(*c*) Vestigiis Prædecessorum insistit; Innocentii III. (*to. 1. pag. 77. 83.*) qui Canonicos alloquens, *Qui olim*, inquit, *in ipsa vobiscum pariter Canonici beneficium assequuti, nunc de filio in Patrem ejus Divina sumus miseratione promoti*. Et alibi cum ipso Apostolorum Principe gloriatur, se *in hac Sacrosancta Basilica Ecclesiasticum Beneficium* esse adeptum, *& de ipsius gremio ad Romanam Ecclesiam in Diaconatus Ordinem* evocatum. Nec non Clementis XI. qui pari modo gloriatur, se *Canonicatum & prabendam* in eadem Basilica obtinuisse. (*to. 3. pag. 283.*)

(*d*) Literæ Apostolicæ, quas nostram in Collectionem retulimus (*to. 3. pag. 310. & seqq.*) rei testes sunt locupletissimæ.

(*e*) Archivo præsertim Basilicæ Præfectus, quæ fuit semper summa ejus alacritas monumenta vetera perscrutandi, propriis subjecit oculis Autographa tot Privilegia, quæ commemorat.

firmare; alias demum Motu proprio, non ad alicujus oblatæ nobis petitionis inſtantiam, ſed ex mera noſtra liberalitate, & certa ſcientia, ac voluntate, eidem Baſilicæ, ejuſque Archipresbytero, Capitulo, & Clero, ex integro tribuere, & concedere decrevimus, prout in Domino judicavimus ſalubriter expedire.

II. Præconia Baſilicæ a ſuis Prædeceſſoribus mutuatur.

Et quoniam ampliſſima honoris præconia, quibus complures ex Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Vaticanam Beati Petri Baſilicam, tanquam dilectam Sponſam, ac ſplendidiſſimam Apoſtolicæ dignitatis Sedem, cumularunt, eorum Apoſtolicis literis ac perennibus monumentis conſignata reperiuntur (*a*); præcipua vero ipſius Baſilicæ jura, privilegia, atque ſtatuta, quorum complexu ejuſdem ſtatus, dignitas, & regimen conſiſtit, plurium quoque Romanorum Pontificum cura & ſollicitudine jamdudum conſtituta & coordinata noſcuntur; noviſſime vero a fel. rec. Deceſſore noſtro Clemente Papa XI. per Apoſtolicas literas ſub Annulo Piſcatoris die 5. Septembris Anno MDCCI. datas in genere confirmata fuerunt;

Jura, & privilegia Prædeceſſorum a Clem XI. confirmata in genere, pari modo confirmat.

Nos quoque generaliter prædicta omnia jura, privilegia, exemptiones, prærogativas, gratias, & indulta quæcumque, memoratæ Baſilicæ, ejuſque Capitulo & Canonicis, a præfatis Prædeceſſoribus noſtris quomodolibet conceſſa, & reſpective confirmata, conſuetudines quoque atque ſtatuta, dummodo ſint in uſu, nec ſint revocata, aut ſub aliqua revocatione comprehenſa, neque poſterioribus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, aut ſacris Canonibus, vel Concilii Tridentini Decretis adverſentur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus & approbamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus (*b*); ſalva tamen auctoritate Archipresbyteri & Capituli in his, quæ ab ipſorum arbitrio & facultatibus pendere dignoſcuntur; eademque jura, privilegia, gratias, & indulta hujuſmodi ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac illis ad quos ſpectat, & quandocumque ſpectabit, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia volumus ſuffragari.

III. Subjectionem B. ſilicæ imme diatam S. Sed præcipue ad ſtruit,

Ac perpendentes cum recolendæ mem. Prædeceſſoribus noſtris Innocentio III., Gregorio IX., ac Innocentio VI. minime conveniens eſſe, ut in prædicta Vaticana Baſilica, quæ ſpeciale Sedis Apoſtolicæ membrum, ac Pontificiæ dignitatis ornamentum & domicilium exiſtit, *ullus, omnino præter auctoritatem Romani Pontificis, aliquam ſibi vindicet poteſtatem*, propterea ipſam Baſilicam, ejuſque Ædificia, ac Seminarium, nec non pro tempore exiſtentes illius Capitulum & Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Miniſtros, & Seminarii prædicti Alumnos, aliaſque perſonas ejuſdem Baſilicæ ſervitio pro tempore addictas, durante ſervitio hujuſmodi, & in his, quæ ad prædictum ſervitium pertinent, ab omni & quacumque ſuperioritate, obedientia, correctione, viſitatione, gubernio, aut alia quavis ſpirituali juriſdictione tam ordinaria, quam delegata cujuſcumque Superioris, ac etiam pro tempore exiſtentis noſtri & Romanorum Pontificum Succeſſorum noſtrorum in Urbe ejuſque Diſtrictu Vicarii in ſpiritualibus Generalis, auctoritate & tenore prædictis eximimus, & perpetuo exemptos eſſe & fore decernimus;

Una cum per ſonis omnibu ejus ſervitio ad dictis.

Illoſque ſic exemptos, Nobiſque & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectos, ſub ſpeciali noſtra, & prædictorum Succeſſorum noſtrorum tutela & prote-

---

(*a*) Ita ſcilicet eam appellat præ aliis Nicolaus V. (*to.* 2. *pag.* 150.) Sponſamque præcipuam vocat Pius II. (*to.* 2. *pag.* 163.) Præterea conſtanti ſententia omnes Pontifices præſtantiæ illius teſtes ſunt minus dubii uſque ad Benedictum XIII. qui *propriam Romani Pontificis Sedem*, *& cæterarum* Urbis *& Orbis Eccleſiarum ſpeculum*, *& decus* eam eſſe pronunciat. (*to.* 3. *pag.* 297.) Longum eſſet Pontificum omnium præconia hujuſmodi numerando recenſere, quæ ne Indice quidem duce ſingula reperientur. Quotquot enim Apoſtolicæ literæ venerandam Principis Apoſtolorum Baſilicam memorant, præcipuo illam honore iſto proſequuntur. Sixti IV. teſtimonium inſtar omnium mihi erit: quippe cauſam affert, cur tanto habeatur in pretio. (*to.* 2. *pag.* 209.) *Obſecrantes*, ait, *per viſcera D. N. J. C. omnes & ſingulos Succeſſores noſtros Romanos Pontifices; quatenus attendentes merita tanti Principis; ab eo etiam Sedem Apoſtolicam, ac Apoſtolatus Officium initium ſumpſiſſe: & ſibi ſoli ab ipſo Omnipotenti Deo poteſtatem ſolvendi, & ligandi traditam eſſe &c.* Hæc ſane cauſa eſt, cur *Magiſtram & Dominam*, ac *Sedem propriam* Innocentius III. (*to.* 1. *pag.* 18. 78. 86.) Gregorius IX. *Matrem* omnium Eccleſiar. *quæ primatum obtinet*; (Ibi *pag.* 123.) *Caput & Magiſtram* Nicolaus III. (Ibi *pag.* 175. 177.) Gregorius XI. *Exemplum Eccleſiarum* Urbis *& Orbis* (*to.* 2. *pag.* 25.) Nicolaus V. *Caput*, *& Matrem*, una cum Pio II. & *Matrem & Magiſtram* Calliſtus III. atque *omnium Eccleſiarum Orbis terrarum caput & principem* Alexander VI. ſuis in Apoſtolicis literis, ſemel & iterum nuncuparunt. (*to.* 2. *pagg.* 123. 134. 139. 141. 157. 161. 332.) Propterea Paulus II. Sixtus IV. & Innocentius VIII. quos alii Succeſſores imitati ſunt, *dignitate*, *vetuſtate*, *& honore præcipuam inter* Urbis *& Orbis Eccleſias* Principis Apoſtolorum Baſilicam declararunt. (*to.* 2. *pagg.* 190. 217. 220. 234. 255.) Pius IV. inter Orbis Eccleſias eam habet, tanquam Pontifici *peculiarem*, *& quaſi domeſticam*. (*to.* 3. *pag.* 50.) Simili eam honore afficit S. Pius V. ſibi *peculiarem & domeſticam* appellans (*to.* 3. *pag.* 80.) Multo poſt Clemens VIII. veſtigiis Prædeceſſorum inhæret; & Paulus V. *dignitate & præſtantia* cæteris omnibus anteire ipſam teſtatur. (*to.* 3. *pag.* 199. 224.

(*b*) Clementis XI. Apoſtolicas literas, quarum ſummam, & ſententiam ſuis inſerit SS. D. N. habes ſupra (*p.* 283.

(*a*) Lon-

IV. [J]urisdictionem [sp]iritualem Ar[chi]presb. anti[qu]am confirmat:

protectione recipimus, & immutabiliter constituimus (*a*). Jurisdictionem autem quoad præmissa in spiritualibus ordinariam in eamdem Basilicam, ejusque Seminarium, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, Ministros, aliosque omnes ipsi quomodolibet inservientes, una cum omnibus & singulis jurisdictionibus, potestatibus, & privilegiis, exemtionibus, libertatibus, prærogativis, antelationibus, indultis, auctoritatibus, & facultatibus, quæ alias per fel. rec. Paulum III., Pium IV., Sixtum V., Paulum etiam V., Urbanum VIII., Clementem IX., Clementem XI., & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, bo. mem. Alexandro Cardinali Farnesio, & successive Euangelistæ Cardinali Cusentino, ac Scipioni Cardinali Burghesio & Francisco Cardinali Barberino, ac Carolo Cardinali etiam Barberino, & Francisco Cardinali Nerlio, ac Hannibali Cardinali Albano S. Clementis, respective nuncupatis, dum viverent dictæ Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteris; nuper vero per Nos ipsos Dilecto Filio nostro Henrico Tituli S. Mariæ in Porticu nuncupatæ, S. R. E. Presbytero Cardinali, Duci Eboracen. nuncupato, Archipresbyteratum ejusdem Basilicæ ex concessione & dispensatione nostris in Commendam ad sui vitam obtinenti, ac eorum singulis, tanquam dictæ Basilicæ Archipresbyteris, & quoad Basilicam & Ecclesiam prædictam, etiam illorum personæ intuitu, vel ad eorum vitam dumtaxat, in genere vel in specie concessa sunt, & concedi consueverunt: volumus in posterum ipsius Archipresbytero prædicto nunc existenti, ejusque in perpetuum in Archipresbyteratus dignitate Successoribus, tam per se ipsos, quam per suos respective Vicarios ab illis pro tempore deputandos, auctoritate Apostolica exercenda, præsentium literarum mansuro vigore competere; itaut futuri pro tempore Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteri, vigore literarum Apostolicarum super concessione Commendæ dicti Archipresbyteratus, seu illius collatione & provisione, expeditarum, statim post adeptam pacificam ejusdem Archipresbyteratus possessionem, hujusmodi spiritualem jurisdictionem, tanquam Archipresbyterali Dignitati perpetuo adnexam, quoad præmissas res atque personas exercere; servata tamen forma Constitutionis piæ memoriæ Innocentii Papæ XII. etiam Prædecessoris nostri super suppressione, abolitione, & abrogatione Tribunalium &

Ac dignitati, non personæ adnexam vult in posterum.

(*a*) Longē ānte Innocentium III. Archipresbyter & Canonici exemtione hujusmodi utebantur pro Ecclesiis omnibus Basilicæ subjectis intra & extra Urbem. Etenim S. Leo IX. an. 1053. Hadrianus IV. 1158., & Urbanus III. 1186. ut videre est in nostra hac Collectione (*to. 1. pagg.* 34. 59. *&* 70.) suis quisque Apostolicis literis ea libertate illos donarant. Neq. ista pugnat cum Privilegio, quod Joannes XIX. an. 1026. concesserat Episcopis Silvæ Candidæ, confirmaveratque ejus Successor Benedictus IX. (*to. 1. pag.* 19. *&* 21.) tametsi utriusque verba perspicua sint: *Consecrationem vero Altarium Ecclesiæ Sancti Petri, & aliorum Monasteriorum, necnon consecrationem Ecclesiarum, Altarium, Sacerdotum, Clericorum, seu & Diaconissarum totius Civitatis Leoninæ vobis, vestrisque Successoribus in perpetuum concedimus & confirmamus*: Privilegiumque istud ad Portuenses transierit una cum Ecclesia, & Bonis Silvæ Candidæ seculo XII. ineunte ut liquet ex literis Apost. Gregorii IX. apud Ughellum *Ital. Sac. to.* 1. *col.* 130. *novæ edit.* Nam inter Benedicti IX. & Gregorii pariter IX. Privilegia vacuum ingens annorum biscentum remanet. Primum siquidem datum fuit mense Novembri Indict. VI. quæ annum designat 1037. Alterum vero an. 1236. Interea S. Leo IX. Hadrianus IV. & Urbanus III. Archipresbytero & Canonicis exemtionem, seu libertatem de qua agimus, concesserant luculentissimis hisce verbis: *Chrisma vero, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum in vestris Ecclesiis existentium a Diœcesanis suscipietis Episcopis, siquidem Catholici fuerint, & gratiam Apostolicæ Sedis habuerint, & sine ulla pravitate voluerint exhibere: alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire Antistitem, qui nostra fultus auctoritate quod postulatur, indulgeat ... libere ipsæ Ecclesiæ sub nostra protectione consistant.* Et, quod majus, Innocentius III. anno 1198. extra Urbem degens, Octaviano Card. Ostiensi, quem juxta morem illius temporis Vicarium suum constituerat, usquedum rediret, Consecrationem demandat aliquot Altarium Basilicæ. (*to. 1. pag.* 79.) Præterea idem Innocentius III. an. 1205. confirmans prædicta omnia Privilegia, omnes cum primis in Basilica ministrantes, Basilicamque ipsam a quacumque potestate eximit: *nullus omnino*, ajens, *præter auctoritatem Romani Pontificis, aliquam sibi vendicet potestatem*. Quod quidem maximum Privilegium an. 1228. Gregorius IX. confirmavit. (*to. 1. pagg.* 83. 113.) Nihilominus biennio post Romano Bonaventura Episcopo Portuensi Legationibus, ac rebus pro Ecclesia præclare gestis in Gallia, & Anglia celeberrimo efflagitante, idem Pontifex unionem Ecclesiæ Silvæ Candidæ cum Portuensi factam a Callixto II. comprobavit, ac Privilegia omnia in eum translata esse declaravit, præcipue illud, quo de agimus. Cave autem putes cum exemtionis Basilicæ detrimento: tametsi a priscis illis Joannis XIX. & Benedicti IX. ea in parte non discrepet, quæ ad consecrationem Altarium S. Petri &c. spectat. Pontificalia enim munia obiret Episcopus necesse erat. Et tam Innocentius, quam Gregorius in laudatis literis exemtionis Basilicæ & Canonicorum jus antiquum præservant Portuensi; ubi inter cætera confirmant, *tertiam partem Oblationis, quæ venit ad manus Portuensis Episcopi in Dom. Palmar. in Cœna Domini, in Parasceve, in Sabbato Sancto, in Resurrectione Domini, & in die Nativitatis Domini.* Quamobrem Portuensis nullam sibi vendicabat potestatem *præter auctoritatem Romani Pontificis*. Idcirco non invenies concessa per Gregorium Portuensi Episcopo *quinque Monasteria S. Stephani majoris &c.* uti Joannes XIX. & Benedictus IX. olim fecerant. Ea quippe *Canonicorum usibus & sustentationibus deputata*, ut ajunt iidem Innocentius & Gregorius, & *Canonica* nuncupata, exemtionis privilegio gaudebant. Quin etiam Portuensium Privilegium sensim obsolevisse liquet. Ac degentibus Avenione Pontificibus, oblationes ipsas eis ablatas ab Urbano V. deprehendimus an. 1370. (*to. 2. pag.* 17.) restitutasque a Gregorio XI. post biennium, quia illas antea *exigere consueverat*. (*Ibi pag.* 21. *seq.*) Contra Privilegium Basilicæ post auctum Canonicorum numerum, Beneficiatosque, & Clericos institutos Innocentius VI. anno circiter 1360. confirmat Canonicis tam præsentibus, quam futuris in perpetuum: *una vobiscum*, inquiens, *& omnes ad vestram Canonicam pertinentibus sub ipsius Principis simul, ac nostra speciali tutela suscipimus, & præsenti Privilegio communimus* (*to. 1. pag.* 363.) Ipsum hoc privilegium Clemens XI. an. 1701. confirmavit; ac nunc demum SS. D. N. distinctius, & luculentius instaurat. De his infra uberius.

& Judicum particularium Urbis, ac reductione privilegiorum, & eorumdem Tribunalium ad jus commune, sive ad Judices Ordinarios Romanæ Curiæ, editæ de anno MDCXCII., quam nos per aliam nostram Constitutionem xv. Kal. Martii Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. Pontificatus Nostri Anno II. datam expresse confirmavimus, atque innovavimus: eisdemque juribus, privilegiis, & facultatibus uti & frui libere & licite possint & valeant; absque eo quod alias peculiares literas, seu concessiones a nobis, aut a Successoribus nostris super his petere & impetrare, seu desuper expedire teneantur (*a*). Proindeque, ut iidem Canonici, Beneficiati, Clerici, Alumni, & Ministri prædicti, ab eodem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratus dignitate pro tempore Successoribus quibuscumque, quatenus Episcopali charactere præditi sint, vel, de ipsorum licentia tantum, nec alias, a quocumque Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente, per eum, eosque deputando, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus, Ordines promoveri, & tam ipse Archipresbyter, ejusque in Archipresbyteratus dignitate Successores, quam Antistites ab eo deputati, eosdem Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, & Ministros re ipsa actu inservientes, ut supra, absque nostra, vel Successorum nostrorum, aut nostri in Urbe ejusque districtu Vicarii in Spiritualibus Generalis, vel cujusvis alterius, etiam eorum originis, Ordinarii licentia, dimissoriis, aut examine (*b*); Convictores vero Seminarii prædicti, accedentibus ipsorum respective Ordinariorum licentia, ac dimissorialibus literis; ad præmissos omnes Ordines, servatis de jure servandis, promovere licite possint ac debeant, præsentium tenore perpetuo concedimus & indulgemus. Idcirco idem Archipresbyter ejusque Successores Archipresbyteri præfati, ex ejusdem Capituli gremio tres aut plures pro tempore Examinatores, in Sacra Theologia, vel in Jure Canonico Magistros, sive Doctores, deputare possint, ac debeant, quorum munus sit, prædictos Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, sive Convictores, ut supra, atque Ministros, ad quemcumque, etiam Sacrum & Presbyteratus, Ordinem promovendos, sive ordinandos, juxta Concilii Tridentini Decreta, examinare atque probare; prout hactenus laudabiliter factum esse novimus, & Nos ipsi, dum ejusdem Basilicæ Canonicatum obtinebamus, plures annos hujusmodi Examinatoris officium sustinuimus. Idemque pro tempore Archipresbyter possit cum prædictis Canonicis, Beneficiatis, Clericis, Alumnis, aliisque prædictæ Basilicæ Inservientibus, super observantia interstitiorum ad Ordines prædictos suscipiendos, justis de causis, dispensare; atque ipsis in quolibet Ordine constitutis, ministrandi, celebrandique licentiam tam in prædicta Basilica, quam in quibuslibet aliis Sæcularium, aut Regularium Ecclesiis in Urbe & extra Urbem, per Literas Dimissoriales, quas quidem tam ab ipsis Archipresbyteris, quam ab eorum pro tempore Vicariis confectas atque subscriptas, ubique admittendas fore decernimus, valeat impertiri. Item Consecrationes Altarium ejusdem Basilicæ, nec non Ecclesiarum, quæ inter ipsius Basilicæ membra connumerantur, & Altarium in ipsis existentium, sacrorum quoque utensilium ac vestimentorum benedictiones, ab eisdem Archipresbyteris, sive ab eorum Vicariis Episcopis, aut aliis Antistitibus, vel etiam, quoad ea, in quibus Sacra Olea non adhibentur,

V. Ordinationes ad quosvis Ordines etiam presbyteratus privative, & libere illi asserit pro omnibus Basilicæ addictis:

Ac etiam pro Seminarii Convictoribus accedente eorum Ordinariorum licentia, & dimissoriis

VI. Examinatores e gremio Capituli deputandos de more constituit.

VII. Altarium Consecrationes, benedictiones aliaque Pontificalia Archipresb. & Capitulo confirmat.

(*a*) Privilegia hîc laudata (præter illud Urbani VIII. quod iisdem conceptum verbis, ac duo præcedentia, prætermisimus) extant locis mox indicandis hujus Collectionis: Pauli III. *to. 2. pag. 437. seqq.* Pii IV. *to. 3. pag. 45.* Sixti V. *to. 3. pag. 154.* Pauli V. *to. 3. pag. 224.* Clementis IX. *to. 3. pag. 274.* Clementis XI. primum pro Card. Nerlio *Append.* in fine *to. 3. pag. 48.* Alterum pro Card. Albano *to. 3. pag. 288.* Ac demum SS. D. N. *to. 3. pag. 330.* Ea vero deprehendes duplicis generis: alia siquidem spectant ad Collationem Archipresbyteratus cum juribus, privilegiis, & facultatibus; alia ad concessionem eorumdem jurium &c. Primum Pauli III. (tria enim sunt edita) similiter primum Clementis XI. pro Card. Nerlio, & unicum SS. D. N. Collationem præseferunt; reliqua Concessionem. Hujusmodi autem repetitio facultatum post centum, ac septem & septuaginta annos Apostolicis hisce literis antiquatur: & quidem jure. Quum enim nihil aliud sint alteræ illæ literæ Apostolicæ, quam exemplum Privilegii Sixti V. prætereundas in posterum Apost. auctoritate decernitur; decusque inde novum Basilicæ Archipresbytero accedit jurisdictionis Spiritualis natæ, seu adnexæ Archipresbyteratui, non personæ.

(*b*) Consuetudo hodie vigens in Basilica hîc probatur, atque auctoritate Apostol. confirmatur. Multo autem ampliorem olim fuisse luculenter testatur Instrumentum apud Gargarium in Archivo Basilicæ *fol.* 123. verso. Ita enim habet: *Die 22. Martii 1621. Ill. & Rmus Dominus Scipio Burghesius Sacros. Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Archipresbyter sponte &c. omni meliori modo &c. Ad examinandum tam RR. PP. DD. Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac alios dictæ Basilicæ inservientes, ad quoscumque ordines se ordinare, seu promovere volentes; quam quoscumque alios aliarum quarumcumque Ecclesiarum etiam extra Urbem, & ubique sitarum, ad dictam Basilicam unitarum & incorporatarum, seu a dicta Basilica dependentium quomodolibet, & qualitercumque examinandos, elegit, & deputavit RR. PP. DD. Paulum Brizonum, Ugonem Ubaldinum, & Joannem Baptistam Alterium ejusdem Basilicæ Canonicos, seu duos ex eis: Super quibus &c.*

(*a*) Con-

bentur, ab aliquo ex Canonicis prædictæ Basilicæ Presbytero, de ipsorum tamen Archipresbyterorum mandato & delegatione, fieri possint; ac demum tam Ordinationes prædictas, quam cætera Pontificalia munia sive functiones ab eodem Archipresbytero nunc existente, ejusque in Archipresbyterali dignitate Successoribus quibuscumque, sive per se ipsos, sive per suos respective Vicarios, qui Episcopali charactere sint insigniti, ac etiam per alios Episcopos, Archiepiscopos, aut Patriarchas, de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alios extraneos Antistites quoscumque, de licentia tamen ipsius Archipresbyteri, in præfata Basilica tantum exerceri posse, perpetuo statuimus, atque decernimus.

...dem vacan... ...rchipr. con... Capitulo ...er Ordinat. ...nfirmat.

Quin etiam, vacante hujusmodi Archipresbyteratus dignitate, omnia Pontificalia munia hujusmodi, sive functiones, exceptis Ordinationibus prædictis, & excepta collatione Sacramenti Confirmationis, de quo inferius agemus, pro rerum & temporis opportunitate, de Capituli dumtaxat licentia, ab aliquo Antistite, ut præfertur, de ejusdem Capituli gremio, atque etiam ab extraneo, si ab Episcopo de ipsius Capituli gremio impleri nequeant, in eadem Basilica pariter exerceri posse concedimus (a):

Privil. reconciliat. Basil. Altaristæ & Canonico antiquiori asserit.

Innovantes insuper, & perpetuo confirmantes Prædecessorum nostrorum Innocentii VI. & Urbani V., Privilegium, quo eamdem Basilicam sanguinis aut seminis effusione forte violatam, a Canonico Altarista, seu antiquiori Canonico in Presbyteratus Ordine constituto, cum aqua tamen ab aliquo Antistite rite benedicta, reconciliari posse indulserunt (b).

VIII. Vetustissimum jus conficiendi Chrismatis & SS. Oleor. confirmat in perpetuum.

Præsertim vero veterem observantiam, plurium Romanorum Pontificum, ac potissimum Joannis XIX., Benedicti IX., Innocentii III., & Gregorii IX., vigentibus ad hunc diem privilegiis & concessionibus inductam, ac perpetuo usu, & immemorabili consuetudine firmatam, qua in eadem Basilica singulis annis Feria V. in Cœna Domini, tum sancta Infirmorum & Catechumenorum Olea, tum etiam Sacrum Chrisma, ab ipsius Archipresbytero, sive hujus pro tempore Vicario in Episcopali gradu constituto, vel ab alio Antistite, de Archipresbyteri prædicti licentia, rite confici, & benedici, pluribusque Ecclesiis Parochialibus, tam ejusdem Vaticanæ Basilicæ Filialibus, quam aliis quibusdam non Filialibus, distribui consuevit, auctoritate nostra confirmamus, & quatenus opus sit, præsentium tenore innovamus, & in perpetuum stabilimus (c); volentes, ut omnes & singuli Rectores vel Parochi sive Curati Ecclesiarum, tam videlicet

---

(a) Consule notam *a. pag.* 339.

(b) Hujusmodi quidem Privilegium laudati Pontifices ita concesserunt; ut confirmatione Apostolica indigerent ad amovendos quoscumque scrupulos. Innocentius enim VI. an. 1360. id concessit Priori Canonicorum &, ejus Successoribus ad decennium, ut liquet (*to.* 1. *pag.* 361.) Urbanus autem V. an. 1364. idem confirmavit hac apposita conditione: *Dummodo sitis in Sacerdotio constituti, & nullus tunc Episcopus existat in Urbe.* (*to.* 2. *pag.* 3.) Quam certe conditionem silet anno 1369. Privilegium extendens etiam ad Altararium: sed adjungit, *Præsentibus post triennium minime valituris* (Ibid. *pag.* 6.) Hujusmodi necessitas raro quidem supervenit Basilicæ. Attamen compertum est, violatam fuisse in Borboniana direptione an. 1527. Tum vero Clemens VII. degens Urbeveteri Julio Corvino Canonico Privilegium concessit ex integro conditionem & ipse apponens: *Si nullus Episcopus Romæ fuerit.* Continuo tamen subdit, *Cum aqua per dilectum filium & Legatum nostrum Laurentium Card. Campegium, qui Episcopus Saresbyriensis est, benedicta.* Quæ conditionem illam videntur excludere, & Canonicis privilegium asserere. Nec tamen affirmare ausim, quod hinc privilegium vetus novas vires sit adeptum. Vigere illud quidem cœpit post Pauli V. Constitutionem (*to.* 3. *pag.* 218.) datam an. 1611. qua redigi *in libellum per capita singulorum officia & munera continentia, imprimi communibus impensis ad usum totius Cleri Basilicæ, singulisque annis certa die perlegi* jubentur. Quamvis enim incertum sit, num libellus hujusmodi, (in quo nimirum cap. 1. num. XI. Privilegium Innoc. VI. & Urbani V. luculenter exprimitur) Pontifice eodem superstite absolutus confirmatusque fuerit: id tamen est extra dubium, quod annis quatuordecim post Pauli V. Constitutionem, Apostolica Urbani VIII. auctoritas illi accessit. Etenim Apostolicæ Visitationis (*lib. Decretor. Capituli die* 2. *Febr.* 1625. ab hoc Pontifice institutæ primum Decretum conceptis hisce verbis prodiit: *Quæ in compendio Constitutionum Summorum Pontificum, cujus titulus est*, Capita Constitutionum Basilicæ Principis Apostolorum, *provide sancita sunt, ea a Canonicis, Beneficiatis, & toto Clero illius Basilicæ omnino serventur.* Totidem verbis expressum & confirmatum fuit Decretum istud die 15. Julii an. 1660. ab Alexandro VII. in Decretis Visitationis Apostol. Idem vero libellus juxta Pauli V. Constitutionem quotannis legitur in Conversione S. Pauli; Quare Privilegium illud a Clem. XI. jure confirmatum SS. D. N. iterum Apostol. auct. instaurat, atque in perpetuum confirmat.

(c) Ex iis, quæ nuper ajebam *n. a. p.* 339. satis constat privilegium hoc cœpisse in Basilica an. 1026. quum Ioannes XIX. concessit Episcopo Silvæ Candidæ, præ aliis quatuor dierum Officiis, illud Feriæ V. in Cœna Domini, quod a Bened. IX. confirmatum undecimo post anno, tandem ad Portuensem Episcopum transiit, eique ab Innocentio III. & Gregorio IX. post annos biscentum instauratum fuit. Neque hac in re audiendum Grimaldo, cætera indagatori monimentorum veterum accuratissimo. Quum enim reperisset in Orationali quodam (in Archivo Basil. Orational. *n.* 18. *lit.* F *pag.* 188.) hanc Rubricam: *In die vero Nativitatis dicimus unam Orationem. Si autem Cardinalis fuerit præsens, dicimus orationem primam de sollepnitate, alteram de Ecclesia, tertiam pro Pontifice:* continuo affirmavit (*Catal. Archipresb. princip.*) quod Benedictus IX. ægre ferens, Portuenses sibi nimium tribuere, Archipresbyterum creavit Ursum de filiis Ursi: qua in re semel, & iterum fallitur. Primo quia Privilegium non transiit ad Portuenses, nisi post unionem Silvæ Candidæ, quæ octoginta amplius annis distat a Benedicto IX. Deinde quia usque ad tempora Hadriani IV. dies dumtaxat quinque Majoris Hebdomadæ pertinuerunt ad Portuensem Episcopum, ita docente Petro Mallio Canonico Basilicæ, ejusque consuetudinum non ignaro (Mus. Ital. *to.* 2. *pag.* 163. & Bullarii nostri (*to.* 1. *pag.* 37.) qui diei Natalis Domini non meminit in suo libello ad Alexandrum III. inscripto: tametsi Hadrianus IV. an. 1158. sui Pontificatus extremo omnium primus sextum illum diem adjunxit: at fortasse Mallius antiquæ tantum consuetudinis Episcoporum S. Rufinæ Privilegio nitentis rationem habuit. Certe nec Joannes XIX. nec Bened. IX. diem Natalis concesserunt illi Episcopo. Quamobrem Orationale spectat ad posteriora tempora; nec Grimaldi conjecturam sustinet. Præterquam quod anno tantum 1276. ordinariam jurisdictionem obti-

Cum interventu Parochor. Ecclesiar. filial. & alias subjectar. Basilicæ, per se, aut per substitutos.

delicet earum, quas inter prædictæ Basilicæ Filiales infra recensebimus, aliarumque, si quæ sunt, aut in posterum Filiales existent, quam aliarum quomodolibet eidem Basilicæ subjectarum, præsertim S. Mariæ in Transpontina nuncup., & tam Ecclesiæ, quam Hospitalis S. Spiritus in Saxia, & cæterarum omnium, quæ vel expressis Prædecessorum nostrorum legibus (*a*); vel recepta consuetudine ad id teneri dignoscuntur; hujusmodi sacrorum Oleorum confectioni in die Cœnæ Domini, nec non Benedictioni Fontis Baptisterii in Sabbato Sancto, & in Vigilia Pentecostes, singulis annis, ut præfertur, interesse, vel si ipsi legitimo impedimento detenti fuerint, alios respective Presbyteros ad ipsorum vices in hujusmodi sacris Functionibus decenter sustinendas, mittere; iidemque Rectores vel Parochi seu Curati Olea prædicta ab ipsa Basilica quotannis in sacros Ecclesiarum suarum usus asservanda atque utenda recipere, teneantur; & quatenus opus sit, opportunis præceptis & pœnis, arbitrio Archipresbyteri statuendis, adigantur. Neque vero propter hujusmodi præsentiam ab ipsis præstitam, vel propter prædictorum sacrorum Oleorum receptionem, ab ullo quomodolibet, sive judicialiter, sive extrajudicialiter molestari possint, vel ad aliam quamcumque Ecclesiam aut Basilicam pro hujusmodi præsentia præstanda accedere, aut prædicta sacra Olea ab alia qualibet recipere compellantur.

X. *Jus perinde antiquum Confirmationis Sacram. conferendi ad examen revocat.*

Huic porro juri sacrorum Oleorum & Chrismatis conficiendorum, consequens est, ut Sacramentum Confirmationis in ipsa Basilica, & ab illius pro tempore Archipresbytero, sive ab illius Vicario Episcopo, aut etiam de ipsius licentia, ab alio quolibet Antistite, ministrari & conferri possit. Quod quum eidem Archipresbytero ab antiquissimis temporibus licuisse constet; & quidem, quod attinet ad personas ejusdem Basilicæ ministeriis addictas, illique actu inservientes (*b*), in contradictorio quoque judicio coram Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum habito, eidem Archipresbytero, sive per se, sive per alium ab ipso deputatum, indistincte licere definitum fuerit, cum subsequuta contradicentium acquiescentia.

Ad Basilicæ inservientes quod attinet, illud probat, & confirmat:

Nos hujusmodi Resolutionem sive Decretum a tunc existentibus Congregationis prædictæ Cardinalibus die xv. Februarii anni MDCXLVIII. latum, & a fel. rec. Prædecessore nostro Innocentio Papa X. approbatum, mox etiam a recol. mem. Clemente Papa X. Prædecessore pariter nostro per Literas in forma Brevis die XXVIII. Junii anni MDCLXXV. editas, iterum confirmatum, quatenus prædictam Archipresbyteri facultatem admittit, auctoritate quoque nostra roboramus, & quoad prædictos Basilicæ Vaticanæ Ministros eidem actu ministrantes & inservientes, ejusdemque pro tempore Archipresbyteri jurisdictioni in spiritualibus subjectos, debitæ executioni demandari, ac perpetuo inviolabiliter observari præcipimus.

Pro reliquis Archipresbyteri jurisdictioni non subjectis controversum fuisse & esse adhuc declarat.

Quod vero spectat ad alias personas, quæ neque sunt de ipsius Vaticanæ Basilicæ gremio, aut illius servitiis addictæ, neque Archipresbyteri prædicti jurisdictioni subsunt, plenissime nobis cognita atque perspecta est lis & controversia, quæ diu agitata fuit, quæque adhuc indecisa pendet, super jure conferendi Sacramentum Confirmationis personis hujusmodi in Vaticana Basilica. Ex quo siquidem recol. mem. Prædecessoris nostri Clementis Papæ XI. beneficio in eadem Basilica Canonicatum & Præbendam adepti fuimus, quum ipsius Archivi præfectura nobis a Capitulo demandata fuisset, id munus per annos quatuordecim, nimirum usque ad nostram promotionem ad Anconitanam Ecclesiam, retinuimus. Cumque propterea nobis a prædicto Clemente XI. Prædecessore injunctum fuisset, ut quæcumque ad hujusmodi Confirmationis negotium coram diversis Judicibus vario eventu discussum, pertinerent,

---

obtinuit Archipresbyter Joannes Cajetanus Ursinus, postmodum Pont. Nicolaus III. quæ ad Successores non transiit. Hinc vero per annos plusquam trecentos siluit in Archipr. usque ad Evangelistam Pallottum, qui 1589. a Sixto V. obtinuit cum spirituali jurisd. omnia munia Pontificalia, Successoribus usque ad hunc diem confirmata. Ac proinde Archipresbyter Vatic. Basil. Chrisma conficit &c. (quemadmodum antea S. Rufinæ, & Portuenses Episcopi) anno jam centesimo sexagesimo quarto.

(*a*) Innoc. III. binis literis Apostolicis has præcipue Ecclesias ita subjicit Basilicæ: *S. Michaelis, S. Mariæ in Saxia, & S. Mariæ in Transpadina concedimus & statuimus in Scrutinio Baptismo, Processionibus, & Chrismatis confectione vobis subjectionem & reverentiam perpetuis in posterum temporibus exhiberi.* (*to.* 1. *pag.* 78. 84.) Per eadem verba eamdem rem præstat Gregor. IX. an. 1228. (*to.* 1. *pag.* 112.) Quæ quidem subjectio nostris temporibus, ut Eccll. cæterarum, viget, juxta novam disciplinam hic expressam. Vetus enim Scrutinii, & Baptismi non multo post Innocentii & Gregorii literas in desuetudinem abiit.

(*b*) Consule Apostolicas literas Sixti V. Card. Cusentino Archipresbytero, quas Successores ad literam exscripsere, ubi Archipresb. vacantem contulerunt. (*to.* 3. *pag.* 156.)

(*a*) Qui

...æ momenta ...e olim dili... ...er excerpta, ...ue poſterio... exitum e... ...at :

tinerent, in unum redacta, eidem conſideranda exhiberemus, vel potius ea, quæ olim ipſiuſmet Pontificis tunc in minoribus ejuſdem Baſilicæ Vicarii, deindeque Canonici, opera ac ſtudio digeſta & ordinata fuerant, eidem in memoriam revocaremus; Nos quidem omnibus inveſtigatis atque collectis, totam ipſi expoſuimus rationum ſummam, ob quas contendebatur licitum eſſe in Eccleſia S. Petri in Vaticano Sacramentum Confirmationis omnibus civitatem Leoninam uſque ad Septimianum incolentibus, idemque Sacramentum recipiendi cauſa ad ipſam Eccleſiam confluentibus conferre (a). Quarum rationum momenta, quum olim anno MDCXLI. Congregatio S. R. E. Cardinalium, ac Romanæ Curiæ Prælatorum ad cognoſcendas cauſas in Apoſtolica viſitatione occurrentes deputatorum agnoviſſet, ac Decreto edito comprobaſſet, hujuſmodi Decretum ab Urbano Papa VIII. confirmatum fuerat per Literas in forma Brevis datas die xv. Januarii anni MDCXLII.(b) & quamvis deinceps conceſſa adverſus haſce Urbani literas aperitione oris, cauſaque ad aliam Congregationem ejuſdem S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum delata, reſolutio prodiiſſet, quæ hujuſmodi facultatem limitavit & coarctavit ad eas tantum perſonas, quæ in miniſteriis ipſius Baſilicæ, ut ſupra diximus, actu inſervirent, atque hæc pariter reſolutio a Clemente Papa X. per ſpeciales Literas in forma Brevis confirmata fuiſſet; nihilominus adverſus has quoque literas aperitio oris conceſſa fuerat a venerab. mem. Innocentio Papa XI. ſub die xxiv. Junii anni MDCLXXXV., cujus obtinendæ in primis auctor extitit ipſe Prædeceſſor Clemens XI., dum in eadem Vaticana Baſilica, ut ſupra diximus, Vicarii munus exercens, Archipresbyteri & Capituli preces atque rationes eidem Innocentio XI., ſupplici Libello a ſe diſerte exarato, porrexerat.

...uſdem ſta... præſentem ...nit :

Cauſam deniq. iſtam adhuc indeciſam definire ſtatuit :

Cum autem poſt hæc, hujuſmodi controverſia, quæ ad eamdem Congregationem Concilii Tridentini, reſcripto ejuſdem Innocentii XI. Prædeceſſoris, remiſſa fuerat, uſque ad ipſius Clementis XI. Pontificatum indeciſa conquieviſſet, in animo quidem ipſi erat, pro ſua ſapientia & auctoritate, tunc eam dirimere, fineque debito terminare. Sed quoniam graviſſimorum negociorum, quæ ſupervenerunt, cura & ſollicitudine detentus, ipſe id, quod optabat, præſtare non potuit, integrum nobis reliquit, aliquam hujuſmodi controverſiæ in perpetuum extinguendæ rationem excogitare. Quam quidem, matura deliberatione præhabita, præſentium tenore edicimus, & promulgamus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in poſterum obſervari mandamus.

Idcirco eam ad ſe avocat, perpetuo partib. ſilentio indicto:

In primis videlicet prædictam controverſiam, litem, & cauſam inter dilectos filios Capitulum & Canonicos S. Joannis in Laterano ex una, & Archipresbyterum, Capitulum, & Canonicos S. Petri in Vaticano Patriarchalium Urbis Baſilicarum ex altera parte, ſuper jure & facultate conferendi Sacramentum Confirmationis in ſæpedicta Vaticana Baſilica, coram præfata Congregatione Concilii Tridentini, vel in alio quovis Tribunali coram quocumque Judice, & quacumque inſtantia pendentem, [cujus ſtatum, merita, & alia quæcumque etiam de neceſſitate juris vel facti omnino exprimenda, nec non utriuſque Capituli, & Eccleſiarum prædictarum jura, privilegia, indulta, conceſſiones, & literas Apoſtolicas, eorumque plenos & integros tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac etiam de verbo ad verbum inſertis haberi volumus] Motu ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, harum ſerie ad nos avocamus, penituſque & omnino ſupprimimus, perpetuumque deſuper ſilentium prædictis partibus, aliiſque

(a) Qui animum ad veterem diſciplinam advertit; novitque quanti ſint privilegia cujuslibet vel tenuiſſimæ Eccleſiæ, duas haud dubie res mirabitur: Primo eſſe aliquos, qui non intelligant quod Confirmatio aut continuo, aut paucis poſt diebus, ſi dies ſabbati, noxque ſequens ob confirmandorum multitudinem defeciſſent, conferebatur, quod ſapienter demonſtrat SS. D. N. in libris de Synodo Diœceſana [*to. 12. ſuor. Oper. lib. 7. cap. 10. n. 3.*] Deinde Baſilicam Principis Apoſtolorum, unde *Sedes Apoſtolica, ac Apoſtolatus Officium initium ſumſit*, ut recte Sixtus IV. [*Bullar. to. 2. pag. 209.*] infeliciorem eſſe redditam Eccleſiis cæteris, quippe cujus privilegium per tot Pontifices confirmatum(*to. 1. pagg. 25. 27. 31. 46. 57. 69. 111.*) a nemine unquam revocatum; & ab Epiſcopis S. Rufinæ, & Portuenſibus per plura ſecula exequutioni mandatum, quoad Sanctæ Sedis abſentia, peregrinatione, vexatione aliquandiu interruptum, poſtliminio, ut ita dicam, rediit in Baſilicam per privilegium perſonale omnibus Archipresbyteris conceſſum, interierit. Vide quæ diximus hujus volum. *pag. 254. not.* c ad literas Apoſtolicas, Urbani VIII. ſuper quo controverſia ingens, de qua hîc agitur.

(b) Ab hoc anno uſque ad 1685. per quatuor & quadraginta annorum ſpatium Franciſcus, & Carolus Barberini acerrimi Baſilicæ jurium vindices Leoninæ totius Civitatis incolas confirmarunt, ut patet ex Confirmatorum Catalogo in Archivo Baſilicæ. Ab anno autem prædicto 1685. Confirmati dumtaxat inſervientes Baſilicæ: nam prodierunt literæ, quarum hic mentio eſt, decimo anno, poſtquam a Clemente X. datæ erant, ignota nobis cauſa tantæ dilationis: per quas Decretum Congregationis Concilii ratum habebatur, & Confirmandos tantummodo inſervientes Baſilicæ ſanciebatur. Cætera luculenter patent ex his literis Apoſtolicis.

(a) Ex

que quibuslibet in præmiſſis jus aliquod ſeu intereſſe habentibus, vel habere prætendentibus imponimus, atque os occludimus.

XI. Provide diſponit, ut in Lateranen. Baſilica Sacram. Confirmationis adminiſtretur omni tempore a Card. Vic Urbis, aut Viceſger. ſeu per illum delegato:

Volumus autem Sacramentum Confirmationis in Lateranenſi quidem Baſilica perpetuis futuris temporibus de more adminiſtrari a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe ejuſque diſtrictu Vicario in ſpiritualibus Generali, vel ab ipſius Viceſgerente, aut ab alio Antiſtite, quem ipſe Vicarius prædictus, pro ſuo arbitrio, ad id deputaverit, idque toties quoties, quibuſque temporibus, atque diebus ipſi Vicario opportunum videbitur. Sed inſuper moderno & pro tempore exiſtenti S. R. E. Cardinali Vaticanæ Baſilicæ Archipresbytero, non tam ratione veterum titulorum, jurium, privilegiorum, atque conſuetudinum, quæ tamen nobis plene cognita eſſe ſupra memoravimus; quam vigore novæ hujus conceſſionis, quam motu proprio ipſi, ejuſdemque in Archipresbyteratus dignitate Succeſſoribus quibuſcumque, de Apoſtolica liberalitate tribuimus, præſentium tenore perpetuo concedimus & indulgemus, ut

In Vaticana ſeptem tantum diebus Natale SS. Apoſtolor. Petri & Pauli ſubſequentibus a Card. Archipresb. aut per eum delegato, omnibus undique ex Urbe confluentibus

ſingulis annis infra Octavam Natalitiæ Solemnitatis Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli principalium hujuſce Almæ Urbis Patronorum (*a*), ſingulis videlicet ſeptem diebus dictam Solemnitatem immediate ſequentibus, in prædicta Vaticana Baſilica, per ſe ipſum, ſi ipſe Epiſcopali gaudeat charactere, ſin minus, vel etiam ſi ipſe aliquo impedimento detineatur, per ſuum Vicarium Epiſcopum, aut per alium Antiſtitem de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alium quemlibet Antiſtitem ab ipſo deputandum, omnibus & ſingulis non ſolum Vaticanæ Baſilicæ inſervientibus, atque ipſius Archipresbyteri juriſdictioni, ut præfertur ſubjectis, & non ſolum ex civitate Leonina nuncupata, aut ex Septimiano prædictis, ſed etiam ex cæteris Urbis Regionibus quibuſcumque, & alias undecumque in hunc finem confluentibus, Sacramentum Confirmationis perpetuis futuris temporibus adminiſtrare & conferre libere & licite poſſit & valeat.

XII. Idque, tum ad augendum cultum SS. Apoſtolor. tum ad veteris diſciplinæ memoriam ſervandam:

Qua in re non tam noſtro erga prædictam Vaticanam Baſilicam amori ſtudioque indulgemus; nec eo tantum conſilio ad id adducimur, quo Sanctorum Apoſtolorum cultum in hac Alma Urbe magis magiſque augeri, eorumque Feſtivitatis Octavam in ipſa Urbe ſolemnius concelebrari cupientes, aliis noſtris Apoſtolicis Literis pridie Kalendas Aprilis anno MDCCXLIII. datis, plura præſcripſimus per eos dies a ſingulis Romanæ Curiæ Ordinibus, & Cleri, Populique cœtibus adimplenda (*b*); ſed peculiari quadam ratione movemur, quam nobis ſacræ antiquitatis monumenta ſuppeditant: ut ſcilicet in ea Baſilica, in qua & olim ex prædictorum Romanorum Pontificum delegatione Sacramentum Baptiſmi ſolemniter in Sabbato Sancto adminiſtratum fuiſſe conſtat, & nunc etiam, ex veteri approbataque conſuetudine, de qua inferius verba faciemus, Baptiſmus idem omnibus indiſtincte, & quolibet anni tempore confertur; in eadem etiam Sacramentum Confirmationis, quod olim regeneratis ſtatim poſt Baptiſmum conferebatur (*c*), aliquibus ſaltem anni diebus, omnibus pariter optantibus, ab ipſius Baſilicæ Archipresbytero, vel ab alio, ut præfertur, ab eo deputato, vigore

Attamen ſpeciale id Privilegium eſſe declarat Rom. Pont. ſub cujus immediata juriſdict. eſt Baſilica.

ſpecialis conceſſionis, & peculiaris privilegii eidem impertiti a Romano Pontifice, ſub cujus immediata juriſdictione prædicta Baſilica exiſtit, adminiſtrari poſſit atque conferri. Huc accedit, quod ſicuti glorioſiſſimi Apoſtoli Petrus & Joannes, in ipſis Eccleſiæ naſcentis exordiis, primi ab Apoſtolico Collegio adhuc Hieroſolymis agente in finitimas Regiones ablegati fuerunt, ut per eorum miniſterium, & manuum impoſitionem novelli credentes acciperent Spiritum Sanctum, quemadmodum Liber Actuum teſtatur; ita maxime congruum nobis viſum eſt, ut in duabus Patriarchalibus Romanæ Urbis Eccleſiis, quæ in eorumdem Apoſtolorum honorem atque memoriam Omnipotenti

(*a*) Ex Decreto ejuſd. SS. D. N. an. 1743. emanato *to.* 3. *pag.* 319.

(*b*) Hæ literæ extant ſupra *pag.* 314. *ſeqq.*

(*c*) Notanda pauca hæc apud Mabillon *Muſ. Ital. to.* 2. *ord.* 7. *pag.* 83. (de Confirmatione poſt Baptiſmum continuo conferenda: *Et hoc omnino præcavendum eſt, ut hoc non negligatur: quia tunc omne baptiſmum Chriſtianitatis nomine confirmatur.* Quod autem maxime attendendum, doctiſſimus Martene *de Eccl. Rit. lib.* 1. *cap.* 2. *art.* 1. *n.* 3. hanc diſciplinam alicubi deſueviſſe colligit ex iis verbis Pontificalis Apamienſis ad an. 1214. pertinentis: *Si Epiſcopus adeſt, ſtatim oportet eum confirmari Chriſmate, & communicari ſecundum conſuetudinem quarumdam Eccleſiarum.* Deinde ſubjicit, perſeveraſſe eam diſciplinam in Eccleſia Gallicana: & ſimiliter conjici poſſe ex Miſſali Rom. ad uſum Fratrum Minor. Quando autem Romæ deſueverit, fortaſſe eodem ſec. XIII. hauddum invenire potui. Certe Gregorio IX. Pontifice eadem vigebat; & in Adultorum Baptiſmate adhuc viget.

tenti

(*a*) Hujuſ-

tenti Deo dicatæ, cæteris Urbis & Orbis Ecclesiis dignitatis & gloriæ prærogativa antecellunt, Cælestium Charismatum fontes ad perennem Ecclesiæ ædificationem Christifidelibus perpetuo paterent.

XIII. Ordinem ea casione servandum præscribit.

Ut autem omnia, quæ ad prædicti Sacramenti administrationem pertinent, rite recteque impleantur atque serventur, volumus atque præcipimus, ut in eadem Vaticana Basilica, & in loco ad id decenter aptato inter Altare Cathedræ S. Petri, ejusque Confessionem, vel alibi, pro rerum & temporis opportunitate, intra eamdem Ecclesiam, singulis prædictis diebus, horis antemeridianis, & ad populi commodum opportunis, Sacramentum Confirmationis administretur; præmissa semper in singulis diebus hujusmodi, ad instructionem Confirmandorum, apta & gravi oratione, per aliquem de Clero Vaticano, quem præfatus Cardinalis pro tempore Archipresbyter ad id deputaverit, peragenda, super ipsius Sacramenti sanctitate atque præstantia. Et sicut hactenus Regestum eorum, qui in ipsa Basilica confirmati fuerunt, ab Archivi Capitularis Custode servari consuevit; ita ab eodem in posterum authenticum omnium Confirmatorum hujusmodi Regestum in ipso Archivo diligenter retineatur, & asservetur; ex quo, ad petentium instantiam & opportunitatem, authentica pariter Testimonia, seu Fides, extrahi possint; atque uno verbo omnia & singula observentur & impleantur, quæ circa collationem & administrationem Sacramenti Confirmationis, providis Ecclesiæ regulis præscripta reperiuntur.

XIV. Ex cunctis Urbis regionib. Infantes baptizandos statuit Basilica.

Baptismi vero Sacramentum in eadem Vaticana Basilica non solum Infantibus intra peculiares ipsius Parochiæ fines in lucem editis; sed, ut superius innuimus, aliis etiam quibuslibet, tam in Urbe, quam extra illam natis, [quorum quidem plurimos, ob venerationem Beatissimi Apostolorum Principis, a piis parentibus ad ipsius Ecclesiam baptizandos deferri constat] libere & licite administrari, tum veteri omnium ferme sæculorum usu & observantia receptum est; tum etiam in sacris Visitationibus, & præsertim in ea, quam anno MDCXXV. fel. rec. Urbanus Papa VIII. in dicta Basilica peregit (a), ac præterea judiciali definitione Congregationis S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die XV. Maji anni MDCC. edita, agnitum fuit, atque firmatum (b), & Nos demum hujus nostræ Constitutionis vigore id ipsum indubitanter atque perpetuo servari volumus, atque decernimus.

XV. Alii aliorum Parochorum tergiversationibus occurrit:

At quoniam non ignoramus, nonnullos aliquando ex aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis sive Curatis, vel de suorum jurium conservatione plus nimio sollicitos, vel etiam contra prædicta Decreta pervicaciter obfirmatos, vetus hoc Vaticanæ Basilicæ, ejusque Capituli, & Parochi, sive perpetui Vicarii, jus, & juris hujusmodi exercitium, si non aperte impugnare, at saltem artificio eludere & impedire consuevisse; denegando scilicet propriis Parochianis ea Documenta, sive Schedulas de legitimis Infantium natalibus, quæ eidem Vaticanæ Basilicæ Parocho exhiberi debent, aut Schedulas ipsas ejusmodi forma concipiendo, ut vel parentes ipsius prolis, absque proprio dedecore eas exhibere, vel Vaticanus Parochus easdem, absque injuria Basilicæ, recipere non possent; aut demum aliis artibus, quibus ab religiosæ hujusmodi voluntatis implemento prædictos respective Parochianos deterrendos esse prospicerent: adeout Nos ipsi, propter nonnullornm hujusmodi Parochorum culpam, necesse habuerimus, omnes in commune Urbis Parochos initio Pontificatus nostri apud nos congregatos, gravibus verbis hac de re admonere, atque etiam Edictis per organum dilecti filii nostri S. R. E. Cardinalis hodierni nostri in Urbe Vicarii publice propositis, coercere:

Schedulas typis impressas sub certa formula gratis dari Parochis jubens.

Idcirco, ut omnis in posterum tergiversandi via cuilibet perpetuo sit præclusa, statuimus atque decernimus, ut prædictarum Schedularum exempla sub certa & invariabili forma Typis imprimantur, eaque non solum aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis distribuantur; sed etiam ab ipsius Vaticanæ Basilicæ Parocho, vel a Sacristiæ Curatoribus, cuilibet petenti gratis concedantur; volentes, ut hujusmodi Schedulis impressis nihil a Parochis adscribi possit aut debeat,

(a) Verba ipsa huc spectantia sunt hujusmodi: *In hac Basilica rite baptizantur Infantes aliarum Parochiarum* Urbis: Et in Archivo Basil. *caps. 7. fasc. 269.* extant Decreta Visit. Prædictis autem verbis fidem majorem adjungunt Acta Visitat. Parochiæ S. Petri ab Innoc. XII. commissæ Card. Franc. Nerlio an. 1693. Ita enim habent: *Perche quivi si battezzano i fanciulli, che vengono portati dalle altre Parrochie di Roma da tempi immemorabili: e però nella visita fatta dalla S. M. d'* Urbano *VIII. giustamente fu pronuntiato:* In hac Basilica rite &c. *senza che dagli altri Parochi possano essere impediti o il Vicario di S. Pietro, o li confluenti.*

(b) Instantibus aliis Curatis & Parochis Urbis propositum fuit hoc dubium: *An Vicario Curato S. Petri in Vaticano liceat baptizare commorantes in aliis Parochiis* Urbis? Resp. *Affirmative.* Petra *to. 2. Comm. in Bullas singulas Summor. Pontiff. in 4. Greg. IX.* animadvertit, Curatum S. Petri *nixum immemorabili consuetudine* quibuscumque cujusvis Parochiæ conferre Sacramentum Baptismi.

debeat, præter Parentum nomina, & Prolis nativitatem, cum ipsorum Parochorum subscriptione; & impressione sigilli eorum Parochiæ. Quod si hujusmodi Schedulis alia fortasse, præter præmissa, ab iisdem Parochis adscribi, vel earum subscriptionem petentibus absque legitima causa denegari contigerit; volumus eosdem Parochos, singulis vicibus, quibus huic nostræ Ordinationi contraire præsumpserint, pœnam quinque Ducatorum auri in auro, in subventionem piæ Domus, & Hospitalis S. Spiritus in Saxia erogandorum, irremissibiliter incurrere, & cum effectu persolvere, sublata cuilibet condonandi, vel aliter judicandi facultate. Si vero constiterit, eosdem Parochos aliis artibus adniti hanc spiritualem consolationem, & concessam libertatem suis Parochianis adimere, eosque ab hujusmodi erga beatum Apostolorum Principem devotionis actu revocare; gravioribus etiam pœnis, & mulctis a competentibus Judicibus tam ex officio, quam ad recurrentium instantiam, volumus coerceri.

Pœnam pecuniariam inobedientibus, graviorem dolose agentib. minatur

XVI. *Privilegia vetera Basilicæ recensens instaurat.*

Cætera vero illustriora Privilegia, quæ ad Vaticanæ Basilicæ dignitatem & decus pertinent, strictim attingendo asserere & confirmare volentes, decernimus in primis, ut solemnes Romanorum Pontificum Consecrationes, juxta vetustissimum Romanæ Ecclesiæ ritum, in Urbe, non alibi quam ad Altare Confessionis Beati Petri Apostoli; (super quo præter Romanum Pontificem, nemini omnino licet, absque expressa ipsius Pontificis concessione, per literas Apostolicas singulis vicibus expedienda (*a*), incruentum Sacrificium offerre); sicut e contra ad prædictum Altare non aliæ, quam hujusmodi Successorum nostrorum Consecrationes, sive Ordinationes, peragantur (*b*). Coronationes quoque eorumdem Pontificum Romanorum, dum scilicet Sacro Pallio ex Corpore Beati Petri desumpto decorantur; & tanquam Apostolicæ ipsius potestatis Successores, publica omnium Ordinum adoratione coluntur, ad prædictum Altare, & in eadem respective Basilica de more celebrentur (*c*). Æquum est enim, ut ibi Sacerdotii Magni accipiant unctionem, & sacræ jurisdictionis insignia suscipiant, ubi Apostolorum Principis ossa quiescunt, *a quo*, ut S. Innocentii I. Prædecessoris nostri verbis utamur, *Episcopatus ipse & tota auctoritas nominis hujus emersit* (*d*). Qua etiam ratione factum esse non dubitamus, ut Venerabiles Prædecessores nostri Romani Pontifices,

Ac primo Consecr. Rom. Pont. ad altare S. Petri Apost. Principis

A quo Apostol. auct. origo petitur.

(*a*) Ex hujusmodi Apost. literis nonnullas edidimus in hac Collectione. Antiquiores cæteris dedit Clemens VI. pro Anibaldo Episc. Tusculano an. 1349. (*to.* 1. *pag.* 335.) Postea Eugenius IV. an. 1444. pro Guillelmo Card. Rothomagensi (*to.* 2. *pag.* 102.) Pius IV. an. 1563. pro Card. Moniliano (*to.* 3. *p.* 50.) & S. Pius V. an. 1569. pro Othone Trusches Episc. Albanensi (*to.* 3. *pag.* 72.) Clementinas voco antiquiores, quod video per Pontificem rogari Canonicos; num *retroactis temporibus extiterit consuetum, per Cardinalem S. R. E. officio Legationis fungentem vel alium in Altari majori Basil. Principis Apostol. de Urbe missarum solemnia celebrari?* *to.* 1. *pag.* 335.) Et sane Canonicus Petrus Mallius antiquæ consuetudinis nos admonet septem Cardinalium hebdomadariorum, *qui ad Altare B. Petri per hebdomadam missas celebrare debent.* (*to.* 1. *pag.* 123. *not.* *b*.) Præterea supradictis diebus majoris hebdomadæ ex Joannis IX. & Bened. IX. privilegio (*to.* 1. *pag.* 18. & 21.) Episcopus Silvæ Candidæ ibidem celebrabat: & Hadriani IV. Innocentii III. ac Greg. IX. etiam die Natalis Domini (*to.* 1. *pag.* 59. 85. 115.) Episc. Portuensis. At cunctis Cardinalibus Avenione degentibus cum Pontifice, neque hebdomadarios, nec Portuenses Episcopos ibi celebrasse constat; ideoque sensim desuevisse consuetudinem illam veterem: neque postea ullum absque literis Apostolicis, ad sacrum istud Altare Divinum sacrificium peregisse compertum est.

(*b*) Basilicam Principis Apostolorum fuisse proprium, immo privatum Romanæ Ecclesiæ locum faciendis sacris Ordinationibus aureo isto seculo ignorat Eruditorum nemo. Summa tamen argumenta ob oculos omnium ponere erit operæpretium. Liber Sacramentor. Gelasianus (*lib.* 1. *cap.* 20.) hæc habet: *Mensis primi, IV. VII. & X. Sabbatorum die in XII. lectiones, ad S. Petrum, ubi Missæ celebrantur &c.* deinde Ordinationum Ritum exhibet. Ordo IX. apud Mabill. (*Mus. Ital. to.* 2.) eamdem rem testatur pro octavo aut nono seculo. Ordo autem XI. apud eumdem, qui medio circiter seculo XII. a Benedicto Canonico scribebatur, luculentius de eodem Ritu (*num.* 12.) *Sabbato*, inquit, *Statio ad S. Petrum, ubi debet Ordinatio fieri a Pontifice, & celebrare Missam. Dum vero cantatur officium celeberrime a schola, & hymnus trium puerorum* Benedicite omnia &c. *descendit Pontif. ab Altari, & vadit ad S. Andream. Ibi facit consecrationem. Facta consecratione revertitur ad Altare: quia ad hoc Altare nulla consecratio debet fieri, nisi de Rom. Pont. Et sic in omnibus quatuor temporibus debet fieri.* Migratio S. Sedis in Provinciam, ac septuagenaria ibidem comoratio hanc disciplinam immutavit. Itaque quod pluribus jam actis seculis officium fuit Pontificis, arbitrium evasit. Id patet ex Ordine Jacobi Cajetani ap. Mabill. XIV. *cap.* 99. *Quandocumque Romanus Pontifex facit Ordines, ve Consecrationes Episcoporum, celebrat &c.* Et ex sequenti Petri Amelii in Officio Sabbati Sancti *cap.* 79. *Si Papa velit aliquos ordines facere, & aliquos de Cardinalibus hac die consecrare &c.* Nova autem hæc disciplina obtinebat & Innocentio VIII. sedente, quum Patritius vulgatum Ordinem scribebat; & Leone X. quum eumdem Marcellus in lucem edidit. In eo siquidem (*lib.* 1. *sect.* 8. *cap.* 20.) sic legimus *Nota, quod secundum institutionem Gregorii I. hujusmodi Consecrationes* (Cardinalium) *non debent fieri apud Altare S. Petri, quia ibi solus Romanus Pontifex consecratur. Quando Papa aliquos vult ordinare publice in S. Petro, consuevit actus Ordinationis & Consecrationis facere in Capella S. Andreæ vel alia, & reliquum Missæ finire ad Altare S. Petri.* En disciplinæ Ordinationum summam usque ad seculi XVI. adolescentiam quum Paulus III. Episc. Urbis Vicario easdem concessit per se vel per alium ab se eligendum faciendas (*Bullar. Rom. to.* 1. *pag.* 672.) Extat nihilominus testimonium perenne, quod nulla unquam delebit oblivio, disciplinæ illius veteris tot seculorum curriculo religiosissime observatæ: Stationes videlicet ad S. Petrum omni Sabbato Quat. temp. sacris Ordinationibus peragendis addicto.

(*c*) Plura hac de re suppetunt in Collectione ista, quæ Indice rerum duce *V. Rom. Pontifex*, reperies. Liceat hîc adjicere unum Bibliothecarii locum de Ordinatione Benedicti III. an. 855. nam inde confirmantur per nonum seculum quæ passim occurrunt in Collectione: *Præterea*, inquit sect. 566., *Dominico die diluculo in Basilicam B. Petri Apostoli ab Episcopis, Clero, Proceribus deductus est; & in conspectu omnium, Imperialibus Missis cernentibus, in Apostolica Sede, ut mos est, & antiqua traditio dictat, consecratus, ordinatusque est Pontifex.*

(*d*) Ep. XXIX. *num.* 1. ap. Coustant. *to.* 1. *col.* 888.

(*a*) Aposto-

fices, per continuam plurium sæculorum seriem, Sacros Christianis Plebibus Rectores, Ecclesiisque Ministros daturi, Ordinationes statis anni temporibus apud Sanctum Petrum habere consueverint; quod & prisci Ecclesiæ Romanæ Rituales Libri, & disertissimi sermones S. Leonis Papæ I. pariter Prædecessoris nostri de Jejuniis quatuor Anni Temporum abunde testantur. Eademque de causa, a remotissimis usque temporibus, quorum initii memoria non extat, Sacra Pallia, quæ a Romano Pontifice Patriarchis, & Archiepiscopis concedi solent, & per quorum traditionem (ut loquitur recolendæ memoriæ Prædecessor quoque noster Innocentius Papa III.) *Pontificalis Officii plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur*, in eadem dumtaxat Vaticana Basilica, sacris vigiliis præmissis, benedici, & prope Corpus Beati Petri Apostoli asservari consueverunt. In cujus Benedictionis exequendæ ritibus quum pro temporum conditione aliquas subinde variationes inductas fuisse animadverterimus; Nos, edita Constitutione, cujus initium est: *Rerum Ecclesiasticarum origines*: data pridie Idus Augusti Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII., totius Cæremoniæ ordinem, & formam, ac preces in ipsa Benedictione recitandas perpetuo statuentes, decrevimus, Pallia hujusmodi per Romanum pro tempore Pontificem quotannis in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Vespertinis Officiis in eadem Basilica celebratis, absente vero Pontifice, per S. R. E. Cardinalem, illius vice Officium hujusmodi in Pontificalibus celebrantem, benedici; eademque postmodum sacrata Pallia intra venerandam Apostolorum Principis Confessionem, prope sacrum illius Corpus, & non alibi, pretiosæ Capsulæ inclusa, quam nos etiam in hunc finem eidem Apostolorum Principi in obsequii nostri pignus obtulimus, perpetuo asservari. Quam quidem Constitutionem nostram, cum omnibus in ea contentis, præsentium quoque tenore confirmamus (*a*). Similiter Unctiones, seu Benedictiones, & Coronationes Romanorum Imperatorum (*b*), & Catholicorum Regum & Reginarum, gloriam suam & honorem ad Aras supremi Regum Regis, & ad pedes Apostoli, Christiana pietate afferentium, in eadem Vaticana Basilica perfici debere statuimus (*c*). Hoc enim requirit & antiqua consuetudo innumeris actibus confirmata, & ipsa supremorum Principum & Christianorum Populorum religio; quæ sane luculentissima quæque erga Romanam Ecclesiam obsequii & devotionis argumenta, in venerationem potissimum beatissimi Apostolorum Principis, edidisse dignoscitur. Huic factæ sunt civitatum atque ditionum cessiones & donationes, Regnorumque oblationes & subjectiones; quarum diplomata ac monumenta non semel super Altare Basilicæ Vaticanæ signata, vel intra Confessionem B. Petri reposita fuerunt (*d*). In ejus Æde præstita sunt Romano

...VII. ...igilias & ...e ...tionem ...i Archie...alis:

...Pontificem, ... cele...tem facien...

XVIII. Coronationes Imperator. & Regum.

(*a*) Apostolicas istas literas, quæ his probantur, & confirmantur, edidimus *pag.* 326. & *seqq.* hujus voluminis. Eas consule cum subjectis notis.

(*b*) Coronationem electi Imperatoris a S. Leone III. institutam, quum Occidentale instauravit Imperium, bis omnino factam, urgente necessitate, in Basilica Lateranensi compertum est: primum an. 1134. quum Pseudopontifice Petro Leonis occupante Vaticanum, necesse fuit, ut Innocentius II. Lotharium II. ibi coronaret. Deinde an. 1312. Roberto Siciliæ Rege Vaticanum similiter invadente cum militibus, Henricus VII. Rom. populo instigante, illic a Legatis Pontificiis coronam suscepit Imperii. (*to.* 1. *pag.* 250. *not. a*) tametsi Clementis V. Instructio rite faciendam in Basilica Vat. præscriberet. De Ludovico Bavaro invasore Imperii nefarie ibidem coronato a Petro de Corbario Schismatico silere præstat. Caroli V. coronatio Bononiæ peracta a Clem. VII. totam ibi Basilicam retulit, usque ad altare Sancti Mauritii, penes quod coronandus Imperator inungebatur, ut ostendi in notis (*To.* 2. *pag.* 351. *seq.*) Cæterum ubi instituta a S. Leone III. an. 801. ibi annis 700. semper facta. Ritum sacræ functionis ab Innoc. VI. descriptum habes (*to.* 1. *pag.* 351. *seqq.*) Caroli V. Successores haud venisse Romam, ut coronam auream de manu Pontificis acciperent in Basilica, eidem privilegium istud non adimunt: quod ne ex mente hominum excidat, hîc cum reliquis confirmatur.

(*c*) Qua tenentur lege Romanorum Reges ut Imperii Coronam a Rom: Pont: suscipiant, ea Catholicos etiam Reges teneri nemo dixerit. Pietate tantum moveri eos luculente affirmant hæ literæ Apostolicæ. Siquando autem id contigit, non alibi factum, quam in Vaticana Basilica. Cumprimis celebris est coronatio Petri Aragonum Regis facta ab Innocentio III. anno sui Pontif. septimo, seu 1204. in Gestis ejusd. Pontif. apud Baluzium (*num.* 120. & *seq.*) necnon Caroli I. & II. Siciliæ Regum (*To.* 1. *pag.* 242. *seq.*) Et in Ord. Rom. XIV. ap. Mabillonium (*Mus. Ital. Ord. XIV. cap.* 107.) Ritus occurrit coronationis Regum in Basilica Vat. quemadmodum Reginarum (*c.* 108. & *seqq.*) quæ consulens. Discrimen præcipue illud notare poteris indicatum in hac Collectione (*to.* 1. *pag.* 117.) quod gladius Imperatori cingendus dicitur *desuper Corpore B. Petri sumtus*: Cingendus autem Regi aut dicitur *de sacro Altari sumptus*, aut tacite cingitur. Ita scilicet Sergius II. ut ap. Anastas. legitur (*sect.* 486.) *Hludovicum Lotarii Imp. filium oleo S. perungens, regali, ac pretiosissima coronavit corona Regemque Longobardis perfecit, cui Regalem tribuens gladium illum subcingere jussit*. Ita Carolum I. Regem Siciliæ, ejusque filium Carolum II. utrumq. in Basilica Vat. Coronam suscipientes gladio præcinctos esse intelligimus. (*to.* 1. *pag.* 242. *seq. to.* 2. *pag.* 10. *seq.*) Cæterum Imp. gladium *desuper Corpore B. Petri* sumi Cæremonialia vetera, & etiam illud Augustini Patritii perspicue docent (*lib.* 1. *sect.* 5. *cap.* 3.)

(*d*) Collectionis hujus (*to.* 1. *pag.* 14. *not. c*, & *pag.* 42. *not. b*) testimonia consule. Satis mihi est Libri Pontificalis verba huc afferre de maxima, & potissima Caroli Magni donatione, Hadriano Pontifice. Anast. *sect.* 319. *Quam prius super Altare B. Petri, & postmodum intus in Sancta ejus Confessione ponentes, tam ipse Francorum Rex, tamque ejus Judices B. Petro, & ejus Vicario Sanctissimo Hadriano Papæ sub terribili Sacramento sese omnia conservaturos, quæ in eadem donatione continentur, promittentes tradiderunt*.

mano Pontifici fidelitatis juramenta, & homagia; ibidem soluti census, atque recepti; vel, si eos injuste denegari contingeret, solemnium protestationum aliorumque legitimorum actorum vi repetiti (*a*).

Obsequia virorum Princip: in S: Petrum coacervantur:

Huc denique semper ex omni Christiani Orbis regione fidelium peregrinationes, orationis aut voti causa, susceptæ (*b*); nec defuerunt etiam ex sublimioribus ordinibus, qui, ex earum implemento, ad melioris vitæ propositum conversi, reliquum ætatis suæ tempus in Dei cultu transigere decreverint, suæque mortalitatis exuvias apud beatum Petrum sepeliendas relinquere (*c*).

XIX: *Supremæ jurisd: actus ad S. Petri altare exerciti:*

Quemadmodum vero eisdem Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, pro tradita ipsis orthodoxæ fidei & canonicæ disciplinæ præcipua custodia, solemne olim fuit, coram B. Petri Apostoli Confessione publicas fidei suæ professiones recitare, ac, sicubi oportuit, vitæ quoque suæ rationes Clero Populoque exponere [*d*]; Sic etiam, dum Apostolicæ sollicitudinis studio, omnium Ecclesiarum Pastores in recti dogmatis & unitatis Catholicæ communione debitæque subjectionis ordine continere semper curarunt, eosdem ad Limina Apostolorum statis temporibus evocare [*e*], & quoties ita res tulit, apud eamdem sacratissimam Confessionem, eorum libellos, vel incorruptæ doctrinæ testes, vel quibus objecta eis crimina depellerentur, aut errores damnarentur, ab ipsis excipere, in more habuerunt [*f*]. Præterea plerosque atque præcipuos supremæ Apostolicæ Jurisdictionis actus, sive in perditorum ac pervicacium condemnatione, tum singulis annis in die Cœnæ Domini, tum quoties peculiaris rerum necessitas id postulavit [*g*], sive in reconciliatione illustrium Personarum, quæ ad Ecclesiæ sinum, ejuratis errorum impietatibus, regredi meruerunt [*h*], seu denique in generalium Indulgentiarum, & potissimum in Magni Jubilei publicatione, apud eamdem Basilicam exercere consueverunt [*i*].

XX. *Beatificat: & Canonizat: in sola Basilica peragendæ:*

Quocirca quum nos dudum aliis nostris Apostolicis literis, quarum initium est: *Ad Sepulchra Apostolorum*: IX. Kalendas Decembris anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. datis, ex justis ibidem expressis causis, statuerimus, ut Servorum & Ancillarum Dei Beatificationes, & Beatorum Canonizationes in posterum in eadem Vaticana Basilica, & non alibi, peragantur; non obstantibus quibuscumque contrariis exemplis, quæ nullum præjudicium antiquo instituto, & Vaticanæ

(*a*) Antiqua exempla non sunt opus, quum præsertim insignes duo Ducatus, Fiduciario olim jure possessi, Ferrariæ, & Urbini ad S. Sedem devoluti jampridem sint. Equus albus, & tributum pro Neapolitano Regno in Pervigilio Apostolorum, omnium oculis subjecta, aliorum quoque tributorum pensitatio in Cam. Ap:, & Protestationes eod. die quotannis instauratæ, instar erunt cæterorum censuum antiquiorum ac vetustioris cujusque Homagii.

(*b*) Oratores quandoque appellantur in hac Collectione (*to. 1. pag. 24. not. d*) Quandoque Romipetæ (*to. 2. pag. 33.*) Non minus laude, quam æmulatione dignus hîc præteriri non debet Andreas Card. Austriacus Ferdinandi Archiducis filius rebus præclare gestis, ac singulari pietate insignis. Hic anno Jubileo 1600. sacco indutus Orator & ipse & Romipeta ad Vaticanam aliasque Basilicas ex Germania pedes se contulit; eodemq. anno a Clemente VIII. cognitus, receptusque in Vaticanas ædes, pie mortem occubuit. *Victorell. & Ughell. addit. ad Ciacon.*

(*c*) Galla Patritia filia Symmachi Consulis vidua, de qua S. Gregor. in Dial. & Baron. an. 504. *n.* 61. *seq.* & quam memorabam (*to. 2. pag. 49. seq.*) suum hîc locum meretur. Agnes quoque Augusta Henrici II. uxor, cujus sepulchrum extabat in Ecclesia S. Petronillæ Bertoldo teste illius ævi scriptore ap. Baron. an. 1077. *n.* 78. Necnon Alpharani tab. Icnograph. *n.* 160. & Ciampin. *de Sac. Ædif. pag.* 88. Carola item piissima Regina Cypri & Jerusalem huc profecta pietatis ergo, ac prope S. Petrum degens in domo juris Capituli, ibi suæ peregrinationis & vitæ terminum nacta est Sixto IV. Pontifice: quam imitata est Maria Cpolitana illustris femina: extantque utriusque monumenta græco charactere incisa marmori in Cryptis Vaticanis Tab. Icnogr. Alphar. *n.* 70. & *lib. MS.* eod. *num.* Ciampin. ibid. *p.* 69. (Vide *to. 1. pag. 42. not. f.*)

(*d*) Liber Diurnus Rom. Pontif. ex Garnerii edit. (*cap:* 2. *tit.* 9.) tres hujusm. Professiones exhibet. Harum primam, quæ dicebatur *Indiculum*, Pontifex offerebat *corporali jurejurando* ipsi Apostolor. Principi: Alteram *cum nostræ manus subscriptione* [utor verbis ipsis Pontificis] *coram omnibus relectam in Confessione B. Petri Apostolorum Principis deposuimus*. Tertiam denique, quam melius allocutionem dixerimus post consecrationem Pontificis, concludebat hortatio ad congregatos fideles, ut *ad Sacratissimum, & venerabile B. Apostolorum Principis corpus fixis genibus*, D. J. Christum orarent &c.

(*e*) Consule S. Zachariæ constitutionem cum subjectis notis (*to. 1. pag.* 11.) Necnon fragmentum Epistolæ S. Greg. Magni (Ibid. *pag. 4. not. a & b*) atque Honorii I. Epistolam (Idid. *p.* 7.) Præcipue tamen apud Diurnum laudatum (*cap. 3. tit.* 13.) formulam ipsam invitatoriam; eruditasque Garnerii notas subjectas. Vide etiam Sixti V. literas Apostolicas (*to. 3. pag. 150. seq.*)

(*f*) Plura ad rem occurrunt (*to. 1. pag: 1. seq. in notis*) verba tantum ipsa Leonis III. adjiciam, de Felicis Urgellitani libello (Labb. *Concilior. to. 7. pag.* 1150.) *In Confessione super Corpus B. Petri Apostoli ipsum ponens Ortodoxum suum libellum similiter & illic juravit, nequaquam se dicere audere adoptivum, sed proprium & dilectum Filium Dei teneo, & confiteor.* Prædicta Agnes Aug. & hîc locum habet; quæ quum nefariæ Cadaloi promotioni interfuisset, Romam venit, ibique S. Petrum Damiani Ostiensem Episcopum & patrem, & præconem suarum laudum nacta est (Baron. *an.* 1062. *n.* 96.) Hæc præ aliis ille narrat: *Ut hi qui ad Apostolorum limina confluunt, sanctæ devotionis tuæ salubriter imitentur exemplum; sub arcana quoque B. Petri Confessione ante sacrum Altare me sedere fecisti, ac per lugubres gemitus &c.*

(*g*) Præclarum rei exemplum sunt S. Gregorii VII literæ 18. *lib.* 1. (Labbe Concilior. *to. x. pag.* 83.) ubi ait Guillelmo Comiti Pictaviensi de Philippo Francorum Rege, & illi adhærentibus: *In Romana Synodo a Corpore & Communione S. Ecclesiæ ipsum, & quicumque sibi regalem honorem vel obedientiam exhibuerit, sine dubio sequestrabimus, & ejus quotidie super Altare S. Petri excommunicatio confirmabitur.*

(*h*) Regino ap. Baronium *an.* 868. *n.* 48. Lotharium Francorum Regem absolutum ab Hadriano II. testatur; dum Pontificem ita loquentem inducit: *Restat ergo, fili carissime, ut ad Confessionem S. Petri accedas. Ibi Deo propitio hostiam salutarem pro tua non tam corporis, quam animæ incolumitate immolabimus.* Pro alio quovis exemplo mihi erit Henrici IV. absolutio ab anathemate ob hæresim, de qua sum loquutus in Clem. VIII. *to.* 3. *pag.* 201. *not. d.*

(*i*) Bonifacius VIII. Indulgentiæ plenariæ institutor centeno quoque anno, qui Jubileus dicitur, quamquam contractior post Bonifacium factus, quinquagenus videlicet, inde quinus & vicenus quilibet annus non modo ex Vaticana Basilica illam edixit; Sed SS. Petri & Pauli dumtaxat Basilicas visitantibus concessit, ut patet ex ejus literis *to. 1. pag.* 225. P. Amelius de Canonizatione agens S. Birgitthæ an. 1391. *Ord. Rom. XV. ap.* Ma-

bill:

ticanæ Basilicæ prærogativæ afferre decrevimus; id ipsum harum tenore confirmamus & innovamus, & inviolabiliter in posterum observari mandamus [*a*]. Ac præterea dilectos filios Canonicos & Clerum prædictæ Vaticanæ Basilicæ, amplioris gratiæ favore prosequi volentes; decernimus, ut, quoties in eadem Basilica hujusmodi solemnes Canonizationes, juxta præmissa, celebrabuntur, quemadmodum in novissima Canonizatione quinque Sanctorum Anno Domini MDCCXLVI. die Natali Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli per nos celebrata, de mandato nostro factum fuit; ita & in posterum semper peculiaris & certus locus in adornando sacræ functionis apparatu eisdem præservetur, ex quo decenter & commode sacræ solemnitatis ritum spectare possint, indeque a nemine quavis auctoritate valeant amoveri. Similiter alias nostras Apostolicas literas xiv. Kalendas Martii Anno ab Incarnatione Domini MDCCXLIV. Pontificatus nostri Anno V. editas, harum quoque serie confirmantes & innovantes, statuimus, ut si quando, Apostolica Sede vacante, solemnitatem Corporis Christi celebrari contingat, Processio generalis totius Cleri Urbis, cum interventu Officialium Romanæ Curiæ, quemadmodum vivente Romano Pontifice moris est, apud Basilicam Vaticanam celebretur, eo ritu, atque ordine, quem in prædictis nostris literis, aliaque Schedula eadem die manu nostra signata, distincte præscripsimus [*b*]. Supplicationis quoque generalis die festo S. Marci Evangelistæ ab universo Clero Urbis ad Vaticanam Basilicam quotannis haberi solitæ, perpetuam observantiam, & ritus a Prædecessoribus nostris Alexandro IV., Eugenio IV. & Nicolao V. Romanis Pontificibus præscriptos [*c*], nec non Decreta condita a Congregatione Sacrorum Rituum super ejusdem celebratione, ac præsertim Decretum super modo, quo alia Urbis Ecclesiarum Capitula Vaticanam Ecclesiam ea occasione ingredientia ab ejusdem Capitulo recipi debent, die xv. Aprilis Anni MDCVI., editum, & a fel. rec. Paulo Papa V. specialiter confirmatum, novo Apostolicæ confirmationis nostræ munimine roboramus, ac perpetuis futuris temporibus inconcusse servari præcipimus (*d*). Oblationem præterea unius Calicis cum octo Cereis facibus, quam Conservatores Cameræ Almæ Urbis nostræ singulis annis die festo eorumdem Sanctorum Apostolorum, ipsius Almæ Urbis Patronorum principalium, juxta Decreta in Consilio ejusdem Cameræ condita, & a Prædecessoribus nostris approbata, sæpedictæ Basilicæ dare & offerre consueverunt, in posterum quoque singulis annis ab iisdem Conservatoribus perpetuo dari volumus & offerri; itaut ad normam literarum Apostolicarum fel. rec. Gregorii Papæ XV. sub Annulo Piscatoris die xvii. Augusti Anni MDCXXI. expeditarum (*e*), prædictus Calix valoris sexaginta scutornm monetæ esse debeat, iidemque Conservatores pecunias pro Calice dicti valoris, & facibus Cereis hujusmodi necessarias, ex quibuslibet ejusdem Cameræ Capitolinæ redditibus, sive proventibus desumere, præsentium quoque literarum nostrarum vigore, possint & valeant. Permittentes ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulo & Canonicis prædictis; quemadmodum alias a san. mem. Prædecessoribus nostris Clemente Papa XI. & Innocentio Papa XIII. per eorum literas Apostolicas in forma Brevis die x. Aprilis anni MDCCXIII., & die xvii. Julii MDCCXXIII. respective datas, ad decennium tantum respective valituras [*f*], indultum

XXI. Locus ea occasione destinandus Capitulo, & Clero:

XXII. Processio SS. Corporis Chr. Sed. vac. ad S. Petr. facienda:

XXIII. Ritus in Processione S. Marci antiquus servandus:

XXIV. S. P. Q. R. oblatio Calicis pecuniæ summa commutari permittitur.

bill. *cap.* 153. hoc nobis testimonium ad rem suppeditat: *Omnes Cardinales & Prælati induti sacris vestibus, prout fuerunt in Missa, cum Mitris iverunt ad fenestras prope campanile in loco deambulatorio, ubi Romani Antistites consueverunt dare populo Indulgentiam, & ibi Papa dedit de vera Indulgentia illa die, sicut in Jubileo, ob reverentiam Brigidæ: & in S. Petro, & in S. Laurentio in Panisperna, ubi S. Brigida dicta fuit sepulta: & quicumque visitasset dictas duas Ecclesias S. Petri, & S. Laurentii septem vicibus per totum præsentem mensem* (erat dies 7. Octob.) *haberet Indulgentiam Jubilei*. De anni autem Jubilei publicatione res est satis plana, nostrisque nuperrime oculis obversata.

(*a*) Quas hîc probat, confirmatque Apostolicas literas supra edidimus *pag.* 310. Eas consule cum subjectis notis.

(*b*) Has item literas cum Schedula, seu Motu proprio, ut audit, videre est supra *pag.* 320.

(*c*) Consulendæ literæ Alexandri IV. *to.* 1. *pag.* 140. Eugenii IV. binæ, quarum unis Alexandrinas confirmat; alteris Canonicos Lateranenses, qui ob quamdam litem cum Vaticanis ad Basilicam S. Petri non accedentes excommunicationem incurrerant, absolvit per suum Vicarium in Urbe relictum: nam is degebat Florentiæ *to.* 2. *pag.* 96. *seq.* Nicolai demum V. literæ *to.* 2. *pag.* 123. *seq.*

(*d*) Decretum istud, quod extat in Archivo Basilicæ inter Decreta edita a sacra Congreg. Visit. Apostol. *caps.* 7. *fasc.* 269. spectat rationem recipiendi duo Capitula S. Mariæ Transtyberim, & S. Laurentii in Damaso: quod relatum Paulo V. per Ptolomæum Gallum Episcopum Ostiensem die 17. Aprilis in Consistorio confirmatum fuit specialiter, ut patet ex his verbis: *Sanctitas sua sententiam Congregationis approbavit, laudavit, & omnino, & ad unguem exequi mandavit*.

(*e*) Hæ literæ extant hujus tertii voluminis *pag.* 229.

(*f*) V. supra *pag.* 290. & 292.

(*a*) Præ-

indultum fuit, ut ipsi, vice & loco prædicti Calicis a memoratis Conservatoribus quotannis, ut præfertur, offerri soliti, illius pretium ab iisdem pro tempore Conservatoribus recipere valeant: ea tamen lege, ut pretium hujusmodi penes Montem Pietatis de Urbe illico deponatur, indeque amoveri nequeat, nisi ad effectum illud convertendi in emptionem tot sacrarum Supellectilium in Basilica præfata magis necessariarum, quibus Insignia Senatus Populique Romani apponi debeant; præsenti concessione perpetuum vigorem futuris temporibus habitura.

XXV. *Decretum Alex. VII. pro supellectilibus Sacrarii in Beatif. & Canoniz. confirmat.*

Cumque recol. mem. Prædecessor noster Alexander Papa VII. die XXVII. Septembris anni Domini MDCLIX. ad Divini cultus augmentum, & sacrarum Supellectilium in eadem Vaticana Basilica conservationem, providum Decretum ediderit, a nobis alias in Opere de Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione Tomo I. relatum, & in præfatis Apostolicis literis incipientibus: *Ad Sepulchra Apostolorum*; denuo confirmatum; quo certam contributionem, quingentorum scilicet scutorum auri in auro in cujuslibet Servi Dei Beatificatione, & mille scutorum auri similium in cujuscumque Beati Canonizatione, ab hujusmodi Causarum Postulatoribus, favore Sacrarii ejusdem Basilicæ, persolvi mandavit, in conficiendis, sive conservandis sacris Supellectilibus prædictis, & non aliter, omnino erogandam; Nos hujusmodi Decreti Chirographum, ejusque integrum tenorem præsentibus pro plene, & de verbo ad verbum insertum habentes, denuo auctoritate nostra approbamus & confirmamus, &, quatenus opus sit, quæ ab ipso Alexandro Prædecessore decreta sunt, motu, scientia, & potestate simili rursus decernimus & constituimus, & in futurum inviolabiliter observari mandamus [a].

XXVI. *Prædecessorum Decreta de ingressu, & media annata Canonicor. &c. pro eod. Sacrario instaurat.*

Confirmamus pariter & innovamus aliorum Prædecessorum nostrorum, præsertim Sixti IV. Clementis VII. Pauli III. Clementis VIII. & Pauli V. Romanorum Pontificum Constitutiones, & Ordinationes, quibus certa portio a singulis Archipresbytero, & Canonicis, ac Beneficiatis, & Clericis Beneficiatis, in adeptione possessionis eorum respective Archipresbyteratus, & Canonicatuum, ac Præbendarum, & Beneficiorum, supradictæ Sacristiæ respective solvenda præscribitur; quemadmodum etiam integra medietas omnium fructuum & distributionum primi anni dictorum Archipresbyteratus, & Canonicatuum, ac Præbendarum, & Beneficiorum omnium, post adeptas illius & illorum respective possessiones, eidem Sacristiæ applicari jubetur: quas quidem præstationes ad ejusdem Sacristiæ impensas, quas ipsa quotidie pro dictis sacris Supellectilibus, aliisque ad divinum cultum pertinentibus subire debet, congrue sustinendas, & non aliter, erogari perpetuo volumus & jubemus [b].

XXVII. *S. Pii V. Decretum de Capellis & Oratoriis privatis eorumque supellectili testamento non legandis &c probat.*

Et quoniam a recol. mem. Prædecessore pariter nostro S. Pio Papa V. per literas, quarum initium est: *Romani Pontificis*:, datas apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDLXVII. tertio Kalendas Septembris, Pontificatus sui anno II., summa æquitatis & providentiæ ratione generaliter statutum fuit, ut omnia & singula sacra ornamenta, paramenta, ac vasa, libri, & alia quælibet ad usum & cultum Divinum in privatis Ædibus, Cappellis, & Oratoriis quorumcumque Ecclesias & Beneficia Ecclesiastica obtinentium destinata, quæcumque tempore eorum obitus, sive ex testamento, sive ab intestato relicta fuerint, ea neque sub quibusvis facultatibus testandi & disponendi de bonis ex Altari, vel alias quomodolibet per eos acquisitis, etiam per Romanos pro tempore Pontifices quomodocumque concessis & concedendis comprehendantur, neque sub appellatione spoliorum veniant; sed ad singulas Ecclesias, quibus supradicti præfuerint, seu in quibus Beneficia Ecclesiastica obtinuerint, omnino spectent atque pertineant; eisdemque Ecclesiis post

(a) Prædictum Alex. VII. decretum quomodo emanrit vide supra *pag.* 272. *seq.* Ejus confirmationem a SS.D.N. factam *pag.* 311. *seq.*

(b) Præluserat laudatis hic Constitutionibus Nicolaus III. ut videre est *to.* 1. *pag.* 177. Certe Eugenius IV. meminit portionis solvendæ a Canonicis &c. pro Sacristia. *To.* 2. *pag.* 91. Sixtus IV. omnium primus summam decernit Sacristiæ solvendam, antequam possessio ineatur. *To.* 2. *pag.* 207. Clemens VII. instituit mediam Annatam insuper solvendam primo anno a quibuscumque Canonicis &c. *To.* 2. *pag.* 377. Paulus III. tam summam solvendam in ingressu, quam mediam annatam concedit expendi etiam posse pro emolumentis ministrorum Sacristiæ, cera, oleo, & aliis rebus ad eam pertinentibus. *To.* 2. *pag.* 424. Clemens VIII. jura, bona, reditus &c. Sacristiæ, a Sixto V. adnexa massæ communi, dissolvit, revocatque in pristinum statum *To.* 3. *pag.* 194. Idem Pontifex confirmat Motum proprium Pauli IV. *To.* 3. *pag.* 41. sub excommunicationis pœna prohibens commodari cujuslibet generis paramenta, vasa &c. Sacristiæ cuilibet personæ, præterquam illis de gremio. *To.* 3. *pag.* 181. *seq.* Paulus V. confirmat Prædecessorum Constitutiones. *To.* 3. *pag.* 213. *seqq.*

(a) Thoma-

post illorum obitum, etiamsi procul ab Ecclesiis ipsis decesserint, vel ad eas nunquam accesserint, iisque, & Beneficiis hujusmodi renunciaverint, eo ipso applicata & incorporata sint & esse censeantur; licet id nova confirmatione minime indigeat, quinimmo quoad Vaticanam Basilicam ejusque Sacrarium in viridi observantia esse dignoscatur; ne tamen in dubium unquam revocari valeat, Nos etiam præsentium tenore memoratam S. Pii Prædecessoris legem in omnibus & per omnia confirmantes, statuimus atque decernimus, eamdem quoad Cappellas omnium & singulorum, qui in eadem Vaticana Basilica Canonicatus, aut Beneficiatus, seu Clericatus quandocumque obtinuerint, etiamsi eorum obitus tempore non amplius eadem obtineant, omnino observari debere; itaut, illis defunctis, liceat Capitulo & Canonicis ipsius Basilicæ, illiusque Sacrario præfectis, sacram hujusmodi Cappellarum supellectilem, propria auctoritate libere apprehendere, dictæque Ecclesiæ & Sacristiæ applicare & incorporare; nec ullæ donationes, ac relicta, legata, testamenta, codicilli, & aliæ ultimæ voluntates, seu spolia super his aliter facta, ullius roboris & momenti existant, aliisve Ecclesiis, locis, aut personis quibuscumque, in quorum favorem facta fuerint, ullatenus suffragentur, eisque jus aliquod in rebus hujusmodi, seu ad illas tribuere valeant; sed omnes & singuli hujusmodi sacras res quocumque nomine vel titulo pro tempore detinentes, ad illas Basilicæ & Sacristiæ prædictis realiter & cum effectu restituendum & consignandum omnino teneantur, & ad id per censuras & pœnas, etiam furti & sacrilegii, ac alia opportuna juris & facti remedia cogi & compelli possint & debeant (*a*).

...Vat. Basil. ...d vigere te...ur, & pro ...is tempor. ...rmat, in ...arii ejusd. ...tatem.

...XVIII. ...lia Prædec...r. decreta de alienand. ...commodand. ...arii rebus ...roait.

Res autem ejusdem Sacristiæ, atque Basilicæ, videlicet sacra vasa, vestes sacras, imagines, jocalia, aliaque bona, non liceat Archipresbytero, Capitulo, aut alteri cuiquam quacumque dignitate fulgenti, alienare seu vendere, præterquam ex causa commutationis in alia ad eumdem Divini cultus usum magis necessaria aut opportuna [*b*], vel etiam extra eamdem Basilicam commodare ad quemlibet usum, nisi Ecclesiarum Basilicæ subditarum, aut quibuscumque personis, (iis tantummodo exceptis, quæ de gremio Cleri Basilicæ sunt, cum debita tamen circumspectione) cujuscumque dignitatis, etiamsi S. R. E. Cardinales existant, sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, & suspensionis a portionibus (*c*); præter refectionem omnium damnorum, quæ ipsorum culpa Basilicæ & Sacristiæ prædictis obvenerint.

XXIX. Ad Fabricam quod attinet, suam Constitut. supra editam roborat.

Quæ vero pertinent ad conservationem & ornatum Fabricæ ipsius Basilicæ, quum ea seorsim administrentur a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum, eidem Fabricæ præpositorum, cujus tamen Congregationis Præfectus, jam usque ab ipsius Congregationis erectione, idem semper dictæ S. R. E. Cardinalis fuisse dignoscitur, qui ejusdem Basilicæ Archipresbyteratum pro tempore obtinuit; Nos hic de illis agere prætermittemus; ad aliam nos referentes Apostolicam Constitutionem, quam nuper, videlicet XVII. Kalendas Decembris elapsi anni ab Incarnatione Dominica MDCCLI. edidimus; & in qua, tum pro judiciali causarum cursu, tum pro œconomica rerum ipsius Fabricæ administratione, nonnulla præscripsimus, quæ opportuna & utilia fore in Domino judicavimus (*d*).

XXX. Decreta vetera de centenaria præscrip. alisq. Basilicæ privilegiis probat, & innovat.

Ut autem sæpedictæ Basilicæ jura, dominia, & proprietates, quantum fieri poterit, perpetuo illæsa permaneant, quod jam a pluribus aliis Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & præsertim ab Innocentio III., & Gregorio IX. in eorum literis anno MCCV. & MCCXXVIII. respective datis, generaliter cautum esse dignoscitur, ut scilicet, quemadmodum contra Romanam Ecclesiam, secundum Constitutiones Canonicas, & legitimas Sanctiones, non nisi centenaria currit præscriptio, ita etiam Vaticanæ Basilicæ juribus, & possessionibus quibuscumqne, minoris temporis præscriptio non officiat; idipsum nos quoque præsentium tenore generaliter, & quoad omnia & singula prædictæ Basilicæ jura, dominia, proprietates, & possessiones, statuimus

---

(*a*) Thomassin. *Vet. & nov. Discipl. III. lib.2.c. 57.n.13.* jure commendat hanc S. Pontificis Constitutionem. Præ aliis monet, quod *quibus vacabit hanc Bullam perlegere, ii facile complura odorabuntur Ecclesiasticæ antiquitatis vestigia; potestatem testandi de bonis Ecclesiæ precariam esse, & singulari indulgentia concessam; concessam fuisse ut piis locis, non ut cognatis aliqua legarentur &c.*

(*b*) Urbanus VI. *To. 2.pag.30.* subjecit excomm. majori quoscumque qualibet *Ecclesiastica vel mundana dignitate* conspicuos etiam S. R. E. Cardinales scienter recipientes, aut ementes, nedum alienantes Jocalia, Imagines &c. Sacristiæ Basilicæ. Quam Constitutionem nemo unquam Successorum revocavit. Quin etiam ipsa confirmasse videtur Constitutionem multo antiquiorem Clementis IV. qua excommunicationi & suspensioni a portionibus subjiciuntur Canonici alienare aut quomodolibet distrahere quicquam audentes. *to. 1. pag. 147.*

(*c*) Pauli IV. & Clementis VIII. vestigiis insistens SS. D. N: eas pœnas adjungit contrafacere audentibus, quæ cominus eos feriant. *To. 3. pag: 41. 181. seq:*

(*d*) Has literas habes paulo supra *pagg: 333: seqq:*

(*a*) In

tuimus & innovamus (*a*). Confirmantes providas Sanctiones Prædecessorum pariter nostrorum Clementis Papæ VII. in ipsius Chirographi Schedula ejusdem manu signata, & Sixti Papæ V. in ipsius literis Apostolicis sub datum v. Kalendas Octobris anno MDLXXXIX. latius expressas, quibus ejusdem Basilicæ jura tam quoad hujusmodi præscriptiones, quam super probationum in controversis casibus conficiendarum onere, ipsiusque Basilicæ librorum auctoritate, non obstantibus contrariis forsan municipalium statutorum, etiam Almæ Urbis, vel juris etiam communis dispositionibus, clarius atque distinctius statuerunt [*b*].

XXXI. Location. etiam in emphyt. citra novenn. absq Apostol. benepl. a Clem. VIII. concessas Capit. approbat.

Locationes vero domorum, possessionum, vinearum, casalium, aliorumque bonorum Mensæ & Basilicæ prædictæ, quæ locari solita sint, aut in emphyteusim concedi, in casibus a jure permissis, & quoties id expedire censeatur, ab ipsius Basilicæ Capitulo quandocumque, & absque alia Sedis Apostolicæ licentia, pro justo pretio fieri, & respective renovari posse concedimus, etiam ad longum tempus ultra triennium, non tamen ultra novennium, & dummodo hujusmodi pretii, seu annuæ responsionis solutio ultra sex menses anticipate non fiat, & servatis legibus, quæ circa hujusmodi locationes plurium Prædecessorum nostrorum ordinationibus, præsertim vero in Apostolicis literis fel. mem. Clementis Papæ VIII. die XXII. Aprilis anni MDXCVI. emanatis præscriptæ reperiuntur [*c*].

XXXII. Privilegia Sixti V. & Urb. VIII. derogantia Statuto Urbis de relocationib. instaurat:

Inhærentes quoque præcitatis Clementis Papæ VIII. aliisque Urbani etiam VIII. die XXIV. Septembris anni MDCXXIX. expeditis literis, nec non antiquioribus Sixti Papæ V. Kalendis Junii anno MDLXXXIX. datis [*d*], volumus atque decernimus, prædictum Capitulum atque Canonicos, nunquam, nulloque prætextu, aut actione, etiam in jure fundata, cogi posse ad relocandum eisdem personis, aut priorum locatorum, vel emphyteutarum filiis aut descendentibus, sive pro eodem, sive pro alio etiam uberiori canone, censu, aut responsione, quoscumque fundos, domos, possessiones, vineas, casalia, aliaque bona ubicumque locorum & gentium, etiam in Alma Urbe ejusque Districtu, existentia, & sive ad Basilicam ipsam, ejusque Capituli Mensam, aut ad Sacristiam, sive ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Beneficia, Cappellas, & Loca Pia eidem Basilicæ annexa, subjecta, aut incorporata pertineant; quæque, cum alias ad longum tempus locata fuerint, aut in emphyteusim legitime concessa, postmodum ad Basilicam ipsam, vel lapsu temporis, vel linea finita, vel alio quovis titulo, occasione, vel causa, devolvi contingat; sed ipsis Capitulo & Canonicis licitum esse præmissa omnia ubicumque sita, eorumque redditus & proventus, eidem Basilicæ, ac eorum Mensæ Capitulari, seu prædictis Sacristiæ, vel Ecclesiis, aut Cappellis, aliisque superius expressis, respective unire, ammensare, & incorporare, vel etiam aliis quibuscumque pro convenienti pretio, seu canone, aut responsione, servatis alias de jure servandis, locare, arrendare, aut in emphyteusim concedere; non obstantibus, quatenus præsentibus adversentur, Almæ Urbis prædictæ, aliarumque civitatum, locorum, atque regionum, etiam confirmatione Apostolica, vel alia quacumque firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque & concessionibus Apostolicis quibuscumque, etiam necessario exprimendis, quibus in hac parte, inhærentes prædictorum Prædecessorum vestigiis, expresse derogamus.

Et quidem p... quibuslibet bon... Basilicæ ubicum... que sitis, nul... veterum Condu... ctor. ratione ha... bita.

XXXIII. Caducita... ratione qualit... præmissa, ea... remitti posse co... cedit Capitul...

Caducitates autem, sive devolutiones domuum, prædiorum, vinearum, aliorumque bonorum ejusdem Vaticanæ Basilicæ, sive jam nunc ipsius favore, ob non solutos Canones, aliasve debitas præstationes intra statuti temporis spatium, seu ob non adimpleta onera præscripta, ob deteriorationem fundi, vel ob non factam directi dominii recognitionem, aut non petitam obtentamque debitis conventis temporibus renovationem, aliisve de causis hujusmodi,

(*a*) In Constitutionibus Pontificum supra memoratis, per quas Basilica immediate subjecta declaratur Summo Pontifici videre est quosdam veluti gradus. Nam Hadrianus IV. confirmans Literas Apost. S. Leonis IX. adjungit Ecclesiis juris Basilicæ privilegium, ut ab ullo nequeant subjici Interdicto præterquam generali. Perinde Urbanus III. *To. 1. pag. 59. 70. seq.* Innoc: autem III. & Greg. IX. Basilicam ipsam præcipue memorantes, quod Prædecessores haud fecerant, addunt privilegium singulare, & proprium S. Sedis præscriptionis centenariæ. *To: 1. pag. 86. 115.* Quod postea confirmat Innocentius VI: *Ibid. pag. 365.* Eadem vero Præscriptio his literis declaratur, rata habetur, & confirmatur.

(*b*) Literas seu Schedulam Clementis VII. habes *To: 2. pag. 397.* Sixti autem V. *To. 3. pag. 164. seqq.* Eas consule:

(*c*) Rerum Indice duce plura suppetent de Locationibus. Pars autem literarum Clementis VIII. quæ his probatur, & confirmatur, extat *to. 3. pag. 193.*

(*d*) Sixtus V. literis hîc laudatis eximit bona Basilicæ ab Statuto Urbis, quo prælationis jura in locationibus statuuntur. *To: 3. pag. 158. seqq.* Urbanus VIII: suis easdem inserens *Ibid. pag. 241.* declarat non tantum accipiendas de bonis Basilicæ in Urbe, & ejus Territorio, sed de iisdem ubilibet existentibus extra Urbem, & ejus Territorium.

(*a*) Sixtus

Modo actualem rei emphyteuticæ possessionem non inierit.

modi, apertas & purificatas, sive in posterum quandocumque aperiendas & purificandas, etiamsi declaratæ & acceptatæ fuerint, dummodo actualis rei emphyteuticæ possessio, prævio decreto Judicis, per Capitulum, ejusve nomine, apprehensa non fuerit; ab eodem Capitulo remitti & condonari posse concedimus, absque alio Sedis Apostolicæ beneplacito: non alias tamen, quam juxta tenorem Constitutionis Clementis Papæ VIII. Prædecessoris nostri prædicti sub die XXII. Aprilis anni Domini MDXCVI. editæ, nimirum per expressum ipsius Capituli actum atque consensum; itaut per solam receptionem Canonum, patientiam, vel tolerantiam diuturnæ possessionis, aut alias, quam per expressum actum atque consensum hujusmodi, nunquam eidem Capitulo præjudicium ullum inferri possit, aut illatum esse censeatur, quominus caducitates ipsas seu devolutiones quandocumque declarare valeat, & acceptare. Ubi vero semel declaratis & acceptatis hujusmodi caducitatibus, sive devolutionibus, ipsa actualis rei emphyteuticæ possessio per Capitulum, ejusve nomine, ut supra, apprehensa fuerit, nolumus easdem caducitates, seu devolutiones ab eodem Capitulo, absque novo nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito, non sine prævia cognitione evidentis ipsius Basilicæ utilitatis concedendo, remitti aut condonari posse; nullasque & irritas fore decernimus hujusmodi remissiones & condonationes, si quas forte contra hujus nostræ ordinationis tenorem concedi contingat (*a*).

Et id fiat per expressum Capituli actum & consensum.

XXXIV.

Quædam circa servitium Chori opportune disponit.

Quia vero quæcumque ad bonorum Ecclesiæ conservationem, externumque ipsius decus pertinent, eo præcipue diriguntur; ut spiritualis Dei cultus, omniumque in eadem Ecclesia ministrantium fervor & assiduitas nutriatur & augeatur: ideo omnes & singulos Divinis servitiis in ea addictos hortamur atque monemus, ut debita assiduitate ac novo semper devotionis studio præscripta sibi munia implere non prætermittant; sacraque omnia officia in eadem, quo maxime decet, ordine, decore, ac reverentia peragentes (ut Prædecessorum nostrorum Eugenii III. Alexandri III. & Clementis etiam III. verbis utamur) *prædictam B. Petri Ecclesiam obsequio debito venerentur, ut Dei fideles Apostolorum Limina devotione debita visitantes, locum ipsum in majori devotione & veneratione semper habeant*. Præterea publicam erga augustissimum Eucharistiæ Sacramentum venerationem & cultum augere cupientes, dum præsertim fidelium adorationi, divisis per singulas Urbis Ecclesias XL. horarum spatiis, exponitur; volumus, ut in Processionibus, quæ pro hujusmodi expositione SS. Sacramenti in eadem Basilica tribus vicibus quolibet anno, totidem vero pro ejusdem repositione celebrantur, omnes in posterum Canonici, Beneficiati, & Clerici devote interesse debeant; itaut absentes mulctentur amissione distributionum, ad modum unius servitii communis, vulgo *de Mense* nuncupati. Verum e contra eosdem in posterum absolvimus ab extraordinariis servitiis, quæ hactenus tempore Adventus totidem fere diebus a singulis præstari consueverant: ita ut diebus ferialibus Adventus prædicti, præter eos, qui secundum consuetam per annum hebdomadarum divisionem Choro interesse debent, nullus alius aut Missæ Conventuali, aut Vesperis adesse compellatur; non obstantibus Decretis & Constitutionibus Apostolicis, ejusdemque Basilicæ statutis & consuetudinibus, quibus in hac parte expresse derogamus [*b*]. Reductiones autem onerum, Anniver-

Expositioni & reposit. SS. Sac. pro 40. horis ter quotannis vult omnes interesse.

Ab extraordinario servitio Chori temp. Adventus eximit Capit. & Clerum.

XXXV.

(*a*) Sixtus V. decreverat (*To. 3. pag. 159.*) caducitates, aut devolutiones remitti, seu condonari non posse a Capitulo absque beneplacito Apostolico. At Clemens VIII. Sixtino illi Decreto derogans (Ibid. *pag. 193.*) concessit ut Capitulum condonare posset non petita ulla licentia, modo eas non declaraverit, acceptaveritque. Denique SS. D. N. hanc facultatem ampliat, quousque actualis rei possessio, auctore Prætore, capta non fuerit, quod in tam difficili tot Canonum exactione necessarium experiendo compertum est.

(*b*) Ad servitium Chori quod attinet, ne antiquæ quidem consuetudines rationi maxime congruæ carent Apostolica auctoritate. Hujusmodi sunt: *Per Substitutos officia persolvere*, quam consuetudinem ratam habuit Urbanus VIII. sacræ visitationis decreta comprobans, ut dictum est supra (*to. 3. pag. 214. n. b*) *Et per Classes* convenire ad servitium diebus ferialibus, quod fieri consuevisse testabantur Canonici antiqui in responsione ad quæsit. VIII. *de Chori servitio* temporibus Pauli IV. (*Decret. Visit. caps. 7. fasc. 269. in Archiv. Basil.*) Nam S. Pius V. consuetudinem probavit; decrevitque, *per Mediarias* infra annum, & *per Quartarias* mensibus Julio, & Augusto inserviendum. Quod pariter est dictum (*to. 3. pag. 185.*) Et quia id inter Capita Constitutionum est relatum, nulla mentione facta mensium Septembris, & Octobris, queis servitium idem per Quartarias a Pauli V. tempore præstabatur: idcirco Visitatione eadem ab Urbano VIII. instituta an. 1625. decernente *Capita Constitutionum Basilicæ Principis Apostolorum omnino servanda*, Capitulum septem dubia proposuit. Quorum primum: *An per hoc Decretum censeatur revocata facultas concessa per fel. rec. Gregorium XIII. & Paulum V. inserviendi per Quartarias mensibus Septembris, & Octobris?* Et Sacra Cong. Visitat. respondit die 30. Octob. & 21. Novemb. 1626. *Non esse revocatas, sed eas, hoc decreto non obstante suffragari, servatis &c.* Urbanus autem VIII. die 4. Decembris ejusdem anni sententiam Sac. Cong. laudavit, illamque sua auctoritate firmavit. Sed antequam ad Sac. Congreg. se verteret Capitulum, Cardd. Visitatoribus nonnulla alia capita proposuerat vernaculo idiomate; præcipue vero istud: *Fu l'introduzione della spezzatura dell'Avvento, &c. che anno avuto principio da non molto tempo in quà, per mera volontà del Card. Savello, che fu Vicario di Roma, senza fondamento di costituzione precedente.* Res quidem nova videbatur Canonicis, utpote annis 60. non antiquior, & Card. Vicarii ex voluntate profecta, ut putabant. Nihilominus quia Card. Sabellus non tanq. Vicarius Urbis, sed tanq. specialiter delegatus a S. Pio V. ut patet ex ejus decreto in Collectione hac vulgato (*to. 3. pag. 185.*) vivæ vocis oraculum S. Pontificis promul

Reductiones onerum tam a Sixto V. quam a Sac. Cong. Concil. 1721. concessas roborat, & confirmat.

Anniversariorum, & servitiorum communium, tam eam, quæ olim anno MDLXXXIX. a fel. rec. Prædecessore nostro Sixto Papa V. per supracitatas ipsius literas Apostolicas incipientes: *Cum pro nostro* [a]; ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulo & Clero concessa fuit, quam quæ postmodum anno MDCCXXI. a Congregatione tunc existentium S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretationi & executioni auctoritate Apostolica præpositorum, quo tempore nos ipsi ejusdem Congregationis Secretarii munere fungebamur, prævia matura eorundem onerum cognitione, & discussione causarum pro hujusmodi reductione obtinenda deductarum, indulta fuit; præsentium quoque literarum serie, & auctoritate Apostolica, approbamus & confirmamus; cum omnibus conditionibus & legibus, tam in dicta Sixti V. Constitutione, quam in Decreto præfatæ Cardinalium Congregationis diei xx. Decembris anni prædicti, adjectis atque præscriptis.

Decretum Innoc. XI. de celebrandis Anniversariis in diebus Congregationib. Capitularib. assignatis, instaurat.

Ac etiam juxta Decretum alias anno MDCLXXVI. ex Apostolica fel. rec. Innocentii Papæ XI. Prædecessoris quoque nostri auctoritate a tunc existente ipsius Basilicæ Archipresbytero conditum, ejusdem Basilicæ Capitulo & Clero facultatem concedimus & indulgemus, ut anniversarias Exequias pro Animabus quorumcumque Fidelium Defunctorum in dicta Basilica celebrandas, exceptis illis, quibus certa dies a Benefactoribus, seu Testatoribus sub pœna caducitatis assignata reperitur, in Feriam II. cujuslibet hebdomadæ per annum, seu in diem Sabbati in Quadragesima, quibus videlicet ordinaria Capitularis Congregatio haberi consuevit, anticipando transferre, & in diebus hujusmodi, etiamsi officium sub ritu duplici fiat, celebrare libere & licite possint, & valeant [b].

XXXVI. De novis onerib. in posterum recipiendis decernit.

Ne vero nova deinceps onera a Capitulo prædicto facile acceptentur, quibus idem supra vires iterum prægravari contingat, volumus atque decernimus, nulla in posterum hujusmodi Anniversariorum, aut Communium onera acceptari posse, aut debere, nisi in Capitulis, quibus præcedat intimatio per Schedulam ad unumquemque Canonicum transmittendam, in qua describatur res, de qua erit agendum; & nisi iisdem Capitulis viginti saltem Canonici intersint, quorum duæ ex tribus partibus pro acceptatione suffragium ferant; ac demum acceptationes hujusmodi nullam vim habere statuimus, nisi ab ejusdem Basilicæ pro tempore Archipresbytero approbentur; quemadmodum in Decreto a prædicta Congregatione Concilii anno MDCCXXI. edito, provide statutum reperitur.

XXXVII. Indultum antiquum de Confessario eligendo cum facultatibus &c. Capitulo & Clero innovat.

Indultum vero seu privilegium alias præfatis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, per fel. rec. Sixtum Papam IV. nostrum itidem Prædecessorem concessum, & a recol. pariter mem. Clemente Papa VIII. in præcitatis ipsius literis die xx. Aprilis anni MDXCVI. datis expresse approbatum & confirmatum [c], iterum auctoritate nostra innovamus; atque concedimus, ut ipsi, & quilibet eorum, quemcumque Presbyterum confessarium tam sæcularem, quam cujusvis Ordinis & Instituti Regularem, ex approbatis ab actualibus Ordinariis locorum in quibus eorum Sacramentales Confessiones excipient, eligere possint, qui eorumdem Confessionibus hujusmodi auditis, & salutari pœnitentia eisdem injuncta, aliisque de jure injungendis, ipsos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, seu inflictis, & per eos incursis, & quibus eosdem etiam auctoritate Apostolica illaqueari contigerit, etiamsi absolutio nobis & Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, specialiter vel generaliter reservata existat, & a quibuscumque eorum peccatis, criminibus, ac delictis quantumcumq. gravibus & enormibus, & quidem a contentis in literis die Cœnæ Domini publicari consuetis, semel tantum in vita, nec non in mortis articulo; in reliquis vero nobis & Sedi Apostolicæ quomodocumque reservatis

---

promulgavit; idcirco a prædicto anno 1566. usque ad elapsum 1751. per annos 186. summa cum religione majores nostri, nosq. ipsi decretum illud servavimus. Et, quod majus, SS. D. N. quem nihil omnino latet privilegiorum, onerum, consuetudinum &c. Vaticanæ Basilicæ addictorum quorumcumque, ita hoc onere Adventus tempore Canonicos, Beneficiatos, & Clericos levat, ut Divinus Cultus in Basilica augeatur: servitio nimirum non sublato, sed commutato.

(a) Eas consule hoc ipso volumine (*pag.* 169.)

(b) Juxta rescriptum facultativum Innocentii XI. ad supplicem libellum Capituli extans in Archivo Basilicæ (*Caps.* 7. *fasc.* 269.) Carolus Barberinus tunc Archipresbyter decrevit, ut quo die ordinarium *Capitulum* a Canonicis haberi solet, Anniversaria celebrarentur, festo duplici non obstante: quod nunc auctoritate Apost. confirmatur.

(c) Utriusque Pontif. Privileg. habes (*To.* 2. *pag.* 209. & *To.* 3. *pag.* 194.)

(a) Con-

vatis semel in anno, in foro conscientiæ tantum, & sine alicujus præjudicio, auctoritate Apostolica per has literas perpetuo tributa, valeat absolvere.

XXXVIII. *Usum Cappæ concedit in Processionibus, & Eccl. Filialibus Capitulo & Clero*

Ut autem ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulum & Clerus, etiam in his, quæ ad ipsorum decus & ornamenta pertinent, nostram sibi liberalitatem sentiant adfuisse, concedimus & indulgemus, ut in posterum in omnibus Ecclesiasticis functionibus, quas intra Ecclesias ejusdem Basilicæ filiales, celebrari, atque etiam in Processionibus, quas circa hujusmodi Ecclesiarum ambitum fieri contigerit, consueto juxta temporum vices habitu Chorali uti possint & valeant, itaut æstivo tempore Canonici quidem Rocchettis & Superpelliceis, reliqui vero Superpelliceis dumtaxat amicti; hiemali autem tempore, consuetis juxta eorum Ordines Cappis respective induti, prædictis Functionibus & Processionibus assistere valeant & interesse.

Alia consueta honoris insignia asserit.

Utque prædictarum vestium, aliorumque consuetorum, etiam honoris, & Patriarchalis ejusdem Basilicæ dignitatis Insignium delatio & usus (*a*), ex parte aliorum quorumcumque, etiam specialem mentionem & expressionem requirentium, eisdem Capitulo & Clero nullo unquam tempore, nulloque prætextu inhiberi, seu impugnari possint aut valeant, eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuo statuimus & decernimus.

Bugiæ usum Canonicis, ut Protonotariis concessum, & in Basilica consuetum ad omnes Ecclesias intra & extra Urbem expresse extendit.

Præterea ut prædicti Canonici, qui ex Apostolicis Prædecessorum nostrorum privilegiis & concessionibus, inter Romani Pontificis & Sedis Apostolicæ Notarios, ac etiam Cappellanos & Familiares, ac continuos Commensales, adlecti & connumerati esse dignoscuntur (*b*), sicut etiam ejusdem Basilicæ Archipresbyteri Vicarius pro tempore existens, non solum intra Vaticanam Basilicam, ejusque Cappellas & Ecclesias ipsi subjectas, sed etiam in quibuslibet Urbis & extra Urbem, tam sæcularium, quam Regularium Ecclesiis, Sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrantes, Candelabrum capulo instructum, vulgo *Bugia* & alias Palmatoria nuncupatum, adhibere possint, atque hujusmodi honor & assistentia eisdem a nemine denegari valeat, aut impugnari, decernimus etiam, atque statuimus.

XXXIX.

Jus conferendi omnia Beneficia Arcipresb. & Canonicis confirmat.

Denique jura, facultates, & jurisdictiones Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis dictæ Basilicæ competentia, circa Collationem Beneficiorum Ecclesiasticorum cujuscumque generis, cum cura & sine cura, nec non circa administrationem Ecclesiarum Parochialium, Monasteriorum, Prioratuum, Abbatiarum, aliarumque eidem Basilicæ unitarum, sive subjectarum, asserere, confirmare, & respective declarare, atque ampliare decrevimus. Itaque collationem omnium & singulorum tam perpetuorum Beneficiorum simplicium, quæ in prædicta Basilica existunt, & Beneficiatus atque Clericatus Beneficiati appellantur, sive ea a Nicolao III., aut Bonifacio VIII., vel Sixto IV. Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, sive ab aliis quibuscumque, instituta, erecta, atque fundata sint (*c*), quam aliorum a Monasteriis, Abbatiis, & Prioratibus inferius commemorandis dependentium; nec non & aliorum quorumlibet, quæ hactenus Archipresbyter & Capitulum conferre consueverunt; ac in eis instituendi, seu respective ad ea nominandi & præsentandi jura, quibus ad hunc diem gavisi sunt, eidem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratu Successoribus, nec non prædictæ Basilicæ Capitulo, & Canonicis perpetuo competere volumus, atque decernimus.

Veterem consuetudinem urni quam expeditionum probat.

Veterem quoque consuetudinem, tam circa divisionem Hebdomadarum, quibus idem Archipresbyter, ejusque Successores, & respective Capitulum & Canonici prædicti, eadem Beneficia pro tempore vacantia alternatim & per turnum conferre & providere debebunt, quam circa formam expediendi literas hujusmodi Collationum & Provisionum, præsentium tenore approbamus & confirmamus, ac perpetuo observari volumus & jubemus (*d*); salvo tamen nostro & Datariæ Apostolicæ jure, quoad collationes eorum Beneficiorum, quæ, ex persona alicujus ea obtinentis, uni vel pluribus respective affectionibus & reservationibus Apostolicis obnoxia, quomodolibet vacare contingat.

XL. *Cura animar. adnexa Basilicæ hodie Vicario perpetuo commissa ex S. Pii V. decreto.*

Animarum autem cura, quæ olim in ipsa Vaticana Basilica ab uno ex illius Canonicis, cum aliquot Presbyterorum adjutorum auxilio, exercebatur (*e*), nunc & ab antiquo jam tempore ad unum Presby-

---

(*a*) Controversiam anno 1688. circa hæc excitatam, & quomodo antiqua possessio Capituli Vaticani asserta fuerit, longum esset enarrare. Ne hujusmodi jurgia iterum exsurgant, Pontifex hîc opportune cavet.

(*b*) Ex literis Apostolicis Sixti IV. quas videre est (*to.* 2. *pag.* 207. *seqq.*)

(*c*) Index rerum &c. in calce hujus voluminis VV. *Beneficiati*, & *Clerici Beneficiati*, consulendus, ut plena habeatur cognitio eorumdem variæ fundationis.

(*d*) Iterum consulendus Index V. *Beneficiorum collatio.*

(*e*) Occasione Visitationis Paulo IV. Pontifice, sextæ ex septem & viginti petitionibus Canonici reponunt hoc pacto: *Cura animarum totius Parochiæ commissa est R. D. Jacobo Herculano Canonico, viro seni, probatæ vitæ, & circa eamdem curam satis versato.*

Presbyterum, perpetuum in ea Vicarium, pertinere dignoscitur, ex provida institutione, ac lege S. Pii Papæ V. Prædecessoris nostri, qui per suam Schedulam Motus proprii, apud S. Petrum nonis Novembris Pontificatus sui anno sexto propria manu signatam, inter alias perpetuas Vicarias in pluribus ibidem enunciatis Almæ Urbis Basilicis & Collegiatis, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis erectas & constitutas, unam quoque hujusmodi Vicariam in ipsa Principis Apostolorum Basilica erexit & instituit, ab uno Presbytero sæculari, perpetuo, ut præfertur, in ea Vicario administrandam; qui quidem Vicarius ad nominationem Capituli dictæ Basilicæ (quæ nominatio fieret de aliquo ex approbatis a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, prævio examine coram Examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis) per eumdem Cardinalem Vicarium instituendus & deputandus, ac per ipsius Basilicæ Archipresbyterum, seu ejusdem Vicarium, vel unum aut plures ipsiusmet Basilicæ Canonicos, ut moris est, in possessionem inducendus & immittendus, Curam animarum eidem Basilicæ incumbentem gerere, Ecclesiastica Sacramenta ibi ministrare, Missas celebrare, & alia Parochialia munera exercere deberet; eidemque non solum certam reddituum portionem & summam, ab ipsius Basilicæ Capitulo annuatim ipsi præstandam, sed alia quoque emolumenta, ratione exercitii Curæ & administrationis Sacramentorum, ac Officiorum funeralium in Cadaverum dumtaxat humatione celebrandorum, per ipsum Vicarium propria auctoritate percipienda, & levanda, ac in suos usus, & utilitatem convertenda, pro congrua ipsius Vicarii sustentatione, perpetuo assignavit & applicavit, prout in dicta Schedula plenius continetur (a). Cum vero postmodum Anno Domini MDCXXII. orta controversia inter Capitulum ex una, & Vicarium Curatum dictæ Basilicæ ex altera partibus, super intelligentia memoratæ Schedulæ Motus proprii, eaque coram Congregatione tunc existentium S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum introducta & agitata, eadem Congregatio declaraverit, habitualem quidem Curam penes Capitulum, exercitium vero ejusdem Curæ penes Vicarium residere: Subindeque Capitulum & Vicarius prædicti sub die XIX Decembris ejusdem anni ad certam honestam devenerint inter se concordiam seu transactionem, per acta quondam Quintiliani Gargarii, dum viveret, Causarum Curiæ Capitolii Notarii, quam quidem concordiam piæ recordationis Urbanus Papa VIII. etiam Prædecessor noster per suas literas in forma Brevis datas die XIX. Decembris sequentis anni MDCXXIII. Apostolica auctoritate perpetuo confirmavit & approbavit (b); Nos memoratam Congregationis Concilii declarationem, dictamque concordiam, omniaque & singula in eis contenta & expressa, quo firmioris observantiæ robur accipiant, Apostolica itidem auctoritate nostra, harum vigore perpetuo approbamus & confirmamus. Item reliqua jura eidem Capitulo & Canonicis competentia circa Parochiales Ecclesias sæpedictæ Basilicæ Filiales, sive alias ipsi subjectas, & circa personas Animarum curam in ipsis exercentes, harum serie confirmata & perpetuo constabilita esse volumus; & præsertim, ut in Ecclesiis Sancti Lazari apud Montem Marium, & Sancti Angeli extra Portam Fabricæ (c) vulgo nuncupatam, quæ dudum ob nimiam limitum Parochialium ipsius Basilicæ extensionem extra Urbis Mœnia, tanquam illius adjutrices constitutæ fuerunt, proindeque ejusdem Basilicæ Filiales esse dignoscuntur, Animarum cura per Vicarios Manuales, & ad nutum Capituli & Canonicorum prædictorum amovibiles, ac ab omni jurisdictione Parochi ipsius Basilicæ, cui olim suberant, exemptos, per pro tempore existentem S. R. E. Cardinalem Romani Pontificis in Urbe ejusque Districtu Vicarium in Spiritualibus Generalem prius approbandos, respective debeat exerceri. Item quoad Parochialem Ecclesiam Sancti Francisci in prædicto Monte Mario, Ordinis Fratrum Eremitarum Congregationis Beati Petri de Pisis, cujus Parochiæ districtum olim a prædicta Parochia Sancti Lazari, pro meliori Personarum in ea parte degentium spirituali regimine, a tunc existente Cardinali Urbis Vicario dismembratum fuisse constat; sub certis legibus & conditionibus,

Forma electionis Vicarii hujusmodi, ejusque emolumenta

Habitualis tamen Cura est penes Capitulum exercitium ad Vicar. spectat ex Decr. S. Cong. Concil.

Decretum illud & posterior concordia probatur & confirmatur.

XLI. Jus deputandi Vicarios ad nutum amovibiles in S. Lazari, & S. Angeli adstruit. Capitulo.

Subjectio Parochialis Eccl. S. Francisci in Monte Mario eidem asseritur.

(a) Eamdem videsis editam hoc in tertio volum. *p. 90. seq.*

(b) Hæ pariter literæ cum inserta concordia seu transactione editæ sunt hoc volumine *pag. 232. seqq.*

(c) De utraque agitur in prædictis literis Urbani VIII. *cap.* IV. per ea verba: *In Ecclesiis erectis seu deputatis in adjutorium curæ dictæ Basilicæ scilicet in Ecclesia S. Lazari ad radices Montis Marii, & in Ecclesia S. Angeli ad Fornaces extra portas & mœnia Burgi, liceat Vicario prædicto, & pro tempore existenti se ingerere in exercitium tantum curæ pœnitentialis; non tamen impediendo suos coadjutores per Capitulum pro tempore in prædictis Ecclesiis deputatos, & deputandos.* Curati sunt amovibiles ad nutum Capituli.

(a) In

bus; atque potissimum cum expressa præservationis filialitatis & perpetuæ subjectionis erga Vaticanam Basilicam præstandæ, utque quicumque dictæ Congregationis Professor pro tempore ad Animarum curam in eadem Ecclesia deputatus fuerit, debeat quamprimum coram Canonicis dictæ Basilicæ Capitulariter congregatis se sistere, Litterasque suæ deputationis exhibere; nunquam vero salarium aut congruam, etiam ratione sacrarum supellectilium, petere, aut prætendere possit, sed dictæ Basilicæ in Processionibus & Fontis Baptismalis benedictionibus, Sacrorum Oleorum & Chrismatis consecratione, aliisque Functionibus, in quibus Ecclesiarum filialium Rectores communiter convenire solent, obsequium atque præsentiam præstare debeat; neque liceat illi Fontem Baptismalem unquam retinere, sed Fontem dictæ Basilicæ dumtaxat adire; ac demum singulis annis post Festum Paschatis Dominicæ Resurrectionis de Animarum Parochianorum, deque ipsius Parochiæ statu eidem Capitulo rationem personaliter reddere teneatur; prout in instrumento per acta quondam nominati Abinantis, dum vixit, causarum dictæ Curiæ Capitolii Notarii sub die XXIX. Mensis Augusti anni MDCCVIII. rogato plenius continetur; Nos, ut præmissa omnia, aliaque forsan tunc constituta perpetuæ firmitatis robur accipiant, earumdem præsentium vigore, & auctoritate Apostolica, decernimus, & constituimus (a). Similiter, ut in Parochiali Ecclesia Sancti Blasii, *della Pagnotta* vulgo nuncupati, quæ olim Monasterium ejusdem Invocationis, Ordinis Sancti Benedicti, existebat; sed a recolendæ memoriæ Eugenio Papa IV. similiter Prædecessore nostro per suas Apostolicas Litteras datas Florentiæ Anno Domini MCCCCXXXIX. Kalendis Septembris, suppressum & extinctum, dictæque Basilicæ sub certis ibi expressis legibus perpetuo unitum & incorporatum fuit (b); necnon in Ecclesia etiam Parochiali Sanctæ Catharinæ *de Rota* nuncupatæ in regione Arenulæ de eadem Urbe, quam usque a XII. Ecclesiæ sæculo eidem Vaticanæ Basilicæ subjectam unitam & incorporatam fuisse, ex Adriani IV. & Urbani III. aliorumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Litteris Apostolicis aperte dignoscitur; ac in quibus postmodum Sanctus Pius V. Prædecessor prædictus per supra enunciatam schedulam sui motus proprii, unam & alteram Vicarias perpetuas erexit & instituit; nominatio unius & alterius Vicariorum ex numero tamen approbatorum, ut præfertur, a dicto Cardinali Urbis Vicario, ad Capitulum & Canonicos prædictos spectet, atque pertineat; cum onere tamen annuæ præstationis, seu congruæ, septuaginta videlicet pro Sancti Blasii, sexaginta vero scutorum monetæ Romanæ pro Sanctæ Catharinæ Parochialium Ecclesiarum hujusmodi respective Vicariis pro tempore existentibus, alias eorum singulis a Capitulo & Canonicis prædictis, vigore publici Instrumenti per acta quondam Simonis Tegeroni, dum viveret, Romanæ Curiæ Notarii die XXX. Aprilis anni Domini MDLXXI. respective assignatæ, eisdem Vicariis in terminis tunc statutis persolvendæ, & ab eis, præter emolumenta stolæ, ratione exercitii curæ animarum eisdem competentia, percipiendæ, juxta prædictæ schedulæ, dictique Instrumenti formam, continentiam, & tenorem; perpetuo quoque statuimus & mandamus (c). In Parochiali vero Ecclesia Sancti Jacobi, quæ *a Scosciacavalli* vulgo nuncupatur, atque a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris eidem Principis Apostolorum Basilicæ subjecta fuit, deputatio Rectoris ad nutum amovibilis pro exercitio Curæ animarum illius Parochianorum, ab eisdem Capitulo & Canonicis per ipsorum Litteras Patentes, ad nominationem tamen Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia Sancti Jacobi existentis, ejusdem vero approbatio quoad idoneitatem a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe Vicario fieri debebunt. Cumque Nos alias, videlicet XVIII. Kalendas Januarii anni MDCCXLVII. per nostras Apostolicas Litteras sub Plumbo editas (d), ad consulendum indigentiæ hujusmodi Vicarii pro exercitio curæ animarum in dicta Ecclesia pro tempore constituti,

Absque onere [...]*ius salarii* [...] *congruæ.*

XLII.
[...]*. Blasii* del-[...]pagnotta, & [...]*atharinæ* de [...]ta *Parochial.* [...]*clesiar. Vica-*[...] *a Capitulo* [...]*gendos.*

Cum annuæ præstationis, & congruæ onere perpetuo decernitur.

S. Jacobi a Scosciacavalli *Vicarius ad nutum amovibilis Litteras suæ deputationis a Capit. impetrare tenetur.*

(a) In Visitatione Innocentii XII. an. 1693. Card. Nerlius, postea Archipresbyter Basilicæ, ad visitandam Parochiam deputatus, inter Ecclesias existentes in Cura S. Lazari recenset Ecclesiam & Conventum S. Honuphrii, ubi sex ex illis Fratribus tunc residere testatur. Quomodo autem post annos quindecim Parochialis & ipsa evaserit, ceteraque omnia liquent ex *lib.* 22. *pag.* 262. *seqq.* laudati Abinantis qui prolato Rescripto Clementis XI. eidem subjicit Instrumentum Erectionis Parochiæ: juxta cujus tenorem omnia implentur onera ab iis Fratribus, & jura omnia Basilicæ vigent, ac florent; quæ nunc auctoritate Apostolica confirmantur.

(b) Consulendus Index rerum V. *Monasterium S. Blasii.*

(c) Perinde hîc consulendus Index rerum V. *Ecclesia.*

(d) Harum fragmentum huc spectans editum est paulo supra *pag.* 325. Integras videsis Bullarii SS. D. N. *to.* 2. *pag.* 357.

Cum assignat. fructuu. 20. locor. Montium a SS. D. N. ei concessorum.

stituti, cujus emolumenta, redditus, & proventus nimis exiguos esse accepimus, viginti Loca Montium Cameralia non vacabilia tunc dispositioni nostræ reservata Ecclesiæ prædictæ concesserimus, quorum integri fructus Primicerio dictæ Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia institutæ, ex numero Canonicorum dictæ Basilicæ Vaticanæ semper eligendo, pro tempore existenti, persolvi deberent, ad effectum, ut ipse eosdem fructus hujusmodi Vicario Curato pro tempore integre persolveret, seu persolvi faceret; Nos id præsentium quoque tenore perpetuo confirmamus & observari mandamus (a).

XLIII. *Ratio in prædictor. electione servanda decernitur.*

In eligendis autem præmissarum, aliarumque Ecclesiarum Rectoribus, Curatis, sive Vicariis tam perpetuis, quam ad nutum amovibilibus, quorum electio, nominatio, ac deputatio ad Capitulum & Canonicos prædictos pertinere dignoscitur, hanc in posterum formam inconcusse servari volumus, & præcipimus; ut plenum & generale Capitulum ad hujusmodi effectum intimetur per schedulas, octo saltem diebus ante ad singulos Canonicos transmittendas, in quibus non solum res, de qua agendum erit; sed etiam nomina concurrentium, cum eorundem qualitatum & requisitorum, per Canonicos ad id deputatos recognitorum, indicatione exprimantur: ad hoc ut ii, qui in hujusmodi electionibus suffragium ferre debebunt, prædicta interim expendere, ac, sicuti negocii gravitas postulat, mature pensare valeant, suaque suffragia dirigere, prout ad optimum Ecclesiarum regimen, & animarum utilitatem, in Domino judicaverint salubriter expedire.

XLIV. *Subjectio eorumdem Parochorum Basilicæ & Capitulo declaratur, & innovatur.*

Denique volumus atque jubemus, ut a prædictis Vicariis, & Presbyteris, curam animarum in præmissis Parochialibus Ecclesiis pro tempore exercentibus, aliisque Rectoribus Ecclesiarum ejusdem Vaticanæ Basilicæ filialium, eique subjectarum, quæ nunc sunt, & infrascripta onera subire consueverunt, necnon earum, quæ in posterum filiales existent, omnia & singula debitæ subjectionis obsequia erga eamdem Basilicam, illiusque Capitulum & Canonicos, perpetuis futuris temporibus respective exhibeantur atque præstentur. Decernentes omnes & singulos hujusmodi Vicarios, Presbyteros, atque Rectores, ad interessendum in dicta Basilica Sacrorum Oleorum & Chrismatis confectioni singulis annis Feria v. in Cœna Domini, & Fontis Baptismalis benedictioni tum in Sabbato Sancto, tum in pervigilio Pentecostes, nec non occurrentibus Processionibus atque Functionibus; quemadmodum etiam ad recipiendum ab eadem Basilica Sacrum Infirmorum Oleum, omnino teneri, atque perpetuo obligatos esse & fore (b).

Eadem Par[...] chiales, aliæqu[e] omnes Eccles[iæ] filiales interdi[...] cto particula[ri] subjici nequ[e]unt, inconsul[to] Rom. Pontific[e].

In omnibus vero prædictis aliisque Ecclesiis tam Parochialibus, quam non Parochialibus, ejusdem Vaticanæ Basilicæ filialibus, sive alias de ejusdem Capituli proprietate existentibus, aut a prædicta Vaticana Basilica quomodolibet dependentibus, & tam in Urbe ejusque Districtu, quam alibi, & ubicumque regionum & gentium sitis, etiam ab Ordinariorum quorumlibet jurisdictione minime exemptis, nolumus a quocumque Episcopo, alioque Antistite, aut Ordinario loci, vel etiam a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, quacumque ex causa, Divina Officia interdici posse, inconsulto Romano

(a) Hanc sacram ædem S.Leo IX. (*to. 1. pag. 25.*) S. Salvatoris *de Bordonia* appellat. Hadrianus IV. & Urbanus III. *de cossa caballi* [Ibid. *pag.* 58. 69.] Innocentius III. *de coxa cavalli* Greg. IX. & Innoc. VI. *de cossa capalli*. (*Ibid.* 84. 113. 368.) Franciscus Maria Turrigius Historicæ narrat. de hac Ecclesia (*pag.* 8 *seq.*) ostendit Parochialem fuisse ab an. 1275. vocari autem cœpisse *S. Jacobi* an. 1290. Confraternitatem SS. Sacram. inibi fundatam anno 1509. contendit, recitatque nomina Fundatorum (*pag.* 16.) numero tredecim: confirmatam a Leone X. constitisse per annos decem in Ecclesia S. Mariæ Transpontinæ, atque anno 1520. translatam inde fuisse ad Parochialem S. Jacobi, quam a Capitulo & Canonicis Confratres obtinuerunt. Profert (*pag.* 121.) Documenta plura ex nostro Archivo usque ad annum 1636. Horum duo proferre lubet ex libris Gargarii desumta. *Anno 1619. die 12. Novemb. Capitulum absque Confratribus deputavit Christophorum Bertoccium ad curam animarum dictæ Ecclesiæ ad nutum Capituli amovibilem . . . . . Anno 1636. die 16 Jun. Capitulum deputavit Angelum Paradisum ad dictam Curam præsentibus & consentientibus Custode, Camerario, & Secretario dictæ societatis.*

(b) Tam ad SS. Oleor. & Chrismatis confectionem, quam ab Benedictionem Fontis opportune intimati per Cancellarium Capituli adveniunt prædicti omnes Parochi. Intersunt autem SS. Oleis quotannis duo Presbyteri pro Hospitali & Ecclesia S. Mariæ in Saxia, seu S. Spiritus; totidem S. Mariæ Transpontinæ; Vicarii duo amovibiles S. Lazari, & S. Angeli ad Fornaces; Vicarii duo perpetui S. Blasii *della pagnotta*, & S. Catharinæ de Rota; Unus ex Fratribus Eremitis B. Petri de Pisis, Ecclesiæ Parochialis S. Francisci in Monte Mario; Vicarius Curatus amovibilis S. Jacobi de Coxa caballi, omnino decem; queis anteferuntur duo Beneficiati sacerdotes pro Parochia S. Petri omnes sacris indumentis amicti. Discrimen aliquod servatur in Benedictione Fontis: at subjectio eadem omnino est. Ea propter una eademque intimatio fit pro utroque die: Quod ex anni hujus 1752. intimatione facta die 27. Martii a Notario Lorenzino uti Cancellario Capituli, per Cursorem, liquet: *Die Jovis*, inquit, *quæ erit 30. Martii, & die Sabbati, quæ erit prima Aprilis hora xi. fiet solemnis Benedictio Olei S. & Fontis. Ideo iidem citantur ad comparendum &c.* Mox hoc ordine recensentur Parochi: 1. *S. Petri in Vaticano*. 2. *S. Lazari*. 3. *S. Spiritus cum socio*. 4. *B. Mariæ de Transpontina cum socio*. 5. *S. Catharinæ de Rota*. 6. *S. Angeli ad Fornaces*. 7. *Parochus seu Prior V. Conventus S. Francisci Assis. ad Montem Marium cum socio*. 8. *P. Prior V. Conventus B. M. Rosarii & febris ad Montem Marium*. 9. *Parochus S. Blasii de Panetta*. 10. *P. Prior V. Archihospitalis S. Spiritus in Saxia*. 11. *Parochus S. Laurentii ad primam portam*. 12. *Parochus S. Jacobi scossacavalli*; quorum aliqui tamen Sacra Olea dumtaxat a Bas. recipere tenentur, non vero eorum confectioni interesse.

(a) Huc

mano Pontifice; nisi quando generale fuerit Interdictum: Confirmantes quoad hoc Innocentii III., & Gregorii IX., in præcitatis ipsorum Litteris; aliorumque Prædecessorum nostrorum Indulta, & Privilegia; ac decernentes irritum & inane, si quid secus a quoquam scienter vel ignoranter contigerit attentari (*a*). Ad hæc,

XLV. *Consuetudo ..us Basilicæ ..mmunicandi ..dulgentias ..ll. Filial. ..tauratur.*

animo perpendentes, ex præteritorum temporum monumentis constare, prædictæ Vaticanæ Basilicæ Capitulum & Canonicos, Apostolicis proculdubio Indultis munitos, Indulgentias, ac peccatorum seu pœnarum remissiones & relaxationes, aliasque spirituales gratias ex Apostolica Romanorum Pontificum liberalitate eidem Basilicæ, videlicet eamdem visitantibus, ibique Divinam Majestatem orantibus & venerantibus concessas, aliis quoque per Orbem Ecclesiis quoquo modo sibi unitis, aut subjectis, communicare, & ad eas extendere consuevisse (*b*); Nos hujusmodi facultatem, qua etiam Dilecti Filii, tam Capitulum & Canonici Sancti Joannis in Laterano, quam Capitulum etiam & Canonici Sanctæ Mariæ Majoris Patriarchalium Urbis Ecclesiarum ex Apostolicis Privilegiis actu vigentibus gaudere dignoscuntur, prædictorum quoque Vaticanæ Basilicæ Capituli & Canonicorum favore innovare, ac etiam ex integro præsentium tenore concedere & elargiri decrevimus. Itaque motu proprio & ex certa scientia eisdem Capitulo & Canonicis quascumque Ecclesias, Cappellas, Altaria, Oratoria, Confraternitates, Hospitalia, aliaque Pia Loca, tam erecta, quam erigenda, & tam in Locis ipsius Basilicæ, ac eorumdem Capituli & Canonicorum, quam etiam in aliis Civitatibus & Locis quorumcumque Ordinariorum jurisdictioni subjectis existentia, ipsi Vaticanæ Basilicæ aggregandi, & ad spiritualium dumtaxat ejusdem Basilicæ Privilegiorum societatem & communicationem admittendi & recipiendi; itaut in vim hujusmodi aggregationis & receptionis, infrascriptarum Indulgentiarum & relaxationum Thesauri ad ipsas Ecclesias, Cappellas, Altaria, aliaque præmissa, ex nostra & Apostolicæ Sedis auctoritate, ampliati & extensi censeantur, amplam & liberam facultatem, sub infrascriptis tamen conditionibus, & non alias, præsentium serie concedimus & impertimur.

Jus videlicet aggregandi Ecclesias, Capellas &c. spiritualib. privilegiis Vat. Basilicæ.

Volumus nimirum, ut in singulis Civitatibus, Oppidis, vel Locis, unam dumtaxat ex hujusmodi Ecclesiis, seu Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, Hospitalibus, aliisque Locis Piis quomodocumque nuncupatis, hujusmodi aggregationis & communicationis munere ditare possint; dummodo Ecclesia, aut Oratorium sic aggregandum, seu illa Ecclesia, in qua Cappella, vel Altare prædictum extiterit, etiamsi alias eorumdem Capituli & Canonicorum jurisdictioni subesse dignoscatur, Ecclesia Conventualis Regula-

Singulas tamen in singulis, Civitatibus, Oppidis, & Locis:

(*a*) Privilegia Innoc. III. & Greg. IX. sæpe vidimus hisce Apostolicis literis confirmari. Ad eadem ipse etiam adjeci animadversiones aliquot; ut sacrosanctæ Basilicæ, eique subjectarum Ecclesiar. Privilegia vetera magis magisque perspicua essent. Reliquum est, ut viguisse ea semper ostendam, subjiciamque lectoris oculis Romm. Pontificum constantiam erga ipsam Basilicam sibi & S. Sedi immediate subjectam; cujus gratia hîc videt Ecclesias alias quomodocumque ab ea dependentes privilegiis affici. Anno 1408. Gregor. XII. & 1410. Alexander V. Antonio Calvo Archipresbytero mandant, ut *in Capitulo & in membris per te, vel alium visitationis officium auctoritate nostra exercere non postponas.* (*to.* 2. *pag.* 67. 69.) Anno 1420. Martinus V. reformandam committens Basilicam Antonio Corario, qui non modo erat Archipresbyter, sed etiam Portuen. Episcopus; quare satis auctoritatis habuisse videretur; nihilominus suam ei delegat potestatem ad tempus: *Vices nostras & omnimodam tibi cum plena & libera potestate concedimus facultatem usque ad completam reformationem.* (*to.* 2. *pag.* 80.) Eidem post annos aliquot munus confert Visitationis: *auctoritate nostra*, inquiens, *in omnibus ejus membris visites.* Et infra: *plenam, & liberam, ac omnimodam auctoritate Apostolica tenore præsentium usque ad Apostolicæ Sedis beneplacitum concedimus facultatem.* (Ibid. *pag.* 83.) Perinde Nicolaus V. anno 1452. Petro Barbo Archipresbytero, duos designat Episcopos visitatores sua utentes auctoritate (*To.* 2. *pag.* 139. *seq.*) Baptista Zeno ab anno 1470. erat Archipresbyter. Huic vero ubi de reformanda Basilica res fuit, Innoc. VIII. Apostolicam auctoritatem adjunxit anno 1484. (*To.* 2. *pag.* 234. *seqq.*) Quid plura? Alexandro Farnesio Archipresbytero, in quem Patruus Paulus III. singularem effuderat facultatem, quam Pius IV. confirmaverat (*to.* 2. *pag.* 437. & *to.* 3. *pag.* 45.) Paulus IV. qui VicariumUrbis Cardinalem instituit ipse per se Basilicam visitavit: ut constat ex ejus Decretis in Archivo Basil. Propterea Card. Sabellus, & ipse Vicarius Urbis, ut Decretum ederet ad eamdem Basilicam spectans, a S. Pio V. sibi id commissum ajebat, ut nuper monui. Visitatio anni 1593. *de ordine SS. D. N. D. Clementis Papæ VIII.* peracta est; & alteræ duæ annis 1625. & 1638. factæ fuere *de mandato SS. D. N. Urbani VIII.* Alexander VII. anno 1656. per se ipse eam visitavit: quemadmodum anno 1693. Innocentius XII. qui postea Cardinales Visitatores deputarunt divisis inter eos muneribus, servitii chori, administrationis Parochiæ &c. Decreta harum visitationum extant in Archivo Basil. (*caps.* 7. *fasc.* 269.) Luculentissima autem testimonia sunt, quod Sixtus V. & Successores potestatem spiritualem ita concesserant Archipresbytero ipsi; ut nullum vetustissimo Basilicæ privilegio detrimentum inferrent.

(*b*) Locupletissimum rei monumentum sunt apud Turrigium (*de Crypt. Vatic. prim. edit. pag.* 325.) Literæ Joannis *de Flagiano* Prioris, Canonici & Yconomi Basilicæ Principis Apostolorum datæ Nursiæ in Hospitali S. Crucis juris ejusdem Basilicæ anno 1324. Ind. VII. die 28. Aug. Pontif. B. Joannis Pp. XXII. anno 1. (legendum *octavo*) In iis siquidem inter alia legere est: *OmniumIndulgentiarum, quæ in ipsa nostra Basilica sunt concessæ, sicut in nostris Privilegiis continetur, plenarie, quantum cum Deo possumus, participes facimus, & eos caritatis liberalitate admittimus ad prædicta.* Quas quidem Indulgentias assequerentur visitantes Monasterium & Ecclesiam S. Antonii de Cassia juris pariter Basilicæ. Ad hunc Canonicum Joannes XXII. gratulatoriam scripsit Epistolam quod Ludov. Bavaro non communicaverat. [*to.* 1. *pag.* 274. *seq.*]

(*a*) Plenaria

Dummodo non sint Regulares, participesque aggregationis hujusmodi ex aliis Ecclesiis, quibus subjectæ sint.

gularium, aut Monialium non sit; nec Ecclesia, Cappella, Altare, Oratorium, Pius Locus, aut Confraternitas hujusmodi ulli alteri Ecclesiæ, aut ulli Ordini, Religioni, Instituto, Archiconfraternitati, & Congregationi, a qua Indulgentiarum communicationem seu participationem pro omnibus Christifidelibus Ecclesiam ipsam, seu Oratorium visitantibus obtineat, aggregata sit, aut subjecta; & dummodo Ordinarii Loci expressus ad id consensus accedat, ejusdemque Ordinarii testimonialibus Litteris hujusmodi Ecclesiæ, Cappellæ, Altaris, seu Oratorii celebritas, vel Confraternitatis, aut Loci Pii institutum, & Christianæ pietatis & charitatis officia, quæ exercere consuevit, apud eosdem Capitulum & Canonicos commendentur. Neque vero per hujusmodi aggregationes & receptiones, ullum omnino præjudicium, seu imminutio eorumdem Ordinariorum jurisdictioni irrogari, vel aliqua eisdem Ecclesiis, aut Locis Piis, aliisque præmissis exemptio, seu dictis Capitulo & Canonicis in easdem Ecclesias, vel Loca Pia, aliaque præmissa, seu in personas illarum illorumque regimini, administrationi, aut servitiis deputatas, ullum omnino jurisdictionis, & auctoritatis genus acquiri, seu respective augeri censeatur. Facultatem tamen indulgendi, prout alias in certis casibus ab Apostolica Sede benigne indulgeri consuevit, ut in una, eademque Civitate, aut Oppido, duabus Ecclesiis, seu Cappellis, vel Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Piis, ubi speciales id circumstantiæ suadeant, hujusmodi Indulgentiarum communicatio a dictis Capitulo & Canonicis concedi possit, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Indulgentiis & Sacris Reliquiis præpositæ per præsentes perpetuo

Nullum per id Ordinariis præjudicium inferri declaratur.

S. Congregationi Indulgg. facultas tribuitur dispensandi super numero aggregationum.

tribuimus & impertimur. Nos autem omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui hujusmodi Ecclesias, Cappellas, Oratoria, seu Altaria, eidem Vaticanæ Basilicæ, servatis, ut supra, servandis, aggregata, in Epiphaniæ Domini Nostri Jesu Christi, ac Dominicæ Pentecostes, & Natalis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ac Dedicationis ipsius Vaticanæ Basilicæ diebus Festis, a primis vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi, necnon in una ex sextis feriis mensis Martii (*a*) vere pœnitentes & confessi, ac sacra Communione refecti devote visitaverint, ibique pro Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, hæresum extirpatione, & Christianorum Principum concordia, pias ad Deum preces effuderint, quolibet ex diebus prædictis, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus & impertimur. Iis vero, qui in Natalitiis Sanctorum Apostolorum Andreæ germani Fratris ejusdem Beati Petri, nec non Simonis & Judæ, quorum corpora in dicta Vaticana Basilica requiescunt, & in utraque Cathedra, nec non in die Octava Natalis ejusdem Beati Petri, ac in Festo ipsius Vinculorum, item in Commemoratione Sancti Pauli Apostoli, & in ejusdem Conversione, ac in Festo Sancti Marci Evangelistæ, nec non in reliquis sextis feriis mensis Martii, quibus nimirum ad sacra Dominicæ Passionis monumenta, quæ in dicta Basilica asservantur, pie veneranda totius Urbis devotio concurrit, vere pœnitentes & confessi præmissa peregerint, VII. Annos & totidem Quadragenas (*b*). Qui autem illas & illa a die Festo Ascensionis Domini nostri Jesu Christi usque ad Kalendas Augusti, quo tempore ipsa Vaticana Basilica, in honorem Sanctorum Martyrum, quorum corpora magno numero in ea

XLVI. Dies enumerat queis Indulg. plenar. sic aggregatis largitur.

Item quibus septem annos, ac totid. quadragenas.

Ab Ascensione ad Cal. Aug. quotidianam quatuor annorum & tot. quadr.

(*a*) Plenaria indulgentia Basilicæ die Natali SS. Apostolorum, & in Dedicatione Basilicæ 18. Novemb. est antiqua: nam Sixtus IV. eam concessit, & Urbanus VIII. nova dedicata Basilica eodem die illam confirmavit. (*to.* 2. *pag.* 209. *to.* 3: *pag.* 238.) antiquiores primæ duæ; sed pro veteri disciplina trium annorum totidem quadragen. indulgentiam Gregor. IX. concesserat anno 1240. in Pentecoste (*to.* 1. *pag.* 123.) Et unum aunum & quadragenam Nicolaus IV. anno 1289: indulsit in Epiphania. (*to.* 1. *pag.* 214.) Utramque plenariam reddidit Urbanus VIII. additis sextis feriis Martii (*to:* 3. *pag.* 242.) V. *Indicem*.

(*b*) Unius, duorum, trium annorum, totidem quadragg: antiqua erat indulgentia in Basilica enumeratis hisce diebus; quam nihilominus plenariam reddidit Urbanus VIII. ut patet ex *Indice*. Parcitas prisca Indulgentiarum vel decimo quarto seculo haud nova occurrit Eruditis. In Dominicis Quadrag. quum liberaliores sese in populum ostendebant Pontifices, vix quinque annos relaxare consueverunt. Testis est coævus auctor Jacobus Cajetanus (*Ord. Rom.* XIV. *ap:* Mabill. *n:* 80.) *In Dominicis istis consueverunt quinque anni, & quinque quadragenæ, & in* IV. *Dom. de* Lætare *septem: qui septem anni nunquam solent dari, nisi Pontifex celebret in dicta Dom. de* Lætare, *& in Dom.* Gaudete. Idemque de Indulgentiis agens in Cœna Domini (*Ibid. n.* 92.) *Indigenis*, inquit, *datur annus, & quadraginta dies; extraneis duo anni, & duæ quadragenæ; iis qui transeunt mare, quatuor anni, & quatuor quadragenæ.* Cum eo consentit P. Amelius *cap.* 27. 43. & 48. ex ritu antiquo, qui seculo etiam XIII: obtinebat (*Ord. Rom.* XIII. *n.* 22.)

(*a*) Anti-

ea condita sunt, assiduo Christifidelium concursu frequentatur (*a*), vere pœnitentes, & cum proposito saltem confitendi, visitaverint, ibique, ut supra, oraverint, singulis diebus quibus id egerint, quatuor annos, & totidem Quadragenas; in reliquis autem singulis anni diebus, centum dies de injunctis eis, seu alias debitis pœnitentiis, in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Denique ut ii, qui in diebus Stationum ejusdem Vaticanæ Basilicæ in Missali Romano descriptis (*b*), nimirum Dominica III. Adventus, omnibus Sabbatis quatuor Temporum, in Epiphania Domini, Dominica Quinquagesimæ, Dominica Passionis, Feria II. Resurrectionis Domini, in Festo Sancti Marci Evangelistæ, Feria IV. Rogationum, in Festo Ascensionis Domini Nostri Jesu Christi, ac Dominica Pentecostes, aliquam ex dictis Ecclesiis, seu Cappellis, aliisque superius expressis, cum dicto pœnitentiæ affectu, & confessionis proposito visitaverint, ibique, ut præfertur, oraverint, Indulgentias stationales, quas visitantes dictam Vaticanam Basilicam iisdem diebus consequuntur; qui vero duodecim vicibus in quolibet anno, totidem nempe diebus ab Ordinario loci semel tantum designandis, septem altaria in qualibet ex dictis aggregatis Ecclesiis ab Ordinario similiter designanda, ut præfertur dispositi, ac Deum orantes, visitaverint, easdem quoque Indulgentias, quæ visitantibus septem designata Altaria in eadem Basilica existentia concessæ sunt, ipsi quoque, perinde ac si Basilicam ipsam, seu respective Altaria hujusmodi in ea sita personaliter visitarent, consequi possint & valeant, similiter concedimus, & indulgemus. Volumus autem, ut hujusmodi Indulgentiæ & gratiæ spirituales dictis aggregatis seu aggregandis Ecclesiis, Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, & Locis Piis, ab iisdem Capitulo & Canonicis nominatim, & cum expressa mentione facultatis sibi per præsentes a Nobis impertitæ, aliisque servatis, quæ in Apostolica Constitutione felicis recordationis Prædecessoris nostri Clementis Papæ VIII. die VII. Septembris anni Domini MDCIV. edita, quæ incipit: *Quæcumque a Sede Apostolica*:, præsertim circa gratuitam Litterarum expeditionem, iisque etiam quæ in Decretis a dicta Congregatione Indulgentiis & Sacris Reliquiis præposita die VI. Martii anni MDCVIII., & die X. Aprilis anni MDCCXX. editis statuta sunt, & non aliter, communicari possint & valeant. Ab illarum vero, eorumque Rectoribus, Administratoribus, Officialibus, & Ministris, in earumdem Indulgentiarum publicatione, nec non Eleemosynarum receptione, & erogatione, aliæ similiter leges in Tridentini Concilii Decretis, & in supradictis Clementis

Cæteris anni diebus centum dier.

XLVII. Similiter condit Indulg. Station. Basilicæ.

Necnon septem Altarium, XII. vicibus in anno.

XLVIII. Præscribit Capitulo rationem prædictas Indulgentias communicandi.

(*a*) Antiqua Basilicæ a Greg.IX. concessa a Pentecoste ad Octavam Apostolor. & ab Urbano IV. confirmata, ac prorogata ad Cal. Aug erat trium annorum, totidem quadrag. (*to. 1. pag. 123. 143.*), Urbanus VIII. septem annos & quadragenas singulis anni diebus indulsit, præter festos SS.Trinitatis, D.N.J.Christi, S.Mariæ Virg., SS.Apostolorum, omnium Sanctorum, & sextas ferias Martii, quibus plenariam indulgentiam concessit. (*to. 3. p. 242.*) Hodie est plenaria quotidiana perpetua ex Decreto Clem. XII. (*to. 3. pag. 309.*)

(*b*) Tredecim hic tantum stationes juxta Miss.Rom. jussu Pii V. vulgatum enumerantur: quum Panvinius de præstantia Vatic. Basil. *lib. 3. cap. 36.* & *lib. 5. cap. 17. Mss.* in Archivo ejusd. Basil. multo plures Stationes recenseat, & Mabillon *comm. præv. ad Ord. Rom. p. 35.* viginti eas esse affirmet. Quid vero? Idem Mabillon (*Mus Ital. to. 2. pag. 545.*) ex duobus Codd. Vaticanis membraneis profert Stationum Catalogum: quorum alter tredecim dumtaxat stationes indicat; alter vero hanc unam adjungit: *Sabbato* (ante Dominicam in palmis) *quando eleemosyna datur*. Uterque autem una tantum statione discrepat a Missali Rom. Etenim pro statione fer. IV. Rogationum quæ ignota erat antiquis, habet illam diei Nativitatis Domini multo ante S.Pium V. obsoletam. Siquidem in Responsoriali & Antiphonario Rom. Eccl. (*ap. archiv. Basil. 79. B.*) vulgato primum a Ven. Card. Thomasio, deinde eruditissimis notis aucto a V. Cl. A. Francisco Vezzosio in nova edit. operum ejusd. Ven. Viri (*to. 4. p. 39.* ita legitur: *In die Natalis Domini. Statio in Basilica beati Petri Principis Apostolorum; sed propter brevitatem diei celebratur apud S.Mariam Majorem.* Quibus adnotat laudatus V.Cl. auctoritate Mallii nostri Canonici eam stationem viguisse usque ad tempora S. Greg.VII. Et quidem recte: nam anno 1057. Victor II. (*to. 1. pag. 38.*) de oblationibus loquens ad Episcopum Silvæ Candidæ spectantibus, quinque tantum dies majoris hebd. numerat. Anno autem 1158. circa ætatem prædicti Responsorialis, Hadrianus IV. (*to. 1. pag. 59.*) adjungit ad quinque illos dies *Natalem Domini*, tanquam Portuensi Episcopo ad celebrationem officiorum addictum, ut reliquos. Quod quidem evidens argumentum est, intra centum illos annos inter Victorem II. & Hadrianum IV. eam stationem desuevisse: ac proinde Mallio scriptori ejus ævi fides habenda, statuendumque omnino est, stationem istam cessasse temporibus S. Greg. VII. Hinc autem longe major vetustas accedit codd. unde Mabillonius eduxit stationes; quam quæ illis tribuitur, quasi ad seculum XII. spectent, illudque provectum. Equidem nuda illa verba relegens, *Die Nativitatis Domini statio in Basilica B. Petri Apostolorum principis*, ne ausim quidem ad S.Gregorii VII. ætatem illos perducere. Tunc enim, ut paulo ante ajebam, statio cessavit. Ad fer. IV. Rogationum quod attinet, uberrime V. Cl. Vezzosius, (*cit. volum. pag. 109. seq.*) qui stationem vindicare videtur Basilicæ antiquissimam. Ego vero animadvertens, quod statio Ascensionis una erat ex Nocturnis S. Petri a Mallio memoratis, locum illum Ord. XIII. ap. Mabill. interpretor de statione Ascensionis, non autem fer. IV. Rogationum. Et vero: *Die Lunæ*, inquit, *& die martis non comedit Curia carnes, sed caseum, & ova: die vero mercurii Vigilia Ascensionis jejunat, & tempestive comedit, & parum quiescit, & postea vadit Papa cum tota Curia ad S. Petrum, & ibi cum omni solemnitate cantat Vesperas*. Quid illustrius ad Stationem nocturnam

mentis VIII. Litteris, aliisque Romanorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis Constitutionibus atque Decretis præscriptæ, sub pœnis ibidem adversus transgressores respective statutis, inviolabiliter serventur, & impleantur.

XLIX. *Ratas habet & confirmat omnes Indulgentias Basil.* Reliquas vero Indulgentias, & gratias spirituales, tam pro vivis, quam pro defunctis, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, aliisque ad id facultatem habentibus, ipsi Vaticanæ Basilicæ, ejusque Altaribus, & Cappellis, variis temporibus concessæ fuerunt (a), & ibidem ad hunc diem proponi consueverunt; ac signanter quotidianam septem designatorum Altarium ejusdem Basilicæ, necnon alteram etiam quotidianam septem annorum & totidem quadragenarum, a sæpedicto Urbano VIII. Prædecessore per suas literas in forma Brevis die xv. Novembris anni MDCXXX., aliamque pariter quotidianam Plenariam a recol. mem. Decessore nostro Clemente Papa XII. per similes suas literas die XXII. Februarii anni MDCCXXXVIII. eamdem Basilicam devote visitantibus, ibique divinam Majestatem venerantibus & orantibus, sub certis modo & forma, concessas & elargitas, nos earumdem præsentium tenore perpetuo approbamus, & confirmamus, ac etiam de novo sub eadem forma concedimus, & elargimur.

L. Quod vero spectat ad præmemorata Monasteria, Abbatias sive Prioratus nuncupata, quæ dudum diversis a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris eidem Basilicæ unita, incorporata, atque subjecta fuerunt; postquam, ut accepimus, piæ mem. Nicolaus Papa V. anno Domini MCCCCLIII. Monasterium, Abbatiam nuncupatum, S. Martini *de Valle*, seu *de Fara*, Ordinis S. Benedicti, nullius Diœcesis, Provinciæ Theatin., olim commendari solitum, prædictæ Basilicæ, seu illius Mensæ Capitulari, cum dependentiis, annexis, & connexis suis universis, omnibusque Ecclesiis eidem Monasterio subjectis, perpetuo univerat, annexuerat, & incorporaverat; ipsique Capitulum & Canonici Ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem tam in Clerum, quam in Populum illius Territorii exercere consueverant; cum olim existens Archiepiscopus Theatin. tam Monasterium prædictum, aliasque Ecclesias ab illo dependentes, quam etiam aliud Monasterium, Abbatiam quoque nuncupatum, S. Salvatoris *de Majella* ejusdem Provinciæ Theatin. a recol. pariter mem. Julio PP. III. etiam nostro Prædecessore, anno Domini MDXLIX., prædictæ Basilicæ, seu illius Mensæ Capitulari, similiter incorporatum & appropriatum, aliudque ipsius membrum, Monasterium videlicet, Abbatiam pariter nuncupatum, S. Barbati *de Pollutro*, ejusdem Provinciæ Theatin., quod piæ mem. Gregorius Papa XIII. anno Domini MDLXXXII. ejusdem Basilicæ Sacrario univerat

Jura Capituli in Monasteria seu Abbatias unitas S. Martini de Fara:

S. Salvatoris de Majella.

S. Barbati de Pollutro:

---

nam comprobandam, excludendamque feriam IV. Rogationum? Mihi quidem ita videtur: nec tamen eruditissimo viro adversor de Rogationum antiquitate a temporibus S. Leonis III. quam rem multo antea SS. D. N. dum erat Archiep. patriæ suæ Bononiæ (*Instit. Eccl.* 3. *to.* XI. *operum edit. Rom. pag.* 8. *seqq.*) luculentissime explanavit. At Rogationes ut probem ipsa in Urbe Roma; non idcirco Stationes ausim antiquas augere. Supplicatio fer. 2. a S. Maria Majore ad S. Joannem Lateranum procedebat; fer. 3. a S. Sabinæ ad B. Paulum Apostolum; & fer. 4. a S. Crucis in Jerusalem ad S. Laurentii extra muros. Ita scilicet S. Leo III. instituit. Quamobrem si Stationes creari vellent, Lateranis fer. 2. ad S. Paulum fer. 3. denique fer. 4. ad S. Laurentium extra muros constitui illas oporteret. Ex Rubrica autem Missalis ad S. Mariam Majorem, ad S. Joannem Lateranum, ad S. Petrum eæ Stationes decernuntur, nullo officio proprio designato, sed eodem illo S. Marci ad tres eos dies promulgato. Nonne hinc argumentum evidens ducitur, quod novam in recensionem Missalis a S. Pio V. demandatam recentes illæ Stationes ignoto prorsus Institutore sunt relatæ? Rogationum igitur, seu Litaniæ minoris ex Transalpinis ad nos advectæ celebratio quantumlibet antiqua, Stationes perinde antiquas, & certas nequaquam habuit. Hæc tamen recentior Vigiliæ Ascensionis implet numerum tredecim antiquissimarum, illa Nativitatis Domini obsoleta [quatenus desiit celebrari juxta antiquum ritum] ac nostra in Basilica adhuc permanente cum cæteris a Mallio memoratis, nempe inter septem Nocturnales *Festivitate S. Petri, & octava ejus*, ac *Festivitate S. Andreæ*: & inter diurnas *Dominica Ego sum Pastor bonus* secunda post Pascha, *in Dedicatione Ecclesiarum Apostolorum Petri, & Paul*, & *in Cathedra S. Petri*. Quibus sex cum prædictis tredecim antiquissimis si addatur recentior feriæ IV. Rogationum, en vicenarius ille numerus Stationum, quem non sine admiratione Mabillonius in Basil. Vat. existere affirmabat. Et licet in Rom. Missali minime descriptas, in ipsa Basilica adhuc vigere indicant nostri Rituales libri. Sextæ etiam feriæ Martii quatuor, quandoque quinque, sed recentioris instituti, talem honorem sunt assequutæ. Id notatu dignum, quod S. Pius V. Basilicæ Vaticanæ præstantiam sartam atque tectam esse voluit sinens, ut Patriarchales cæteræ loco cederent in Stationibus Rogationum Basilicæ S. Petri.

Quota hæc olim fuerit indulgentia Stationalis, ex supra indicatis colligitur. Unum hîc libet adjungere; quod Innocentius III. anno 1208. Stationem illam celebrem instituens in Ecclesia S Spiritus (*to.* 1. *pag.* 89.) singularis instar beneficii advenienti populo *remissionem unius anni de injunctis sibi pœnitentiis* indulget: eamque confirmat Honorius III. anno 1223. ne uno quidem die adjecto. (*to.* 1. *pag.* 110.) Quodsi Innocentius Ecclesiæ illius amplificator & Hospitalis fundator, ac dotator insignis (Gest. Innoc. III. ex Baluz. Regest. *num.* 144. & Regest. *lib.* XI. *ep.* 104.) summo beneficio affecturus Christifideles Indulgentiam unius anni largitur: Ecquis non videt, Stationales istas indulgentias quo antiquiores, eo contractiores fuisse? neque tamen negaverim, pro majore diei solemnitate, ampliores etiam hujusmodi Indulgentias concessas fuisse.

(a) Nicolaus III. visitantibus Altare S. Nicolai ab se erectum in Basilica, die ejus festo, & in Anniversario Dedicat. annum, & quadrag. concessit. (*to.* 1. *pag.* 202.) Sixtus IV. plenariam largitus est visitantibus Capellam chori tribus per annum diebus festis, SS. Conceptionis, S. Francisci, & S. Antonii. (*to.* 2. *pag.* 205.) Urbanus VIII. eam confirmavit & addidit festum S. Joan. Chrysostomi. (*to.* 3. *pag.* 238.) Paulus III. pariter plenariam visitant. Capellam SS. Sacram. in festo SS. Simonis & Judæ. (*to.* 2. *pag.* 453.) Item Greg. XIII. & alii. V. Indicem verb. *Indulgentiæ plenariæ*. Urbanus VIII. plenariam concessit præsentibus Ostensioni Reliquiar. major. (*to.* 3. *pag.* 241.)

(a) Indi-

verat & incorporaverat [a], visitare contenderet; orta lite & causa inter prædictum Archiepiscopum ex una, & tunc existentes Capitulum & Canonicos ipsius Basilicæ ex altera partibus, eaque in causarum Palatii Apostolici Auditorio introducta, diuque agitata, sed adhuc indecisa pendente, Archiepiscopus & Capitulum prædicti ad certam honestam inter se devenerunt concordiam, a prædicto Urbano Prædecessore anno MDCXXXVII. per suas Apostolicas literas (b), in forma specifica approbatam, per quam, inter alia, conventum, & declaratum fuit, dictum Monasterium Sancti Martini de Valle, seu de Fara nuncupatum, ac Terram, totumque, & integrum ejus Territorium, a Diœcesi Theatina penitus & omnino divisa, distincta, & separata, ac a quibuscumque visitationibus, correctionibus, superioritate, ac omnimoda jurisdictione pro tempore existentis Archiepiscopi Theatini, prorsus libera, exempta, & immunia esse & censeri debere, ipsumque Monasterium S. Martini cum ejus Territorio hujusmodi, nullius Diœcesis, prædictæ Provinciæ Theatinæ, Sedique Apostolicæ immediate subjectum existere, ac perpetuo fore; eisdemque Capitulo & Canonicis in Monasterium prædictum, ejusque Territorium, Ecclesias, atque personas ipsi subjectas, plenam & totalem competere jurisdictionem temporalem, & spiritualem, Episcopalem, seu quasi, cum omnibus & singulis prærogativis, privilegiis, & indultis, quæ de jure, usu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet, etiam cuicumque Monasterio vel Ecclesiæ, quæ nullius sit Diœcesis, competunt, aut competere possunt, vel quæ Romanis pro tempore Pontificibus & Sedi Apostolicæ prædictæ, eidem Basilicæ & Capitulo concedere placuisset; adjectis nonnullis conditionibus ibidem latius expressis. At viceversa Capitulum & Canonici prædicti omnem & quamcumque jurisdictionem ipsis in aliud præfatum Monasterium Sancti Salvatoris de Majella, & quinque Parochiales Ecclesias in dicta Concordia nominatim enunciatas, & a Monasterio prædicto Sancti Salvatoris dependentes, illarumque Rectores, & Curatos, ac Vassallos, & homines Parochianos, quomodolibet competentem, seu per eos prætensam, eidem tunc existenti Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis perpetuo concesserunt, & renunciarunt; reservata tamen sibi, suisque Successoribus, proprietate & directo dominio dictarum Parochialium Ecclesiarum, nec non ipsarum collatione; itaut quoties & quocumque modo aliquam ex ipsis vacare contingeret, illius collatio & provisio ad Capitulum Basilicæ prædictæ, approbatio vero personarum eisdem Parochialibus Ecclesiis præficiendarum, quoad idoneitatem, ad Archiepiscopum Theatinum pro tempore existentem, absque tamen concursu, respective spectaret; verum durante vacatione alicujus ex prædictis Ecclesiis Parochialibus, OEconomi deputatio ab Archiepiscopo, & ad ipsius arbitrium & electionem, facienda esset; declaratio autem provisionis, seu mercedis OEconomo hujusmodi præstandæ, a Capitulo prædicto dumtaxat fieri deberet; ac reservata pariter eisdem Capitulo & Canonicis libera collatione & provisione quorumcumque simplicium Beneficiorum, ratione utriusque præfati Monasterii, ad ipsius Capituli collationem alias pertinentium, quæ pro tempore vacare contingeret. Præterea sicuti conventum fuit, ut liceret Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis, exigere a prædictis Ecclesiis, quarum jurisdictio ipsis cessa & renunciata fuerat, & ab earum Rectoribus, seu Vicariis, ea omnia, quæ ratione Seminarii [c], vel alio quocumque titulo exigere consueverant; ita Capitulo & Canonicis præfatis expresse præservatum fuit jus percipiendi & exigendi ab iisdem Ecclesiis, ex se, & absque ullo Archiepiscopi prædicti ministerio, sed manu regia, prout antea consueverant, omnes Canones, aliasque solitas & debitas præstationes; necnon easdem Ecclesias, quoties opus fuisset, visitandi, seu visitari faciendi per suos Commissarios. Ac demum omnia bona & res cujuscumque generis, etiam canones, seu livelli, & responsiones annuæ, ad dictum Capitulum, ratione ejusdem Monasterii Sancti Salvatoris *de Majella*, ubique locorum in ipsa Diœcesi & Provincia Theatina, quomodolibet spectantia & pertinentia, illorumque possessio, dominium, & totalis administra-

Per Concordiam initam cum Arch. Teatino stabilita.

Ut nempe Abbatia S. Martini nullius diœc. in plena ejus jurisd. existeret:

Et Abbatia S. Salvatoris de Majella ad Archiepisc. jurisd. spectaret:

Collatione quinque Paroch. Ecclesiar. cum approb. Archiep. & simplicium omnium Benefic. liber. reservata Capitulo.

Consuetar. Collectarum libera exactio ad Arch. Canonum &c. ad Capitulum pertineret.

(a) Indicatas literas Apostol. hujusmodi unionum Mensæ Capitulari in Collectione editas consulesis; Nicolai videlicet V. *to.* 2. *pag.* 134. *seq.* Julii III. *to.* 3. *pag.* 1. & 19. *seqq.* ac Gregorii XIII. *to.* 3. *pag.* 141.

(b) Hanc pariter concordiam auctoritate Apostolica ab Urbano VIII. confirmatam habes *to.* 3. *p.* 245. cujus summam, & declarationem modo audis, nova accedente Apostolica confirmatione.

(c) S. Pius V. anno 1658. utramque Abbatiam subjecerat collectæ pro Seminario in diœcesi erigendo; ut docent ipsius literæ *to.* 3. *pag.* 68.

ministratio, cura, & gubernium, eisdem Capitulo & Canonicis reservata fuerunt; atque omnium & quorumcumque fructuum perceptio, libera, immunis, & perpetuo exempta ab ipso Archiepiscopo, & a quibuscumque taxis, contributionibus, & impositionibus tam ordinariis, quam extraordinariis, per Archiepiscopum aut Capitulum Theatinum, quocumque titulo, etiam Cathedratici, & Procurationis, vel alia quantumvis magis pia & favorabili causa, etiam privilegiata & privilegiatissima, quomodolibet & quandocumque imponendis; iisdem modo & forma, quibus præfatum Monasterium S. Martini, illiusque Territorium & bona, a præmissis omnibus exempta erant, & immunia; & alias prout in dicta Concordia, & Instrumento, seu scripturis publicis super illa confecto, vel confectis, memoratisque Urbani Prædecessoris prædicti Literis, plenius continetur. Quocirca Nos inviolabili Concordiæ ejusmodi subsistentiæ magis magisque consulere cupientes, ejusdemque Urbani Prædecessoris vestigiis inhærentes; concordiam ipsam novo Apostolicæ nostræ approbationis & confirmationis munimine roboramus; atque omnia & singula in illa, ut præfertur, conventa, pacta, & declarata, firma semper & illæsa omnino manere, ac plenarium & integrum effectum, executionem, & observantiam, perpetuis futuris temporibus, habere volumus & obtinere.

Hujusmodi Concordia Ap. auctorit. in perpetuum confirmatur.

LI. *Item consuetudo Dimissoriales concendi pro Ordinationib. in Abb. S. Martini.*

Insuper cum Capitulum & Canonici prædicti, in antiqua & pacifica possessione, seu quasi, facultatis concedendi Dimissoriales literas personis eorum jurisdictioni, ratione dicti Monasterii S. Martini de Fara, subditis, sint & esse reperiantur, quamvis præter antiquam hujusmodi possessionem, facultas prædicta nulli Apostolico privilegio expresse suffulta appareat (*a*); æquum proinde arbitrantes, ut ipsi a quibuscumque molestiis in posterum super hoc forsitan quandocumque, aut a quibuslibet inferendis penitus eximantur, dictæque facultatis firmitati plenius & uberius consultum sit; eisdem Capitulo & Canonicis, ut ipsi subditis dicti Monasterii S. Martini de Fara nullius Diœcesis, dictæ Provinciæ Theatin., literas Dimissoriales ad Clericalem Characterem & ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus, Ordines suscipiendos, prout hactenus consueverunt, etiam in posterum concedere libere & licite possint & valeant, dicta Apostolica auctoritate, tenore earumdem præsentium, perpetuo concedimus & indulgemus.

LII. *Jura in alia quinque Monasteria, seu Abbatias*

Alias itidem fel. rec. Pius Papa IV. similiter Prædecessor noster, intuitu, & in remunerationem subsidiorum, pro Sedis Apostolicæ necessitatibus, a tunc existentibus Capitulo & Canonicis dictæ Basilicæ, collatorum, per suas Apostolicas literas datas apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ MDLXIV., duodecimo Kal. Julii, alia quædam Monasteria, Abbatias nuncupata, nempe S. Ruffilli Oppidi Foripompilii, Ordinis S. Benedicti, tunc Brictinorien. diœcesis, & Sancti Martini in Montibus, Congregationis Cistercien. ejusdem Ordinis diœcesis Viterbien., ac S. Petri Licosati de Camerota, ac S. Nazarii de Cuccaro, ejusdem S. Benedicti seu alterius Ordinis, tunc etiam Policastren., & Caputaquen. respective diœcesum, nec non Prioratum S. Salvatoris in Ecclesia Monasterii S. Balbinæ de Urbe, S. Augustini, seu alterius Ordinis, omnemque in ipsis statum, essentiam, ac dependentias, cæteraque vestigia & insignia Monastica & Regularia, Apostolica auctoritate perpetuo suppressit & extinxit, eorumque Ecclesias & loca ad statum sæcularem redegit; nec non omnia, & singula sic suppressorum & extinctorum Monasteriorum, & Prioratus, eorumque annexorum, ac membrorum proprietates, possessiones, domos, ædificia, grancias, fructus, redditus, proventus, jura, jurisdictiones spirituales & temporales, vassallos & alios subditos, aliasque res & bona quæcumque, Mensæ Capitulari Basilicæ prædictæ perpetuo applicavit & appropriavit; itaut liceret ipsius Basilicæ Capitulo & Canonicis, eorum omnium & singulorum corporalem possessionem, seu quasi, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere; ac hujusmodi fructus, redditus, & proventus, in suos & dictæ Mensæ Capitularis usus & utilitatem convertere; nec non eorumdem suppressorum Monasteriorum & Prioratus, Ecclesias, in spiritualibus & temporalibus regere & administrare; illisque, si id requirerent, per Cappellanum unum, seu plures, in divinis deservire; & quibus animarum cura immineret,

S. Rufilli S. Martini in Mo. S. Petri Cusator. S. Nazarii, & S. Balbinæ.

A Pio IV. suppressas & Capit. unitas:

Cum jurisdict. & Vicarior. Curat. deputatione

(*a*) Extant literæ Pauli III. *to.* 2. *pag.* 418: quibus probatur locatio omnium bonorum hujus Abbatiæ ad centum annos; caveturque expresse, ut *Collatio, provisio, & omnimoda dispositio quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum ad collationem, provisionem, & quamvis aliam dispositionem Capituli remaneat.* Quam rem minime expresserat Nicolaus V. in prædictis literis unionis anno 1451. *to.* 2. *pag.* 134. Cætera omnia immemorabilis consuetudo hucusque tuita est, nunc auctoritate Apostolica, ut reliquis in Abbatiis nituntur.

(*a*) Literæ

neret, illam per Vicarium, seu Vicarios idoneos, ad eorumdem Canonicorum & Capituli nutum ponendos & amovendos, exercere; aliaque onera illis forsan injuncta supportare; item omnia & singula Prioratus, Præposituras, Dignitates, Officia, & Beneficia Ecclesiastica Secularia & Regularia ad collationem, præsentationem, electionem, institutionem, confirmationem, & quamcumque aliam dispositionem Abbatum, & Prioris dictorum Monasteriorum, & Prioratus, communiter vel divisim quomodolibet pertinentia, quandocumque & quotiescumque illa deinceps vacare contigisset, etiam ad instar perpetuorum simplicium Beneficiorum Ecclesiasticorum, Beneficiatuum & Clericatuum nuncupatorum, in dicta Basilica existentium, personis idoneis sæcularibus libere conferre, ipsasque personas ad illa præsentare, eligere, in eis instituere, electos confirmare, ac alias de illis plenarie disponere (a). Præterea Capitulum & Canonicos prædictos, quibus ejusmodi gratia ex causa onerosa concedebatur, a solutione annatæ, & communium, ac quindenniorum, aliorumque jurium, Collegiis S.R.E. Cardinalium, & Officialium de annatis participantium, & Cameræ Apostolicæ, ratione dictorum Monasteriorum & Prioratus, vel fructuum, reddituum, & proventuum, sic ipsis, ut præfertur, applicatorum, quomodocumque debitorum, ac etiam a contributione subsidii charitativi, & triennalis, refectionis pontium, viarum, fluminum, aquæductuum, fortalitiorum, & aliarum impositionum, & a supportatione quorumcumque Seminariorum Clericorum, & decimarum, subsidiorum etiam charitativorum, & onerum tam ordinariorum, quam extraordinariorum, etiam per Sedem Apostolicam, pro defensione ejusdem Sedis, & quavis alia de causa, quantumvis urgentissima & necessaria, impositorum, & in futurum quomodolibet imponendorum, exemit & liberavit, ac perpetuo exemptos, liberos, & omnino immunes esse & fore voluit & decrevit; etiamsi in impositionibus hujusmodi caveretur expresse, quod similes exemptiones nemini suffragarentur. Ipsasque hujusmodi suppressorum Monasteriorum & Prioratus Ecclesias, loca, res, & bona quæcumque a pro tempore existentium Brictinorien., Viterbien., Policastren., & Caputaquen. Episcoporum, & dictorum Ordinum Abbatum, ac aliorum Superiorum Visitatione, correctione, jurisdictione, & quavis alia superioritate tam in spiritualibus, quam in temporalibus, pari auctoritate etiam perpetuo liberavit, absolvit, & exemit; aliaque disposuit, statuit & decrevit; prout latius & uberius in prædictis literis continetur. Cum autem post applicationem & appropriationem prædictas, Capitulum & Canonici Vaticanæ Basilicæ præfatæ, tanquam separatum territorium habentes, in locis sibi per easdem applicationem & appropriationem subjectis, ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem omnimode & privative quoad Episcopos exercerent; cumque de anno Domini MDXCV. tunc existens Episcopus Policastren. jus visitandi prædictam Ecclesiam S. Petri Licosati, aliasque Parochiales Ecclesias ab ea dependentes, sibi in vim Decretorum Concilii Tridentini, ac tanquam Sedis Apostolicæ delegato, competere prætendisset; exhibitis pro parte Capituli & Canonicorum prædictorum memoratis literis Pii Papæ IV. super hujusmodi unione, & incorporatione, Congregationi tunc pariter existentium S. R. E. Cardinalium ipsius Concilii Interpretum; & rationum utrinque deductarum momentis per eosdem Cardinales mature perpensis; prodiit resolutio: *Non licere Episcopo Policastrensi dictas Parochiales Ecclesias, tanquam post Concilium Tridentinum unitas, visitare.* Postmodum vero, nempe anno MDCLXXI. cum tunc etiam existens Episcopus Brictinorien. coram eadem Congregatione Cardinalium conquestus fuisset, se spolium suæ Ordinariæ jurisdictionis in Oppido Foripompilii, & in Terra Meldulæ, eorumque Territoriis a prædicto suppresso Monasterio Sancti Ruffilli dependentibus, passum fuisse, ipsaque Congregatio Cardinalium eidem Episcopo Brictinorien. mandasset, ut jura sua, citatis Capitulo & Canonicis prædictis, deduceret; plura Dubia in dicta Congregatione Cardinalium sub die XII. Martii anni MDCLXXII. proposita ac disputata fuere, ac inter alia: *An prædicti Capitulum & Canonici literas Dimissoriales personis jurisdictionis ejusdem Monasterii concedere possent:* verum nulla decisiva resolutione tunc capta, ejusmodi causa & controversia plures annos siluit, donec eadem anno MDCCXIX. instaurata, nobismet ipsis tunc ejusdem Congregationis Secretarii munus obeuntibus,

...ic Beneficior: ...atione & pro... ...ione:

LIII. Exemtio ab ...natis, & qui... ...cumque aliis ...ribus etiam ...uris:

LIV. ...ecnon ab Or... ...narior. ac Su... ...rior. quorum... ...bet jurisdictio ...

LV: Exem io Monasterii S. Pe. ri Licos. & subjectrun Ecles. ab Episc. Policastren. jurisdictione etiam delegata, in contradictorio judicio firmatur.

LVI: Item exemtio Monasterii S. Rufill., ejusque Territar. i a jurisd: Episc. Brictinor.

(a) Literæ Pii IV. editæ sunt ipso hoc volumine *pag. 50. & seqq.* ex quibus abunde constat de omnibus hîc in compendium relatis: Præterea eodem *to: 3: pag. 239. not. b* multa suppetunt ad jurisdictionem spectantia.

(a) Eas

bus, propositoque Dubio: *An, etiamsi constaret de Territorio separato, Capitulum & Canonici prædicti Dimissorias concedere possent?*: Eadem Cardinalium Congregatio die XXI. Januarii prædicti anni *Negative* respondit. Subinde vero ad idem dubium repropositum sub die XXIII. Augusti anni MDCCXX., rescripsit, quod *iidem Capitulum & Canonici Romano Pontifici supplicarent, pro obtinendo Indulto Literas Dimissoriales prædictas concedendi*. Quare ipsi recol. mem. Innocentio Papæ XIII. etiam Prædecessori nostro preces porrexerunt, ad hoc ut eis facultatem indulgeret ejusmodi literas Dimissoriales dandi suis subditis tam ratione Monasterii Sancti Ruffilli, quam aliorum S. Petri Licosati, & S. Nazarii; quas tamen preces Innocentius prædictus eidem Congregationi Cardinalium remisit pro voto, mandavitque instantiam proponi, citatis Episcopis interesse habentibus. His itaque ad judicium evocatis, propositoque die XXIII. Maji anni MDCCXXII. altero dubio: *Num foret consulendum Sanctissimo pro concessione ejusdem Indulti?* Dilata fuit resolutio, & rescriptum, *ut expectaretur exitus Causæ super Territorio separato*, pendentis in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, de cujus voto eadem Congregatio hujusmodi controversiam alias cognoscendam esse censuerat. Hinc igitur Capitulum & Canonici eamdem causam prosecuti fuerunt in dicto Auditorio; a quo demum duæ, prima nempe sub die XXVIII. Aprilis anni MDCCXXV., altera vero sub die III. Maji subsequentis anni coram bo. mem. Carolo Cerro tunc uno ex ejusd. Auditorii Auditoribus favore Capituli & Canonicorum prædictorum emanarunt Decisiones, per quas, utraque parte informante, & juribus & allegationibus hinc inde deductis accurate discussis, resolutum fuit, *constare de Territorio separato in dicto Monasterio S. Ruffilli*; ac demum Rotali Sententia desuper expedita, prædictus Episcopus Brictinorien. Decisiones & Resolutiones Rotales hujusmodi acceptavit, & liti super articulo dicti Territorii separati cessit; ipsique Capitulum & Canonici, Votum, quod exquirebatur, ab ipso Auditorio expediri obtinuerunt. Quibus omnibus ex parte eorumdem Capituli & Canonicorum, fel. record. Benedicto Papæ XIII. Prædecessori quoque nostro sufficienter expositis, subjunctoque inter alia, quod, juxta mentem præfatæ

Sententia Rotalis super Territ. separato favore Capituli:

Episcopus Brictinorien. liti renunciat.

LVII. Consequenter Benedict. XIII. Indultum pro concessione Literar. Dimissorial Capitulo impertitur.

Cardinalium Congregationis satis apertam & declaratam, ubi semel de prædicto Territorio separato constitisset, optati Indulti concessio, tanquam rationi & æquitati consentanea, jam controverti non poterat; idem Benedictus Prædecessor supplicationibus ex eorum parte super hoc sibi porrectis inclinatus, per suas literas in forma Brevis datas Beneventi die XXVI. Aprilis anni MDCCXXVII. (*a*) Capitulo & Canonicis prædictis, ut ipsi subditis Monasteriorum prædictorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten. & S. Petri Licosati ac S. Nazarii Salernitanæ, respective Provinciarum, tunc & pro tempore existentibus, literas Dimissoriales ad Clericalem characterem, & ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus, Ordines suscipiendos, concedere libere & licite possent, & valerent, Apostolica auctoritate, facultatem perpetuo tribuit, & impertitus fuit; quacumque litis pendentia, cæterisque contrariis non obstantibus; prout in ipsius literis prædictis etiam plenius continetur; quas quidem literas Nos ipsi in omnibus & per omnia confirmamus & innovamus, & quatenus opus sit, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, per easdem præsentes decernimus, statuimus, & declaramus, prædictis Capitulo & Canonicis in Terris seu Locis ratione prædictorum suppressorum Monasteriorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten., ac S. Petri Licosati seu de Cosato nuncupati, & S. Nazarii Salernitan. respective Provinciarum, sibi subjectis, Ordinariam, & quasi Episcopalem jurisdictionem, & hujusmodi jurisdictionis exercitium, cum vero, proprio, distincto, separato, & particulari Territorio, nullius Diœcesis, libere competere, eisdemque licere literas Dimissoriales ad Clericalem characterem, omnesque, etiam Sacros & Presbyteratus, Ordines suscipiendos, personis jurisdictioni prædictæ respective subditis concedere & impertiri. Utque etiam Monasterium Monialium Ordinis S. Francisci Cappuccinarum nuncupatarum, quod in Oppido Meldulæ dicti Territorii præfati Monasterii S. Ruffilli Foripompilii anno MDCCXLII. vigore Decreti & Commissionis die XVIII. Augusti præcedentis anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum & Regularium præposita expeditæ, & tunc existenti Basilicæ prædictæ Archipresby-

In loca omnia spectantia ad Abbatias S. Rufilli S. Petri Cusati & S. Nazarii Ordinaria jurisdictio Capituli plenius asseritur.

LVIII: Speciale indultum conceditur pro regimine Monasterii etiam quoad Clausuram.

(*a*) Eas consule paulo supra editas *to.* 3. *pag.* 296. Item de hac re huc revocanda quæ ajebam *pag.* 239. *not. b.*

(*a*) Fr

chipresbytero directæ, atque a Vicario dictorum Capituli & Canonicorum in eodem Territorio in Spiritualibus Generali executioni rite demandatæ, canonice erectum fuit, jure ordinario, & privative quoad omnes etiam viciniores Ordinarios, visitare, ac super ipsius Monasterii, & illius Monialium regimine, disciplina, statu œconomico, aliisque quibuslibet, etiam quoad clausuram, ea omnia & singula, quæ in Domino judicaverint salubriter expedire, seu per se, seu per Vicarium prædictum, juxta tamen Canonicas Sanctiones, statuere & ordinare possint & valeant, ex speciali gratia etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

LIX. Urb. VIII. [privi]legium pro [dir]ectione literarum & commissionum Apost. [a]d Mon. S. [Ma]rtini de Fa[ra].

Cumque sæpedictus Prædecessor noster Urbanus Papa VIII., per suas in forma Brevis literas Apostolicas die xx. Aprilis anni MDCXLII. datas (a), inhærendo Decretis die XII. ejusdem mensis & anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum emanatis, statuerit & mandaverit quascumque tam justitiam, quam gratiam concernentes, etiam quoad dispensationes matrimoniales, etiam in forma Brevis, ac in forma *Significavit*, & collationum Beneficiorum in forma *Dignum*, & gratiosa, nec non commissionum *Si in evidentem* respective nuncupatarum, & absolutionum, aliarumque similium gratiarum literas Apostolicas, quoad Personas primo dicti Monasterii S. Martini de Valle, seu de Fara, ac Terræ, totiusque & integri Territorii prædictorum, eorumdem Capituli & Canonicorum Vicario in Spiritualibus Generali in dicto Monasterio tunc & pro tempore constituto, & non alteri, tam a Datario, Brevium Secretorum Secretario, & Cancellariæ Apostolicæ Regente, quam ab omnibus & singulis aliis Datariæ, Secretariæ Brevium prædictorum, Cancellariæ, Pœnitentiariæ, & Cameræ Apostolicarum, Curiæque Romanæ Officialibus, tunc & pro tempore pariter existentibus, cæterisque ad quos quomodolibet & quandocumque spectaret, dirigi debere; decernens ex tunc irritum & inane, si quid secus a quoquam scienter, vel ignoranter attentari contingeret:

[Q]uidem directio [in] multis obser[v]atur, quoad [ali]a Monasteria

Cumque etiam, sicut accepimus, non solum a prædicta super negociis & consultationibus Episcoporum & Regularium, sed ab aliis quoque Congregationibus S. R. E. Cardinalium in Urbe institutis, ac etiam a dicta Secretaria Brevium nostrorum Secretorum, & aliis Romanæ Curiæ Officiis & Tribunalibus, pleræque commissiones & literæ etiam Apostolicæ, quoad res & personas alterius prædicti Monasterii S. Ruffilli ejusque Territorii & locorum ei subjectorum, vel ipsis Capitulo & Canonicis, vel eorum Vicario ibidem in Spiritualibus Generali, dirigi soleant, & jampridem consueverint; Nos, ipsarum quoque præsentium tenore, prædictas Urbani Prædecessoris literas approbantes & confirmantes, tam dictum Monasterinm S. Martini de Valle, seu de Fara Provinciæ Theatinæ, quam alia S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravenaten., ac S. Petri Licosati, & S. Nazarii Salernitanæ respective Provinciarum, Monasteria, inter alia nullius Diœcesis cum Territorio separato & jurisdictionis quasi Episcopalis exercitio Monasteria, quorum Præsulibus, seu Vicariis in Spiritualibus Generalibus quæcumque literæ Apostolicæ etiam sub Plumbo expeditæ dirigi solent, adscribimus & adnumeramus, ac in infrascriptis Officiis, Tribunalibus & Secretariis adscribi & annumerari volumus & decernimus:

Pont. privilegium & consuetud. antiquam confirmat, & extendit ad alia Monasteria, in Regestis Rom. Curiæ describenda.

Et ad directionem & executionem quarumcumq. literarum & commiss. Ap.

Mandantes propterea non solum dictis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationibus, ac pro tempore existentibus Majori Pœnitentiario, & Brevium Secretorum Secretario, eorumque Ministris; verum etiam Dilectis quoque Filiis Cancellariæ Apostolicæ Regenti, & Cameræ etiam Apostolicæ Pro-Summatori, ac Majoris Præsidentiæ Abbreviatoribus, ac eorum Officialibus, Substitutis, & Ministris, nec non omnibus & singulis Romanæ Curiæ Tribunalibus, eorumque Judicibus, & Notariis, ut quascumque literas Apostolicas tam sub Plumbo, quam in forma Brevis, sive per Cancellariam, sive per Cameram, aut per Officium minoris gratiæ nuncupatum, vel Contradictarum, super collationibus Beneficiorum, & Dispensationibus Matrimonialibus, ac aliis quibuscumque gratiis, concessionibus, & Indultis, ac dispensationibus expediendas, aliasque omnes commissiones tam gratiam, quam justitiam concernentes, & ad partes mittendas, pro personis & locis tam primodicto, quam tribus aliis prædictis Monasteriis, eorumque jurisdictioni subjectis, & sub Ordinaria & quasi Episcopali prædictorum Capituli & Canonicorum jurisdictione existentibus, eorumdem Capituli & Canonicorum Vicariis in eisdem Terri-

(a) Ex pariter sunt editæ hoc to. 3. pag. 255. seqq.

(a) Has

Territoriis in Spiritualibus Generalibus pro tempore existentibus, & non aliis, dirigant & dirigi faciant, ac curent. Utque ipsi Vicarii pro tempore existentes literas & commissiones prædictas exequi, nec non in causis & negociis, quæ in iisdem literis continentur, procedere in omnibus & per omnia licite valeant & debeant, quemadmodum alii quicumque locorum Ordinarii in suis respective civitatibus & dioecesibus procedunt & procedere possunt ac debent, eisdem auctoritate & tenore, statuimus, ac respective concedimus & indulgemus. Præterea omnes & singulas a Pio Papa IV. Prædecessore prædicto in eisdem literis concessas, & superius enunciatas exemptiones a solutione & contributione annatarum, & communium, ac quindenniorum, aliorumque jurium Collegiis S. R. E. Cardinalium & Officialium de annatis participantium, & Cameræ Apostolicæ, ratione eorumdem suppressorum Monasteriorum, & Ecclesiarum ab ipsis dependentium, illorumque fructuum, quomodocumque debitorum, nec non a contributione subsidiorum & quarumcumque impositionum, ac supportatione Seminariorum, Decimarum, aliorumque prædictorum onerum ordinariorum & extraordinariorum, & ex quavis causa quantumvis urgentissima & necessaria impositorum, & in futurum quomodolibet imponendorum, in eadem amplissima forma specialiter & expresse ac plenarie & integre innovamus: Districtius inhibentes prædictis Collegiis, nec non Spoliorum, juriumque Cameræ Apostolicæ debitorum Collectoribus, Subcollectoribus, & aliis quibuscumque Cameræ prædictæ & Cancellariæ Officialibus & Ministris præsentibus & futuris, ne Capitulum & Canonicos prædictos super iis ullo unquam tempore molestare vel inquietare, seu adversus exemptiones hujusmodi aliquid attentare quoquo modo audeant vel præsumant.

LX. Exemtiones & Privilegia a Pio IV. concessa iv. Monasteriis ins'auarantur.

Quia vero, sicut etiam accepimus, non semel contigit, quod nonnulli Vicarii a Capitulo & Canonicis prædictis, ad exercitium curæ animarum, in Parochialibus Ecclesiis sub incorporatione & applicatione præfata comprehensis amovibiliter deputati, sibi de hujusmodi Ecclesiis, seu Vicariis, tanquam perpetuis & collativis, ac etiam Sedi Apostolicæ reservatis, per viam simplicis vel novæ provisionis, Apostolica auctoritate provideri curarunt; hinc factum est, ut progressu temporis eædem Ecclesiæ, seu Vicariæ, tanquam perpetuæ & collativæ, atque etiam Apostolicis reservationibus pro tempore obnoxiæ censerentur: contra prædictarum Pii IV. Prædecessoris literarum seriem, in quibus, ut præmissum est, cavetur expresse, quod in Ecclesiis, quibus animarum cura imminet, ea per Vicarium, seu Vicarios idoneos, ad eorumdem Canonicorum & Capituli nutum ponendos & amovendos, exerceatur.

LXI. Libera provisio Ecclesiarum Curat. Territorii S. Rufilli, tanquam amovibilium, Capitulo asseritur.

Et quidem paucis ante annis, vacante Parochiali Ecclesia S. Nicolai de Meldula, is qui a Capitulo & Canonicis prædictis in ea Ecclesia Vicarius amovibilis fuerat deputatus, diuturnam litem & controversiam sustinere coactus fuit adversus alterum, qui de eadem Parochiali Ecclesia, tanquam de perpetua Vicaria vere collativa, & dispositioni Apostolicæ reservata, sibi Apostolica auctoritate provideri obtinuerat.

Causa in Auditorio Rotæ agitata, contradicente Dataria Ap. & favore Capituli decisa.

Verum quum nobis compertum sit, hujusmodi causam, & controversiam in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, coram bo. mem. Carolo Calcagnini tunc ipsius Auditorii Decano, postmodum vero S. R. E. Presbytero Cardinali, introductam; præmisso examine ac discussione juris eidem Capitulo competentis, quoad hujusmodi Vicariorum ad nutum amovibilium deputationes, non solum in prædicta Ecclesia S. Nicolai de Meldula, sed etiam in cæteris omnibus Ecclesiis in prædictis Pii IV. Prædecessoris literis expressis, sive contentis; atque ipsa quoque Dataria Apostolica pro suo jure & interesse ad causam admissa, & audita; tandem per binas Decisiones, sub die XI. Februarii, & XIV. Junii anni MDCCXXXVII. respective emanatas, favore Vicarii prædicti a Capitulo deputati definitum fuisse; sententiæ Rotalis expeditione desuper subsequuta: Nos idcirco, ne ulteriora præjudicia prædictis Capitulo & Canonicis in posterum similibus ex causis, cum eorum juris imminutione, & controversiarum dispendiis, irrogari contingat; prædictam facultatem deputandi Vicarios ad eorum nutum amovibiles in singulis Ecclesiis & Beneficiis, quibus cura imminet animarum, eisdem Capitulo & Canonicis per Pium IV. Prædecessorem in suis præcitatis literis concessam, & attributam, usque adeo firmam, validam, & efficacem fuisse & esse, atque perpetuo fore, statuimus & declaramus; ut per quascumque impetrationes de Ecclesiis & Beneficiis ejusmodi, tanquam perpetuis, ab Apostolica Sede obtentas, quas omnes & singulas, utpote irritas, ac subreptionis & obreptionis vitio laborantes, ad omnes & quoscumque effectus viribus omnino vacuamus; ac etiam per quascumq. collationes, aut provisiones alias forte, vel ab ipso Capitulo Vaticano, vel ab aliis quibuscumque Collatoribus, sive per concursum, sive sub alia qualibet forma, titulo, & expressione de iisdem factas, quas pariter aut nullas & irritas fuisse, aut in simplices deputationes resolvi

Ejus jura Au- ctorit. Apostol- stabiliuntur i- perpetuum.

reſolvi reſpective decernimus, & declaramus; nullus collativæ qualitatis ſtatus in eiſdem induci potuerit, aut inductus eſſe cenſeri poſſit; omneſque & ſingulas collationes, proviſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones etiam in poſterum de ipſis Eccleſiis & Beneficiis, tanquam perpetuis & collativis, per quoſcumque, etiam per dictam Sedem Apoſtolicam, cum quibuſvis clauſulis & decretis, faciendas vel obtinendas, ſi id quandoque fieri contigerit, tanquam præter, & contra mentem & intentionem Romani Pontificis factas vel obtentas, nullas & invalidas, nulliuſque roboris vel momenti fore, & nullum cuilibet jus, aut etiam poſſidendi titulum per eas acquiri, nullamque demum præſumptionem, aut ſtatum, Capituli prædicti aut Canonicorum juribus contrarium, induci, aut firmari poſſe, volumus atque decernimus: Non obſtantibus noſtrarum Cancellariæ, & Datariæ Apoſtolicarum regulis, aliiſque etiam in corpore juris clauſulis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

LXII. Capit. Decret. de Benefic. Monast. S. Ruffilli conferendis in personis illius territorii ab Innoc. XI. confirmatum probat & confirmat.

Cæterum Capitulare decretum, per quod anno MDCLXVII. a tunc exiſtentibus Capitulo & Canonicis dictæ Baſilicæ, ut accepimus, ſtatutum fuit, quod Beneficia in locis juriſdictionis dictæ Abbatiæ S. Ruffilli Oppidi Foripompilii conſiſtentia, tam quibus cura imminet animarum, quam ſine hujuſmodi cura, quæ quidem juxta eaſdem literas dicti Pii IV. Prædeceſſoris, perſonis idoneis ſæcularibus, ad inſtar Beneficiorum Eccleſiaſticorum, Beneficiatuum, & Clericatuum nuncupatorum in dicta Baſilica exiſtentium, ab eodem Capitulo conferri debent, de cætero turnatim per Hebdomadarios Clericis de eadem diœceſi, ſi reperirentur idonei, excluſis exteris, conferrentur; quod quidem Decretum ven. mem. Innocentius Papa XI. noſter quoque Prædeceſſor per ſuas literas in forma Brevis ſub die xxv. Febr. an. MDCLXXVIII. expeditas approbavit & confirmavit; Nos pari auctoritate per eaſdem præſentes itidem approbamus & confirmamus.

LXIII. Indultum se immiscendi in criminalibus ab Urbano VIII. Canonicis antea concessum instauratur.

Denique perpendentes, quod in exercitio juriſdictionis ſpiritualis & temporalis, quæ tam in civilibus, quam in criminalibus, ratione nonnullorum ex prædictis Monaſteriis, ſæpedictæ Baſilicæ, ejuſque Menſæ Capitulari, ut præfertur, unitis atque ſubjectis, ipſius Capitulo, & Canonicis competere dignoſcitur; vel etiam occaſione adminiſtrationis Caſtri S. Petri in Formis, vulgo *Campomorto* nuncupati, in ejuſdem Baſilicæ & Capituli dominio & proprietate exiſtentis, frequenter evenire poterit, ut negocia & cauſæ criminales, etiam ſanguinis, ab eodem Capitulo & Canonicis prædictis tractari, atque juſſiones & mandata pro reorum detentione, aut legitimarum pœnarum executione, expediri neceſſario debeant; ideoque ipſorum Canonicorum, aliorumque ad negocia & cauſas hujuſmodi cognoſcendas per Capitulum ipſum pro tempore deputandorum conſcientiæ ſecuritati conſulere volentes, quemadmodum alias a fel. rec. Urbano Papa VIII. Prædeceſſore noſtro per literas Apoſtolicas ſub Annulo Piſcatoris die XVIII. Aprilis anni MDCXXVIII. datas, conceſſum fuit (a),

Enunciantur personæ, quibus competit indulti usus.

Nos etiam dilectis filiis ejuſdem Vaticanæ Baſilicæ Capitulo & Canonicis capitulariter congregatis, necnon Canonicis extra Capitulum Camerariis & Secretario, ac uni & alteri Canonicis, ad prædictorum Monaſteriorum atque Locorum regimen, & ad præfati Caſtri adminiſtrationem ſpecialiter deputatis, nunc & pro tempore exiſtentibus, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, concedimus & indulgemus, ut, eorum munere hujuſmodi durante, & occaſione juriſdictionis eidem Capitulo in præfata Monaſteria, eorumque loca, & homines vaſſallos, & ſubditos competentis, ſive adminiſtrationis prædicti Caſtri, in negociis & cauſis criminalibus quibuſcumque quoties opus fuerit, ſe immiſcere, ac in eis conſilium, mandata, & juſſiones, tam verbo, quam in ſcriptis dare, & debitæ executioni demandare, ſeu demandari facere, etiamſi forte ſanguinis effuſio, membrorumque mutilatio, ſeu etiam mors inde ſequatur, dummodo tamen a ſententia in cauſa ſanguinis per ipſos ferenda omnino abſtineant, libere & licite, ac abſque ullo conſcientiæ ſcrupulo, aut irregularitatis, ſeu cujuſvis alterius pœnæ vel cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, poſſint & valeant.

LXIV. Judicibus a Capit. deputatis pro Abbatia S. Martini in Mo. & Campomortuo asseritur facultas exercendi jurisdictionem extra district. suæ deputationis

Hoc etiam ſtatuentes, ut Judex a Capitulo deputatus in Cauſis tam criminalibus, quam civilibus, locorum & hominum prædicto Monaſterio Abbatiæ nuncupato S. Martini in Montibus Viterbien. diœceſis ſubjectorum, quamvis in Oppido Vetrallæ ejuſdem diœceſis extra Diſtrictum propriæ juriſdictionis reſideat, quæcumque opportuna decreta interponere, & ſententias in dictis cauſis proferre valeat; juxta

(a) Has Urbani literas conſule *to.* 3. *pag.* 239. ſimulque ſubjectas notas *lit. b.*

juxta antiquam consuetudinem, quæ pro aliis etiam Judicibus locorum hujusmodi, in quibus ob aerem insalubrem, aliasve causas, ordinariam residentiam habere non licet (a), & præsertim pro altero Judice ab eodem Capitulo in causis prædicti Castri S. Petri in Formis nuncupati similiter deputato, & in Veliterna Civitate residente, obtinere dignoscitur; utque decreta & sententiæ, quas ipse in causis hujusmodi alioquin rite condiderit, seu pronunciaverit, non ideo nullitatis vitio subjacere censeantur, propterea quod extra districtum jurisdictionis sibi demandatæ prolatæ fuerint.

LXV. Perpetuus Constitutionis vigor ejusque ... constabilitur.

Ac decernentes has nostras literas, etiam ex eo quod quicumque in præmissis, vel illorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere putantes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, occasionibus, vel prætextibus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet retractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus generalibus, & specialibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quandocumque, & quibusvis de causis etiam pro tempore factis, minime comprehendi, sed ab illis semper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter observari, ac prædictæ Basilicæ Vaticanæ, illiusque nunc existentibus & futuris Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis, ac Clero, aliisque personis, Ecclesiis, & locis, quorum favorem eædem præsentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere; eosdemque super præmissis omnibus, & singulis, vel illorum occasione, etiam per alias Almæ Urbis Basilicas, & Ecclesias, illarumque Capitula, vel Collegia, aut quoscumque alios, quavis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, seu verificationem, quorumcumque in eisdem præsentibus literis narratorum, etiam quoad literarum Apostolicarum superius enunciatarum, aliorumve monumentorum Datas etiam veriores, nullatenus unquam teneri, nec ad id in Judicio, vel extra, cogi seu compelli posse; sicque in præmissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, & potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

LXVI. Judicum executorum deputatio.

Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Ostiensi, ac Portuensi Episcopis, ac Dil. Fil. Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori Generali, eorumque in Episcopatibus, & Officio hujusmodi Successoribus pro tempore futuris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios ipsas præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Archipresbyteri, ac Capituli, & Canonicorum dictæ Basilicæ Principis Apostolorum, aliorumque quorum favorem eædem præsentes concernunt, aut alicujus eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes, & in eis contenta hujusmodi, ab omnibus, ad

(a) Hujus voluminis (*pag. 260. & seqq.*) Documenta palam faciunt, Monasterium ipsum seu Abbatiam S. Martini in Montibus juris Basilicæ amplius non esse: quippe quæ per Chirographum Innoc. X. alienata, seu permutata fuit. At Capituli jurisdictio remanet in aliqua ejus Abbatiæ parte quæ adhuc remanet, diciturque *La tenuta di S. Salvatore*. De ea vero satis dixi (*to: 2. pag. 156. & to. 3. pag. 239.*) Quare huc revocari oportet quæ utrobique ajebam in notis.

ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, prædictamque Basilicam Principis Apostolorum, ipsiusque Archipresbyterum, Capitulum, & Canonicos, ac Clerum, aliasque Ecclesias, & loca prædicta, cæterosque omnes, quos eædem præsentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis, super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

LXVII. Contrariis con... tut. onibus de ...atur.

Non obstantibus, quatenus opus sit, nostris, & Cancellariæ Apostolicæ Regulis, etiam de jure quæsito non tollendo, ac de Indulgentiis non concedendis *ad instar*, ac Symmachi, & Pauli II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, nec non Bonifacii VIII., qua cavetur, ne quis extra suam civitatem, vel diœcesim ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede Apostolica prædicta deputati extra civitatem, vel diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel præsumant; & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur; nec non Innocentii IV. Sixti etiam IV. Innocentii VIII. & prædicti Pauli II. contra exemptos editis, ac Pii IV. de gratiis interesse Cameræ Apostolicæ quomodolibet concernentibus in eadem Camera registrandis, & insinuandis, aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Cameræ prædictæ, & aliarum Urbis Basilicarum, ac quarumvis Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum, & Locorum, ac Almæ Urbis prædictæ, & quorumvis illius Tribunalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, & consuetudinibus, reformationibus, usibus, stilis, & naturis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Cameræ, & ab ea causam habentibus, dictisque Ecclesiis, earumque Præsulibus, Archipresbyteris, Capitulis, Superioribus, & personis, nec non prædictis Collegiis, ac etiam Urbi præfatæ, Populoque Romano, nec non Vicario, Gubernatori, Senatori, Conservatoribus, Cameræ ejusdem Urbis nostræ, eorumque Locatenentibus, & quibusvis aliis personis, civitatibus, & locis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & dictam Sedem, vel alios quoscumque, & quacumque dignitate & auctoritate fulgentes, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, & perpetuæ firmitatis præmissorum omnium, & singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, aliisque omnibus, & singulis, quæ Nos, & superius enunciati Prædecessores nostri in singulis nostris, & ipsorum Prædecessorum præcitatis literis, indulta, privilegia, prærogativas, exemptiones, & gratias eidem Basilicæ Principis Apostolorum, illiusque Archipresbytero, Capitulo, Canonicis, Clero, personis, & locis attributa concernentibus, voluimus, ac respective voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus comuniter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

LXVIII. Constitutionis exemplis MSS. aut impressis auctoritas tribuitur.

Ad hoc autem, ut eædem præsentes literæ amplius innotescant, & de eis in singulis locis, in quibus forsan opus erit, fides commode fieri possit; Volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu Secretarii Capituli ipsius Basilicæ Principis Apostolorum, seu alicu-

alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo ejuſdem Capituli, ſeu perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. *Sanctio.* Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum confirmationum, approbationum, exemptionum, conceſſionum, indultorum, ſtatutorum, decretorum, mandati, præcepti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerarie contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII. Sexto Kalendas Aprilis Pontificatus noſtri Anno XII.

MONITUM

MONITUM.

Absoluta Bullarum Basilicæ Vaticanæ Collectione, ac in tres Tomos distributa, nonnulla secundis curis, atque accuratiori examine detecta sunt, quæ aut castigatione indigent, aut additamento. Hinc oportuit ad calcem Operis peculiarem Bullarum Appendicem attexere, ac eorum, quæ aut addenda, aut corrigenda duximus, seriem Lectorum oculis subjicere. Bullarum Appendix ea complectitur Diplomata, quæ aut in Archivis, aut apud probatos Scriptores nuper inventa sunt. Nullus adeo industrius est messor, cujus manum spicæ non fallant, quas in demessa segete is tandem colligit, qui lento gressu, ac nova acquirendi spe ductus, præterita vestigia relegit. Nil mirum igitur, si in tanta Apostolicarum Constitutionum, quæ pro Vaticano Templo sancitæ sunt, copia, aliquot prætermissæ fuerint, quas modo superaddimus; imo & nonnullæ adhuc supersint, quas sacræ Antiquitatis studiosi aut data opera, aut etiam inopinato inveniant, multaque cum laude in lucem proferant.

Sed & alia quædam addere placuit, quibus eidem Operi lux major accedat. Selectiora aliquot monumenta huc transtulimus, quorum ope & ipsa explicentur Diplomata, & notæ quas Diplomatibus subjecimus, nova luce donentur.

Fatemur, & ultro quidem fatemur, nonnulla in hac Bullarum Collectione nobis excidisse, quæ castigatione aliqua digna sunt. Haud indecorum errores nosse, ac fateri; id quippe non leve moderati animi indicium est; tum maxime, quum mendas non fatemur solum, sed emendamus. Neque vero minutiores lapsus hic intelligimus, qui aut Typographi oscitantiæ tribuuntur, aut Censoris vel peritissimi oculos fugiunt; His quippe maculis nullus caret liber, & optimus ille est, qui minimis urgetur. Itaque graviores eas maculas eluendas suscipimus, quæ aut ab historica veritate deviant, aut sententiam invertunt, aut Chronologiæ notas perturbant. Quamvis hac in re aliquid etiam temporis angustiæ, ac festinato nimium labori, quo Apostolicas Sanctiones digessimus, ac elucidavimus, tribuendum. Vix enim, ac ne vix quidem lucubrationibus, quas dietim conficere necesse erat, expletis, instabat Typographus, ut protinus traderentur. Quocirca limæ aut incudi eas reddere nobis non licuit. Ut ut vero sit, quæ non satis accurata protulimus, meliori consilio revocamus. Si quid adhuc inemendatum supersit, Lector benevolus excusabit.

Ut autem hac in re temporum ratio, ac methodus servetur, Bullarum Appendicem notis instructam primo dabimus loco; Mox de iis, quæ addenda aut castiganda censuimus, sermonem instituemus; ea lege nobis proposita, ut quæ primo occurrunt, habita nimirum voluminis, paginæ, ac linearum ratione, si peccant, deleantur, ac immutentur; si luce indigent, novis monumentis, ac animadversionibus illustrentur. Hisce præjactis, rem ipsam, quam polliciti sumus, aggrediamur.

APPENDIX BULLARUM

QUÆ IN PRÆSENTI

COLLECTIONE

DESIDERANTUR.

Domus Hoſpitalis intra Baſilicæ Vaticanæ ambitum poſita, Fulrado Archipresbytero, & Maginario Abbati inhabitanda conceditur.

Ex Balutio Tom. VII. Miſcellaneor. pag. 120.

Hadrianus I. 781.

HAdrianus Epiſcopus Servus Servorum Dei dilectiſſimis Fulrado Archipresbytero, ſeu (*a*) Maginario Abbati.

Si extraneis ignotiſque perſonis Apoſtolica ſuffragia inrogantur, quanto elegantius agitur, qui Sanctæ noſtræ Eccleſiæ puriter fideliterque ſervitia crebro exhibentibus Eccleſiaſtica prædia collocemus. Igitur quia poſtulaſtis a nobis, quatenus Hoſpitale (*b*) intus venerabilem Baſilicam Domini & Fautoris noſtri Beati Principis Apoſtolorum ſitum poſt Oratorium S. Leonis (*c*) Confeſſoris atque Pontificis euntibus ad S. Andream (*d*) manu dextra, juris venerabilis Baſilicæ exiſtentem * vobis ad tenendum emiſſa præceptione concedere deberemus; inclinati precibus veſtris per hujus præcepti ſeriem ſupraſcriptum Hoſpitale in integro a præſenti quinta Indictione, diebus vitæ veſtræ vobis concedimus detinendum, ita ſane ut a vobis, ſingulis quibuſque Indictionibus penſionis nomine rationibus eccleſiaſticis, ideſt venerabili Baſilicæ Beati Petri, unum auri ſolidum (*e*) difficultate poſtpoſita perſolvatis, omnemque qua indiget fabrica melioratione, ac defenſione prædictum Hoſpitale indifferenter, vos ſine dubio procurantes efficiatur (*f*), nullaque præterea ad dandam annue penſionem a vobis mora proveniat, ſed ultro Actionariis (*g*) Sanctæ noſtræ Eccleſiæ, ideſt Baſilicæ Beati Petri Apoſtoli apto tempore perſolvatur. Nam ſi aliter, quod abſit, a vobis provenerit de ſupraſcripta fabricæ melioratione, ac defenſione, necnon & perſolvenda annua penſione, ſtatuimus fore invalidam hanc noſtram præceptionem. Poſt vero obitum veſtrum, memoratum Hoſpitale, ut ſuperius legitur, ad jus Sanctæ noſtræ, ideſt jam dictæ Baſilicæ Beati Petri Apoſtoli nihilominus revertatur.

* l. *exiſtens*.

Scri-

(*a*) Particulam *ſeu* pro copulativa & a medii ævi ſcriptoribus aliquando uſurpari, probe norunt qui illius ætatis monumenta verſant.

(*b*) Illud ipſum eſt, quod Stephanus II. Fulrado Presbytero & Abbati conceſſerat; uti docet Pontificium diploma to. 1. hujus Operis pag. 12. relatum.

(*c*) Ibi exſcitatum, quo beati Præſulis exuviæ fuerunt a Sergio I. translatæ. Vide to. 1. pag. 12. not. b, & obſervationem eidem notæ in hac appendice adjectam.

(*d*) In cujus honorem Symmachus Papa ad meridionalem Vaticani Templi partem Oratorium, ſive Eccleſiam, erexit, quamplurimis ornamentis dein per Succeſſores Romanos Antiſtites auctum, ut in Libro Pontificali videre eſt. Sacram ædem, cujus ſitum accurate deſignat Alpharanus in Tab. Ichnograph. num. 153. ac duobus ſequentibus, pluries in anno adibat Summus Præſul; quod S. Rom. Eccleſiæ Ritualis libri præcipue monent. Unum ex multis teſtem ſeligam Benedictum Canonicum noſtrum, qui de Sabbato Quatuor Temporum Adventus ita loquitur in ſuo Romano Ordine (Sabbato, Statio ad S. Petrum, ubi debet ordinatio fieri a Pontifice, & celebrari Miſſa. Dum vero cantatur officium celeberrime a Schola, & hymnus trium puerorum, Benedicite omnia opera Domini Domino, deſcendit Pontifex ab altari (S. Petri), & vadit ad S. Andream. Ibi facit conſecrationem. Facta conſecratione revertitur ad altare.)

(*e*) Quotus fuerit Hadriano I. Pontifice valor aurei ſolidi, hic definire mihi conſilium non eſt. Sed paucis obſervaſſe juvat, aureum ſolidum Romanum, teſte Caſſiodoro, ſex millibus denariorum fuiſſe æſtimatum; ſingulos autem denarios Romanos tribus aſſibus & ſemi exæquatos, Garnerius ex communi opinione adnotat in Diurn. Rom. Pont. pag. 3. Aliud tamen fuit pretium aurei ſolidi, quem Cencius Camerarius apud V. Cl. Muratorium to. 5. Antiquit. medii ævi col. 866. valuiſſe tradit x. ſolidos denarioium ſenatus.

(*f*) Locus, aut librariorum culpa, aut ſi mavis, primigenii ſcriptoris inſcitia depravatus: qui tamen poteſt hac ratione, vel aliter reſtitui: (Omnemque, qua indiget fabrica, meliorationem ac defenſionem indifferenter vos ſine dubio procurantes, prædictum Hoſpitale melius efficiatur.)

(*g*) Baſilicæ bona ſeu patrimonium curantes, modo *Camerarii* dicuntur: remotiori ætate procul dubio *Actionarii* vel *Actores* fuiſſe appellatos vetuſtiſſima produnt monumenta, quæ, Deo favente, dabimus aliquando.

(*a*) Im-

Scriptum per manum Theodori Notarii, & Scriniarii in Mense Novembris Indictione supraſcripta quinta. Bene valete.

Data Kal. Decembris regnante Domino, & Salvatore Jeſu Chriſto (a), qui vivit & regnat cum Deo Patre Omnipotente, & Spiritu Sancto per immortalia ſecula, anno Pontificatus noſtri in ſacratiſſima Beati Apoſtoli Petri, ſub die (b) Deo propitio, decimo (c), indictione quinta.

Miſerum Romanæ Eccleſiæ, ac Baſilicarum Ss. Petri & Pauli ſtatum deflet: Guillelmi Aquitaniæ Ducis pietatem commendat.

Ex Tom. IV. Spicilegii Lucæ Dacherii pag. 232.

Gregorius VI. GRegorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus qui Chriſtiana Fide cenſentur, & beati Apoſtolorum Principis Sedem Eccleſiarum omnium matrem recognoſcunt, Salutem & abſolutionem omnium peccatorum per benedictionem & merita beatorum Petri & Pauli Principum Apoſtolorum.

Notum vobis fieri volumus, Fratres chariſſimi, quod Sancta Romana Eccleſia, communis mater (d), omnium magiſtra & domina, non ſolum ſplendore ſanctæ Religionis univerſum Mundum illuminavit, ſed etiam multis indigentibus per diverſas partes terræ neceſſaria pietate diſtribuit (e). Modo vero, peccatis non tantum noſtris, ſed etiam multarum gentium exigentibus, & in religione friguit, & terrenas opes majori ex parte amiſit. Nonnulli etiam Imperatores, Reges, & Principes, aliorum ordinum perſonæ, miſera cupiditate capti maternam maledictionem incurrere non timentes, ejus poſſeſſiones invaſerunt, diſtraxerunt, & in proprios uſus redegerunt: qui etiam gladio anathematis percuſſi, & more infelicis Judæ ſacrilegii vinculo ſtrangulati, ne ad pœnitentiam redirent deſipuerunt (f). Hinc igitur inopia, devaſtationes, latrocinia, rapinæ contra ipſum Eccleſiæ Caput, beatum videlicet Petrum, & in ejus quaſi viſceribus exortæ ſunt. Proinde propria ipſius Eccleſia, & beati Pauli, quæ illorum corporibus per totum Orbem refulgent, & ſuo odore ſuaque pietate omnes ad ſe gentes provocant, jamjam, heu pro dolor! ruinam minantur (g). Unde nos utcumque meritis

(a) Imperii annos præferens nota chronologica, Pontificiis diplomatibus & publicis monumentis quondam inſcribi ſolita, hic minime apparet; & ejus loco formula illa, *Regnante Domino & Salvatore Jeſu Chriſto &c.* uſurpatur. Hujuſce mutationis ratio in promptu eſt. Jam a Græcis Imperatoribus ſumma impietate in ſacras Imagines pugnantibus, & pari immanitate in Catholicos ſævientibus, nullumque præbentibus reſpiſcentis animi indicium, ſubditi omnes Itali, adverſus Longobardorum vexationes ope nulla ab Imperio protecti, defecerant. Jam Ravennates, & Pentapolim atque Æmiliam incolentes, divo Petro, nempe Sedi Apoſtolicæ ſeſe commendarant in clientelam & fidem: quocirca Summi Antiſtites plurimas ad illos tuendos curas vigilias ac labores ſubiere, & ingentem conſumpſerant auri vim. Jam Exarchatus in Romanæ Eccleſiæ dominium translatus. Eapropter mirum non eſt, ſi neglecta Imperiali nota chronologica, verum Dei Omnipotentis, & Jeſu Chriſti Servatoris noſtri regnum præferatur. Eadem clauſula, ut alia prætermittam exempla, ſignatur prædicti Hadriani Pontificis diploma pro S. Dionifii cœnobio excuſum, adſutumque to. 8. Concil. Labb. col. 539. ſeq. edit. Venet. Datum enim legit. (Kalendis Juliis per manum Anaſtaſii primicerii, regnante Domino Deo & Salvatore Jeſu Chriſto, cum Deo Patre Omnipotente, & Spiritu Sancto per infinita ſecula: anno, Deo propitio, Pontificatus Domini noſtri in Apoſtolica ſacratiſſima beati Petri Sede XV., Indictione IX.) Illud tamen animadverſione dignum eſt, in ipſius Hadriani epiſtola Bertherio Viennenſi Epiſcopo inſcripta apud Labb. loco mox laudato col. 556. ſcriptoris notam ex Conſtantini VI. Imperio peti in hunc modum: (Kal. Jan., imperante piiſſimo Auguſto Conſtantino, annuente Deo coronato piiſſimo Rege Carolo, anno primo patriciatus ejus.) Scilicet Conſtantino VI., & Irene ejus matre in Oriente imperantibus ſeptima generalis Synodus Conſtantinopoli primum incepta, deinde Nicææ habita eſt; in qua proſcripta fuit Iconoclaſtarum hæreſis atque anathemate perculſi ſunt ii omnes qui ſacras Imagines frangerent.

(b) Pro *ſub die*, legendum opinor, *Sede*.

(c) Igitur hoc diploma ab Hadriano I. editum eſt anno Chriſti 781., qui cum anno ſui pontificatus decimo concordat. Indictio autem qua privilegium notatur, a Septembri incipit; quod Balutius minime advertit; & idcirco neutiquam audiendus, dum innuit, annum procuſi diplomatis fuiſſe 782.

(d) Locum hunc ita reſtituimus, qui in utraque editione ſuperius laudata ſic habet: *quod a Sancta Romana Eccleſia communi matre &c.*

(e) Sanctæ Romanæ Eccleſiæ vere eximiam in pauperibus ſublevandis benignitatem atque munificentiam exempla produnt quamplurima. Unum inſtar omnium ſit beati Symmachi Papæ beneficentia; qui compluribus Epiſcopis in Sardiniam, ob Fidem Catholicam ſtrenue & conſtanter aſſertam, tempore Vandalicæ perſecutionis relegatis, non ſolum literis ab Ennodio diſerte concinnatis, ſed re etiam & opere ſubſidium contulit, pecuniam ſcilicet & veſtes quotannis ſuppeditans; ut ſcripto conſignavit ejuſdem S. Symmachi biographus in Libro Pontificali, vetus chronicon exeunte ſeculo Eccleſiæ VI. elucubratum & a Ruinartio publici juris factum in Hiſt. Vandal. part. 1. fol. 115., auctor geſtorum S. Aviti Vienen. Epiſcopi ap. Labb. Biblioth. MSS. to. 1. pag. 693., aliique.

(f) Id innuere Pontifex videtur, quod auctore Vvillelmo Malmesburienſi ſupra enarravimus.

(g) Hugo Flaviniacenſis Abbas in Chronici Virdunenſis part. 1. hæc tradit: *Anno 991. S. Odilo venit ad converſionem Cluniaci, & quarto anno S. Majolus obiit. Ea tempeſtate Roma maxima ex parte igne conſumpta eſt. Templum etiam S. Petri accenſum eſt, & jam trabes ferro & laminis æreis coopertæ ardebant, cum omnis plebs Romana ad Sepulcrum Apoſtoli concurrens, ubi humana nihil prævalebant auxilia, divinum & Apoſtolicum expectabat ſuffragium; & ſtatim ignis qui jam trabes lambebat, extinctus eſt.* At ſi incendii cladem divinitus evaſit Vaticana Sancti Petri Baſilica, eam certe injuriam paſſa eſt, quam ex temporis vetuſtate cuncta ſolent ſubire ædificia. Seculo decimo res Eccleſiæ Romanæ peſſimo loco erant, ac proinde mirum non eſt, ſi ceteris calamitatibus illud quoque acceſſerit, quod Summi Pontifices, quorum nonnulli a virtute majorum defecerant, de reficiendis atque inſtaurandis toto Orbe celeberrimis beatorum Petri & Pauli Baſilicis parum aut nihil cogitarent. Gregorius Sextus, ſolers quidem Præſul, remedium ingenti malo tandem parandum curavit.

tis pauperes, nec rebus quidem divites cœpimus (*a*), ut tanto periculo, Deo adjuvante succurrere, manumque adjutorii ad instaurandum præbere possemus. Hoc autem religiosi Clerici videntes, & Laici quamplurimi, quos Guillelmus (*b*) gloriosus Aquitaniæ Dux ad nostrum auxilium incitare cœpit, unoquoque anno de suis rebus oblationes largiri disposuerunt ad hoc specialiter, ut ea quæ in ejus propria Ecclesia sunt necessaria, restaurentur & ædificentur; quatenus omnipotens Dominus & eorum meritis & speciali sanctæ Romanæ Ecclesiæ oratione per veram pœnitentiam eos ad eam Fidem instaurare (*c*), quam in baptismo Domino promiserunt, & cælestis patriæ ruinam restituens, in æterna beatitudine eos collocet. Quorum nos videntes devotionem, & laudabilem erga communem matrem dilectionem, tam per nos quam etiam per Successores nostros, ter in anno cum omnibus Romanis Ecclesiis generaliter Missam celebrare, & septies illorum specialiter memoriam inter sacra Missarum solemnia habere promisimus, ut omnipotens Dominus meritis Dei genitricis, quæ singulari pietate Romanam semper tuetur Ecclesiam, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, omnium Sanctorum maxime Romæ quiescentium oratione, a cunctis eos peccatis absolvat, & ad vitam æternam perducat.

In Philippum I. Gallorum Regem multorum scelerum reum, excommunicationem comminatur super Altare D. Petri quotidie confirmandam, ni resipiscat.

Ex Tom. XII. Concilior. Labb. col. 314. Venet. Edition.

S.Gregor.VII. 1074.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Guilielmo Comiti Pictaviensi sal. & Apostol. bened.

Licet Philippi regis Francorum iniquitates ad notitiam tuam pervenisse dubitandum non sit; utile tamen duximus, quantum de eisdem iniquitatibus doleamus, tibi innotescere. Nam inter cetera scelera, quibus non solum Christianos sed & Paganos videtur superasse principes, post Ecclesiarum, quas sibi licuit confundere, varias destructiones, adeo regiæ dignitatis posthabuit verecundiam, ut avaritia potius inflammante, quam ratione aliqua poscente, Italiæ negotiatores, qui ad partes vestras venerant, deprædatus fuerit (*d*). Qua de re, quia Episcopos Franciæ literis nostris eum convenire monuimus, te quoque S. Petrum & nos pure diligentem, &, ut credimus de ejus nobiscum periculis contristatum, præcipue monemus, quatenus ex illis atque nobilioribus Franciæ melioribus quibusdam adhibitis, iniquitates suas sibi notificetis, & ut ipse stultorum suggestionibus renuntiando, atque bonorum & sapientium consiliis adhærendo incipiat jam a confusione Ecclesiarum manum retrahere, & ad exemplar bonorum Franciæ regum pravos mores suos commutare, deprædationes quas supra commemoravimus, unde oratores (*e*) S. Petri impediuntur capiuntur atque multis modis afficiuntur, sine dilatione emendare. Quod si consiliis vestris acquieverit, nos eum qua debemus charitate tractabimus: alioquin, si in perversitate studiorum suorum perduraverit, & secundum duritiam & impœnitens cor suum iram Dei & Sancti Petri sibi thesaurizaverit; nos Deo auxiliante, & nequitia sua promerente, in Romana Synodo a corpore & communione sanctæ Ecclesiæ ipsum, & quicumque sibi regalem honorem vel obedientiam exhibuerit, sine dubio sequestrabimus, & ejus quotidie super altare S. Petri excommunicatio confirmabitur (*f*).

Diu

(*a*) Videtur hic, quidpiam deesse, puta, *curare* sive *agere*, aut quid simile.

(*b*) Dictus *Acer*, si Gregorio VI., ut supra conjecimus, hæc epistola adjudicetur.

(*c*) Legendum puto, *instauret*.

(*d*) Philippum I. Francorum Regem, non solum ob dimissam Bertham legitimam conjugem, & Berthradam Fulconis Andegavensium Comitis adhuc viventis uxorem sibi conjugio copulatam; verum etiam ob inexplebilem auri famem qua solebat Ecclesias venumdare, nec sinebat liberas esse electiones, antiqui Scriptores damnant, quos inter Matth. Parisius in Vvillielmo II. illum pecuniæ tenebris excæcatum dicit. Magis in rem nostram notandum est quod S. Gregorius VII. in alia epistola, nimirum 35. lib. 1., de ipso Rege scribit: *Mercatoribus*, ait, *qui de multis terrarum partibus ad forum quoddam in Francia nuper convenerant, ... more prædonis infinitam pecuniam abstulit*. Attamen Regem tandem resipuisse tradit inter alios continuator Aimoini Hist. Francor. lib. 5. cap. 50.; & sub finem vitæ monachalem habitum induisse, narrat Vvillelm. Malmesbur. lib. 5. de gest. Reg. Angl.

(*e*) Eos qui ad sacra divi Petri Limina pietatis ergo proficiscebantur, *Oratores* fuisse appellatos, observatum est to. 1. hujus Operis pag. 24. not. d.

(*f*) Magni momenti negocia executioni mandabant Romani Antistites in Vaticana Basilica ad S. Petri sepulcrum; ut hic in suis cineribus propemodum adhuc vivens atque Ecclesiam gubernans, sua muniret auctoritate quod illi pro crediti muneris ratione, & ad Christianæ Reipublicæ bonum sanciebant. Confer quæ animadvertimus to. 1. pag. 10. not. b, & p. 46. not. c.

(*a*) Quæ

Diu eſt enim quod iniquitates ſuas portavimus; diu eſt quod ſanctæ Eccleſiæ injuriam, parcendo adoleſcentiæ ſuæ diſſimulavimus. Nunc autem adeo perverſitas morum ſuorum ſe notabilem reddidit, ut ſi tantæ valetudinis, tantæque fortitudinis eſſet, quantam Pagani Imperatores Sanctis Martyribus intulerunt, nos timore aliquo tot & tantas iniquitates ſuas nullo modo impunitas dimitteremus.

Data Romæ Idibus Novembris Indictione decima tertia (*a*).

Pœna anathematis prohibet ne S. Petri aliorumque Altarium Oblationes auferantur; aut Eccleſiæ a Laicis in ſervitutem redigantur.

Ex Gratian. Decret. cauſ. 10. quæſt. 1. Can. 14.

[C]allixtus III.

SAnctorum Patrum Canonibus conſona ſentientes, oblationes de ſacratiſſimo & reverendiſſimo Altari Beati Petri, & Salvatoris, & S. Mariæ Rotundæ (*b*) aut aliis Eccleſiarum Altaribus ſive crucibus, a laicis auferri penitus interdicimus, & ſub diſtrictione anathematis prohibemus: & Eccleſias a laicis incaſtellari (*c*), aut in ſervitutem redigi auctoritate Apoſtolica prohibemus.

Bonaventuræ Portuenſis & Silvæ Candidæ Epiſcopi ejuſque ſucceſſorum jura ac Privilegia in Baſilica Vaticana.

Ex prolixiori Diplomate apud Ughel. Tom. 1. Ital. Sac. col. 130.

Gregor. IX. 1236.

SImili modo ad ungendum vel conſecrandum Imperatorem, primum tuam, tuorumque ſucceſſorum Epiſcoporum fraternitatem convocamus; ut quibus regimen totius civitatis Leoninæ conceſſum eſt, ab his primum ſit benedictus: conſecrationem Altarium S. Petri, & ſuorum Monaſteriorum, Eccleſiarum, Altarium, Sacerdotum, Clericorum totius civitatis Leoninæ, tibi tuiſque Succeſſoribus in perpetuum concedimus & confirmamus; cuncta ſacra officia ſeu miniſteria quæ nos & ſucceſſores noſtri facere debemus, ſi ægritudine vel cura aliqua impediti facere non poſſumus, tam in ſupraſcripta venerabili Eccleſia S. Petri, & Monaſteriis ſuis, quam & per totam civitatem Leoninam, per te tuoſque Succeſſores fieri, Apoſtolica auctoritate decernimus. Sane in Dominica Palmarum, in Cœna Domini, Paraſceve, Sabbato Sancto, & die Paſchæ ſtatutis horis & diebus anteceſſorum noſtrorum privilegiis deſignatis Miſſarum ſolemnia & divina officia juxta veterem conſuetudinem ſuper Altare Beati Petri a te tuiſque ſucceſſoribus celebranda ſtatuimus, ubi quidquid projici vel offerri contigerit, tam videlicet in Altari quam in Confeſſione, veſtris uſibus applicetur. Porro ad conſecrandam Sanctæ Romanæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ dignitatem &c. Decernimus ergo &c.

Datum Reate per manum Magiſtri Guillelmi S. R. E. Vicecancellarii, IV. Nonas Auguſti Indictione VIII. (*d*), Dominicæ Incarnat. anno MCCXXXVI., Pontificatus vero Domini Gregorii Papæ IX. anno decimo.

Statio-

(*a*) Quæ a menſe Septembri inchoata, concurrit cum anno æræ vulgatæ 1074.

(*b*) Sacram ædem S. Mariæ ad Martyres a circulari forma *Rotundam* vulgo nuncupatam, Fidelium oblationibus divitem antiquitus fuiſſe, ſatis innuunt Bonifacii IX. literæ a doctiſſ. Viro Petro Moretto prolatæ in ſua de Ritu dandi Presbyterii Lucubratione Append. 3. num. 14. In ea namque Bulla dimidiam portionem omnium oblationum, quæ in S. Mariæ Tranſtiberim, & *S. Mariæ Rotundæ* Eccleſiis de Urbe quoquo modo erogabantur, Cameræ Apoſtolicæ indigentiis Bonifacius impendit.

(*c*) *Ut inde fiant propugnacula*; quemadmodum explicat notula huic textui ſubjecta in prælaudato Gratiani Decreto.

(*d*) Annus æræ chriſtianæ 1236. cum anno x. Pontificatus Gregorii IX. bene concinit: ab utroque tamen diſcordat Indictio VIII., cujus proinde loco ponenda eſt Indictio IX., cum anno Domini 1236. concurrens.

(*a*) Quas

Stationarias Indulgentias a S. Gregorio I. Pontifice ejuſque Succeſſoribus conceſſas confirmat; ac inſuper apoſtolica munificentia alias ſuperaddit.

Ex Autograph. in Archiv. Baſil. Capſ. 1. Faſc. 2.

Bonifac. VIII. 1297.

BOnifacius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sedis Apoſtolicæ ſolio Divina diſponente Clementia præſidentes, etſi de cunctis Orbis Eccleſiis juxta noſtri Officii debitum indefeſſæ ſollicitudinis ſtudio cogitemus, ad earum ſtatum votivum & proſperum intendendo, de illis .... Urbis latitudo ſinuoſa complectitur, eo propenſius cogitare nos convenit, & ad ſtatus & honoris earum incrementa felicia opem & operam efficacius impertiri, quo noſtris humeris illarum cura dinoſcitur ſpecialiter .... imminere. Sane frequentis conſiderationis indagine perluſtramus, & infra clauſtra pectoris ſollicita meditatione diſcutimus, qualiter Doctor optimus, Eccleſiæ Sanctæ lumen Beatus Gregorius, dum adhuc in terris gereret vices Chriſti, Patriarchalibus & quampluribus aliis ejuſdem Urbis Eccleſiis primo, prout tradidit antiquitas, & alii poſtmodum Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ad honorem Dei & ſalutem animarum Fidelium, quorum ad Urbem ipſam de univerſis fere Orbis provinciis innumera confluit multitudo, de Apoſtolicæ Sedis liberalitate munifica diverſorum tenorum ſtationarias Indulgentias (a) conceſſerunt. Nos igitur prædeceſſorum ipſorum veſtigiis piæ ſollicitudinis ſtudio inhærentes, & crebrius revolventes in intimis, quod in eadem Urbe non ſine ſupernæ diſpoſitionis arbitrio glorioſorum Principum Orbis terræ, ac aliorum innumerabilium Sanctorum veneranda corpora requieſcunt, & propterea non indigne volentes ob divinam & Principum ac Sanctorum reverentiam prædictorum Eccleſias ipſas, necnon & eandem Urbem, utpote ipſius Romanæ Eccleſiæ filiam ſpecialem, & ad ejus beneplacita exequenda diſpoſitam, quam infra ſacrarium pectoris gerimus prædilectam, honoribus condignis attollere, uberibus proſequi gratiis, & præcipuis favoribus confovere, ac animarum Fidelium providere profectibus eorumdem, univerſas Stationarias Indulgentias ſupradictas eiſdem Eccleſiis ſub quacumque forma contentas, ſive modo, eis a prædeceſſoribus ipſis conceſſas, auctoritate Apoſtolica & ex certa ſcientia confirmamus, eaſque obtinere volumus perpetui roboris firmitatem (b). Et ut paternæ dilectionis affectum, quem ad Urbem gerimus prælibatam, per effectum operis evidentius oſtendamus, ac ipſam & eaſdem Eccleſias honoris & gratiæ potioris impendio proſequamur, & ſaluti provideamus uberius Fidelium prædictorum; Nos de omnipotentis Dei miſericordia, & eorumdem Principum Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis qui prædictas Eccleſias a die Cinerum uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ incluſive ex tunc proximo ſecuturum venerabiliter viſitaverint annuatim, unum annum & quadraginta dies, ac illis etiam qui in ſtatu hujuſmodi exiſtentes ad recipiendum benedictionis munus per Summum Pontificem qui pro tempore fuerit, a prædicto die Cinerum uſque ad feſtum ipſum ſimiliter incluſive ſuper peregrinos, prout moris eſſe dinoſcitur, faciendæ, devote acceſſerint, ſeu alias illis contigerit intereſſe, præter alias Indulgentias conſuetas centum dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis & relaxationis &c. Si quis autem &c.

Datum Laterani octavo Idus Aprilis, Pontificatus noſtri anno tertio (c).

Capi-

(a) Quas meminit etiam Julius II. apud Raynaldum ad ann. 1506. num. 45.

(b) Etſi præclarum hoc de Indulgentiis Stationalibus monumentum quamplurimis Urbis Eccleſiis, potiſſimum vero Patriarchalibus commune ſit, nihilominus jure quodam præcipuo ad Baſilicam Vaticanam pertinet, in qua, ſive dierum numerum, ſive ſolemniora Religionis Myſteria iis diebus celebranda inſpiciamus, patet longe plures Stationes in Vaticana Baſilica, quam in ceteris Urbis Eccleſiis fuiſſe habitas. Præter eas, quæ hodie adhus vigent, Panvinius in Opere de præſtantia Bas. S. Petri lib. 3. cap. 36. & lib. 5. cap. 17. ſuperaddit dies alios antiquitus peragendis in eadem Baſilica Stationibus deſtinatos, nimirum diem Natalis Domini ad 3. Miſſam; ſecundam & quartam Adventus Dominicam; item Dominicam Sexageſimæ; Sabbatum ante Dominicam Paſſionis; Dominicam ſecundam poſt Paſcha; ac diem conſecrationis Baſilicarum SS. Apoſtolorum Petri & Pauli.

(c) Iſte concurrit cum anno æræ Chriſtianæ 1297.

(a) Is

Capellæ S. Vincentii gubernium ac omnimoda jurisdictio confertur Cardinali Matthæo Ursino Vaticanæ Basilicæ Archipresbytero.

Ex Lib. I. Literarum Curiæ Benedict. XI. epist. 167. ap. Archivum Apostol. Vaticanum.

Benedict. XI. 1304. 4. Junii.

BEnedictus Papa XI. (*a*) Matthæo S. M. in Porticu Diacono Cardinali.

Providentiæ tuæ virtus quamdiu * in arduorum executione negotiorum enituit, nostro suggerit animo ut incumbentium nobis undique agendorum partem aliquam tuæ sollicitudini committamus, probabili quidem * experimento tenemus, quod ea quæ tuæ circumspectioni committimus diligenter & efficaciter exequaris, Cum itaque Capella S. Vincentii de Urbe sita inter Basilicam Principis Apostolorum & palatium nostrum papale (*b*), quod est ibidem collapsa, in temporalibus & in spiritualibus deformata plurimum dinoscatur, nos de statu ipsius Capellæ sollicite cogitantes & intendentes de prospero statu ejus, & quod personæ idoneæ reperiantur in ea salubriter providere, Capellam ipsam cum pertinentiis ejus in spiritualibus & temporalibus discretioni tuæ, usque ad beneplacitum Sedis apostolicæ præsentium auctoritate committimus gubernandam, ut per te vel alium seu alios in Capella & pertinentiis ejusdem vice nostra ordinariam jurisdictionem obtineas, visites, corrigas, & reformes, instituas, & destituas, evellas & plantes, prout utilitati ejusdem Capellæ secundum Deum videris expedire; invocato nihilominus ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Contrariis &c. non obstan. Aut si aliquibus a Sede apostolica sit indultum quod excomunicari suspendi vel interdici non possit per litteras dictæ Sedis non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam effectus præsentium impediri valeat vel differri; & de qua, cujusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda sit mentio specialis. Per hoc autem volumus quod tu qui ejusdem Basilicæ Archipresbyter esse dignosceris, nullum ut Archipresbytero ejusdem Basilicæ, vel ipsi Basilicæ in dicta Capella novum jus quomodolibet acquiratur.

Datum Perusii (*c*) 2. Nonas Junii, Anno primo (*d*).

* leg. fortasse *tua diu*.

* forte legend. *probabilique*.

Capi-

(*a*) Is est B. Benedictus Tarvisinus, cui in Regestis Archivi Vaticani Benedicti XI. cognomen tribuitur; esto alii Benedictum X. meliori supputatione censeant nominandum. Neque vero quis putet hasce literas Benedicti XI. nomine inscriptas ad Benedictum XII. trahi posse. Obstat quippe temporis ratio; quandoquidem Pontifex ad Matthæum Cardinalem Ursinum Basil. Vaticanæ Archipresbyterum hanc scribit epistolam; neque fieri potest ut Matthæum Ursinum, qui an. 1306. supremum diem obiit, Benedicti XII. tempore credamus superstitem.

(*b*) De Ecclesia S. Vincentii consule quæ adnotavimus in 2. Bullar. tomo pag. 130. not. c. Illud vero hic addendum, sacram hanc ædem a Benedicti XI. tempore sensim eo usque crevisse, ut Nicolai V. ætate non jam Capellæ, sed Collegiatæ, quæ Archipresbytero & Canonicis instructa erat, nomine donetur. Nimirum rerum humanarum conditio sic habet, ut postquam eversæ fuerint, novis studiis meliorem in statum redigantur. Idipsum de Ecclesia S. Vincentii videtur affirmandum. A primævo humiliori statu, (quippe Gregorii XI. literæ nonnisi Capellam exhibent eamque collapsam) in Collegiatam evasit. Verum quum Ecclesiasticæ disciplinæ, ac Divini cultus vix in ea ullum superesset vestigium, provido consilio Nicolaus V. Collegiata & Canonicis e medio sublatis, ejus onera, ac reditus in Basilicam Vaticanam transtulit. Tandem veteris Ecclesiæ moles in usus profanos pridem redacta, anno 1611. solo æquata fuit, Grimaldo teste, cujus verba in notis ad Nicolai V. Bullam exscripsimus cit. pag. 130. not. c.

(*c*) Quo nimirum Apostolicam aulam transtulerat post Pascha Romæ celebratum, ut legimus apud Raynaldum ad an. 1304. num. 31.

(*d*) Indicat, ut prænotavimus, diem 4. Junii 1404., quum hic Pontifex XI. Kal. Novembris 1403. ad Petri Cathedram fuerit evectus.

(*a*) Is

Capituli & Cleri Bafilicæ Vaticanæ vifitatio, correctio, & reformatio committitur tribus Cardinalibus Delegatis, quibus plena ad id exequendum confertur authoritas.

Ex Cuftodia Regefti Bullar. Bonifacii IX. lib. 8. an. 6. fol. 146.

Bonifac. IX. 1397. 15. Nov.

BOnifatius Epifcopus Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis Angelo tituli S. Laurentii in Damafo, Francifco tituli S. Sufannæ, ac Chriftophoro tituli S. Ciriaci Presbyteris Cardinalibus. Salutem & Apoftolicam Benedictionem.

Paftoralis officii debitum exigit ut ad ea, per quæ ftatus Ecclefiarum & Monafteriorum & aliorum locorum Ecclefiafticorum falubriter dirigatur, follicitis ftudiis intendamus & ad reformationem illorum, quæ deformata fore confpicimus, adhibeamus follicitudinis noftræ partes. Cum itaque, ficut accepimus, Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe Nobis & Romanæ Ecclefiæ immediate fubjecta, cujus tu Chriftophore Archipresbyter ex conceffione Apoftolica exiftis (a), non modica reformatione indigere nofcatur, Nos ad ipfius Bafilicæ reformationem, prout ex debito paftoralis officii tenemur, paternis & follicitis ftudiis intendentes, circumfpectioni veftræ de qua in hiis & aliis gerimus in Domino fiduciam fpecialem, per Apoftolica fcripta committimus & mandamus, quatenus Deum folum præ oculis habentes, & vocatis ad veftram præfentiam dilectis filiis Priore & Capitulo, feu aliquibus ex Canonicis, ac aliis perfonis dictæ Bafilicæ, de quibus videbitur vobis expedire, prædictam Bafilicam tam in capite quam in membris, ac ipfos Priorem, Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, ac alias perfonas quafcumque ipfius Bafilicæ auctoritate noftra vifitetis, & in eis inquiratis, corrigatis, puniatis, reformetis, ftatuatis, & ordinetis, etiam cum adjectione excommunicationis, fufpenfionis, & interdicti, ac privationis & amotionis Beneficiorum quorumcumque, & aliorum formidabilium pœnarum, prout vobis videbitur faciendum, quæcumque vifitationis, inquifitionis, correctionis, privationis, reformationis, & ordinationis officio noveritis indigere; contradictores & rebelles quoslibet, auctoritate noftra, per cenfuras Ecclefiafticas, appellatione poftpofita, compefcendo. Non obftantibus quibufvis exemptionibus, libertatibus, privilegiis, indulgentiis, conceffionibus, & literis Apoftolicis generalibus vel fpecialibus, ac ftatutis & confuetudinibus ipfius Bafilicæ, quorumcumque tenorum exiftant, per quæ præfentibus non expreffa, vel totaliter non inferta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in noftris literis fpecialis & expreffa mentio fit habenda; præfertim illis quibus caveri dicitur quod Patriarchæ, Archiepifcopi, & alii quicumque Judices ordinarii & Ecclefiaftici non poffunt dictam Bafilicam & ipfos Priorem, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, & perfonas ipfius Ecclefiæ vifitare, aut in eis jurifdictionem aliquam exercere; feu fi præfatis Priori, Capitulo, Canonicis, Beneficiatis, Clericis, & perfonis vel quibufvis aliis communiter vel divifim a Sede Apoftolica fit indultum quod interdici, fufpendi, vel excommunicari, feu extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non poffint per literas Apoftolicas non facientes plenam & expreffam ac de verbo ad verbum de indulto hujufmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum decimofeptimo Kalendas Decembris, Pontificatus noftri anno nono.

Con-

(a) Is eft Chriftophorus Maronus, qui Vaticanæ Bafilicæ pridem Canonicus, mox a Bonifacio IX. renunciatus eft Cardinalis, & Bafilicæ ejufdem Archipresbyter poft obitum Cardinalis Alenconii. Etfi vero Chriftophoro multa ineffet auctoritas quam fecum fert Archipresbyteri dignitas, oportuit tamen ut potiorem illi Pontifex delegaret jurifdictionem, qua munitus Apoftolicam vifitationem inftitueret, eaque, fi opus effet, perageret, quæ Archipresbyteri facultates excedunt, veluti Canonicos, ac reliquos Vaticani Cleri a dignitatibus, ac beneficiis dejicere. Quantam in hoc munere obeundo Archipresbyter, ac duo Cardinales a Pontifice defignati adhibuerint diligentiam, innuit Grimaldus nofter in ferie Archipresbyterorum hæc fcribens: *Hic*, de Marono Archipresbytero loquitur, *cum Francifco Carbono S. Sufannæ Presbytero Cardinali, & Angelo Acciajolo S. Laurentii in Damafo item Presbytero Cardinali a Bonifacio IX. ad ftatum Bafilicæ reformandum deputatus, multa falubriter geffit circa Chori diftributiones.* In noftra Bullarum Collectione hoc primum occurrit exemplum vifitationis juffu Pontificis generatim habitæ in Bafilica Vaticana.

(a) Pom-

Concedit ut Bona, quæ ex Teſtamento Andreæ Marchatantis pauperibus debebantur, ab Exequutoribus Teſtamentariis in Menſam Capitularem Baſilicæ Vaticanæ, injuncto tamen Anniverſarii onere, transferantur.

Ex Cuſtodia Regeſti Bullar. Bonifac. IX. lib 11. An. IX. fol. 116.

Bonifac. IX. 1400. 6. April.

Bonifatius Epiſcopus Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad ea quæ utilitatem Eccleſiarum, & perſonarum Eccleſiaſticarum, præſertim Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac dilectorum filiorum Capituli ipſius Baſilicæ concernere dignoſcuntur, libenter intendimus, eiſque quantum cum Deo poſſumus, favorem benevolum impartimur. Sane Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Franciſci Capuzucchæ Canonici, & Pauli Lottini de Sermineto, ac Antonii Colæ Marroni perpetuorum Beneficiatorum dictæ Baſilicæ, & dilectæ in Chriſto filiæ Joannæ quondam Rici Civis Roman. relictæ exhibita petitio continebat quod olim quondam Andreas Marchatantis Macellarius de Regione Pontis de dicta Urbe, in ultima ſua voluntate condens Teſtamentum, dictam Joannam ejus ſororem ſuam univerſalem heredem inſtituit, eique certa bona mobilia & immobilia ad ipſum Andream ſpectantia tunc expreſſa donavit, & dilectæ in Chriſto filiæ Anaſtaſiæ ejus uxori uſumfructum cujuſdam domus poſitæ juxta Eccleſiam S. Martinelli de Portica (a) & medietatem vinearum ſuarum majorum ſitarum in monte Mauri extra muros dictæ Urbis cum medietate Turris Barchæ Vaſcalis, & Turri conjuncta pro indiviſo cum alia medietate vinearum dicti Teſtatoris, & novem vegetes (b) ad utendum & fruendum quoad viveret, vel quouſque ad ſecunda vota tranſiret reliquit, & voluit dictus Teſtator quod poſt obitum dictæ Anaſtaſiæ, ſeu poſtquam ad ſecunda vota tranſiret, dicta bona & legata pro pauperibus orphanis maritandis, per manus Executorum ſui teſtamenti & ultimæ voluntatis, prout eis videbitur utilius & commodius expedire, deberent elargiri; & hujuſmodi teſtamenti & ultimæ voluntatis eoſdem Executores Franciſcum & Paulum ac Antonium & Joannam conſtituit, prout in Inſtrumento publico deſuper confecto, cujus tenorem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, plenius contineri dicitur. Verum, ſicut eadem petitio ſubjungebat, voluntas ultima dicti Teſtatoris de facili poterit fruſtrari, ſi iidem Executores ante obitum ipſius Anaſtaſiæ, vel antequam ipſa Anaſtaſia ad hujuſmodi vota tranſiret, morerentur. Quare pro parte dictorum Executorum Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut hujuſmodi domum & vineas cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, nec non vegetes prædictas dictis Capitulo poſt obitum dictæ Anaſtaſiæ, ſeu poſtquam ad ſecunda vota tranſierit, elargiri de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, hujuſmodi domum, vineas, & vegetes, ac alia bona, quæ idem Teſtator ultra hæreditatem dictæ Joannæ dimiſit, eidem Capitulo auctoritate Apoſtolica donamus; eis nihilominus injungentes quod Anniverſarium pro ſalutæ animæ ipſius Teſtatoris facere teneantur. Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac voluntate dicti Teſtatoris, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ donationis & immutationis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum octavo Idus Aprilis, Pontificatus noſtri anno undecimo.

Ca-

(a) Pompejanam Porticum hic fortaſſis indigitat. Id ut conjiciam, ea facile ſuadent, quæ Nardinus accuratus ſane ſcriptor, in Opere cui titulus *Roma antica &c.* literis conſignavit. Statuit ille cum primis lib. 6. cap. 3. Theatrum Pompeji olim fuiſſe excitatum in ea Urbis parte, quam Urſinorum palatium (ad Principem Pium hodie pertinet) occupat, areæ Campi Floræ, vulgo *Campo di fiore*, conterminum. Statuit præterea, in anteriori ejuſdem Theatri parte Porticum a Pompejo fuiſſe erectam; incertum vero ait, ad dexterum, an ad ſiniſtrum Theatri latus Porticus illa fuerit producta. Si dexterum intelligas, eodem Nardino teſte cit. lib. 6. cap. 8., Porticus ſedes ibi ſtatuenda, ubi Platea ac Palatium Apoſtolicæ Cancellariæ hodie viſitur. Si ergo ſiniſtrum malis excipere, nihil prohibet quominus Porticum Pompejanam in vicinia Eccleſiæ S. Martini, alias *Martinelli* collocemus; quum Eccleſia illa, ut to. 2. hujuſce Collectionis pag. 434. not. b. præmonuimus, in platea ſacri Montis Pietatis ad noſtra uſque tempora ſteterit. Hanc conjecturam magis adhuc confirmat Tabula in ejuſdem Nardini opere aſſuta ad pag. 346. ubi ſub num. 30. Pompeji Porticus exhibetur, ab eo loco ubi Mons Pietatis hodie extat, non multum diſſita.

(b) Vaſa quædam ſunt ad excipiendum ſervandumque vinum idonea, Italis *Veggie*; Latinis *Dolia*. Adeas Ducangium.

Canonicatus, Præbendæ, ac Dignitates in Basilica Vaticana, necnon in Ecclesiis Lateranensi, & S. Mariæ Majoris, dispositioni Apostolicæ reservantur.

Ex Custodia Regesti Bullar. Martini V. lib. 1. an. 1. fol. 287.

Martinus V. 1418. 4. Maji.

MArtinus Episcopus Servus Servorum Dei ad futuram rei memoriam. Nuper, videlicet Idibus Novembris in crastinum nostræ assumptionis ad summi Apostolatus apicem, inter ceteras Constitutiones & Ordinationes nostras tunc per Nos editas, Constitutiones seu Ordinationes edidimus, quarum tenor sequitur in hæc verba: Idem eadem die reservavit generaliter dispositioni suæ quæcumque Canonicatus & Præbendas ac dignitates, personatus, & officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura in Basilica Principis Apostolorum, nec non in S Joannis Lateranen., ac Beatæ Mariæ Majoris de Urbe Ecclesiis tunc vacantia, & in antea vacatura (a). Idem eadem die declaravit quoscumque etiam de Latere Apostolicæ Sedis Legatos, quavis etiam hactenus super hoc auctoritate sive facultate munitos, per hujusmodi assumptionem non potuisse sive in antea posse disponere quomodolibet de Beneficiis dispositioni Apostolicæ generaliter reservatis; decernens irritum & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ad dilecti itaque filii Hieronymi quondam Joannis Palocii de Fuscis Canonici Ecclesiæ Beatæ Mariæ Majoris de Urbe, qui se tenore Constitutionum sive Ordinationum earumdem indigere asserit, supplicationis instantiam, Constitutiones sive Ordinationes easdem de quodam Libro Cancellariæ nostræ in quo prædictæ nostræ, & quædam nonnullorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones & Ordinationes sunt inscriptæ, de verbo ad verbum fideliter transcribi, & præsentibus adnotari fecimus; volentes, & auctoritate Apostolica decernentes, quod præsentes literæ ad probandum plene Constitutiones sive Ordinationes adnotatas hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & constitutionis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Constantiæ quarto Nonas Maji, Pontificatus nostri anno primo.

Excom-

(a) Inter eos, qui Cancellariæ Apostolicæ Regulas tractant, nondum exploratum satis est quisnam Pontifex quove primum tempore hanc induxerit *Reservationem*. Equidem Jo. Baptista Rigantius nuperus ac sedulus scriptor nihil certo affirmare audet Tom. 1. ad Regul. Cancellariæ Apostolicæ §. 1. in Regulam viii. En igitur dubitationem omnem e medio sublatam præsenti Martini V. Diplomate, quo statum tempus, & certus novæ reservationis author haud obscure indicatur. Illud vero animadversione dignum censeo, Martinum Pontificem eorum dumtaxat Beneficiorum, quæ in Patriarchalibus præcipua sunt, nimirum Canonicatuum ac Præbendarum collationem sibi uni reservasse. Quocirca, ut idem Rigantius monet loc. sup. cit. num. 13., quoad cetera minora Beneficia, ipsosque Patriarchalium Clericatus idem Pontifex nihil immutatum voluit. Ea quippe Patriarchalium Ecclesiarum est dignitas, & conditio, ut jure merito majorum Beneficiorum dispensationem Romanus Pontifex sibi vindicet.

Quum ergo in secundo Collectionis Bullarum nostrarum Tomo pag. 23. legimus, Innocentium VIII. Cardinali Joanni Baptistæ Zeno Basilicæ Vaticanæ Archipresbytero id juris tribuisse, ut Beneficia omnia omnesque Clericatus conferret, colligi inde nequit Prædecessoribus Archipresbyteris vetitum id fuisse, aut hoc Privilegium Innocentii VIII. tempore tunc primum invectum, quum Pontifex Archipresbyteratum Vaticani Templi memorato Cardinali Zeno in Commendam tradidit. Jam enim vel ante Martini V. ætatem minora Beneficia conferre Archipresbyteris & Capitulo solemne erat. Itaque Innocentii VIII. Privilegium eo spectat, ut jus tribuat memorato Archipresbytero conferendi tres Canonicatus, ac cetera minora Beneficia, etsi *quævis specialis vel generalis obsisteret reservatio*, sicut in Diplomatis contextu legitur. Hoc autem aliquid profecto est, quod Archipresbyteri facultates excedit. Juxta hanc sententiam castiganda est *nota a*. quam Tomus II. exhibet *pag.* 233.

(a) Sic

Excommunicationis ſententiam profert in eos, qui ex Vaticano, aut S. Mariæ Majoris Palatio, necnon ex Baſilicis S. Petri & S. Pauli, aut aliis Urbis Eccleſiis res ac bona ad fabricæ uſum neceſſaria furto ſubtracta non reſtituerint, aut fures non revelaverint.

Ex Lib. 4. Literar. de Curia Martini V. an. VI. pag. 235. apud Arch. Apoſt. Vatic.

Martinus V. 1423. 14. Junii.

MArtinus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Quia mundo poſito in maligno, nonnulli cœca cupiditate ſeducti non diſcernentes inter bonum & malum, tanto ad rapiendum aliena etiam in locis ſacris irriverentius improbas manus extendunt, quanto rariores qui ea eripiunt inveniunt objectores, intereſt noſtra ut hujuſmodi pravorum conatibus per noſtræ providentiæ miniſterium reſiſtamus. Nuper ſiquidem ad audientiam noſtram dilecto filio Magiſtro Bartholomæo de Vincio ſcriptore & familiari, ac ſuper reparatione & fabrica Baſilicarum & Eccleſiarum Urbis Commiſſario noſtro nobis referente pervenit quod nonnulli iniquitatis filii, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, nonnulla tabulas ligneas, plumbum, clavos, lapides, ligna, calcem, ferramenta tam nova quam antiqua, necnon canapos, funes, cordas, ſcalas, feras, aſcias, accectas, turbellos, marchios, martellinos, clavos, bullatas, & alia quæcumque bona mobilia tam in Sancti Petri, quam in Beatæ Mariæ Majoris palatiis, necnon in Capella S. Gregorii ſita in ambitu Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in dictæ Baſilicæ & Monaſterii S. Pauli extra muros Urbis Ordinis S. Benedicti Eccleſiis, atque aliis locis Eccleſiaſticis (a), pro reparatione & reformatione Eccleſiarum & locorum dictorum conſiſtentia, furtim ſurripere, ſubtrahere, & uſibus ſuis applicare minime formidarunt in animarum ſuarum periculum, Eccleſiaſticæ libertatis vilipendium, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur malignantium nequitiis obviare volentes, univerſas & ſingulas perſonas eccleſiaſticas & laicales cujuſcumque ſtatus gradus ordinis vel conditionis exiſtant, & quavis alia eccleſiaſtica vel mundana dignitate præfulgeant, quæ tabulas, plumbum, clavos, lapides, ſcalas, lignamina, calcem, ferramenta, & bona hujuſmodi diſtraxerunt rapuerunt & ſuis uſibus applicuerunt, aut ad id præbuerunt auxilium conſilium vel favorem, & quæ alias in præmiſſis culpabiles fuerint, tenore præſentium auctoritate Apoſtolica ſub excommunicationis ſententia requirimus & monemus, quatenus infra ſex dies poſt publicationem præſentium in valvis tam dictæ quam aliarum Eccleſiarum & Baſilicarum ejuſdem Urbis, vel aliis locis publicis faciendam, immediate ſequentes, tabulas, plumbum, clavos, lapides, ſcalas, ligna, calcem, ferramenta, & alia bona hujuſmodi, ſi illa vel aliquod ſeu aliqua ex illis ad valorem decem ſolidorum monetæ Romanæ excedentia ſeu excedens (b), per ſe vel alium ſeu alios ſurripuerint, aut ſurripuerit, vel ſubtraxerit, ſeu ſurreptores aut ſubtractores hujuſmodi ſciverint, vel ſciverit, in locis unde ſurripuerunt vel ſubtraxerunt eadem præfato Bartholomæo Commiſſario reſtituant realiter cum effectu; aut ſi per ſe vel alium ſeu alios non fecerint, ſurreptores & ſubtractores, atque ſcientes & conſentientes ipſos cum nominibus cognominibus & locis habitationum eorum eidem Bartholomæo denuncient, & revelent; alioquin lapſis dictis ſex diebus declaramus ipſos ſurreptores & ſubtractores, ac illos ſcientes hujuſmodi, excommunicationis ſententiam damnabiliter incurriſſe, abſolutionem vero nobis & Suceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſpecialiter reſervamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ requiſitionis monitionis declarationis & reſervationis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem decimooctavo Kal. Julii, Pontificatus noſtri anno ſexto.

Cen-

(a) Mirum ſane, tantam hoc tempore in Urbe Roma latronum fuiſſe copiam, ut nedum in quamplurimas, eaſque præcipuas Urbis Eccleſias, ſed etiam in duo nobiliora palatia vim ſuam exercuerint. Id vero, ut opinor, infelici horum temporum conditioni tribuendum; quamvis enim dirum ac diuturnum ſchiſma fuerit extinctum, nondum tamen in Urbe pax & tranquillitas omnino revixerant.

(b) Solidus, ut ex Grimaldo in Opere de Veron. pag. 38. toties adnotavimus, obolis duodecim cum dimidio commenſuratur. Quo ſemel ſtatuto, jam cuique patet quodnam ſolidis decem majus ſit pretium, quod Pontifex propoſita anathematis cenſura, reſtituendum decernit.

Cenſus Fumentarios in reparationem ædificiorum Baſilicæ Vaticanæ, Lateranenſis Eccleſiæ, ac Monaſterii S. Pauli, ac in alios earumdem Eccleſiarum uſus convertit.

Ex Bullario Caſinenſi tom. 2. conſtitut. ccxci.

Eugenius IV. An. 1431. 15. Martii.

EUgenius Epiſcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Etſi Eccleſiarum & Monaſteriorum omnium ex injuncto nobis deſuper ſupremæ poteſtatis officio curam gerere debeamus, Baſilicæ tamen Principis Apoſtolorum de Urbe, ac Eccleſiæ Lateranenſis, necnon Monaſterii S. Pauli extra muros dictæ Urbis, vigilantiam adhibere nos convenit pleniorem, quo nobis immediate ſubeſſe noſcuntur, ac Baſilica, Eccleſia, & Monaſterium ipſa præ ceteris Orbis Eccleſiis obtinent principatum. Cum itaque Baſilica, Eccleſia, & Monaſterium prædicta propter ſumptuoſitatem ædificiorum quibus pollent, circa illorum, eorumque tectorum manutentionem & conſervationem impenſa non modica indigeant, ad quam illorum facultates, cauſantibus guerris, mortalitatum (*a*), peſtibus, & aliis ſiniſtris eventibus, qui partes has, proh dolor! afflixerunt diutius & affligunt, non mediocriter diminutæ, ſufficere minime dinoſcuntur, Nos cupientes, ut Baſilicæ, Eccleſiæ, & Monaſterii prædictorum, eorumque tecta hujuſmodi manuteneantur diutius & laudabiliter conſerventur; omnes & ſingulas fumentarias ſeu cenſus fumentarios (*b*) vel alias quovis nomine nuncupatas, in provinciis noſtris Romandiolæ & Maſſæ Trabariæ (*c*), earumque Civitatibus Terris Villis & locis, necnon in Feretran. ac Sarſenaten. civitatibus, earumque & aliarum civitatum prædictarum diœceſibus civitatibus diſtrictibus & pertinentiis univerſis, a civibus, terrigenis, caſtellanis, villicis, ac incolis & habitatoribus eorumdem levari ſolvi percepi & exigi conſuetos, Baſilicæ, Eccleſiæ, ac Monaſterio præfatis per dilectos filios Baſilicæ & Eccleſiæ Capitula, ac Monaſterii prædictorum Abbatem & Conventum, ſeu per ipſorum procuratores & nuntios ad hoc ab eis ſpecialiter conſtitutos ſeu alios habentes cauſam ab eiſdem, perpetuis futuris temporibus petendos exigendos levandos & recipiendos, inter ipſos Abbatem Conventum ac Capitula pro rata communiter devolvendos, & pro hujuſmodi tectorum reparatione & conſervatione ac alias in ipſorum Baſilicæ & Eccleſiæ ac Monaſterii utilitatem & commodum convertendos & fideliter exponendos; Motu proprio, non ad Abbatis & Conventus ſeu Capitulorum prædictorum vel alterius pro eis, nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate & certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo in futurum, etiam pro tempore præterito non ſolutos, & adhuc exigi & ſolvi reſtantes; illos videlicet in quibus non eſt alicui alteri ſpecialiter jus quæſitum, & ad Cameram Apoſtolicam ſpectantes, damus aſſignamus concedimus & donamus, ac omne jus omnemque actionem & rationem utilem & directam, tacitam & expreſſam, prætoriam & civilem, nobis & dictæ Cameræ in & ſuper cenſibus & fumentariis hujuſmodi quomodolibet competentia, in Baſilicam Eccleſiam & Monaſterium præfata transferimus, cum civitatibus diſtrictibus & pertinentiis ſupradictis; ipſiſque adjungimus applicamus & appropriamus, provincias civitates diœceſes terras caſtra villas & loca, ac cives & terrigenas caſtellanos villicos incolas & habitatores hujuſmodi, a cenſuum & fumentariarum prædictarum ſolutione, de cetero prædictæ Cameræ facienda, dummodo Abbati & Conventui ac Capitulis præfatis illas annis ſingulis, ſtatutis & conſuetis terminis ſolvant & ſatisfaciant integre cum effectu, abſolventes ac penitus liberantes; ipſis alias in defectum ſolutionis hujuſmodi obligatis remanentibus ſicut prius. Ac Abbati Conventui & Capitulis præfatis, cives terrigenas

(*a*) Sic in impreſſo: ſed aut aliquid deeſt, aut legendum *mortalitatibus*, aut aliter locus caſtigandus.

(*b*) Fumanteria etiam, Fumagia & Foagia, a fumos ſive foco dictos, quod ii per ſingulos focos ſeu domos exigerentur.

(*c*) Quod ex Apennini celſis montibus, a quibus Maſſa Trabaria minime ſejungi debet, ingentes abietes Romam deferrentur ad ſacras ædes & palatia conſtruenda; hinc ipſius Maſſæ Trabariæ nomen derivatum, ſcribit Flavius Blondus in Ital. illuſtr. Vide Nicolai III. diploma to. 1. pag. 175. & notam illi ſubjectam quam infra caſtigabimus in addendis & corrigendis.

(*a*) Se-

nas caſtellanos villicos incolas & habitatores præfatos, ac alios quoſcumque dantes & ſolventes, de habitis & receptis in toto vel in parte quietandi abſolvendi & liberandi cum ſingulis clauſulis opportunis, ac cum eis componendi & remittendi & ſingula alia faciendi, quæ pro commodo & utilitate Baſilicæ Eccleſiæ & Monaſterii tectorum prædictorum expedire viderint, plenam & liberam poteſtatem ac facultatem omnimodam concedentes: Et inſuper omnes & ſingulas conceſſiones locationes aſſignationes & donationes ac alias quaſcumque diſpoſitiones de cenſibus & fumentariis eiſdem, per nos ſeu Prædeceſſores noſtros quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis Secularibus vel Regularibus ſeu Laicalibus, cujuſcumque ſtatus vel conditionis exiſtant, ſeu quavis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, etiamſi fuerint S. R. E. Cardinales, ſub quavis forma vel expreſſione verborum, & ex quibuſvis cauſis ſeu rationibus hactenus perpetuo vel ad tempus factas, quas, ipſarumque tenores & formas præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus plena & expreſſa eſſet præſentibus mentio facienda, ſcientia motu & auctoritate prædictis revocamus caſſamus irritamus & annullamus, ac nullius eſſe decernimus roboris vel momenti: Mandantes quoque dilectis filiis civitatum communitatibus, ac terrarum caſtrorum locorum & villarum prædictarum univerſitatibus, eorumque officialibus quibuſcumque, quocumque nomine vocentur, necnon civibus terrigenis caſtellanis villicis incolis & habitatoribus ſupradictis ſingulariter ſingulis, & univerſaliter univerſis, quatenus ſub pœna excommunicationis, quam contrafacientes incurrere volumus ipſo facto, Abbatem Conventum & Capitula, eorumque procuratores & nuntios, ad petendum exigendum & recipiendum cenſus & fumentarias prædictos, gratanter & benevole recipiant & admittant, eiſque de illis, quantum ad eos ſpectat, reſpondeant & faciant ab aliis reſponderi, & alias eis opportunis favoribus auxiliis & conſiliis aſſiſtant quoties fuerint requiſiti; necnon alios quoſcumque ſe de exactione & perceptione fumentariarum & cenſuum prædictorum, contra ipſorum Abbatis Conventus & Capitulorum ſeu procuratorum ipſorum voluntatem quomodolibet impedientes, ſeu alias ipſos turbantes vel moleſtantes, ad omnem Abbatis Conventus & Capitulorum ſeu procuratorum hujuſmodi requiſitionem capiant detineant, hujuſmodi requiſitionem capiant detineant & arreſtent; illos abſque expreſſa licentia vel conſenſu Abbatis Conventus & Capitulorum vel procuratorum prædictorum, ſatiſfactioneque prævia de receptis ac damnis & impedimentes illatis, nullatenus dimiſſuri. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ dationis aſſignationis conceſſionis donationis abſolutionis liberationis adjunctionis applicationis appropriationis revocationis caſſationis irritationis annullationis conſtitutionis mandati & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ (*a*) milleſimo quadringenteſimo triceſimo (*b*) Martii XV. Pontificatus noſtri anno primo.

Arnal-

(*a*) Sedente Eugenio IV., atque adhortante Blondo Forolivienſi, Pontificii Collegii a ſecretis Notario, in Bullis atque reſcriptis Pontificiis annorum a Chriſti Incarnatione ſupputationem ſcribi primum cœpiſſe, Paulus Middelburgius tradit lib. 13. Paulinæ c. 6. Middelburgi fidem ſequitur Ciaconius in Iſagoge Vitar. Pontif. & Cardd., ac utriuſque narrationi Papebrochius in propylæo menſis Aprilis ſic aliquando adhæſit, ut Bullas pontificatui Eugenii IV. ſuperiores quæ Incarnationis annos exhibent, falſatas atque corruptas eſſe cenſuerit. Profecto veritati adverſantur qui ita ſentiunt. Multa enim, eaque autographa, Romanorum Pontificum diplomata ſuppetunt longe ante Eugenii IV. ætatem excuſa quæ annis Dominicæ Incarnationis notantur ut to. 1. hujus noſtræ Collectionis, & in Bullariis Romano & Caſinenſi, aliiſque videre eſt. Idcirco Papebrochius ipſe in propylæo Maji rejecta tandem Middelburgi & Ciaconii relatione, abiit in Mabillonii ſententiam inferius recitandam. Verumtamen quum pleriſque literis Summorum Antiſtitum qui eundem Eugenium præceſſere, annus dumtaxat pontificatus inſcribatur, omnes vero tum Eugenii tum ejus Succeſſorum Bullæ non ſolum pontificatus ſed etiam Incarnationis annos præferant; ab ipſius Eugenii IV. ævo repetendus eſt mos, Incarnationis annum in ſingulis pontificiis Bullis adnotandi: adeo ut quod Eugenii prædeceſſores identidem agebant, ab eodem Pontifice ejuſque Succeſſoribus fuerit ſemper obſervatum. Quis autem antiquorum Antiſtitum Romanorum primus in literis Apoſtolicis epocha dominicæ Incarnationis uti cœperit, mihi haud ſatis exploratum. Hujus rei auctor eſt S. Leo IX., ſi Mabillonium lib. 2. de Re Diplom. cap. 24. audiamus. Viro doctiſſimo & ſumme oculato fidem præſtandam judico, ſic tamen, ut injuriam inferri nolim quibuſdam diplomatibus ante Leonis IX. pontificatum confectis & Incarnationis annos exhibentibus, niſi hæc vitio aliquo laborare quiſpiam prius demonſtret. Certe, ut alia omittam exempla, in Bullarii Caſin. to. 2. proſtat Benedicti VIII. dicti IX. Conſtitutio quæ enumeratur 87., ac data fertur *anno Incarnationis* 1038.; & in Virdunenſi Chronico Hugonis Abbatis Flaviacenſis apud Labb. Biblioth. MSS. to. 1. p. 136. legitur Joannis Papæ diploma editum *Indictione XIV. anno ab Incarnatione Domini* 971.

(*b*) De more Scriptorum Bullarum a die 25. Martii ducitur anni exordium: nam anno 1431. in S. Petri Cathedram evectus eſt Eugenius IV. Quod ſi anni repetas initium a Kal. Januarii, annus procuſi diplomatis eſt 1431.

(*a*) Alia

Arnaldum Guillermi de Limone ex Ordine Fratrum B.M.deMonte Carmelo Pœnitentiarum in Vaticana Bafilica eligit, ftatuta juramenti formula ab eodem antequam Pœnitentiarii munus exerceat, preftanda.

Ex Lib. Secretor. Eugen. IV. an. 1. pag. 41. apud Arch. Apoft. Vatic.

Eugenius IV. An. 1431. 13. Aug.

EUgenius Epifcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Arnaldo Guillermi de Limone Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Montecarmeli Profeffori, Magiftro in Theologia, in Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe, & Romana Curia Pœnitentiario noftro, falutem & apoftolicam benedictionem.

Religionis zelus, litterarum fcientia, vitæ ac morum honeftas, prudentia fpiritualium, & alia multiplicia probitatis & virtutum merita, quibus perfonam tuam fidedignis fore percepimus infignitam teftimoniis, promerentur ut te gratis & condignis favoribus & gratiis honoremus. Hinc eft quod nos de perfona tua, qui, ut accepimus, in Ecclefia Lateranen. officium pœnitentiariæ ex commiffione Apoftolica aliquamdiu laudabiliter exercuifti (a), plenam in Domino fiduciam obtinentes, te in Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe & in Romana Curia pœnitentiarium noftrum (b) auctoritate apoftolica conftituimus & etiam ordinamus cum honoribus & oneribus confuetis, tibi tenore præfentium committentes ut officium hujufmodi in dictis Bafilica & Curia, ficut alii noftri in eifdem Bafilica & Curia pœnitentiarii illud ibidem gerere & exercere confueverunt, diligenter & fideliter exequaris. Volumus autem quod tu priufquam ipfum officium incipias exercere, in manibus Venerabilis Fratris Jordani Epifcopi Sabinen. majoris pœnitentiarii noftri de hujufmodi fideliter exercendo officio præftes corporaliter juramentum juxta formam præfentibus annotatam, quæ talis eft (c): Ego Arnaldus Guillermi de Limone Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte carmeli Profeffor, Magifter in Theologia, Domini noftri Papæ in Bafilica Principis Apoftolorum de Urbe & Romana Curia pœnitentiarius, ab hac hora in antea fidelis ero beato Petro fanctæque Romanæ Ecclefiæ, ac Domino meo Domino Eugenio Papæ IV. ejufque Succefforibus canonice intrantibus, neque ero in facto, confilio, & confenfu ut vitam perdant aut membrum, vel capiantur mala captione; confilium quod per fe, vel nuntium fuum feu literas mihi credituri funt, figno verbo vel nutu me fciente ad eorum damnum vel præjuditium nulli pandam; fi damnum illorum tractari fcivero, pro poffe meo impediam ne fiat; quod fi per me impedire non poffem, per nuntium aut literas eis fignificare curabo, vel illi per quem citius ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum & Regalia Sancti Petri & omnia jura Romanæ Ecclefiæ quæ habet ubique manutenebo totis viribus & defendam, ac adjutor eis ero ad retinendum & defendendum contra omnem hominem. Res quoque ipfius Domini Papæ & Ecclefiæ Romanæ, quæ meæ cuftodiæ committentur, diligenter cuftodiam, & fideliter reaffignabo. Ambaffiatas etiam & quæcumque alia negotia mihi commiffa firmiter portabo, ac fideliter & diligenter referam fine fraude. Pro confeffionibus audiendis & abfolutionibus faciendis, feu aliis quæ fpectant ad meum officium, nihil omnino per me aut alium exigam vel petam aut recipiam, etiam fub titulo feu fpecie eleemofynæ vel enfenii vel mutui vel alio quovis modo, & non abfolvam vel difpenfabo fcien-

(a) Alia fuppetunt exempla Pœnitentiariorum, qui a Lateranenfi ad Bafilicam Vaticanam fingulari quodam Privilegio translati funt. Confulas in rem hanc Innocentii VII. diploma relatum in Bullario noftro Tom. 2. pag. 62.

(b) Vaticanæ Bafilicæ Pœnitentiarii, non jam communi vocabulo ut ceteri, fed præcipuo quodam titulo, Romani Pontificis Pœnitentiarii denominantur. Cur vero hoc donentur nomine, habes ex Onuphrio Panvinio, *in Oper. de præftant. Bafil. Vatican. lib. 5. cap. 15.*

(c) Hanc juramenti formam non jam ab Eugenio IV. primum fuiffe invectam patet ex literis Summorum Pontificum, qui Eugenium præceffere. Confulatur Conftitutio Innocentii VII. relata in fecundo Collectionis noftræ Tomo pag. 64., in qua RomanusPontifex fatetur Honuphrium Angeluccium inBafilicæ Vaticanæ Pœnitentiarium pridem electum, jam tum a tempore Urbani VI. *præftitiffe in forma folita juramentum*. An vero Eugenius IV. juramenti formæ quæ antea in ufu erat, quidpiam addiderit, definire non aufim.

(a) Hafce

ſcienter in aliquo caſu mihi non permiſſo, nec ſcienter quemquam abſolvam a peccato vel peccatis aliquibus in aliquo caſu ambiguo, nec etiam in hujuſmodi caſu ambiguo ſcienter cum aliquo diſpenſabo niſi de ſpeciali mandato Summi Pontificis vel Pœnitentiarii majoris cui exprimam dictum caſum ſine alicujus revelatione vel expreſſione perſonæ, & non injungam pœnitentias pecuniarias expreſſe mihi vel alicui certæ perſonæ vel ordini meo aut alteri applicandas. Super reſtitutionibus injungendis & faciendis ſervabo prout eſt per piæ memoriæ Dominum Benedictum Papam XII. ordinatum, & ſupradicta omnia & ſingula promitto & juro attendere & obſervare ſine omni dolo & fraude ac malitia. Sic me Deus adjuvet & hæc Sancta Dei Euangelia. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, ordinationis, commiſſionis & voluntatis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo primo, Idibus Auguſti Pontificatus noſtri Anno primo.

Vultum Sanctum oſtendi præcipit Oratoribus Imperatoris Æthyopum.

Ex lib. 1. Secretorum Eugenii IV. an. XI. pag. 108. apud Archivum Apoſtolic. Vatican.

Eugen. IV. 1441. 4. Octob.

EUgenius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Canonicis, & Capitulo Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Cum dilectos filios Andream Abbatem S. Antonii de Ægypto, & Petrum Diaconum Oratores Magni Principis Conſtantini Imperatoris Æthiopum ſive ut dicitur Preſbyteri Joannis, qui devotionis cauſa ad Almam Urbem præſentialiter ſe conferunt, cupiamus pro eorum majori edificatione, atque ut prædictum Imperatorem alioſque ſibi ſubjectos Reges, & Principes & populos pene . . . . . ad unionem cum Eccleſia Occidentali, quam apud Nos quærere advenerunt, facilius adducere, & inclinare poſſint, ſane tam * Dei, & Salvatoris noſtri Sanctam, ſive ut dicunt Sanctam Veronicam videre; & vos conſtitutionibus, & aliis ordinationibus illius Eccleſiæ juramento firmatis (a) id extra debita & conſtituta tempora facere prohibeamini, devotioni veſtræ, ut ipſam Sanctam nunc quando non ſunt tempora inſtituta, prædictis Oratoribus cum debito & ſolito modo reverenter oſtendatis; prohibitionibus ſupradictis, Juramento, a quo auctoritate Apoſtolica tenore præſentium vos hac vice tantum reddimus abſolutos, & aliis in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque, ſimilibus tenore & auctoritate præcipimus & mandamus.

* l. *effigiem*, *imaginem*, aut quid ſimile.

Datum Florentiæ quarto nonas Octobris anno undecimo.

Men-

(a) Haſce Eugenii literas commemorat Grimaldus noſter in Opuſculo de SS. Veronicæ Sudario pag. 62., eas tamen non exſcribit: Idem author pag. 156. præfati Operis attexit integram juramenti formulam a Canonicis Baſilicæ Vaticanæ olim recitandam antequam in Canonicos reciperentur. Ex ea colligimus nulli Canonicorum fas Veronicam oſtendere extra ſtatos anni dies; Hi vero numerantur, Dominica prima poſt octavam Epiphaniæ; dies majoris hebdomadæ; & feſtum Aſcenſionis Servatoris Chriſti. Si vero ex mandato Pontificis alio quopiam tempore ſacra Imago alicujus aſpectui viſenda proponeretur, id fieret, ex vi juramenti, nocturno tempore, & clauſis Baſilicæ januis. Hinc liquet quo tendant Pontificis Eugenii verba, quæ a perjurio Canonicos eximunt, & Veronicam *debito & ſolito modo* exhibendam decernunt.

(a) An

Menſæ Capitularis Domum aliis ædibus commixtam, ideoque parum utilem, permutari, aut etiam vendi poſſe concedit ea lege, ut pretium inde colligendum in Baſilicæ utilitatem convertatur.

Ex Cuſtodia Regeſti Bullar. Eugen. IV. lib. 5. an. IX. fol. 106.

Eugen. IV. 1443. 9. Octob.

EUgenius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Magiſtro Georgeo de Cæſarinis Notario noſtro, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Ad ea ex Apoſtolicæ ſervitutis officio libenter intendimus, per quæ, cum Eccleſiarum utilitate, Nobis, & Romanæ Eccleſiæ devotarum perſonarum commoditati valeat ſalubriter provideri. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Prioris & Capituli Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe petitio continebat, quod ipſi conſiderantes quod pars unius domus ſitæ in dicta Urbe in via Papæ, ad eorum Capitularem Menſam legittime pertinens, pro eo quod interior pars ejuſdem domus ad dilectum filium Antonium de Caſarellis Decretorum Doctorem, Civem Rom., & Conſiſtorii noſtri Advocatum pertinet, & a duobus dictæ domus ſunt domus patrimoniales dicti Antonii, & a quarto lateribus ſita domus alterius Romani Civis, dictis Priori & Capitulo parum utilis redditur, habitis inter ſe diverſis ſuper hoc tractatibus cum præfato Antonio, qui eorum partem prædictum propter hujuſmodi contiguitatem habere deſiderat, concluſerunt, illam cum eo pro aliis mobilibus bonis, eis & dictæ Menſæ utilioribus permutare, aut pretio, ex quo eidem Menſæ utiliora & commodiora bona quærantur, perpetuo concedere & liberare, ſi ad id eis apoſtolicæ Sedis auctoritas ſuffragetur. Quare pro parte dictorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis ſuper hiis providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur certam de præmiſſis notitiam non habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi, permutationem aut venditionem hujuſmodi, ſi fiat, in evidentem dictæ Menſæ utilitatem cedere inveneris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, præfatis Priori & Capitulo illas faciendi eadem auctoritate licentiam largiaris (a). Attente quoque provideas quod ſi venditio fiat, pretium apud fidum aliquem deponatur, ut inde utilior eidem Baſilicæ emptio fiat; ita quod non ſit dubium venditionem ipſam eidem Eccleſiæ profuturam. Non obſtantibus Conſtitutionibus apoſtolicis, necnon dictæ Baſilicæ ab apoſtolica Sede conceſſis, privilegio, gratiis quaſvis clauſulas derogatorias habentibus, quarum tenores hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, etiamſi de illis plena & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, ac ejuſdem Baſilicæ etiam juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio, ſeptimo Idus Octobris, Pontificatus noſtri Anno tertiodecimo.

Decer-

(a) An domus iſta Antonio Caſarello venditionis aut permutationis titulo conceſſa fuerit, aut etiam inſequentibus annis ad alios emtores pervenerit, nobis hactenus incompertum. Hanc tamen Bullam ideo miſſam facere noluimus, ut, ſi forte domus alienatio aliquando innoteſcat, notum item ſit ejuſmodi contractum Apoſtolica auctoritate fuiſſe celebratum.

(a) Quo

Decernit, ut Bona ac reditus Hoſpitalis S. Bartholomæi extra Civitatem Aſculanam attribuantur Hoſpitali S Mariæ de Scopa aut de Caritate in eadem Civitate poſito, quod immediatæ Capituli Vaticani juriſdictioni eſt obnoxium.

Ex Cuſtodia Regeſti Bullar. Nicolai V. lib. 7. an. v. fol. 233.

Nicolaus V. 1450. 2. Junii.

NIcolaus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Archidiacono Eccleſiæ Aſculan. ſalutem & apoſtolicam Benedictionem.

Ad ea, per quæ Hoſpitalia & alia pia loca miſericordiæ operibus deputata poſſint in hujuſmodi officii perpetua firmitate ſubſiſtere, & de bono in melius proſperari, pauperum quoque & miſerabilium perſonarum neceſſitatibus, prout appetimus, ſubveniri, libenter intendimus, eaque favoribus proſequimur opportunis. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Archipresbyteri, & Capituli Principis Apoſtolorum de Urbe, ac Communitatis Civium Civitatis noſtræ Aſculan petitio continebat, quod licet dilecti filii Confratres diſciplinatorum Hoſpitalis & Capellæ Sanctæ Mariæ de Scopa, alias de Charitate, Aſculan. quod præfatæ Baſilicæ immediate ſubjectum exiſtit (a), tam Peregrinorum, quam Civium ad ipſum Hoſpitale pro tempore accedentium, hoſpitalitatem ſatagant conſervare, tamen ejuſdem Hoſpitalis fructus, redditus, & proventus ſunt adeo tenues & exiles, quod ex illis, qui ultra decem Florenos auri de Camera non valent annuatim, hujuſmodi hoſpitalitas commode conſervari non poteſt, & eiſdem pauperibus in eorum neceſſitatibus ſubveniri. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, ſi Eccleſia ſive Hoſpitale Sancti Bartholomæi extra muros Aſculan, quod Eccleſiæ Lateran., immediate ſubjectum exiſtit, & in quo nulla hoſpitalitas conſervatur ad præſens, cujus fructus, redditus, & proventus ſexaginta Florenorum auri ſimilium, ſecundum communem extimationem, valorem annuum non excedunt, ut aſſeritur, cedente vel decedente Venerabili Fratre noſtro Alexandro Epiſcopo Terracinen. qui illud obtinet in Commendam, vel alias ipſum Hoſpitale quomodolibet dimittente, prædicto Hoſpitali de Scopa perpetuo uniretur, Confratres antedicti pro Infirmorum & pauperum hujuſmodi ſubventione hoſpitalitatem conſervare poſſent, ac Infirmis Peregrinis, & Civibns neceſſaria decentius miniſtrare; Quare pro parte Archipresbyteri, Capituli, & Communitatis prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper hiis paterna pietate conſulere, & opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui pietatis officia, & charitatis opera ubilibet exerceri, ac pauperibus Infirmis de opportuno operis præſidio ſubveniri intenſis deſideriis affectamus, de præmiſſis certam notitiam non habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi & poſtquam vocatis qui fuerint evocandi, tibi de præmiſſis legitime conſtiterit, Hoſpitale ſancti Bartolomæi prædictum cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, quam primum per ceſſum vel deceſſum, vel alias quovis modo vacare contigerit, eidem Hoſpitali in perpetuum unias, annectas, & incorpores; ita quod cedente vel decedente Commendatario prædicto, aut illud alias quomodolibet dimittente, liceat Confratribus

(a) Quo tempore domus hæc hoſpitalis Confratribus S. Mariæ de Scopa fuerit tradita, paucis aperiam. Jam tum ab anno 1346. 16. Novembris die Archipresbyter, Capitulum, & Canonici Vaticanæ Baſilicæ, inſtantibus Confratribus Societatis S. Mariæ *de Scopa*, ſive *de Caritate*, domos quaſdam cum horto, ac hoſpitali Aſculi poſitas conceſſere, ut pietatis opera erga infirmos ac pauperes iidem Confratres exercerent. Rurſum anno 1387. 15. Martii Vaticanum Capitulum, quod pridem conceſſerat, ratum habuit; ac inſuper, ut Confratrum votis annueret, indulſit, ut novum in pauperum levamen ædificari poſſet domicilium in ſolo Baſilicæ S. Petri ſubjecto; atque hoc pacto, nova extruenda domus & Baſilicæ juri ſubeſſet, & privilegia omnia quæ Romani Pontifices Leo IX. Gregorius item IX. & Innocentius VI. Eccleſiis ac domibus quæ Vaticano ſolo inædificantur, elargiti fuerant, haberet communia. Cenſus item in ſubjectionis argumentum quotannis ſolvendus ſtatutus eſt, qui etiamnum ſolvitur. Hæc patent ex monumentis quæ in Eccleſiarum Baſilicæ Vaticanæ ſubditarum indice Corradus exſcripſit pag. 134. & ſeqq. Patet hinc quanta olim fuerit Vaticani ſoli prærogativa, quam tamen novo diplomate confirmatam novimus a Julio II., ut patet in Bullarii noſtri tom. 2. pag. 339.

bus dicti Hospitalis de Scopa, qui pro tempore fuerint, ipsius Hospitalis sancti Bartholomæi corporalem possessionem auctoritate propria apprehendere, illiusque fructus, redditus, & proventus recipere & retinere, eosque in Hospitalium ac pauperum Infirmorum hujusmodi usus & subventionem, juxta formam Constitutionis Clementis PP. V. Prædecessoris nostri in Concilio Viennen. super hoc editam, convertere, & perpetuo retinere, dioecesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita. Non obstantibus Constitutionibus apostolicis, necnon dictæ Ecclesiæ juramento, confirmatione apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus contrariis quibuscumque, ac privilegiis, indulgentiis, & Litteris apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, earumque totis tenoribus habenda sit in nostris Litteris mentio specialis. Volumus autem quod si unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi per te vigore præsentium fieri contigerit, ut præfertur, iidem Confratres censum debitum præfatæ Lateranen. Ecclesiæ solvi consuetum solvere, ac alia pro tempore illi incumbentia onera supportare debeant, ac etiam teneantur. Proviso etiam quod propter unionem, annexionem, & incorporationem prædictas Hospitale Sancti Bartholomæi præfatum ad prophanos usus velut hereditas nullatenus redigatur; & insuper ex nunc irritum decernimus & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo, quarto Nonas Junii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Castri Nonciliani venditionem fieri permittit, instantibus Capitulo Basilicæ Vaticanæ, Abbate Ecclesiæ S. Pauli extra muros Urbis, ac Priore Lateranensis Ecclesiæ, quibus idem jus eademque inerat portio in eodem Castro.

Ex Custodia Regesti Bullar. Nicolai V. lib. x. an. v. fol. 16.

Nicolaus V. 1451. 18. Junii.

NIcolaus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Georgio de Cæsarinis Canonico Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Notario nostro, & Corrado de Monte Politiano nostro in eadem Basilica Vicario, salutem, & apostolicam Benedictionem.

In apostolicæ dignitatis specula licet immeriti, disponente Domino, constituti, ad ea nostri Ministerii partes libenter concedimus, per quæ Ecclesiarum, præsertim Patriarchalium, & Monachorum omnium statui prospero, & utilitati salubriter consulatur. Sane pro parte dilectorum filiorum Capituli & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Abbatis S. Pauli extra muros dictæ Urbis, necnon Prioris Lateranen. per Priorem gubernari nuper decreti Monasteriorum, & Conventuum eorumdem nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ex Territorio seu Tenimento diruti & inhabitati Castri Nonciliani Nepesin. Dioec. & ad Basilicam necnon *Monasteria præfata* æquis portionibus legitime pertinente (*a*), modica proveniat utilitas, si Territorium sive Castrum cum Tenimento hujusmodi venderetur, & illius pretium in emptionem aliarum possessionum magis utilium, sive in reparatione Basilicæ & Monasteriorum prædictorum concederetur, cederet in eorum evidentem utilitatem; Quare pro parte Capituli & Canonicorum, necnon Abbatis, Prioris, & Conventuum eorumdem nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis super hiis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui de præmissis certam notitiam non habemus, ac Castrum & Territorium hujusmodi, necnon illius qualitates, confines, & verum valorem præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus de præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis

(*a*) In magno Scripturarum Indice qui in Archivo Basilicæ Vaticanæ servatur, Castro huic *Nucigliani*, & *Ancigliani* nomen tribuitur. Etsi vero circa nomen discrimen aliquod occurrat, de re tamen satis constat. Semidea de Ursinis an. 1421. supremis tabulis Castrum hocce legavit Basilicæ Vaticanæ, ac Ecclesiis Lateranensi, & S. Pauli, æquis partibus post mortem Comitissæ Anguillariæ dividendum. Advenit tandem Legati dies, ac unaquæque ex tribus Ecclesiis possessionem Castri nacta est. Quia vero ubi multi sunt rerum condomini, aut rara est concordia, aut segnius negocia expediuntur, oportebat Castrum alienare, ut ex pretio quod inde obveniret, suam quisque partem seorsim acciperet. Itaque Castri venditio annuente Pontifice effectum sortita est; idque ex eo colligimus, quod inter Basilicæ Vaticanæ bona ejusmodi Castrum jam non numeretur. Memoratum Semideæ Testamentum extat in Archivo nostro Capitulari Capf. 42. fasc. 166.

(*a*) Pius

cumstantiis universis auctoritate nostra vos diligenter informetis, & si per informationem hujusmodi ita esse, ac venditionem prædictam, si fiat, in evidentem Basilicæ, & Monasteriorum hujusmodi utilitatem cedere repereritis, super quo vestrum cujuslibet conscientiam oneramus, Capitulo, Canonicis, Abbati, Priori, & Conventibus præfatis Castrum cum Territorio seu Tenimento hujusmodi quibusvis Personis vendendi cum omnibus & singulis solemnitatibus & cautelis in talibus adhiberi solitis, eadem auctoritate nostra licentiam largiamini. Volumus autem quod si venditionem hujusmodi per ipsos fieri contigerit, ut præfertur, pretium ex ipsa venditione proveniens, in emptionem aliorum bonorum magis utilium, sive reparationem Basilicæ & Monasteriorum prædictorum penitus convertatur. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, necnon Basilicarum & Ecclesiæ earumdem Juramento, confirmatione apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo, quartodecimo Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Jus tribuit Capitulo Basilicæ Vaticanæ, ut domos aliquot ruinæ proximas, itemque nonnullas possessiones minus utiles vendere, aut etiam permutare possit, ut Mensæ Capitularis utilitati consulatur.

Ex Custodia Regesti Bullar. Pauli II. lib. 6. an. III. fol. 62.

Paulus II. 1466. 14. Martii.

PAulus Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Dominico Episcopo Brixien. nostro in spiritualibus in Urbe Vicario, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Ex injuncto Nobis desuper Apostolicæ servitutis officio ad ea libenter, ut tenemur, intendimus, per quæ Ecclesiarum omnium Patriarchalium, præcipuæ atque potioris prerogativæ titulo & dignitate fulgentium, commodis & utilitatibus salubriter consulatur. Dudum siquidem a Nobis emanarunt literæ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus Servus &c. Ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Anno primo. Cum autem, sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Prioris & Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe petitio continebat, ipsi ex nonnullis domibus sive domunculis antiquis ac ruinosis in dicta Urbe, non tamen in viis principalibus, sed remotis (a) & quibusdam aliis consimilibus possessionibus in diversis locis extra Urbem prædictam consistentibus, & ad dictam Basilicam legitime pertinentibus, quæ in dies obliterantur, & ob illarum vetustatem ad ruinam quodammodo vergunt, nullam vel modicam utilitatem percipiant, & propter alia eis incumbentia onera illas, quæ reparatione non modica indigere noscuntur, reparare nequeant ut deceret, & quæ nisi eis de opportuno reparationis remedio succurratur, absque ruinæ periculo & ipsius Basilicæ jactura diuturne non subsistunt. Et sicut eadem petitio subjungebat, si domus & possessiones hujusmodi plus offerentibus venderentur, & ex illorum pretiis aliæ possessiones magis utiles & accommodæ emerentur, seu eædem minus utiles domus & possessiones pro aliis magis utilibus permutarentur, ex hoc ipsorum & dictæ Basilicæ conditio melior redderetur; Quare pro parte Prioris & Capituli prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eorum & ipsius Basilicæ indemnitatibus super hiis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui de præmissis certam notiam non habemus, domorum

(a) Quænam fuerint hæ domus & mole exiguæ, & structura ruinosæ, quarum alienatio præsenti Diplomate permittitur, nobis assequi non licuit; nullo quippe indicio aut limite circumscribuntur. Numquid igitur irrito labore in Bullarum Appendice hanc retulimus Constitutionem? Imo vero provido, ut putamus, consilio, a nobis id gestum. Compertum nobis est, novum & accuratiorem Domorum, quas Capitulum Vaticanum possidet quamplurimas, in præsentiarum Indicem multo cum labore instaurari. Ut ergo industrio Viro qui huic Operi incumbit, lucem aliquam præferamus, hasce literas consulto edidimus, e quibus, si forte hisce temporibus in domorum alienationem nullo Apostolico jussu probatam incurrat, haud temere affirmare queat multiplices contractus a Capitulo initos, validos fuisse ac legitimos, quum Pontificis Decreto generatim edito omnes innitantur.

rum five domuncularum & possessionum earumdem confines & situationes præsentibus pro expressis habere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus quatenus de eisdem præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis universis juxta litterarum prædictarum continentiam & tenorem auctoritate nostra te diligenter informes, & si per informationem hujusmodi ita esse, ac venditiones hujusmodi si fiant in evidentem ipsius Basilicæ utilitatem cedere repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, eisdem Priori & Capitulo domos sive domunculas ac possessiones prædictas plus offerentibus vendendi & alienandi, aut pro aliis magis utilibus immobilibus bonis permutandi, & si illas vel eorum aliquas vendi contigerit, pretia ex eis provenientia in emptionem aliarum possessionum sive bonorum immobilium ipsi Basilicæ utiliorum, & ex quibus magis commodum evidenter proveniat, convertendi, cum consilio tamen Venerabilis Fratris nostri Episcopi Tarvisin., nec non dilecti Filii Vicarii ejusdem Basilicæ pro tempore existentis auctoritate nostra licentiam largiaris. Volumus autem quod si domos & possessiones prædictas vendi contigerit, ut præfertur, pretium ex eis proveniens penes aliquam idoneam personam fide & facultatibus locupletem interim, donec ex eis alia utiliora bona empta fuerint, deponatur, ac etiam conservetur. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non statutis & consuetudinibus ejusdem Basilicæ, juramento, confirmatione Apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto (*a*), pridie Idus Martii, Pontificatus nostri anno secundo.

Pauli II. Literas, quibus Monasterium S. Pauli in Castro Podii Donadei positum, ac Vaticano Capitulo subjectum, Fratribus Ordinis Minorum de observantia, salvo tamen quo ad Monasterii reditus ejusdem Capituli jure, tribuitur, laudat, & confirmat.

Ex Custodia Regesti Bullar. Sixti IV. lib. XI. an. I. fol. 116.

Sixtus IV. 1471. 25. Augusti.

SIxtus Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Dominico Episcopo Brixien. nostro in Urbe in spiritualibus Vicario, Salutem & Apost. Benedictionem.

Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu, literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum tamen sortiantur effectum. Dudum siquidem per felicis recordationis Paulum* PP. II. Prædecessorem nostrum accepto quod dilecti filii Capitulum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Universitas Castri Podii Donadei Sabinen. Dioec. temporali dominio dicti Capituli subjecti, provide attendentes quod apud Castrum ipsum non erat aliqua domus pro usu & habitatione Professorum Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, ad quos Incolæ dicti Castri, propter fructus uberes quos Christifidelibus prædicationibus verbi Dei, & eorum exemplis afferre solent, specialem gerebant devotionis affectum, quodque structuræ & ædificia Monasterii olim Monialium S. Pauli extra muros dicti Castri eidem Basilicæ cum suppressione Abbatissalis dignitatis inibi alias canonice uniti (*b*) incipiebant vetustate confiniri, & paulatim in se

* l. *Pium*.

(*a*) Aut sexagesimo sexto, juxta communem supputandi annos rationem.

(*b*) Pius II. an. 1463., ut liquet ex illius literis prolatis tom. 2. hujusce Collectionis pag. 177. Castrum Podii Donadei, hodie *Poggio nativo*, ac illi conjunctum Monasterium S. Pauli, quod Moniales Ordinis S. Augustini inhabitabant, in Mensam Capitularem Basilicæ Vaticanæ multa inopia laborantem transtulit; Ordinis instituto, quod in eo jam pene defecerat, penitus sublato. Ita quidem res habuit, si mox relatam Pii II. Constitutionem expendamus, in qua Summus Pontifex non venditionis titulo, sed *ex mera liberalitate*, atque *ut Basilicæ Principis Apostolorum necessitatibus* utiliter consuleret, Castrum hocce in Mensam Capitularem ejusdem Basilicæ se transtulisse fatetur. At si in Apostolicas Sixti IV. Literas, quas Collectionis nostræ Tomus alter exhibet pag. 210. oculos conjiciamus, non a gratuita donatione, sed a venditionis contractu Castrum illud ad mensam nostram Capitularem accessit; Sic enim Sixtus IV. loquitur: *ac demum dilectis filiis Archipresbytero & Capitulo Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe pro certo pretio tunc expresso per ipsius Cameræ Prælatos, Præsidentes, & Clericos, seu Apostolicam Sedem venditum, seu alias concessum extitit*. Ad hanc antilogiam e medio tollendam duplex occurrit responsio. Aut enim post gratuitam Pii II. donationem Capitulum Vaticanum ad Castri pretium solvendum adactum fuit; aut, quod verosimilius est, in expositiva, ut ajunt, Sixtinæ Constitutionis parte, verba quæ supra recitavimus ad consuetum Datariæ stylum pertinet; ut nimirum aut venditionem, aut aliam quamcumque alienationem generatim exprimant; quod clarius indicant quæ sequuntur verba, *seu alias concessum extitit*. In hanc posteriorem responsionem lubentius inclinamus; alioquin jure fortasse minus æquo Sixtus IV. Castrum Podii Donadei a Mensa Capitulari divulsum Sabelliis rursum attribuisset, nulla interim loco pretii quod Capitulum persolverat, statuta compensatione. Consulas in rem hanc aliam Sixti IV. Constitutionem pag. 213. Bullarii nostri.

(*a*) De-

in se ipsa collapsa ad ruinam tempore procedente deveniebant; & quod si ædificia dicti Monasterii ad formam domus Fratrum Prædicatorum cum opportunis ædificiis reformarentur, & reformata cum Ecclesia, Campanili humili, Campana, Cœmeterio, Dormitorio, Refectorio, Claustro, Ortis, Ortalitiis & aliis necessariis officinis pro eorumdem Fratrum perpetuis usu & habitatione applicarentur, ex hoc saluti animarum, ac voto & desiderio incolarum dicti Castri, conservationique ædificiorum prædictorum cum divinorum inibi officiorum celebratione in Ecclesia & Oratorio prædictis opportune consuleretur; ac propterea affectabant domos & ædificia prædicta cum illis adjacentibus ortis & ortalitiis Fratribus prædictis, ut præfertur, applicare; ac eidem Prædecessori pro parte Capituli & Universitatis prædictorum humiliter supplicato, ut Capitulo præfato Monasterii structuras & ædificia prædicta cum ortis ortalitiis, & aliis necessariis officinis hujusmodi Fratribus prædictis donandi, nec non eisdem Fratribus pro eorum usu & habitatione hujusmodi illa recipiendi, & perpetuo inhabitandi licentiam concedere, ita tamen quod unio, annexio, & incorporatio prædictæ quoad reliqua bona & jura dicti Monasterii in suis efficacia & virtute remanerent, liceretque Capitulo præfatis alias juxta illorum pertinentiam atque formam bonorum eorumdem fructus redditus & proventus in suos & eorum Mensæ Capitularis usus & utilitatem convertere & perpetuo retinere in omnibus & per omnia, ac si domus structuræ & ædificia prædicta non concederentur, aliasque in præmissis & circa præmissa opportune providere de benignitate Apostolica dignaretur; idem Prædecessor qui votis illis quæ ad religionis propagationem, & divini cultus incrementum, ac animarum salutem tendebant, libenter annuebat, hujusmodi supplicationibus inclinatus, voluit & concessit sub datum videlicet Nono Kalendas Augusti Pontificatus sui anno septimo, certo Judici dari in mandatis ut Capitulo & Universitati præfatis structuras & ædificia prædicta cum Ecclesia, Campanili humili, Campana, Cœmeterio, Dormitorio, Claustro, Ortis, Ortalitiis & aliis necessariis officinis ad usum domus Fratrum dicti Ordinis reformandi, eisdemque Capitulo illa sic reformata cum officinis hujusmodi dictis Fratribus donandi & concedendi, ac Fratribus præfatis illa pro eorum perpetuis usu & habitatione hujusmodi recipiendi & perpetuo inhabitandi Apostolica auctoritate licentiam concederet, Jure tamen Parochialis Ecclesiæ & cujuslibet alterius in omnibus semper salvo, & sine cujuscumque præjudicio. Et nihilominus unionem, annexionem, & incorporationem prædictas, quoad reliqua bona & jura dicti Monasterii, in suis efficacia & virtute *, licereque Capitulo præfatis alias juxta unionis annexionis & incorporationis earumdem continentiam atque formam, bonorum eorumdem fructus redditus & proventus in suos & Mensæ præfatæ usus & utilitatem convertere & perpetuo retinere in omnibus & per omnia, perinde ac si domus, structuræ, & ædificia prædicta dictis Fratribus non concederentur, eadem auctoritate declaravit. Et insuper idem Prædecessor, si licentiam hujusmodi per eumdem Judicem concedi contingeret, domui ac Guardiano & Fratribus qui illa pro tempore inhabitarent, ut omnibus & singulis privilegiis immunitatibus favoribus & indultis domibus & Fratribus dicti Ordinis in genere concessis uti potiri & gaudere libere & licite valerent, gratiose indulsit. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifatii PP. VIII. etiam Prædecessoris nostri inhiben. ne quorumvis Ordinum mendicantium Fratres ad inhabitandum nova loca recipere, seu jam recepta mutare præsumerent sine Sedis Apostolicæ licentia speciali, de prohibitione hujusmodi faciente expressam mentionem, & aliis Apostolicis Constitutionibus contrariis quibuscumque. Ne autem de voluntate, concessione, ac indulto præfatis Pauli Prædecessoris prædicti, pro eo quod super illis ipsius Pauli Prædecessoris literæ, ejus superveniente obitu, confectæ non fuerint, valeat quomodolibet hæsitari, ac ne Capitulum & Universitas ac Fratres præfati illarum propterea frustrentur effectu, volentes & dicta auctoritate decernentes quod voluntas, concessio, & indultum Pauli Prædecessoris hujusmodi perinde a dicta die Nono Kalendas Augusti sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Pauli Prædecessoris hujusmodi literæ sub dictæ diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur, eædemque præsentes literæ ad probandum plene voluntatem, concessionem, & decretum prædicta ubique sufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur, Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus juxta easdem voluntatem & concessionem Pauli Prædecessoris præfati, sine cujuscumque præjudicio, Capitulo & Universitati præfatis domos, structuras, & ædificia prædicta, ut præmittitur, reformandi, & eisdem Capitulo illa Fratribus prædictis pro eorum perpetuis usu & habitatione donandi & concedendi, ac Fratribus præfatis illa pro hujusmodi usu & habitatione recipiendi & perpetuo

* sup. *remanere*

petuo inhabitandi, præfata auctoritate licentiam largiaris (a); jure tamen Parochialis Ecclesiæ & cujuslibet alterius in omnibus semper salvo. Et nihilominus unionem, annexionem, & incorporationem prædictas, hujusmodi donatione & concessione nequaquam obstantibus, in suis prioribus efficacia & virtute, quoad reliqua bona & jura dicti Monasterii remanere debere, licereque Capitulo præfatis, concessione & donatione ædificiorum hujusmodi non obstantibus, alias juxta unionis annexionis & incorporationis prædictarum vim, continentiam, atque formam bonorum & jurium eorumdem, dicti Monasterii fructus, redditus, & proventus in suos & dictæ Mensæ usus & utilitatem convertere, ac perpetuo retinere in omnibus & per omnia, perinde ac si domus structuræ & ædificia hujusmodi dictis Fratribus non concederentur, eadem auctoritate declares. Non obstantibus supradictis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo primo, octavo Kalendas Septembris, Pontificatus nostri anno primo (b).

Ut exiguæ aliquot domus sitæ in regione Arenulæ e quibus tenues a Capitulo Vaticano percipiuntur fructus, rite vendi possint Gregorio de Puteo, aut permutationis titulo eidem Gregorio concedi, Beneplacitum apostolicum impertitur.

Ex Custodia Regesti Bullar. Sixti IV. lib xv. An.1. fol. 1.

Sixtus IV. 1472. 25. Julii.

Sixtus Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Alerien. & Urbinaten. Episcopis, salutem, & apostolicam benedictionem.

Ex injuncto nobis desuper apostolicæ servitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Ecclesiarum quarumlibet, & præcipue Basilicarum Urbis utilitas procuratur, ac ut illa optatum sortiantur effectum, cum a nobis petitur, favorem apostolicæ liberalitatis impartimur. Dudum siquidem a felicis recordationis Paulo PP. II. Prædecessore nostro emanarunt Litteræ tenoris subsequentis: Paulus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Magistri Gregorii de Puteo Literarum apostolicarum Abbreviatoris & Familiaris nostri petitio continebat, in regione Arenulæ etiam de Urbe sunt quædam Domunculæ ad Parochialem Ecclesiam Sanctæ Catherinæ etiam de Arenula *ejusdem regionis*, præfatæ Basilicæ canonice unitam (c), & ad eumdem Gregorium simul pro indiviso pertinentes (d), & prope ipsam Ecclesiam consistentes, ex quibus Capitulo vel Ecclesiæ prædictis modica utilitas provenit, ipseque Gregorius paratus est dare eidem Capitulo pro eorum parte excambium, videlicet aliquam aliam Domum seu annuum censum in evidentem utilitatem Capituli antedicti. Quare pro parte tam Capi-

(a) Decreverat Paulus II., Capitulo Vaticanæ Basilicæ, ac Castri Podii Donadei habitatoribus id postulantibus, in Monasterii Sancti Pauli ædes monialibus vacuas, Fratres minores de Observantia nuncupatos transferri. Verum quæ Pontifex sub vitæ finem statuerat, in dubium revocari poterant, Apostolicis literis in hanc rem, ob illius obitum, nequaquam expeditis; quippe literæ apostolicæ IX Kalendas Augusti an. 1471. hoc est triduo, aut quatriduo ante Pontificis mortem fuerant subscriptæ. Quocirca Sixtus IV. Prædecessoris vestigia premens, quæ ab eo sancita fuerant, aperit, & confirmat. Itaque hoc primum tempore Ordinis Minorum de Observantia Fratres vetus S. Pauli Monasterium ingressi, ibidem vel nostra degunt ætate. Monet tamen Vvaddingus ad hunc annum n. 23., Fratribus Ordinis Minorum *strictioris observantiæ*, multis ab hinc annis ejusmodi Cœnobium fuisse concreditum. At vero quæ Vaticano Capitulo olim inerat in Castrum & Monasterii reditus jurisdictio, sub eodem Pontifice Sixto IV. extincta est, Castro nimirum in Familiam Sabellam translato, ut supra monuimus.

(b) Hinc colligas velim, Sixtum IV. annos Pontificatus ab electione non a coronatione inchoasse. Quum enim die 26. Augusti fuerit coronatus, nisi ab electione anni initia petantur, hoc tempore, nimirum die 25. Augusti 1471. quæ coronationem præcessit, primum Pontificatus annum non inscriberet.

(c) Id patet cum ex Constitutione Hadriani IV. (Bullar. nostri tom. 1. pag. 57. not. c.) tum ex Diplomate Urban. III. (ejusd. Bullar. tom. 1. pag. 69.) utrobique enim isthæc Ecclesia inter sacras ædes Basilicæ Vaticanæ subjectas numeratur. Consulas item notam *b* quam exhibet pagina 69.; & inde perspicies, vetus dissidium super hac eadem Ecclesia a Clericis sancti Laurentii in Damaso olim excitatum, Alexandri III. decreto tandem fuisse extinctum.

(d) Exiguæ domus quas pro indiviso, ut ajunt, Ecclesia S. Catharinæ, & Gregorius de Puteo possidebant, nonnisi duæ erant. Adeas notam sequenti Bullæ subjectam.

(a) Qui

Capituli quam Gregorii, qui etiam ipsarum Litterarum Scriptor, & in illarum expeditione Venerabili Fratri nostro Roderico Episcopo Albanen. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario (a) assistit, prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut ipsis Capitulo domos prædictas cum præfato Gregorio pro aliis domibus in dicta Urbe consistentibus permutandi, vel illas sibi sub aliquo annuo decenti censu concedendi, licentiam concedere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur de præmissis certam notitiam non habentes, ac ipsarum Domunculárum qualitates, confines, & valores præsentibus pro expressis haberi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus conjunctim de præmissis omnibus & singulis eorumque circumstantiis universis, servata forma Litterarum præinsertarum, vos diligenter informetis, & si per informationem hujusmodi ita esse, ac permutationem vel concessionem hujusmodi, si fiat, in evidentem ipsius Basilicæ utilitatem cedere repereritis, eisdem Capitulo permutandi Domunculas prædictas cum dicto Gregoio pro aliis domibus in dicta Urbe consistentibus, vel sibi illas pro certo condecenti annuo censu perpetuo concedendi, cum omnibus & singulis cauthelis & cautionibus in hiis nessariis & opportunis, plenam & liberam licentiam auctoritate nostra concedatis (b). Non obstantibus apostolicis, ac bonæ memoriæ Bonifacii PP. VIII. in sua obedientia nuncupati, ac Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum constitutionibus & ordinationibus, illis præsertim quibus caveri dicitur quod Bona ad Capitulum prædictæ Basilicæ spectantia ultra triennium alienari non possint, quibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica & expressa mentio habenda foret, hac vice, eis alias in suo robore permansuris, expresse derogamus; necnon statutis & consuetudinibus ejusdem Basilicæ juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, Idibus Julii Pontificatus nostri Anno primo.

Præter Domos, quarum in superioribus Literis fit mentio, alias item domos conterminas eidem Gregorio in emphyteusim tradi posse concedit, soluto annuo censu 25. florenorum auri de Camera, aut alio Canone peritorum judicio taxando.

Ex Custod. Regest. Bullar. Sixti IV. lib. xv: an. II. pag. 292.

Sixtus IV. 1473. 21. Augusti.

SIxtus Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Simoni Archiepiscopo Antibaren. & Nicolao Episcopo Modusien. in Romana Curia residentibus, salutem & apostolicam benedictionem. Ex injuncto nobis desuper apostolicæ servitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ singularum Ecclesiarum, & præsertim Basilicarum in Alma Urbe nostra consistentium utilitas procuratur, ut optatum sortiantur effectum, cum a nobis petitur, favorem apostolicum libenter impartimur. Dudum siquidem a felicis recordationis Paulo PP. II. Prædecessore nostro emanarunt Litteræ tenoris subsequentis: Paulus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Anno primo. Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Archipresbyteri & Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Magistri Gregorii de Puteo Scriptoris & familiaris nostri petitio continebat, si eisdem Archipresbytero & Capitulo quinque Casunculas sive parvas Domos sitas in regione Arenulæ de dicta Urbe, pro majori parte ruinam minantes, & non modica reparatione indigentes, quarum tres ad Parochialem Ecclesiam S. Catherinæ de eadem Urbe, Mensæ Capitulari dictæ Basilicæ canonice unitam, integræ vero aliæ duæ domus ad ipsam Ecclesiam, & præfatum Gregorium pro indiviso, sive pro æquis portionibus ex illis pro tempore percipiendis, legittime spectant & pertinent

(a) Qui ad Petri Sedem post Innocentium VIII. ascendit, Alexandri VI. sumto nomine.

(b) Hæc domorum alienatio suo caruit effectu, ut e sequenti Bulla, ac notis illi superadditis compertum erit.

(a) In

nent (*a*), præfato Gregorio ſub annuo cenſu ſive canone vigintiquinque florenorum auri de Camera, ſeu alias ſub cenſu honeſto & convenienti per duas perſonas diſcretas taxando & judicando, in emphyteuſim perpetuam dandi & concedendi licentia concederetur, ipſe Gregorius domos ipſas repararet, idque profectò in evidentem Menſæ ac Eccleſiæ prædictarum cederet utilitatem. Quare pro parte Archipresbyteri & Capituli, ac, qui etiam literarum Apoſtolicarum Abbreviator exiſtit, & in illarum expeditione Venerabili Fratri noſtro Roderico Epiſcopo Albanen. S. R. E. Vicecancellario aſſiſtit, Gregorii prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſis Archipresbytero & Capitulo domos prædictas eidem Gregorio in præfatam emphyteuſim dandi licentiam concedere, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos itaque de præmiſſis certam notitiam non habentes, ac ipſarum domorum qualitates, ſituationes, confines, deſignationes, & veros valores præſentibus pro expreſſis haberi volentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos conjunctim juxta formam præinſertarum literarum procedentes, de præmiſſis omnibus & ſingulis ac eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra diligenter informetis, & ſi per eamdem informationem ita eſſe, ac ceſſionem prædictam, ſi fiat, in evidentem Menſæ & Eccleſiæ prædictarum utilitatem cedere repereritis, præfatis Archipresbytero & Capitulo domos prædictas, illis prius coram vobis ſpecificatis, ſub præfato vigintiquinque florenorum, ſeu alio convenienti & honeſto cenſu per duas diſcretas perſonas taxando, & judicando, ut præfertur, eidem Gregorio pro ſe & hæredibus & ſucceſſoribus ſuis in perpetuam emphyteuſim, cum conditione tamen quod poſtquam ipſe Gregorius aut ſui hæredes pretium pro quo cenſus æquivalens emi poſſit, prout per duas diſcretas perſonas extimabitur, præfatis Archipresbytero & Capitulo perſolverit, ipſæ domus Gregorio ac hæredibus, & ſucceſſoribus præfatis liberæ remaneant, concedendi plenam & liberam licentiam eadem auctoritate largiamini. Non obſtantibus Conſtit. tionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictæ Baſilicæ, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Tibur. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo tertio, duodecimo Kalendas Septembris, Pontificatus noſtri anno ſecundo (*b*).

Propo

(*a*) In ſuperiori Bulla Gregorius de Puteo earum ædicularum, quas cum S. Catharinæ Eccleſia communes habebat, venditionem, aut permutationem petierat. Duæ igitur erant, ut ſupra monuimus. Hic vero non jam duas, ſed quinque poſtulat, hoc eſt tres item alias, quas proprio & peculiari jure prædicta Eccleſia poſſidebat. Harum mentio fit in magno domorum Indice, vulgo *Catasto*, qui in Archivo Baſilicæ noſtræ ſervatur; atque hiſce literis A. B. C. D. E. deſignantur. Juxta ſeriem Conductorum queis hæ domus locatæ ſunt, tamdiu exoptata alienatio favore Gregorii de Puteo ad optatum exitum numquam pervenit. Siquidem, ut idem prodit Index pag. 301. perſeveravit locatio in eodem Gregorio quamdiu vixit; inde in alios conductores protracta eſt. Quid cauſæ fuerit cur irritus ciderit Contractus, divinare nequeo. Suſpicor tamen impedimento fuiſſe conditionem huic Bullæ appoſitam, nimirum ut emphyteuſis omnino ceſſaret, ac domus ipſi Gregorio ejuſque heredibus pleno jure cederent, quum primum pretium perſolverent ex quo totidem fructus perciperentur, quot ex vi contractus ſingulis annis penſitabantur. Enim vero anno 1510. die 21. Aprilis Baſilicæ Vaticanæ Capitulum domos eaſdem in emphyteuſim perpetuam, quavis ſublata conditione quæ domos illas in libertatem aliquando aſſereret, tradidit Georgio de Cæſarinis, ſtatuto annuo cenſu Ducatorum 35., ut patet ex codice Inſtrumentorum Andreæ Caruſii ſignat. lit. E. pag. 220. & 222.

(*b*) Hinc patet Pontificatus annos non ab electione, ſed a conſecratione numerari. Si enim eb electione ducerentur, quum ea inciderit in diem 9. Auguſti, profecto huic Pontifici anno 1473. die 21. Auguſti non jam ſecundus, ſed tertius Pontificatus annus eſſet tribuendus.

(*a*) N..

Propoſita pœna mille Ducatorum auri prohibet ne in Latifundio S. Petri in formis, hodie *Campo Morto*, Veliternenſium animantia damnum inferant.

Ex Lib. 1. Diverſor. Cameral. Sixti IV. pag. 232. apud Archiv. Apoſtolic. Vatican.

1473. 3. Decemb. LAtinus miſeratione Divina Epiſcopus Tuſculanus S.R.E. Cardinalis de Urſinis, Domini Papæ Camerarius, prudenti viro Paſquino de Bembis de Cremona Cuſtodi Portæ ferreæ Palatii Apoſtolici, Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ familiari, & Commiſſario, ſalutem in Domino. Cum Communitas Velletrana de facto et temere ſe intromittere dicatur in tenimento ſeu ejus parte ſancti Petri in formis pertinente ad Baſilicam Principis Apoſtolorum (*a*) de Urbe certa animalia ibidem ad paſcendum introduxerit, eaque armata manu auctoritate propria cuſtodiat, ſuper quo Capitulum dictæ Baſilicæ ſe mirum in modum gravatum ſentit ſic ſe in ſuis tenimentis turbari, tibi, de cujus prudentia et induſtria ſæpius in majoribus experta, plurimum confidimus, de mandato &c. ac auctoritate &c. mandamus quatenus te ad dictum tenimentum ſeu Velletr. aut quocumque alio tibi videbitur te conferas, ac tam Communitati ipſi Velletranæ, quam ſingularibus perſonis dictum tenimentum impedientibus et occupantibus, & maxime locum qui dicitur Rotarolo(*b*)prout expediens tibi videbitur, Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ præfati, & noſtro nomine præcipias & mandes quatenus nullo pacto ſe in dicto tenimento intromittere debeant, & beſtias quas habent ibidem, ſtatim facta per te ipſis monitione et mandato ſupradicto, amovere ex dicto tenimento ſub pœna ducatorum mille auri de Camera quotieſcumque contrafecerint, & niſi præſenti mandato paruerint, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, irremiſſibiliter debeant, & dictum tenimentum liberum & expeditum ad nutum dicti Capituli dimittere debeant ſub eadem pœna; & nihilominus ſi ſe gravatam aut gravatas dicta Communitas aut ſingulares perſonæ præſenſerint, debeant in Camera Apoſtolica intra dies quatuor a die monitionis & mandati faciendi comparere, aut eorum legitimum procuratorem unum vel plures tranſmittere coram dominis ipſius Cameræ cum omnibus eorum juribus et ſcripturis, audituri ipſorum dominorum voluntatem & mandatum. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque. In quorum &c.

Datum Romæ &c. die 3. Decembris 1473. Pontificatus Sanctiſſimi Domini Papæ Sixti IV. Anno Tertio.

Præci-

(*a*) Nimirum ex vi contractus emtionis, quem Nicolaus V. an. 1448. edito deſuper diplomate confirmavit, atque ab omni prorſus exceptione vindicavit. Integrum diploma exhibet Collectionis noſtræ tomus 2. pag. 117. & ſeqq.

(*b*) Aut *Retarola*, ut in ſequenti Diplomate. Locus is erat Veliterno territorio conterminus; ideoque Urbis illius incolis valde idoneus ut animantia in herbidum ſolum inferrent.

Præcipit ut animantia, quæ contra superioris Decreti tenorem, in Latifundium S. Petri in formis introducta fuerant, ibique detinebantur, Romam sub tuto carcere custodienda, transferantur.

Ex lib. 1. Cameral. Sixti IV. pag. 236. apud Archiv. Apostolic. Vatican.

1473. 17. Decemb. LAtinus miseratione Divina Episcopus Tusculanus S. R. E. Cardinalis de Ursinis, Domini Papæ Camerarius. Spectabili militi domino Joanni Francisco de Clugia Comestabili (*a*), ac Barisello generali Almæ Urbis ejusque districtus (*b*), salutem in Domino:

Cum proximis superioribus diebus per prudentem virum Pasquinum de Cremona Sanctissimi Domini Nostri Papæ familiarem, et ad hoc Commissarium nostrum deputatum mandari fecerimus tam Communitati Velletranæ, quam quibuscumque aliis personis tenimentum seu partem tenimenti sancti Petri in formis pertinens ad Basilicam Principis Apostolorum de Urbe occupantibus & impedientibus contra voluntatem & supradictum judicium Capituli dictæ Basilicæ, quatenus nullo pacto se in dicto tenimento intromittere deberent, & bestias quas ibi habebant statim, amovere ex dicto tenimento deberent sub certa pœna, prout in litteris nostris desuper confectis continetur, & nihilominus post hujusmodi mandatum eis intimatum, in nostrorum mandatorum hujusmodi vilipendium nonnulli bestias in dicto tenimento, & præsertim in loco qui dicitur Retarola dicti tenimenti parte bubalas & alias bestias tenere non desistant in dicti Capituli non modicum præjudicium & jacturam: Cum nos ipsius Capituli indemnitati consulere, ac etiam mandatorum nostrorum contemptores punire cupiamus, idcirco vobis per præsentes mandamus quatenus ad dictum tenimentum statim vos conferatis cum vestris sociis & peditibus, & quotcumque animalia cujuscumque generis in eo inveneritis contra dicti Capituli voluntatem & licentiam ibidem pascentia, ad almam Urbem adducatis, & in loco tuto custodiatis, donec quid de iis disponendum sit a nobis aliud habebitis in mandatis.

Datum Romæ &c. Sub nostri Sigilli impressione die 17. Decembris Anno Domini 1473. Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Sixti Papæ IV. Anno Tertio.

Confratribus *Disciplinatorum* in Ecclesia S. Thomæ Oppidi Genesii jus tribuit, ut citra ullam Superiorum facultatem, Sacerdotem sive Secularem sive Regularem pro libito eligant, qui in eadem Ecclesia Missas celebret, ac Divina Officia persolvat.

Apud Jo. Baptistam Corradum in Ecclesiarum Basil. Vaticanæ subjectarum Indice pag. 183.

Sixt. IV. 1479. 11. Octob. SIxtus Episcopus Servus Servorum Dei. Illa potissime quæ Divini Cultus augumentum, & animarum salutem respiciunt, libenter ad exauditionis gratiam admittimus. Sane sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum Priorum, & Sindicorum, & universitatum Confratrum confratriæ disciplinatorum nuncupatorum in Ecclesia S. Thomæ de S. Genesio Camerinens. Diœc. Basilicæ Principis Apostolorum

(*a*) Vox ista *Comes Stabilis* eum proprie significat, qui equorum Principis curam gerit, & perinde sonat ac aliud nomen *Comes Stabuli*, ex quo *Constabularius*, & *Connestabilis* fluxere. Successu temporis, Cangio teste, idem nomen ad *munus aliud* significandum fuit adhibitum; eo quippe donabantur ipsimet copiarum Duces. Hæc posterior significatio Comestabili Joanni Francisco de Clugia rite convenit, cui Cardinalis Camerarius præcipit, ut suis stipatus sociis ad latifundium S. Petri in Formis se conferat, ac animantia quæ in alieno territorio contra jus detinebantur, Romam abducat.

(*b*) Ne mireris si pari jussu Comestabilis, ac *Barisellus*, vulgo *Baroncellus*, hoc est Apparitorum sive Satellitum Urbis Præ-

lorum de Urbe immediate subjectæ, petitio continebat, quod si ipsi pro divini Cultus in dicta Ecclesia augumento, eligendi unum Sacerdotem Secularem, aut cujusvis ordinis Regularem ad nutum ipsorum amovibilem, qui inibi Missas, & alia divina officia celebraret, licentia elargiretur, profecto ipsorum devotioni, & Confratriæ utilitati provideretur, idque cederet in Divini cultus augumentum. Quare pro parte Priorum, Sindicorum, & Confratrum præfatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis in præmissis opportune providere authoritate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis votis & desideriis hujusmodi annuentes, Priorum, & Sindicorum, & Confratrum præfatorum hujusmodi supplicationibus inclinati, quod ipsi Priores, Sindici, & Confratres unice Presbiterum idoneum *, aut cujusvis Ordinis Regularem in eorum, & dictæ Ecclesiæ Cappellanum ad eorum nutum amovibilem perpetuis futuris temporibus eligere, qui inibi Missas, & alia Divina Officia celebrare valeat, cujusvis Superioris licentia super hoc minime requisita (*a*), libere, & licite possint, & valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus; jure tamen Parochialis Ecclesiæ, sub qua dicta Ecclesia S. Thomæ existit, in omnibus semper salvo. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ordinis cujus Presbyter regularis forsitan fuerit, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis & consuetudinibus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, & ordinationis &c. Si quis autem &c.

* sup. *Secularem*.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1479., tertio Idus Decembris, Pontificatus nostri Anno Primo (*b*).

Ferdinandum Siciliæ citra Farum Regem hortatur, & rogat, ut Bona, quæ Comitissa Piscariæ legaverat Basilicæ S. Petri, eidem Basilicæ, remoto quovis obice, tradantur.

Ex Tom. III. Regesti Brevium Innocentii VIII. pag. 113. in Archiv. Apostol. Vatican.

Innocent. VIII. 1488. 30. Maji.

INnocentius Papa VIII. Carissimo in Christo Filio Ferdinando Siciliæ citra Farum Regi. Carissime in Christo fili, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Nuper, sicut accepimus, bo. mem. Beatrix Cajetana Marchionissa Piscariæ, omnipotentis Dei, ac Beati Petri, suæque salutis non immemor, & devotionis ardore accensa erga ipsum beatum Petrum ejusque sacrosanctam Basilicam de Urbe, quamplura res & bona decedens pro animæ suæ, & progenitorum suorum salute in suo testamento

Præfectus ad idem munus exequendum destinantur. Non enim insolens est, ut Duces ac milites ex una parte, ex alia vero Baroncellus ejusque ministri, quos *Birruarios* vulgus appellat, idem negocium expediant. Illud potius notatu dignum, ipsum scilicet copiarum Ductorem nobilem ac ingenuum Virum fuisse, cui idcirco Cardinalis Camerarius & *militis spectabilis*, & honorificum *Domini* titulum tribuit. Nulla vero honoris significatione addita, *Barisellum* nominat. Ex quo licet conjicere vel ipsa Sixti IV. ætate Satellitum Urbis Præfecturam munus fuisse sin minus turpe, saltem plebejum, ideoque nullo habendum in pretio.

(*a*) Verba hæc omnimodam exemptionem ab Ordinarii jurisdictione profecto innuunt. Ita vero loquitur Pontifex nedum ratione habita libertatis, quæ Ecclesiis Basilicæ Vaticanæ subjectis conceditur, sed etiam quod de hac ipsa S. Thomæ Ecclesia ita olim judiciali sententia fuerit definitum. Excitata siquidem super exemtionis negocio a Camertinis Episcopis controversia, tandem 13. Septembris 1362. Urbani V. ætate prodiit favore ipsiusmet Ecclesiæ S. Thomæ sententia, quam late recitat Jo. Baptista Corradus in toties memorato Ecclesiarum Indice pag. 186., & seqq. Etiam nostra ætate Ecclesia isthæc Basilicæ nostræ Canonem quotannis solvit in subjectionis argumentum.

(*b*) Sic habet in exemplari Apostolicarum literarum, quas Corradus exscripsit. Gravior tamen in Chronologia lapsus hic castigandus, & pro anno *primo*, *nonus* Pontificatus annus omnino supponendus. Quum enim Sixtus IV. Summus Ecclesiæ Pontifex renunciatus fuerit die 9. Augusti 1471., ejusdemque mensis & anni die 26. fuerit coronatus, jam patet eidem Pontifici qui die 11. Octobris an. 1479. hanc edidit Sanctionem, nonum Pontificatus annum esse tribuendum.

mento eidem pie legavit, quæ a nonnullis, & præsertim a dilecta filia nobili Antonella ejus nata & hærede asseruntur indebite detineri; cujus quidem Basilicæ uti nostræ præcipuæ & peculiaris Ecclesiæ curam gerentes, ejus honorem & commoda prosequi merito obligamur. Quocirca Majestatem tuam hortamur, & ex animo requirimus, ut in consequendis Legatis hujusmodi in sanctum & pium opus relictis, omni favore, & auxilio Canonicis, & Capitulo dictæ Basilicæ, assistat, pro quibus dilecti filii Bartholomæus de Ciciliano (a) utriusque Juris Doctor, & Prosper de Rusticis Concanonici dictæ Basilicæ (b) ad eamdem Majestatem propterea proficiscuntur; in hoc enim magnum & meritorium apud Deum, & in seculo præclarum & Principe dignum opus, ac Nobis gratissimum tua Majestas efficiet, ut legata in piam causam huic insigni Basilicæ relicta, absque contradictione, tua opera recuperentur.

Datum Romæ &c. sub Annulo Piscatoris die XXX. Maji MCCCCLXXXVIII. Pontificatus nostri Anno IV.

Superioribus Literis alias fere geminas scribit Antonellæ heredi ac filiæ Marchionissæ Piscariæ, ut Matris Legatum impleat, ac Bona quæ ad Basiicam S. Petri pertinent, omnino tradat.

Ex Tom. III. Regesti Brevium nnocentii VIII. pag 114. apud Archiv. Apostolic. Vatican.

Innocent. VIII. 1488. 30. Maji.

INnocentius Papa VIII. Dilectæ in Christo Filiæ ..... (c) Dilecta in Christo Filia Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Nuper, ut accepimus, bonæ mem. Beatrix Cajetana Marchionissa Piscariæ genitrix tua humana Cælestibus commutare quærens, summa erga Deum, & Beatum Petrum ejusque Basilicam ardoris devotione accensa, quamplura res & bona pro sua, & suorum progenitorum salute animarum pientissime in suo Testamento legavit, in quo te hæredem instituit, arbitrata profecto, ut tu tanquam filia, & hæres in bonis suis, ita in hoc tam pio, & sancto opere exequendo te futuram (d) diligentissimam & fidelem; idque aliter a nemine existimari debet, cum salus animæ religiosæ genitricis tuæ non minus tibi quam illi chara esse debeat. Proinde devotionem tuam in Domino hortamur, & monemus paterne, ut bona quæcumque dictæ Basilicæ legata, atque relicta, ut præfertur, quæ apud te, ut accepimus, manifeste esse noscuntur, Basilicæ Canonicis & Capitulo prædictis jure debita tradere, & assignare omnino cures (e), ut non tantum hæres, sed etiam donatrix, ex hac sancta largitione atque legato, piorum obsequiorum ac suffragiorum, quæ in dicta Basilica in divinis assidue pro vivis atque defunctis gerentur, in hoc seculo & apud Deum particeps merito efficiaris.

Datum Romæ &c. sub Annulo Piscatoris die 30. Maji MCCCCLXXXVIII. Pontificatus Nostri Anno IV.

Foro-

(a) Aut *Cicigliano*, ut Grimaldus illum nominat in Serie Canonicorum Basil. Vatican.

(b) Horum Canonicorum alter an. 1477. alter vero die 8. Maji 1485. eodem Grimaldo teste, inter Basilicæ Vaticanæ Canonicos relati sunt.

(c) Antonellæ, quam superiores literæ exhibent filiam ac heredem Marchionissæ Piscariæ, nomen hic addas, ut velim partem lacunæ impleas.

(d) Sensus verborum male cohærens aliqua ratione restituendus, quam aliorum arbitrio relinquimus.

(e) In nostro Benefactorum Indice sive Martyrologio hoc de Beatrice Cajetana occurrit monumentum: *Beatrix Caetana eidem Altari* (S. Petri) *Pallium ex auro Basilico donavit.* Aurum Basilicum, aurum regium, sive optimum puto intelligendum. Si ergo hæc pia mulier eadem sit quæ in hisce literis nominatur, patet, ex bonis quæ testamento legaverat (plura enim fuisse Innocentius VIII. affirmat) nonnisi partem exiguam ad Vaticanam Basilicam pervenisse.

(a) Idem

Forojulienſem Epiſcopum Baſilicæ Vaticanæ Vicarium Apoſtolicum deſignat, eique pleniorem in ſpiritualibus & temporalibus negociis juriſdictionem conciliat.

Ex Tom. III. Regeſt. Brevium Innocentii VIII. pag. 156. terg. apud Archiv. Apoſtol. Vatican.

pocent. VIII. 1488. r. Junii.

INnocentius Papa VIII. Ven. Fratri Nicolao Epiſcopo Forojulien. Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe Vicario. Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Cupientes, ut in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe divinus in primis vigeat, & manuteneatur cultus, & reliqua bene adminiſtrentur, de tuæ Fraternitatis integritate, religionis zelo, ac rerum experientia & ingenii dexteritate plurimum in Domino confidentes, te Vicarium dictæ Baſilicæ in ſpiritualibus, & temporalibus ad beneplacitum noſtrum harum ſerie facimus, conſtituimus, & tenore præſentium deputamus (a) cum plena poteſtate, auctoritate, arbitrio, facultate circa divina ſuperintendendi, ipſumque divinum cultum debite celebrari faciendi, non celebrantes, negligentes, vel remiſſos puniendi, ipſiuſque Baſilicæ introitus & redditus revidendi, & ut recte diſpenſentur procurandi, ac mandandi, ordinandi, præcipiendi, & injungendi quæcumque ad bonum regimen & gubernium dictæ Baſilicæ quomodolibet pertinere cognoveris. Denique alia omnia, & ſingula agendi & exequendi, quæ alii pro tempore dictæ Baſilicæ Vicarii apoſtolica authoritate deputati tam de jure, quam de conſuetudine, & tam circa ea, quæ ſpiritualitatem, quam ea, quæ temporalitatem concernunt, mandare, ordinare, agere, & exequi quomodolibet potuerunt, ſeu etiam debuerunt. Contradictores, renitentes, & rebelles per Cenſuras Eccleſiaſticas & alia opportuna remedia compeſcendo. Tua vero Fraternitas injunctum ſibi hoc munus ita prudenter & diligenter ſtudeat exercere, ut ſicuti ſperamus, de tua hac deputatione ſperati fructus perveniant, & tu merearis per bona opera uberius a nobis commendari.

Datum Romæ &c. ſub Annulo Piſcatoris die VII. Junii MCCCCLXXXVIII. Pontificatus Noſtri Anno IV.

Incerta Bona, male parta, aut hæredum arbitrio ſupremis tabulis relicta ſive in pauperes, ſive pro teſtatorum ſalute eroganda, quæ Eugenius IV. ædificio Monaſterii S. Pauli, Sixtus IV. Hoſpitalibus Lateranenſi ac S. Spiritus attribuerat, Alexander VI. Innocentii VIII. veſtigiis inhærens, in Lateran. ac Vatic. Baſil. transfert.

Ex Archivo Monaſterii S. Pauli extra Urbem.

lexand. VI. 1493. . Januar.

ALexander Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Quæ laudabili & provida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione ſtatuta fore comperimus, opportunis nos decet favoribus proſequi, & efficacem operam adhibere circa obſervantiam eorumdem. Dudum ſiquidem fel. rec Eugenius Papa IV. prædeceſſor noſter ex certis tunc expreſſis cauſis inter alia ſtatuit & ordinavit, quod omnia & ſingula relicta, & legata in quibuſcumque teſtamentis, codicillis, donationibus cauſa mortis,

(a) Idem Forojulienſis Epiſcopus, quem Innocentius VIII hiſce literis die 7 Junii 1478. editis, Vicarium Apoſtolicum Baſilicæ Vaticanæ deſignat, rurſum ab eodem Pontifice aliis literis 12. Julii anni ejuſdem 1478. promulgatis, ac in ſecundo Bullarii noſtri tomo editis pag. 255., Apoſtolici Vicarii munere decoratur. Quid cauſſæ fuerit, ut brevi paucorum dierum intervallo Pontifex Innocentius novum diploma conſcripſerit, ſupereſt inquirendum. Hæc mihi ratio, quam proferam, hic ſuccurrit. In prioribus literis plena quidem Vicario tribuitur juriſdictio, ut in iis quæ ad ſpirituale ac temporale Baſilicæ gubernium pertinent, ſuam exerceat authoritatem. Verum quouſque Vicarii authoritas protendatur nec Pontifex exprimit, nec certos indigitat caſus, qui negocium faceſſere, & controverſias excitare potuiſſent. Idcirco iteratas dat literas prioribus prolixiores, quibus nedum generatim, ſed individuo ſermone eorum quæ a Vicario Apoſtolico gerenda erant, aperta fit mentio. Hoc pacto Innocentii Conſtitutio ætate major, cum alia quæ tempore minor eſt, bene componitur.

(a) ta

mortis, & aliis ultimis voluntatibus per quoſcumque in terris Romanæ Eccleſiæ tunc facta & impoſterum facienda pro incertis male ablatis, ſi perſonæ vel loca quibus reſtitutio fieri deberet, inveniri nequirent; nec non legata & relicta ſub certis conditionibus atque modis, diverſorumque caſuum eventibus, ſeu ſimpliciter per heredes fideicommiſſarios, executores, & alios ſpecialiter deputatos, vel alios juxta juris diſpoſitionem decretos declaranda, vel ad eorum judicium ſeu voluntatem exigenda, diſtribuenda, & diſponenda; ac etiam omnia & ſingula legata de quibuſcumque bonis aut rebus, quæ juxta diſpoſitiones teſtamentarias ac ultimas voluntates vel alias quomodolibet pauperibus aut inter pauperes, eorum propriis nominibus non expreſſis, ſeu animabus Chriſtifidelium qui deceſſerunt, aut alias quomodocumque legata vel relicta ipſa incerta forent, diſtribuenda vel eroganda fuiſſent pro ſalute animarum eorum, qui legata ſeu diſpoſitiones hujuſmodi fecerunt, pro fabrica Monaſterii S. Pauli extra muros Urbis diſtributa relicta legata & deputata etiam intelligerentur, & in fabricam ipſam per Abbatem & Conventum dicti Monaſterii converti deberent ad Sedis Apoſtolicæ beneplacitum: Et deinde recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædeceſſor noſter ex certis tunc expreſſis cauſis beneplacitum prædictum revocavit, & legata & diſpoſita hujuſmodi Sancti Spiritus in Saxia Ordinis S. Auguſtini, & Imaginis Salvatoris ad Sancta Sanctorum de dicta Urbe Hoſpitalibus pauperum applicavit, & pro dictis Hoſpitalibus exigi ac in illorum opportunitatibus converti voluit & mandavit primo per quaſdam, & deinde par alias ſuas literas illa ad Hoſpitalia prædicta pro duabus, & ad Monaſterium prædictum proreliqua tertia partibus voluit pertinere, & inter ipſa Hoſpitalia & Monaſterium ſic æquisportionibus dividi in futurum. Poſtmodum vero cum, ſicut evidenter apparebat, Eccleſia Lateranenſis & Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe prædicta in ſuis Sanctuariis & ædificiis magna indigerent reparatione, piæ memoriæ Innocentius Papa VIII. ſimiliter prædeceſſor noſter præmiſſa ſic conceſſa per eoſdem Eugenium & Sixtum prædeceſſores dictis Monaſterio & Hoſpitalibus ad dictæ Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendi, ac eiſdem Monaſterio & Hoſpitalibus ſuper contentis in eiſdem literis durante hujuſmodi poſteriore beneplacito ſilentium impoſuit, & eorundem Monaſterii & Hoſpitalium loco, Lateranenſem Eccleſiam & Baſilicam prædictas ad ejuſdem Sedis Apoſtolicæ beneplacitum hujuſmodi ſubſtituit & ſubrogavit; ac voluit (a) ut relicta legata & diſpoſita hujuſmodi in factis, & quæ fieri contingeret in futurum, teſtamentis, codicillis, donationibus & aliis quibuslibet diſpoſitionibus in eiſdem Urbe, civitatibus, terris, & locis temporali dominio ipſius Romanæ Eccleſiæ ſubjectis, per generalem Collectorem fructuum & proventuum Cameræ Apoſtolicæ in Romana Curia deputatum ſuum, & pro tempore exiſtentis romani Pontificis, colligi exigi, & in reparationem ſtructurarum & ædificiorum Eccleſiæ Lateranen. & Baſilicæ Principis Apoſtolorum prædictarum converti deberent, eidem Collectori per ſe vel alium ſeu alios illa petendi & exigendi a quibuſcumque, quos conſtaret ad ea adimplenda obligatos, & ſuper illis prout ſibi videretur tranſigendi & componendi, ac ſolventes eidem ab illorum implemento liberandi & abſolvendi, & generaliter omnia & ſingula in præmiſſis & circa ea neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna faciendi mandandi & exequendi plenam, & liberam conceſſit facultatem: volens quod obligati ad relicta legata & diſpoſita hujuſmodi implenda, ex ſolutione quam facerent eidem Collectori de his quæ tenerentur vel ſic tranſigendo convenirent, eandem prorſus liberationem conſequerentur in utroque Foro, perinde ac ſi juramenta eis in teſtamentis, codicillis, donationibus, & aliis ultimis voluntatibus & diſpoſitionibus hujuſmodi juxta teſtantium, codicillantium, donantium & diſponentium veram ordinationem impleviſſent; quodque animæ, pro quarum ſalute legata, relicta, diſpoſita & ordinata hujuſmodi impleri debebant, exinde prorſus eamdem ſalutem & ſuffragia conſequantur, ſi juxta eorum ordinationem implerentur. Mandavit quoque Ven. Fratri noſtro Archiepiſcopo Arelatenſi in dicta Curia reſidenti, ut inſtante Collectore prædicto, ſeu ab eo in literis pro tempore Deputato, Sindico, & Procuratore, ac vocatis qui forent vocandi, & conſtito ſibi ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, de relictis, legatis, & aliis

(a) Innocentii VIII. hac de re diploma extat in hujus Operis to. 2. pag. 266. Longe tamen ante Innocentii tempora Urbanus VI. an. 1370., ut liquet ex relato Bullarii noſtri to. pag. 16. decreverat ut quiſquis ad reſtituenda incerta bona aut male quæſita in ſacro Pœnitentiæ foro adigeretur, oneri ſuo faceret ſatis ſi bona eadem in Lateranenſem ac Vaticanam Eccleſiam conferret. Quare hoc exemplo fortaſſe moti Succeſſores Pontifices idem rivilegium, quod nonniſi ad biennium Urbanus conceſſerat, citra ullam temporis limitationem ad ea item bona quæ ſupremis tabulis aut incerta aut male parta teſtator fatetur, ac præterea ad caſus extraneos qui in hiſce literis commemorantur, extenderunt. Conſulas item Conſtitutionem Bonifacii IX. in hac Appendice relatam pag. 9.

(a) Ita

aliis piè dispositis ad integram satisfactionem auctoritate Apostolica compelleret, contradictores quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas & alia juris remedia compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, ac vices suas in iis, quotiens id pro faciliori exactione hujusmodi sibi videretur, alii vel aliis tam in eadem Curia quam extra eam ubilibet residentibus committendo, super quo ei plenam concessit facultatem; prout in eorundem prædecessorum literis plenius continetur. Nos igitur qui etsi de cunctis Urbis Ecclesiis, quarum cura, Divina disponente clementia nobis imminet generalis cogitare debemus; de statu tamen Lateranensis Ecclesiæ & Basilicæ prædictarum tanto propensius cogitare tenemur, quanto illæ strictiori jure nobis adhærent, cupientes, ut contenta in ejusdem Innocentii prædecessoris literis tanto uberiorem sortiantur effectum, quanto erunt etiam nostra auctoritate roborata; motu proprio, non ad dilectorum filiorum Archipresbyterorum & Capitulorum Ecclesiæ Lateranensis & Basilicæ prædictarum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex nostra mera & certa scientia ejusdem Innocentii prædecessoris literas prædictas, & in eis contenta & inde secuta quæcumque auctoritate Apostolica præfata præsentium tenore approbamus, & ad ejusdem Sedis beneplacitum robur firmitatis obtinere debere decernimus, & loco dicti Archiepiscopi aliis negotiis occupati & ad præmissa vacare nequeuntis, Ven. Fratrem nostrum Johannem Archiepiscopum Ragusinum Referendarium nostrum domesticum in Romana Curia residentem cum pari auctoritate & potestate, qua ipse Archiepiscopus Arelatensis deputatus executor per ipsum Innocentium prædecessorem, dicta auctoritate substituimus & subrogamus: Non obstantibus sanctæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extra suam civitatem & diœcesim nisi in exceptis certis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede prædicta deputati extra civitatem & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis Apostolicis Constitutionibus contrariis quibuscumque; aut si aliquibus conjunctim vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. approbationis constitutionis substitutionis & subrogationis infringere &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo (*a*), Kalendis Januarii, Pontificatus Nostri Anno Primo.

Federicum Siciliæ Regem hortatur & monet, ut reditus ac emolumenta, quæ Prædecessores Reges Basilicæ Vaticanæ concesserant, integre persolvantur.

Ex Archivo Basil. Vatican. in lib. Exituum &c. signat. lit. A pag. 105. terg.

Alexand. VI. 1498. 8. April.

FEderico Siciliæ Regi. Charissime in Christo fili noster, Salutem &c.

Scripsimus alias Serenitati tuæ per Ven. Fratrem Andream Episcopum Corthonensem a dilectis filiis Canonicis & Capitulo Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe missum super gabella Ortonæ (*b*) ad mare, & Abbatia S. Martini de Fara (*c*) Theatinæ diœcesis, ad ipsos Canonicos & Capitulum pertinen. Et quia ipsi ad eorum possessionem, sicut accepimus, non sunt adhuc rientegrati, recurrerunt ad nos humiliter supplicando, ut dignaremur eorum indemnitati opportune consulere. Nos volentes eis in justitia favere, duximus iterum ad Majestatem tuam scribendum, hortantes illam,

(*a*) Ita de more scriptorum Bullarum, sed juxta vulgarem supputationem anno 1493.

(*b*) Complura suppetunt Regum Siciliæ diplomata, quæ ipsorum munificentiam in Vaticanam Basilicam ejusque Capitulum præseferunt. Caroli I., itemque Caroli II. privilegia extant in hujus Bullar. tom. 1. pag. 242. & seq. Joannæ vero Reginæ diploma anno 1368. editum exhibetur to. 2. pag. 10. & seqq. eoque Clerus ejusdem Vaticanæ Basilicæ donatur annuis quinquaginta unciis de pecunia jurium & proventum *dohanæ & bajulationis* Terræ Francavillæ; ac iis deficientibus substituitur pecunia jurium & redituum *gabellarum* salis, ferri, & picis Terræ Ortonæ.

(*c*) Hæc Abbatia, quæ etiam S. Martini de Valle nuncupatur, anno 1451. Vaticano S. Petri Capitulo unita fuit. Vide to. 1. pag. 44. & 106., ac to. 2. pag. 134.

(*a*) Ad

illam, velit omnia ipsa bona gabellæ Ortonæ ad mare, S. Viti, & Aquilan., & Abbatiæ S. Martini cum omnibus suis pertinentiis cum integritate omnium & singulorum fructuum eisdem Canonicis & Capitulo juxta illorum privilegia assignari facere, & ita pro sua solita erga hanc Basilicam devotione se liberalem & benignum exhibere, ut omnes intelligant, Majestatem tuam eam Basilicam maxima veneratione prosequi, & hanc nostram commendationem illis plurimum profuisse.

Dat. Romæ die 28. April. 1498. anno sexto.

Henricum Angliæ Regem de primo lapide ad excitandum novum Vaticani Templi ædificium sacro ac solemni ritu ab se collocato certiorem reddit.

Ex Annalibus Oderici Raynaldi.

Julius II. 1506. 18. April.

CHarissimo in Christo filio nostro Henrico Regi Angliæ illustri (a). Charissime in Christo fili noster, salutem &c.

Hoc die, qui fuit Sabbati in Albis & XVIII. præsentis mensis Aprilis post Missarum solemnia una cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus & magno numero Prælatorum, ad locum processimus, in quo fundamenta locanda erant Basilicæ beati Petri Apostolorum Principis de Urbe in Vaticano, precationibusque & cæremoniis adhibitis consuetis primum lapidem nostris propriis manibus benedictum ac cruce signatum in eodem loco posuimus (b), firma spe ducti, quod Dominus & Salvator Jesus Christus, cujus monitu Basilicam ipsam vetustate consumptam augustiori forma & ædificio renovare aggressi sumus, meritis & precibus ipsius Apostoli vires nobis tribuet, ut quod tanto fervore inceptum est, absolvi & perfici possit ad laudem & gloriam Dei: quod Majestati tuæ pro singulari, qua eum complectimur, charitate significandum his literis duximus.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XVIII. Aprilis MDVI. Pontificatus nostri anno III.

Quæ Eugenius IV. & Sixtus item IV. de stato numero Poenitentiariorum Basilicæ Vaticanæ pridem decreverant; ea item privilegia, quæ eorumdem Pœnitentiariorum Collegio alii Romani Pontifices olim concesserant, Apostolica authoritate confirmat.

Leo X. 1514. 7. April.

LEO Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Solet nonnumquam Romanus Pontifex ea, quæ a Prædecessoribus suis in favorem personarum grata sibi & Sedi Apostolicæ ac pro Christifidelium animarum salute obsequia impendentium, provida sunt consideratione commissa, rursum approbationis & innovationis robur convenire *, ut eo firmius illibata persistant, quo fuerint sæpius Apostolico præsidio circumfulta; aliaque desuper providere quæ personarum meritis & ipsorum conditionibus diligenter attentis, conspicit in Domino salubriter expedire. Accepimus siquidem quod fel. rec. Eugenius IV. primo, & deinde Sixtus etiam IV. pro salubri regimine & confirmatione Collegii dilectorum filiorum minorum Pœnitentiariorum in Basilica Principis Apostolorum de Urbe inter alia statuerunt & ordinarunt,

* l. *adjicere*, aut quid simile.

(a) Ad hunc Julius Pontifex anno 1505. alias dederat literas, queis suum de nova S. Petri Basilica extruenda consilium illi communicat, & ab ipso subsidiarum aurum ad operis confectionem petit, ut Raynaldus ex lib. Bullar. ejusdem Pontificis pag. 443. monet ad annum 1506. num. 45.

(b) Prolixam atque accuratam sacri ritus descriptionem ex Paride de Grassis, sacris Cæremoniis ea ætate præfecto, noster Jac. Grimaldus Operi suo MS. de Veronica adsuit, & Philippus Bonanni in Templi Vaticani Historiam cap. 12. pag. 50. & 51. retulit.

(a) In

dinarunt, quod ipſi Pœnitentiarii eſſent undecim & non ultra (*a*), nec per quodcumque mandatum etiam Apoſtolicum aliquem in Pœnitentiarium creatum aut creandum, ad eorum Collegium admittere cogerentur, niſi in locum alicujus ipſorum cedentis vel decedentis. Idemque Sixtus omnia & ſingula privilegia ac indulta eidem Collegio per dictam Sedem conceſſa approbavit & innovavit, ſucceſſiveque Innocentius VIII. Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri motu proprio eoſdem Pœnitentiarios qui tunc erant, & qui pro tempore forent, veros immediatos, & indubitatos Sedis prædictæ & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Cappellanos ac Familiares continuos Commenſales eſſe (*b*), ac omnibus & ſingulis privilegiis, antelationibus, prærogativis, quibus alii Romani Pontificis pro tempore exiſtentis Cappellani & Familiares continui Commenſales utebantur potiebantur & gaudebant, abſque alia differentia uti potiri & gaudere poſſe atque debere decrevit; & tam prædicti quam alii Romani Pontifices etiam Prædeceſſores noſtri Pœnitentiariis prædictis diverſa alia privilegia immunitates exemptiones conceſſiones gratias & indulta largiti ſunt, prout in diverſis deſuper eorum confectis litteris plenius continetur. Nos vero qui Pœnitentiarios prædictos ob eorum doctrinam & exemplares mores ac laudabilem & exactam, quam in dicta Baſilica circa purgandas Fidelium ad illam ex toto orbe terrarum in dies confluentium animas a peccatorum labe adhibent diligentiam, non minori quam Prædeceſſores præfati dilectione complectimur, ſperantes quod Pœnitentiarii ipſi eo circa præmiſſa magis efficientur ſolliciti, quo exinde præfatæ Sedis gratiam uberius in dies ſe noverint adipiſci, dictoſque Pœnitentiarios & eorum quemlibet a quibuſvis excommunicationis ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis cenſuris & pœnis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, Motu ſimili, non ad eorum Pœnitentiariorum vel cujuſvis alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnia & ſingula privilegia immunitates prærogativas facultates antelationes gratias conceſſiones & indulta per prædictos & quoſcumque alios Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros eis & eorum Collegio conceſſa, ac ſingulas deſuper confectas litteras, & in eis contenta, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere, & quaſcumque creationes in Pœnitentiarios ſupranumerarios in eadem Baſilica per aliquos ex dictis Prædeceſſoribus, ſeu etiam Nos, etiam motu ſimili hactenus factas & forſan faciendas, ac quidquid aliud contra ſtatuta & ordinationes ac privilegia & indulta prædicta abſque ipſorum Pœnitentiariorum ſeu majoris partis eorum conſenſu per quoſcumque quavis auctoritate pro tempore geſta, nulla irrita & inania, ac modernos & pro tempore exiſtentes dictæ Baſilicæ Pœnitentiarios ad receptionem talium ſupranumerariorum Pœnitentiariorum, juxta ſtatutum & ordinationem Eugenii Prædeceſſoris hujuſmodi nullatenus cogi poſſe neque debere

(*a*) In Literis Apoſtolicis Sixti IV. relatis in ſecundo Bullarii noſtri Tomo a pag. 195. ad pag. 229. nihil de Pœnitentiariis Baſilicæ Vaticanæ cautum legimus. Nec ipſa quidem Eugenii IV. Conſtitutio a nobis vulgata fuit, quam nullibi invenimus; quamvis ex alia ejuſdem Pontificis Sanctione typis edita in memorato Collectionis tomo p. 101. jam noverimus eumdem Pontificem ſuarum literarum, quibus ſtatum undecim Pœnitentiariorum Baſilicæ noſtræ numerum definiverat, meminiſſe. Utriuſque tamen ſumma Julio III. refertur accepta hujus tertii voluminis *pag.* 7 & ſeq. ad eorumdem privilegia quod attinet. Ita nimirum provida Pontificis cura octodecim Pœnitentiarios, quos Gregorius XII. in Baſilicam Vaticanam invexerat, duxit minuendos. Hunc numerum ab Eugenio IV. ſtatutum, a Sixto item IV. confirmatum, inſequenti ævo uſque ad Alexandrum VI. obtinuiſſe docet Burchardus in Diario, cujus verba in ſecundo Collectionis tomo a nobis relata pag. 319. not. a, ſic habent: *Conceſſit* (Alexander VI.) *undecim Pœnitentiariis ordinariis ejuſdem Baſilicæ &c.* Equidem in prælaudata Burchardi verba circa Pœnitentiariorum numerum mendam aliquam irrepſiſſe conjiciendo affirmavimus, quum undecim Burchardus enumeret, Alexandri vero Conſtitutio nonniſi novem ſingillatim recenſeat. At fieri potuit, ut Pontifex Alexander Pœnitentiariorum dumtaxat qui tunc ſuperſerant, nomina vulgaverit; Burchardus vero undecim Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtros, aut expleto eorum qui deerant, numero, aut conſuetæ multitudinis ratione habita, generatim expreſſerit.

(*b*) De Innocentii VIII. Sanctione quo ad Pœnitentiariorum Privilegia, perinde eſt ac de Sixti & Eugenii IV. Conſtitutionibus. Ad ceteros Pontifices quod attinet, in eorum Diplomatibus de minoribus Baſilicæ noſtræ Pœnitentiariis Privilegia, ut plurimum, generatim commemorantur, ſive ut juris conſulti ajunt, *in forma generica*. Pius II. aliquid ſuperaddit in Conſtitutione quam dedimus to. 2. pag. 171. in qua hoſce Pœnitentiarios *Capellanos Apoſtolicos* pluries nominat. At vero Leo X. & Capellanos, & *familiares continuoſque commenſales* eoſdem appellat. Ex quo patet quanto in honore ſupra ceteros aliarum Eccleſiarum Pœnitentiarios, iis qui Baſilicæ Vaticanæ addicti erant, habiti olim fuerint. Verum eorum decus ac honor præcipuus hic non ſiſtit, ſi ad ea quæ Panvinius *in Opere de præſtantia Baſilicæ Vaticanæ* de noſtris Pœnitentiariis diſſeruit lib. 5. cap. 15. oculos intendamus. Ita vero Panvinius loquitur: *quippe Pœnitentiarii Domini noſtri Papæ tantum vocati, unis ſeptis concluſi Religioſorum ritu vivunt: ex omnibus linguis Hiſpanica, Gallica, Britannica, Germanica, Illyrica colligi ſolent: ſtipendia ad victum a Pontificis Palatio dietim accipiunt, & in ſolemnibus ſupplicationibus quibus Pontifex intereſt, ſoli ſacris veſtimentis induti ſub Epiſcoporum cruce cum virgis in manu procedunt. Hi ſoli Romani Pontificis animæ commendationi & abſolutioni in extremis laboranti acciri ſolent.* Mox ſubdit: *quibus Privilegiis aliarum Patriarchalium, & præſertim Lateranenſes carent.*

debere decernimus & declaramus; potiorique pro cauthela omnia & ſingula prædicta prout per dictos Prædeceſſores ſtatuta, ordinata, & ipſis Pœnitentiariis conceſſa fuerunt, motu ſimili Apoſtolica auctoritate præfata, earumdem tenore præſentium, ſtatuimus & ordinamus, & eiſdem Pœnitentiariis ac eorum Collegio concedimus & elargimur. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, Privilegiis, Indultis, & Litteris Apoſtolicis quibuſcumque perſonis etiam cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis conceſſis & concedendis, quibus omnibus motu ſimili ſpecialiter & expreſſe harum ſerie derogamus, ac omnibus illis quæ Prædeceſſores præfati in ſingulis eorum litteris prædictis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, approbationis, innovationis, decreti, declarationis, ſtatuti, ordinationis, conceſſionis, elargitionis, & derogationis infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingenteſimo quartodecimo, ſeptimo Idus Aprilis, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Raphaelum Urbinatem ædificii Vaticani Templi præficit, eique certam ſtipem ſingulis annis aut menſibus perſolvendam aſſignat.

Ex lib. 9. Epiſtolar. Cardinalis Petri Bembi epiſt. 13.

Leo X. 1514. 1. Auguſt.

CUm præter picturæ artem, qua in arte te excellere omnes homines intelligunt, is a Bramante Architecto etiam in conſtruendis ædibus es habitus, ut tibi ille recte Principis Apoſtolorum Templi Romani a ſe inchoati ædificationem committi poſſe, moriens exiſtimaverit; idque tu nobis forma ejus Templi confecta (a), quæ deſiderabatur, totiuſque operis ratione tradita docte atque abunde probaveris: nos quibus nihil eſt prope antiquius, quam ut Phanum id magnificentiſſime, quamque celeriter conſtruatur, te magiſtrum ejus operis facimus cum ſtipendio numum aureorum trecentorum tibi annis ſingulis curandorum a noſtris pecuniarum, quæ ad ejus Phani ædificationem erogantur, ad noſque perferuntur, magiſtris, a quibus id ſtipendium æquis pro tempore portionibus dari tibi, cum petieris, ſine mora etiam menſibus ſingulis jubeo. Te vero hortor, ut hujus muneris curam ita ſuſcipias, ut in eo exercendo cum exiſtimationis tuæ ac nominis, quorum quidem in juvenili ætate (b) bona fundamenta jacere te oportet, tum ſpei de te noſtræ, paternæque in te benevolentiæ, demum etiam Phani, quod in toto Orbe terrarum longe omnium maximum (c) atque ſanctiſſimum ſemper fuit, dignitatis & celebritatis, & in ipſum Principem Apoſtolorum debitæ a nobis pietatis rationem habuiſſe videare.

Dat. Cal. Aug. an. ſecundo, Romæ.

Hyppo-

(a) Hoc tamen novi Templi ſpecimen a Raphaele procurſum ſuo caruit effectu, fortaſſe ob immaturum clariſſimi Viri obitum, de quo infra.

(b) Quippe hoc tempore Raphael nonniſi primum ſupra triceſimum ætatis exceſſerat annum, ut patet ex nota temporis ejus ſepulcro in Templo S. Mariæ ad Martyres appoſita; ſic enim legimus: *Vixit annos XXXVII. integer integros; quo die natus eſt, eo eſſe deſiit viii. Id. Aprilis MDXX.*

(c) Stupendam, quæ nunc in Vaticano extat, ædificii molem Deo in honorem divi Petri erectam nemo non miratur. Sed & vetuſto ipſius Apoſtolorum Principis Templo, Conſtantini Magni cura excitato *nullam* fuiſſe *ſimilem in magnitudine Eccleſiam in univerſa terra*, Bernardus Francus Monachus, ſuum ad Loca Sancta iter ſub extrema divi Nicolai I. Pontificis Romani tempora ſuſceptum deſcribens, teſtatur apud Mabillonium in Act. Sanctorum Ord. S. Bened. ſeculo 3. part. 2. fol. 525., & Annal. Bened. lib. 37. num. 13. ad ann. Domini 870. Congruum plane fuit, ut maximæ Loci dignitati ſumma ædificii nobilitas reſponderet; quemadmodum Leo X. in hac epiſtola animadvertit.

(a) Sic

Hippolyto Eſtenſi vita functo Franciſcus Cardinalis Urſinus Baſilicæ Vaticanæ Archipresbyter ſufficitur.

Ex Lib. II. diverſor. Brevium Leonis X. pag. 212. apud Archivum Apoſtolicum Vaticanum:

1520. 6. Sept.

LEO Papa X. Dilectis Filiis Canonicis, & Capitulo Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe. Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Nuper vacante Archipresbyteratu Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe per mortem bonæ memoriæ Hippolyti Sanctæ Luciæ Diaconi Cardinalis Eſten. illius ultimi poſſeſſoris extra Rom. Curiam defuncti, Nos illum ſic vacantem, & antea diſpoſitioni noſtræ reſervatum, dilecto Filio noſtro Franciotto Sanctæ Luciæ in Coſmedin (*a*) Diacono Cardinali de Urſinis nuncupato, motu proprio contulimus, & de illo etiam providimus, prout in Litteris ſub plumbo deſuper propediem expediendis latius explicabitur, providere, autem volentes quod hujuſmodi noſtra proviſio debitum, ut par eſt, ſortiatur effectum, vobis in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna mandamus, quatenus viſis præſentibus eumdem Franciottum Cardinalem vel legitimum ejus Procuratorem in corporalem poſſeſſionem dicti Archipresbyteratus juriumque, & pertinentiarum ſuarum auctoritate noſtra inducatis; ſibique locum in ſtallo præbeatis, & de omnibus, & quibuſcumque fructibus, redditibus, & proventibus, ut moris eſt reſpondeatis, & reſponderi faciatis cum effectu, contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Volumus tamen quod idem Franciottus literas ſub plumbo infra ſex menſes expedire omnino teneatur (*b*).

Dat. Romæ &c. ſub Annulo Piſcatoris die 6. Sep. 1520. Pontificatus noſtri Anno VIII.

Chriſtifidelibus, qui Fer. V. & VI. Majoris hebdomadæ Sepulcrum Domini in Baſilica Vaticana devote viſitaverint, plenariam peccatorum Indulgentiam concedit.

Apud Turrig. in lib. de Crypt. Vatican. pag. 304. Roman. edition. 1639.

1605. 5. April.

LEO Papa XI. Univerſis Chriſtifidelibus præſentes litteras inſpecturis Sal. & Apoſtol. Benedictionem.

Ad Summi Apoſtolatus apicem, divina diſponente clementia nuper vocati, ad procurandam in primis Chriſtifidelium animarum noſtræ curæ commiſſarum ſalutem noſtræ mentis oculos convertimus, ac propterea cæleſtes Eccleſiæ theſauros, quibus æterna ſalus comparatur, libenter erogamus. Idcirco cum Feria v. in Cœna Domini proxime futura ſepulcrum Dominicum, in quo ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum uſque ad ſequentem Feriam vi. in Paraſceve aſſervari ſolet, in palatio Apoſtolicò ad ſolitam Capellam Paulinam ob Conclavis, in quo Nos nuper ad Pontificatum evecti fuimus, nondum expurgati impedimentum, commode inſtitui non poſſit; Nos, ne Chriſtifidelium ad prædictum ſepulcrum Dominicum, & Baſilicam Principis Apoſtolorum, pietatis & devotionis ergo confluentium devotio

(*a*) Sic habet autographum in Archivo Apoſtolico Vaticano; manifeſto tamen amanuenſis errore, quum Franciottus Cardinalis Urſinus a Leone X. una cum Purpura Diaconiam Sancti Georgii in Velabro primo acceperit, mox Diaconus Cardinalis *S. Luciæ in Silice* fuerit renunciatus, Ciaconio teſte. At Diplomatis hujuſce Scriptor, qui Hippolytum Eſtenſem *S. Luciæ* Diaconum Cardinalem pridem nominaverat, eodem *S. Luciæ* ſervato nomine, quod adhuc mente gerebat, Franciottum *S. Luciæ*, non etiam *S. Mariæ* in Coſmedin Diaconum Cardinalem improvidus appellavit.

(*b*) Ne mireris, ſi Bullis Apoſtolicis nondum conſcriptis, Cardinalis Urſinus Baſilicæ Vaticanæ Archipresbyteratum acceperit. Id enim feſtinato nimium operi tribuendum. Hippolytus Eſtenſis obierat Ferrariæ die 3. Septembris 1520., ut Ciaconius diſerte teſtatur. Hinc ſolo tridui ſpatio, quod ab obitu ad novi Archipresbyteri electionem excurris, non poterat Bulla omnino perfici; potiſſimum vero quum aliquid temporis dandum ſit nuncio, qui ab Urbe Ferrariæ curſu vel citiſſimo Romam pervenit. Facilior longe eſt literis in forma Brevis expediendis via; Harum ope Franciottus Archipresbyteratum adeptus eſt; ea tamen lege, ut intra ſex menſium intervallum Bullas Apoſtolicas omnino produceret.

votio frigescat, sed ut potius magis augeatur providere, ipsorumque Christifidelium spirituali consolationi, & animarum saluti paterna caritate prospicere cupientes, omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis & sacra communione refectis, qui sepulcrum Dominicum in Basilica prædicta Principis Apostolorum eadem Feria v. in Cœna Domini instituendum ab hora, qua ibidem sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum collocabitur, usque ad horam, qua sequenti Feria vi. inde asportabitur, devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Præsentibus pro hoc anno tantum valituris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 5. Aprilis 1605. suscepti a nobis Apostolatus officii anno primo (*a*).

Emphyteusim perpetuam novem circiter rubrorum Terræ ex Fundo, cui *Casale Quintum* nomen est, a Capitulo factam, Apostolica auctoritate confirmat.

Ex Custodia Regesti Bullarum Pauli V. lib. 8. an. 2. pag. 560.

Paulus V. 1607. 12. Januar.

PAulus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio nostro in Urbe, & ejus districtu Vicario in spiritualibus generali, salutem, & Apostolicam benedictionem. Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum siquidem a felicis recordationis Paulo PP. II. Prædecessore Nostro emanarunt Litteræ tenoris subsequentis: Paulus &c. in cursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum &c. Anno Primo. Et deinde exhibita nobis nuper pro parte Dilectorum Filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Caroli Prævitalis, ac Marci Antonii Saraceni, nec non Herculis Silvæ, dictæ Urbis Incolarum petitio continebat, quod nuper dicti Capitulum cupientes suam, & eorum Mensæ Capitularis conditionem efficere meliorem, quoddam eorum Terrenum Casale Quintum nuncupatum, capacitatis novem Rubrorum vel circa in Territorio dictæ Urbis extra Portam Flaminiam & ultra Pontem Milvium de eadem Urbe, quod inter viam tendentem ultra dictum Pontem ad primam Portam, ac viam aquæ traversæ nuncupatam includitur juxta aliam dicti Casalis partem & viam, qua itur ad hujusmodi Portam primam, bonaque dilectorum filiorum illorum de Crescentiis, ac alios suos notissimos fines situm, ex quo antea quadraginta quinque Scutorum monetæ dumtaxat percipiebantur, Carolo & Marco Antonio, ac Herculi præfatis pro se aliisque personis ab eis nominandis, eorumque hæredibus & successoribus quibuscumque in Emphyteusim perpetuam sub annuo Canone duorum scutorum monetæ decem Juliis pro quolibet scuto hujusmodi computatis pro qualibet petia Terreni hujusmodi juxta mensuram desuper faciendam, qui ad centum & viginti sex scuta similia ascendere poterit, & quotannis in festivitate Sancti Martini a proxime ventura incipiendum persolvendo, ita tamen quod in eventum nominationis faciendæ, quælibet persona nominanda non minorem quantitatem decem Petiarum Terreni hujusmodi habere, ac eisdem modo & forma quibus Carolus & Marcus Antonius, nec non Hercules præfati præmisso-

(*a*) Postrema hæc diplomatis verba maxime adnotanda sunt. Quamvis enim Summo Pontifici electo, & nondum consecrato aut coronato, plena sit quoad jurisdictionem potestas, ut declarat Clementis V. decretalis epistola inter extravagant. Comm. lib. 5. tit. de sentent. excomm. cap. 4., Romani tamen Antistites (saltem plurimi) non ab electionis, sed a consecrationis seu coronationis die annos Pontificatus enumerarunt. Complura hujus rei exhibere possem argumenta: at satis est Gregorii X. proferre literas apud Bullar. Ord. Prædicat. to. 1. sic habentes: *Nec mireris, quod Bulla non exprimens nomen nostrum, est appensa præsentibus, quæ ante consecrationis & benedictionis nostræ solemnia transmittuntur: quia ii qui fuerunt hactenus in Romanos electi Pontifices, consueverunt in bullandis literis, ante sua consecrationis munus, modum hujusmodi observare. Datum Viterbii 4. Nonas Martii suscepti a nobis Apostolatus officii anno I.* Prædecessorum itaque morem sequutus Leo XI., non ab electionis sed a coronationis die initium ducit Pontificatus, idcirco *suscepti* dumtaxat *Apostolatus officii* meminit: Nam Kalendis Aprilis 1605. Summus Pontifex designatus, decima die mensis ejusdem coronatus est; suprema autem dignitate dies tantum viginti sex degustata, 5. Kal. Majas ex hac vita migravit.

(*a*) Instru-

præmissorum occasione quomodolibet se obligarunt, itidem se obligare, ipsique ac Emphyteutæ præfati dictum Terrenum ad Vineam infra tres Annos tunc proximos reducere, illudque, ut præfertur, reductum, in perpetuum manutenere, ac in eo Vineam infimam cum Arboretis plantare deberent & tenerentur, ac si ipsi, eorumque hæredes & successores præfati a solutione dicti Canonis per biennium continuum cessarent, dictum Terrenum cum omnibus melioramentis ac fabricis in eo pro tempore factis, ad dictam Basilicam devolveretur, & ipso facto devolutum esse censeretur, aliisque pactis & conditionibus, licitis tamen & honestis, in evidentem dictæ Mensæ utilitatem, sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito dederunt & concesserunt, prout &c. dicitur contineri (*a*). Quare pro parte Capituli, & Caroli, ac Marci Antonii, nec non Herculis præfatorum asserentium dationem & concessionem hujusmodi in evidentem dictæ Mensæ cessisse & cedere utilitatem, Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus dationi & concessioni præfatis, pro illarum subsistentia, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur certam &c. non habentes, ac Carolum & Marcum Antonium, nec non Herculem, Capitulique hujusmodi singulares personas a quibusvis &c. censentes, nec non dicti Terreni situationes, confines, vocabula, ac denominationes præsentibns pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ &c. mandamus, quatenus si & postquam vocatis qui fuerint evocandi, ac servata forma præinsertarum Literarum hujusmodi, nec non Terreno præfato illiusque circumstantiis universis prius coram Te specificatis, de datione & concessione præfatis, ac quod illæ in evidentem dictæ Mensæ cesserint & cedant utilitatem Tibi legitime constiterit, illas confirmare & approbare, omnesque & singulos tam Juris quam facti defectus, si qui quomodolibet intervenerint in eisdem, supplere auctoritate nostra procures. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non dictæ Basilicæ Juramento &c. quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno &c. Millesimo Sexcentesimo Sexto (*b*), Pridie Idus Januarii, Anno Secundo.

Plurium Domorum Vaticani Capituli, quæ Coenobio S. Mariæ Transpontinæ erant contiguæ, venditionem approbat, dummodo pecunia inde proveniens, in solutionem partis pretii quod pro emtione Casalis *Monasteriorum* præstandum erat, convertatur.

E Custodia Regesti Bullar. Pauli V. lib. 9. an. XI. pag. 140.

Paulus V. 1607. 13. Martii.

PAulus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio nostro in Urbe & ejus districtu Vicario in spiritualibus generali, Salutem & Apostolicam Benedictionem. Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum siquidem a felicis recordationis Paulo PP. II. Prædecessore nostro emanarunt Litteræ tenoris subsequentis. Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus Judiciis &c. Anno Primo. Et deinde exhibita Nobis nuper pro parte Dilectorum Filiorum Capituli Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Prioris & Fratrum Beatæ Mariæ Transpontinæ nuncupatæ de Urbe Ordinis Fratrum gloriosissimæ semperque Virginis Mariæ de Monte Carmelo petitio continebat, quod cum alias Prior & Fratres præfati cupientes dictam domum pro sua eorumque majori commoditate, & Urbis præfatæ ornatu extendere & ampliare, Capitulum hujusmodi, & dilectos Filios ac Emphyteotas ac possessores respective infrascriptarum Domorum pro venditione nonnullarum Domorum eidem regulari Domui adjacentium, & ad Mensam Capitularem dictæ Basilicæ spectantium eisdem Priori & Fratribus in vim Bullæ Juris congrui facienda, juridice requisivissent & moneri fecissent, ipsi Capitulum considerantes se ad Venditionem Domorum hujusmodi juxta formam præfatæ Bullæ teneri, ad evitandas Lites, quæ inter eos ac Priorem & Fratres hujusmodi

(*a*) Instrumentum, quod Pontifex hic commemorat, repetas ex actis Notarii Gargarii, quæ in Archivo nostro servantur, lib. 7. pag. 214.

(*b*) Nos annum 1607. sub ipsum Bullæ initium indigitavimus, communem supputandi annos rationem sequuti.

(*a*) An-

jusmodi præmissorum occasione exoriri potuissent, suamque & dictæ Mensæ conditionem meliorem efficiendam, electis hinc inde Peritis ad easdem Domos æstimandas, ac habitu eorumdem Peritorum relatione, Capitulum hujusmodi unam Angulum conficientem, quam Horatius Biorgius, ac duas alias quas Salvator Capitis albi, & aliam quam Joannes Talenti, nec non aliam quam Marinus Zefrius, & aliam liberam, ac aliam quam hæredes Cecchini Vascellarii dilecti Filii, nec non aliam quam dilecta in Christo Filia Camilla Pucchelli sub proprietate dictæ Mensæ respective possident seu inhabitant, ac reliquam & liberam Domos inter se contiguas & eidem Domui regulari cohærentes, ac juxta sua notissima latera sitas, & ad dictam Mensam legitime spectantes, ex quibus antea tam ex Canone, quam Pensionibus annuis nonaginta Scuta Monetæ vel circa respective, summam sexaginta septem Ducatorum auri de Camera circiter constituentia annuatim percipiebantur, dictis Priori, ac Fratribus pro pretio Septem Millium Septingentorum ac sexaginta octo Scutorum, & octuaginta quinque Bolonenorum ejusdem Monetæ per dictos Peritos, comprehenso augumento duodecimæ partis, ac Vigesimæ, juxta formam Bullæ Juris congrui hujusmodi æstimato, sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito perpetuo vendiderunt & alienarunt, prout in publico desuper confecto Instrumento dicitur contineri, pretiumque hujusmodi in solutionem partis cujusdam Casalis, Monasterii & Colonnellæ nuncupati extra Portam Sancti Laurentii ejusdem Urbis sit, per eosdem Capitulum a Dilecto Filio Joanne Baptista de Aricia pretio Septemdecim Millium Scutorum similium & ultra empti (*a*), ex quibus quidem Septem Mille Septingentis & sexaginta octo Scutis ac Octuaginta quinque Bolonenis ut infra conversis, Trecenta Scuta paria vel circa summam Ducentorum & decem Ducatorum similium circiter constituentia annuatim percipere poterunt, convertere intendunt, si ad id eis nostra & Sedis præfatæ licentia suffragetur, & facultas. Quare pro parte Capituli, ac Prioris & Fratrum præfatorum asserentium venditionem & alienationem cessisse & cedere, & si fiat, pretii conversionem hujusmodi in evidentem dictæ Mensæ cessuram fore utilitatem, Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus venditionem & alienationem approbare & confirmare, ac licentiam hujusmodi concedere &c. dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ipsumque Priorem, ac Capituli & Domus regularis hujusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. censentes, nec non singularum Domorum venditarum, ac Casalis hujusmodi situationes, confines, vocabula, & denominationes qualitatesque & quantitates, dictique Testamenti tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ &c. mandamus, quatenus vocatis dilecto Filio Archipresbytero ejusdem Basilicæ, & aliis qui fuerint evocandi, ac singulis Domibus venditis, & Casali hujusmodi illorumque circumstantiis universis prius coram de specificatis, servataque forma earumdem præinsertarum Litterarum, de venditione & alienatione, ac si fiat, pretii conversione hujusmodi, & quod illæ in evidentem dictæ Mensæ cesserint & cedant ac cessura sint respective utilitatem legittime constiterit, venditionem & alienationem approbare & confirmare, ac eisdem Capitulo pretii conversionem hujusmodi, ut præfertur, faciendi, dummodo pretium ex dicta venditione proveniens, in solutionem partis Pretii dicti Casalis quantocitius convertatur, licentiam & facultatem concedere & impartiri auctoritate nostra procures. Non obstantibus Constitutionibus &c. ac Basilicæ & Domus regularis, nec non Ordinis & Urbis præfatorum, juramento &c. quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno &c. Millesimo Sexcentesimo Sexto, (*b*) Tertio Idus Martii, Anno secundo.

Con-

(*a*) Anno 1607. tertia Decembris die Capitulum Basilicæ nostræ prædium cui *Monasteriorum & Columnellæ* cognomen est, emptionis jure acquisivit, soluto pretio septemdecim millium septingentorum ac octogintaquinque scutorum, ut liquet ex Instrumento per Notarium Gargarium, cujus acta in Archivo Capitulari servantur, conscripto. Ad hanc pretii summam exæquandam ipsa quoque pecuniarum vis ex domorum venditione collecta, de qua præsens Bulla loquitur, congesta fuit, ut ex magno domorum Basilicæ nostræ Indice compertum est pag. 302. Quocirca quidquid Pontifex hac Sanctione decreverat, ne obolo quidem neglecto, peractum est.

(*b*) Juxta Dataria stylum, ut toties monuimus; nos vero qui aliam in supputandis annis rationem inimus, annum inscripsimus 1607.

(*a*) An

Concedit ut ſexaginta terræ *Petia* ex Caſali *Quintii* in emphyteuſim perpetuam a Capitulo Baſilicæ Vaticanæ locentur, certo canone ſtatuto ab emphyteutis quotannis ſolvendo.

E Cuſtodia Regeſti Bullar. Pauli V. lib. 8. an. VII. pag. 43.

Paulus V. 1610. 24. Sept.

PAulus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio noſtro in Urbe & ejus diſtrictu Vicario in ſpiritualibus generali:

Ex injuncto Nobis &c. firmitatem. Dudum ſiquidem a fel. rec. Paulo PP. II. Prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis. Paulus &c. ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus judiciis &c. Nulli &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno &c. Milleſimo quadringenteſimo ſexageſimoquinto, quinto Idus Maji, Anno primo. Et deinde exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli & Canonicorum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Valerii Locatelli, ac Caroli Bartoletti Virorum, & Bartholomæi Vulponii, nec non Dominici de Marchis, & Auguſtini de Franchis laicorum petitio continebat, quod ipſi Capitulum & Canonici alias cupientes eorum ac Menſæ ſuæ Capitularis conditionem efficere meliorem, ſexaginta Terræ petia prope & extra portam Flaminiam dictæ Urbis, in pertinentiis Caſalis Quintii nuncupati, juxta ſuos notiſſimos fines ſita, in Emphiteuſim perpetuam, viginti videlicet Valerio & Carolo, ac alia viginti Bartholomæo, ac alia decem Dominico, nec non reliqua decem petia hujuſmodi Auguſtino præfatis pro ſe eorumque heredibus & ſucceſſoribus in infinitum, ſub annuo Canone vigintiduorum juliorum pro qualibet petia hujuſmodi, ita quod Emphiteutæ hujuſmodi dicta Terræ petia in vineas reducere deberent, & tenerentur, ac ſub certis aliis pactis & conditionibus, licitis tamen & honeſtis, dictæque Menſæ proficuis & utilibus, ſub noſtro & Sedis Apoſtolicæ beneplacito dederunt & conceſſerunt, prout in ſcripturis &c. continetur. Quare pro parte dictorum Capituli & Canonicorum, nec non Valerii ac Caroli & Bartholomæi, nec non Dominici & Auguſtini aſſerentium dationem & conceſſionem hujuſmodi in evidentem dictæ Menſæ ceſſiſſe & cedere utilitatem, Nobis &c. ſupplicatum, quatenus dationi & conceſſioni præfatis pro eorum ſubſiſtentia robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, aliaſque in præmiſſis &c. dignaremur. Nos igitur certam &c. non habentes, ac Capitulum, Canonicos, nec non Valerium ac Carolum & Bartholomæum, nec non Dominicum & Auguſtinum præfatos, dictique Capituli ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis &c. cenſentes, nec non Terræ petiarum hujuſmodi ſituationes, confines, vocabula, & denominationes præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, circumſpectioni tuæ per &c. mandamus, quatenus ſi & poſtquam vocati qui fuerint evocandi, ac ſervata forma literarum hujuſmodi, nec non Terræ petiis præfatis, illorumque circumſtantiis univerſis prius coram te ſpecificatis, de datione & conceſſione hujuſmodi, ac quod illæ in evidentem dictæ Menſæ ceſſerint & cedant utilitatem, tibi legittime conſtiterit, dationem & conceſſionem præfatas auctoritate noſtra approbes & confirmes (*a*). Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis Conſtitutionibus &c. dictæque Baſilicæ juramento &c. quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno &c. Milleſimo ſexcenteſimo decimo, octavo Kalen. Octobris, Anno ſeptimo.

Angelo

(*a*) An Urbis Vicarius, cui hanc emphyteuſim inſpiciendam ac probandam Pontifex hic demandat, contractum revera probaverit, fateor, haud mihi compertum ſatis. Dubitandi ſuſpicionem ingerit nova Capituli Vaticani delegatio facta Canonico Mario de Alteriis die 8. Novembris 1610., ut ſexaginta terræ *Petia* ex fundo Caſalis Quintii, in emphyteuſim perpetuam traderet quibus mallet. Idem *Petiarum* numerus, idem fundi cognomen, haud multum diſſitum temporis intervallum argumento eſt ut ſuſpicier, emphyteuſim quam hæc Bulla commemorat, effectu caruiſſe. Ut ut vero ſe res habuerit, illud pro certo habendum eſt, fundum cui Caſalis Quintii italice *Tor di Quinto* nomen adhuc ſupereſt, fere totum vineis in eo ſatis refertum eſſe.

(*a*) Qui-

Angelo Georio Canonico Basilicæ Vaticanæ liberam testamenti condendi facultatem concedit.

Ex Brevibus autographis Urbani VIII. ap. Archiv. Apostol. Vatic.

Urbanus VIII. 1628. 22. Martii.

URbanus Papa VIII. Dilecto Filio Angelo Georio Canonico Basilicæ Principis Apostolorum Cubiculario & Commensali nostro. Dilecte Fili, Salutem & Apostolicam benedictionem. Grata familiaritatis obsequia, quæ tu, qui etiam Pincerna & Cubicularius secretus, & continuus commensalis noster existis, nobis hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, aliaque probitatis & virtutum merita quibus personam tuam tam familiari experientia, quam etiam fidedignorum testimonio juvari percepimus, Nos inducunt, ut ea tibi libenter concedamus quæ tuis, hæredumque tuorum commoditatibus fore conspicimus apportuna. Volentes itaque te, qui dum tuæ peregrinationis extremum testamentaria, vel alia dispositione prævenire desideras, præmissorum obsequiorum & meritorum tuorum intuitu favore prosequi gratiæ specialis, & a quibusvis excommunicationis &c. censentes; Motu proprio, non ad tuam &c. deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Tibi ultra alias facultates tibi quomodolibet competentes, quibus per præsentes, sicuti nec præsentibus per illas, inaliquo præjudicari volumus, ut de omnibus, & singulis bonis, nec non crucibus, candelabris, imaginibus, calicibus, patenis, vasis, vasculis, pluvialibus, & aliis paramentis, & ornamentis Ecclesiasticis Capellæ, si quam pro tempore contigerit te habere, etiam quæ forsan in Capella nostra pro tempore detuleris, & quibus ibidem te uti contigerit, aliisque pretiosissimis rebus etiam quæ alias ad Sacristiam dictæ nostræ Capellæ quomodolibet pertinerent, ubicumque existentibus, ac quocumque modo, via, jure causa, & forma ad te nunc & in futurum quomodolibet spectan. & pertinen. cujuscumque qualitatis, quantitatis, speciei, valoris, pretii, & conditionis fuerint, dummodo de dictis bonis, & juribus Capellæ hujusmodi in favorem alicujus Ecclesiæ, vel loci pii arbitrio tuo disponas, nec non de omnibus & singulis Jocalibus, gemmis etiam pretiosis, & quolibet Præsule, ac maximo Principe dignis, ac de supellectilibus, aliisque mobilibus etiam in pecunia cujuscumque generis consistentibus, ac se moventibus, & immobilibus quomodolibet nuncupatis bonis, nec non Castris, Terris quacumque dignitate suffultis, villis, domibus, palatiis, vineis, casalibus, possessionibus, censibus, locis & portionibus montium vacabilium, & non vacabilium, aliisque dominiis temporalibus, feudalibus, ac jurisdictionibus, meroque, & mixto imperio, sine tamen præjudicio jurium Cameræ nostræ Apostolicæ, quoad jurisdictionalia prædicta, tam in Urbe, quam extra eam, penes Ecclesiam Cathedralem, etiam Metropolitanam, cui te præfici, & præesse contigerit, vel alia beneficia Ecclesiastica quæcumque cum cura, & sine cura, sæcularia, & cujusvis ordinis Regularia, per te in titulum, Commendam, administrationem, aut alias ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus etiam Apostolicis obtenta, & imposterum obtinenda existentibus, nec non juribus, actionibus, & nominibus debitorum quocumque modo, via, jure, forma, & occasione ad te nunc, & pro tempore spectantibus in quibuscumque rebus consistant, etiamsi illa omnia, vel eorum major pars ex fructibus, & emolumentis quarumcumque tibi pro tempore concedendarum etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Patriarchalium, aliarumque Ecclesiarum, quibus simul, vel successive te præfici & præesse, seu Administratorem deputari, & ad quas quandocumque assumi, vel transferri contigerit, nec non quorumcumque Monasteriorum etiam Consistorialium, Præposituraram, Præceptoriarum, dignitatum etiam Conventualium majorum, & principalium, personatuum, administrationum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, & quorumvis ordinum, militiarum, & hospitalium etiam Sancti Joannis Hierosolymitani regularium, quocumqne nomine nuncupatorum, quomodolibet qualificatorum etiam personalem residentiam requirentium, quæ auctoritate ordinaria, vel ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, Regumque, & aliorum Principum nominationibus, seu præsentationibus, aut alias quomodolibet in titulum, Commendam, administrationem, aut alias quomodolibet obtinuisti, & ad præsens obtines, & imposterum simul, vel successive, aut pluries etiam iteratis vicibus, & alias quomodocumque obtinebis simul vel successive, nec non de omnibus, & quibuscumque

que aliis fructibus, redditibus, & proventibus etiam Ecclesiasticis loco pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus vel dissimilibus etiam mensarum Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, & Capitularium, Monasteriorumque, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus redditibus proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis, atque etiam distributionibus quotidianis, & emolumentis etiam manualibus, ac solis præsentibus, & divinis officiis, ac horis diurnis, & nocturnis interessentibus dari solitis, tibi reservatis, & assignatis, ac reservandis, & assignandis, nec non emolumentis quorumcumque Romanæ Curiæ officiorum, ac tam ex paterna, quam ex aliis hæreditatibus, seu alias quavis occasione, vel contemplatione provenerunt, seu in posterum provenerint, ac qualitercumque, quomodocumque, & undecumque etiam in functionibus quorumcumque munerum, & legationum, ac alias quomodolibet per te acquisita sint & in posterum acquirentur; servata tamen in omnibus & per omnia nostræ jam editæ, & aliarum, si quas tam per Nos, quam Successores Nostros Romanos Pontifices edi contigerit, Constitutionum super fructibus inexactis forma, cujuscumque quantitatis prædicta omnia & quæcumque illorum, & valoris etiam annui, & inexcogitati, & qualitatis, seu conditionis bona, & alia prædicta fuerint, illa omnia, eorumque veros, & annuos valores, & denominationes, acsi specifice, & sigillatim exprimerentur, etiamsi talia fuerint, quæ in generali appellatione bonorum & supellectilium non venirent, sed specialibus indigeant vocabulis, specialemque notam requirant, præsentibus pro sufficienter expressis & specificatis habentes usque ad quamcumque summam quantumvis notabilem, notabilissimam, & inexcogitatam per viam testamenti nuncupativi, seu in scriptis, aut codicillorum, seu Epistolarum, aut alias solo verbo, vel alias quovis modo etiam minus solemni, & sine aliqua insinuatione testandi, seu donatione tam inter vivos, quam ex causa mortis, etiam per viam simplicis distributionis, seu contractus etiam omissis quibusvis solemnitatibus etiam substantialibus, & formis alias requisitis tam ex jure, quam per Constitutiones, statuta, & consuetudines Urbis, Civitatis, vel loci ubi, te ita disponere, aut mori contigerit in eadem voluntate permanendo etiam coram Notario publico, vel duobus testibus, aut etiam per tui ipsius cedulam privatam, seu quacumque alia ultima voluntate, & alias prout, & quemadmodum tibi videbitur, tam in dicta Curia, quam extra eam etiam in mortis articulo, etiam nulla facta mentione præsentis, vel aliarum tibi pro tempore concessarum, & concedendarum in posterum similium facultatum, aut quod in vim illarum testari, vel disponere intendas, aut velis in quosvis pios, & non pios usus, & in quascumque personas utriusque sexus, sive consanguinei, aut affines, seu nepotes, aut etiam alii quovis modo conjuncti, vel servitores, & familiares tui, aut etiam extranei, etiamsi illegitimi ex quovis illicito, & damnato coitu alias quam ex proprio corpore tuo procreati, ac etiam ipsorum illegitimorum parentes, conjuges, filii, descendentes, ascendentes, vel cognati, seu attinentes fuerint, necnon Collegia, Universitates, & loca tam pia, quam non pia, & alias quomodocumque & qualitercumque pro libito, & voluntate tua absolutis semel, vel pluries in toto, vel in parte etiam successive, toties quoties tibi videbitur & placuerit, disponendi, eisque legandi, relinquendi, & erogandi, seu in totum, vel forsan facto testamento, donatione, legatis, & dispositione quacumque perseverandi, dispositionesque, ut præmittitur, semel vel pluries in totum vel in parte factæ, & facien. etiam sæpe & sæpius moderan., limitan., commutan., alteran., ac in totum, vel in partem revocan., ac in alias personas distribuen., & alias prout tibi videbitur, & placuerit, ac duxeris faciendum etiam in dicta Curia, vel extra eam etiam extra locum debitæ residentiæ tuæ, ac ubicumque, & quandocumque etiam in mortis articulo, etiam nulla facta mentione præsentis, vel aliarum tibi pro tempore concessarum facultatum, vel quod in vim illarum testari, seu disponere velis & intendas, ac præsentibus literis in actu condendi testamenti, seu cujusvis alterius ultimæ voluntatis, & dispositionis, si tibi videbitur non exhibitis, disponendi, motu scientia, & potestatis plenitudine similibus plenam, liberam, & omnimodam licentiam, & facultatem perpetuo duraturam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & impartimur: ac ex nunc testamenta, codicillos, donationes, dispositiones, legata, relicta, & erogata, ac ultimam voluntatem tuam contractus hujusmodi, & quicquid super his per te etiam nulla, vel minus sufficienti facultate suffultum hactenus, seu in futurum in toto, vel in parte testatum, codicillatum, donatum, relictum, erogatum, & alias tam inter vivos, quam in ultima voluntate hujusmodi, seu alias quovis modo dispositum esse contigerit, ac omnia & singula inde secuta, & quæ inde sequentur, ex nunc prout ex tunc, & e contra, auctoritate & tenore prædictis confirmamus, ac valida & effi-

cacia fore, ac perpetua roboris firmitate subsistere volumus, omnesque & singulos juris & facti, ac solemnitatum etiam substantialium defectus si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus. Et nihilominus statuimus & ordinamus, tibique etiam indulgemus, quod etiamsi contigerit ab intestato, & sine ulla rerum, & bonorum tuorum hujusmodi, vel invalida, & minus legitima dispositione in quacumque mundi parte etiam in Curia prædicta, etiam extra loca debitæ a te residentiæ, etiam nulla subsistente causa decedere, omnia & singula bona, res, & jura, actiones, fructus, pensiones, & alia quæcumque, & qualiacumque supra expressa, non ad Sedem & Cameram, vel Ecclesias, Monasteria, Beneficia prædicta, seu in eis successores; sed ad hæredes tui sanguinis, vel quoscumque alios tibi ab intestato succedentes integre devenire debeant. Decernentes prædicta omnia & singula etiam ut præfertur qualificata, necnon spolia, ac quæcumque alia per te pro tempore relicta res, & bona nullo unquam tempore tanquam spolia ad Nos, & Sedem, ac Cameram prædictas devolvi, seu spectare quomodolibet prætendi posse, ac hæredes, donatarios, & alios, ad quorum favorem bona ipsa quovis modo relicta, seu ad quos illa ab intestato spectare contigerit, necnon executores, & alios, quibus negotium executionis tuæ voluntatis hujusmodi commiseris ad solvendam tertiam vel aliam partem eorumdem bonorum per te pro tempore relictorum, quæ forsan per Constitutiones Apostolicas, aut alias de jure, vel consuetudine post tuum obitum ad dictam Cameram, aut ad Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices pertinere, seu in pios, & alios usus; & forsan contra infideles, aut in Fabricam Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, vel earumdem Abbatiarum seu Cruciatæ Sanctæ vel alios usus converti deberet, seu dum vixeris convertere debebas, illudque nulla subsistente causa, sed pro tuo libito voluntatis prætermiseris, quam ex nunc tibi, hæredibusque, donatariis, & aliis quocumque titulo etiam ab intestato Successoribus tuis hujusmodi liberaliter, & titulo irrevocabili donationis inter vivos gratiose donamus, & largimur minime teneri, nec super bonis per te ut præmittitur, seu alias pro tempore quomodolibet dispositis, seu etiam ab intestato relictis per Camerarium nostrum pro tempore existentem, Thesaurarium generalem, Commissarium, Collectores, Subcollectores, & alios quoscumque agentes pro dicta Camera quovis prætextu; auctoritate, potestate, occasione, vel causa manus injici, minusve eis aliquam descriptionem, seu inventarium, vel depositum, aut sequestrum, seu quid simile facere, attentare, seu prætendere licere, neque per tuos, vel eorum in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis hujusmodi successores, aut dictæ fabricæ præpositos, vel alios quoscumque quovis modo directe, vel indirecte etiam ex causa illicitæ negotiationis, vel quod fructus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum propter non residentiam vel incompatibilitatem beneficiorum quorumcumque per te nunc & pro tempore obtentorum, & in posterum obtinendorum, vel alias quacumque causa tuos non feceris, sed illos male & indebite perceperis, & propterea ad illorum restitutionem Cameræ nostræ Apostolicæ seu aliis Monasteriis & beneficiis, vel fabricæ prædictis, aut cuicumque alteri personæ, vel loco facien. tenearis, dummodo super his causa te vivente non fuerit introducta; molestari, & inquietari posse, aut debere, nec Camerarium, Thesaurarium, Præsidentem, Clericos, Agentes, Subcollectores, Commissarios, Deputatos, & alios prædictos quicquam a te seu tuis hæredibus prædictis, tam ab intestato, quam ex testamento, legatariis, donatariis, aut aliis in quorum favorem dispositum, aut qui ab intestato ut præfertur succedent, occasione præmissorum, seu sequestrationis, disequestrationis, exonerationis, propinæ, seu trigesimæ, transactionis, aut aliorum quorumcumq. jurium, vel regalium in loco salarii, vel mercedis, aut pro labore, vel in recompensationem quomodolibet debitis, seu etiam ex causa, & titulo oneroso eis concessis, vel aliter competentibus, sive in parva, sive in magna quantitate petere, accipere vel prætendere ullatenus unquam posse, sed præsentes literas sufficere ad effectum tuendi possessionem & dominium prædictorum, hæredibus, legatariis, & quibusvis aliis personis, in quorum favorem dispositum per te fuerit, ut præfertur, vel qui ab intestato succedent, neque etiam ex eo quod tam condito testamento, vel alias inter vivos, seu in ultima voluntate, quam etiam nulla vel minus valida, & legitima dispositione facta, aut etiam ab intestato te in prædicta Curia, aut quacumque Mundi parte extra Ecclesias etiam Cathedrales, & Metropolitanas ad quas forsan te assumi vel transferri contigerit, aliaque beneficia curam animarum habentia, & personalem residentiam requirentia sæcularia, & quorumvis ordinum & militiarum, & hospitalium etiam Sancti Joannis Hierosolymitani regularia, & alias qualitercumque qualificata per te nunc

nunc & pro tempore obtenta, & obtinenda etiam pro tua sola voluntate, & nulla subsistente causa non residendi decedere contigerit, Constitutiones rec. mem. Pii Papæ IV. similiter prædecessoris nostri contra quoscumque Episcopos, Archiepiscopos, & alios Prælatos, necnon parochialium Ecclesiarum Rectores, aliosque personali residentiæ adstrictos extra illam quomodocumque decendentes VII. Kalen. Decembris Pontificatus sui Anno III. vel alio veriori tempore emanat. & aliarum quarumcumque Constitutionum, & Sacrorum Canonum, & etiam Decretorum Conc. etiam generalium, aut alio quocumque prætextu molestari, vel inquietari posse vel debere, minusque præsentes sub prædicta Pii IV. prædecessoris nostri super residentia & aliis Apostolicis Constitutionibus, ac Sacrorum Canonum, & Concil. Synodalium, vel provincialium, & etiam generalium decretis, nec etiam sub quibusvis similium facultatum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, declarationibus Apostolicis, ac dictæ Cameræ, vel aliis contrariis dispositionibus etiam per modum legis, aut Constitutionis generalis, & statuti perpetui etiam Cancellariæ Apostolicæ regulis per Nos & Sedem eamdem etiam motu, & scientia, & potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter, & ex quibusvis causis etiam inexcogitabilibus, etiam in favorem fidei, & divini cultus augmentum, etiam pro dictæ Cameræ necessitatibus pro tempore factis, & in futurum faciendis minime comprehendi, sed ab eis semper exceptas, & quoties comprehendi viderentur, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quavis posteriori data per te, & alios prædictos a te causam, ut supra quomodolibet habentes, seu habituros eligen. concessas, semperque validas & efficaces fore & esse, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, nec præsentes per alias similes, vel dissimiles gratias tibi concessas, & concedendas revocari, invalidari, suspendi, limitari aut confundi, sed te illis accumulative in omnibus & per omnia uti, & si quid in una ex facultatibus hujusmodi defecerit, id per aliam suppleri debere, nec te ad aliquam particularem licentiam, sive indultum, vel confirmationem præsentium a Nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus peten., aut impetran. vel etiam in alia quacumque simili vel dissimili gratia, vel ejus confirmatione tibi quomodocumque conceden. de præsenti mentionem aliquam facien. teneri, nec ad id ulla unquam necessitate cogi posse decernimus, sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque judices Ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales, ac ejusdem Cameræ Camerarium, Thesaurarium, Præsidentes, Clericos, Commissarios, Collectores, & subcollectores pro tempore existentes in quacumque causa, & instantia sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & diffiniri debere, irritumque & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari: Quocirca dilectis filiis nostro, & S. R. E. Camerario, nec non Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Decano, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte tua, & quorumcumque Donatariorum, legatariorum hæredum, & successorum quomodolibet tuorum, ac aliorum prædictorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, tibique & aliis prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra omnia & singula præmissa per locorum Ordinarios & Cameræ Apostolicæ Commissarios & Deputatos, seu alios quoscumque observari. Non permittentes te, vel donatarios, legatarios, heredes, & successores tuos, aut eorum aliquem desuper a quoquam indebite molestari, perturbari, aut alias quomodolibet impediri, contradictores quoslibet & rebelles auctoritate nostra prædicta per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravan., invocato etiam ad hoc si fuerit opus brachii sæcularis auxilio, quatenus opus sit, invocan. Non obstantibus præmissis, ac Pii IV. tam super residentia Episcoporum, Archiepiscoporum, & aliorum Prælatorum, necnon Rectorum Parochialium Ecclesiarum, ceterorumque personali residentiæ adstrictorum extra illam quomodocumque decedentium sub Dat. 7. Kal. Decembris Pontificatus sui anno quinto, seu alio veriori tempore; quam de gratiis interesse Cameræ prædictæ quomodolibet concernen. in dicta Camera intra tres menses præsentandis & registrandis, alioquin nullæ & invalidæ existant, ad quod te teneri nolumus, sed præsentes literas, ac omnia & singula in eis contenta valida & efficacia fore & esse, ac suum plenarium & integrum effectum sortiri, & obtinere, acsi

nisi in ipsa Camera registratæ & insinuatæ fuerint, decernimus & mandamus necnon ejusdem Sixti, ac etiam san. mem. Pii PP. etiam V. contra illegitimos, & testamenta, codicillos, donationes, legata, & quascumque dispositiones ad eorum, seu ex ipsis descendentium favorem factis, annullan., & similis mem. Bonifacii Papæ VIII. similiter Prædecessoris nostri per quam concessiones de fructibus in absentia percipiendis sine præfinitione temporis fieri prohibentur, necnon Sacrorum Canonum, & Conc. etiam generalium decretis, quibus decernitur Prælatos, & Beneficiatos quoscumque propter non residentiam, seu incompatibilitatem, vel alia quacumque de causa fructus Ecclesiarum, Monasteriorum & Beneficiorum etiam Consistorialium suos non facere, sed eos Ecclesiis, seu beneficiis pro eorum reparatione, vel successoribus in eis deberi, vel in quoscumque alios pios usus in totum vel in partem erogari, vel Cameræ prædictæ, aut alio quocumque modo, vel cuicumque alteri applicari esse disponen., ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac etiam nostris super Prælatorum, & aliorum Beneficiatorum decedentium spoliis hactenus editis, & in futurum edendis, & de jure quæsito non tollendo aliisque Apostolicis, ac in Synodalibus, Provincialibus, & universalibus Conciliis etiam editis provincialibus, vel generalibus Constitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon Urbis, Cameræ, & Basilicæ prædictarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, & hospitalium etiam S. Joannis Hierosolymitani, & aliorum locorum tam secularium, quam regularium, in quibus beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu a quibus illa dependere contigerit, & ordinum, quorum illa fuerint, etiam S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum quarumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, stabilimentis, usibus, consuetudinibus, naturis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis quomodocumque etiam per Nos, & Sedem Apostolicam hactenus concessis, & in futurum concedendis, etiam si de illis servandis, & non impetrandis literis Apostolicis prædictis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & militiis, seu illorum Præsulibus, Administratoribus, & Magistris, seu aliis quibuscumque personis per te, vel procuratorem tuum hactenus præstiteris, vel in posterum te præstare contigerit juramentum, ac literis piæ mem. Alexandri Papæ VI. etiam Prædecessoris nostri per quas etiam forsan motu simili, ac ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine inter alia statuit, & ordinavit, quod tertia seu alia tunc expressa pars omnium & singulorum bonorum mobilium, & immobilium ex Ecclesiis, & aliis dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, seu alias acquisitorum, seu etiam intuitu & contemplatione personæ pro tempore provenien., quibus facultates testandi concessæ fuerint in quibuscumque testamentis, codicillis, donationibus, & aliis ultimis voluntatibus quovis modo etiam ad pias causas quascumque, & alios licitos usus etiam prætextu similium licentiarum, facultatum, & gratiarum eis pro tempore concessarum testari, seu disponi contigerit, dictæ Cameræ pro Cruciata Sancta, & aliis dictæ Romanæ Ecclesiæ necessitatibus reservarentur, illaque ad dictam Cameram pleno jure pertinere, ipsamque Cameram, eas vendere posse & debere irritumque exinde decrevit, & inane si secus a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari; & quibusvis similium facultatum restrictionibus, limitationibus, modificationibus, & revocationibus quomodolibet factis & faciendis, necnon Urbi, Cameræ, Fabricæ, Basilicæ, Ecclesiis, Monasteriis, Militiis, & ordinibus prædictis, eorumque Præsulibus, Superioribus, Capitulis, Conventibus quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem hujusmodi etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine, & consistorialiter etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, ac aliis omnibus & singulis, quæ in aliis facultatibus tibi, ut supra quomodolibet competen. concessa sunt, non obstare. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis haben., illis alias in suo robore permansuris; Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine derogamus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem, præsentesque literas nullo unquam

quam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu intentionis nostræ, vel alio quovis defectu notari, impugnari, redargui, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari posse, sed illas semper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac tibi, & aliis in quorum favorem, ut præfertur disposueris, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari debere decernimus, quinimo nullum dari, quantumvis insolitum, & inexcogitabilem casum, quo tua voluntas tam inter vivos, quam causa mortis, vel alias expressa, & declarata & præsentium facultas & beneficium si ab intestato, & alias decederes, suum plenarium non sortiantur effectum, excepto tamen casu quo disponeres ad favorem illorum illegitimorum, quos supra expresse voluimus & declaravimus harum beneficio frui & potiri non posse, & si ullo unquam tempore contingeret hanc nostram concessionem & facultatem tibi concessam, & contentam in dubium revocari, hujusmodi cognitionem ad Cameræ Apostolicæ Clericos spectare volumus, & in ea via ordinaria procedi. Non obstantibus facultatibus prædicto Thesaurario generali ejusdem Cameræ Apostolicæ pro tempore existenti per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros concessis aut per Nos, & successores nostros similiter Romanos Pontifices in futurum concedendis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pariter pro sufficienti eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis, ac ad verbum insertis habentes, illis in suo robore permansuris ad effectum omnium & singulorum præmissorum, etiam specialiter & expresse derogamus ac derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XXII. Martii MDCXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Cardinalibus trium Basilicarum Lateranensis, Vaticanæ, ac Sanctæ Mariæ Majoris præcipit ut idoneos Vicarios eligant, quorum jura ac onera hisce literis exprimit.

Ex Bullario Romano.

[Al]exand. VII. 1657. 9. Aprilis.

Pastoralis officii Nobis a Domino commissi ratio postulat, ut in his, quæ ad promovendum in quibuscumque Ecclesiis, & præsertim hujus Almæ Urbis nostræ primariis, divinum cultum pertinent, auctoritatis nostræ partes peculiari sollicitudine interponamus. Quoniam igitur natura comparatum est, ut minores majorum exempla sequantur, ac proinde speremus in Domino fore, ut Chori servitio in Patriarchalibus Sancti Joannis in Laterano, ac Principis Apostolorum, & Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ ejusdem Urbis Ecclesiis, sive Basilicis adstricti ferventius divinis intersint, si primas dignitates in Ecclesiis, seu Basilicis hujusmodi obtinentes ceteris præsentia sua præluserint: Idcirco de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum Filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationis super negotiis Visitationis Apostolicæ a Nobis institutæ consilio, dilectis filiis nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus trium Ecclesiarum, sive Basilicarum prædictarum Archipresbyteris, nunc & pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate tenore præsentium serio injungimus ut ipsi in Ecclesiis, sive Basilicis hujusmodi, in quibus Archipresbyteri dignitatem respective obtinent, & pro tempore obtinebunt, divinis Officiis interesse studeant, & Vicarios deputent Prælatos graves, & probos, qui non sint Canonici ejusdem aut alterius Ecclesiæ, nec ad aliquam residentiam obligati, ac tali doctrina, & pietate præditos, ut Ecclesiæ jura tueri, & causas, ac judicia per seipsos cognoscere & terminare valeant, singulisque Capitulis, & Congregationibus Capitularibus intersint, congruo per Archipresbyteros prædictos eisdem constituto salario, quod non sit minus dimidia portione Archipresbyterali per Camerarios, & Depositarium Capituli singulis mensibus, statutisque temporibus prædictis Vicariis integre & sine diminutione solvendo: onere tamen injuncto, ut divinis Officiis diebus festis de præcepto, & aliis earumdem Basilicarum respective solemnioribus interesse, ac munus Præfecti in Choro exercere omnino teneantur.

tur. (a) Quod si prædictis diebus Officio divino non interfuerint, punctetur portio eisdem Vicariis, ut supra, assignata, in duplum ejus, quo mulctaretur quilibet Canonicus, & multa interessentibus eo ipso accrescat. Decernentes easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod prædicti Cardinales Archipresbyteri, & alii quilibet etiam speciali nota, & expressione digni in præmissis forsan interesse habentes, seu habere quoquo modo prætendentes, illis non consenserint, aut ad ea vocati & auditi, seu causæ &c. Sicque in præmissis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam &c. Non obstantibus &c. Volumus autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 9. Aprilis 1657. Pontificatus nostri anno secundo.

Altararistis Basilicæ Vaticanæ scuta octo singulis mensibus solvenda decernit pro Palliis conficiendis, ac in B. Petri Confessionem inferendis & inde amovendis; qua in re Chirographum pridem editum, cujus tenorem hisce Literis inserit, approbat, & confirmat.

Ex Archivo Basil. Vatican. in Fasic. Scripturar. diversar. num. 21.

Alexand. VII. 1667. 28. April.

ALexander PP. VII. Ad futuram rei memoriam. Alias emanavit ad favorem Dilecti Filii Michaelis Angeli Boncii Canonici, & Altaristæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Vestiarii, & Cubicularii intimi nostri, ejusque Successorum Altaristarum Basilicæ hujusmodi Chirographum manu nostra subscriptum tenoris qui sequitur videlicet: *Provisori del Sagro Monte della Pietà avendo Noi appoggiata a Michelangelo Bonci Canonico di S. Pietro e moderno Altarista di detta Basilica la cura di far sabbricare i Pallii di lana benedetta, che si danno in Concistoro alli Patriarchi, Arcivescovi, e alli Vescovi di alcune Chiese insigni che hanno l'uso del Pallio, con il pensiero di ponerli, come è solito sopra i Santi Corpi delli gloriosi Apostoli Pietro, e Paolo, e di custodirli fino al tempo di distribuirli, secondo il bisogno; e volendo noi assegnare a detto Michelangelo, & alli altri Canonici Altaristi suoi successori, quali vogliamo, che abbino successivamente la medesima incombenza, un' annua somma certa, così per il rimborso per le spese che loro converrà fare per la fabricazione, e custodia di detti Pallii, come per la ricognizione, che soleva darsi agli Altaristi* pro tempore, *quando si fa la funzione di ponere e levare detti Pallii dal luogo dove stanno detti Santi Corpi; con il presente Chirografo vi ordiniamo, che in avvenire, cominciando dal principio del presente Anno 1658., e così continuando fino a che verrà da Noi altrimente ordinato, delli denari del fruttato delle dispense matrimoniali, che si portano in cotesto Sagro Monte, destinati per il pagamento dell' Elemosine, e altre spese per opere pie, che si fanno da Noi, e da questa Santa Sede Apostolica, facciate pagare ciaschedun mese a detto Michelangelo Bonci moderno Altarista di S. Pietro, e successivamente agli altri Altaristi, che saranno* pro tempore *suoi successori, scudi otto di moneta, quali gli assegniamo*

(a) Quinam aliarum Urbis Patriarchalium Ecclesiarum mos fuerit Alexandri VII. ætate quo ad Cardinales Archipresbyteros, qui præsenti Sanctione ad Chori servitium aut per se aut per idoneos Vicarios explendum adiguntur, inquirere nostri non est instituti. Illud vero tuto fateri possumus, Cardinales Archipresbyteros Vaticani Templi jamdiu ante Alexandrum VII. consuevisse & Choro interesse, & Basilicæ Vicarios instituere. Luculentissimum hujusce rei argumentum suppeditat Gregorii XI. Constitutio promulgata an. 1458. ac in Bullarii nostri tom. 2. relata ad pag. 25. qua expresse cavetur ne Archipresbyteris, etiamsi S. R. E. Cardinales fuerint, distributiones concedantur, si Divinis Officiis non intersint. Illud item compertum est, Vicarios Vaticanæ Basilicæ antiquissimos esse censendos. P. Andreuccius S. J. in tractatu de Vicariis Basilicarum Urbis pag. 49. Vicariorum Basilicæ nostræ seriem proponens, initium ducit ab anno 1507. ac Beltrandum de Contestabilibus primo statuit loco. At nos qui majori cura monumenta nostra versamus, indigitare possumus Franciscum de Thomæis Basilicæ Vaticanæ Canonicum, ab Archipresbytero Petro Barbo Vicarium electum, & a Pio II. confirmatum an. 1458., de quo extat Piana Constitutio in Bullar. nostri tom. 2. pag. 159.

(a) Quo

gniamo per loro rimborso delle spese da farsi e respettivamente in luogo della ricognizione solita darsi come sopra per li sopradetti Pallii, quali denari così pagati, vogliamo, e ordiniamo, che vi siano accettati, e fatti buoni nel conto delli denari di dette matrimoniali, non ostante qualsivoglia cosa che facesse in contrario, alle quali tutte, avendo il loro tenore quì per sufficientemente espresso, per questa volta sola deroghiamo.

Dato dal nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo di 19. *Marzo* 1658.

Alexander PP. VII. Nunc autem pro firmiori præmissorum omnium, & singulorum robore, & efficacia; dictique Michaelis Angeli, & pro tempore existentium Altaristarum Basilicæ prædictæ indemnitati & utilitati providere cupientes, ac ipsum Michaelem Angelum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, motu proprio non ad ejusdem Michaelis Angeli, aut cujusvis alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Chirographum præinsertum, omniaque, & singula in eo contenta tenore præsentium approbamus & confirmamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis vim, robur & efficaciam adjungimus, (a) ac omnes & singulos juris & facti, nec non solemnitatum quarumcumque tam ex juris communis, & Constitutionum Apostolicarum præscripto, quam alias quomodolibet in similibus etiam de necessitate observandarum, & alios quoscumque etiam quantumvis magnos, formales, incogitatos & inexcogitabiles defectus, si qui in præmissis vel eorum aliquo principaliter, vel accessorie, antecedenter, vel consequenter, aut concomitanter, vel alias quomodolibet intervenerint, seu intervenisse dici, conjici, vel prætendi possent, plenissime, & amplissime supplemus, & sanamus; ac penitus etiam ipsos omnino tollimus, perimimus, & abolemus. Decernentes ipsas præsentes litteras, & Chirographum hujusmodi, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo quod quicumque, etiam specifica, & individua mentione & expressione digni, in præmissis, vel eorum aliquo interesse habentes seu habere quomodolibet prætendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati & auditi, neque causæ propter quas præsentes emanarunt, adductæ, specificatæ, & justificatæ fuerint, aut ex alia quacumque, quantumvis justa, pia, juridica, & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormissimæ, & totalis læsionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet quantumvis magno, formali, & substantiali, ac incogitato, & inexcogitabili defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, retractari, limitari, in controversiam vocari, aut adversus illam aperitionis oris, restituitionis in integrum, vel aliud quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare posse, sed præsentes litteras, & Chirographum hujusmodi semper firma, valida, & efficacia existere & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac dicto Michaeli Angelo, & aliis ad quos pro tempore spectabit, in omnibus & per omnia plenissime suffragari; Sicque & non aliter in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Camerarium, & alios Cardinales etiam de latere Legatos, nec non Cameræ nostræ Apostolicæ Præsidentes, Clericos, Thesaurarium & Commissarium generales aliosque Officiales, & ministros, ceterosque quacumque auctoritate, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter

(a) Quo ad Vaticani Templi Altaristas, varia, pro dissimili temporum conditione, obtinuit disciplina. Majora quidem illis, ut ex primo Bullarii nostri tomo compertum est, dabantur emolumenta, quod una cum Altaris munere alia item Apostolici Palatii munia ab Altarariis obeunda, conjuncta erant. Alexandri VII. ætate mos alius obtinuit, qui nostro ævo jam nulli est usui. Quippe Pallia non jam Altararii, sed primi ac alterius Cœremoniarum Summi Pontificis magistri expensis conficiuntur; neque aut in iis ad B. Petri Confessionem transferendis, aut inde amovendis ullus expensarum locus est. Ne putes tamen Altarariis emolumenta hac ætate penitus fuisse sublata; Habent enim a Palatio Apostolico tantundem, quod taxæ quam Alexander VII. hic statuit, bene respondeat.

(a) Fuit

aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate judicari, & diffiniri debere, & irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. quatenus opus sit, fel. rec. Symmachi, & Pauli II., & Pauli IV. & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ vel Cameræ prædictæ non alienandis, ac rec. mem. Pii PP. IV. Prædecessoris nostri de gratiis qualecumque interesse dictæ Cameræ concernen. in eadem Camera nostra intra tunc expressum tempus præsentandis, & registrandis, ita ut ipsas præsentes litteras ibidem præsentari, admitti, & registrari nunquam necesse sit; necnon nostra, & Cancellariæ Apostolicæ regula de non tollendo jure quæsito, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Cameræ, & aliis quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem &c. clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, & observata exprimerentur, & insererentur præsentibus pro plane, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque &c.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 28. Aprilis 1667. Pontificatus nostri Anno Decimotertio.

Franciscum Cardinalem Nerlium Basilicæ Vaticanæ Archipresbyterum eligit.

Ex Custodia Regesti Bullarum Clementis XI. lib. 4. an. IV. pag. 558.

Clemens XI. 1704. 17. Octob.

CLemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto Filio Francisco Tituli S. Matthæi in Merulana Presbytero Cardinali Nerlio nuncupato, (a) Salutem & Apostolicam benedictionem. Ad personam tuam &c. liberalem. Cum itaque, sicut accepimus, Archipresbyteratus Principis Apostolorum de Urbe, quem nuper bonæ memoriæ Carolus dum viveret Cardinalis Barberinus nuncupatus in Commendam ad sui vitam ex concessione & dispensatione Apostolicis etiam dum viveret obtinebat, illius Commenda præfata per obitum dicti Caroli Cardinalis qui nuper apud Sedem Apostolicam debitum naturæ persolvit, cessante adhuc eo quo ante Commendam ipsam vacabat modo vacaverit & vacet ad præsens, Nos Tibi, ut statum tuum juxta Cardinalatus sublimitatem & splendorem decentius tenere, & expensarum onera, quæ Te jugiter de necessitate subire oportet, facilius perferre valeas, de alicujus subventionis auxilio providere, ac specialem gratiam facere volentes, ac omnia & singula Monaste-

ria

(a) Fuit Vaticanæ basilicæ primum Canonicus, mox Archiepiscopus Florentinus, postremo ejusdem Basilicæ Archipresbyter; quo munere summa cum laude functus est usque ad obitum, qui incidit in diem 8. Aprilis 1708.

(a) Huic

ria etiam Consistoralia, Prioratus etiam Conventuales, Præceptorias, Præposituras, dignitates, personatus, administrationes, & Officia etiam curata & electiva, ceteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura secularia & quorumvis ordinum & Militiarum atque Hospitalium quorumcumqueRegularia, quæ ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis in titulum, Commendam, administrationem, aut alias quomodolibet obtines, ac in quibus & ad quæ jus Tibi quomodolibet competit, quæcumque quotcumque & qualiacumque sint, eorumque fructuum redditum & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi concessionum & dispensationum tenores, necnon quascumque Pensiones annuas Tibi super quibusvis fructibus redditibus & proventibus Ecclesiasticis dicta Tibi Apostolica auctoritate reservatas & assignatas, earumque quantitates præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad tuam vel alterius pro Te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, meraque deliberatione nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Archipresbyteratum præfatum cujus & illi forsan annexorum fructus redditus & proventus sexcentorum Ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt, quovis modo aut ex alterius cujuscumque Persona, seu per liberam cessionem dicti Cardinalis vel cujusvis alterius de illo in Romana Curia vel extra eam etiam coram Notario publico & Testibus sponte factam aut assequutionem &c. Commenda ipsa cessante vacet, etiam si ad Archipresbyteratum hujusmodi consueverit aliquis per electionem assumi, eique cura etiam Jurisdictionalis immineat, & super eo inter aliquos Lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo &c. quæsitum, cum annexis hujusmodi, ac omnibus Juribus & pertinentiis suis Apostolica auctoritate præfata per Te, quoad vixeris, etiam una cum sancti Matthæi in Merulana, quæ titulus tui Cardinalatus existit, ac quavis alia Tibi pro denominatione assignata, seu titulo tui Cardinalatus pro tempore quomodolibet assignanda, nec non quibusvis Cathedralibus Metropolitanis ac Patriarchalibus & Primatialibus aliisque Ecclesiis, quibus Te pro tempore præfici forsan contigerit, nec non Monasteriis etiam Consistorialibus, Prioratibus etiam Conventualibus, Præposituris, Præpositatibus, Dignitatibus etiam majoribus & principalibus, nec non Præceptoriis etiam generalibus, Personatibus, administrationibus & Officiis etiam curatis & electivis ac muneribus quibuscumque etiam dictæ Curiæ, nec non locis Montium etiam Vacabilium, aliisque quibusvis etiam Beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura secularibus & quorumcumque etiam Sancti Joannis Hierosolymitani ac Sancti Antonii de Sancto Antonio Viennen. Regularibus quomodolibet nuncupatis & qualificatis, quæ etiam ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis in titulum, Commendam, administrationem aut alias quomodolibet obtines & imposterum obtinebis, quæcumque quotcumque & qualiacumque sint, nec non quibusvis fructibus redditibus & proventibus ecclesiasticis Tibi Apostolica auctoritate reservatis & assignatis, ac reservandis & assignandis, quos & quas ex similibus concessionibus & dispensationibus Apostolicis percipis & percipies in futurum, nec non Beneficia & Officia quæcumque conferendi, ac de bonis & rebus tuis testandi & disponendi, Pensiones conferendi, ceterisque gratiis, faculta-

(a) Huic Archipresbytero, non secus ac aliis qui eum præcesserant, amplissima in utroque Foro Civili ac Criminali, ut ajunt, potestas ac jurisdictio attributa fuit. Hujusce auctoritatis testimonium præbet locupletissimum Constitutio Clementis XI. quam supra exscripsimus pag. 288. Verum in amplioris jurisdictionis collatione Cardinali Nerlio facta, antiqua Bullarum forma, non etiam primævum Archipresbyterorum jus servatum fuit. Quippe promulgata jam notissima Innocentii XII. Constitutione, quæ Archipresbyteris judicialem jurisdictionem adimit, Cardinalis Nerlius Archipresbyterorum primus fuit, qui authoritate a Prædecessoribus exercita uti non potuit.

facultatibus, indultis, protectionibus, & præfecturis Tibi quomodolibet concessis & concedendis tenendum; Ita quod liceat Tibi, debitis & consuetis dicti Archipresbyteratus supportatis oneribus, de residuis illius fructibus redditibus & proventibus disponere & ordinare, sicuti Archipresbyteratum hujusmodi in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere & ordinare potuerunt, seu etiam debuerunt; alienatione tamen quorumcumque Bonorum immobilium & pretiosorum mobilium dicti Archipresbyteratus Tibi penitus interdicta Apostolica auctoritate præfata condonamus (a); Te in protectorem & Superiorem Fabricæ dictæ Basilicæ, ac Collegii Deputatorum Fabricæ hujusmodi cum facultatibus, Indultis, emolumentis & privilegiis solitis & consuetis, dictoque Carolo Cardinali alias Apostolica auctoritate præfata concessis, dicta Apostolica auctoritate tenore præsentium constituimus & deputamus. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri, ac quatenus opus sit Lateranen. Concilii novissime celebrati, Beneficia Ecclesiastica valorem annuum Ducentorum Ducatorum similium non excedentium sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Commendari prohibentis, ac quibusvis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictæque Basilicæ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui &c. generari. Seu si dilectis Filiis Capitulo dictæ Basilicæ ac Collegio Deputatorum Fabricæ hu'usmodi, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia &c. mentio specialis. Volumus autem quod propter Commendam nostram hu'usmodi dictus Archipresbyteratus debitis &c. antedicta, & insuper &c. attentari Nulli &c. incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo Quarto, sextodecimo Kalendas Novembris, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

Superioris Bullæ Executores designat.

Clemens XI. eod. anno, & die.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo Athenarum, ac Dilectis Filiis Magistro Faustino Crispoldo in utraque Signatura nostra Referendario, ac Annibali Albano Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe Canonicis, Salutem & Apostolicam Benedictionem. Hodie Dilecto Filio Francisco tituli Sancti Matthæi in Merulana Præsbytero Cardinali Nerlio nuncupato Archipresbyteratum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, illius Commenda certo tunc expresso modo cessante adhuc eo quo ante &c. Apostolica auctoritate motu proprio Commendavimus, ipsumque Cardinalem in Protectorem & Superiorem Fabricæ dictæ Ecclesiæ ac Collegii Deputatorum Fabricæ hu'usmodi cum facultatibus, indultis, emolumentis & privilegiis solitis & consuetis dicta Apostolica auctoritate constituimus & deputavimus, prout in nostris desuper confectis Litteris plenius continetur. Quo circa Fraternitati tuæ & discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus Vos vel duo aut unus vestrum &c. inducatis auctoritate nostra, & defendatis inductum, amoto quolibet illicito detentore: non obstan. &c. mentionem.

Datum ut supra.

Contra-

Contractum a Capitulo S. Petri initum, quo geminam mansionem in privatum Oratorium convertendam concesserat, in perpetuam emphyteusim Confraternitati S. Elisabethæ; una cum conditionibus illi adjectis Apostolica authoritate confirmat.

E Custodia Regesti Bullar. Clementis XI. lib. 3. an. x. pag. 116.

Clemens XI. 1710. 24. April.

CLemens Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio nostro in Urbe eiusque districtu Vicario in spiritualibus generali, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Ex debito Pastoralis officii &c. expedire. Dudum siquidem a fel. rec. Paulo Papa II. emanarunt literæ tenoris sequentis videlicet: Paulus Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam &c. Anno primo. Et deinde exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli & Canonicorum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe petitio continebat quod ipsi provide considerantes inter alia Mensæ Capitularis ipsius Basilicæ bona quamdam mansionem cum parva mansiuncula unitam prope Ecclesiam Sanctæ Luciæ Confalonis nuncupatæ de Urbe possidere, dictamque mansionem cum mansiuncula præfata, ex eo quod illæ quas Societas Sanctarum Rosæ & Rosaliæ de eadem Urbe in usum Oratorii pro annuæ pensionis scutorum quatuordecim monetæ Romanæ in locationem retinebat, dimisso nuper per dictam Societatem Oratorio dislocatæ remanserunt, non in alium usum quam Ecclesiæ seu Oratorii, attento quod in dicta mansione cum mansiuncula præfata Cadavera Defunctorum tumulata sunt, convertere posse, eamdem mansionem cum mansiuncula hujusmodi dilectis quoque filiis Officialibus Confraternitatis S. Elisabethæ cæcorum ac mutilorum de dicta Urbe pro annua & perpetua responsione scutorum decem dictæ monetæ, ac sub obligatione dictæ Confraternitatis quolibet quindennio alia scuta decem ejusdem monetæ solvendi, ipsamque mansionem cum mansiuncula præfata suis necessariis reparationibus manutenendi, aliisque conditionibus Mensæ Capitulari hujusmodi proficuis & utilibus, prout in Instrumento publico desuper confecto plenius continetur, in emphiteusim perpetuam sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito concesserunt, ac possessionem bona fide tradiderunt (a). Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, concessio hujusmodi in evidentem dictæ Mensæ Capitularis cesserit & cedat utilitatem, propetereaque Capitulum & Canonici præfati plurimum cupiant illam per Nos & Sedem Apostolicam confirmari & approbari; Quare pro parte Capituli & Canonicorum ac Officialium præfatorum Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur certam de præmissis notitiam non habentes, ac Capitulum & Canonicos, ac Officiales

(a) Contractum, cujus Bulla meminit, Capitulum iniit die 5. Augusti 1708., reservato tamen Apostolicæ Sedis beneplacito. Huc usque contractus innoxius plane fuit. At mox, beneplacito Sedis nondum impetrato, utriusque cubiculi possessio, Capitulo annueate, tradita fuit Confratribus S. Elisabeth: Hinc culpæ ac censuræ locus, esto bona fide ducti putarint Canonici possessionem impune tradi posse. Consule notam quæ sequitur.

Officiales præfatos earumque ſingulares perſonas qui a cenſuris & pœnis quas ob traditam & acceptatam poſſeſſionem hujuſmodi incurrerunt, Apoſtolica auctoritate hinc inde abſoluti fuerunt, a quibuſvis excommunicationis & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis cenſuris & pœnis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ex voto Congregationis Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, circumſpectioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus vocatis qui fuerint evocandi, ſervataque forma præinſertarum literarum, de præmiſſis te diligenter informes, ac veris exiſtentibus narratis, prævia reſciſſione prioris contractus, poſtquam compereris conceſſionem hujuſmodi in evidentem Menſæ Capitularis præfatæ utilitatem fore ceſſuram, facultatem concedendi Officialibus dictæ Confraternitatis præfatam manſionem & manſiunculam in emphyteuſim perpetuam pro annua & perpetua reſponſione, atque cum pactis & conditionibus ſupra expreſſis, pro tuo arbitrio & conſcientia Capitulo & Canonicis præfatis gratis impertiaris (*a*). Non obſtantibus præfata, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo decimo, octavo Kalendas Maji, Pontificatus noſtri anno decimo.

ADDEN-

(*a*) In vim præſentis Bullæ Cardinalis Urbis Vicarius quavis Cenſura ſublata, Contractum an. 1708. a Capitulo initum ratum habuit, ac penſionem annuam, aliaſque conditiones illi pridem adjectas confirmavit. Patet id ex Abinantis Inſtrumento quod in Codice XXII. pag. 586. & ſeqq. late deſcribitur; ex quo item colligimus facti ſeriem quam ſuperior nota complectitur. Noſtra ætate conditiones contractui appoſitæ accurate ſervantur.

ADDENDA, ET CORRIGENDA
IN HUJUS COLLECTIONIS
BULLARUM &c
TOMO I.

Pag. 3. *not. b. lin.* 5. sic interpunge, servatur, typis &c.

Pag. 5. *not. a.* hæc adde: Nec illud silentio prætereundum est, *Benedictiones de Sanctuariis Apostolicis, idest Palliola de eorum Confessionibus*, tradi a Romanis Pontificibus consuevisse, ut in Ecclesiis quæ forent dedicandæ, collocarentur; uti docemur ex Libro Diurno eorumdem Romanorum Antistitum tit. 12. apud Garnerium.

Ibidem *notæ c.* ita subjiciendum: De Pelagio I. hæc leguntur in continuatore Chronici Marcellini ad annum 13. post Basilii consulatum: *Pelagius I. Papa LXII. . . . a Populo Romano factionis contra Vigilium incusatus, celebratis una cum Narse litaniis, apud S. Petrum ambone ascenso, Evangelioque super caput suum posito, juramento se crimine purgavit.*

Pag. 7. *lin.* 2. pro, *dies* 17., lege, *dies* 16.

Pag. 8. *not. b.* post verba *Magni Gregorii Pontificatus*, sic adde. Adversus hujusce argumenti vim non est cur objiciatur testimonium Joannis Diaconi, qui in lib. 2. cap. 20. de ipso Præsule sanctissimo ita loquitur: *Super Corpora Beatorum Petri et Pauli Apostolorum, Missarum solennia celebrari decrevit, acquisitis numerosissimis olivetis, quorum summam in tabulis marmoreis præ foribus ejusdem Basilicæ annotavit: luminaria super addidit* &c. Nam Joannem Diaconum, qui post trecentos ferme annos a S. Gregorio I. vixit, in conscribenda ejusdem Pontificis vita non semel fuisse hallucinatum, Baronius ad annum Christi 781., & Gallonius in lib. de S. Gregorii Monachatu pag. 6. seqq. & pag. 108. animadvertunt. Mirum itaque non est, si & in re de qua agimus, lapsus fuerit Joannes, Gregorio Magno id tribuens, quod alteri Pontifici hujus nominis secundo adjudicari debet. Illud etiam fieri potuit, ut præter eam, quæ hic profertur, marmoream tabulam imperio Leonis Isauri signatam, alia tempore Joannis Diaconi extiterit, quæ Gregorii Magni Pontificatum indicaret, proque foribus Vaticani Templi esset posita; & hanc Historiographus Joannes spectarit in verbis paulo ante recitatis. Ea tandem nonnullis opinio arridet, geminum epigramma lapide celatum; aliud nempe oliveta ex divi Gregorii I. largitione Beatissimis Petro & Paulo Apostolis oblata enumerans, aliud oliveta præferens, quæ Gregorius II. Vaticanæ Basilicæ addixit; fuisse a Canonico Romano imperite conjunctum, & ex duabus inscriptionibus unam veluti compactam. Conjecturam hanc, si graviora argumenta suppeterent, facile sectaremur.

Pag. 11. *not. e.* sic adde: Interim animadvertas velim verba ex Paschalis II. epistola, quam Nicolaus Rossellius Cardinalis Aragonius inseruit vitæ Summi hujusce Antistitis apud Virum Clarifs. Lud. Ant. Muratorium tom. 3. rer. Italic. pag. 366. *Numquid non ultra vos* (Archiepiscopum Poloniensem alloquitur Paschalis, agitque de jurejurando, quod Archiepiscopi dare solent in Pallii acceptione) *Saxones, Dacique consistunt? Et tamen eorum Metropolitani et idem juramentum asserunt. . . . . et Apostolorum Limina per Legatos suos non tantum per triennium, sed singulis annis visitant.*

Pag. 12. *notæ b.* ita subjiciendum: Huc enim Sanctissimi Pontificis venerabile corpus e sinistro latere atrii dictæ Basilieæ Sergius I. jam transtulerat; uti ex vetusta inscriptione a Cardin. Baronio relata ad ann. 461., ex ejusdem Sergii biographo, aliisque auctoribus patet.

Pag. 13. *lin.* 16. pro *viii. Idus*, lege, *viii. Kal.*

Pag. 18. *col.* 2. *lin.* 4. in notis pro *anno* 1155. lege, *anno* 1167.

Pag. 20. *lin.* 9. observandum, epocham Pontificatus Benedicti IX. a die 8. Novembris anni 1033. repeti in ejusdem Pontificis vita tom. 11. Concil. Labbei col. 1277. edit. Ven. Ac de anno 1033. conveniunt quidem peritiores chronologi, de die autem ac mense dissentiunt. Nam die nona Decembris, Benedictum fuisse ordinatum, Papebrochius existimat in Conatu chronico-histor. sed Ant. Pagius ad annum 1033. num. v. ante diem 17. Novembris consecratum putat. Demum Pagius alter, nempe Franciscus, in vita Benedicti IX. num. 1. incertum esse ait, quibus die & mense iste Pontifex ordinatus sit.

Pag. 22. *col.* 1. *lin.* 1. *Olibani* voce thus intelligendum, ut Cangius explicat; qui ipsum adfert locum Bullæ Benedicti IX., subditque ex Itinerario Hierosolymitano Bernardi de Breyndenbach verba hujusmodi: *Libanus igitur est mons redolentiæ, et summæ aromaticitatis Nam ibi herbæ odoriferæ crescunt; ibi etiam arbores thuriferæ, quarum gummi electum olibanum a Medicis nuncupatur.*

Pag. 22. inferendum esset vetustum diploma, quod ex manuscripto Monasterii S. Albini, Ordinis Benedictini, Lucas Dacherius evulgavit in sui Spicilegii tomo 4. fol. 332. Nos tamen illud retulimus in superiori Appendice pag. 3. quare id unum superest, ut ejusdem Diplomatis ætatem inquiramus. Idem Dacherius qui Diploma recitat cit. pag. 332. ad oram paginæ obsignavit annum æræ Christianæ MXLIV., ideoque Summo Antistiti hac ætate Catholicam Ecclesiam regenti, nimirum Gregorio VI. tribuendum innuit: & sane huic Pontifici in posteriori ejusdem Spicilegii editione Parisiensi anni 1723. to. 3. inscribitur; tametsi prior editio Parisiis quoque curata ab anno 1655. ad 1677. to. 4. laudato, Gregorii VII. (forte ex Typographi oscitantia) nomen præferat. Quandoquidem vero notis chronologicis, locique indicatione omnino caret epistola, de qua loquimur, & in ejus fronte nomen dumtaxat Gregorii Romani Pontificis gerit; de illius auctore nonnihil præfari necesse est. Atque illud imprimis facile constat,

constat, ipsum Diploma neque a Gregorio IV. neque a Prædecessore alio Summo Antistite exaratum fuisse. Cum etenim Gregorius epistolæ auctor Guillelmum Aquitaniæ Ducem suum veluti coætaneum commemoret; Gregorius IV. qui e vivis migravit anno Domini 844., dici nequit coævus illi Aquitanorum Ducum, quorum primus cognomento Pius anno Christi 919. mortem oppetiit, ut docet breve Chronicon Sancti Martini Masciacensis apud Labbeum to. 2. Bibliothecæ MSS. pag. 733. sive anno 918., ut legimus in Chronicis Fiscanensi & Virdunensi in eadem Labbei Bibliotheca to. 1. pag. 124. & 325. Rursus liquet, Gregorium VIII. qui inauguratus fuit Pontifex Maximus anno 1187. atque ejus Successores in divi Petri Cathedra sedisse postquam Aquitaniæ Ducatus in Galliarum Regum ditionem anno 1137. translatus est. quod Malleacensis Chronici scriptor apud prælaudatum Labbeum tradit, satisque perspicuum est adeuntibus Joannem Bouchet, itemque Joannem Beslium, qui de rebus Aquitanicis commentaria elucubrarunt. Pontifex igitur Bullæ auctor, & Guillelmi Aquitanorum Ducis coætaneus, non alius quidem excogitari potest, quam Gregorius Quintus, aut Sextus, vel Septimus: ideoque certo certius est, diploma fuisse editum illa annorum intercapedine, quæ ab anno 996 ad 1085. effluxit; hic enim S. Gregorii VII. Pontificatum claudit, ille Gregorii V. electionem designat.

Cuinam vero ex tribus mox prædictis Pontificibus adtribuenda est Bulla? Non eo inficias, S. Gregorium VII. coævum fuisse Guillelmo Aquitaniæ Duci qui fratris sui Guillelmi *Acer* appellati successor fuit, quive in ipsius Gregorii literis, ut in epist. 24. lib. 2. & epist. 32. lib. 3. non semel commemoratur. Ultro etiam fatear Gregorium V. Christianæ Reipublicæ tunc præfuisse, cum Guillelmus, alterius Guillelmi *Fera brachia* nuncupati filius ex conjuge Emma seu Emelina genitus, Aquitaniæ moderabatur, ut ex Petro Malleacensi lib. 2. de antiquitate & mutatione in melius Insulæ Malleacensis §. 4. colligitur. Attamen ea mihi opinio est, Gregorio VI. qui cum Aquitaniæ Duce Petro Guillelmo *Acer* dicto ætate conjungitur, Bullam esse adjudicandam. Id namque conjicio ex infelici Ecclesiæ Romanæ statu, quem Gregorius diplomatis auctor maxime deplorat, conceptisque verbis ait, eam *terrenas opes majori ex parte amisisse*; mox vero querimoniam sic prosequitur: *Nonnulli etiam Imperatores, Reges, et Principes, aliorum ordinum personæ, misera cupiditate capti, maternam maledictionem incurrere non timentes, ejus possessiones invaserunt distraxerunt, et in proprios usus redegeruut: qui etiam gladio anathematis percussi, et more infelicis Judæ sacrilegii vinculo strangulati, ne ad poenitentiam redirent, desipuerunt*. Hæc autem, ni fallor, Gregorii VI. ævo adamussim quadrant, nec tam facile alteri hujus nominis Pontifici aptari possunt. Etenim Vvillelmus Malmesburiensis, de Sommerset appellatus, & seculo Ecclesiæ XII. clarus, lib. 2. cap. 13. de Gest. Anglor. accepta a senioribus ista refert: *Erat Gregorius VI. ante dictus Gratianus, magnæ religionis et severitatis. Is ita Romani Apostolatus statum diminutum invenit, ut præter pauca Oppida Urbi vicina, et oblationes Fidelium, pene nihil haberet quo se sustentaret. Civitates et possessiones in longinquo positæ, quæ ad jus Ecclesiæ pertinebant a prædonibus ablatæ .... Tantorum malorum turbo Gregorii Papatum offendit .... Invasores Ecclesiastici patrimonii mardavit, et epistolis invitavit, ut aut indebita redderent, aut se jure illa tenere in Senatu Romano probarent. Si neutrum facerent, Ecclesiæ membra se non esse cognoscerent, qui Capiti Ecclesiæ beato Petro et ejus Vicario resultarent. Talia frequenter concionatus, et aut parum aut nihil proficiens, severioribus remediis inveterato morbo tentavit occurrere. Cauterio itaque excommunicationis omnes ab Ecclesiæ corpore removit, vel qui talia facerent, vel qui agentibus convivio vel etiam colloquio participarent. Hæc ille pro suo officio satis agebat: sed pene in pernitiem versa sedulitas. Nam, ut ille dicit: Qui arguit derisorem ipse sibi injuriam facit; maligni illi levi admonitione perstricti, contra furere, miris auras territare, muros Urbis armis circumsonare, adeo ut pene Papam interimerent*. Hactenus Malmesburiensis, cui prorsus concinit Catalogus Paparum a Georgio Ecchardo vulgatus to. 2. Corp. Historic. med. ævi. Quod si verba mox prolata conferas cum iis, quæ auctor diplomatis habet de Romana Ecclesia terrenis bonis expilata, de sacrilegis rei alienæ raptoribus, impiisque detentoribus, ac de iniquorum horumce hominum pervicacia, dirum anathema a Summo Præsule in eos vibratum nihili facientium; concludi posse videtur, non ab alio Pontifice quam a Gregorio hujus nominis Sexto Bullam fuisse procusam, quam supra retulimus in Appendice ad calcem hujus Tomi pag. 3.

Pag. 22. *col*. 2. *lin*. *ult*. observandum ex Cangii Glossario, *Auream Urbem* non semel ab antiquis Romam fuisse appellatam. Locum hunc satis illustrat commemorata a Mabillonio lib. 2. de Re Diplomat. cap. 16. num. 16. Bulla aurea Friderici II. pro Monasterio S. Apri Tullensi, postica in parte Urbem Romam exhibens cum hisce verbis, *Aurea Roma*.

Pag. 23. *not*. *g*. minori tantum interpunctione apposita, legere sic perge: cum apud antiquos celebris est, tum apud recentiores. Aliam tamen Urbem censeo a divo Leone IX. in hoc diplomate designatam, nempe Albam Marsorum sive Fucentis, a Fucino lacu tria millia pass. dissitam, *Albe* aut *Albi* nuncupatam; cujus meminit prælaudatus Cluverius pag. 767. & 768. ac noster Holstenius in suis adnotationibus in Italiam antiquam ejusdem Cluverii. Romanorum Antistitum nonnullos hoc in Oppido aliquandiu commoratos, patet ex Calixti II. Bulla Albæ excusa, quam Petrus Morettus Vir. Cl. in appendice 111. ad opus inscriptum, *Ritus dandi Presbyterii* &c. documen. 1. pag. 332. evulgavit; atque ex Eugenii III. literis Albæ editis, quas apud Martene to. 2. Veter. Scriptor. & Monument. col. 436. & Bullar. Rom. tom. 2. fol. 320. seq. licet percurrere.

Pag 24. *not*. *e*. ista suppone: lib. 1. cap. 3. ubi pluribus evincit, Canonicos illustrium Ecclesiarum olim *Fratres* fuisse vocitatos. Quamplurima in rem hanc possent adduci argumenta. Ad Vaticani Templi Canonicos quod attinet, satis est Petri Manlii, aut si mavis, Romani testimonium, qui in ejusdem Basilicæ descriptione num. 51. pag. 143. editionis Pauli de Angelis, narrat Urbium ex Caroli Magni Imperatoris munificentia divo Petro oblatarum nomina in portis æneis super gradus dictæ Basilicæ fuisse adnotata atque descripta, *sicut*, inquit, *nos vidimus, et sæpe cum Fratribus nostris legimus*. Ita collegas suos appellat Romanus, sive potius Pe-

trus

trus Manlius, uterque Ecclesiæ *S.* Petri Canonicus: quo etiam nomine ipsos nuncupat idem Petrus Manlius in præfatione ad Alexandrum III. quam suo de Basilica Vaticana Opusculo præmisit; uti videre est tom. 6. part. 2 Junii Bollandiani.

Pag. 30. *col.* 1. *lin.* 2. An legendum, *terras girante*, quamquam originale sive authenticum transumptum habeat quomodo typis editum est, *terra sgirante*?

Pag. 36. *not. b.* post indicationem pag. 388. adde, tom. 1.

Pag. 44. *lin.* 15. pro *Kalendas Januarii*, lege, *Kalendas Februarii*.

Ibid. not. a. lin. 2. loco notæ chronologicæ 1453. suppone an. 1451. Hanc mendam castigatam invenies *tom.* 2. *pagin.* 134. *not. c.*

Pag. 46. *lin.* 10. pro *die* 5. *Februarii*, lege, *die* 15. *Februarii*.

Pag. ipsa 46. *lin.* 14. pro, *tertio Kalendas Octobris*, lege, *viii. Kalendas Octobris*.

Pag. 48. *lin.* 17. post *diem*, adde, *mensis Julii*.

Pag. 59. *notæ* (*e*) ista adnecte: Atque ita quidem hunc diplomatis locum primis curis interpretabar. Ipsum vero iterum expendenti mihi videtur, *Petra Pertusa* in privilegio commemorata, non aliud esse quam locus novem millia passuum a Cale vulgo *Cagli*, & sex a Foro Sempronii, hodie *Fossombrone* dissitus, positusque ad lævam Metauri fluminis ripam; qui nunc dicitur *il Furlo*, & nonnunquam *il Sasso forato*, olim vero *ad Saxa intercisa*, sive *ad Petram Pertusam* vocabatur altissima enim est rupes ferro perforata in longum ad 35. passus, in latum quinque, ac totidem in altum; ut Cluverius to. 1. Ital. Antiq. pag. 168. seq. scite observat ex Jerosolymit. Itinerario, ex Procopio Gothic. rer. lib. 2. & 4., aliisqu. priscis scriptoribus, queis adjungi potest Marcellini Comitis Chronicon; ubi Totila Gothorum Rex Cæsenam & Urbinum, Montem Feretris & Petrampertusam occupasse fertur Indictione V. post Consulatum Basilii. Igitur Petrampertusam, ex qua Hadrianus IV. hic, Urbanus III. pag. 70., Innocentius itidem III. pag. 85., Gregorius IX. pag. 114., & Innocentius VI. pag. 365. Bullarii hujus to. 1., situm describunt *Terræ de Macerano*, veteris scilicet fundi ad Vaticanum S. Petri Capitulum spectantis; Furlum ipsum esse censeo, non autem prædium eodem nomine *Petrapertusa* nuncupatum, quod extra portam Flaminiam octavo circiter ab Urbe lapide prostat, & nostræ Basilicæ ditioni adhuc subjacet jure emptionis anno Domini 1279. factæ, ut docet Instrumentum hoc eodem anno die 27. Januarii exaratum. Exemplum hujusce monumenti descriptum ex fol. 417. col. 4. codicis qui Cencio Camerario in Archivo Apostolico Vaticano adtribuitur, penes me habeo; ejusque summam refert Instrumentum quod ex eodem chartophylacio vulgatum est to. 2. hujus Bullarum Collectionis pag. 367.

Pag. 77. *lin.* 7. pro *dies* 25., lege, *dies* 23.

Ibidem lin. 24. *col.* 1. lege: *offerre decrevimus, et in honorem* &c.

Pag. 78. *col.* 1. in notis *lin.* 2. pro *Demetrio Senense*, lege, *Demetrio Lucense*.

Pag. 91. *not. f.* Ecclesiam *S. Petri* Monasterio Sancti Martini subjectam, eamdem esse dixi, quam hodie Viterbienses vocant *San Pietro del Castagno.* Id modo affirmare non ausim, quum esset P. Bussio in Historia Viterbii lib. 5. ad ann. 1498. hæc sacra ædes a Cardinali Raynerio Capoccia ædificata, mox Monachis Silvestrinis attributa, tandem an. 1618. in Lateranensis Ecclesiæ membrum evaserit. Quare meliori forte conjectura intelligi potuerit alia Ecclesia itidem *S. Petro* dicata, ac Viterbii posita, quam tamen idem Historicus lib. 1. pag. 44. & seq. nostra ætate dirutam asserit.

Pag. 102. *not. e.* hæc adde: Auctor libri de Mirabilibus Urbis apud Montfauconii Diarium Italicum; *Ad Gradellas*, inquit, *fuit Templum Solis, S. Stephanus Rotundus fuit Templum Fauni*.

Pag. 105. addenda Honorii III Epistola, quam ad Appendicem ideo rejicere non potuimus, quod absoluta jam Bullarum Appendice ad nostras pervenerit manus. Extat in Archiv. Apostol. Vatican. in Tom. II. Bullar. anni III & IV. ejusdem Pontificis num. 74. Nosque illam exscribendam duximus, quod non leve Basilicæ nostræ decus afferat, cujus Canonici ad præclarum munus exequendum eliguntur, & multa honoris significatione a Romano Pontifice commendantur. Ita vero habet Epistola.

HOnorius Episcopus Servus Servorum Dei. ,, Archiepiscopis & Episcopis Abbatibus, ,, Prioribus ac Prælatis & Clericis univer- ,, sis, tam exemptis quam aliis per Hispaniam ,, constitutis. 1218. 5. Octob.

,, Ille solus qui est omnium cognitor secreto- ,, rum novit anxietates continuas quas tempore ,, jam longo pertulimus pro negotio Terræ San- ,, ctæ (*a*). Quanto autem majores propter hoc ,, sustinuimus expensas, sollicitudines & labores, ,, tanto amplius nobis cederet ad obbrobrium & ,, dolorem, si fideles qui pro ipso negotio expo- ,, suerunt res pariter & personas, pro rerum de- ,, fectu a suo cogerentur proposito resilire. Sane ,, Venerabilis Frater noster .... Patriarcha, & ,, Carissimus in Christo filius noster Joannes illu- ,, stris Rex Hierosolymitanus, Magistri quoque ,, Hospitalis & Templi, & universi Principes ac ,, Barones

---

(*a*) Quantos hic Pontifex ad Petri Cathedram vix evectus labores curasque susceperit, ut sacratiora Jerosolymorum loca a Saracenorum tyrannide liberarentur, palam testantur ejus hortamenta, impulsus, epistolæ, ministrorum qui decimas colligerent electio, ac eorum in varias Catholici Orbis partes discessus. Qua de re pluribus agit Raynaldus Honorii Pontificis gesta referens, ideoque consulendus.

(*a*) Hasce

,, Barones exercitus Christiani existentis in partibus transmarinis suis nobis literis intimarunt (*a*) quod tam importabiles expensas facere compelluntur tum in machinis & galeis, tum in alio bellico apparatu, quod nisi ad eas faciendas subveniamus eisdem, eas nullatenus poterunt sustinere, sed non absque confusione, quod Dominus avertat, ab incepto desistere compelluntur. Cum autem pro navigio Romanorum, in quo ultra viginti milia marcharum argenti expendimus Camera nostra pene penitus sit exhausta, nec de illa possimus eisdem opportunum subsidium ministrare, Hispaniarum vicesimam, secundum ordinationem Concilii generalis (*b*) providimus congregandam, ut subveniamus exercitui supradicto. Dilectos itaque filios Hugvicionem Subdiaconum & Capellanum nostrum, & Magistrum Cinthium Presbyterum Basilicæ Principis Apostolorum Canonicos latores præsentium viros utique providos & fideles, ac nobis & fratribus nostris caros suis exigentibus meritis & acceptos, ad partes vestras pro hujusmodi negotio destinantes, universitatem vestram monemus ac rogamus attente, ac per Apostolica vobis scripta præcipimus, quatenus ipsos ob reverentiam nostram habentes propensius commendatos, eisque in securo conductu & aliis necessariis hilariter providentes, vicesimam ipsam, & Ecclesiæ Romanæ censius sine difficultate assignetis eisdem. Quod si qui forte se in illorum solutione difficiles exhibuerint vel rebelles, vos fratres Archiepiscopi & Episcopi, singuli suæ jurisdictioni subjectos ad id, cum ab eis fueritis requisiti, per censuras Ecclesiasticas, appellatione postposita, compellatis. Alioquin sententiam quam ipsi, vel eorum alter tulerint in eosdem, præcipimus usque ad satisfactionem condignam firmiter observari.

,, Datum Laterani tertio Nonas Octobris ,, Pontificatus nostri anno tertio.

Pag. 122. *not. a.* ista adnecte continuata oratione: tametsi postea re maturius expensa, vero similius censeo, aliud esse capsidem a Gregorio IX. commemoratam, aliud vero *arcam*, de qua Eugenius III. aliique nonnulli Pontifices loquuntur.

Pag. 132. *lin.* 5. pro *dies tredecim*, lege, *dies quatuor vel quinque*.

Pag. 132. *not. b.* hæc adde: Quamdiu perstiterit mos ille, ut Sacrosancta Jesu Christi effigies Veronica appellata, e Vaticano Divi Petri Templo quotannis magno apparatu ad Hospitale Sancti Spiritus in Saxia deferretur, extento veluti digito demonstrare non ausim. Vigebat anno Christi 1279. quo Nicolaus III. celeberrimam pro eadem S. Petri Basilica edidit Constitutionem; ubi exiguis quibusdam Canonicorum provenientibus *Excepta* nuncupatis, faculas & duodecim denarios accenset, quos ad Hospitale S. Spiritus cum prædicta effigie Jesu Christi accedentes singuli Canonici percipiebant, ut videre est pag. 182. to. 1. hujus Operis. Exolevisse tamen videtur ob Summorum Pontificum secessum ab Urbe, ac præsertim postquam ipsi Romanam Curiam Avenionem transtulerunt. Et, si ad Sixti IV. ævum fortassis pervenerit, certe supremus hic Antistes veterem ritum e medio abstulit, dum sancivit, ut Dominica post Octavam Epiphaniæ, & secunda feria post Pentecostem *andasse la Processione di S. Spirito alla Basilica Vaticana, a veder detta sacra Effigie*; verba sunt Turrigii, qui in Crypt. Vatic. pag. 205. ait, Sixtinum hac de re diploma ex Archivo Hospitalis S. Spiritus ab se illatum cum aliis Pontificiis Bullis in Historiam de Vultu Sancto, quam luce publica donare moliebatur.

Pag. 144. *lin.* 16. pro *Kalend. Novembris*, lege, *Kalend. Decembris*.

Pag. 146. *col.* 1. *lin.* 43. *et* 44. pro *quam quod Deo pariter*, legendum puto, *quamque Deo pariter*.

Pag. 166. *col.* 2. *lin. ult.* pro *circa ipsius*, lege, *circa ipsa*.

Pag. 175. *not. a.* post verba, *fortassis eadem est cum Massa Trabaria*, ita corrige ac lege, *non in Urbevetana Dioecesi, sed in Urbinate Ducatu ad radices Apennini et versus Metaurum fluvium posita; cujus abietes, aliaque ligna Nicolaus III. Vaticano Templo &c.*

Pag. 178. *col.* 2. *in notis lin.* 5. pro *bis centum supra quadraginta*, lege, *bis centum et quinquaginta*.

Pag. 181. *col.* 1. *lin.* 45. pro *Beneficium*, lege, *Beneficiorum*.

Ibidem not. i. lin. 5. pro *Item Ecclesiam*, lege *Item Ecclesia*.

Pag. 183. *col.* 1. *in notis lin. ult.* pro *Clemente VIII.* lege, *Clemente VII.*

Pag. 191. *col.* 1. *lin.* 47. pro *Capitulo tuentur*, legendum puto, *Capitulo teneor*.

Pag. 203. *lin.* 15. post *consecratur*, dele 20. *Februarii*, ac supple 23. *Martii*.

Pag. 208. *et seq. not. e.* sic adde: Hujus Bullarii tom. 2. pag. 49. & seq. adsuta fuit Dissertatio de duobus Monasteriis Virginum in Civitate Leonina sub uno eodemque titulo S. Catharinæ, sed diversi Ordinis; cujus opellæ auctor collegam

(*a*) Hasce literas hoc eod. anno 1218. sub Augusti mensem Honorio Pontifici redditas fuisse affirmat idem Raynaldus, qui num. 6. & seqq. earum tenorem recitat. Ita vero Christiani exercitus Duces in Pelusii obsidione totis certantes viribus Pontificem alloquuntur, eod. Raynaldo referente sub num. 9. *Supplicamus Sanctitati vestræ in Domino, & pro Domino flexis genibus orantes quatenus Christiano exercitui magnis periculis exposito curetis misericorditer, & celeriter subvenire.*

(*b*) Concilium Lateranense IV. indigitat an. 1215. sub Innocentio III. celebratum, quod in Decreto *expeditionis pro recuperatione Terræ Sanctæ* sancivit *ut omnes omnino Clerici tam subditi quam Prælati vigesimam partem Ecclesiasticorum proventuum usque ad triennium conferrent in subsidium Terræ Sanctæ*. In Decreti ejusdem contextu narrant Patres, triginta millia librarum in sacri belli subsidium fuisse collata; ac præterea navigium quo Crucesignati tam Urbis, quam finitimarum partium contra Saracenos uterentur, fuisse extructum. Ex quo Pontificis Honorii verba de Apostolicæ Cameræ inopia mirum in modum confirmantur & illustrantur.

(*a*) In

eam sugillat, quod exponens Honorii IV. Bullam anno 1287. excusam, ubi Ecclesia *S. Michaelis Frisonum de Porticu S. Petri de Urbe* nominatur, vocabulo *Porticus* intellexerit veram porticum quæ ab Hadriani mole ad Vaticanum Templum olim protendebatur. Ea siquidem voce Leoninam Civitatem designari, Dissertator judicat: ac profecto satis apposite dictionem interpretatur, sed immerito me carpit, vocabulum ipsum pro dicta porticu accipientem. Uterque enim sensus prælaudato Honoriani Diplomatis loco congruenter aptatur. Nam *porticus* aut *porticæ* nomine Leoninam Civitatem sive totum Burgi ambitum sæpe indigitari olim consuevisse, ex Diario nostri Antonii Petri jampridem evicit Franciscus Maria Turrigius cap. 5. Historicæ narrationis de Ecclesia Parochiali Sancti Jacobi de Coxacaballi, & fusiori calamo ipse Dissertationis auctor comprobavit; aliaque in eamdem rem luculentiora, si necesse foret, exhiberi possent veterum testimonia. Non tamen semper eadem hujusce dictionis notio apud veteres. Callixti Papæ II. Bulla, a Viro Cl. Petro Moretto in Append. III. ad Lucubrationem de Presbyterio monum. 1. evulgata, & *Porticanis hominibus Leoninæ Civitatis habitatoribus inscripta* paulo post initium sic habet: *In Civitate siquidem Leonina, ubi et S. Petri porticus est*. Quæ sane verba apertissime innuunt, voculam *porticus* in monumentis etiam XII. Ecclesiæ seculi aliud a Leonina Civitate quandoque designare, & pro vera porticu sumi. Alias enim, adfirmandum foret, Pontificis Callixti sermonem evidenti battologiæ vitio peccare; quasi ille ineptissime diceret, *In Civitate siquidem Leonina, ubi et Civitas Leonina est*. Juvat autem hic reminisci quod apud Anastasium Bibliothec. sect. 341. de Hadriano I. narratur in hunc modum. *Considerans plurimi populi salutem, super ripam fluminis porticum quæ ducit ad Beatum Petrum Apostolum arctam et angustam existentem, per quam viam transeuntes ad eumdem Beatum Petrum Apostolorum Principem perveniebant, plusquam duodecim millia tufos in littore alvei fluminis in fundamentis ponens, a solo usque ad summum tectum miræ magnitudinis porticum reparavit, et usque ad gradus Beati Petri restauravit*. Ex hujusmodi porticu, quæ, ut a veteris Basilicæ Vaticanæ quadriporticu secerneretur, *major* est appellata, & ab Innocentio II. refecta; Leoninæ Civitati *Porticus* aut *Porticæ* cognomen adhæsit: & quum longa illa porticus ex Anastasio mox descripta, a ripa fluminis inciperet, continuoque tractu ad Vaticanum *S.* Petri Templum protenderetur; quæ eamdem porticum circumstabant ædes, (ideoque ipsa etiam S. Michaelis Ecclesia jacens ad alterum ampli ipsius ædificii latus) *in porticu* idest juxta veram porticum collocatæ recte dici poterant. Nam particula *in* casui ablativo juncta non semper intimam in loco stationem, sed multoties proximitatem loci novimus fuisse rudioribus seculis designatam. Complura hujusce rei exempla vetustæ chartæ suppeditant: unum vel alterum indigitare non pigeat. Alexander IV. in literis a Floravante Martinello in Roma ex Ethn. sacra pag. 369. seq. relatis meminit *Ecclesiæ S. Mariæ de Campo in puteo*, nimirum juxta puteum; de hac quippe sacra æde Andreas Fulvius apud eumdem Martinellum sic ait. *In valle Quirinali fuit etiam puteus D. Probæ, quem Proba fecit sub proximo Templo S. Agathæ, et juxta S. Mariæ in campo*. In quadriporticu antiquæ Basilicæ S. Petri extitisse Sacellum sive Ecclesiam *S. Mariæ in turri*, nempe juxta turrim campanariam, planum fit ex ichnographica Templi Vaticani ab Alpharano edita tabula num. 149. & 151. Ecclesiæ S. Salvatoris, *quæ posita in turrione* describitur a Romano Canonico num. XI. sui opusculi de S. Petri Basilica, tale cognomen ex proximo turrione fuisse inditum non dubitat. Itaque verba illa *in porticu S. Petri*, quibus in Honorii IV. diplomate situs Ecclesiæ divi Michaelis denotatur, sic interpretari licet, ut perinde sint ac *prope porticum S. Petri* prælaudatam scilicet veram porticum, a qua non longe distabat ipsum divi Michaelis Templum olim *Frisonum* nunc *SS. Michaelis et Magni* nuncupatum. Explanationi huic suffragantur Jac. Grimaldus, qui priscam obsoletamque Ecclesiam, *S. Apollinaris in porticu beati Petri* appellatam, juxta gradus Vaticani Templi extitisse opinatus, apud cit. Martinellum pag. 344. ita loquitur: *Ecclesia S. Apollinaris dicebatur in porticu: Nam porticus ducens ad Ecclesiam S. Petri incipiebat ab Ecclesia S. Mariæ Transpontinæ, ad præfatam Ecclesiam S. Apollinaris desinebat*. Turrigius vero ad rem nostram propius accedit, in opusculo enim ab se elucubrato de prædicta S. Michaelis Ecclesia cap. 10. sic habet. *E perche quivi erano alcuni portici che guidavano alla Basilica di S. Pietro, fù detta anco Ecclesia S. Michaelis in porticu*. Demum sive pro vera porticu, sive pro Leonina Civitate accipias formulam illam *in porticu S. Petri*, uterque sensus facili negotio conciliatur. Quidquid enim prope descriptam porticum existens concipitur, idipsum in Leonina Civitate collocari necesse est. Plura non addo, tum quia in epist. ad Ill. & Rev. Josephum Varesium data rem hanc pro lixius tractavi, tum etiam quia mente non excidit, hic me notationes tantummodo, & non apologias conscribere.

Pag. 219. Superaddenda Nicolai IV. ad Eduardum Angliæ Regem Constitutio edita 17. Sept. 1290. Eam in Appendice referre non licuit, quod ex Archivo Apostol. Vaticano, nimirum ubi in Tom. II. Bullar. Nicolai IV. an. III. sub num. 436. asservatur, ad me serius pervenerit. Ea sic habet:

NIcolaus Episcopus Servus Servorum Dei. ,, Carissimo in Christo filio E. Rege Angliæ illustri. 1290. 17. Sept.

,, Regiæ celsitudinis literas quas nobis dilecti ,, filii Joannes de Burne miles, & Guillermus ,, de Lincolnia Jurisperitus tui Nuntii præsentarunt, affectione paterna recepimus; & tam quæ ,, continebantur in eis, quam quæ prædicti Nuntii ,, ex parte Regia coram nobis proponere voluerunt, benigne audivimus, & intelleximus diligenter. Sane literarum ipsarum inter cetera tenor aperuit, quod tu diligenter considerans paternæ dilectionis affectum, quem ad tui honoris tuique Regni augmentum continue direxisse ,, dinoscimus, comprehendere mente non poteras, ,, tuaque credulitas non habebat quod nonnullæ ,, collationes & executiones earum in dicti Regni ,, partibus auctoritate, prout asserebatur, Apostolica publicatæ de nostra conscientia emanassent; ferebatur namque in partibus supradictis, ,, quod ad dilecti filii nostri M. Sanctæ Mariæ ,, in Porticu Diaconi Cardinalis instantiam, præbendam unam in Eboracen. & aliam in Lincolnien.

,, colnien. Ecclesiis Basilicæ S. Petri & Hospitali S. Spiritus in Saxia de Urbe Apostolica Sedes distincte contulerat (a), gravissimis super hoc executionibus subsecutis, & inauditis apud incolas dicti Regni, ex quibus, si fortasse sortirentur effectum, divini cultus diminutio sequeretur, primitivorum voluntates donantium propulso pietatis studio mutarentur; Regni memorati pauperibus eleemosinarum largitio consueta deficeret, tua heredumve tuorum manifesta exheredatio proveniret, ac pernitiosum exemplum in posterum præberetur, dum hujusmodi alienationes perpetuæ sibi similes adaugerent, per quas brevis temporis elabente curriculo, præfati Regni Ecclesiæ jacturam deformationis incurrerent, & stipendiorum perceptione cessante, destitutæ Ministrorum obsequio remanerent, earum proventibus alienis commoditatibus assignatis, quod judicio Regio gratum Deo minime videbatur, qui sic ampliari desiderat nominis sui cultum, ut unins altaris ditatio alterius spolia non usurpet. Quapropter magnitudinis Regiæ supplex flagitabat instantia, ut nos præmissa circumspectionis paternæ studio æquius discernentes, circa ea zelo ducti propitio, congruum & salubre adhibere remedium curaremus. Nam, prout in calce seu fine prædictarum literarum habebatur expressum, tepescere non valeres quin exheredationem tuam, quæ Coronæ Regiæ statum tangit, prout tui vinculo Sacramenti perstringitur, pro viribus evitares. Porro, fili carissime (b), mirandum non immerito nobis occurrit, quod super collatione præbendarum ipsarum, quam Apostolicæ Sedis præcellens auctoritas zelo pietatis inducta fecisse conspicitur, tam curiosas & seriosas literas direxisti, quasi collatio eadem per Sedem ipsam fieri fortasse nequiret, seu facta fuerit in tui derogationem honoris; aut ipsius Regni præjuditium vel jacturam. Quod profecto in collatione hujus pura intentio nostra non habuit, cum personam Regiam suique honoris & exaltationis felicia incrementa tuique Regni statum votivum & prosperum sincere dilexerimus hactenus, & diligere non cessemus, eo quod in te utpote Catholico Principe Romana Mater Ecclesia invenisse dinoscitur quod in devoto & fideli reperiri filio consuevit. Et quidem non negamus nec etiam diffitemur quin ob reverentiam Dei & beati Petri Apostolorum Principis super quem universalis Ecclesiæ structura consistit, præbendarum ipsarum alteram eidem Basilicæ, ut ad laudem & gloriam summi Regis decentius & honorabilius conservetur, ac præbendam reliquam hospitali prædicto ad sustentationem infirmorum & pauperum, quorum illuc, prout intellexisse te credimus, innumera confluit multitudo, pietatis affectu suadente, duximus concedendas, futuris possidendas temporibus ab eisdem. Nam cum Prælato cuilibet Ecclesiæ suæ prædium seu præbendam de consensu Capituli ejusdem Ecclesiæ religioso loco donare seu conferre sit licitum, ac hujusmodi donatio seu collatio teneat & solidæ robur obtineat firmitatis, multo fortius multoque rationabilius & liberioris titulo potestatis earumdem præbendarum collatio perpetuis duratura temporibus tam venerabilibus & religiosis ac piis locis per nos fieri potuit, qui licet immeriti, universis Orbis Ecclesiis supremæ dispositionis arbitrio præsidemus. Rogamus igitur Excellentiam Regiam & hortamur & requirimus in filio Dei Patris quatenus præmissis sollicita consideratione pensatis, & attenta meditatione discussis, tam pia tamque laudabilis & Deo grata præbendarum collatio prædictarum pro divina & ejusdem Sedis ac nostra reverentia non molesta seu gravis, sed placita & accepta sit potius votis tuis. Spes enim non dubia nostris suggerebat affectibus quod tu, tanquam filius benedictionis & gratiæ, Rexque Catholicus & devotus, jus, si quod in præbendis eisdem tibi forte competeret, nobis pro divina & Apostoli reverentia prælibati de munificentia Regia promptis offerre animis debuisses.

,, Dat. apud Urbemveterem 15. Kal. Octobris anno tertio.

Pag. 225. Addendum esset Bonifacii VIII. diploma, cujus quidem autographum extat in Basilicæ nostræ tabulario capsl. 1. fasc. 1., sed ita corrosum, ut in priori tomo hujus Operis illud potius omittere, *quam lacunis plurimis refertum lectori exhibere*, satius duxerimus, postquam in Archivo Apostolico minime adservari intelleximus. Cum autem hujus Bullæ fragmentum noster Ugonius referat in Discursu præliminari ad librum de Urbis Stationibus, ac partem potissimam Raynaldus adsuerit anno Christi 1289. n. 70. (ubi ad folii marginem innuit, diploma hujusmodi extare in Archivo Arcis S. Angeli, & lib. Privil. Rom. Eccl. Mss. Vatic. tom. 1. pag. 6. inter col. lect. Platin. Mss. Vatic. tom. 1. pag. 24. & pag. 233., & apud Panvin. in fin.); ex utroque clar. auctore multa prædicti corrosi originalis loca supplevimus, ut fere integra Bonifacii VIII. Bulla de stationalium Urbis Ecclesiarum Indulgentiis legi possit. Diplomatis seriem repetas e superiori Appendice pag 6.

Pag.

(a) In primo Bullarii nostri tomo pag. 211. Nicolai IV. Diploma legitur, quo Summus Pontifex an. 1288. die 25. Aprilis Canonicatum & Præbendam Lincolniensis Ecclesiæ Matthæo Rubeo Ursino Basilicæ S. Petri Archipresbytero reipsa confert. An Canonicatus iste idem sit ac ille de quo præsens Constitutio loquitur, dubium moveri potest. Unam eumdemque Canonicatum fateri non abnuo; quippe consonat Ecclesia ad quam Canonicatus pertinet; congruit persona cui Canonicatus confertur; nec dissentit tempus; quum nihil repugnet, ut a tempore quo literæ Apostolicæ Romæ prodierunt, ad epistolam Eduardi Regis Romam perlatam quindecim fere mensium spatium intercurrat. Neque vero scrupulum ingerat quod Nicolai Bulla Canonicatum Lincolniensem Archipresbytero Ursino conferat; Eduardi vero literæ deCanonicatu in Basilicam Vaticanam translato conquerantur. Nihil enim officit, ut Canonicatus Basilicæ nostræ a Nicolao attributus, ejusdem Basilicæ Archipresbytero fuerit concreditus; par enim est, ut qui Altari inservit, ex eodem Altari lucrum percipiat. Quo in sensu bene verificatur, ut Canonicatus ad Basilicam, itemque ad Archipresbyterum pertineat.

(b) Hujus ad Eduardum Regem epistolæ, qua Pontifex Nicolaus IV. objecta diluit, ac Regis animum emollire studet, partem recitat Raynaldus in Annalibus ad hunc ipsum annum 1290 num. 36.

Pag. 234. *col.* 1. *lin.* 7. & 8. pro *ministrentur*, legendum puto, *ministrantibus*.

Ibidem col. 2. *lin.* 3. *et seq.* sic interpunge: *et S. Nicolai, quam post obitum suum, sicut eas dici contigerit pro defunctis; infra Octavas Nativitatis Domini* &c.

Pag. 269. *col.* 1. *lin.* 32. pro *indigarunt*, lege, *indagarunt*.

Pag. 285. *not. a.* pro *pag.* 10., lege, *pag.* 103.

Pag. 290. Primo loco exscribendæ Apostolicæ Literæ Benedicti XII. sub dat. VI. Id. Aprilis anno I., hoc est die 8. Aprilis 1335., quas ex Archivo Apostolico Vaticano nuper accepimus, post editam Bullarum Appendicem, cui idcirco assui non potuere. Hæ literæ a nobis ideo referuntur, quod in magnum Vaticani Capituli cedant decus; per eas quippe Summus Pontifex aperit quantam de integritate simul ac authoritate ejusdem Capituli spem conceperit, quum in maximi momenti negocio illius opem ac operam exigat. *Maximi* inquam *momenti*, si vera fuissent, quæ ad aures Pontificis Avenione degentis quispiam insusurraverat. Irrita tamen ac inania fuere quæ contra Venturinum Ordinis Prædicatorum Alumnum jactabantur. Fuit is Verbi Dei præco eximius, ac pœnitentiæ strenuus cultor. Multos habuit auditores; multos item virtutis sectatores, quorum plurimos (quippe decem millium numerum conficiebant) humili, & qui pœnitentiam præseferret, indutos habitu Romam perduxit. A Clemente VI. multo in pretio habitus, anno 1344. ad excitandos fideles ut Sacrum contra Turcas inirent bellum, delectus est. Tandem illius mores probavit exitus, ac obitus confirmavit. De ejus morte, quæ in annum incidit 1346. ita scribit Bzovius apud Raynald. ad hunc annum sub num. 7. *Anno* 1346. *abiit in Cælum Venturinus Bergomas ex Ordine Prædicatorum clarissimus ætatis suæ Concionator non in Italia modo, sed et in Hispaniis, Galliis, Britannia, Germania, Dalmatia, et aliquibus Græciæ locis, sæpe ex illius facie, dum verba faceret, e superiori loco maximus cunctis cernentibus splendor eluxit... Innumera edidit miracula tum vivus tum defunctus*. Quæ igitur Benedictus XII. in subjecta epistola contra Venturinum objicit; non ex propria sententia, sed ex aliorum relatione profert; nec illum criminosum certo asserit, sed veluti meticulosus ac dubitans loquitur. Ipsam Pontificis Epistolam integram recitamus:

1335. 8. April. Benedictus Episcopus Servus Servorum Dei. ,, Dilectis filiis Capitulo Basilicæ Principis ,, Apostolorum de Urbe.

,, Quia hostis antiquus humanæ salutis æmulus ,, mille nocendi modos habens suas frequenter ,, hominibus sub specie boni parat insidias ut subtilius eos decipiat, suæque subjiciat damnabili ,, servituti, est profecto a fidelibus, & illis præsertim qui ad resistendum ex adverso ascendentibus deputati sunt in domo Domini, cautius ad repellendas hostis ejusdem ministrorumque suorum fraudes & malitias vigilandum. ,, Sane multorum fidedigna relatio perduxit hiis ,, diebus præteritis ad nostri Apostolatus auditum, ,, quod Venturinus de * Pergamo Ordinis Fratrum ,, Prædicatorum magnæ contritionis & pœnitentiæ saltem exterius signum ostendens, per prædicationes suas, quas, licet nullam ad hoc auctoritatem ut accepimus habeat, facere cœpit, nescitur quo ductus spiritu, in diversis partibus Lombardiæ, ac discurrendo de civitate ad civitatem & loco ad locum continuavit diutius, multitudinem hominum ad se traxit, & tam de illis, quam aliis vicinis partibus incessanter trahere non desistit; qui secta & habitu novis ab eodem Venturino receptis, sequentes eumdem, ad Urbem dicuntur dirigere gressus suos. Et quamvis recta & justa opera, quæ sub veræ pietatis & caritatis officio exercentur, grata sint nobis merito & accepta; illa tamen quæ per ypocrisim vel illusionem diabolicam præsumerentur, sub specie pietatis; maxime quia interdum ex talibus decipi consueverunt simplices, & facultates exhauriri eorum, ac errores, schismata & hæreses pullulare, eo nobis infesta sunt amplius & exosa, quo majora exinde pericula & scandala sunt timenda: Venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Anagnino nostro in Urbe prædicta in spiritualibus Vicario per literas nostras mandamus, ut, si dictum Venturinum ejusque Sequaces ad Urbem forsan contigerit declinare, ne ibidem vel partibus circumvicinis ab eis possint attemptari vel perpetrari aliqua, quæ in offensam Dei, læsionem fidei Catholicæ, aut detrimentum honoris & unitatis Ecclesiæ Catholicæ Sanctæ Dei, seu animarum periculum valeant redundare, solerter fideliter & prudenter, ut hujusmodi negocii qualitas exigit, Clero ac Senatoribus & Populo Urbis ejusdem, si necesse fuerit, convocatis, partes suas interponere sedulo non omittat. Quocirca universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur attentius, vobis nihilominus districtius injungendo mandantes, quatenus eidem Episcopo super hiis efficaciter assistendo curetis, prout opportunum extiterit, ne sinistra in Urbe jam dicta occasione præmissorum contingere valeant, adhibere studeatis opem & operam prout in vobis fuerint efficaces (*a*).

* *l.* de Bergamo

,, Dat. Avinione 6. Idus Aprilis anno primo.

Pag. 350. *lin.* 1. pro *redimi*, lege, *redimiri*.

(*a*) Hæc non levi oculo prætereunda. Nam Basilicæ Vaticanæ præstantiæ, ac Privilegiorum argumentum sunt locupletissimum. Consule Indicem. V. *Canonici. Vat. Basilica*.

TOMO II.

Pag. 1. not. b. lin. 7. legendum: *exeunte seculo V.*

Pag. 7. not. a. Anno 1322. Altararii nomen Custodi Altaris Principis Apostolorum cœpisse tribui docebar (to. 1. pag. 264. not. a.) conceptis hisce verbis: *Qui nunc Altararius dicitur, in superioribus Bullis Custos Vatic. Basilicæ nuncupatur.* Nihilominus rem in incerto esse ajebam: quippe *in superioribus Bullis* ejusdem anni semel & iterum Altararium deprehenderam. Nunc vero assequutus mihi esse videor nominis istius originem. Nam video *Nicolaum Johannis Canonicum et Altararium* nuncupari a Bonifacio VIII anno 1300. (To. 1. pag. 226.) similiterque Altararium ab eodem vocari *Johannem de Tuderto* (To. 1. pag. 232.) quem Successor Clemens V. Custodem appellat. (Ibid. pag. 251.) Itaque a Bonifacio VIII. ni fallor, id nomen suam ducit originem, Custodis altero haud dum obsoleto. Ab anno autem 1322. non nisi Altararii nomen occurrit.

Pag. 25. not. a. Ex duobus Necrologiis Archivi Basilicæ signatis *lit.* H. *numm.* 56. & 57. pauca hæc ad rem excerpta mihi suppeditat humanissime eruditus Vir Philippus Dionysius: *Fiat sollempnis Missa de Sp. Sancto pro Serenifs. Principe Domino Karolo Illustrifs. Rege Francorum, et pro filio suo primogenito Karolo, et pro Serenifs. Domina Johanna uxore ejus, pro eo quod misit huic Sacrosanctæ Basilicæ ducentos florenos; de quibus centum fuerunt missi in Fabrica de mandato Domini nostri Papæ, et centum in helemosina sub anno Domini MCCCLXVIIII. mense Martii die 22. VII. Ind.*

Pag. 47. not. c. Petendum ajebam ex Ord. Hieronymiani historia, quomodo S. Hieronymi Monachorum juris factum esset Monasterium SS. Bonifacii & Alexii. Hoc autem anno 1752. Historica Monnumenta ejusdem Monasterii prodierunt in lucem, opera & studio Reverendiss. Abbatis Hieronymiani Ferdinandi Nerinii: unde non parum lucis huc accedit. Nam constat liquido (cap. XIX. pag. 282. seqq.) quatuor omnino Cardd. Commendatarios Monasterio præfuisse: Christophorum Maronem: Antonium Cajetanum: Petrum Stephanescum de Hannibaldis: ac Stephanum Carillum: qui ab anno 1390. ad 1426. sibi invicem succedentes a possessione Capitulum excludunt: quod patet ex Documentis (pag. 546. seqq.) A prædicto autem anno 1426. quum Martinus V. Monachis Hieronymianis illud concessit, cedente Carillo Commendatariorum extremo, pacifice semper possessum esse Monasterium ab iisdem Monachis docet Catalogus Abbatum inde ad Monumentorum Cl. Editorem perveniens. Quamobrem duo certo discimus: primo Capitulum S. Petri Monasterii possessionem nunquam iniisse; deinde Martini V. beneficio Hieronymianos Commendatariis successisse.

Pag. 85. ubi emortualis Eugenii IV. annus figitur, pro an. 1446., lege 1447.

Pag. 87. in margine pro an. 1433. supponas annum 1434.

Pag. 89. column. 2. in notis lin. 9. pro an. 1433. lege 1431.

Pag. 91. not. b. lin. 1. figendus annus 1436. eraso anno 1416.

Pag. ead. not. d. Quæ ibi leguntur ita meliori forte consilio explicari possunt. Dimidias illas portiones redituum qui primo anno percipiuntur, una cum aliis emolumentis Nicolaus III. addixit immobilium bonorum emtioni ad Canonicorum & Beneficiatorum numerum augendum, ut liquet ex Tom. 1. Bullarii nostri pag. 181. Fieri autem potuit, ut eo, quem sanciverat Pontifex numero expleto, dimidiæ illæ portiones in Sacrarii commodum cesserint. Quod si revera contigit, mediæ annatæ a Canonicis, Beneficiatis, & Clericis Sacrario solvendæ, instaurator potius quam institutor dicendus foret Clemens VII in Bulla quæ tom. 2. hujus operis pag. 377. legitur. At fortassis Eugenius IV. cum statuit *ut pro reparatione Sacristiæ dictæ Ecclesiæ, seu rerum et jocalium ipsius solvatur illa portio, quæ in statutis et ordinationibus dictæ Ecclesiæ continetur*, idipsum spectavit quod Cardinalis Franciscus Thebaldesci, ad componenda controversiarum capita quæ inter Canonicos & Beneficiatos exarserant, ab iisdem arbiter electus pridem decreverat his verbis: *Denarii introituum Canonicorum Beneficiatorum et Clericorum pro reparatione ornamentorum et jocalium, necnon oblationes quæ fiunt in ostensione aliarum Reliquiarum, sicut fieri est consuetum, Sacristiæ applicentur.* Prostant hæc in authentico Ordinationum seu concordiæ ab eodem Cardinali de Thebaldescis confectæ Instrumento, quod in Archivo Basilicæ nostræ servatur caps. 3. fasc. 6.

Pag. 96. in qua Eugenius IV. literas Alexandri IV. de ritu in Processione S. Marci servando inserit & confirmat, addenda sunt duo S. Congregationis Rituum Decreta, alterum an. 1603. per modum provisionis, ut ajunt, editum, alterum absolutum, ac decisivum an. 1606. promulgatum, e quibus compertum est, qua honoris significatione a Clero Basilicæ Vaticanæ sit excipiendum utrumque Capitulum S. Mariæ Transtyberim, ac S. Laurentii in Damaso, quo tempore Templum Vaticanum occasione Processionis quæ die festo S. Marci peragitur, ingrediuntur. Utriusque Decreti integram seriem exscribimus, quæ sic habet:

Decreta in Causa assurgendi inter Canonicos S. Petri, & Canonicos S. Laurentii in Damaso, & Canonicos S. Mariæ Transtyberim 1603.

In Causa verten. inter Capitulum S. Petri, & Capitulum S. Mariæ Transtyberim, & S. Laurentii in Damaso de & super receptione duorum Capitulorum proxime dictorum accedentium una cum toto Urbis Clero ad Ecclesiam S. Petri.

SAcra Rituum Congregatio omnibus hinc inde ,, deductis mature perpensis, ac relatione ,, etiam de omnibus facta SS. D. N., deque ,, ejus approbatione, & voluntate censuit, pro- ,, xime dicta duo Capitula, illorumque Canoni- ,, cos Ecclesiam S. Petri ingredientes Capitulum ,, S. Petri, illiusque Canonicos detecto capite ,, decenter salutare debere, ac vicissim Capitu- ,, lum, & Canonicos S. Petri prædicta duo Ca- ,, pitula

" pitula S. Mariæ, & S. Laurentii, illiusque " Canonicos dum progrediuntur similiter detecto " capite, & aliquantulum ab eorum sedibus assurgendo salutare & humaniter recipere debere, & hoc pro bono pacis, & ad evitanda scandala per modum provisionis, ac sine præjudicio Jurium ambarum partium, quibus trium mensium terminus statuitur ad allegandum, deducendum, & probandum jura sua, ut controversia omnino diffiniri possit Justitia mediante.

" Datum in Palatio Apostolico in Monte " Quirinali die Sabbati 19. Aprilis 1603.

In Causa vertente inter Capitulum S. Petri ex una, & Capitula S. Mariæ Transtyberim, & S. Laurentii in Damaso ex altera partibus de & super receptione dictorum duorum Capitulorum in Processione solita celebrari in die festo S. Marci Evangelistæ Capitulariter accedentium una cum toto Urbis Clero ad Ecclesiam Sancti Petri.

SAcra Rituum Congregatio die 15. Aprilis 1606. " audita relatione Illustrifs. & Reverendifs. " D. Cardinalis Farnesii, cui hæc causa ab eadem Congregatione commissa fuerat, omnibusque rationibus hinc inde deductis mature perpensis, & consideratis de voto omnium, & singulorum Illustrifs., & Reverendifs. DD. Cardinalium in Congregatione præsentium, nemine eorum prortus discrepante, Decretum per modum provisionis alias in eadem causa ab eadem Congregatione factum sub die 19. Aprilis 1603. tanquam Decretum hujus Causæ decisivum in perpetuum servandum esse censuit, & declaravit. Videlicet quod proxime dicta duo Capitula S. Mariæ in Transtyberim, & S. Laurentii in Damaso, illorumque Canonici Ecclesiam S. Petri ingredientes, Capitulum S. Petri & Canonicos illius detecto capite decenter salutare debeant, & vicissim Capitulum, & Canonici S. Petri prædicta duo Capitula S. Mariæ, & S. Laurentii, illorumque Canonicos, dum progrediuntur similiter detecto capite, & aliquantulum ab eorum sedibus assurgendo resalutare, & humaniter, atque honorifice, prout Ecclesiasticos decet viros, recipere debeant. Hoc etiam addit quod dicti Canonici S. Mariæ Transtyberim, & S. Laurentii transactis Canonicis S. Petri debeant etiam detecto capite salutare Beneficiatos, & Clericos ejusdem Basilicæ S. Petri, & ipsi Beneficiati, & Clerici teneantur omnino assurgere, & stantes detecto capite resalutare ipsos Canonicos S. Mariæ, & S. Laurentii & de hujus Congregationis Sacrorum Rituum sententia, & opinione facta relatione SS. D. N. D. Paulo Papa V. in Consistorio per Nos infrascriptum Cardinalem Comensem hac die infrascripta, Sanctitas Sua sententiam Congregationis approbavit, laudavit, & omnino, & ad unguem exequi mandavit, non obstantibus quibuscumque sub pœnis, & censuris arbitrio Sacræ Congregationis imponendis. In quorum fidem præsentes per infrascriptum ejusdem Congregationis Secretarium fieri fecimus, & manu nostra propria subscripsimus, nostrique soliti Sigilli impressione muniri jussimus.

" Datum Romæ in Ædibus nostris nostræ " solitæ habitationis die 17. Aprilis 1606.

P. Episc. Ostien. Card. Comen.

Jo. Paulus Marcantonius Sec.

Pag. 109. præmittenda est Bulla Eugenii IV. sub dat. VII. Id. Octobris 1443. eam tamen retulimus in Appendice ad pag. 16.

Pag. ead. not. a. Ad instauratum a Ricardo Oliverio Archipresbyterale domicilium spectant sex illi versus, qui marmore insculpti olim in veteris Basilicæ Atrio legebantur, atque a Turrigio in lib. de Crypt. Vatican. pag. 116. referuntur.

Pag. 110 *not. a.* post verba illa *de quo multa Ciaconius*, expungenda sunt quæ sequuntur. Etenim Franciscum Condulmerium Eugenii IV. Nepotem Camerarii & Vicecancellarii dignitatibus exornatum, hac sibi adservata, illam ex Pontificis permissione Ludovico Mediarotæ seu Scarampo Cardinali cessisse tradit Cohellius in notit. Cardinalat. cap. 53. ubi multorum S. R. E. Camerariorum exhibet Seriem. Accedunt literæ Nicolai V. relatæ pag. 109. & 110. tomi 2. hujus nostræ Collectionis, quæ eumdem Ludovicum Scarampum Summi Pontificis Camerarium nominant. Eodem pertinet Eugenii IV. Diploma datum Florentiæ an. 1441. inscriptum Ludovico tit. S. Laurentii in Damaso Presbytero Cardinali Patriarchæ Aquilejensi *Camerario Nostro*. Hoc diploma exhibet Ciaconius tom. 2. columnn. 209. Quocirca epigraphe quæ ab eod. Ciacon. refertur tom. 2. columnn. 921. Sepulchro Scarampi apposita, tanquam mendosa rejicienda est, cui idcirco idem Ciaconius tom. citat. columnn. 1118. aliam genuinam e Sacrario Ecclesiæ S. Laurentii in Damaso exscriptam supponit, in qua Cardinalis Ludovicus Scarampus S. R. E. Camerarius, non etiam Cancellarius nominatur.

Pag. 120. *not. c.* verba illa *nondum prælo subjectum* intelligenda sunt de operis editione seorsim facta; illud quippe inter acta Sanctorum legimus editum a Corrado Ianningo part. 2 tom. 6. Junii Bollandiani.

Pag. 126. *col.* 1. *lin.* 52. pro *Matthæus de Vegiis*, lege *Maphæus de Vegiis*.

Pag. 164. *not. a.* Quod minime factum *pag.* 89. ad Eugenii IV. literas ægre tuli; quum primum oblata mihi fuit occasio Diplomatis Pii II. dati die 7. Febr. an. 1460. & ad sequentem annum pertinentis, animadverti: Pium nempe & Successores aliquot inire annos Florentino more, a die 25. Martii, seu tribus mensibus post initium annorum a Nativitate: quod fieri deinceps monui a Paulo II. Sixto IV. & Innocentio VIII. (*pagg.* 191. 212. 239.) in cujusvis generis Diplomatibus nostræ Collectionis. Eadem vero dicenda erant ad literas Pontificias quem scilicet morem Nicolaus V. Callixtus III. cæterique nuper laudati imitantur. Certe qui Innocentium VIII. sequuti sunt, inconstanter id genus annorum usurpant, & Clemens VII. aperte annis Nativitatis quandoque utitur (*pagg.* 391. 395. 407.) præter alius commune subscribendi genus *sub Annulo Piscatoris*, quo usi dicuntur Pontifices ante annos 400. tametsi nostra in Collectione primum exemplum occurrat ex literis Apostolicis ejusdem Clementis VII. an. 1526. Illud sane in aliquam me admirationem conjicit, quod testimonium rei locupletissimum neque eruditi illi viri, qui adducuntur in notis (Append. *pag.* 13. *not. a* .) neque ipse Adnotator fint assequuti, & Middelburgii doctrinam rejiciendam putent. Novi equidem, quod Mabillonius rei diplomaticæ peritissimus (de re Diplom.

Diplom. *cap.* 25. *n.* 7.)deprehendit, S. Leonem IX. Victorem II. Stephanum IX. Nicolaum II. Alexandrum II. S. Gregorium VII. & Victorem III. seculi XI. Pontifices Incarnationis annis usos esse, *non tamen semper*: & sequenti seculo exempla plura in nostra hac Collectione ipsis subjeci oculis. Quin etiam exemplum legi in Bullar. Cassin. (*tom.* 2. *const.* 6.) longe antiquius allatis per Mabillonium. Alia item suppeditari vidi a PP. Maurinis in Additt. ad Glossar. V. *Annus*. At ipsa hæc literarum tam multa exempla sunt in causa, cur magis mirer, quod Viri illi doctissimi, illorumque pedisequi haud perceperint discrimen illud maximum inter vetera exempla, & recentiora Eugenii IV. ac Successorum intercedens. Ante Eugenium siquidem non Pontifices ea ratione numerandi annos utebantur; sed Cancellaria Apostolica, quandocumque ita cœperit. Nec profecto magni negocii erat id percipere: ubivis enim legere est: *Incarnationis Dom. anno* &c. *Pontificatus vero D. Innocentii II. Eugenii III. Adriani IV. Alexandri III. Urbani III. Clementis III. Cælestini III. Innocentii III. Honorii III. Gregorii IX. Joannis XXI. Nicolai III.* ac demum *Innocentii VI. primo, tertio* &c quorum sane Pontificum literæ plures inspiciuntur in Collectionis nostræ tomo primo. Contra vero Eugenii IV. ac Successorum literis subjectum videre est: *Incarnationis* &c. *Pontificatus nostri anno* &c. Quod postea semper viguit, vigetque nostro ævo in Cancellaria Apostolica pro iis literis, quæ ibi expediuntur. Itaque inanem ludit operam qui Cancellariæ stylum antiquum cum nova Eugenii IV. aut Blondi Foroliviensis consilio uteretur, ut tradunt; aut alia quæcumque causa illum moverit. Nec falsitatis arguendæ antiquæ literæ Cancellariæ stylum præseferentes; sed quæ Pontificiam hujusmodi subscriptionem prævertunt: cujus generis sunt singulares illæ, quas refert ex Archivo Sublacensi Bullar. Cassin. *to.* 2. *const.* 35. datas videlicet ab Innocentio IV. *Assisii Incarnat. Dominicæ anno* 1252. *decimo Calendas Julii Pontificatus nostri anno decimo*.

Pag. ead. Novam numerandi annos rationem indicasse contentus neglexi cætera. Quare haud mireris, lector, si Collegæ adversari tibi videor. Nam nonnisi eo docente, mentiri annum in margine ipse didici. Cœpi enim civilem annum apponere Apostolicis literis *pag.* 377. in Clem. VII. Quas autem recensueram Pii & Pauli II. atque Innocentii VIII. Januario, Febr. & Martio mense conscriptas locavi quidem juxta ordinem iis debitum, extremo loco numerans eos menses; at Collegam minime imitatus sum, quæ res mihi vitio verteretur, & quidem jure in uno eodemque opere.

Pag. 199. *not. a lin.* 5. legendum 1503.

Pag. 202. *In marg.* legendum 1477.

Pag. 206. *In marg.* legendum 1479.

Pag. 208. Rem falsam in primo e Scholiis notatam emendavi *pag.* 268. *not. a*.

Pag. 283. *not. b* hæc adde: Historiam Capitis Sancti Andreæ Apostoli ex Patris Achajæ Urbe Romam delati, ac celebri pompa in Vaticano Templo a Pio II. collocati, habemus in libro 8. Commentariorum rerum memorabilium, quæ hujus Pontificis ætate contigerunt: quod opus prodiit sub nomine Joannis Gobelini, qui eidem Pontifici ab epistolis fuit.

Pag. 285. castiganda est not. b. in qua Baptistam Zeno Episcopum Tusculanum, & Baptistam SS. Joannis & Pauli Presbyterum Cardinalem unum idemque censuimus. Occurrit namque apud Ciaconium tom. 3. column. 85. Joannes Baptista, alias Baptista Ursinus Basilicæ nostræ pridem Canonicus, mox ad Sacram Purpuram a Sixto IV. evectus, primum S. Mariæ Novæ, ac S. Mariæ in Dominica Diaconiis insignitus, deinde Presbyter SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii renunciatus. Hic enim est ille SS. Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis Baptista nomine, quem Alexander VI. in Bulla an. 1498. edita commemorat; Constat enim eumdem Baptistam Ursinum nonnisi an. 1503. fortassis ex propinato veneno fatis concessisse in Arce Sancti Angeli, in quam jussu ipsius Alexandri VI. conjectus fuerat. Huic Cardinali vita functo multis nominibus satis illustri, in nostra Vaticana Basilica, eodem mandante Pontifice fuit parentatum celebri pompa, ac præsente Sacro Cardinalium Collegio.

Pag. 291. *in notis column.* 1. *lin. ult.* pro *Longini* lege *S. Andreæ*.

Itidem in not. col. 2. *lin. ult.* pro 1607. lege 1507.

Pag. 339. *not. b* in qua memorantur Privilegia Summor. Pontificum Gregorii IX. & Innoc. VI. pro domibus & Ecclesiis in solo Vaticanæ Basilicæ ædificandis, addendum aliud Diploma S. Leonis IX. quod prostat in Bullarii nostri tom. 1. pag. 34.

Pag. 340. *col.* 2. *lin.* 26. *et* 27. pro anno *octavo* lege anno *quarto*.

Pag. ead. not. b pro *xvi.* Kal. Majas, lege *xiv.* Kal. Majas.

Pag. 344. *not. d* pro *Urbem Cælestem Jerusalem*, lege, *Civitatem Sanctam Jerusalem*. De annatis vero ad Sacrarii commodum confer quæ adjecimus tom. 2. pag. 91. not. d.

Ead. pagin. dele verba in *Turri*, *in Turribus* & supple *in Turrione*, sive &c.

Pag. 430. *not. b et c* notandum quod Davensatus in Historia Ecclesiæ S. Praxedis Cardinalium, qui hoc titulo insigniti fuere, seriem describens, inter eos, qui ab anno 1503. ad 1550. titulum istum obtinuere, Gasparem Cardinalem Contarenum neutiquam recenset, sed an. 1518. figit Franciscum Cardinalem Cornelium, moxque anno 1519. supponit Hippolytum Medicem.

Pag. 449. *not. c* hæc addi poterunt. Id sane Paulo V. Ecclesiam administrante contigit, prout liber MS. cui titulus, *Catasto delle Case del Reverendiss. Capitolo* non obscure innuit pag. 68. ejus quippe verba a Raphaele Sindonio accurato Scriptore, in historica descriptione Altarium & Reliquiarum Basilicæ Vaticanæ cap. 3. relata, sic habent: *An.* 1607. *mense Octobris jussu SS. D. N. Pauli Papæ V. inter alias domos existentes juxta quadriporticum veteris Basilicæ, demolita fuerunt Gymnasium Capellæ Juliæ et Oratorium Archiconfraternitatis SS. Corporis Christi in Basilica* &c.

Pag. 450. *not. a* sic explicanda: *Gymnasii* nomen non ad ipsam Capellam Juliam, sed ad domum quam pueri in Musica & Grammatica a Præceptoribus erudiendi inhabitabant, significandam transferri rectius videtur. Hoc in sensu verba illa Paulinæ Sanctionis, *sub invocatione Gymnasii Capellæ Juliæ* ipsam reipsa indicant domum, quamvis sub hoc nomine tanquam præcipuo, Capellæ universæ reditus ac bona sint excipienda.

TOMO

TOMO III.

PAg. 36. *not. lin.* 4. legendum (*Raynald. eod. anno num.* 21.)

Pag. 37. *not. a.* In Pauli IV. recensendis literis me deceptum, jure emendat Collega oculatior; infra *pag.* 108. *not. b.*

Pag. 74. *not. b lin.* 21. *col.* 2. Quum Paulus II. Canonicos Lateranenses in Basilicam S. Laurentii ad SS. Sanctorum immisit anno 1464. jus illud vetus instaurasse videtur, quo iidem ab annis circiter 40. utebantur. Etenim Prior & quinque Canonici Laurentiani veteres conjuncti fuerant a Martino V. cum Lateranensibus: ut ex Rasponi historia discimus (Bullar. *to.* 1. *pag.* 204. *not. a*) Quare dixissem fortasse melius, Canonicos inde in Lateranensem Basilicam postliminio redeuntes, jus antiquum nova plurium annorum possessione confirmatum secum attulisse.

Pag. 80. *not. a.* S. Pii V. ævo, quum Romani Pontifices jampridem incolebant Vaticanas Ædes, Cathedralem haberi Basilicam Vaticanam nihil mirum. At longe ante id temporis, nempe ante annos 365. Innocentius III. Cathedralem perinde ac Lateranensem esse illam apertissime dixerat (Regest. *lib.* VII, *num.* L. *ap. Archiv. Apostol. Vatican.*) Etenim rescribens ad Archipresbyterum & Clericos Plebis Aretinæ super duabus controversiis: de certo festorum ritu; & de Rogationibus; ad primum ait: *Quum et nos in similibus id servemus: festum Apostolorum Principis apud ejus Basilicam, et festum B. Johannis apud Lateranensem Ecclesiam celebrantes; licet utraque sit Ecclesia Cathedralis.* Ad alterum vero: *Cæterum quum letaniæ primo et tertio die ante festum Ascensionis Dominicæ apud Ecclesiam vestram; secundo vero apud Ecclesiam S. Petri* (Cathedralis S. *Pietro maggiore* nuncupata) *consueverint terminari: Nos volentes Ecclesiæ Cathedrali deferre, ordinem decernimus immutandum: ut videlicet primo die apud Ecclesiam S. Petri, sequentibus vero apud Ecclesiam vestram Litaniæ processio fiat. Sicut et apud nos primo die hujusmodi celebratur processio apud Ecclesiam primitivam; deceatque ut Aretina Ecclesia Ecclesiæ Romanæ consuetudinem imitetur, et ejus sequatur exempla.* Hanc Epistolam vulgarunt integram Philippus Cappellus, & Marius Crescimbenius (*Eccl. Colleg. S. Anastasiæ cap.* 7.) & nuperrime ejus partem V. Cl. Vezosius ex Autographo Archivi Apost. Vat. (Ven. Card. Thomasii Oper. *to.* IV. *pag.* 110.) Quare & mihi libuit ex eodem Autographo huc afferre quæ ad rem pertinent.

Inde autem patet, tum Cathedralem appellari Vaticanam, tum juxta exempla omnia nostræ Collectionis præstantiæ ejus rationem haberi: quippe quam non *Cathedralitatis* novum nomen honoratiorem reddit, sed Sacri Cineres Apostolorum Principis præ aliis insignem, maximeque verendam efficiunt. Quid aliud scilicet sibi vult inversio illa festorum dierum, quam præcipue notari velim? Dies enim festus S. Joannis, quum præcedat S. Petri festivitatem, non numeraretur secundo loco, nisi præstantiæ Basilicæ haberetur ratio. Præterea liquet ex eadem hac epistola (quod nequicquam quæritur in antiquis Ritualibus) tum de tribus Rogationum diebus ante Ascensionem; tum de Supplicationum ordine per Innocentii ævum. Rogationes, seu litania minor, quæ teste Beletho qui floruit seculo XII. *non celebratur nisi in Ecclesia Cisalpina* (*De Div. Off. c.* 122.) nempe in Galliis; eodem seculo haud exacto aut saltem ineunte XIII. Innocentii III. testimonio Romæ etiam celebrabatur; quandocumque pro universa Ecclesia probata fuerit. Namque ap. Anastasium *sect.* 386. Leo III. institutor fuisse dicitur. Uberrime de hac re laudatus Vezosius cit. loco. Cui me ajebam supra (*to.* 3. *pag.* 361.) non penitus adhærere; qua Stationem feriæ IV. Rogationum ad Sanctum Petrum videtur afferere. Supplicationum vero ordo ipsissimus ille erat, qui occurrit in Antiphonario Gregoriano Ven. Card. Thomasii (*to.* 5. *pag.* 3. *seqq.*) Primo siquidem die *Collecta ad S. Mariam Majorem*; Missa *ad S. Johannem ad Lateranis*. Secundo die *Collecta ad S. Sabinam*, Missa *ad S. Paulum*. Tertio die *Collecta ad S. Eusebium* (Anastas. prædicto loco habet *Ecclesiam Hierusalem*) Missa *ad S. Laurentium foris murum*. Quibus apprime respondet exemplum Ecclesiæ Romanæ de processione terminanda primo die ad Cathedralem Aretinam; quemadmodum Romæ ad *Ecclesiam Primitivam*. Quæ quidem postrema verba non leviter prætereunda. Ubi enim mentio fuit Insignis utriusque Basilicæ, & Vaticanam, & Lateranensem *Cathedrales Ecclesias* nuncupavit. Mox Lateranensem conferens cum Ecclesiis S. Pauli, & S. Laurentii extramœnianis, non Cathedralem, sed Primitivam appellat Lateranensem. Qui enim Cathedralem unam vocet, si duas Romæ esse nuper dixerat? Ab antiquitate prærogativam ejus repetit: nam a Constantino fundatam esse omnium primam constans traditio est. Primitivam vero cur nominet, non *Matricem*, ut ego interpretabar (*to.* 3. *pag.* 74. *not. a*) eam puto causam fuisse, quod paucis ante annis definiverat: *Nos enim per Matricem Ecclesiam Cathedralem intelligere volumus.* (Baluz. Regest. *lib.* 1. *epist.* 222.) Tam longe erat, ut prudentissimus, & juxta doctissimus Pontifex Lateranensis Ecclesiæ dignitatem afferens, detrimenti aliquid Basilicæ Principis Apostolorum inferret: de qua si seorsim, ut de Lateranensi, debuisset loqui, Cathedralis honorem perinde siluisset: tametsi conjunctim affirmavit utramque Cathedralem esse. De his hactenus.

Pag. 82. *lin.* 31. *col.* 1. legendum *obtentas præsumi, aut.*

Pag. 103. *in not. col.* 1. *lin.* 5. hæc adde: Silentio tamen præteriri neutiquam debet gemina disputatio contra errores in Veneta Republica excitatos, & contra ejusdem Reipublicæ Pseudotheologos a nostro Benzonio elucubrata, & Recaneti an. 1606. & 1607. in lucem edita.

Ibid. in not. col. 1. *lin.* 19. hæc adjice: Ejus ingenii ac eruditionis luculentum satis monumentum, hoc est tractatum de Ecclesiastica Hierarchia exhibet Pontificia Roccaberti Bibliotheca to. 4. pag. 629.

Pag. 138. *col.* 1. *lin.* 5. verba illa, *Ac sub Ara D. Mauritio Sacra recondidit* sic immutanda, ac

sub

fub Ara, quæ e regione Altaris D. Mauritio Sacri ab Alpharano num. 24. defcribitur, condidit.

Pag. 139. *not. a.* hæc juvat addere: Clericus Beneficiatus idemque Capellanus ad Altare mortuorum, a Petro Beneventano Bafilicæ Vaticanæ Canonico inftitutus, inter Clericos Beneficiatos ejufdem Bafilicæ debet quidem vicefimus quartus enumerari. Nam viginti Clericos Beneficiatos a Pontifice Bonifacio VIII. fundatos, Francifcus de Tebaldefcis anno Domini 1378. e vivis fublatus, ternario adauxit numero. Deinde prælaudatus Petrus de Benevento unum Clericum Beneficiatum, eumdemque Capellanum die 19. Augufti an. 1430. inftituit: at duorum erectio Capellanorum, qui Vaticano Clero inter Clericos Beneficiatos jugiter infervirent, anno Chrifti 1483. a Sixto IV. facta eft, quemadmodum liquet ex ejus Conftitutione to. 2. Bullarii noftri fol. 221. prolata: in qua tamen me haud fatis intelligere fateor, cur idem Sixtus vigintiquinque Clericos enumeret, præter alios duos Clericos ab fe fundatos. Num inter illos vigintiquinque Clericos Beneficiatos computari debet nefcio quis Capellanus alius, ad inftar eorum, qui mox recenfiti funt, Chori minifterio item addictus? Num in prælaudata Sixti IV. Sanctione mendum cubat, adeo ut pro *vigintiquinque* legendum fit *vigintiquatuor* ut eft in Julii II. Bulla tom. 2. citat. Bullar. pag. 341.? In hoc quippe diplomate fic habetur: *Clericis, qui funt vigintiquatuor, addatur una alia portio, adeo quod vigintiquinque pro Clericis ..... fiant .... portiones, exceptis portionibus et diftributionibus, quæ debentur ..... Clericis Sixtinis nuncupatis.* Num denique Sixtus Pontifex portionem iftam, fortaffis jam ante annum 1483. quo Sixtinum Diploma procufum eft, ufitatam, vigintiquatuor Clericis Beneficiatis adnumeravit? Nodum explicet felicior alter. Ut ut fe res habeat, illud exploratum eft, in Vaticana S. Petri Bafilica hodie dum fex fupra viginti Clericos Beneficiatos exiftere, eorum vero portiones effe vigintifeptem; quarum poftrema *Mortua* nuncupata eifdem Clericis æque diftribuitur. Illud quoque ratum videtur, Capellanum Altaris *Mortuorum* appellati, ante Gregorii XIII., imo ante Sixti IV. ætatem Clericis Beneficiatis fuiffe accenfitum, ut non folum ex iis, quæ paulo ante dicebamus, verum etiam ex ejufdem Sixti IV. & Alexandri VI. Diplomatibus tom. 2. Bullarii noftri pag. 216. & 272. plane deducitur.

Pag. 151. *col.* 2. in eum Pontificii Diplomatis locum, ubi Sixtus V. de jure jurando in Pallii traditione præftando loquitur, hæc adnotanda funt. Poloniæ Rex, & Regni hujus Proceres olim mirabantur, Apocryfarios, nempe Sedis Apoftolicæ Nuntios, Polono Antiftiti Pallium tradentes, juramentum ab eodem exegiffe. At Pafchalis II. Romanus Pontifex admirationem illam excuffit, gravi ad Poloniæ Archiepifcopum data epiftola, quam Cardinalis Nicolaus Roffelius de Aragonia in ejufdem Pafchalis II. vita recitat apud Clariffimum Muratorium to. 3. rer. Italicar. pag. 366.

Quæ paginæ 273. fubjicitur *notula b.* fic illuftranda. Cur vero Alexander VII. aureos mille occafione Canonizationis, & aureos quingentos in Sacro Beatificationis ritu erogandos decreverit luculenter explicat Profper Lambertinus olim S. R. E. Cardinalis, nunc vero eximius Ecclefiæ univerfæ Pontifex, in Aureo Opere quod de Servorum Dei Beatificatione, ac Beatorum Canonizatione infcripfit, hifce verbis quæ ex lib. 1. cap. 46. §. 1. hic recitamus: *Quia vero,* inquit, *magna erat Poftulatorum moleftia in comparandis Supellectilibus ad normam Decreti Alexandri VII., eodem annuente Pontifice prædicto facilior modus eft fubrogatus, folvendi videlicet aureos quingentos in Beatificatione, et aureos mille in Canonizatione Canonicis Bafilicæ Æditui, qui eos fideliter erogant in comparandam ipfam Supellectilem neceffariam, nec non Capitulo reddunt rationes expenfarum.*

Pag. 275. *lin.* 7. legendum *Dom.* 4. *Octob.* & lin. feq. *die* 4. *Novemb.*

Pag. 309. *lin.* 14. *col.* 2. De Indulgentia feptem Altarium Bafilicæ Principis Apoftolorum, quæ fcilicet hic confirmatur a Clemente XII. & de qua iterum Benedictus XIV. infra uberius; nullum in Collectione ifta vifitur Documentum. Quamobrem quis omnium Pontificum primus illam conceſſerit, ignoratur: ac perinde incertum eft, quanta eadem fuerit. Anno 1648. Innocentium X. conceffiffe eam Indulgentiam omnibus fidelibus feptem Altaria Cathedralis Leodienfis vifitantibus, ad inftar Vat. Baf. conftat ex literis Canonicorum, quas hic fubjicimus, una cum iis, quas Vir doctiffimus Lucas Holftenius refcripfit de eadem re. (Ex Archiv. Bafil. *capf.* 12. *fafc.* 277.)

Illuftrifs., et Reverendifs. Domini.

PLacuit SS. D. N. concedere omnibus utriuf- ,, que Sexus Chriftifidelibus, qui feptem ,, Altaria in Ecclefia noftra Cathedrali per Or- ,, dinarium loci defignata devote vifitaverint, & ,, ibi pro Chriftianorum Principum concordia, ,, hærefum extirpatione, & Sanctæ Matris Eccle- ,, fiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, ,, quoties id egerint, ut eas omnes, & fingulas ,, Indulgentias, & peccatorum remiffiones, & ,, pœnitentiarum relaxationes confequantur, quas ,, confequerentur, fi feptem Altaria in Bafilica ,, Principis Apoftolorum de Urbe perfonaliter, & ,, devote vifitaverint. Cum autem hujufmodi ,, Indulgentiæ in Brevi Apoftolico particulariter ,, fpecificatæ non fint, neque nos fufficientem ,, earum notitiam habeamus, ut pro populi de- ,, fiderio, pro earumdem fpecificatione continuo ,, inftantis fatisfacere poffimus: hinc ad Illu- ,, ftriffimas, & Reverendiffimas Dominationes ,, veftras recurrimus. Eafdem peramanter rogan- ,, tes, ut nos de Indulgentiis, quas vifitantes fe- ,, ptem Altaria in prædicta veftra Bafilica Prin- ,, cipis Apoftolorum lucrantur, plene informare, ,, ac earumdem ftatum authenticum nobis tranf- ,, mittere dignentur, facturæ in eo nobis rem ,, longe gratiffimam, omni viciffim obfequiorum ,, genere promerendam. Interim Illuftriffimis, ,, & Reverendiffimis Dominationibus Veftris om- ,, nem felicitatem ex animo apprecamur.

,, Leodii 29. Maji 1648.

Illuftrifs. et Reverendifs. Dominat. Veftrarum

Humillimi, et obfequentifs. Famuli
Decanus, et Capitulum Cathedralis Ecclefiæ Leodienfis.

Illuftrifs.

Illustrifs. Capitulum, & Canonici Basilicæ Vaticanæ reposuerunt, ut sequitur

Illustrifs., et Reverendifs. Domini.

Basilicam Vaticanam Principis Apostolorum ,, corpore meritisque consecratam, omnium ,, totius Orbis Ecclesiarum, non tam dignitate ,, honoris, quam religionis sanctitate præcipuam ,, semper fuisse apud fideles, piosque in confes- ,, so est. Cum enim Summi Pontifices, Sancti ,, Petri Successores hanc fidei, & auctoritatis ,, Apostolicæ matricem, & Catholicæ unitatis ,, fundamentum agnoscerent, eamdem gratiarum ,, spiritualium, & pietatis Christianæ Sacrarium ,, esse voluerunt: ubi & stantes devotionis au- ,, gmentum, & lapsi, ac pœnitentes delictorum ,, veniam, & pœnarum, quas noxis expiandis ,, pro temporum usu Ecclesiastica disciplina constitu- ,, it, Indulgentiam promtius uberiusque conseque- ,, rentur. Nec immerito quidem. Etenim qui ,, ligandi, solvendique potestatem, quæ in pœ- ,, nitentium reconciliatione, & pœnis illis Ec- ,, clesiasticis vel remitendis, vel moderandis præ- ,, cipue consistit, Sancti Petri beneficio ad se ,, transmissam sciebant thesauros illos Cælestes ,, nusquam rectius collocari, dispensarique exi- ,, stimarunt, quam apud ipsum promum condum ,, qui claves Regni Cælorum a Christo Domino ,, fidei soliditate, & amoris prærogativa, unus ,, omnium vice accipere meruit. Hinc ea Basi- ,, licæ Vaticanæ inde ab ipsis religionis nostræ ,, incunabulis viguit celebritas, ut ab ultimis ,, terrarum finibus Christiani ad eam, velut ad ,, fidei arcem, & pietatis asylum confluerent; ,, crederentque, nusquam majora aut præsentiora ,, reperiri remedia culparum, & salutis præsidia. ,, Atque hæc quidem nequaquam eo a nobis ,, commemorantur, quasi nostra prædicatione ,, ad Ecclesiæ, cui deservimus, dignitatem lau- ,, demque accedere quidquam possit; sed ut ipsi ,, per vosmet intelligatis, quam difficile sit, ,, Indulgentiarum hujus Basilicæ inire numerum, ,, modumque explicare. Quis enim immensum ,, illud pelagus, non rivulis jam, sed plenis ,, fluminibus in omnes Orbis Ecclesias exundans, ,, certo margine circumscribat? Nam ut maximi ,, amnes scaturigines plerumque in obscuro, in- ,, crementa, & decursum in propatulo habent; ,, ita de istarum quoque augmento & amplitu- ,, dine magis quam origine nobis constat: quippe ,, quas perpetuo usu apud nos perductas traditio ,, majorum, & constans observatio potius quam ,, Pontificum diplomata, aut literarum monu- ,, menta confirmant: quamquam nec hisce etiam ,, post crebras direptiones destituamur. Quocirca ,, hoc tantum liquido affirmare possumus, Indul- ,, gentias ad hujus Basilicæ instar Ecclesiæ vestræ ,, concessas, amplissimas plenissimasque esse, & ,, quod S. Thomas Theologorum Princeps de ,, Indulgentiis ad Magistrum sententiarum dispu- ,, tans jam olim observavit, perennes; hoc est, ,, nullo temporis spatio coarctatas; ita ut toties ,, munere fructuque earum gaudere possint fideles, ,, quoties Altaria mystico septenarii numero præ- ,, stituta ea, qua par est, animi præparatione, & ,, pietatis, orationisque ardore visitent. Hac enim ,, lege pœnarum gratiam supremus Ecclesiæ Præ- ,, sul facit, & ubi mens a peccatorum culpa ve- ,, ra contritione, & sincera earumdem confes- ,, sione purgata, Corporisque Dominici Commu- ,, nione restaurata fuerit, ita demum ad Indul- ,, gentias illas precibus aliisque pietatis Christia- ,, næ officiis lucrandas accedat, quod ut præci- ,, puum hujus rei caput Pontificiis literis expresse ,, cautum non dubitamus. Lustratus enim hoc ,, modo animus eam gratiæ, & Indulgentiæ Cæ- ,, lestis ubertatem ex largissimo hoc fonte hau- ,, rit, quantam fides uniuscujusque pietasque ,, amoris divini spatiis dilatata capere potest ma- ,, ximam. Hæc postulatis vestris respondimus, ,, in cæteris quoque, si quid imperare libuerit, ,, ad studia officiaque omnia paratissimi. Vale- ,, te, & vestris nos precibus juvate.

,, Romæ III. Non. Octobris 1648.

Addictifs., et Obsequentifs. Famuli Capitulum, et Canonici SS. Basilicæ Vaticanæ Principis Apostolorum.

Lucas Holstenius ejusdem Basilicæ Canonicus Secretarius.

Erit, ni fallor, non modicæ admirationis causa Holstenii ad Leodienses epistola. Quid enim? Edoceri enixe petunt; quotam assequantur Indulgentiam visitantes septem Altaria Vat. Basilicæ, cujus compos nuper facta erat Cathedralis eorum Ecclesia? Canonici autem ejusdem Basilicæ, eorumque nomine Vir celeberrimus, quem vetera certe monumenta non latebant, pro dignitate potius Basilicæ, quam apposite ad rem præsentem, rescribit. Nulla, inquit, Pontificum Diplomata existunt: res traditione nititur: in Basilica Indulgentia extat perennis D. Thoma teste, nullo videlicet temporis spatio coarctata. At plurimæ Pontificum literæ, objiciet lector, extant, quæ Indulgentias cæteras ejusdem Basilicæ tum plenarias, tum brevioris annorum numeri apertissime enunciant: Traditio nunquam memorata iisdem literis, vulgi opinione fortasse inhæreat: Divi Thomæ testimonium est de Indulgentia perenni quadraginta dumtaxat dierum. (*to.* I. *pag.* 124. *not.* *a*) Huc accedit, quod annis tantum octodecim ante Holstenii literarum ætatem Urbanus VIII. non dissimili sententia utens de maxima Christifidelium in Basilicam pietate, qua undique ad illam confluebant; quibuscumque anni diebus septem annorum, totidem quadragenarum Indulgentiam, solemnioribus autem, quos recenset, plenariam largitur visitantibus S. Confessionem. (*to.* 3. *pag.* 242.) Ad Altaria cætera quod attinet, nonnulla Privilegia erant pro Defunctis; & eorum aliqua statis diebus visitantes, plenariam Indulgentiam assequebantur: quarum rerum duce Indice, certior fiet. Hinc autem colliget, quod septenarius ille Altarium numerus, ac pia Christifidelium consuetudo per id tempus vigens paucis ante annis cœperat. Quid vero? Recentior illa, antiquiorve fuerit, Innocentius X. & ratam habuit, & ad Ecclesias alias Catholici orbis extendit. Quamobrem Indulgentia hujusmodi, quæ annos plusquam centum Apostolicæ confirmationis numerat nostris temporibus; præterea instaurata est a Clemente XII. novumque a SS. D. N. accepit robur Apostolica auctoritate, inter singulares Sacrosanctæ Basilicæ habenda est, ac pro uniuscujusque pietate ac fide, ut ait Holstenius, maxima. Non enim definire aliquid voluerunt Pontifices de ejus quantitate; quippe quam, ut Stationariam, summæ antiquitatis Indulgentiam esse rati sunt, ac proinde non plenariam; cujus origo, ut ostendimus in superioribus notis, minus alte petenda est.

IN APPENDICE.

PAg. 7. *not: b.* Quæ de Ecclesia S. Vincentii disseruimus, ac conjiciendo affirmavimus, hanc nimirum Ecclesiam post Gregorii XI. ætatem in Collegiatam Archipresbytero & Canonicis instructam evasisse, sibi omnino non constant. Ratum quippe indubiumque est, hanc Sacram Ædem jam tum ab ætate Honorii IV. suo non caruisse Archipresbytero, cujus mentio fit apertissima in quodam Instrumento ejusdem Honorii Pontificis Bullæ inserto, ac in Bullarii nostri tom. I. pag. 210. & 211. relato ubi inter acta numeratur *Presbyter Egidius Archipresbyter Ecclesiæ S. Vincentii, quæ est juxta dictam Basilicam*, subaudi *Vaticanam*.

Ead. pag. 7. Ante literas Bonifacii IX. operæ pretium feceram, si Gregorii XI. literas indicassem datas Avinione VI. Kal. Jun. Anno tertio ad Ecclesiam Lateranen:& alias(*Ex Reg. Bullar. to.* 2. *pag.* 25. *ap. Arch. Apost. Vat.*) Earum quippe exemplum transmitti jubet Pontifex ad Basilieam Vaticanam; *Excepto* (verba ejus sunt) quod ubi *dicitur Ecclesia*, *dicatur Basilica*. Quæ profecto mirum in modum confirmant meam animadversionem (*to.* 2. *pag.* 16. *not. a.*)

Pag. 15. *col.* 2. *lin.* 12. pro *anno millesimo quadringentesimo primo*, legendum, *anno millesimo quadringentesimo trigesimo primo*.

Antonius

B

C

Camera

D

Diaconus

E

F

G

H

I

Inno-

Matheriæ

Monte

N

O

Quæstio

Q

R

Robertus

S.

Semina-

n 2

T

V

Z

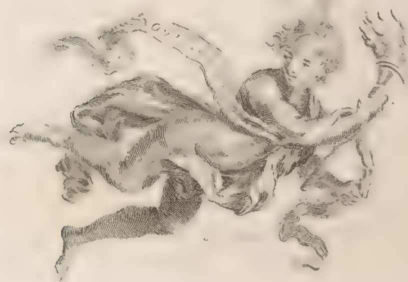
ADDENDIS ADDENDA.

PAg. 61. *col*. 2. §. Pag. 164. not. a *lin*. 12. Prætermissa fuerunt inter *Literas* & *Pontificias* pauca hæc, „ Eugenii IV. qui omnium primus „ id moris invexit in literas „ Iterumque *pag*. *seq*. *col*. 1. *lin*. 34. inter *Eugenii IV*. & *aut Blondi* sequentia verba „ ratione miscens quærit, qui- „ nam Pontifex omnium primus annos Incarna- „ tionis adhibuerit. Ipse enim est Eugenius IV. „

REGESTUM.

*. **. a. b. c. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Y. Z. Aa. Bb. Cc. Dd. Ee. Ff. Gg. Hh. Ii. Kk. Ll. Mm. Nn. Oo. Pp. Qq. Rr. Ss. Tt. Vv. Xx. Yy. Zz. Aaa. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o.

Omnes sunt Duerniones, præter **. Aaa. *&* o. *fol.*

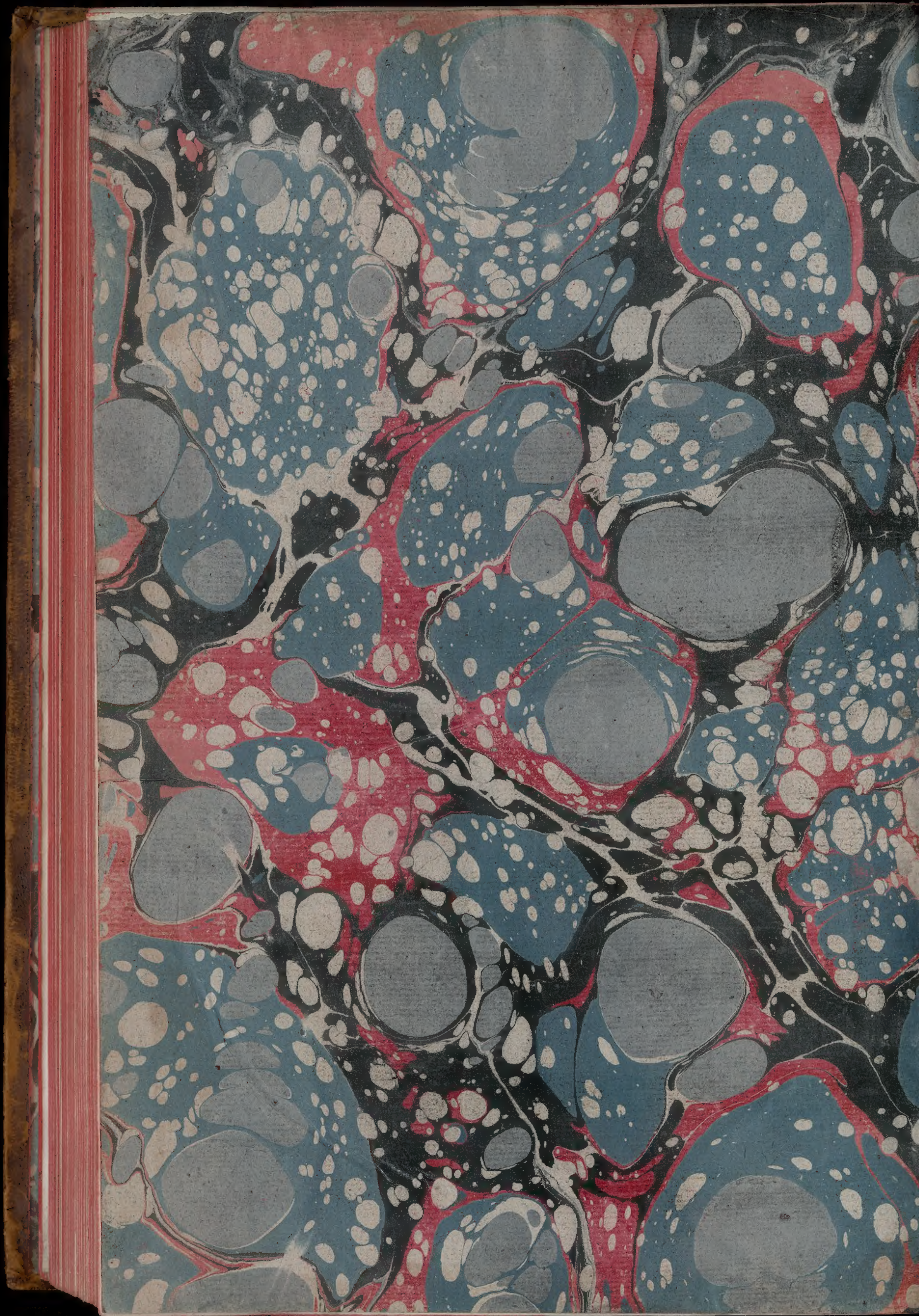
ROMAE

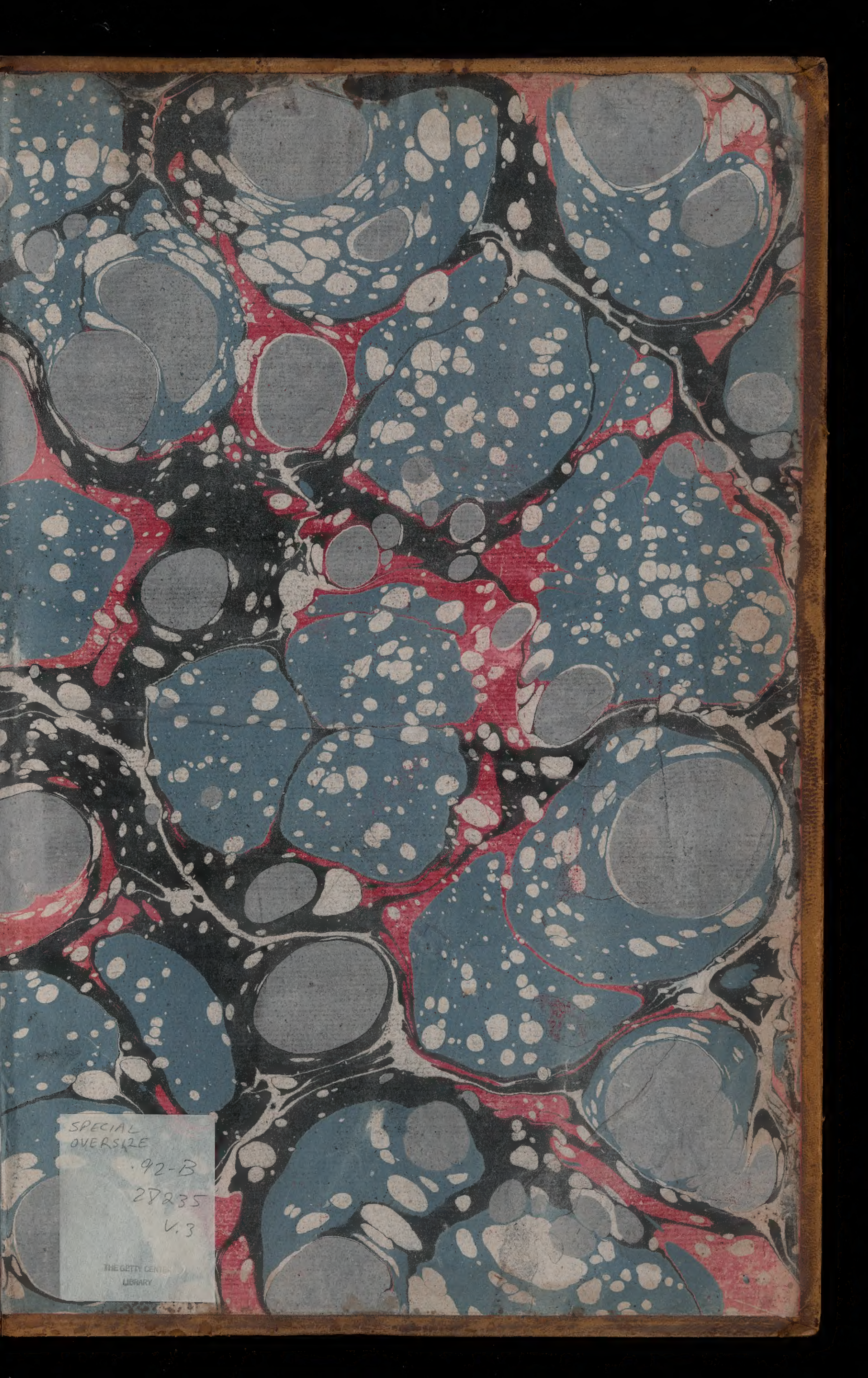
Excudit Jo. Maria Salvioni Typographus Pontificius Vaticanus In Archigymnasio Sapientiæ.

M. DCCLII.

SUPERIORUM FACULTATE.

qe# v. uc. Niel

LIBRARY OF THE SOCIETY OF WRITERS TO H. M. SIGNET